ebook is created by www.Shanyoma.org

ၽိူင်ႈဝၢင်းႁူမ်းတႆး

ၶေႃင်းလၢဝ်သုၼ်ယိူင်း

ၵဵပ်းႁွမ်တွမ်တႅမ်ႈတၢင်ႇၽိုၼ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၽိုင်ႈဝၢင်းႁူမ်ႈတ်ႈ

ငဝ်ႈငုၼ်းပၵ်းပိုၼ်ႉ ၶေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၼႄ ၽိုင်ႈၼင်ႈတ်ႈ

(ဝိင်းလူၺ်းသိဝ်း)

ၶၢဝ်းမႂ်ႇ (၂၀၀၈) ၶိူဝ်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

လမ်းၶင်ႈ

႑။ လိၵ်ႈလၢႆးတႆး 7

တွၼ်ႈၶၼ်းၼိုင်ႈ

႒။ ၽိင်ႈႁၢမ်း 19

ၵ။ ၶေႃႈသဵင် 19

ၶ။ ၶေႃႈႁၢမ်း 19

င။ ပိူင်ႁၢမ်း 20

ၸ။ ၶေႃႈႁၢမ်းတိတ်း (ၶေႃႈသဵင်တိတ်း) 40

သ။ ၶေႃႈႁၢမ်းတိၵ်း (ၶေႃႈသဵင်တိၵ်း) 40

ၺ။ ၶေႃႈၽိင်ႈတိတ်း 41

တ။ ၶေႃႈၽိင်ႈတိၵ်း 41

ထ။ ၶေႃႈၵိၵ်း 42

တွၼ်ႈၶၼ်းသွင်

႓။ တွၼ်းႁၢမ်းပႅတ်ႇပိူင် 43

ၵ။ ၵိုဝ်ႈ 43

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႑ 45

ၶ။ ၵိုဝ်ႈတၢင် 46

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႒ 47

င။ ၵမ်ႈၵိုဝ်ႈ 48

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႓ 50

ၸ။ သၢင်ႈ 52

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႔ 52

ebook is created by www.Shanyoma.org

သ။ ၵမ့်သၢင်ႈ 53

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႕ 55

ၺ။ ႁိင်း 57

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႖ 57

တ။ ၵပ်း 58

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႗ 59

ထ။ တိုၼ်ႉ 60

ၼ။ ၽိုၵ်းႁဵၼ်းၶေႃႈႁၢမ်း ၵၢၼ်ၵိၼ်ႇလူင်ႈ "ၸိုဝ်ႈ" လႄႈ "သၢင်ႈ"ၼႆ 60

ပ။ ၽိုၵ်းႁဵၼ်းၶေႃႈႁၢမ်း ၵၢၼ်ၵိၼ်ႇလူင်ႈ ၽွၵ်ႉ,(ၵၢၼ်ၽူႈ လႄႈ ၼမ်ႈ) 64

ၽ။ ၽိုၵ်းႁဵၼ်းၶေႃႈႁၢမ်း မၼ်းၽွၵ်ႉ, (ၼိုင်းလၢတ်ႈၶေ) 65

ပွၵ်ႈသၢမ်

႓။ တွၼ်းၵေႃႉသၢင်ႈႁၢမ်းၶေႃႈ

ၵ။ တူၼ်ႈထိၼ် 69

ၶ။ လွင်ႈလူဝ်ႇ,ဝႆႉၽၢင်ႉ မိူဝ်ႈတေတႅမ်ႈတူၼ်ႈထိၼ် 71

င။ လၢႆးတႅမ်ႈတူၼ်ႈထိၼ် 72

(႑) ပိူင်တႅမ်ႈတူၼ်ႈထိၼ် ၵၢၼ်မီးတွၼ်းသၢင်ႈၵၢၼ်လဵဝ် 73

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်ႉ, ႑ 74

(႒) ပိူင်တႅမ်ႈတူၼ်ႈထိၼ် ၵၢၼ်မီးတွၼ်းၵေႃႉၼိုင် လႄႈ တွၼ်းသၢင်ႈ 74

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်ႉ, ႒ 75

(႓) ပိူင်တႅမ်ႈတူၼ်ႈထိၼ် ၵၢၼ်မီးတွၼ်းၵေႃႉၼိုင်၊တွၼ်းသၢင်ႈ လႄႈ တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႉထင်ႈ 75

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်ႉ, ႓ 76

(႔) ပိူင်တႅမ်ႈတူၼ်ႈထိၼ်ၵၢၼ်မီးတွၼ်ႈႁၢမ်း 76

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်ႉ, ႔ 82

(႕) ပိူင်တႅမ်ႈတူၼ်ႈထိၼ်ၵၢၼ်မီးၶေႃႈႁူမ်ႈ 83

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်ႉ, ႕ 86

ebook is created by www.Shanyoma.org

တွၼ်ႈၶၼ်ႈသီႇ

႔။ လၢႆးတမ်ႈလိၵ်ႈထွင်

ၵ။ ပိူင်လိၵ်ႈထွင်	87
ၶ။ လိၵ်ႈထွင် ႗ ယိူင်ႈ	88
(႑) လိၵ်ႈထွင် တမ်ႈပွင်ႇလၢႆးၶေ ၸလႈ လွင်ႈယိူင်းဢၢၼ်းၶဝ်	89
ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလၢၼ်ႉ, ႑	94
(႒) လိၵ်ႈထွင် တမ်ႈၶေႃႈၸွင်ႉသူင်းၽိတ်ႈမွၵ်ႇ,ပၢင်းဢၢဝ်	95
ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလၢၼ်ႉ ႒	99
(႓) လိၵ်ႈထွင် တမ်ႈၶေႃႈလပ်းယွၼ်း လွင်ႈပွင်ပၼ် ၸလႈ လွင်ႈႁူၼ်ႉသွမ်း	100
ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလၢၼ်ႉ ႓	103
(႔) လိၵ်ႈထွင် တမ်ႈၶေႃႈၶွပ်ႈသွႆထိုင် ၸလႈ ႁူမ်သိုဝ်းဢၢဝ်ၵိုင်,မုၼ်ႈသွမ်း	104
ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလၢၼ်ႉ, ႔	107
(႕) လိၵ်ႈထွင် တမ်ႈၶေႃႈယွၼ်းၶႂၢင်း တီႈမေႃသွၼ်	108
ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလၢၼ်ႉ, ႕	109
(႖) လိၵ်ႈထွင် ဢၼ်ပၼ်ၶေႃႈတၢႆးတူဝ်။	110
ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလၢၼ်ႉ, ႖	113
(႗) လိၵ်ႈထွင်ဢၼ်ၵိတ်ႇ,လူၺ်ႈ သုမ်း၊ ၵေႃႇ လုမ်းသၢႆးၶဝ်။	114
ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလၢၼ်ႉ,-႗	117

တွၼ်ႈၶၼ်ႈႁႃႈ

႕။ လၢႆးတမ်ႈလိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ

ၵ။ ၽိုၵ်းၵိၼ်းပိူင်တမ်ႈ လိၵ်ႈပွင် ၸလႈ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ	119
ၶ။ လွင်ႈယူပ်ႈယွမ်း မိူဝ်ႈတမ်ႈ လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ	123
င။ မေႃတမ်ႈ.... မေႃတမ်ႈ ဢၼ်ဝႃႈၼႆႉ.... ?	124
ၸ။ လွင်ႈၽိူမ်ႉၵိမ်ထႅမ်သႂ်ႇ ၼႂ်းမေႃတမ်ႈလိၵ်ႈ	127
သ။ သင်ၸိုဝ်ႈၽိုၵ်းတမ်ႈ လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇသိုင်	131

ထႃၶၼ်ႈႁူဝ်

7။ ပၼ်ႇတႃႉလူၺ်ႈၶၼ်း လူၵၢၼ်ႉတူၺ်း

ၵ။ လိၵ်ႈပွင်ၸဝ်

(1) ႁူၼ်းယူႉၼိမ်းၼုၼ်းၵၼ် 135

(2) လွင်ႈယိူင်းၵၢၼ်းၵဝ်ၶႃႈ 135

(3) လွင်ႈလႆႈႁူႉလိပ်ႈၼၢၼ်း တီႈလူင်းမႂ်ႇၵၢၼ်ၶိူင်ႈ 136

(4) ၼူင်းၼၢၼ်းၵဝ်း 137

(5) ပွႆးလိူၼ်သီ, 138

(6) ၽွၼ်းလီလူလိၵ်ႈၶၢဝ်, 139

(7) ယူႉတေႃႉသိုဝ်ႈ ႁူၼ်ႉၸိုဝ်ႈၸွႆႈ 140

(8) ၶျၢင်ႉၵၢၼ်လႆႈႁၼ် မိူဝ်ႈလူင်းၼူင်းၼၢၼ်း 140

(9) သၢင်ၶႃႈ လႆႈႁူႉၵၢဝ်ပၼ်ႈၽွၼ်းၼၢတ်းမေႃသွၼ် တီႈဝၢၼ်ႈၵွၼ်ႉၶိူင်ႈၸိုင် 141

(10) ဝၼ်းမူၼ်ႈသိုဝ်းလိူဝ်ပိူၼ်ႈ 142

(ၶ) လိၵ်ႈပိုတ်ႉၸဝ်

(1) ဝၼ်းလုၵ်ႈၵွၼ်ႉ, မိူင်းလုမ်ႈၾႃႉ 143

(2) ၶၢဝ်းတၢင်းၵၢၼ်လီၸဝ်ႈၸွႆႈၵၢၼ်ၶိူင်ႈ 147

(3) သိမ်းပိၼ်းၵူၼ်းပွႆး ၾိင်ႈငၢႆႈ ၸူဝ်းပူၺ်ႈငလႆႈ 150

(4) ႁူၼ်းလီႁူၼ်းၵတ်ႉ 153

(5) ၶၢဝ်းၵွၼ်ၶမ်ႉႁၢင်ႈလီ 154

(6) ဝၼ်ႈလူင်လုမ်ႈၾႃႉ 157

ebook is created by www.Shanyoma.org

1။ လိၵ်ႈလၢႆးတႆး

ၵၢၼ်ႁဵၼ်း 1

ၸမ်ႉသိင်ငဝ်ႈ

ၵ။ တူဝ်ၸမ်ႉလိၵ်ႈတႆး 1႙ တူဝ်

ၵ ၶ င

ၸ သ ၺ

တ ထ ၼ

ပ ၽ ၾ

မ ယ ရ

လ ဝ ႁ

ဢ

ၶ။ ပိူင်လၢႆးတႅမ်ႈ တူဝ်ၸမ်ႉလိၵ်ႈတႆး

ၵ ၶ င ၸ သ ၺ တ

ထ ၼ ပ ၽ ၾ မ ယ

ရ လ ဝ ႁ ဢ

ebook is created by www.Shanyoma.org

ႁၼ်ႈဢၼ် 7

ၵ။ ၸမ်ႈႁဵမ်းၵူၺ်ႈ 10 တူဝ်

ၵ ၵႃ ၵီ ၵေ ၵႄ ၵူ ၵူဝ် ၵေႃ ၵိုဝ် ၵိူဝ်

(ၵ) ၵ = ၵ ။ ၵ = ၵ

(ၶ) ၵႃ = ၵ + ႃ ။ ၵၵႃ = ၵႃ

(င) ၵီ = ၵ + ီ ။ ၵတၢင်ႇၶၢတ်ႈၵၢၼ် = ၵီ

ၵ+ိ= ၵိ ။ ၵတၢင်ႇ = ၵိ

(ၸ) ၵေ = ေ + ၵ ။ ၵေသိုၵ်ႇၵ = ၵေ

(သ) ၵႄ = ႄ + ၵ ။ ၵႄသိုၵ်ႇၵ = ၵႄ

(ၺ) ၵူ = ၵ + ူ ။ ၵတိုတ်ႈသွင် = ၵူ

(တ) ၵူဝ် = ၵ + ူဝ် ။ ၵတိုတ်ႈသွင် ဝ ၽၢတ်ႇ = ၵူဝ်

(ထ) ၵေႃ = ၵ + ေႃ ။ ၵၵေႃ = ၵေႃ (လေးပွတ်း)

ၵေသိုၵ်ႇၵၵႃ = ၵေႃ (လေးတၢမ်ႈ)

(ၼ) ၵိုဝ် = ၵ + ိုဝ် ။ ၵတိုတ်ႈတၢင်ႇ ဝ ၽၢတ်ႇ = ၵိုဝ်

(ပ) ၵိူဝ် = ၵ + ိူဝ် ။ ၵတိုတ်ႈသွင်တၢင်ႇ ဝ ၽၢတ်ႇ = ၵိူဝ်

ၶ။ တူၼ်းသဵင်ႁွၵ်းတူၼ်း

မၢႆသဵင်	—	—ႇ	—ႈ	—း	—ႉ	—ႊ
လၢႆးႁွင်ႉ	ပဵၼ်ႇ	ယၵ်း	ယၵ်းၼမ်ႉ ၼမ်ႉၶေႈ	ၼမ်ႉတႃႉ	ယၵ်းၶိုၼ်ႈ
	ၵႃ	ၵႃႇ	ၵႃႈ	ၵႃး	ၵႃႉ	ၵႃႊ
	ၵႃ	ၵႃႇ	ၵႃႈ	ၵႃး	ၵႃႉ	ၵႃႊ

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်ႁဵၼ်း ႘

ၸမ်ႈၵပ်းသွၼ်ႇ ႑႔ တူဝ်

ၵ။ ၵႆ ၵၢႆ ၵုၺ် ၵူၺ် ၵွႆ ၵိုၺ် ၵိူၺ်

ၶ။ ၵဝ် ၵၢဝ် ၵိဝ် ၵဵဝ် ၵႅဝ် ၵိုဝ်ဝ် ၵိူဝ်ဝ်

င။ ၵႂ်

ၵ။ ၸမ်ႈၵပ်းသွၼ်ႇ "ၵီ" (—ႆ၊ —ၺ်)

ၵ + ၵီ = ၵႆ (ၵ ၵႆ,ၼိုင်း ၵႆ) = ၵၺ် (ၵ ၺ ၽိတ်း ၵၺ်)

ၵၢ + ၵီ = ၵၢႆ (ၵ ၵၢပွတ်း ၵႆ,ၼိုင်း ၵၢႆ)

ၵၢၺ် (ၵ ၵၢပွတ်း ၺ ၽိတ်း ၵၢၺ်)

ၵု + ၵီ = ၵုၺ် (ၵ တိုတ်ႉ ၺ ၽိတ်း ၵုၺ်)

ၵူဝ် + ၵီ = ၵူၺ် (ၵ တိုတ်ႉသွင် ၺ ၽိတ်း ၵူၺ်)

ၵေႃ + ၵီ = ၵွႆ (ၵ ၸွႆႈ ၵႆ,ၼိုင်း ၵွႆ) = ၵွၺ် (ၵ ၸွႆႈ ၺ ၽိတ်း ၵွၺ်)

ၵိုဝ် + ၵီ = ၵိုၺ် (ၵ တိုတ်ႉတၢင်ႇ ၺ ၽိတ်း ၵိုၺ်)

ၵိူဝ် + ၵီ = ၵိူၺ် (ၵ တိုတ်ႉသွင်တၢင်ႇ ၺ ၽိတ်း ၵိူၺ်)

ၶ။ ၸမ်ႈၵပ်းသွၼ်ႇ "ၵူ" (–ဝ်)

ၵ + ၵူ = ၵဝ် (ၵ ဝ ၽိတ်း ၵဝ်)

ၵၢ + ၵူ = ၵၢဝ် (ၵ ၵၢပွတ်း ဝ ၽိတ်း ၵၢဝ်)

ၵီ + ၵူ = ၵိဝ် (ၵ တၢင်ႇ ဝ ၽိတ်း ၵိဝ်)

ၵေ + ၵူ = ၵဵဝ် (ၵ ၵေတၢင်ႇ ဝ ၽိတ်း ၵဵဝ်)

ၵႄ + ၵူ = ၵႅဝ် (ၵ ၵႄတၢင်ႇ ဝ ၽိတ်း ၵႅဝ်)

ၵိုဝ် + ၵူ = ၵိုဝ်ဝ် (ၵိုဝ် ဝ ၽိတ်း ၵိုဝ်ဝ်)

ၵိူဝ် + ၵူ = ၵိူဝ်ဝ် (ၵိူဝ် ဝ ၽိတ်း ၵိူဝ်ဝ်)

င။ ၸမ်ႈၵပ်းသွၼ်ႇ "ၵိုဝ်" (ႂ)

ၵ + ၵိုဝ် = ၵႂ် (ၵ ၵင်းၵိင်း ၵႂ်)

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်ႁဵၼ်း ၈

ၸမ်ႈၵပ်းသွၼ်ႉ

ယ သွၼ်ႉ (–ျ) = ၸွပ်ႇ

ၵ + ယ = ၵျ
ၶ + ယ = ၶျ
ပ + ယ = ပျ
မ + ယ = မျ

ၵ + ယ = ၵျ
ၵျ + –ႃ = ၵျႃ
ၵျႃႉ

ၵျ + ေ–ႃ = ေၵျႃ
ေၵျႃႈ

ရ သွၼ်ႉ (ြ) = လဵပ်ႈ

သ + ရ = သြ
တ + ရ = တြ
ၽ + ရ = ၽြ
ၵ + ရ = ၵြ

တ + ရ = တြ
တြ + –ႃ = တြႃ
တြႃး

ၽ + ရ = ၽြ
ၽြ + –ႃ = ၽြႃ
ၽြႃး

တြ + ေ–ႃ = ေတြႃ
ေတြႃး

ဝ သွၼ်ႉ (–ွ) = ၵွႆႉ

ၵ + ဝ = ၵွ
ၶ + ဝ = ၶွ
လ + ဝ = လွ
တ + ဝ = တွ

ၵ + ဝ = ၵွ
ၵွ + –ႃ = ၵွႃ
ၵွႃ + ႆ = ၵွႆ
ၵွႆး

ၵွ + ႆ = ၵွႆ
ၵွ + –င် = ၵွင်

ၵွႃ + –ၼ် = ၵွႃၼ်
ၵွႃၼ်း

ၶွႃ + –ၵ် = ၶွႃၵ်
ၶွႃၵ်ႈ

ၶွႃ + –င် = ၶွႃင်
ၶွႃင်ႇ

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်ႁဵၼ်း ၄

တူဝ်ၸႅတ်း

၁။ တူဝ်ၸႅတ်းသီင်လင် (-မ်၊ -ၼ်၊ -င်)

ၵမ်	ၵၢမ်	ၵိမ်	ၵီမ်	ၵႅမ်	ၵုမ်	ၵူမ်	ၵွမ်	ၵိုမ်	ၵိူမ်
ၵၼ်	ၵၢၼ်	ၵိၼ်	ၵီၼ်	ၵႅၼ်	ၵုၼ်	ၵူၼ်	ၵွၼ်	ၵိုၼ်	ၵိူၼ်
ၵင်	ၵၢင်	ၵိင်	ၵီင်	ၵႅင်	ၵုင်	ၵူင်	ၵွင်	ၵိုင်	ၵိူင်

၂။ တူဝ်ၸႅတ်းသီင်ၶၢတ်, (-ပ်၊ -တ်၊ -ၵ်)

ၵပ်	ၵၢပ်	ၵိပ်	ၵီပ်	ၵႅပ်	ၵုပ်	ၵူပ်	ၵွပ်	ၵိုပ်	ၵိူပ်
ၵတ်	ၵၢတ်	ၵိတ်	ၵီတ်	ၵႅတ်	ၵုတ်	ၵူတ်	ၵွတ်	ၵိုတ်	ၵိူတ်
ၵၵ်	ၵၢၵ်	ၵိၵ်	ၵီၵ်	ၵႅၵ်	ၵုၵ်	ၵူၵ်	ၵွၵ်	ၵိုၵ်	ၵိူၵ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၼမ်ႉသဵင်ငဝ်ႈ သၢဝ်းၵဝ်ႇ လႄႈ ၼမ်ႉသဵင်ၵိမ်ႇ သၢမ်တူဝ်

21 BASIC CONSONANTS AND 3 ADDITIONAL CONSONANTS

လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတွၼ်ႈ	ၵ	ၶ	င	ၸ	သ	ၺ	တ	ထ
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၵ	ၶ	င	ၸ	သ	ၺ	တ	ထ
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ၵ	ၶ	င	ၸ	သ	ၺ	တ	ထ
တႆးၶမ်းတီႈ	ၵ	ၶ	င	ၸ	သ	ၺ	တ	ထ
လိၵ်ႈတႆးလႅင်	ၵ	ၶ	င	ၸ	သ	ၺ	တ	ထ
လိၵ်ႈတႆးၶိုၼ်	ᨠ ᨣ	ᨡ ᨥ ᨤ	ᨦ	ᨧ ᨩ	ᩈ ᨪ	(ᨬ) (ᨿ)	ᨲ ᨴ	ᨳ ᨵ
လိၵ်ႈတႆးၼိူဝ်	ᥐ	ᥑ ᥑ	ᥒ	ᥓ	ᥔ	(ᥕ)	ᥖ	ᥗ
တႆးမၢဝ်း –	ᥐ	ᥑ ᥑ	ᥒ	ᥓ	ᥔ	ᥕ	ᥖ	ᥗ
လိၵ်ႈႁူမ်ႈမိူင်းမိူင်း	k	kh x	ŋ	ts	tsh	ɲ	t	th
လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတွၼ်ႈ	ၼ	ပ	ၽ	ၾ	မ	ယ	ရ	လ
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၼ	ပ	ၽ	–	မ	ယ	ရ ႁ	လ
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ၼ	ပ	ၽ	–	မ	ယ	ရ	လ
တႆးၶမ်းတီႈ	ၼ	ပ	ၽ	(ရ)	မ	ယ	ရ	လ
လိၵ်ႈတႆးလႅင်	ၼ	ပ	ၽ	(ရ)	မ	ယ	ရ	လ
လိၵ်ႈတႆးၶိုၼ်	ᨶ ᨱ	ᨸ ᨷ	ᨹ ᨻ	ᨼ ᨺ	ᨾ ᨽ	ᨿ ᨐ	ᩁ ᩕ	ᩃ ᩊ
လိၵ်ႈတႆးၼိူဝ်	ᥢ	ᥙ	ᥚ	ᥜ	ᥛ	ᥝ	–	ᥘ
တႆးမၢဝ်း	ᥢ	ᥙ	ᥚ	ᥜ	ᥛ	ᥝ	S	ᥘ
လိၵ်ႈႁူမ်ႈမိူင်းမိူင်း	n	p	ph	f	m	j	r	l
လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတွၼ်ႈ	ဝ	ႁ	ဢ					
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ဝ	ႁ	ဢ	ၻ	ၿ	ၷ	ၹ	ႀ
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ဝ	ႁ	ဢ	–	–	–	–	–
တႆးၶမ်းတီႈ	ဝ	ႁ	ဢ	–	–	–	–	–
လိၵ်ႈတႆးလႅင်	ဝ	ႁ	ဢ	–	–	–	–	–
လိၵ်ႈတႆးၶိုၼ်	ᩅ ဝ	ᩉ ᩌ	ᩋ	ᨯ	ᨷ	–	–	–
လိၵ်ႈတႆးၼိူဝ်	ᥝ	ᥞ	ᥟ	–	–	–	–	–
တႆးမၢဝ်း –	ᥝ	ᥞ	ᥟ	ᥖ	ᥙ	ᥐ	ᥓ	ᥗ
လိၵ်ႈႁူမ်ႈမိူင်းမိူင်း	w	h	(a)	d	b	g	ʒ	θ

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၼမ်ႉသဵင် သွၼ်ႉ - DOUBLE CONSONANTS

လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတူဝ်	ၵျ		ၶျ		သျ				ၵြ		ၽြ		ၵႂ		ၶႂ	
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၵျ		ၶျ		သျ		[illegible]		ၵြ		ၽြ		ၵႂ	ၵႂ	ၶႂ	ၶႂ
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ၵျ		[illegible]		[illegible]		-		ၵြ		ၵြ		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
တႆးၶမ်းတီႈ	ၵျ		[illegible]		[illegible]		-		ၵြ		ၽြ		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈတႆးလိူင်	ၵျ		[illegible]		[illegible]		-		ၵြ		ၽြ		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈတႆးၼိုၼ်	ၵျ	ၵျ	[illegible]	ၵျ	သျ		-		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးၶိုၼ်	-		[illegible]		([illegible])		-		-		-		-		-	
တႆးမၢဝ်း -	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]		[illegible]		[illegible]	
လိၵ်ႈ ႁူမ်ႈမိူင်းမိူင်း	tɕ		tɕh		ɕ		dʒ		tr-		phr-		kw-		khw-	

ၼမ်ႉသဵင်ပဵၼ်ႈ ၵေႃႈ တူဝ် - 10 BASIC VOWELS

လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတူဝ်	ဢ		ဢႃ		ဢီ		ဢေ		ဢႄ	
လိၵ်ႈ တႆးလူင်	ဢ		ဢႃ		ဢိ	ဢီ	ဢေႃ		+	
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	[illegible]		[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]		+	
တႆးၶမ်းတီႈ	[illegible]		[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]		+	
လိၵ်ႈ တႆးလိူင်	[illegible]		[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]		+	
လိၵ်ႈ တႆးၼိုၼ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
လိၵ်ႈ တႆးၶိုၼ်	[illegible]		[illegible]		[illegible]		[illegible]		[illegible]	
တႆးမၢဝ်း -	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]		[illegible]		[illegible]	
လိၵ်ႈ ႁူမ်ႈမိူင်းမိူင်း	a		a		i		e		ɛ	

လိၵ်ႈ တႆးႁူမ်ႈတူဝ်	ဢု		ဢူဝ်		ဢေႃ		ဢိုဝ်		ဢိူဝ်	
လိၵ်ႈ တႆးလူင်	ဢု	ဢူ	ဢူဝ်		ဢော	ဢေႃ	ဢိုဝ်		+	
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]		+	
တႆးၶမ်းပီႈ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	-		[illegible]	
လိၵ်ႈ တႆးလိူင်	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]		+	
လိၵ်ႈ တႆးၼိုၼ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးၶိုၼ်	[illegible]		[illegible]		[illegible]		[illegible]		[illegible]	
တႆးမၢဝ်း	[illegible]		[illegible]		[illegible]		[illegible]		[illegible]	
လိၵ်ႈ ႁူမ်ႈမိူင်းမိူင်း	u		o		ɔ		ɯ		ɤ	

ebook is created by www.Shanyoma.org

လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတွင်ႈ	ၶႃ	ၶႃႇ	ၶႃႈ	ၶႃး	ၶႃႉ	ၶႃႊ
လိၵ်ႈ တႆးလူင်	ၶႃ	+	+	ၶႃး	ၶ	—
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	[illegible]	+	+	+	[illegible]	+
တႆးၶမ်းတီႈ	[illegible]	+	+	+	[illegible]	+
လိၵ်ႈ တႆးလႅင်	[illegible]	+	+	+	[illegible]	+
လိၵ်ႈ တႆးၼိူဝ်	ᥑᥣ	ᥑᥣ̀	ᥑᥣ́	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးဢႁူမ်	al'	alʸ	al`	al"	[illegible]	[illegible]
တႆးမၢဝ်း —	alc	ale	ala	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ ႁူဝ်ၽိုင်ႈၽိုင်း	khá	kha̲	kha̱	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ငေႃးၵပ်းသွမ်ႉ သိပ်းႁႃႈ – 15 DIPHTHONGS

လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတွင်ႈ	ၵႆ	ၵၢႆ	ၵုၺ်	ၵူၺ်	ၵွႆ	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးလူင်	ၵႆ	+	ၵုၺ်	+	[illegible]	[illegible]	+
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	[illegible]	+	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	—
တႆးၶမ်းတီႈ	[illegible]	+	[illegible]	+	[illegible]	—	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးလႅင်	[illegible]	+	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+
လိၵ်ႈ တႆးၼိူဝ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးဢႁူမ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
တႆးမၢဝ်း —	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ ႁူဝ်ၽိုင်ႈၽိုင်း	ai	ai	ui	oi	ɔi	ɯi	ɤi

လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတွင်ႈ	ၵဝ်	ၵၢဝ်	ၵိဝ်	ၵဵဝ်	ၵႅဝ်	ၵိုဝ်	ၵိူဝ်	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးလူင်	ၵဝ်	+	ၵိဝ်	+	+	—	—	[illegible]
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	[illegible]	+	[illegible]	+	+	—	—	[illegible]
တႆးၶမ်းတီႈ	[illegible]	+	[illegible]	+	+	—	—	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးလႅင်	[illegible]	+	[illegible]	+	+	—	—	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးၼိူဝ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	—
လိၵ်ႈ တႆးဢႁူမ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
တႆးမၢဝ်း —	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ ႁူဝ်ၽိုင်ႈၽိုင်း	au	au	iu	eu	ɛu	ɯu	ɤu	[illegible]u

6/TONES

ebook is created by www.Shanyoma.org

[illegible] - 30 NASAL FINAL SOUNDS

[illegible] – "m" FINAL SOUNDS

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	+	+
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	+	+
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	+	+
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	+	+
[illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	am	ɑm	im	em	ɛm

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	−	[illegible]
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] —	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	um	ɔm	ɔm	ɯm	ɤm

[illegible] "n" FINALS

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] —	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	an	ɑn	in	en	ɛn

ebook is created by www.Shanyoma.org

သိုပ်, တူဝ်ႁဵတ်ႈ သဵင်လင် - NASAL FINALS CONT:

သုပ်ႇ "ၼ" ႁဵတ်ႈ - "n" FINALS

လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတွၼ်ႈ	ၵုၼ်	ၵူၼ်	ၵွၼ်	ၵိုၼ်	ၵိူၼ်
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၵုၼ်	+	ၵွၼ်	ၵိုၼ်	+
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ၵုၼ	+	ၵွၼ	ၵိုၼ	+
တႆးၶမ်းတီႈ	ၵုၼ်	+	ၵွၼ်	-	ၵိုၼ်
လိၵ်ႈ တႆးလိူင်	ၵုၼ်	+	ၵွၼ်	ၵိုၼ်	+
လိၵ်ႈ တႆးၼိူဝ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးၶိုဝ်	ᥐᥧᥢ	ᥐᥨᥢ	ᥐᥩᥢ	ᥐᥪᥢ	ᥐᥫᥢ
တႆးမၢဝ်း —	ᥐᥧᥢ	ᥐᥨᥢ	ᥐᥩᥢ	ᥐᥪᥢ	ᥐᥫᥢ
လိၵ်ႈႁူမ်ႈမိူင်းမိူင်း	un	on	ɔn	ɯn	ɤn

သုပ်ႇ "င" ႁဵတ်ႈ - "ŋ" (NG) FINAL SOUNDS

လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတွၼ်ႈ	ၵင်	ၵၢင်	ၵိင်	ၵဵင်	ၵႅင်
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၵင်	+	ၵိင်	+	+
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ၵင	+	ၵိင	+	+
တႆးၶမ်းတီႈ	ၵင်	+	ၵိင်	+	+
လိၵ်ႈ တႆးလိူင်	ၵင်	+	ၵိင်	+	+
လိၵ်ႈ တႆးၼိူဝ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးၶိုဝ်	ᥐᥒ	ᥐᥣᥒ	ᥐᥤᥒ	ᥐᥥᥒ	ᥐᥦᥒ
တႆးမၢဝ်း —	ᥐᥒ	ᥐᥣᥒ	ᥐᥤᥒ	ᥐᥥᥒ	ᥐᥦᥒ
လိၵ်ႈႁူမ်ႈမိူင်းမိူင်း	aŋ	aŋ	iŋ	eŋ	ɛŋ

လိၵ်ႈတႆးႁူမ်ႈတွၼ်ႈ	ၵုင်	ၵူင်	ၵွင်	ၵိုင်	ၵိူင်
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၵုင်	+	ၵွင်	ၵိုင်	+
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ၵုင	+	ၵွင	ၵိုင	+
တႆးၶမ်းတီႈ	ၵုင်	+	ၵွင်	-	ၵိုင်
လိၵ်ႈ တႆးလိူင်	ၵုင်	+	ၵွင်	ၵိုင်	+
လိၵ်ႈ တႆးၼိူဝ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈ တႆးၶိုဝ်	ᥐᥧᥒ	ᥐᥨᥒ	ᥐᥩᥒ	ᥐᥪᥒ	ᥐᥫᥒ
တႆးမၢဝ်း —	ᥐᥧᥒ	ᥐᥨᥒ	ᥐᥩᥒ	ᥐᥪᥒ	ᥐᥫᥒ
လိၵ်ႈႁူမ်ႈမိူင်းမိူင်း	uŋ	oŋ	ɔŋ	ɯŋ	ɤŋ

ebook is created by www.Shanyoma.org

တူင် ... သွၼ်ၵၢတ်ႈ; သၢမ်သိပ်း - 30 STOP FINAL SOUNDS

"p" FINAL SOUNDS — သွင် "ပ" ...

လိၵ်ႈတႆး ...	ၵပ်	ၵၢပ်	ၵိပ်	ၵေပ်	ၵႅပ်
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၵပ်	+	ၵိပ်	+	+
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ၵပ	+	ၵိပ	+	+
တႆးၶမ်းတီႈ	ၵပ်	+	ၵိပ်	+	+
လိၵ်ႈတႆးလႅင်	ၵပ်	+	ၵိပ်	+	+
လိၵ်ႈတႆးၼိူဝ်	[illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]
လိၵ်ႈတႆးၶိုၼ်၊	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
တႆးမၢဝ်း၊	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈႁူဝ်းမိူင်းမိူင်း	ap	ap	ip	ep	εp
လိၵ်ႈတႆး ...	ၵုပ်	ၵူပ်	ၵွပ်	ၵိုပ်	ၵိူပ်
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၵုပ်	+	ၵွပ်	ၵိုပ်	+
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ၵုပ	+	ၵွပ	ၵိုပ	+
တႆးၶမ်းတီႈ	ၵုပ်	+	ၵွပ်	–	ၵိုပ်
လိၵ်ႈတႆးလႅင်	ၵုပ်	+	ၵွပ်	ၵိုပ်	+
လိၵ်ႈတႆးၼိူဝ်	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]
လိၵ်ႈတႆးၶိုၼ်၊	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
တႆးမၢဝ်း၊	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈႁူဝ်းမိူင်းမိူင်း	up	op	ɔp	ɯp	ɤp

"t" FINALS — သွင် "တ" ...

လိၵ်ႈတႆး ...	ၵတ်	ၵၢတ်	ၵိတ်	ၵေတ်	ၵႅတ်
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၵၢတ်	+	ၵိတ်	+	+
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	ၵတ	+	ၵိတ	ၵေတ	+
တႆးၶမ်းတီႈ	ၵတ်	+	ၵိတ်	ၵေတ်	+
လိၵ်ႈတႆးလႅင်	ၵတ်	+	ၵိတ်	ၵေတ်	+
လိၵ်ႈတႆးၼိူဝ်	[illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]	[illegible]	[illegible] [illegible]
လိၵ်ႈတႆးၶိုၼ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
တႆးမၢဝ်း၊	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
လိၵ်ႈႁူဝ်းမိူင်းမိူင်း	at	at	it	et	εt

ebook is created by www.Shanyoma.org

သိုပ်, တူဝ်ၵဵဝ်ႇ သဵင်ၶၢတ်ႈ - STOP FINALS CONT:

လိၵ်ႈတႆးမႂ်ႇ	ၵုတ်	ၵူတ်	ၵွတ်	ၵိုတ်	ၵိူတ်	ၸုမ်ႈ (တ) - "t" FINALS
လိၵ်ႈတႆးလူင်	ၵုတ်	+	ၵွတ်	ၵိုတ်	+	
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+	
တႆးၶမ်းတီႈ	[illegible]	+	[illegible]	–	[illegible]	
လိၵ်ႈတႆးလိူဝ်	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+	
လိၵ်ႈတႆးၶိုၼ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
လိၵ်ႈတႆးဢႃႁူမ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
တႆးမၢဝ်း	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
လိၵ်ႈႁူမ်ႈ[illegible]	ut	ot	ot	ut	[illegible]	
လိၵ်ႈတႆးမႂ်ႇ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	"k" ... STOP
လိၵ်ႈတႆးလူင်	[illegible]	+	[illegible]	–	+	
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	[illegible]	+	[illegible]	+	[illegible]	
တႆးၶမ်းတီႈ	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
လိၵ်ႈတႆးလိူဝ်	[illegible]	+	[illegible]	–	[illegible]	
လိၵ်ႈတႆးၶိုၼ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
လိၵ်ႈတႆးဢႃႁူမ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
တႆးမၢဝ်း	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
လိၵ်ႈႁူမ်ႈ[illegible]	ak	ak	ik	ek	[illegible]	
လိၵ်ႈတႆးမႂ်ႇ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
လိၵ်ႈတႆးလူင်	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+	
တႆးၶမ်းတီႈလူင်	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+	
တႆးၶမ်းတီႈ	[illegible]	+	[illegible]	–	[illegible]	
လိၵ်ႈတႆးလိူဝ်	[illegible]	+	[illegible]	[illegible]	+	
လိၵ်ႈတႆးၶိုၼ်	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

ebook is created by www.Shanyoma.org

တွၼ်ႈၼိုင်ႈ

၇။ ၽိုင်ႈၵႂၢမ်း

ၽိုင်ႈၵႃႈဝႃႈၼႆ ပဵၼ်ပိူင်ၶၢတ်ႈၸွပ်ႇ ၵႃႈၼိူင်ႈယဝ့်။ ပိူင်ၶၢတ်ႈၸွပ်ႇ ၶေႃႈၵႂၢမ်းၼႆ ႁဵင်ႇလႆႈဝႃႈ ၽိုင်ႈၵႂၢမ်းၼႆယူႇ။ ၼင်ႇၽိုင်ႈၵႂၢမ်းၼႆႉတေမီး လွင်ႈပိူင်ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၸႄႈလႄႈ လွင်ႈၶၢတ်ႈၸွပ်ႇ (လွင်ႈၸိုင်ႈဝၢင်း) ၶေႃႈ ၵႂၢမ်း ၼႆယဝ့်။ ၶေႃႈၵႂၢမ်းတႃႇႁဵတ်းၼႆ လၢတ်ႈၵိုင်ႇၸိုဝ် တိမ်ႈၵွမ်းၵိုင်ႇၶေႃႈ၊ တိမ်ႈၵိုင်ႇၸိုဝ် လၢတ်ႈၵွမ်းၵိုင်ႇ ၶေႃႈသေ ပဵၼ်ပုၼ်ႈတၢင်ႇ ၵပ်းသိုပ်ႇတိတ်းတေႃႇၵၼ်ယဝ့်။ ၼင်ႇၼႆ တေမီးမဵဝ်ႈ ၶေႃႈသဵင် ၸႄႈလႄႈ ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၼႆယူႇ။

ၵ။ ၶေႃႈသဵင်

ၶေႃႈမီးသဵင်သေတႃႉ ၵႃႈၵမ်ႉမီးၶေႃႈပွင်ႇၼႆ ပဵၼ်ၶေႃႈသဵင်ယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႇ,– ၸၢႆး၊ ၼီး၊ လိမ်ႉ၊ ထူၼ်၊ ၼူၼ်ႉ၊ ....

ၶေႃႈသဵင်မၢင်ႊၵႃႈၼႆ တေပဵၼ်ၶေႃႈတိုၼ်ႉလွႆ၊ ၶေႃႈသဵင်ၵွၵ်ႉမႃး ပဵၼ်ၵမ်းပဵၼ်ၵမ်းၼၼ်ႉလွႆ ၵိူဝ်းၼႆႉယဝ့်။ ၶေႃႈသဵင်ၵူႊၵႃႈၼႆ မီးသဵင်ၵွၵ်ႉႁင်းမၼ်းၶေႃၶေႃ ၵမ်ႉၵူႈ၊ မီးပႃး ႁၢင်ႊတူဝ်ႉၼိုင် ၵွမ်းမႃး ႁင်းမၼ်းႁွၼ်ႉယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႇ,– (1) ၶေႃႈသဵင်တိုၼ်ႉၼႆ ပဵၼ်သဵင်ၵိုင်ႇၵၢင်ႇ ၵႃႈလၼ်ၵွၵ်ႉ, တီႈၵူင်ၶေႃးမႃး။
ၵႃႈ! ၊ ၵွႆး! ၊ ၼွႆး! ၊ ၵႃလိူဝ်း! ၊ ၵိူဝ်းၼိူဝ်း၊ ၼိူဝ်! ၊ ၵိူဝ်း....! ၊ ၼိူဝ်း....! ၊ ၵႃယႃး!!
ၵႃလိူဝ်း! ၊ ၵႃဝ်း! ၊ လွႆ! ၊ ၵိူဝ်ႈၶေႃ! ၊ ႁူဝ်ႉ! ၊ ၽေႃးပဵၼ်ၸဝ်ႈ! ၊ ၵႃဝႃး! ၊ ....
(2) ၶေႃႈသဵင်ၵွၵ်ႉၼႆ ပဵၼ်တၢင်ႈၸွႆ ၼိတ်းလၼ်ၵွၵ်ႉ, ပဵၼ်သဵင်မႃး။
ၼိူဝ်ႉ၊ သူဝ်ႉ၊ သိူဝ်ႉ၊ ၵီးၼီးၼီး၊ ၶိၵ်းၶိၵ်း၊ ၵႃးႁႃး၊ ႁေး၊ ၼိူဝ်ႉ,ႁႃ၊ တွပ်းတွပ်းတိပ်းတိပ်း၊
ၸွပ်ႇၸွပ်ႇၸိပ်ႇၸိပ်ႇ၊ ၶႄႈၶႄႈ၊ ၸမႈၵိူဝ်း၊....

ၶ။ ၶေႃႈၵႂၢမ်း

ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵႃႈမီးသဵင်၊ မီးတီႈပွင်ႇၼႆ ၸႄႈၸိူဝ်ႉဝႃႈ ၶေႃႈၵႂၢမ်းလၢတ်ႈ (ၶၢမ်းတၢင်ႈ)၊ ၶေႃႈၵႂၢမ်းတိမ်ႈ (လိၵ်ႈလၢႆး) ၼႆယဝ့်။ ၼင်ႇၵမ်ႉၼႆႉၼႆ ၵူၼ်းၸၢဝ်းမိူင်း ၵႃႈလိၵ်ႈလၢႆးၶဝ် ၸႄႈလႄႈ ၶၢမ်းတၢင်ႈၶဝ် မိူၼ်ၵၼ် ႁူမ်ႈသဵင်၊ ႁူမ်ႈၶေႃႈ ႁူမ်ႈတူဝ်ၼႆ မၼ်းတေမီးၼႆႉယႂ်ႇ,မွႆႉသင်သေ တေၸုၵ်းယၼ်သင်လႆႈ ၸုဝ်းယၢဝ်းၶၢဝ်းၼိုင် ယူႇယဝ့်။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ယွၼ်ႉဝႃႈ ႁူၼ်းႁဝ်းၶဝ် လႆႈယူႇၵႂၢမ်ၶၼ်ၵၼ် ၵေႃႇတီႈၵေႃႇတၢင်း၊ ၼွတ်ႇယၢႆႈယူႇသဝ်း ၶိုင်ႈၵေႃႇ ၶိုင်ႈဝၢၼ်ႈ ၶိုင်ႈမိူင်းၼလႈသင်၊ ထၢတ်ႈလီင်ႉၼႆ ၸၢင်းၵိၼ် ၸၢင်းယႂ်ႉၵေႃႈ ပဵၵ်ႇပိူင်ႈၵၼ်ဝႆႉၼလႈသင်၊ ပၢႆးယူႇလီ ၼုတ်ႉယွမ်းႁူႉၼလႈသင်၊ ၸူင်ႇႁူၼ်း၊ သိင်ႇၸိတ်ႉလွမ်ႉ ၵၢၼ်လႆႈ တုမ်ႉလေႃႇၵပ်းသိုပ်ႇ တိတ်းတေႃႇၵၼ် ၵမ်ႇမူၼ်ၵၼ်ၼလႈသင်၊ ထၢတ်ႈၼႆ ႁိင်းၼႆ ၵၢၼ်ၼိုၵ်ႈပဵၼ် ၼိုၵ်ႈလႆႈ တိူၵ်ႉပႆႇမူၼ်ၵၼ်ၼလႈသင်၊ သိင်လၢတ်ႈ ၶၢမ်း(ၵႂၢမ်း) ၼင်ႇလႆႈပိူင်ႈၵၼ်ႁူႇ ၵိတ်းၵိတ်းၵီႈၵီႈယဝ်ႉ။ သင်မႃးႁူမ်ႈႁူပ်ႈသေ ႁွင်ႉၵႂႃႇပႂ်ႇတေႃႇၼူးၵၼ် ၼိုၼ်းၵေႃႈ လႆႈႁူႉၸၼ်ဝႃႈ သိင်ၶၢမ်း(ၵႂၢမ်း) ႁႂ်း ပိူင်ႈၵၼ်၊ ၶေႃႈၵႂၢမ်းၼတေႃႈ တီႈပွင်ႇမၢၼ်း မူၼ်ၵၼ်ဝႆႉယူႇၼလႈ ပိၼ်ႇၵိုတ်ၵေႃႈ ၼၢင်းတေပိၼ် ႁူမ်ႈၶေႃႈၵၼ်မႃးယူႇ ၵမ်ႉႁၢင်ႈ။

လွႆသီႇ,ၸုၼ်ႉတေႃႇ (လွႆသၼ်မိူင်း)၊ လွႆႁူဝ်ၵိဝ်ႁူဝ်ႁွင်း ၵၢၼ်ၸွင်ႉဝႃႈ လွႆပၢတ်ႇ,ၵႆႇ,ၶဝ် ၼိၼ်ႈၼၶဝ်ႉၵေႃႈလီ၊ လွႆသၼ်ၵၢင် သၼ်လွႆတႆး လွႆၼူင်းလူင် လွႆၵၢႆႈလၢဝ်း ၶဝ် ၼွႆႈၼႁွၶမ်ႈ တၢၼ်,ႁိုဝ်ၵေႃႈလီ၊ ၶႄႇၼၵႃးသၢင် ၶႄႇတေႃႇလူင်း ၶႄႇၵိဝ်လူင်ၶဝ် ၼွႆႈၵိတ်,ၼၶ ဝႆႉၵေႃႈလီ၊ ၶႄႇမၢဝ်း ၶႄႇတူႈ ၶႄႇပၢင် ၶႄႇတိင်း ၶႄႇၼူင်း ၶႄႇၼမႈၼွင် ၶႄႇၼၵႃးလမ် ၶႄႇၼၵႃးလိင် တၢင်းၶႄႇပၢင်,လၢႆ, ဝၼ်းၵွၵ်,ၶဝ် ၵိတ်,ၼၶၼႁွင်ႈဝႆႉ တၢၼ်,လွႆ ၵေႃႈလီ သင်ၼိူဝ်ႉဝႃႈ ႁဝ်းပီႈၼွင်ႉႁၵ်ႉၸွမ်ၵၼ်၊ ၼွႆၼမ် ၼွႆၵွႆႈၵၼ်၊ ပွင်,ၼွႆၶိုဝ်ၵၼ်၊ ၼမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်,ၵၼ်၊ ၵၢဝ်ၵၼ်ဝႃႈ ပႃးၵၼ်ပိၼ်ၼိုင် ယူင်းၵၢၼ်း လိၵ်ႈႁူမ်ႈတူဝ် ၵႂၢမ်းႁူမ်ႈၶေႃႈၶဝ်ႈ တၵ်းတေပိၼ်မႃးယူႇ။ သင်သေ ၵမ်,ဝႃႈ သင်ၼိူဝ်ႉ မီးၵၢင်ၼွႆၼွႆႈပိၼ်ယူႇၼတေႃႈ သိၼ်ႈသၢဝ်တိုဝ်ႉတၢင်း ၵၢၼ်တေပိၼ်ၵေႃႈ တေမီးမႃးယူႇ ယဝ်ႉ။

လိၵ်ႈလၢႆးၼဝ်ႈၵဝ်,ၵေႃႈ ပွႆႇပႃးထိင်းသိမ်း၊ ႁိူင်းၼိူဝ်းၼဝ်ႈၵဝ်,ၵေႃႈ လူလွမ်ၵႂၢၼ်းပွႆး၊ ႁိူင်းတိၼ်း ပိၼ် သိင်,ၸိတ်ႉလွမ်ႉၼဝ်ႈၵဝ်,ၵေႃႈ ႁၵ်ႉႁွမ်ထိင်းၼွမ်း၊ ပိၼ်းၼိူဝ်းပိၼ်းမိူင်းၵေႃႈ ၵမ်,ပၼ်လူင်လိမ်း၊ လွင်ႈ ၼၢင်းတၢင်းၵမ် ႁိူင်ႈယၢမ်ႈလီတူၼ်တူဝ်ၵဝ်,ၵေႃႈ သုၵ်ႈသီၼိၼ်ႈၼိၼ်ႈ၊ ပုၼ်ႈၼွၼ်းၵူၼ်းမိူင်းလီၵေႃႈ ႁၢပ်,ႁၢမ်ၼိၼ်ႈၼိၼ်ႈႁူႇၼိုင် လႆႈဝႃႈ ၵူၼ်းႁူႉပုၼ်ႈၼွၼ်းၶဝ်ယဝ်ႉ။

၄။ ပိူင်ၵႂၢမ်း

ၵႂၢမ်းၶေႃႈတၢင်းသိင်ႈၶဝ် ပေႃးလီပ်ႈႁၵ်းတူလၢႆးၼိုင် လႆႈႁူႉၸၼ်ဝႃႈ မီးပိူင်ၼိူဝ်ႉၼၢဝ်းလူင် သီႇၵၢၼ် ၵေႃႈ။ ၶဝ်ပိၼ်–

႑. ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်ၵိဝ်,ၼေႃ,ပၢႆးႁူႉၸၼ်

႒. ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်ၵိဝ်,ၼေႃ,ပၢႆးသၢႆး

႓. ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်ၵိဝ်,ၼေႃ,ပၢႆးၼိင်းၵႂၢမ်း

႔. ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်ၵိဝ်,ၼေႃ,ၸူင်ႇ,ႁူၼ်း ၶဝ်ယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

1. ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်ၵီဝ်ႇၽႃႇပၢႆးၶူးၸၼ်

ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်ၵီဝ်ႇၽႃႇပၢႆးၶူးၸၼ်ၶဝ်ၶႃႈ ၶဝ်ႈပဵၼ်ပၢႆးမွၼ်း ယၢမ်ႇငဝ်ႈၽႃႇၵူၼ်းၵႂၼ်ႇ သေယဝ်ႉ ၶေႃႈတႅတ်ႈ တီႈပွင်ႇၵေႃႈလိူဝ်လမ်ႇ ပိုၼ်ႉၶူးတၢင်းမေႃၵေႃႈ ပၼ်ႁႂ်ႈတေႃႇယဝ်ႉ။ ၵၢပ်ႈပၢၼ် မိူဝ်ႈတေႃႈလိူဝ်ၶႃႈ ပိူၵ်ႈပိူင်ႈ လိူၵ်ႈလၢႆး ၶႃႈႁႂ်ႈတၢၼ်ႇၶိူဝ်၊ ၼိူင်ႈယိပ်းႁႂ်ႉတိုဝ်း ၵၢၼ်ပိူၼ်ၽႃႇၸၢင်း တၢင်းသိူင်ႈၵေႃႈ ၼိုၼ်ႈသိုင်ႇ ၼိုၼ်ႈသုင် ပိၼ်ႇပႃႈႁႂ်ႈတၢၼ်ႇၶိူဝ်၊ လွင်ႈတူင်ႉၶိုင်ၶိူတ်းသၢင်ႈ ၶူၼ်းၸဝ်းၵေႃႈ လိၵ်ႈပိုဝ်းသိုဝ်း မဝ်းႁႂ်း တၢၼ်ႇၶိူဝ်ၵေႃႈ ၽႃႇပၢႆးၵူၼ်ႇၶူးၸၼ်ၶဝ်ႈ တိုၵ်ႉၵူၼ်ႇမိူတ်းသၢင်မိူတ်း ၵမ်ႉၵိုတ်းၸႂ်ႇၸမ်ႈမၼ်းလႄႈ။

လွင်ႈၽႃႇပၢႆးၵူၼ်ႇၶပ်း၊ ပၢႆးႁႂ်ႈ၊ ပၢႆးလိူၵ်ႈလၢႆး ၵူးသၢဝ်းၼိူဝ်း၊ ပၢႆးမေႃလူးတူၺ်း၊ ပၢႆးမၢၵ်ႈမီး၊ ပၢႆးလိူင်းမိူင်း၊ ပၢႆးလိူင်းလိၼ်ၶဝ်ၶႃႈ ၶဝ်ႈပဵၼ် ၽႃႇပၢႆးၶူးၸၼ်ယဝ်ႉ။ ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵၢၼ် ၵီဝ်ႇလူလိူဝ်ႈၶဝ်ၶႃႈ မီးၽၢင် ၸၢင်း သၢင်ႇၸၢင်းၸမ်ႉလိူပ်ႈ လီငၢမ်းၵေႃႈမီး၊ ၽၢင်ၸၢင်းတႅတ်ႈၶႅတ်ႈ တႅတ်ႈတေႃးလီၵေႃႈမီး၊ မၢင်းပွၵ်ႈၶေ ၸၢင်းတူဝ်ထူပ်း ၵၢၼ်ႁိုဝ်ႈႁႂ်ႈၵေႃႈမီး၊ မၢင်းၵမ်း ႁႂ်ႉမီး လွင်ႈၵူၼ်ႇၸၼ်ၵၢဝ် ယိူင်ႈႁွမ်းၵဝ်ၵေႃႈ မီးယဝ်ႉ၊ ၵမ်ႈၶမ်ၼတေႃႇ မီးၽၢင်ၸၢင်း ပၼ်တၢင်းၶူးၶမ် တၢင်းၸၼ်ၵူင်ႈယဝ်ႉ။ သင်ႇဝႃႈ လိၼ်းၵႂၢမ်းၶေႃႈၶဝ် လႆႈမီးမႃး ဝႃႈ–

- လိၼ်းပၼ် တၢင်းၶူလူႉၸၼ်ႁႂ်ႈ
- လိၼ်းပၼ် တၢင်းပိုၼ်ႉၶူးပၢႆးမေႃ
- လိၼ်းပၼ် တၢင်းလွင်ႈၶူလူႉၸၼ်ႁႂ်ႈ ငလႈ ပိုၼ်ႉၶူးပၢႆးမေႃ ၶဝ်ယဝ်ႉ။

2. ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်ၵီဝ်ႇၽႃႇပၢႆးသၢႆး

ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်ၵီဝ်ႇၽႃႇပၢႆးသၢႆးၶဝ်ၶႃႈ ၶဝ်ႈပဵၼ်ၶေႃႈတႅတ်ႈမိူၵ်ႈၼမ်း၊ လွၵ်းလၢႆးပၢႆးတိူၼ်း ၼိူၼ်းယမ် ထိုင်တီႈ ပၢႆးၶူးမေႃလိူတ်းလိူင်းၽိူင်းၽဝ် ၸွတ်ႇၵီဝ်ႇၽၼ်ႈပိူၼ်သၢႆ ၵၢဝ်ႇၵမ်ႇၽႃႇ ပေႃးပိူၼ်ၶၢင်ႇ ဝၢၼ်ႈၵႂၼ်ႇ သူၼ်ၵႂၼ်ႇ လုၵ်ႈၶိူင်ႈႁႂ်းယဝ်ႉ။

ၽႃႇပၢႆးၶပေ၊ ပၢႆးထၢတ်ႈ၊ ပၢႆးတူဝ်ႁႂ်ႈ၊ ပၢႆးလိူင်းၸၢင်း၊ ပၢႆးမၢၵ်ႈမီး၊ ပၢႆးၼုၵ်ႇသွမ်ႈ၊ ပၢႆးလိူင်းလိၼ်၊ လိူင်းလၢဝ်၊ ပၢႆးၶၢဝ်းၽႃႇၽၢင်၊ သၢင်းမေႃယိူပ်ႈ၊ သၢင်းမေႃႁူင်မိုဝ်ႉ၊ သၢင်းမေႃငမ်းၼိုင်ႈသၢၵ်ႈ၊ သၢင်းမေႃ ပၢၼ်းၵူးလွင်ႈၶဝ်ၶႃႈၵေႃႈ ၶဝ်ႈပိူၼ်ၽႃႇပၢႆးသၢႆးယဝ်ႉ။

ၶင်ႇၵမ်ႇၽႃႇ ပၼ်ႇလိူပ်ႈႁႂ်းမ်း သၢႆတၢင်းပႆလူင်မၼ်းသေၵႂ်ႇယူႇ၊ ၶိုဝ်သိူၼ်ႈသၢႆတၢင်းလူင်ယူႇၶႃႈ ငတႄႉ ၽူႈလိူပ်ႈၵိူၼ်းၽႃႇပၢႆးသၢႆးၶဝ် တိူၼ်းတေၵိူတ်းသၢင်ႈ ၸၢင်ႈပွင် ပိၼ်ႇပိူင် လိူၵ်ႈလၢႆးႁႂ်းယူႇ ယိူင်ႈယိူင်ႈ ယဝ်ႉ။ ပေႃးတေ ဝိၼ်ႇလၢင်တေႃႇ ပၢႆးသၢႆး၊ ၵမ်ႉၵိူၼ်းၶူး ႁႂ်း ပၢႆးသၢႆးၵူႇသိူင် ၼိုဝ်းၵူၼ်းၶၼ်ၶဝ် ယၢင်းသၢင်း တေတူၵ်းတိူမ်ႇ တူၵ်းထုၵ်ႇသူမ်ၸၢႆႁႂ်းမ်း၊ ၵဝ်ႇသဝ်ႈဝိၼ်းလမ် မွတ်ႇၸၢႆႁႂ်းမ်းယူႇ ၵမ်ႉၸၢင်ႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

႘. ၵႂၢမ်းၶႃႈ ၵၢၼ်ၵီဝ်ႇၽၢဝ်ႇပၢႆးၽိင်းၵႂၢမ်း

ၵႂၢမ်းၶႃႈ ၵၢၼ်ၵီဝ်ႇၽၢဝ်ႇပၢႆးၽိင်းၵႂၢမ်းၶဝ်ၶႃႈ ၶဝ်ႈပီၼ်ၶႃႈပၢႆးမွၼ်း ယိၼ်ႇငေႈၵူၼ်းၵႂၼ်ႇ ယွၼ်ႈယမ်သုၼ်းၸွႆ ထိုင်တီႈႁူၼ်းႁဝ်း ပေႃးမီးၸွႆလုၵ်ႉၽိုၼ် တူင်ႉၶိုင် ၼိုင်ထိမ်၊ ၼွင်းထၢတ်ႈၸွႆ ပေႃးသၢၼ်ႈ ၶိုတ်းႁိုတ်းသင် ပေႃးၵႂင်ႇပူၼ်ႉပေ ထိုင်တီႈလႆႈယဝ်ႉ။

သိင်ၼိူင်ႈတွႆႇ၊ ၼိူင်ႈတိုင်ႈ၊ ၼိူင်ႈႁႃႈၶဝ် ၸိူဝ်းၶဝ်ႈငလႆးသင်၊ သိင်ၶႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ၸွင်ႉဝၢၵ်ႇ၊ ၸွင်ႉၵွၵ်း၊ ထေႇယေႃး ၽေႃးၵႂၢမ်းၵၼ် ၸိူဝ်းၶဝ်ႈငလႆးသင် မၼ်းမီးသိင်လမ်ႇ၊ သိင်ႁႅ၊ သိင်ၵၢမ်း၊ သိင်တိၼ်ႇ၊ သိင်ၶွမ်း၊ သိင်ငႁ၊ သိင်သေႃ၊ သိင်ၶူဝ်၊ သိင်ႁႃႈ၊ သိင်ယွႆး၊ သိင်သုၼ်း၊ သိင်ယူင်၊ သိင်ႁိုတ်းၼွႆႈၵီးလူ ၶဝ်သေၵၢမ်ႇၵႃး ပႃးတင်း ၶေႁၢင်ႈၽၢင် ႁူႈလွင်ႈလွင်ႈယဝ်ႉ။

ၶႃႈသိင်ၽိင်းၵႂၢမ်း ၶဝ်ႈၵေႃႈ ပၼ်တၢင်းၶုလ်ႉႁၼ်ၸွႆ ငလႄ ပိၼ်ႇႁူႉႁၼ်ႁူႈလွင်ႈလွင်ႈ ၵၢမ်ႇၵႃး ပၼ်ပႃးတင်း ႁၢင်ႈတူင်ႉၶိုင်၊ ၼိူင်ႈႁႃႈတိုင်ႈ၊ ၼိူင်ႈၸွႆႉတိုဝ်းၵေႃႈ ၼိုတ်းၵၢပ်ႈပၢၼ်မႃးငလႄ ႁူၼ်းၶဝ်ႈၸွႆ လိပ်ႈ ႁိၼ်းၸွမ်းၵေႃႈ တိုဝ်းၶမ်မႃးတေႃႇတေႃႇယဝ်ႉ။

႘. ၵႂၢမ်းၶႃႈ ၵၢၼ်ၵီဝ်ႇၽၢဝ်ႇၸၢင်ႇႁူၼ်း

ၵႂၢမ်းၶႃႈ ၵၢၼ်ၸွႆႉတိုဝ်းတီႈၶူင်းၸၢင်ႇႁူၼ်းၶဝ် တေမီးၶႃႈၵႂၢမ်းလၢတ်ႈ (ၶၢမ်းတၢၼ်ႈ) ငလႄ လိၵ်ႈလၢႆး (ၶႃႈၵႂၢမ်းတႅမ်ႈ) ၶဝ်ယူႇယဝ်ႉ။ တူလ်းၶိူဝ် ႁၢင်ႈသိင်၊ ႁၢင်ႈတူင်ႉၶိုင်၊ ႁၢင်ႈၽၢင်သေယဝ်ႉ ႁဝ်း၊ လႆႈသိုပ်ႇ၊ ၶပ်ႉၵၢမ်းတၢမ်းၵၼ်ဝႆႉ ပိၼ်ၶႃႈလွႆ ၵႂၢမ်းၶၶဝ်ႈမႃးၶဝ် ထုၵ်ႇလီလိပ်ႈႁိၼ်းႁူႉထိုင်ယူႇ။

(1) ၵႂၢမ်းၶႃႈမိူဝ်ႈၵွၼ်ႇ (ၶႃႈၵႂၢမ်းၵဝ်ႇ)

လႆႈတၢင်းဝႃႈ ၵႂၢမ်းၶႃႈၵဝ်ႇသေတႃႉ တႃႇႁဝ်းၵမ်ႈၽွင်ႈ တိုၵ်ႉလၢတ်ႈဝႆႉ ၽွင်းယၢမ်းမိူဝ်ႈလိဝ်ၶဝ် ယူႇ။

မိူၼ်ၼင်ႇ –	ၼူၼ်ႁူဝ်	= ၽူမ်	ငမႈပုမ်တိုင်ႇ (ပႃးလုၵ်ႈ)= ငမႈၽၵ်းတွင်ႉ/ငမႈမၢၼ်း	
	လၢမ်းတိၼ်း	= ယိုၼ်းႁူး	သိုပ်ႇတၢမ်	= လၢမ်းမႃး
	တွင်ႉၶေႃး	= တူလ်းထိုင်	လီင်ႉလူ	= လုမ်းလႃး
	တိၼ်ႇသၢၼ်ႈ	= ယူပ်းၶိုတ်း	ယူင်းယၢမ်း	= သုတ်ႇသွႆ = မုၼ်းမွႆႇ
	ၽၼ်ႇမုၵ်ႉ	= မုၼ်ႇမုၵ်ႉ	မၢတ်ႇႁူဝ်	= ၶတ်းလၢပ်ႈ
	ႁွၵ်းၼူၼ်ႁူဝ်	= မူလ်းၵဝ်ႈ	ၵၢမ်ႇယင်း	= ၵၢမ်ႇမီး = ယင်းမီး = ယင်းၵၢမ်ႇမီး
	ၼီဝ်ႈ	= ၽၼ်း		

ebook is created by www.Shanyoma.org

(7) ၵႂၢမ်းၶေႃႈၵႃႈပမ်း

လွင်ႈတၢင်း ၵၼ်ပဵၼ်လႆႈ တေႃႇတေႃႇၵေႃႈလီ၊ ၵၼ်ၵမ်ႉပဵၼ်လႆႈ တေႃႇတေႃႇၶၼ်ႉၵေႃႈလီ ၵႆႉတီး သၢင်ႇ ၶႂၢင်ႉပဵၼ်ဝႆႉသေ တီႈမ်ႈ၊ လၢတ်ႈဝႆႉ ၶင်ႇၶေႃႈပွတ်းၵႂၼ်ႇ တွၼ်းၶိူင်ႈၶႅ ၵွင်ႉဝႃႈ ၵႃႈပမ်း ၶဝ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ-(ၵ) မီးဝၢၼ်ႈၶိူင်ႈ ပူႇၸၢ, တီႈမ်ႈလိၵ်ႈသေႃႇသူၼ်း ၸွႆႈၵွႆႈၵူၼ်းဝၢၼ်ႈၶဝ် မႄးၽႃင်သၢတ်ႇ, ယွၵ်းပၼ် ၶႆ တီႈမ်ႈဝႃႈ "မႄႈမူတ်းမူတ်း၊ မႄးၽႃင်သၢတ်ႇယွၵ်း" ၶႆ၊ ၵူလိုၵ်းဝႃႈ ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈၶဝ် သမ်ႉ ၸူရုပ်ႈလူဝႃႈ "မႄႈမူတ်းမူတ်း၊ မႄးၽႃင်သတ်းယွၵ်း" ၶဝ်သေ ၶိုၼ်းၵူၼ်ႉဝႃႈ "ၵေႃႈ ပူႇၸၢ, ထဝ်ႈၶဝ်း ၼွႆႈလူႇသေ တီႈမ်ႈလိၵ်ႈလၢႇမႄးဝႃႈ...." ၽွင်ၵေႃႈ ၵမ်ႉၵႂၼ်ၵၼ်ၵူႇ ၶိုၼ်းပူႇၸၢ, ထဝ်ႈၶဝ်ယဝ်ႉ။

(ၶ) မီးၵူၼ်းၵေႃႇၶိူင်ႈ.... မႄႈၵူႈငိၼ်းတီႈ ယေးငိၼ်းၵၼ်ၶိူင်ႈမၢၼ်းဝႃႈ.... "ပၼ်ၶႃႈၵူႈ ငိၼ်းၼိူဝ်းသွင်မိုၼ်," ၼႃႈမႅ ၸၢင်ႉ ၶိုၼ်းထၢမ် "သူတေၵၢဝ်သင်မႄးတၢင် သေၵၼ်ၵၼ်" "ၶဝ်းတေၵၢဝ်လူတ်ႈတၢင်ၵိူဝ်ႈ" "လီယူႇ.... ၶေႃႈၶဝ်ႈၶွင်ႈဝၢင်း ၽဝ်ႇလၢင်ယေးငိၼ်းသေ ၵၢဝ်ၵၢၵ်ႇသေႃးမၢၼ်း မႄးၵၢပ်ႈပၼ်ၸလႆႈ" "ၵေႃႈ...."။

ယူႇယူႇ တီႈမ်ႈလိူၼ်ယဝ်ႉၵေႃႈ မၢၼ်းၶိုၼ်းမႄးတီႈၼ်း ငိၼ်းသွင်မိုၼ်ႇသေ ပၼ်ၶႂၢင် (ၶမ်ႉ တွၼ်း၊ ၸီႈ) မၢၼ်းၵူႇ။ ၼႃႈမႅသမ်ႉ ၶိုၼ်းထၢမ် "သူပေႃးမီးလူတ်ႈလူင်ယဝ်ႉ ၶဝ်းၵိၼ်ၵၢမ်းသူ၊ ၵွပ်ႈသင် သူသမ်ႉၵမ်ႉမီးငိၼ်းသေ လႆႈမႄးၵူႈသွင်မိုၼ်ၶႆႈ?"

"ၵေႃႈ.... ၵွပ်ႈၶဝ်း တေၵႂၵ်ႉတၢင်း တေၵိူင်မွၵ်ႈၶိူင်ႈလိူၼ်၊ သမ်ႉၶိုၼ်းၵမ်ႉမီးတီႈဝႆႉ ဝၢင်း ၼွႆႈပေႃးလႆႈတမ်းၸွႆႈ ၶင်ႇတီႈသူၼ်ႇၸလႆႈ ၸၢင်ႉလႆႈ ၵႆႉတီးၶဝ်ယဝ်ႉ။ ၸူမ်းယဝ်ႉၶေႃႈ သူ တူလိုၵ်းလူပၼ် လူတ်ႈၶဝ်းၵေႃႈ...."

လွင်ႈၵႃႈပမ်းၶႅ တိုၼ်းလေႇၵၼ်မိုၼ်းမႄး ၶမ်တေႃႇတေႃႇယဝ်ႉ။

(8) ၵႂၢမ်းၶေႃႈၵႃႈပမ်ႉ

လွင်ႈတၢင်း ၵၼ်ပဵၼ်လႆႈ တေႃႇတေႃႇၵေႃႈလီ၊ ၵၼ်ၵမ်ႉပဵၼ်လႆႈ တေႃႇတေႃႇၶၼ်ႉၵေႃႈလီ ၵႆႉတီး သၢင်ႇ ၶႂၢင်ႉပဵၼ်ဝႆႉသေ တီႈမ်ႈလၢတ်ႈၶင်ႇ သၢင်းပွတ်း သၢင်းယၢဝ်းၶႅ ပဵၼ်ၵႃႈပမ်ႉယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ -

	(ၵ) သိုဝ် ၸလႆႈ ပၢင်တၢႆး ၵိူၼ်ႈၸၶႃၵၼ်	(ၺ) ၶူၵ်ႈၵႂၼ်, ပေႃႇႁူင်ႈလူင်
	(ၶ) ၶူၵ်ႈယၢင်း ၸလႆႈ တဝ်ႉ,	(တ) ၵၢႆႈၸၢင်းပဵတ်ႉ
	(င) ၵူလမ် ယိူင်ႈ ၶူၵ်ႈယုင်း	(ထ) တွင်တူလ် တွင်မွင်း
	(ၸ) ၵူၼ်း ပဵၼ်သတ်းၼိုင်းလိူဝ်ပိူၼ်ႈ	(ၼ) ပၢင်တၢႆးမွင်းၶႅၵ်ႉ,
	(သ) ၶူၵီၼ်ထႅ	(ပ) ၶူၵ်ႈၶႂၢင်းသႃႇၵူႈပၢၵ်ႇ,

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႘) ႁူမ်းၶေႃႈသိူၵ်ႈ

လွင်ႈတၢင်း ၵၼ်ပိၼ်လႆႈ တေႃႇတေႃႇၵေႃႈလီ၊ ၵၼ်ၵမ်ႉပိၼ်လႆႈ တေႃႇတေႃႇၵေႃႈလီ ၵွတ်းသၢင်, ႁၢင်ႊပိၼ်ဝႆႉယဝ့်သေ ၸိမ်ႈလၢတ်ႈၶႆႇ, သၢင်းပွတ်း သၢင်းယၢဝ်း၊ ၸိူင်းပွတ်း ၸိူင်းယၢဝ်း၊ သမ်ႉမီးၼမ်းၶႂ်ႊၶေလႆႈ ၸိုဝ်ႈၶေလေႈ လၵ်းထၢၼ်(သၢၵ်ႈသေ) မၼ်း ယေႈၵၼ်ၵၼ်ၼႆ ပိၼ်သိူၵ်ႈယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႊ, - (ၵ) ၼုၼ်သၢမ်လေး ၼႄႈ ၶေႃင်းၵူဝ်ႈပိမ်, (ၶေႃင်းၵူးပိမ်ႉ)

(ၶ) ၵၢလွင်းၶေႃင်းၵိၼ်ပူ

(င) ၵၢလွင်းၶူၵ်ႉမိဝ်

(ၸ) ၵၢလွင်းလိင်ႉၼပ့်

(သ) ၽူႈၵႂၼ်ႁူဝ်လီ

(ၺ) သိူၵ်ႈ ႁွင်းမူးလွႆလိူင်း

(တ) သိူၵ်ႈ လွႆမၢၵ်ႇမွင်း ၼႄႈ လွႆၽေႃယေႃး

(ထ) သိူၵ်ႈ ႁွင်းမူးယိုႈၵူႊၶမ်း ၼႄႈ ၶေႃင်းၵီႉပုမ်ႈ

(ၼ) သိူၵ်ႈ ႁွင်းမူးၶႅႉ,ၵျၶမ်း

(ပ) သိူၵ်ႈ ပိုၼ်းၽိူးမိူင်းၵိုင်

(႙) ပိုၼ်း

ပိုၼ်းၼႆႉ ပိၼ်လွင်ႈတၢင်း ၵၼ်ပိၼ်မႃးတေႃႇတေႃႇယဝ့်။ ပိုၼ်းၼႆႉ မီးပိုၼ်းမိူဝ်း၊ ပိုၼ်းမိူင်း၊ ပိုၼ်းၼုၼ်ၼၼ်သေ ၽၵ်ႇၵေႃႈ ၵမ်ႉလိၼ်လႆႈ။ သမ်ႉၶေလေႈ လၵ်းထၢၼ်ၵၼ်မီၼ်ႈ ၵၼ်ၸိုဝ်ႈႁဵၼ်ႈ တေႃႇတေႃႇၶၼ်ႈယဝ့်။ ပိုၼ်းၼႆႉပိၼ် ၵၢသၢၵ်ႈမိုဝ်းႁူၼ်းယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႊ,- (ၵ) ပိုၼ်းမိူဝ်းတႃႇမိူင်းတႃႇ

(ၶ) ပိုၼ်းၽိူးပိၼ်ၸဝ်ႈ

(င) ပိုၼ်းၸဝ်ႈသိူဝ်ၶၢၼ်,ၽႃ

(ၸ) ပိုၼ်းမိူင်းလွႆသၢင်

(သ) ပိုၼ်းၸဝ်ႈၼူးမေႃတႃႇ

(ၺ) ပိုၼ်းမိူဝ်းတႃႇ

(တ) ပိုၼ်းမိူင်းတႃႇ

(ထ) ပိုၼ်းမိူဝ်းၸဝ်ႈၽႃၶဝ်

(ၼ) ပိုၼ်းမိူဝ်းမိူင်းလွတ်ႈလိဝ်းၶဝ်

(ပ) ဝၼ်းၵမ်ႉတူၵ်း

(႑႐) ၽူးပိုၼ်း

ပိုၼ်းၵၼ်ပိၼ်ၽူး ပိၼ်ၸွင်း၊ ၵၼ်ၸိုဝ်ႈသိင်လိုဝ်းလင်း ၶိုင်းၵမ်ႉ,ၽႃႉၼႆ ႁွင်ႈဝူႈပိၼ် ၽူးပိုၼ်း ၶၼ်ယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႊ,- (ၵ) ၽူးပိုၼ်း ၸဝ်ႈၵၢင်းသိုဝ် (ၽူႈၵေႃႉပိၼ် ၼူးမေႃလူင်တႃႇ)

(ၶ) ၽူးပိုၼ်း ၸဝ်ႈၵူႈၼတ,ၽႃ (ၽူႈၵေႃႉၵႂၼ်ႁူဝ်ၵွတ်း ပီႈမွႆႉတႃႇ)

ebook is created by www.Shanyoma.org

(င) ၽူႈပိူၼ်း ၸဝ်ႈၵၢၼ်ၵတ်းၶဝ် ၸီတ်းၵေႃႉ
(ၸ) ၽူႈပိူၼ်း ၵီတ်ႇတီႈသိၼ်ႈ (ၽူႈၵေႃႉပိူင်းပၼ် ၽုၼ်းလီၵ်ႈ) (ၽုၼ်းၽႃႉ)
(သ) ၽူႈပိူၼ်း ၸဝ်ႈၵႂၢၼ်ႁူဝ် ၵၼ်ႈတီႈ
(ၺ) ၽူႈပိူၼ်း ၸဝ်ႈလႃႈၶေႃႈၵမ်ႇၽီႈ ၺႃႉ ပိူၼ်ႈၽေႈသႃႇသၶေႃႈ
(တ) ၽူႈပိူၼ်း ၸဝ်ႈမိူင်းၶွင် ၼတႃႇတိူၵ်ႈၵမ်ႇမထၢၼ်း
(ထ) ၽူႈပိူၼ်း ၸဝ်ႈသိူဝ်ၽိူၵ်ႇ ၼတႃႇမိူင်း

(Z) ႁၢမ်းၶေႃႈၵပ်းထုၵ်ႇ

ႁၢမ်းၶေႃႈ သၢင်ႇသွၼ် ပွၼ်ႈပၼ်လုၵ်ႈလၢၼ်ၶဝ် တင်းသိုင်ႈၶႂ် ၵႂႃႇၸၢင်ႈပိၼ် ႁၢမ်းၵပ်းထုၵ်ႇယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ- (ၵ) ယိင်းၼင်ႇၽႆ ၸၢႆးၼင်ႇၶမ်ႇ
(ၶ) ယေႈၵေႃႉႁူႉယေႈၵၢၼ် ယေႈၵေႃႉႁၼ်ယေႈလွင်ႈ
(င) ယေးတိူၵ်ႈယေးမိူၵ်ႈ ယေႈယူႇယေႈၶၢၼ်ႈ
(ၸ) မႂ်ႇတူၼ်ႈၶိူင်ႈ ၵမ်ႇပိၼ်လူင်း၊ ႁူၼ်းၵေႃႉၶိူင်ႈ ၵမ်ႇပိၼ်ဝၢၼ်ႈ
(သ) မႂ်ႇၶိူင်ႈလမ်း ၶမ်းၶိူင်ႈၵျပ်ႈ
(ၺ) လီပိူဝ်ႈၶဝ်ႈ ယဝ်ႉပိူဝ်ႈငိုၼ်း
(တ) ၵိၵ်းငိၵ်းတေႃႇၵၢင်ႈငၢင်ႈ၊ ၽေႃႉမၢင်ႈၵိုင်ႇၼတႃးၶေႃး
(ထ) ပပ်ႉလၢႆးပပ်ႉလိၵ်ႈ ပိၼ်ၵိူၵ်ႈၸွႆႈႁူၼ်း
(ၶ) ၵမ်ႇႁူႉလိၵ်ႈ ၶင်ႇတၢင်းတၼ်၊ ၵမ်ႇႁၼ်လိၵ်ႈ ၶင်ႇတၢင်းမွတ်ႇ
(ပ) ငေႃးမိုတ်းၶိူင်ႈ ၵမ်ႇပိၼ်မၼ်း၊ ႁၼ်းမိုတ်ႉၶိူင်ႈ ၵမ်ႇပိၼ်သူၼ်

(X) ၶေႃႈႁူၼ်ႉပၢဝ်ႇ

ၶေႃႈသေႃႉသူၼ်း ၼႂ်းၵိုတ်းသၢင်ႈၶိုင်ၸွမ်း တေႃႉထိုင်တီႈယိူင်းမၢႆ ၶိူင်ႈၵၢၼ်ၵၢၼ် ၼလႈသၢင်၊ ၶေႃႈႁူၼ်ႉပၢဝ်ႇ ၼႂ်းႁူႉလီတ်း ႁၼ်လီတ်း ၽိုၼ်းၽၢႆ ၸိူဝ်းၶဝ်ႈၵေႃႈ မီးတင်းၶမ်ယူႇ။

မိူၼ်ၼင်ႇ- (ၵ) လိၵ်ႈတၢင်းၼႂ်းႁူမ်ႈတူဝ် ႁၢမ်းတၢင်းၼႂ်းႁူမ်ႈၶေႃႈ
(ၶ) ႁူးတီႈၼႂ်းမီးၵၢႆးႁွမ်မွၵ်ႇ ႁူးတီႈၼႂ်းမီးသိင်ၵႂၵ်ႇ ၶၢဝ်ႇလီမိူဝ်းတၢႆး
(င) ပတ်းၽဵဝ်ႈတၢင်တၼ် ၸၼ်ထိုင်တီႈလီင်း
(ၸ) ၸူဝ်းပၢၼ်လုၵ်ႈၵိၼ်း ၼႂ်းမီးၶႅင်းႁွင်ႈၵိၼ်း
(သ) ပႆႇလႃႈပေႃႉၵိူင်းၵိၼ်း
(ၺ) ငိုၼ်းၶမ်းပေႃႉၸွႆႈယၢၼ်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

(တ) တၢင်းႁူးၵေႃႇ တၢင်းႁူးတီႈ ႁဵုပ်ႈမေႃလိၵ်ႈတၢင်း
(ထ) တၢင်းႁူးၵေႃႇ တၢင်းႁူးတီႈ ႁဵုပ်ႈထိုင်မိူင်းတၢင်း
(ၶ) တၢင်းႁူးၵေႃႇ တၢင်းႁူးတီႈ ႁဵုပ်ႈႁၼ်ပိုၼ်းတၢင်း
(ပ) လိၵ်ႈတၢင်းႁူးတူဝ် ႁဵုပ်ႈၵွတ်ႇႁူဝ်တၢင်းႁူးၵေႃႇ

(၉) ၶေႃႈႁွမ်းၼိုဝ်ႈၶမ်,

ၶေႃႈႁွမ်း ၵၢၼ်ၵိဝ်ႇၵူဝ်ႈ ၵၼ်ႈထၢၼ်ႈသုင် တင်းသိၼ်ႈၼႆ ပဵၼ်ၶေႃႈႁွမ်းၼိုဝ်ႈၶမ်ႇယဝ်ႉ။
မိူၼ်ၼင်ႇ,- လပ်းတၢၶွၼ်းၼၼး၊ လပ်ႉလွၺ်ငိုၼ်းလွႆၶမ်း၊ တၢင်ႇလဝ်းလၢတ်ႈၶေ၊ ၼမ်းတၢႇၶဝ်ႈ။

(10) ၶေႃႈလၢတ်ႈၵေႃႇသေႈ (ၶၢမ်းတၢၼ်ႈ)

ၶေႃႈလၢတ်ႈ (ၶၢမ်းတၢၼ်ႈ) တေႃႇ ၵေႃႇသေႈ၊ လၢတ်ႈသိုဝ်ႈသိုဝ်ႈ၊ လၢတ်ႈၵၢၼ်ၵိုဝ်ႈၵွၺ်ႈ၊ လၢတ်ႈ ၵၢဝ်တီႈယမ် တူၵ်းထုၵ်ႇ မၼ်ႈလီ၊ သၢင်းလၢင်းလီၼႆ ပဵၼ်ၼင်ႇ -

သိင်ႈၵၢမ်ႇသုတ်းမုၼ်ယဝ်ႉ၊ တၢႆယဝ်ႉ၊ ၵိၼ်ၶဝ်ႈၵိၼ်ၶမ်ႉ၊ ၵီၼ်ႈၶမ်ႉၵီၼ်ႈၽႅၼ်း၊ လီၼ်ႈမၢၵ်ႇၶင် လွမ်ႈ၊ ထုမ်ႇၶမ်ႉပူႇၼုင်းၵွၵ်း၊ ထုမ်ႇပိုၼ်ႉထုမ်ႇပီတ်ႈ၊ ႁူၼ်းမိူင်ႇႁူၼ်းၶမ်ႉ၊ ႁိူၼ်းမိူင်ႇႁိူၼ်းၶမ်ႉ၊ ၶမ်ႉထုမ်ႈၶေႃး၊ ၶမ်ႉလုပ်ႇၶေႃး၊ ၶမ်ႉလၢင်ႉဝၢၼ်ႈ၊ ႁိူဝ်းဝိၼ်၊ ထူဝ်ၵွတ်ႇ၊ မွတ်ႇႁၢႆ၊ ၵၢပ်ႇမိူဝ်ႈ(ငိုဝ်ႈ)မိၼ်၊ ၵၢပ်ႈမိူဝ်ႈ(ငိုဝ်ႈ) ပိၵ်ႇလၢႆး၊ ၶႁုၵ်ႉသိဝ်းလၢင်ႇ။

ၶေႃႈႁွမ်းလၢတ်ႈ(ၶၢမ်းတၢၼ်ႈ) တေႃႇ ၵေႃႇသေႈ ၶင်ႇႁွမ်းၵၢင်လၢႆၵေႃႈ မီးတင်းၶမ်၊ ၵွၼ်ႉတိုဝ်း တေႃႇၵၼ်ယူႇၵေႃႈ။
မိူၼ်ၼင်ႇ,- ၵီၼ်ႇၵူး၊ မၼ်းၵိၼ်ႇ၊ ၶမ်းသူဝ်ႇလူဝ်ႇ၊ ၼိူၵ်းလိူၵ်း၊ ပႂႇလိူၼ်၊ တီႈတိၼ်(ၵီႈသၼ်)၊ တုမ်ႉသေ၊ ႁူင်းလူဝ်း၊ ႁိူၼ်ႇႁိူဝ်ႈ၊ သၢဝ်းၶၢဝ်း။

(11) ၶေႃႈႁွမ်းပိၵ်ႈ

ၶေႃႈႁွမ်း ၵွၵ်းၶွၵ်းၶိၵ်းၶိၵ်း၊ ၶေႃႈႁွမ်း ၵၢပ်ႇမူၼ်းႁူၼ်ႉၶူဝ် ၵၢၼ်မီးႁၢင်းၼွႆႈၼူဝ်ၵွမ်းၼႆ ပဵၼ်ၶေႃႈႁွမ်းပိၵ်ႈယဝ်ႉ။ ၶေႃႈႁွမ်းသေႇလေႇၼသႉၼလႉ ၶၼ်ၵေႃႈ ဝႈယဝ်ႉ။
မိူၼ်ၼင်ႇ,- (ၵ) ႁၢင်းၵေႃႇၵွၼ်ႇပီႈႁဝ်း သမ်ႉမီးမႆ,
(ၶ) ၶေႃႈလၢႆးၶၢဝ်မၢၵ်ႇတွႆႇၵွၼ်ႇ,
(င) တူလ်းတၢင်းလင် တၢၼ်ႇၶၼုၵ်ႇႁၢင်းသၢႇတေၵူ
(ၸ) တူလ်းတၢင်းၶေႃႈ တၢၼ်ႇၶၼုၵ်ႉႁၢင်းသၢႇတေမိၼ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

(သ) ၼွႆႉလႆႈသင် ႁူဝ်ၵၢမ်ႇယၢၵ်ႈ၊ ၼွႆႉၵိၼ်သင် ႁူဝ်ၵၢမ်ႇၵိုပ်း

(လ) တၢင်းႁၵ်ႉၶႅၼ်ႇ ၵၢမ်ႇၶျႃႉ ပိုၼ်ႈဢီႇလေႃႉ ႁၵ်ႉပႆတိၼ်၊ ပေႃးမီးသမ်ႉ ၼၢႆၵိၼ်

(တ) ပၢႆလိုဝ်ၵိၼ်း သမ်ႉယူႉဝၢၼ်ႈငိၼ်း

(ထ) ၸိုဝ်ႈပိၼ်ၵႂၢႆႈလူ သမ်ႉလႆႈၵႃႉဝူႉ

(17) ၵႂၢမ်းပွၵ်း

ၵၢဝ်ၵႂၢမ်းၸီးသွင်၊ ၸီးၶိူင်ႈ၊ ၵႂၢမ်းလွင်ႈၼူင်း၊ ၵႂၢမ်းၶူၵ်ႉၵိုဝ်း၊ ၵႂၢမ်းယွပ်ႇယွၼ်ႈ ၵႂၢမ်းလူင်ၸိုဝ်းၶဵင်ႈ သေ မႄးပွၵ်း၊ ယွင်ႈယေႃးၶူင်ႇမုၼ်၊ ၼုၵ်းၼူၼ်ႉပူၼ်ႉထိုင် တၢင်းလီႁူႉလွင်ႈလွင်ႈၶႅၼ်ႉပိၼ် ၶေႃႈၵႂၢမ်းပွၵ်းယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်,– (ၵ) မိူဝ်ႈႁွၼ်ႇၵႂၼ်ၵဝ်ႇ ႁူႈၽဝ်ႇၶၼ်ႉ မၼ်းၵိၼ်ႇႁူင်လိုဝ်း၊ ပိၼ်လုၵ်ႈလွႆးသၢင်ႇၼူင်း ယွၼ်ႇယၼ် ၼိုဝ်း၊ ၵိုဝ်းမိုတ်ႈမၼ်း လုၵ်ႈလွႆးသၢင်ႇ မိူင်းၵိုင်ၵိုဝ်ႈ။ (ၵႂၢမ်းဝၢၵ်ႇလွႆးသၢင်ႇ– မိူင်းၵိုင်)

(ၶ) ယၢမ်းလိူၼ်သိပ်းၵဵတ်း၊ ႁူၼ်းၶဵတ်းတူင်းယၢဝ်း ၼၢဝ်းၽူၼ်လမ်ၸၢႆး ၼၢဝ်းၼၢႆးယွႆးယွႆး ပွႆး လၢမ်းၶပ်ႉၼၢင်းပၢင် ၵၢင်ၸၵႈႁူၼ်းၵၢမ်ႈၵိၼ်းၵေႃႉႁွင်ၶွင်း ၽွင်းမိူဝ်ႈၵွၵ်ႉဝူႉ လိူၼ်ပိုၼ်ႈ ၶဵတ်းၶူၵ်ႉတူဝ်း လၢႆးၼူဝ်းမွႆႉ ၸိုၼ်ႈၽေႃးပူလ်ႈဝၢဝ်းႁၢင်ႈလူးၵၼ်ယဝ်ႉ။ (ၵႂၢမ်းဝၢၵ်ႇသိပ်းသွင် လိူၼ်)

(င) ၵိုဝ်းမုၼ်ႉပေႃႈ ၼူၼ်လိူမ်ႈၼူၼ်လၢႆး၊ လူင်းတႆႇသႆႉၵိၼ်ၶဝ်ႈ ၶႂ်းတူင်ႈၶေႃးၵႂၢင်ႈၸၢဝ်ဝၢႆး၊ ၵိၼ် ၵိမ်ႇယဝ်ႉ ၼိုၼ်းၽတ်ႉပိၵ်ႇလိၼ်ႈမိၼ်ၽၢႆး၊ မိၼ်ၼိုၼ်ႈသပ်းမႂ်ႇ ႁွၼ်းၵၢၼ်ႈႁွၼ်းၶိူဝ်။ (ၵႂၢမ်း ၶူၵ်ႉၵိုဝ်း)

(ၸ) ပိုဝ်ႈဝူႈ ႁူဝ်မၼ်း မိူင်းမီးဝၼ်းတူၵ်း ၸိုင်ႈမိူင်းၸၶႉ လႆၸသႉၶဝ်ႈမႄး ပႃႈမိူင်းတၢႆး၊ လတ်း သွမ်းလွႆးလူင်ႁူင်ၽေ ၸတႃးတူၼ်းထိပ်ႉလၼ်ၸီး၊ တိုၵ်းယူႉၵိုၵ်းၵိၼ်လင်ႉၸိုဝ်ႈ၊ သၢႆးၼမ်ႉပိၼ်ႉ ႁွင်း ၶမ်ႉၽွင်းလွင်သိုဝ်ႉ၊ မုၼ်ႈၶမ်းၵိဝ်ႈ လိဝ်ယွႆႈၽွႆမိတ်ႉလိူင်လိူမ်ႈသွမ်းႁၢတ်ႉ။ (ၵႂၢမ်းလွင်ႈ ၼူင်း)

(သ) ႁူၼ်းၵၢပ်ႇၶမ်ႉသွမ်းတူႈ ပႃးၵေႃႉၵူၼ်းၶမ်ၵၢမ်ႇၵေႉ၊ ယၢမ်းၶေႃႈဝၼ်း ၸၢႆႉလိူၼ်းလမ် သူႉၶမ်ႈ၊ တၢၵ်ႉၵႂၢင်ႈၸငး ၸလုမိတ်းတူဝ်ဝႆႉၼွမ်ႈ၊ တူပ်းႁူၼ်ႈပၼ်းၵူၼ်သွင်ႉသွင်ႉ။ (ၵႂၢမ်းယွပ်ႇယွၼ်ႈ)

(18) ၵႂၢမ်းလူမ်ႈ (ၵႂၢမ်းမွၵ်ႇ၊ၵႂၢမ်းမိူၼ်ႊ)

ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ၵၢဝ်မွၵ်ႇ၊ၵၢဝ်မိူၼ်ႊသေ ႁၢင်ႈၼိူင်ႈၼမ်ႉလိပ်ႈလီငၢမ်းဝႆႉ၊ ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ၶဵတ်းၼွႆႈၼူင်း ၵၢင်လူင်ႁၵ်ႉ ပေႃးႁၢင်ႊလီၼမ်ႉလိပ်ႈ လီငၢမ်းဝႆႉၶႅၼ်ႉ ပိၼ်ၵႂၢမ်းလူမ်ႈယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်,– (ၵ) လၢဝ်ၵႂၼ်ႇႁူၼ်ႈပၼ်ၵိူင်း၊ မိူင်းလိူင်းလၢဝ်လိုဝ်ႈမွႆႈ

ၵၢင်ၶမ်ႈႁွႆးၼိူင်းတိူၼ်၊ လၢဝ်မိူၼ်ႇမိူင်းတၢႆးၼိပ်ႉ တူင်ႉၸိပ်ႉၸိပ်ႉ

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၼ) ၵီတ်းၶႂ်ႈၸႂ်ၵိူမ်ႇတိူမ်း၊ ၵီတ်းၶႂ်ႈၵၢမ်ႇလိူမ်း ၶမ်ႈ ၶမ်ႈၶိူင်ႈ

(ၸ) ၸိုဝ်ႈသႅၢ်းၵေႃႈ တေႁွမ်၊ ၼိူဝ်းႁဝ်းၵေႃႈ တေပွမ်ပီင်းလုၵ်ႈဝၼ်းၵိူဝ်ႈ

(သ) ၶၵူၵ်ႉၵႂၢၼ်ႇ ၵေႃႈမူၼ်းလွမ် ၵိၼ်ၶမ်ႉဝၢၼ်ၸိမ်း၊ ၽွႆယႃႉလီပ်ႈသမ်ၵိမ်း၊ မီးၵေႃႉသီးၶၼ်

(ယ) ယိင်းၵႂၢၼ်ႇလိၵ်ႉပၢၼ်ၵၢႆး ၶွၼ်းၽိူတ်ႉၸူးၼမ်ႈၵၢင်းသိင်

(ၺ) ၵၢင်လီၼ်ၶေႃးႁဝ်း ႁူဝ်ႈၶၵ်းထူမ်၊ ၵူမ်ၶိူဝ်ႉမိူဝ်းၼွင်ႇလိၼ်ႇမူၼ်း

(တ) ပုတ်ႈထႅ,လၢႆးၼူဝ်းႁဝ်း၊ မူဝ်းၼိူၼ်ႈႁူင်းသွၼ်

(ထ) သူပ်းပၢၵ်ႇမေႃၶၢၼ်၊ ႁၢမ်းဝၢၼ်ၸိူဝ်ႈၸိုဝ်ႈ၊ ၸွႆႈသိူဝ်ႈလီငၢမ်း

(ၶ) ယႃႉၼိူဝ်းထူဝ်ႇ,ၼိူဝ်းတိူင် ပီၼ်မူင်ႈမိူင်း၊ ယႃႉတၢမ်းသုမ်းၵိူင်း ပီၼ်လွင်ႈတေႃႉလွင်းသေယဝ်ႉ

(ပ) ပွမ်ၾႃႉပီင်းမွၵ်ႇ၊ ၽုတ်းၵႂၵ်ႇတၢင်ႈၸၵ်ႈ၊ တၵ်ႈတူလ်းမီး ၸZZZ ထတ်း

(1၈) ႁၢမ်းၸိူင်း

ႁၢမ်းၶိဝ်၊ ႁၢမ်းပိင်းသွင်၊ ႁၢမ်းထုင်ႉမၢဝ်း၊ ႁၢမ်းၸိူင်းၶဝ် ၸိူဝ်းၶၼ်ႇၵေႃႈ တိုၵ်ႉလႆႈထွမ်ႇငိၼ်းဝႆႉယူႇ။

မိူၼ်ၶင်,-✱ ဝူၺ်တီႈ.... ထွမ်ႇတွင်းမၢတ်ႇတႃႇၵိူလ်း.... သင်ဝူၺ် မေႃႁဝ်းမွၵ်ႇလၢတ်ႈ ပေႃးပေႃႉ.... လၵ်း ၵၢဝ် ၶဝ်ႈမူၼ်းသႂ်ႇလေႃး ၸိတ်ႉသၢၼ်တႃႇ ဝၢင်းၸႂ်ပီင်းႁွမ် ၵၢဝ်ၶွႆႈပေႃးတွင်းၼလႈၶေႃႈ.... ၵၢၼ်ဝူၺ် ၵႃႇၵီၵေႃၵူ သူၵဝ်ႁဝ်းႁူး ၸိမ်ၵၢၼ်ၵူၼ်းၼူးၶေမူၼ်း တင်းလူင်ၼူဝ်,လုမ်းပွင်း ၵိူလ်း ၵၢၵျွင်းလိၵ်ႈတၢၼ်းမွႆႉႁဝ်း ယေႊၼွႆႈသွၼ်ၵၢၼ်,ၵၢဝ်ၶေႃႈ.... (ႁၢမ်းၶိဝ်)

✱ ၵလိူလ်း လိူၼ်လိၼ်းၼၢဝ်ၶေႃ ဝၢင်းသၢဝ် ယင်ႊမီးမၢဝ်, ႁူၼ်းၼွၼ်ႈ.... မၢၵ်ႇမၶၼ်ႉတူႊ ၼမ်း ႁွၼ်ႈ ယွႆႉၼူးၵိူလ်း.... ယင်ႊမီးမၢဝ်,ၽႂ် လူင်းထွင်တွႆႉမူၼ်းသိမ်းယဝ်ႉ.... (သႊလေႃႉ) (ႁၢမ်းပိင်းသွင်)

✱ ဝူၺ်တီႈ (ၵၢႆႊႁွမ်သွႆႈၶွၼ်းၼိူဝ်း)[2] ၵိူလ်း.... မုၵ်ႉၽိူင်ႁမ်းၸိူဝ်းတေႃႉပွႆး တေယွၼ်းမိူဝ်း မိူင်းသိင်သဝ်ႈ ယွၼ်းဝၢႆ,တိၼ်ယီပ်, ယၢင်ႈပီၼ်ႈၼူဝ်ၵၢႆ, တေႃႈႁွႆးတေဝၢႆ,ႁူဝ်ပွၵ်ႈၼိူၼ်းမိူဝ်း ယၢပ်,ၸွႆပီႈၶွင်ႉဝၢၼ်ႈႁွင်းၵိူဝ်ႈ.... ယူႉသၼ်းဝႆႉယဝ်ႉၶေႃး.... (ႁၢမ်းထုင်ႉမၢဝ်း)

✱ ၵၢင်ၸွႆႁဝ်းၵေႃႈ မဝ်,ပႊၼွႆႈယွၼ်, မဝ်,ပႆႈၼွႆႈၽေႃႈၵေႃႈ ၶေႃႈဝၼ်းၼမ်ႈလပ်းသိင်, တင်းဝိၼ်းၶၼ်ႉ ၶေႃး....

ၵမ်းမူၼ်းလႊ.... ၸိူဝ်းႁဝ်းႁွႆးတေ မူၼ်းယွၼ်းၵၢဝ်တင်း ႁွင်ႊသိင်,မွင်းယၢင်း တႆႈတၢင်း တမ်းတိင်,ပွင်ႈၼူႈၵေႃႈ.... တေဝူၺ် မဝ်,ယင်,ယွၼ်, မဝ်,ယင်,ၽေႃႈၵေႃႈ ၵမ်းၶၼ်ႉ လိၵ်ႈမူၼ်း တိင်ႈၼိူၼ်းၸွၼ်းၸွၼ်း မိူဝ်ႈၶၢႆးၽွင် ႁူမ်တူၵ်း ၸိူဝ်းႁဝ်းႁွႆးတေ ၵႂၢၼ်ၵၼ်သူင်,ၼိူၼ်း တၢင်းတိင်,ပွၵ်ႈၶၶၼ်ႉၶေႃႈ (ႁၢမ်းၸိူင်း)

ebook is created by www.Shanyoma.org

(1႓) ၵႂၢမ်းတႃႇၶၼ်

ၶေႃႈထၢမ်	ၶေႃႈတွပ်ႇ
(ၵ) ၵၢင်ၶမ်ႈမေႃးဝီးဝီး၊ ၵၢင်ၶင်ပီးၵွင်ႇတွင်ႇ	(ၵ) လေႃႇၵုၺ်
(ၶ) ၵႆႇပေႃႈလမ် တၢႆၶမ်ၶုၵ်ႉ	(ၶ) ၶဝ်ႈပုၵ်း
(င) ၵႆႇပေႃႈလိၼ် တၢႆၼၢင်းၶေႃး ၵူင်ႇၵူၺ်ႈ	(င) ပီၵူၺ်ႈ
(ၸ) ၵူၼ်းသၢမ်ၶေႃႉ မၢၼ်းမၢၼ်းႁူဝ်သၢၼ်ႈလၢဝ်	(ၸ) ၵိင်း
(သ) မီးၶူၵ်ႉၵွၵ်ႇ ၸလႇယွတ်ႇၵူႉလင်ႁိူၼ်း	(သ) ပူမ်တွၵ်ႇ
(ၺ) ၵၢင်ၸမ်ႈထဝ်ႈႁူယၢၼ်း မၢၼ်းၵၢင်ၶမ်ႈ ၵိူတ်ႇၵၢင်ၶင်	(ၺ) သုတ်း
(တ) သုင်သေလွႆ တမ်ႇသေယိူဝ်ႈ	(တ) သၢၼ်ႈတၢင်း
(ထ) သီႇၶေႃႉၵႂၢမ် သၢမ်ၶေႃႉဝီး လိၵ်းၵီးမီးၼေႃႇၶေႃႈ	(ထ) ၵၢင်ႉ
(ၼ) တူၼ်ႈမၢၼ်းတၢၼ်ႇသၢၵ်ႇ မူၼ်းမၢၼ်းတၢၵ်ႇတိူၼ်း	(ၼ) တူၼ်ႈၵူၺ်ႈ
(ပ) တူၼ်ႈမၢၼ်းတၢၼ်ႇမိမ် မူၼ်းမၢၼ်းတမ်ၶမ်ႉ	(ပ) ပူး

(14) ၵႂၢမ်းပၼ်ႇတူင်ႇ

(ၵ) ၶမ်ႉၵၢဝ်းငၢဝ်းၼၢၼ်ပႃ၊ ၶႃၼၢၼ်မိူင်၊ သၢၼ်ႈၸၼႂ်းလိူင်ၼၢၼ်ႁွင်း
ႁၢင်းၼၢၼ်ၵဝ်ႈၼူင်းၵီး၊ ၶေႃးလွၵ်းၵီးၼၢၼ်ၽွ၊ လွႆၼၢၼ်ၼိူၼ်း
ၵေႃးၶၢင်းလိၼ်းၼၢၼ်ၼူဝ်၊ ၶူဝ်ၼၢၼ်ၵၢဝ်း၊ ၶမ်ႉၵၢဝ်းငၢဝ်းၼၢၼ်ပႃ

(ၶ) မေႃႈသင်? မေႃႈၵေႃးပႃ
ပႃသင်? ပႃလိူင်ၼၵ်ႇ
ၼၵ်ႇသင်? ၼၵ်ႇမိူင်းမိတ်ႈ
မိတ်ႈသင်? မိတ်ႈထူႁူဝ်
ႁူဝ်သင်? ႁူဝ်ၵုၵ်ႉၶုၵ်ႉ
ၶုၵ်ႉသင်? ၶုၵ်ႉတမ်လိၼ်
လိၼ်သင်? လိၼ်ၵိတ်ႇမေႃႈ
မေႃႈသင်? မေႃႈၵေႃးပႃ။

(င) သွၼ်သင်? သွၼ်ၵိတ်ႇသၢင်ႈ
သၢင်ႈသင်? သၢင်ႈမိၼ်းယိၼ်ႈ
ယိၼ်ႈသင်? ယိၼ်ႈမုၼ်းမွႆႇ
မွႆႇသင်? မွႆႇသိမ်းၵႂၢၼ်း
ၵႂၢၼ်းသင်? ၵႂၢၼ်းၶပ်းႁူႉ
ႁူႉသင်? ႁူႉၵူင်ႈလိူဝ်
လိူဝ်သင်? လိူဝ်လိတ်းၼေႃ
ၼေႃသင်? ၼေႃၵွၼ်းပေႃႉ
ပေႃႉသင်? ပေႃႉၵိၼ်းသွၼ်
သွၼ်သင် သွၼ်ၵိတ်ႇသၢင်ႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(17) ၵႂၢမ်းၵိုၼ်းလုၵ်ႈဢွၼ်,

(ၵ) ၼွၼ်းလပ်းတႃ ယႃႇႁႆႈ၊ ၼွၼ်းလႆႈၶဝ်ႈႁူၼ်းလီ
ၼွၼ်း.... ၼွၼ်း.... ၵိုၼ်း.... ၵိုၼ်း

(ၶ) ၸမ်ႈႁူႇၶမ်ႇတူၼ်ႈတီး၊ ႁူႇၵၢဝ်ႇပျီးမႄးမႃႉၵမ်းၶဝ်ႈ
ၼွၼ်း.... ၼွၼ်း.... ၵိုၼ်း.... ၵိုၼ်း

(င) ပုင်းပၢင်းလိူၼ်၊ ပၼ်ပႃႇမၼ်းမႃႉၵမ်းၶဝ်ႈ
တင်းထုဝ်ႉၼဝ်ႈမႄးလေႃး၊ ပေႃးၼွၼ်းလပ်းၶင်ႉလႆႈ၊ ပေႃးႁႆႈၵမ်ႉပၼ်ၵိၼ်
ၼွၼ်း.... ၼွၼ်း.... ၵိုၼ်း.... ၵိုၼ်း

(ၸ) ပႃႇလုၵ်းပႃႇလမ် တေၶမ်ႉသၢင်ႉ၊ ပႃႇၶူႈတေတၢင်ႉထီး
ပႃႇမီးႁဵ်ႉမွင်းထႃႈ၊ ပႃႇၶၢတ်ႉၵႃႈယူဝ်ယူဝ်
ၵိုၼ်း.... ၵိုၼ်း....၊ ၼွၼ်း.... ၼွၼ်း....။

လိူဝ်သေၼၼ်ႈ မီးထႅင်ႈၵႂၢမ်းသူင်ႉၵူင်ႉၶႃး၊ ၵႂၢမ်းတေႃႉမူၼ်ႈတေႃႉမီၶဝ်ယူႉ။

(18) ၶေႃႈဝႃႈ၊ ၶေႃႈသင်ႉ၊ ၶေႃႈၶိုသင်,

ၵႂၢမ်းၶေႃႈၵူၼ်းထဝ်ႈ ၵူၼ်းၵေႉ၊ ထဝ်ႈဝၢၼ်ႈ ထဝ်ႈၸၵႉ၊ ပေႃႈၸမ်ႈ၊ ၼူးသွၼ် မေႃသွၼ်၊ ၽူႈယႂ်ႉ ၵူၼ်းလူင်ၶဝ် သင်ႉသွၼ်ပွၼ်ႈၵႃႈဝႃႈ ႁႂ်ႈလၵ်းလိမ်ၶိုဝ်းၼၼ်ႉ ပီၼ်ၶေႃႈဝႃႈ ၶေႃႈသင်ႉယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႉ- (ၵ) ၵၢဝ်ၵၼ်ဝႃႈ ပႃးၵၼ်ပီၼ်၊ ၶဝ်ႈယဵၼ်ပီၼ်ၶဝ်ႈၵႃႇၼ်,

(ၶ) ၵူၼ်းၵဝ်ႈၵေႃႉ ၼၵ်းၵဝ်ႈၵမ်၊ ၵူၼ်းၼမ်ၵိၼ်ၵၢမ်ႉသိင်ႈ

(င) ၶိူတ်းသင်ၶိူတ်းတေႃႇတေႃႇ၊ ၶိူတ်းလႆႈၵႃးပေႃႇၵိၼ်

(ၸ) ယိင်းၼင်ႉၽႃး ၸၢႆးၼင်ႉၼမ်ႉ

(သ) ယိင်းႁၢပ်ႉပႃႈ ၸၢႆးႁၢပ်ႉငဝ်ႈ

(ၺ) ယေႈၵေႃႉ ႁူႉယေႈၵၼ် ယေႈၵေႃႉ ႁၼ်ယေႈလွင်ႈ

(တ) ၽူႈယိင်းမေႃပွင်မိူင်း ၵူမုၼ်ၶိူင်း တီမ်ႁိူၼ်း

(ထ) ၽူႈယိင်းႁၢင်ႊလီ ၵွပ်ႈလိၵ်ႈလၢႆး

(ၶ) ၽူႈၸၢႆးႁၢင်ႊလီ ၵွပ်ႈႁတ်းႁၢၼ်

(ပ) ငိုၼ်းၶမ်းမီးၵူႊပႃႈမႆႈ ၽူႈၵႆႉၵေႃႈမၼ်းလႆႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

(၁၉) ၶေႃႈၵၢဝ်ႇ၊ ၶေႃႈယွၼ်းသူး၊ ၶေႃႈတိူင်ႇၶၢဝ်

မိူၼ်ၼင်ႇ- (ၵ) တူဝ်ၸွႆႈသွင်ပႃး ၵႂၢမ်းၵတ်းၸိူၼ်ႈသိူဝ်းသႃႇသေၵမ်းလူၺ်ႈ

(ၶ) ၵၢမ်ႇႁူႉယႃႇၵႂၢမ်းမီး၊ ၵၢမ်ႇမီးယႃႇၵႂၢမ်းႁူႉ၊ ၵႂၢမ်းႁူႉသိၼ်ႈသိၼ်ႈ၊ ၵႂၢမ်းမီးသိၼ်ႈသိၼ်ႈသေၵမ်းၵေႃႈ

(င) မူဝ်ၵေႃႈ ယႃႇၵႂၢမ်းလႆႈၸမ်ႉ၊ ၶမ်ႉၵေႃႈ ယႃႇၵႂၢမ်းလႆႈၶုၼ်ႇသေၵမ်းၶေႃႈ

(ၸ) တၢင်းလီသၢင်ပိူင် ၵႂၢမ်းထိူင်တူဝ်၊ သၢင်ပိူင်ၽေး ၵႂၢမ်းၵႆယၢၼ်

(သ) ၵိတ်းၵၢၼ်ၵႂၢမ်းသုၼ်ႇ၊ ၶၢႆႇၵုၼ်ႇၵႂၢမ်းမၢၼ်

(ၺ) ႁူဝ်မိူင်းသႂ် မိူဝ်ႈၵၢင်ၶႂ်၊ မႂ်ႇၼိူင်းသႂ်လၢပ်ႈပူင်ႇ

(တ) ၵႂၢမ်းယူႇလီမီးၼိူင်း၊ ဝၼ်းလိူၼ်းၵတ်းယဵၼ်၊ ၵႂၢမ်းလွတ်ႈၽေးသဵၼ်

(ထ) ၸိူဝ်ႈသိၼ်ႁူင်ၶၼ်ႇ သႃႇလိူၼ်မိူၼ်ႈတၼ်း သႃႇဝၼ်းမိူၼ်ႈတိၼ်ႈ

(ၼ) ၵူႇႁွတ်ႈမႄးလီ ယႃႇၵႂၢမ်းမီးၽေးသီ ၶႂ်းၶၢဝ်းတၢင်း

(ပ) ၼိူင်းသိၼ်ၶဝ်ႈႁူႉ ၽႂ်ၵေႃႈၵႂၢမ်းၵီးလူ၊ ၽႂ်ယဵမ်ႈႁၼ်ၶေႃႈၵေႃႈ ၵႂၢမ်းလီႁၵ်ႉမီးမႂ်ႇ။

(၂၀) ၶေႃႈပၼ်သူး၊ ၶေႃႈပၼ်ပွၼ်း

မိူၼ်ၼင်ႇ- (ၵ) ၵႂၢမ်းတူဝ်ၸွႆႈသွင်ပႃး ၵတ်းၸိူၼ်ႈသိူဝ်းသႃႇသေၵမ်း

(ၶ) ၵၢမ်ႇႁူႉယႃႇၵႂၢမ်းမီး၊ ၵၢမ်ႇမီးယႃႇၵႂၢမ်းႁူႉ၊ ၵႂၢမ်းႁူႉသိၼ်ႈသိၼ်ႈ၊ ၵႂၢမ်းမီးသိၼ်ႈသိၼ်ႈၶေႃႈ ၵေႃႈၶဝ်ၵိူလ်း

(င) ၵႂၢမ်းၸူဝ်ႉမၼ်ႈ ပၢၼ်ယၢဝ်းသေၵမ်း

(ၸ) ၵိတ်းသင်ၵေႃႈၵႂၢမ်းတေႃႇ ၵေႃႇသင်ၵေႃႈၵႂၢမ်းမၢၼ်သေၵမ်း

(သ) ၽွၼ်းတိၼ်ႇမႄး ၵႂၢမ်းလႆႈၼိူင်းသၢၼ်

(ၺ) ပၢၼ်မိူဝ်း ၵႂၢမ်းလႆႈၼိူင်းလၢၼ်ႉ

(တ) ၵႂၢမ်းလႆႈပွင်းၽႄႇ ၽူႈလီၽူႈမျၢတ်ႈသေၵမ်း

(ထ) ၵႂၢမ်းႁူႉႁၼ်ထိူင် တြႃးၸိူဝ်ႈၸွႆႈ၊ မၢၼ်ႇမၼ်ႈသေၵမ်း။

(ၼ) ၵႂၢမ်းႁူႉႁၼ်ထိူင် သၼ်ႇၶႃႇၸိူဝ်ႈၸွႆႈ၊ မၢၼ်ႇမၼ်ႈသေၵမ်း။

(ပ) ၵႂၢမ်းႁူႉႁၼ်ထိူင် ၽူႈၵွင်ႇပူၼ်ႉပေႉလႆႈ ၵီႉလေႇသႃႇ(10) ပႃးၶၼ်ႉသေၵမ်း။

(၂၁) ၶေႃႈၵိၼ်ႇ၊ ၶေႃႈတၼ်ႇ

မိူၼ်ၼင်ႇ- (ၵ) ၵႂၢမ်းၼိူၼ်ႈၶိူင်ႈသွၵ်ႇ၊ လူင်းၶိူင်ႈဝႃး သေၵမ်းၶေႃႈ

(ၶ) ႁၢပ်ႇၶမ်ၵေႃႈ တေၵၢမ်ႇမီး၊ ၵိၼ်ၶမ်ၵေႃႈ တေၵၢမ်ႇပီးၶေႃႈ

(င) ၵိတ်းသင်ၵေႃႈ ယႃႇၵႂၢမ်းတေႃႇ၊ ၵေႃႇသင်ၵေႃႈ ယႃႇၵႂၢမ်းမၢၼ်သေပွၵ်ႈၶေႃႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၸ) ယႃႇႁႆႈလႆႈပွင်း သူႇတေႃႇႁွင်းမိူၼ်ပိူၼ်ႈ
(သ) ၵိၼ်သင်ၵေႃႈ ႁႆႈပဵၼ်ၶွင်ႉ
(ၺ) ယႃႇႁႆႈပိူၼ်ႈႁွင်ႉ ပိူၼ်ႈႁၢႆသူ
(တ) မိူၼ်းတၢင်ယႃႇႁႆႈလိၼ်း ႁူၼ်းပဵၼ်းယႃႇႁႆႈမီး
(ထ) ၵူႇတႆႈႁႆႈႁႃးသိုဝ် ၵူႇၶိုဝ်ႁႆႈႁႃးမီ
(ၼ) ၼိတ်းႁၢင်းၶႄးၵေႃႈ ယႃႇႁႆႈၶဝ်ႈမၢၵ်ႈ ၶဝ်ႈပူင်,
(ပ) ၼိူၼ်ႈယိူဝ်ႇမွၵ်ႇသင်ၶႅၼ်ႇ ယႃႇႁႆႈပဵၼ်တႃႇသူၶဝ်လႂ်းလႂ်း

(႗႗) ၶႄႈၶိုင်း

မိူၼ်ၶၼ်ႇ,– (ၵ) ၵႃး.... ၵဝ်ပေႉၼီႈၵွႆတၢင်ၶဝ်ၶႄႈ
(ၶ) ၵေႃႈ.... ၼိူၼ်းၶႅၼ်ႇ ပေႉမႃးႁၢႆယႃပ်ႇလႃႇ
(င) ၼိတ်းပေႃးၵမ်ႇသိုဝ်းလိုဝ်ႈ၊ ၵမ်ႇမီးယၢမ်းလိုဝ်းၵေႃႈ ယင်းပႆႇဝႃႈလီႁွၼ်,
(ၸ) ၼိတ်း ၶၼ်ႇႁူဝ်း၊ ၶၼ်ႇႁၢႆးၵေႃႈ ၶဝ်တေၵမ်ႇႁၢၼ်လီလႆႈ
(သ) ၶၢဝ်းထဝ်ႈၶႅၼ်ႇ ပွင်ႉလႆႈၶႄႇ
(ၺ) ၵၢႆႈၶႅၼ်ႇ ၼိတ်းလႆႈ ၶိူဝ်ၵဝ်တေႉတေႉ
(တ) တၢင်ၵေႃႈမူဝ်း၊ ႁူဝ်ၵေႃႈႁွၵ်ႇ၊ ၼဵဝ်ႈၵေႃႈမၢင်ႈယဝ်ႉလူး
(ထ) ၵမ်ႇလၢတ်ႈလႆႈ မိူၼ်ပိူၼ်ႈၵေႃႈ ၶၢၼ်ၵွႆယဝ်ႉ
(ၼ) ၵမ်ႇလႆႈလၢတ်ႈ မိူၼ်ပိူၼ်ႈၵေႃႈ ၶၢၼ်ၵွႆယဝ်ႉ
(ပ) ႁူလိတ်ႇယဝ်ႉမေႃး

(႗႘) ၶႄႈပွင်ႉထႃႉ

ၵႂၢမ်းၶႄႈပွင်ႉထႃႉၶႅၼ်ႇ ၵမ်ႇမိူၼ်ၵႂၢမ်းၶႄႈ ၵၢၼ်ၵေႃႉလႃႇတေႃႇၵၼ်။ မီးလွင်ႈႁူၼ်ႉပွင်, လွင်ႈလီပဵၼ်၊ လွင်ႈထုၵ်ႇပဵၼ်သေ ပွင်ႉထႃႉၵွမ်း ပႃႈလင်ၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၶၼ်ႇ,– (ၵ) တၢႆၵေႃႉ တၢႆႁူင်သူၼလႈ
(ၶ) တွၵ်ႇသႆႈ၊ သတ်းသႆႈသူ ၵိမ်ႇၵိမ်ႇၼလႈ
(င) မိၼ်ႉၵွၼ်ႈမူတ်းယဝ်ႉ
(ၸ) ၼိတ်းႁႆႈပူၼ်ႉႁူတ်ႈပူၼ်ႈဝၢတ်ႈၵႂႃးလူင်ၶႅၼ်ႇ
(သ) လၢတ်ႈမေႃးၵႃမ်းၵႃမ်းဝႆႉၵႂႃး

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၺ) ၶွၼ်းတၢႆမွႆးလူၺ်ႈ

(တ) ၵွႆးမေႃ ႁၢင်ႈမိူင်းႁၢင်ႈၽၢင်မၼ်းၶႅၼ်ႈယဝ့်

(ထ) တၢင်းလႃတ်ႉ ၵမ်ႉပုၼ်ႈသုပ်ႇသေႇလႄႈ

(ၼ) ၼုဝ်းမွႆႉလိူင်းမွႆႉၸတုၺ် မေႃၶိူင်ႈၶၢၼ်ႉယဝ့်

(ပ) တၢႆထင်ၵႂၢင်ႈၶႅၼ်ႈဝႆႉသေလႄႈ

(28) ၶေႃႈတမ်းႁူႉ

ၵႂၢမ်းၶေႃႈ တမ်းႁူႉၼႆႉ ၵိုင်ႇၵၢင်ႇ ၵမ်ႉႁူႉတီႈပွင်ႇမၼ်း ၵမ်းလိဝ်၊ လႆႈလၢမ်းယဝ့်ၵူၼ်းသွမ်း ႁဵင်ႇတေႁူႉ တီႈပွင်ႇမၼ်းယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႇ- (ၵ) မၼ်းလိမ်ၼိူဝ်တေႃႇတေႃႇ

(ၶ) ၸဝ်ႈသၢၼ်ၶဝ်ႈ လိပ်းမၼ်းၶမ်ၶႃႇ

(င) ထုင်ႉလၢင်းယၢၼ်းဝႆႉလႄႇ

(ၸ) မၼ်းပေႃးလၢမ်ႈဝႆႉ လၢႆပိူင်ႈယဝ့်

(သ) လိူတ်ႈမိုၼ်ႈႁူဝ်မၼ်းဝႆႉၵိူဝ်ႈ

(ၺ) တိၼ်မၼ်း ယၢၼ်လိၼ်ဝႆႉယဝ့်လူး

(တ) ၼမ်ႉမၢႆႈ တိၼ်သိၼ်ႈသုင်ၶႅၼ်ႈၶႃႇ

(ထ) မၢဝ်ႉပေႃႈ ၵူၺ်ၼ်းပၼ်း၊ ပႆႉတၢၼ်ႉပေႃႈၵိုၼ်းတၼ်း ၵေႃႉၼိုင်ႈ

(ၼ) လိုၼ်တေလိူင်း ၵိင်ႉမၢၵ်ႉၵိင်းမႄႈဝႆႉ

(ပ) မႃလိၼ် ပိူဝ်ႈႁွင်ၼိုင်း

(29) ၶေႃႈသွၼ်ႇၽိုၼ်း

ၵႂၢမ်းၶေႃႈသွၼ်ႇၽိုၼ်းၼႆႉ ပိုတ်ႉၶေလႂ်ႈၵၢင်ႁဵဝ်ႇ ၵေႃႉတမ်ႈလိူၵ်ႈ ၵမ်ႉၶၼ် ၵေႃႉလၢတ်ႈၶၢမ်း(ၵႂၢမ်း) ၵၼ်ထုၵ်ႉႁဵဝ်၊ ၵမ်ႉထုၵ်ႉႁဵဝ်ၶႅၼ်ႈယဝ့်။ ၶေႃႈသွၼ်ႇၽိုၼ်း ၵၼ်သွၼ်ႇႁဵဝ်းၼၼ်ႉလင်မၼ်းၼႆႉ ပေႃးႁဵင်းမၼ်း ၸတုၺ် ၵမ်ႉမီးတီႈပွင်ႇသေတႃႇ ပေႃးမႃးသွၼ်ႇပၼ် ၶေႃႈလၢတ်ႈႁိုဝ် မီးတီႈပွင်ႇသေၵမ်ႉၵႃး ၶေႃႈၵႂၢမ်းမၼ်း ၼမ်ၼမ်းၶၢၵ်းမႃးယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႇ- ပေႃးထုၵ်ႉႁဵဝ်လႃတ်ႈဝႃႈ လိူင်ႁွင်းႁွင်း၊ ပေႃးၵမ်ႉထုၵ်ႉႁဵဝ် သမ်ႉလႃတ်ႈဝႃႈ လိူင်သၢင်းႁၢင်း၊ လိူင်ၶၼ်ႉတၼ်ႉ၊ လိူင်သုင်းႁုင်းၶႅၼ်ယဝ့်။ တီႈၼႆႉၵၼ်ဝႃႈ ႁွင်းႁွင်း၊ သၢင်းႁၢင်း၊ ၶၼ်ႉတၼ်ႉ၊ သုင်းႁုင်းႁိုဝ်ၼႆႉ မၼ်းၵမ်ႉမီးတီႈပွင်ႇႁဵင်းမၼ်း။ ပေႃးသွၼ်ႇႁဵဝ်းမ ၶေႃႈလႃတ်ႈ တၢင်ႇၵၼ်မႃးႁၢၼ်ႈ ႁဵင်ႇတေမီးတီႈပွင်ႇယဝ့်။

ebook is created by www.Shanyoma.org

တီႈတႅၵ်ႈ- ၶၢဝ်သွတ်ႇလွတ်ႇ၊ ၶၢဝ်သုတ်ႇလုတ်ႇ၊ ၶၢဝ်သူတ်ႇလူတ်ႇ
သုင်ၵုၵ်းယုၵ်း၊ သုင်ၵူၵ်းယူၵ်း၊ သုင်ၵၢၵ်းယၢၵ်း
ပီးၵွတ်းတွတ်း၊ ပီးၵုတ်းတုတ်း၊ ပီးၵၢတ်းတၢတ်း
ယွမ်ၵိင်ငိင်၊ ယွမ်ၵၢင်ငၢင်၊ ယွမ်ၵၢင်ႈငၢင်ႈ
ၵိုၼ်းၵွၵ်ႉၵွၵ်ႉ၊ ၵိုၼ်းၵိုၵ်ႉၵိုၵ်ႉ၊ ၵိုၼ်းၵၢၵ်ႉၵၢၵ်ႉ

(႗႔) ၶေႃႈၽၼ်ႈ

ၶေႃႈၽၼ်ႈၼႆႉ ပေႃးၵႂၢမ်း ၶေႃႈလွင်ႈၶေႃႈၼၼ်ႉ ၵမ်ႈၼမ်တီႈပွင်ႇမၢႆး၊ ပေႃးမႂ်းၵမ်းၵၼ် ၽၼ်ႈၵၼ် ယဝ်ႉ ပဵၼ်မႂ်းၶေႃႈၽၼ်ႈႁႂ်ႈ ၸင်ႇတေမီးတီႈပွင်ႇမၢႆးယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ- တိၼ်းတွၼ်းၼၼ်ႉ တိၼ်းတူဝ်လိဝ် ၼလႅၼ်ႈသင်၊ တွၼ်းတူဝ်လိဝ် ၼလႅၼ်ႈသင် တီႈပွင်ႇမၢႆး မီးႁၢင်း မၢႆးဝႆႉသေတႃႉ ပေႃးၽၼ်ႈၵၼ်ပဵၼ်မႂ်း တိၼ်းတွၼ်းၼၼ် ပွင်ဝႄႈ ႁဵတ်းသင်ၵေႃႈ ၵမ်ႇၵုမ်ႇ ထူၼ်ႈလီၼၼ် ႁူႉပွင်ႇမႂ်း ၵမ်းလိဝ်ယဝ်ႉ။

တီႈတႅၵ်ႈ -
- ၸိူၵ်ႉၸိူၵ်ႉ သၢႆသၢႆ၊ ၵလွၵ်ႉၵသွၵ်ႉ
- ႁူၼ်းႁူင်မၢင်၊ ၵူၼ်ၵၢၼ်မေႊမေႊ
- မၢပ်ႈမိပ်ႈ၊ မိတ်းမိတ်း ၶုင်ၶုင်
- ၸိၵ်းမိၵ်းၸွၵ်းၶွၵ်း၊ ၵလိတ်းၵလွတ်း
- တင်ႈတႅၵ်းသႅၵ်း၊ ၵူၼ်လူၼ်
- ၶူဝ်ႉၽႃၼ်ႊ၊ ၶၵ်ႊၶႅမ်ၶၼ်၊ သီမိၼ်ႊ
- ဝၼ်းလႅင်း၊ ယိုၼ်းယၢဝ်း
- ၶူၼ်းၶဝ်း၊ ပိင်းပေႊ
- ပိင်းမိတ်ႇ၊ ၵွမ်ၵီႈသီးသီ

ၼင်ႇၼႆႉ ယင်းမီးထိင်ႈ ႁၢမ်းၶေႃႈယွႊပိုၼ်ႈ၊ ၵႃႊလႃႊပိုၼ်ႈ၊ တႅၵ်းၵၼ်ၸင်ၼႆႉၶေႊပိုၼ်ႈ၊ လူႊလၢႆႊပိုၼ်ႈ၊ ၶုႁဝ်ႇပိုၼ်ႈ၊ ၵီႊလူပိုၼ်ႈ ၸိုဝ်းၼႆႉႁႂ်ႇ။

(႗႕) ႁၢမ်းၶေႃႈမိူၼ်ၵၼ်

ႁၢမ်းၶေႃႈ ၵၼ်တီႈပွင်ႇမၢႆး မိူၼ်ၵၼ်၊ မိူၼ်းမႂ်းၶပ်ႉၽၼ်ႈၵၼ်ၵေႃႈ တီႈပွင်ႇမၢႆး ၵမ်ႇပိုင်ႈသင် မႂ်းၼၼ်ႉ ပဵၼ်ၶေႃႈႁၢမ်းမိူၼ်ၵၼ်ၼႆယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ -
ပဝ်းၶႄႇၶႄႇ = ယၢင်ႈၽိုၼ်းၽေႃၶႄႇ
ၶုၵ်းၸႂ်လႂ် = မီႈၸႂ်ထိုင်
တွင်ႉမီႈၶဝ်ႈ = မွင်ႈၵိုၼ်ၶဝ်ႈ
ၸိုင်ႉၶႄႇ = ၶေႃၼ်းၶႄႇ
ၶဝ်ႈၵၢပ်ႇ = ၶဝ်ႈၽႄ = ၶဝ်ႈသႃလီး = ၶဝ်ႈၾႃႉ = ၶဝ်ႈၼၶ
ၶၢဝ်းယၢမ်း = ၸီးလႄး = ၵႃမိင်
မီးယူႇ = ယင်းယူႇ
တီႈၼၼ်း = သၢႆႈ
လိၵ်ႈလၢႆး = ႁူးၶွၼ်ႇၵၼ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

လုၵ်ႉတီႈပွင်ႇၶေႃႈၵႂၢမ်းမိူၼ်ၵၼ်ၼႆႉသေ ပဵၼ်မႃး၊ ယိပ်းတိုဝ်းမႃး၊ ၸွႆႈတိုဝ်းမႃးဝႃႈ–

– တွင်ႉမႆႈ သႆႈလိူတ်ႉ	– သူႇၸွႆး ၼလႉထွင်ထိုင်ၵၼ်
– သုၵ်ႉယုင်ႈ ၵူၼ်ၵၢၼ်	– ငဝ်ႈၶေႃႈ တၢင်းၵဝ်
– ၵိပ်ႈၵိပ်ႈ ၶိုတ်ႈၶိုတ်ႈ	– ၵီႈယင်ႈ ၵိတ်ႉသိတ်ႉ၊ လီၵုင်ႈ လီဢူၺ်ႉ
– ၵႅၼ်ႉၵႅၼ်ႉ ၼိင်ၼိင်	– ႁွတ်းၽၢၼ် ႁၢမ်းၵိၼ်ႈ
– ၵူၼ်ႈၵူၼ်ႈ ၶူၼ်းၶူၼ်း	– ႁွၼ်ႈပူင်း လိူင်ႉလိူဝ်
– လိူတ်ႉလိူတ်ႉ ၵဝ်ႈၵဝ်ႈ မႆႈမႆႈ	– ၽေၽေ မိင်ႉၵိၵ်ႉ
– တၢင်းတၢႆ တၢင်းၶွႆႈ	– ၶၼမ်ႉၶၼတ်း မူႇလီ

(78) ၵႂၢမ်းၶေႃႈသၢၼ်ၶတ်း

ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်တီႈပွင်ႇမၼ်း ၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ်၊ ၶိုၼ်းမႃးၶပ်ႉၽၢၼ်ႈၵၼ်ၵေႃႈ တီႈပွင်ႇမၼ်း ၵမ်ႉပိူင်ႈသင်မႃးၶၢဝ်ႇ ပဵၼ်ၵႂၢမ်းၶေႃႈသၢၼ်ၶတ်းယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၼၢင်ႈ≠လိူင်း၊ ၵႆႉ≠ၶၢၼ်ႉ၊ ႁၵ်ႉ≠ၸင်း၊ ပွတ်း≠ယၢဝ်း၊ မီး≠ၽၢၼ်၊ ငိူဝ်ႈ≠လၵ်း

ၵဝ်ၵႂၢမ်းၶေႃႈ ၵၢၼ်သၢၼ်ၶတ်းၼႆႉသေ ပဵၼ်မႃး၊ ယိပ်းတိုဝ်းမႃး၊ ၸွႆႈတိုဝ်းမႃးဝႃႈ–

– မႆႈမႆႈ ၵတ်းၵတ်း၊	– ပဵၼ်ၶမ်ႉ ပဵၼ်တူဝ်
– ပွတ်းပွတ်း ယၢဝ်းယၢဝ်း၊	– ၵမ်ႉႁူႉ လွင်ႈတႅၵ်ႈ လွင်ႈၶိုဝ်သင်
– ငိူဝ်ႈသိုဝ်ႈ လၵ်းသိုဝ်ႈ	– သတ်းၵူႈ ၵပ်ႈမႃး
– ၽၢၼ်ၽၢၼ် မီးမီး	– လၶင်းၵၼ်း ၵူၼ်လိူၼ်
– ယွမ်ယွမ် ပီးပီး	– ၵႂႆႉမွၵ်ႇ ၶတ်းၸွႆ
– ၵူႈၵူႈ မႃးမႃး	– ၸဝ်ႈၵေႃႈယဝ်ႉ လၢႆႈၵေႃႈယဝ်ႉ
– ႁၢႆၵူႈ ၽတ်းမႃး	– ၵႆႉၵေႃႈလီ ၶၢၼ်ႉၵေႃႈလီ

(79) ၵႂၢမ်းၶေႃႈလိူင်ႉၼၽႄႈ

ၵႂၢမ်းၶေႃႈလိူင်ႉၼၽႄႈၼႆႉ တီႈယိပ်းတိုဝ်းမၼ်း ပိၵ်ႉပိူင်ႈၵၼ်သေတႃႉၵေႃႈ တီႈပွင်ႇမၼ်း ၵမ်ႉပေႃး ပၢႆးပိူင်ႈၵၼ် ႁမ်ႉၼိူင်ႈမိူၼ်ၵၼ်ယူႇ။

မိူၼ်ၼင်ႇ– ယိုဝ်း၊ ပိတ်း၊ ဝိတ်ႈ၊ သိုင်း၊ ပုင်ႈ၊ ၽၢတ်ႈ၊ ....

– တိင်း၊ ပေႃႇ၊ ထုပ်ႉ၊ မင်၊ တၢပ်ႇ၊ ၵိမ်၊ ၽၶင်း၊ တူပ်ႇ၊ ၶူတ်ႇ၊ ယမ်ႈ၊ ႁမ်း၊ လိုင်ႈ၊ ....

ebook is created by www.Shanyoma.org

– လိၵ်ႈ၊ ၶွႆႇ၊ ၵႂၢၼ်ႇ၊ လိၼ်း၊ ၵွႆ၊ ဝိင်ႉ၊ ၵဵၼ်၊ ....
– တၢႆ၊ ၶွႆႈ၊ လွၼ်ႇ၊ ၶွၼ်းၶေး၊ သဵင်ႈၵၢမ်ႇ၊ မၼ်ႉၵွၼ်ႈ၊ ....
– ႁူင်၊ ၵိင်၊ တူမ်ႈ၊ ၵေႃး၊ ၼူဝ်ႈ၊ ၵုပ်ႉ၊ မိူပ်ႈ၊ ....
– ပွႆႇထၢႆႈ၊ ယင်ႉ၊ ၵိုတ်း၊ သဝ်းလိုဝ်ႈ၊ ၶဝ့်၊ ....
– ပူး၊ ၸမ်၊ ၶၢင်း၊ ၵူမ်ႈ၊ ႁွႆႈ၊ ႁိမ်း၊ ၼဵပ်ႇ၊ ၶၢင်ႈ၊ ....

(႔႐) ႁူဝ်ၶေႃႈ ယွၼ်းၶွမ်း (ၵၢင်ပိုင်ႈ)၊ ယွမ်းႁပ်ႉ

မိူၼ်ၼင်ႇ, – (ၵ) ပိုင်ႈသူယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ႇၶမ်ႇသေ ပၼ်ႁူႉငိုၼ်း(ပၼ်ယိမ်ႉ) ငိုၼ်းမိုဝ်း ၸႂ် ႁိုင်လူး
(ၶ) ၼၼ်းတေႃႈ ၸဝ်ႈႁဝ်း ၶွႆႈထိမ်ပၼ် ၵၼ်းၶိူင်ႈၶႃႈ
(င) ပိုင်ႈသူ ၶႃႉၵၢၼ်ၶဵဝ် ပၼ်လူး
(ၸ) ၶွႆႈထိမ်ၵိုတ်းၶိူင်ႈၶႃႈ၊ ႁႂ်ႈၶႃႈလႆႈသွၼ်ႈၽူလိူဝ်း ပီႈႁဝ်းၵိုတ်းၶိူင်ႈၶႃႈ
(သ) ယွၼ်းႁႂ်ႈလႆႈမႃးယူႇလူလၢႆႈ သေၵမ်း
(ၺ) ၶႃႈလႆႈႁိုတ်းၽိုတ်းမႃး တေႃႉတေႃႉၵေႃႈ
(တ) ပွၵ်ႈတေမႃး ၶႃႈတေၵမ်ႇႁိုတ်းယဝ့်
(ထ) ယွၼ်ႉၶႃႈ ၵမ်ႇပွင်ႇၶိုဝ်ႉ ၶိုင်ႉၶဝ်
(ၼ) ႁပ်ႈၶႃႈ ၵမ်ႇလႆႈႁူႉသင်မႃးယဝ့်
(ပ) တုမ်ႉသေ!.... တုမ်ႉသေ!

(႔႑) ႁူဝ်ၶေႃႈ ၼပ်ႈၶိုဝ်ထိုင်

မိူၼ်ၼင်ႇ,– (ၵ) ၼပ်ႈၶိုဝ်ထိုင် တေႃႉတေႃႉဝၢႆႈဝၢႆႈယဝ့်
(ၶ) ယိၼ်းလီ ယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ႇၶမ်ႇယဝ့်
(င) ယၢပ်ႇၶိုဝ်သူတေႃႉယဝ့်ၶေႃ
(ၸ) ၵေးလူးၶမ်ႇလူင်ၶမ်ႇလၢင်ယဝ့်
(သ) တေၵမ်ႇလိမ်း လွင်ႈသူ လႆႈၶွႆႈထိမ်ႁဝ်းမႃး
(ၺ) တေတွင်းၵိမ်းဝႆႉယူႇၶႃႈ
(တ) တေႁိုတ်းပိၼ် လွင်ႈမၢႆတွင်းႁဝ်းယူႇ
(ထ) တေတိမ်ႈမၢႆဝႆႉ ၶင်းပပ်ႉပိုၼ်း သုၼ်ႇတူဝ်ႁဝ်းယူႇ
(ၼ) ႁွႆႈလႆႈၼိုၼ်း တွပ်ႇတၢင်းပၼ်သူၶႃႈ
(ပ) ႁွႆႈလႆႈၼိုၼ်းၶႂၢင်းၵၼ်ၶေႃႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႘႗) ၶေႃႈတီႈပွင်ႇငၢႆးၵၼ်

ၵႂၢမ်းၶေႃႈ တီႈပွင်ႇၸၢင်ႈမိူၼ်ၵၼ်သေတႃႉ ၵူၺ်းၵႃႈ မၼ်းၵၢမ်ႇမိူၼ်ၵၼ်။ ၵႂႃႇငၢႆးၵၼ်။ ၸိူဝ်းၼႆႉ ၵေႃႈ လၢင်းၸႂ်ႉၵိုၵ်းၵွမ်းၵၼ်ယူႇ။

မိူၼ်ၼင်ႇ,-

(ၵ) ၵၢမ်ႇၵိၼ်လဝ်ႈ သူယႃႈ လႄႈ ၵၢမ်ႇၵိၼ်လဝ်ႈသူႇယႃႈ

(ၶ) ၵၢမ်ႇမဝ်းလဝ်ႈ မဝ်းၵိပ်ႇ လႄႈ ၵၢမ်ႇမဝ်းလဝ်ႈမဝ်းၵိပ်ႇ

(င) ၵၢမ်ႇပိုင်ႈႁူမ်ႈ ပိုင်ႈၽူၺ်း လႄႈ ၵၢမ်ႇပိုင်ႈႁူမ်ႈပိုင်ႈၽူၺ်း

(ၸ) ၵၢမ်ႇၶွႆႈၵိၼ် ၶွႆႈယဵမ်ႉ လႄႈ ၵၢမ်ႇၶွႆႈၵိၼ်ၶွႆႈယဵမ်ႉ

(သ) ၵၢမ်ႇမေႃၵူႉ မေႃပႆ လႄႈ ၵၢမ်ႇမေႃၵူႉမေႃပႆ

(ၺ) ၵၢမ်ႇမေႃလၢတ်ႈ မေႃၸႃ လႄႈ ၵၢမ်ႇမေႃလၢတ်ႈမေႃၸႃ

(တ) ၵၢမ်ႇမီးလုၵ်ႈ မီးမေး လႄႈ ၵၢမ်ႇမီးလုၵ်ႈမီးမေး

(ထ) ၵၢမ်ႇမေႃတေႃႉ မေႃလွင်း လႄႈ ၵၢမ်ႇမေႃတေႃႉမေႃလွင်း

(ၼ) ၵၢမ်ႇတွၼ်ႉႁၼ် တွၼ်ႉလႃး လႄႈ ၵၢမ်ႇတွၼ်ႉႁၼ်တွၼ်ႉလႃး

(ပ) ၵၢမ်ႇမေႃသၢၼ်ႈ မေႃသင်း လႄႈ ၵၢမ်ႇမေႃသၢၼ်ႈမေႃသင်း

(႘႘) ၵႂၢမ်းၶေႃႈတီႈပွင်ႇပိၵ်ႉပိူင်ႈၵၼ်

မိူၼ်ၼင်ႇ,-

(ၵ) ၻီႈၵႆႇ လႄႈ ၵႆႇၻီႈ

(ၶ) ၻႃးသၢမ်ႁၢပ်ႇ လႄႈ သၢမ်ႁၢပ်ႇၻႃး

(င) ႁူၺ်ႈပိုင်ႈငၢမ်ႈ လႄႈ ငၢမ်ႈပိုင်ႈႁူၺ်ႈ

(ၸ) ပီႁူၺ်ႈ လႄႈ ႁူၺ်ႈပီ

(သ) ၵဝ်ၶွႆႈလႆႈ လႄႈ ၶွႆႈလႆႈၵဝ်

(ၺ) ၶင်ႈၵၢမ်ႇထုၵ်ႇ လႄႈ ၵၢမ်ႇထုၵ်ႇၶင်ႈ

(တ) ၵၢမ်ႇလီၵူႉ လႄႈ ၵူႉၵၢမ်ႇလီ

(ထ) ငူးသၵ်းၵႆႇ လႄႈ ၵႆႇသၵ်းငူး

(ၼ) ႁူၼ်းမေႃပႆႇၶမ် လႄႈ ႁူၼ်းၶမ်ပႆႇမေႃ

(ပ) ၵႃးၻၼ်ႁူၼ်း လႄႈ ၻၼ်ႁူၼ်းၵႃး

(ၽ) ထဝ်ႈသေလၢႆး လႄႈ သေလၢႆးထဝ်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႗႗) ၶေႃႈပူင်

မိူၼ်ၼင်ႇ,- (ၵ) ၵမ်ႉ,တၢပ်ႈလူဝ်ႉ,ႁိတ်းသင်!

(ၶ) တေလႆႈႁိတ်းၵွမ်းၶႅင်, မၢႆမီႈမီးၶႅၼ်ႇၵူၼ်းၵေႃ

(င) တၢင်းတေၵမ်ႉ,လႆႈမိူဝ်း

(ၸ) တၢင်းတေလႆႈႁိတ်း ၵၢၼ်ၶၢင်းၵၢၼ်ၶႅ

(သ) ၵဝ်ၵွၵ်ႉ,ၵူႈၵမ်းလီဝ်

(ၺ) မႄးၵဝ်ၵူႈ ၵမ်းလီဝ်

(တ) ၵွၼ်ၵၢၼ်ႁိတ်းလွင်ႈမူတ်းသဵင်ႈၵူၼ်းဝၼ်းၼႆႉ

(ထ) ၵမ်ႉ,လုတ်ႉ,လဵၼ်းယၢႆႈၶႃႈ လီၵိူဝ်ႈ

(ၼ) ၽွမ်ႉၵၢၼ်ႁိတ်းၵွမ်း ၶႅင်,မၢႆမီႈၸဝ်းမီးၶႅၼ်ႇၼႆႉ

(ပ) လူဝ်ႉ,ႁိတ်းႁိူင်ႇၶႃႈၵိူဝ်ႈ

(႗႘) ၶေႃႈထၢမ်၊ ၶေႃႈတွပ်,

မိူၼ်ၼင်ႇ,- (ၵ) ပီႈၸဝ်းၶဝ် ယူႇ,ဝၢၼ်လႂ်ၶႃႈ? ၵေႃႈ.... ယူႇ,ဝၢၼ်ႈႁူးသူၼ်ၵေႃႈ

(ၶ) ၵိၼ်ၶဝ်ႈၵပ်းၽၵ်းသင်လႃႇ? ၵိၼ်ၽၵ်းၶၼ်ႈၸႂ် ၵမ်ႉ,လၼ်ႈၸႂ်ၵေႃႈ

(င) တေၵူႈလႂ်? တေၵူႈၵၢတ်ႇ,ၵေႃႈ

(ၸ) တေႁိတ်းႁိူင်ႇႁိူဝ်? တေႁႂ်ႉပိုၼ်ႈမႄးသုၵ်ႈပၼ်ၵေႃႈ

(သ) တေသိူဝ်ႉ ႁိူင်ႇႁိူဝ်? တေသိူဝ်ႉလူတ်ႉၵွၼ်,ၵေႃႈ

(ၺ) ၵႄႈႁိူဝ်?.... ၸႂ်ႈပၢၵ်ႇ,ၵေႃႈ

(တ) ၽႂ်သိူဝ်ႉမႄး? ပႂ်ႈၸဝ်းသိူဝ်ႈမႄးၵေႃႈ

(ထ) သိူဝ်ႉမႄးမိူဝ်ႈလႂ်? သိူဝ်ႉမႄးမိူဝ်ႈဝႆးၵေႃႈ

(ၼ) ႁွပ်ႈသင်ၼလႆႈ လႆႈသိူဝ်ႉ? ႁွပ်ႈလူဝ်ႉ,ႁႂ်ႉတိူဝ်းၵေႃႈ

(႗႙) ၶေႃႈတိူၵ်းသူၼ်း၊ ၶေႃႈသူၼ်းတုမ်း၊ ၶေႃႈႁူလိုဝ်း

မိူၼ်ၼင်ႇ,- (ၵ) ႁႂ်ႈၵၢၼ်ၵိၼ် ႁဝ်,ဝၢၼ်၊ ႁႂ်ႈၵၢၼ်ၸၢမ်ႁဝ်,လႆႈ

(ၶ) ၵူၼ်းၵဝ်ႈၵေႃ ၽၵ်းၵဝ်ႈၵမ်၊ ၵူၼ်းၶမ်ၵိၼ် ၵမ်ႉ,သိူင်ႈ

(င) တေလူမ်ႉ ႁႂ်ႈၵၢၼ်ပူၵ်း၊ တေတူၵ်း ႁႂ်ႈၵၢၼ်ႁွပ်,

(ၸ) ၽူဝ်ၽၢၼ်ၵေႃႈ မေးယၢပ်ႇ,၊ ႁႂ်ႈၵၢၼ်ၸၢပ်, ႁဵၼ်းမီး

ebook is created by www.Shanyoma.org

(သ) ၵႂၼ်ၵၼ်ထိင်းသိမ်း ၽိူင်ႈၶဝ်းငလႄႈ

(လႃ) ပပ့်လိၵ်ႈ ပပ့်လၢႆး ပိၼ်ပုၼ်ႈယိင်းၸၢႆး

(တ) ပပ့်လၢႆး ပပ့်လိၵ်ႈ ပိၼ်ၶိၵ်ႈသွႆၵူၼ်း

(ထ) မိူဝ်ႈဝႃး ၵမ်ႉၶိတ်းဝႆ့ မိူဝ်ႈၼႆႉ သင်ႇပိၼ်ၼႆ

(ၼ) မိူဝ်ႈၼႆႉ ၵမ်ႉၶိတ်းထႅဝ်ႈ မိူဝ်းၼႃႈမႃး ၼၼ်းၼႃႇ

(ပ) ႁူၼ်ႉႁူႉပႃႈၼႃႈ ၶဝ်ႈႁႃႈမႃႈ ၵမ်ႉပႂ်း

(ʎZ) ၼႃႈၽိူင်ႈပိူင်တႅၵ်ႈ

(ɲ) ၽိူင်ႈပိူင်ၼၢင်ႉတၢင်ႇဝၢၼ်ႈမိူင်း

10	ႁိူၼ်း	= 1 ၼၵႃႇ
10	ၼၵႃႇ	= 1 ၵၢင်ႉ
10	ၵၢင်ႉ	= 1 ၶိင်
10	ၶိင်	= 1 ၽႅႉ (ၵိၼ်မိူင်း၊ ၼိူင်ႈသဝ်ႈ၊ ၼိူင်ႈသွင်ႈ၊ ၼိူင်ႈႁေႃၶမ်းၵႂၼ်ႇ)
10	သဝ်ႈသွင်ႈ	= 1 ႁေႃၶမ်း
10	ႁေႃၶမ်း	= 1 ဝွင်ႉႁေႃသိင်

(ၶ) ၽိူင်ႈၵၢၼ်ႇၼပ့်တူင်ၶဝ်ႈ

သွင်ယွပ်း	= 1 ၵမ်
သွင်ၵမ်	= 1 ႁွပ်ႇ
သွင်ႁွပ်ႇ	= 1 မေႈၶဝ်ႈ = 1 သၼလႃႇ ($^{1}/_{\lambda}$ ၼပႃႇ)
သွင်မေႈၶဝ်ႈ	= 1 ၶုၵ်ႉ
သွင်ၶုၵ်ႉ	= 1 ၼပႃႇ (1 ၼပႃႇ =10 ႁွၵ်း = 1.၎ သွႆႈ)
သီႇၼပႃႇ	= 1 သိတ်ႉ
သွင်သိတ်ႉ	= 1 ၶွၢၼ်း
သွင်ၶွၢၼ်း	= 1 တၢင်
သွင်တၢင်	= 1 ၶွၼ် (ပိတ်ႈၼိူင်ႈၽႆႇ)
သွၼ်ၶွၼ်	= သီႇတၢင် = 1 လင် (1 ႁူဝ်းတၢင်ႇ)
10 တၢင်	= 1 သေႃး

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၸ) ၵႂၢမ်းၶေႃႈတႅတ်ႈ(ၶေႃႈသဵင်တႅတ်ႈ)

ၶေႃႈၵႂၢမ်းတူဝ်လိၵ်ႈတူဝ်ၼၼ်ႉ မီးတီႈပွင်ႇမၢၼ်ႇၶေႃႈၶေႃႈ မီးလွၵ်းလၢႆးၸွႆႈတိုဝ်းမၢၼ်ႇ ၶေႃႈၶေႃႈသေ ပိုတ်ႇၼႆႉ တႅတ်ႈတႅတ်ႈၸႅတ်ႈၸႅတ်ႈၼႆႉ ပဵၼ်ၶေႃႈၵႂၢမ်းတႅတ်ႈယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ ပႃ – တီႈၸိူဝ်းၸွမ် (ၵမ်ႇၼၼ်ႉ) ႁၢင်ထီႈသုတ်း၊ တီႈသုတ်းပဵၼ်ဝႆႉ။

ပႃႇ – ၼူဝ်းၼွင်သွင်ၵၼ် ၽတ်ႉၽႅဝ်ၽၢတ်ႈၵၼ်၊ ယွၼ်ႉၸိူဝ်းၵမ်ႇလီၼႄ တူၵ်းသုမ်းၵႂႃႇ။
တိၵ်းတိၵ်း၊ လၢႆးပၼ် ၶိူင်းတၢင်းၼမ်ႉ၊ လၢႆးၽၢႆႇတိင်ႇ ၼႄ ၼပ ၶွႆႈၵွၵ်ႇသဵင်။

ပႃႈ – ႁူမ်ႈႁူဝ်ၼပ်ႉယမ်(ၵၼ်ႇတေႃး)၊ ၼတၢင်းၼွမ်းတေႃႇ၊ ယိုၼ်တၢင်းၽိတ်း။

ပႃး – လွင်ႈတၢင်းႁူႉမေႃ သေလွင်ႈလွင်ႈ၊ ၼပ်ႉဝၢင်းတမ်းၼၼ်ဝႆႉ၊ လၢင်ႉၵိူင်းလူင်။

ပႃႉ – ၽိူၼ်ဝႆႉ၊ ၽၢင်မိပ်းၵၼ်တႅမ်ႈဝႆႉ လွင်ႈတၢင်းတွင်းမႃး၊ ၼွင်ႉႁၢႆး၊ ဝႃႈတၢင်ႇမႃႇ။

ပႃႊ – ၵမ်ႇမီးတီႈၵဝ်ႇ၊ ၼႂ်လၢႆးသေ ယၢၼ်ၵႂႃႇတိၵ်းတိၵ်း။

ၼေ – ၸိူဝ်ႉၸမ်ႈ၊ သပ်းလႅင်း၊ ပွင်ႇလၢတ်ႈ၊ ၼႄၵွၵ်ႇ၊ ၸွႆႈတူလႆး၊ ၸိူဝ်ႉတူလႆး။

ၼၼ – ၼပ်ႉၼၽႇတမ်းပႃး ၶွႆႈႁူႉႁၼ်ၸွမ်း လွင်ႈလူလႆႈႁပ်ႉတူလႆး။

လႄၼ် – လၢတ်ႈၵမ်ႇ၊ သွႆႈၵမ်ႇ၊ ၸိုဝ်ႈ၊ ပႅတ်ႈ၊ ၽႅတ်ႉ။

လႄၼ်ႈ – ၵမ်ႇမီးတီႈလႅဝ်၊ ၵႄၼ်ႇ၊ ၽွင်းၽေႃၵႂႃႇ၊ ပိူင်တူင်ႉၼိုင်ဝီးဝီး ၵၼ်ၼိူင်ႈ၊ တူင်ႉၼိုင်ၼႂ်လၢႆး တီႈတင်ႈသဝ်း။

လႄၼ်း – မၵ်းမၼ်ႈဝႆႉ၊ ၼၢတ်ႈၼွပ်ႇဝႆႉ၊ တီႈၵၼ်မၵ်းမၼ်ႈ၊ ၵူဝ်ႈၵႂႃႇလိၼ်သၢပ်ႈ၊ သိုၼ်းလိၼ်မိူင်း။

(သ) ၶေႃႈၵႂၢမ်းတႅၵ်ႈ (ၶေႃႈသဵင်တႅၵ်ႈ)

ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၼ်သဵင်ပႅၵ်ႇ၊ ၸွႆႈတိုဝ်းၸွမ်းၵၼ်တင်းသဵင်ႈ မူးသူႁူမ်ႈတူမ်ႉၵၼ်သေ ၸွႆႈတိုဝ်းၵႂႃႇ ၼၼ်ႉ ႁွင်ႉဝႃႈ ၶေႃႈၵႂၢမ်းတႅၵ်ႈၼႆယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ ၵႃ – ၵႃလမ်၊ ၵႃၼႃ၊ ၵႃၵိူဝ်ႈ၊ ၵႃၼူဝ်ႇ၊ ၵႃယၢင်း၊....

ၵႃႇ – မၢၵ်ႇၵႃႇ၊ မၢၵ်ႇၵႃႇၵၼ်ႈၼွင်ႇ၊ မၢၵ်ႇၵႃႇၼွပ်ႈ၊ တူၼ်ႈမၢၵ်ႇၵႃႇ၊ မွၼ်းမၢၵ်ႇၵႃႇ၊ ....

ၵႃႈ – ၼမ်ႉလၢင်ႈၵႃႈ၊ ၼမ်ႉလၢင်းၵႃႈ၊ ၵႃႈၵႃႈဝၢၼ်ဝၢၼ်၊ ၵႃႈၵႃႈႁျၵ်းႁျၵ်း၊ ၵႃႈၵႃႈယွပ်ႇယွပ်ႇ၊
တူၼ်ႈၵႃႈ၊ တိူၵ်ႇၵႃႈ၊ ၽၼ်းၵႃႈ ....

ၵႃး – ၵမ်ႇၵႃး၊ ၵႃးမၢၼ်း၊ လူတ်ႉၵႃး

ၵႃႉ – ၼမ်ႉၵႃႉၼမ်ႉၼိူဝ်ႈ၊ ၼမ်ႉၵႃႉၼမ်ႉၵၢၼ်၊ ၵႃႉၵႃႉၼႂ်ၼႂ်၊ ႁူၼ်းၵႃႉ၊ ၵႃႉတွၼ်ႈမိူင်းၼိူဝ်၊ ၼူင်းၵႃႉ၊
ၵႃႉႁူဝ်းၵႃႉႁၢႆး၊ ....

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵူႊ – ၵူႊၶၢဝ်၊ ၵူႊၶဵဝ်ႇ၊ ၶဵဝ်ႇၵူႊ၊ ႁူၺ်းၵူႊ၊ ၵူႊၵိတ်းလႅင်၊ ၵူႊလႅင်ၵိၼ်၊ ၵူႊပွင်ပိၼ်လႅင်၊
ၵူႊၵမ်ႇလႅင်ၵမ်ႇ၊ၸူး....

ၶဝ်ႈဝူၺ်ႉ လိၵ်ႈလၢႆးၽႄ မီးပိူင်ၶၢတ်ႇၶွပ်ႇ တႅတ်ႈၶႅတ်ႈ ၸမ်ႉလိပ်ႈလီသေ ႁူမ်ႈၵၼ်ၸွႆႈတိုဝ်းၸႂ်ႉလႆႈ ၵေႃႈ မၼ်းတေႁၼ်တၢင်း မိုၼ်ႈယွႆႉမွႆႉသုင်သေယဝ်ႉ၊ ၸိူဝ်ႉမိူဝ်းမၼ်းၵေႃႈ တေၶၢင်းယၼ်မိုၼ်ႈၵူႈ ၸူဝ်း ယၢဝ်းၶၢဝ်းၵႂႃႇလႆႈယဝ်ႉ။

(လ) ၶေႃႈၽိူင်ႈတႅတ်ႈ

ၶေႃႈၸိုဝ်ႈၸွႆႈ၊ ၶေႃႈမၢၼ်ႈ ၵၼ်ၶေလႄႈပႃး လၵ်းထၢၼ်မႄးသေ၊ တႅပ်းတတ်း မၵ်းမၼ်ႈပၼ် ႁူၼ်း တင်းလၢၼ်ႇယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ၊ (႑) တၢင်ႇသိုဝ်ႈ (တၢင်ႇၶွၼ်း)ၼၼ်ႉ မီး ႑႘႐ ၵေႃႈ။
(႒) တၢင်ႇၽဵင်ႈ ၼၼ်ႉမီး ႙႐ ၵေႃႈ။
(႓) တၢင်းႁွၼ်ႈ လွၵ်းလီၼ်ႊသၢမ်လီၵ်ႈ = $^1/_2$ × ပိုၼ်ႉယၢဝ်း × တၢင်းသုင်
(႔) တၢင်းႁွၼ်ႈ လွၵ်းလီၼ်ႊသီႇလီၵ်ႈ = ပိုၼ်ႉယၢဝ်း × တၢင်းသုင်
(႕) ၸိင်ႇသၢမ်လီၵ်ႈၽဵင်ႈ ႑ ၵၼ် = ႙႐
(႖) မႆႈသိုဝ်ႈ ၵၼ်လတ်းၵၢင်ႈတူင်ႇမူၼ်းၼၼ်ႉ ပဵၼ် မႆႈလီၼ်ႊၵၢင်ႈယဝ်ႉ။
(႗) တၢင်းမႄႈၶမ်ႇၽူတ်ႇၼၼ်ႉ မီး ႑႐႐ (တၢင်ႇ) ၵေႃႈ
(႘) တၢင်းမႄႈႁူၼ်းယူႇလီ ၼၼ်ႉမီး ႙႕ ၵေႃႈ။
(႙) တၢင်းမႄႈၶမ်ႇလၢင်ႈ ၼၼ်ႉမီး ႐ ၵေႃႈ
(႑႐) 100% ၼၼ်ႉ မိူၼ်ၵၼ်တင်း $^{50}/_{100}$ ပုၼ်ႈယဝ်ႉ။

(တ) ၶေႃႈၽိူင်ႈတႅၵ်ႈ

ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵၼ် ၵမ်ႇပိၵ်ႇပိူင်ႈသေပွၵ်ႈ၊ မၢၼ်ႈယူႇသေႇသေႇ ၸိုဝ်ႈၸွႆႈယူႇသေႇသေႇၼၼ်ႉပိၼ် ၶေႃႈ ၽိူင်ႈတႅၵ်ႈ ယဝ်ႉ။ ၶေႃႈၽိူင်ႈတႅၵ်ႈၼၼ်ႉ ၵမ်ႇလူဝ်ႇၶေပႃးလၵ်းထၢၼ်မၼ်း၊ ႁူႉမၼ်းမၢၼ်ႈယူႇ၊ ၸိုဝ်ႈၸွႆႈယူႇ၊ ႁပ်ႉၶၢမ်ႇဝႆႉလႅင်ယူႇ သေႇသေႇၶေႃႈယဝ်ႉ။
မိူၼ်ၼင်ႇ၊ (႑) သၢႆလီၼ်းၼၼ်ႉ တိုၼ်းပဵၼ်သိုဝ်ႈသိုဝ်ႈ တႃႇသေႇၵေႃႈ။
(႒) သၢႆလီၼ်းၼၼ်ႉ ၸိင်းၽဵဝ်သေ သိၼ်ၵေႃႈ။
(႓) မႆႈသိုဝ်ႈသွင်ၵၼ်ၼၼ်ႉ သၢင်ႇၵၼ်လႅင် ၶိူင်ႈပွၵ်ႈႁွႆး။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႘) မ်သီင်,သွင်ၵၢၼ်ၶၼ်ႈ တိုၶ်းၵၢမ်,ၽွႆးၵၼ်လႆႈသေပွၵ်ႈ။

(႙) ၼူင်းၵၢင်လူင်ၶၼ်ႈ ပိၼ်ပိၼ်လူႉလူႉၸွႆႈတၢႆႈသေ,၊ ၵၢမ်,ၵိုတ်း ၵၢမ်,သဝ်းသေပွၵ်ႈ။

(႔) ၵၢၼ်လွတ်ႈလိူဝ် ပိၼ်ၸွမ်းထၢတ်ႈသီ,ပူးၶၼ်ႈ ၵၢမ်,မီးသင်။

(ထ) ၶေႃႈၵိုၵ်း

ၵိဝ်,လူလ်ႈ လွင်ႈတၢင်း ၶိူင်ႈၵၢၼ်ၵၢၼ်သေ မီးမူး၊ ၵိုၵ်းၵပ်းၸပ်းမူး။ ႁူမ်းၸိုဝ်းၶၼ်ႈ ပိၼ်ၶေႃႈ ၵိုၵ်းၶၼ်ၵေႃႈ။

မိူၼ်ၶင်,- ၵိၼ် = ၵိၼ်ၶဝ်ႈၽၵ်း၊ ၵိၼ်ၶဝ်ႈၶွႆ၊ ၵိၼ်ၶဝ်ႈၶမ်ႈ၊ ၵိၼ်လူင်၊ ႁိတ်ႉ၊ မၵ်ႉ၊ တွင်ႉႁွႆႈ၊ ယၢၼ်းတွင်ႉသေၵိၼ်၊ ၵိၼ်ၵမ်းၽတ်းၵမ်းမ်ၶၼ်း၊ ၵိၼ်ၸၢႆးၵိၼ်ၶၢၼ်း၊ ၵိၼ်မၢၵ်,ဝၢၵ်ႈ၊ ၵိုၵ်ႉၵိၼ်၊ ၵွၵ်ႉၵိၼ်၊ လီမ်ႉၵိၼ်၊ ၵွၼ်ႈလွၼ်ႈၵိၼ်၊ လၵ်ႉသိူင်,လၵ်ႉမူၵ်းၵိၼ်၊ ၵိၼ်မူင်းၵိၼ်မ်ၶၼ်၊ ယွၼ်းၵိၼ်၊ ၶၢၵိၼ်၊ တုၵ်ႉယၢၵ်ႈတုၵ်ႉၽၢၼ်သေၵိၼ်၊ ၽိမ်းသိုဝ်ႉၽိမ်းၸၢႆ,သေၵိၼ်၊ ၶုတ်ႈၵိၼ်၊ လၵ်ႉၵိၼ်! ....

ebook is created by www.Shanyoma.org

တွၼ်ႈသွင်

႔။ တွၼ်ႈႁၢမ်းပိူတ်ႇပိုင်

ၶေႃႈႁၢမ်းတႆးႁဝ်းၼၼ်ႉၶေႃႈၼႆႉ လၢၵ်ႈၽဝ် ပိူတ်ႇတွၼ်ႈၵေႃႈ။ ၸိုင်ႈၼႆႉ ပိၼ်-

ၵ။ ၸိူဝ်ႉ

ၶ။ ၸိူဝ်ႉတၢင်ႇ

င။ ၵမ်ႉၸိူဝ်ႉ

ၸ။ သၢင်ႉ

သ။ ၵမ်ႉသၢင်ႉ

ၺ။ ၵွင်ႈ

တ။ ၵပ်ႈ

ထ။ တိုၼ်, ၼႆယဝ်ႉ။

ၵ။ ၸိူဝ်ႉ

ၸိူဝ်ႉမီးႁူႉမိဝ်း၊ ႁူႉယၢင်ႇ၊ ႁူႉၵၢၼ်ၵေႃႈ။ ၸိူဝ်ႉတင်းသိင်ႉၼႆႉ ၸွင်ႇဝႃႉ ၵိုၵ်ႉၼႆၵေႃႈ။

(1) ၸိူဝ်ႉသုၼ်ႇလိဝ်

(2) ၸိူဝ်ႉသုၼ်ႇၶမ်

(3) ၸိူဝ်ႉႁူမ်ႉႁွမ်း

(4) ၸိူဝ်ႉပုၼ်ႉႁူႉၸွမ်း

(5) ၸိူဝ်ႉၼုဝ်းၼွင် ၼႆၵေႃႈ။

(1) ၸိူဝ်ႉသုၼ်ႇလိဝ်

ၸိူဝ်ႉၵၢၼ် ၵိဝ်ႇလူလၢႆႉ ၼိူင်ႉၵေႃႈ၊ ၼိူင်ႉၵၢၼ်၊ ၼိူဝ်ႉတီႉ ႁဝ်းၶေႃႈၶေႃႈ ပွႆးၼႆႉ ၸွင်ႇဝႃႉ ၸိူဝ်ႉသုၼ်ႇလိဝ် ၼႆယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၸၢႆးလူႇ ၼၢင်းႁွမ်၊ ဝိင်းၼမ်ႉၶမ်း၊ တူဝ်ႇယူဝ်ႇတူႇ၊ ဝိင်းလူႉသိဝ်ႉ၊ မိူင်းတႆး၊ မိူင်းမၢဝ်း၊ ၼမ်ႉၼုင်း၊ ၼမ်ႉမၢဝ်း။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႗) ၶိူဝ်ႈသုၼ်ႇၶမ်

ၶိူဝ်ႈၵၢၼ် ၵိဝ်ႇလူၺ်ႈ တင်းၶမ်တင်းလႅ ၼႆ ႁွင်ႉဝႃႈ ၶိူဝ်ႈသုၼ်ႇၶမ် ၼႆယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၽူႈဢဝ်းၵွၼ်ႇ၊ ၽူႈယိင်းၵွၼ်ႇ၊ မႄႈ ပေႃႉ၊ ၽိူၼ်၊ ၵမ်ၶိူမ်း၊ ၼွၵ်ႉ၊ ၼူ ၵူ ၵႆႇ၊ ၵမ်၊ ၵမ်ၶိူၼ်း၊ ပီၼ်ႈလမ်၊ ထူၺ်ႇ။

(႘) ၶိူဝ်ႈႁူမ်ႈႁွမ်း

ၶိူဝ်ႈၵၢၼ် ၵိဝ်ႇလူၺ်ႈၶေႃ ၶုမ်း၊ ႁၼ်းတင်းၶမ်ၼႆ ႁွင်ႉဝႃႈ ၶိူဝ်ႈႁူမ်ႈႁွမ်းၼႆယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ– သၼ်ႉၸိၼ်းလိၵ်ႈ၊ တပ်ႉသိူၵ်း၊ တပ်ႉၼမ်ႉ၊ ၶေႃၸၢႆ၊ ၶုမ်းၽူႈထတ်း၊ ၽိုင်ႈ၊ မုၵ်ႉၶုမ်း၊ ၶုမ်းဝဵင်ႈ ၸၼ်း၊ ၵေႃႇလိၵ်ႈလၢႆး ၼႄႈ ၽိုၼ်ႈၼႄႈ။

(႙) ၶိူဝ်ႈပုၼ်ႉႁူႉႁွမ်း

ၶိူဝ်ႈၵၢၼ် ၵိဝ်ႇလူၺ်ႈ ယိပ်းၵမ်လုပ်ႈဢၢမ်းတူၺ်း ၵမ်ႇလႆႈသေ၊ ၵဝ်ၶွၼ်ႈႁူႉႁွမ်း လႆႈပွႆးၼၼ်ႉ ႁွင်ႉဝႃႈ "ၶိူဝ်ႈပုၼ်ႉႁူႉႁွမ်း" ၼႆယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၶွၼ်ႈၵိုးလူ၊ တၢင်းမုၼ်ႈသိုဝ်း၊ တၢင်းၼၢၼ်ႉ၊ ပၢၼ်ၽူႈဢဝ်းၵွၼ်ႇ၊ ၵူၺ်းၶေႃ၊ ထၢတ်ႈမႆႈသႆလိၵ်း၊ ၶွၼ်ႈၶၵ်ႉ၊ ၶွၼ်ႈလမ်၊ လွင်ႈလီလွင်ႈၵႃႉ။

(႑႐) ၶိူဝ်ႈၸူဝ်းၸွင်

ၶိူဝ်ႈၵၢၼ် ၵိဝ်ႇလူၺ်ႈ ၸူဝ်းၸွင်ႁၼ်ႇ ၵၢၼ်ၵွၵ်ႉၵွမ်းတီႈ တၼ်ႈလိၼ်၊ ၼိူဝ်လိၼ်။ ထၢတ်ႈ၊ ၼမ်ႉ၊ ၾၼ်၊ တၢင်းၵိၼ်တၢင်းယႃႇ ၵူႈမိူဝ်းၼႆ ႁွင်ႉဝႃႈ ၶိူဝ်ႈၸူဝ်းၸွင် ၼႆယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၸဝ်ႈပိူၵ်ႇ၊ ၸဝ်ႈသၢၼ်၊ ၼူၼ်းႁူၺ်၊ ၸဝ်ႈၸိပ်ႇ၊ မႆႉသၵ်း၊ ၵေႃႇၽီႇ၊ ၼမ်ႉမၼ်း၊ ငိုၼ်း၊ ၼမ်း၊ ၶိူဝ်၊ လဵၵ်း၊ လဵၵ်းလၢၼ်ႉ၊ ႁိုၼ်း၊ မႆႉပၼ်ႈ၊ ႁေႈ၊ ၼမ်ႉၼူမ်း၊ ၼိင်ႈ၊ ၼိူဝ်ႉ။

လွင်ႈမၢႆတွင်း။ **။ ၶိူဝ်ႈၶိူဝ်းၼႆ မၢင်ၸၢၼ်ၵၢၼ်ႇလႆႈ၊ မၢင်ၸၢၼ် ၵမ်ႇၵၢၼ်ႇလႆႈ။**

မိူၼ်ၼင်ႇ– ပေႃႉလိၵ်ႈ၊ ၵမ်ၶိူမ်း၊ မူႇၶုမ်းၵွၼ်ႇ၊ ၼူးသွၼ်၊ တင်ႇ၊ မိဝ်း၊ မႆႉသၵ်း၊ ၽိူၼ်၊ ၸိူၼ်း၊ ႁူင်းႁိူၼ်း ၶိူဝ်းၼႆ ပဵၼ်ၶိူဝ်းၵၢၼ် ၵၢၼ်ႇလႆႈယဝ်ႉ။ သႃး၊ လိၼ်ၵမ်ႇၽႃႇ၊ ၵွၼ်းၽႃး၊ လွင်ႈတၢင်းႁူႉ၊ ၽိင်း ၵၢမ်း၊ လွင်ႈသိပ်ႈယူဝ်း (လွင်ႈသိပ်ႈတေႃႇ)၊ ၼမ်ႉမိုၵ်ႉ၊ ၼမ်ႉမၼ်းၶိူဝ်းၼႆ ပဵၼ်ၶိူဝ်းၵၢၼ် ၵမ်ႇ ၵၢၼ်ႇလႆႈယဝ်ႉ။

ၶိူဝ်ႈၵၢၼ် ၵၢၼ်ႇလႆႈၼပ်ႉလႆႈၼႆ မီးသွင်သဵၼ်း၊ ပဵၼ်တူဝ်ၼပ်ႉတူၼ်လိဝ်ႈ ၼႄႈ တူဝ်ၼပ်ႉ တူၼ် တင်းၼမ် ၼႆယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

မိူၼ်ၼင်,– ၶေႃးယိင်းၵႂၼ်,ၵေႃႉၶိူင်ႈ၊ ၽူႈႁတ်းႁၢၼ်ၵေႃႉၶိူင်ႈ၊ မႄႈမူဝ်,လူၼ်ႈၶိူင်ႈ၊ ပိုၼ်းလူၼ်ႈၶိူင်ႈ ၵိူဝ်းၶႆႈ ပဵၼ်တူဝ်ၶေႃႈ တူၼ်လိူဝ်သေ၊ ၶေႃးယိင်းၵႂၼ်,ၶဝ်၊ ၽူႈႁတ်းႁၢၼ်ၶဝ်၊ မႄႈမူဝ်,ၵမ်ႈ ၽွင်ႈ၊ မၢတင်းမူတ်း၊ သတ်းတင်းၶမ်၊ ႁူၼ်းတင်းလႆ ၵိူဝ်းၶႆႈ သမ်ႉပဵၼ် တူဝ်ၶေႃႈ တူၼ်တင်း ၶမ် ၶႆယဝ့်။

လွင်ႈၸႂ်ႉတိုဝ်း ၶေႃႈတူၼ်ႈယိုဝ် (ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁိၼ်း 1)

၁. – ၵၢႆႈၶမ်း ပဵၼ် ၵႂၼ်,ၵိၼ်းၵေႃႉၶိူင်ႈၵေႃႈ။ (ၵိုဝ်ႈသၼ်,လီဝ်)
– ၶေႃးၶွင်ႈ ၶႆႈ ပဵၼ်တႃးယူႉ,ယႂ်ႉ,ယႂ်ႉ ၵမ်,လၢတ်ႈၵႂၢမ်းတႃး။
– ယႂ်ႈယႂ်ႉ သိူဝ်ႁူႈတူဝ် ၶႆႈ ၵႃႉၼၼ်မၼ်းထုၵ်,ၶႄႉ။
– ဝၢၼ်ႈမွၵ်ႉ, (ဝၢၼ်ႈၵွင်းမူး) ၶႆႈ ပဵၼ်တႃးယူႉ,ႁမ်ႉၶမ်ယဝ့်။
– ၶမ်ႉၶူင်း ၶႆႈ ပဵၼ်ၶမ်ႉၼမႈ ၵၢၼ်ယၢဝ်းလိူဝ်ပိူၼ်ႈ ၶႂ်းမိူင်းတႃးယဝ့်။

၂. – မၢဝ်,ၵႂၼ်,ၶဝ် ၵူႉ,လဝ်,ႁႆႈ မိူဝ်ႈဝႃးၵိူဝ်ႈ။ (ၵိုဝ်ႈသၼ်,ၶမ်)
– သူၼ် ၵၢဝ်ႈ ၸူဝ်းၵမ်,ၶဝ်ႈ ၵွႆးတဝ်။
– လုၵ်ႈႁူၼ်းပၢၼ် လၢၼ်ႁူၼ်းၵိၼ်း။
– ႁူၼ်း မိူင်းႁူးၵေႃႉ လီႁၢပ်,ပၼ်ႈၽွၼ်းပွႆးမၼ်းၵိူဝ်ႈ။
– ၶမ်ႉ ၶမ် ၶမ်ႉပေႃႉၽႆး၊ ၽႆးၶမ် ၽႆးပေႃႉၶမ်ႉ။

၃. – မုၵ်ႉၵုမ်းတႃး ႁိတ်းပွႆးပီးမွႆ,တႃးၵိူဝ်ႈ။ (ၵိုဝ်ႈႁူမ်ႈႁွမ်း)
– ငဝ်ႈငၼ်း ၵေလိၵ်ႈလၢႆး ၼလႈ ၽိင်ႈ ႁဝ်း ၼတ,ႁိတ်းပၢင်ပိုၵ်းၽွၼ်ႉၵိူဝ်ႈ။
– ၵုမ်းၵဝ်ႈတိုဝ်းဝီၶဝ် ထတ်းသိၼ်ပိၼ်ႈလီတေႃႉတေႃႉ။
– ၵုမ်းၽႆ, ၶေႃးယိင်းၶဝ်ၵေႈ ပိၼ်းၼပေပ်ႉလိၵ်ႈၶဝ်ၵိူဝ်ႈ။
– ပုင်ၶူၵ်ႉၵိူဝ်းၶႆႈ လႆႈၶၢမ်,တၢင်းပိူၼ်ႈ ၵႂ်,တႃးၵိူဝ်ႈ။

၄. – ၵွႆၵီးလူ၊ ၵွႆသွၼ်,တေႃႉ ၶႆႈ ထုၵ်,လီလိင်ႉဝႆႉ ႁူးၽွႆမၼ်းၵိူဝ်ႈ။ (ၵိုဝ်ႈပူၼ်ႉႁူႉၵွမ်း)
– ၵွႆဝၢင်,ပိူဝ်ႈ၊ ၵွႆၽူင်ႉပိဝ် ၶႆႈ မေၵၢင်းႁိတ်းၶွႆႈႁူၼ်းႁဝ်း လူႉသုမ်းၵိူဝ်ႈ။
– ၽိင်ႈယၢမ်ႈ လူႉၵိုင် ပဵၼ်ႁူၼ်းသုမ်းလၢႆး ၶႂ်းၵုဝ်းပၢၼ်ယဝ့်။
– တၢင်းမူၼ်းသိူဝ်း ၶႆႈ ၵၢင်းႁူမ်,တူမ်းလူမ်ႈလႆႈၶိူဝ် တၢင်းယၢပ်,ယၢၵ်ႈမၢၼ်ၵွႆယဝ့်။
– ထၢတ်ႈၵတ်း ထၢတ်ႈမႆႈ ၶူၼ်းၶဝ်းၶႄႉၵေႃႈ ၵၢင်းတိူဝ်ႉမိူၵ်ႈပႆးယူႉ,လီႁူၼ်းႁဝ်းၵိူဝ်ႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

႕ – ၵိဝ်ႈသိၼ် ၸိၼ်းၶမ်း ၶပ်ႉတမ်းၵွႆႈယဵၼ် ပဵၼ်လိူဝ်ပိူၼ်ႈၵေႃႈ ပႆႇပူၼ်ႉၸွင်ႇဝႃႈလႆႈ ႁၼ်းႁၢင်ႈလီ။
(ၶိူဝ်ႈၶူဝ်းၶွင်)

– မႆႈသၵ်ႈ ၶဝ်ႈ ၵႃးၶၼ်ယႂ်ႇၶေႃႉလႄႈ ထုၵ်ႇလီသိမ်းပိၼ်းႁၢၼ်းပွႆး လူင်းမႆႈမိူင်းႁဝ်းၵိူဝ်ႈ။

– ထၢတ်ႈငိုၼ်း သိၼ်ၶမ်း ၵမ်းၶမ်း ယမ်းၼမ်ႉသုၼ်ႇလီၶဝ်ႈ။

– ၼမ်ႉသူ ၵၢၼ်ၵႂၢၵ်ႇၶိုၼ်းၼမ်းဝိၼ်းႁဝ်းၶဝ် လီၵွၼ်ႇတိုၼ်းၵိူဝ်ႈ။

– ၵိူဝ်ဝၢၼ်ႈ ၶဝ် ဝၢၼ်ႈၶဝ်ႈ ပေႉၵိူဝ်ႇလိူဝ်ႇမိူဝ်ႈယဝ်ႉ။

ၶ။ ၶိူဝ်ႈတၢင်

ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ ၵမ်ႇၼိုင်ႈၵေႃႉ ၶိူဝ်ႈၵၢၼ်လိတ်ႈ လႆၵမ်းလႄႈ ပေႉၵေႃႉၵမ်းၸိူင်ႉယဝ်ႉၶဝ်ၵေႃႈ ၵဵင်ႇၵၢတ်ႇၶေႃႈ ၵၢၼ်တၢင်မႃး ၼိုင်ႈၵေႃႉပၼ်ၶဝ် ၸွင်ႇဝႃႈ "ၶိူဝ်ႈတၢင်" ၶႃႈယဝ်ႉ။ ၶိူဝ်ႈတၢင်ၶဝ်မီး–

(႑) ၶိူဝ်ႈတၢင် ၼႂ်းႁိူၼ်း

(႒) ၶိူဝ်ႈတၢင် ၶိူင်ႈၵႂၢၵ်ႇၼႂ်း

(႓) ၶိူဝ်ႈတၢင် လၢမ်းၶပ်ႉၼႂ်း

(႔) ၶိူဝ်ႈတၢင် ၶိူၵ်ႈၼႃး

(႕) ၶိူဝ်ႈတၢင် ပိူင်ႈငမ်း

(႖) ၶိူဝ်ႈတၢင် ၵမ်ႉတူဝ် လႄႈ ၼိုၵ်ႉယမ် ၶႃႈယဝ်ႉ။

(႑) ၶိူဝ်ႈတၢင် ၼႂ်းႁိူၼ်း

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၵဝ် တေႃႇၵဝ်။ သူ တေႃႇသူ။ မၼ်း(ၶဝ်း/ယိုင်း) တေႃႇမၼ်း။ ၶိူဝ်းၶဝ် တေႃႇၶိူဝ်းၶဝ်။
ၶဝ် တေႃႇၶဝ်။ တူၼ်း တေႃႇတူၼ်း။

(႒) ၶိူဝ်ႈတၢင် ၶိူင်ႈၵႂၢၵ်ႇၼႂ်း

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၵၢၼ်ၶႃႈ၊ ၵၢၼ်ၶၼ်ႈ၊ ၶိူဝ်းၶႃႈ၊ ၶိူဝ်းၶၼ်ႈ။

(႓) ၶိူဝ်ႈတၢင် လၢမ်းၶပ်ႉၼႂ်း

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၵမ်ႈယွင်ႈ၊ ၵိတ်းၶိုင်ႈ၊ ၶိူဝ်းတင်းၶမ်၊ ၶိူဝ်းၶၼ်ႇ၊ ယွင်ႈ၊ တၢင်ႇၵၢၼ်၊ ၶိူဝ်းတၢင်ႇၵၢၼ်။

(႔) ၶိူဝ်ႈတၢင် ၶိူၵ်ႈၼႃး

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၶိုင်ႈၵၢၼ်ၵၢၼ်၊ ၶိုင်ႈၵေႃႉၵေႃႉ၊ ၵမ်ႇၶွႆႈသေၵၢၼ်၊ ၶိူဝ်းၵၢၼ်လွႆၵၢၼ်ၶၼ်ႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႓) ၸိုဝ်ႈတၢင် ပိူင်ႇငမ်း
မိူၼ်ၼင်ႇ- ၸွင်ၵဝ်၊ ၸွင်ၶိူဝ်းႁဝ်း၊ ၸွင်မၢၼ်း၊ ၸွင်ၶိူဝ်းၶဝ်၊ ၸွင်ၵၢၼ်ၶၼ်ႉ။

(႔) ၸိုဝ်ႈတၢင် ၵမ်ႉတူဝ် ၼလႆ ၼိူၵ်ႈယမ်
မိူၼ်ၼင်ႇ- တူဝ်ၵဝ်ႇ (ႁင်းၵွႆး)၊ တူဝ်ၵဝ်ႇသူ (ႁင်းၵွႆး)
တူဝ်ၵဝ်ႇႁဝ်း (ႁင်းၵွႆး)၊ တူဝ်မၢၼ်းၶဝ်း (ႁင်းၵွႆး)
တူဝ်ၵၢၼ်ၶၼ်ႉ (ႁင်းၵွႆး)၊ တူဝ်ၶိူဝ်းၶဝ် (ႁင်းၵွႆး)

လွင်းမၢႆတွင်း။ ။ ၸိုဝ်ႈတၢင် ၵၢၼ်ၼၶၼ်ႉ ဢၼ်မီးတီႈ ဢၼ်ၼိူဝ် ဢၼ်ပဵၼ်ၶဝ် လႆႈႁွင်ႉတိုဝ်းဝႆႉ ၵဝ်၊
ၸိုဝ်ႈတၢင် ၵၢၼ်ၼၶ ဢၼ်လႆႈၶမ်ႈထင်ၶဝ် လႆႈႁွင်ႉတိုဝ်းဝႆႉ တေႃႈၵဝ် ၶႃႈယဝ်ႉ။

လွင်ႈႁဵတ်းတိုဝ်း ၶေႃႈတူၼ်ႈထၢၼ် (ၶၢဝ်ႇၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႒)

႑. – <u>မၢၼ်းၶၢဝ်း</u> ႁူပ်ႉႁူႈသွၼ်ႉမိူင်းၵွမ်း တင်း ၸၢႆးႁၵ်ႉမိုဝ်းၵိူဝ်ႈ။ (ၸိုဝ်ႈတၢင်ၼၶၼ်ႉ)
– <u>ႁဝ်း</u> တေႁူႉ ၵိၼ်ၵူၼ် တီႈပၢင်ၶိူၵ်ႉၵိူဝ်ႈ။
– <u>တူႈ</u> ယွၵ်ႉၽွႆႈၶူဝ်ၵွႆး၊ ၵမ်ႉလွၵ်ႉၽွႆႈႁူဝ်ၼသႆ။
– <u>ၵဝ်</u> ၵႂႃး <u>တေႃႈၶဝ်</u> ၶႃႈ ထူၼ်ႈယဝ်ႉ။
– <u>ပီႈၼွင်ႉ</u> ဝတ်ႉလၢႆး <u>တေႃႈၶိူဝ်းၶဝ်</u> ၼေႃႈ <u>ၶဝ်</u> ၵမ်ႉမေႃၶႃႈ။

႒. – <u>ၵၢၼ်ၶၼ်ႉ</u> တေႁူင်းပိဝ်သွမ်းလူမ်း တိၵ်းတိၵ်းယဝ်ႉ။ (ၸိုဝ်ႈတၢင်သီႇၵွၵ်ႉၼၶ)
– <u>လွင်ႈၶႃႈ</u> မူင်ႈမၼ်လႆႈ တေတေဝႃႈဝႃႈၼလႆ သင်ႇလႆႈႁွင်ႉမၢၵ်ႇမူင်ႈယဝ်ႉ။
– <u>ၵၢၼ်ၶႃႈ</u> ယူႇၽၢႆႇၶၢဝ်းယိင်းသေ လၢတ်ႈမူတ်းမူတ်းယဝ်ႉ။
– <u>ၶိူဝ်းၶႃႈ</u> ၶဝ် ၵမ်ႉလႆႈႁွၼ်ႇၽွၼ်ၶႃႈ။
– <u>ၶိူဝ်းၶၼ်ႉ</u> ပၼ်ၵၢၼ်လီ ယွင်ႈယေႃး တေတေယဝ်ႉ။

႓. – <u>ၵမ်ႈၽွင်ႈ</u> ၵွၼ်ၵၼ်ႁူႉတိတ်း ၽိုၼ်ပိုၼ်းၽၢဝ်ႇ ၶႃႈလူး။ (ၸိုဝ်ႈတၢင် လၢမ်းၶပေႃႉၼၶ)
– <u>မၢင်းၼေႃ</u> ၵမ်ႉယၢမ်ႈၵိၼ်းတီႈ ႁူင်းသင်ႇသၼ်ႇသွမ်ၼေႃႈ ပၼ်လႆႈၽူႈမီးပႆႇလႃႇယူႇ။
– <u>ၶိူဝ်းၶၼ်ႇ</u> လႆႈမိၼ်ႈႁူင်းမူလ်း သၼ်ႇသွမ်ၼေႃႈ တေႃႈမီးပၢႆးႁူၼ်ႉၶပ်ႉ သွမ်းယူႇၵိူဝ်ႈ။
– <u>တၢင်ႇၵၢၼ်</u> လႆႈၵိၼ်းၵဝ်တီႈ သၼ်ႇသွမ်မႃးၶႃႈ မိၼ်းၵမ်ႉၵိမ်ထိမ်ပၼ် တူဝ်ၽွမ်မၢၼ်းယူႇ။
– <u>ၵမ်ႈၶမ်ႇ</u> ၵမ်ႉႁူႉလွင်ႈၽႃင်ႉတူဝ် ၽႃင်ႉသုၺ်။

ebook is created by www.Shanyoma.org

႓. – <u>ၶိူင်ႈၵေႃႉၵေႃႉ</u> ၶူဝ်ႈတၵ်းၶမ်ႈ ႁူတ်းလွၼ်ၽႅၵ်းလႄႈ။ (ၽိုဝ်ႈတၢင်ၽၵ်ႉ,လႄ)
- <u>ၵေႃႉလွႆၵေႃႉၶၼ်</u> ၵၢင်ႈတေႁဵတ်းယူႇ,ယၢင်ႈယၢင် ပိူၼ်ႈသမ်ႉမႃးႁိုတ်းၵိူဝ်ႈ။
- <u>ၵၼ်လွႆၵၼ်ၶၼ်</u> ၵေႃႈ ထုၵ်ႇ,လီမူၼ်ႉလႄႈလၵ်ႈလၢႆးယူႇ။
- <u>ၽိူဝ်းၵၼ်လွႆၵၼ်ၶၼ်</u> ၵေႃႈ ထုၵ်ႇ,လီမၢၵ်ႈတွင်းဝႃႇ ၼႂ်းပၼ်တူဝ်တၢႆးဝႃႇၵိူဝ်ႈ။
- <u>ၵမ်ႉ,ၽိုဝ်ႈၽွႆးသေၵၼ်</u> ၵေႃႈ ယႃႇၵိုင်ႉၵၢင်ႉ ၵဝ်ပၢတ်ႈၶေႃႈ။

႔. – <u>ၼွင်မၼ်း</u> ၵမ်ႉ,ႁၢၼ်းဝႃႇ ၵွမ်ႈပွမ်ႈလႄႈ မၼ်းၵမ်ႉ,ၼိုတ်းလူတ်ႉၵိူဝ်ႈ။ (ၽိုဝ်ႈတၢင်ပိူင်,ငမ်း)
- <u>ၵၼ်မၼ်း</u> ၵိူဝ်ႇ,ပိူဝ်ႉၶေႃႇလႄႈ ၵမ်ႉ,ၵၼ်လႆႈၶမ်ယဝ်ႉ။
- <u>ၼွင်ၶဝ်</u> ယုင်ႈယဝ်းၶေႃႇလႄႈ ၽေးမီၼ်တၢင်းပၼ် ပေႃးၵပ်းၽိပ်း တင်းဝၢၼ်ႈယဝ်ႉ။
- <u>ၼွင်သူ</u> မေႃၽွႆၵွႆးလႄႈ လမ်ႈသူ ပေႃးလႆႈယၢပ်ႇ,တႃႇသေ,ယဝ်ႉ။
- ၵၼ်မၼ်း ပႆႇ,မေႃၽတ်းၶဝ်ႈ လႄႈ ၶဝ်ႈသၢၼ် ပေႃးၵေႃႈတူၵ်းမူတ်းၵိူဝ်ႈ။

႕. – <u>တူဝ်ၵဝ်ႇ</u> ၼိၼ်းလၢတ်ႈ လွင်ႈၼိူဝ်းႁိူၼ်း ၽဝ်ႈၵဝ်ႇ,ၵိူဝ်ႈ။ (ၽိုဝ်ႈတၢင်ၵမ်ႉတူဝ် လႄႈ ၼိူၵ်ႉယၢမ်)
- <u>ႁင်းမၼ်း</u> တၢမ်ႈလွင်ႈၽူႈၽိူင်း ပၼ်ႈႁင်းမၼ်းၵိူဝ်ႈ။
- <u>ႁင်းၶဝ်</u> မေႃလူမေႃၵၢၼ်, ႁင်းၶဝ်မႃးယဝ်ႉ။
- <u>တူဝ်မၼ်းၽၢႆး</u> တၢမ်ႈပိူၼ်းၽဝ်ႇ, လွင်ႈၼိူဝ်းမၼ်းၵိူဝ်ႈ။
- <u>တူဝ်ၵၼ်ၶၼ်</u> ၼိၼ်းၶေႃတူဝ်ၽွႆ ႁင်းမၼ်း ႁၢဝ်းႁၢႆႉၶေႃႇ။

င။ ၵမ်ႉၽိုဝ်ႈ

တူဝ်ၵၼ် ယူႇ,ၵပ်းၽပ်းၵွႆႈ တင်းၽိုဝ်ႈသေ လႄႈဝႃႇ–

႑. လမ်ႉၵတ်ႉတၢင်းၼီၼ်,
႒. တၢင်းၶပေႃႉၵၢၼ်,
႓. တၢင်းၶမ်တၢင်းၵေႃ, ၽိူဝ်းၶဝ်ႈသေယဝ်ႉ ထိမ်ၵမ်ႉပၼ် ၼွႆႈၽိင်ႈလိင်းလီလိူဝ်၊ ၼွႆႈၶူႉပွင်,လီလိူဝ် ၶဝ်ႈ ပွင်,ဝႃႇ ၵမ်ႉၽိုဝ်ႈ ၶဝ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၶၼ်,– ၽၢႆးလၵ်းလမ်၊ ယိင်းႁၢင်ႈလီ၊ ၵူၼ်းသိူဝ်ႈယူဝ်း၊ လမ်ႈႁၢင်ႈၽႃႇ၊ သိူဝ်ႈၼူဝ်းၵူၺ်ႉ၊ ပပ်ႉလိင်၊ ၵူၼ်း ၽၢႆးၵွၼ်,ႁူၵ်းၵေႃႉ၊ သၢမ်ပပ်ႉ၊ ယိင်းၵွၼ်,သွင်ၵေႃႉ၊ ၶဝ်ႈသၢၼ်ၵမ်ႈၽွင်ႈ၊ ၶမ်ႉၶူမ်းတင်းမူတ်း၊ ၶမ်ႉမိုၵ်ႉၵိတ်းၶိူင်ႈ၊ ငိုၼ်းၶမ်ၶမ်။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၵ) ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈၼႃ ၼွင်သုၼ်ႇလိၼ်

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၵႂၢမ်းလၢတ်ႈၽၢၵ်ႇတႆး၊ ၵႂၢမ်းလၢတ်ႈၵိင်းၵလီတ်ႈ၊ ဝီင်းတူၵ်ႈၵုင်ႈ၊ ႁွင်းမူးလူင်မိူဝ်ႇၵျမ်း၊ လွႆၶၢင်၊ ႁွင်းမူးမိူင်းၵိုင်။

(ၶ) ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈၼႃ တၢင်းၶမ် / တၢင်းၵေႃႇ

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၵမ်ႈၽွင်ႈ၊ ၵိတ်းၵွၼ်ႇ၊ ၵုမ်ႇထူၼ်ႈ၊ တင်းမူတ်း၊ တင်းလူင်၊ ၶိူင်ႈမိူင်ႈ၊ ၵိတ်းၶိူင်ႈ၊ သေၵိတ်း၊ ၵမ်ႇၸိုဝ်ႈသေၵိတ်း၊ တင်းၶမ်တင်းလူင်။

(င) ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈၼႃ တူဝ်ၶေႃႉ

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၶိူင်ႈ၊ သွင်၊ သၢမ်၊ ထိုဝ်ႉၶိူင်ႈ၊ ထိုဝ်ႉသွင်၊ ထိုဝ်ႉသၢမ်၊ ထူၼ်ႈၵမ်းၼမ်ႉ၊ ထိုဝ်ႈၵမ်းၼွၵ်ႈ။

(ၸ) ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈ ၸိူၵ်ႇၼႄ

မိူၼ်ၼင်ႇ– ႁူၼ်းၸႂ်းၵေႃႉလွၵ်ႇၵေႃႉၶေႃ၊ ႁူၼ်းၸႂ်းၵွၼ်ႇႁူးၵေႃႉ၊ ႁူၼ်းၸႂ်းၵွၼ်ႇၶိူင်ႈၵေႃႉၵေႃႉ၊ ႁူၼ်းၸႂ်း ၵွၼ်ႇၵမ်ႇၸွႆႈတင်းသွင်ၵေႃႉ။

(သ) ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈ ၵွၵ်ႇၼႃ

မိူၼ်ၼင်ႇ– ၵၢၼ်ၶဵဝ်၊ ၵၢၼ်ၶဵဝ်ႈ

ၸိူဝ်းၶဵဝ်၊ ၸိူဝ်းၶဵဝ်ႈ

ၸိူင်ႉၼင်ႇၶဵဝ်၊ တၢင်ႇၵၢၼ်၊ ၵၢၼ်တၢင်ႇၵၢၼ်။

(ၺ) ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈ ပိူင်ႇငမ်း

မိူၼ်ၼင်ႇ– ပမ်ႉၵဝ်၊ ပႆႈၸိူဝ်းႁဝ်း၊ ပႆႉမိူး၊ ပႆႉမၼ်းၸႂ်း၊ ပႆႉမၼ်းယဝ်း၊ ပႆႈၸိူဝ်းၶဝ်၊ ၾၢင်းမၼ်းၶဝ်ႈ။

(တ) ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈၼႃ ထၢၼ်ႈၵတ်ႉ

မိူၼ်ၼင်ႇ– မူၼ်းသိူဝ်း၊ ၼၢၼ်ႇ၊ ၾိင်း၊ ၾိင်းၵူၼ်ႈ / ၾိင်းၵေႃႇ၊ ၵူၼ်ႈၶူၼ်း၊ ၸူမ်း၊ ၶေႃးၶူမ်၊ ႁူမ်၊ မိၼ်ၶဝ်ႈ/တူႇ၊ ၾၢင်းလီ၊ ၾၢင်းၽၢင်လဝ်း၊ ၾၢင်းၸူႈ၊ မဝ်၊ ၶၵ်း၊ မွႆႇ၊ ၵဝ်ႇ၊ ႁိူင်၊ လီ၊ ၶႆ၊ ၼငႈ၊ လိူင်း၊ ၼမ်၊ လိတ်း၊ မီးပဵၼ်ႇလူ၊ မိူၵ်ႈမွႆႈ။

ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈၼႃ ထၢၼ်ႈၵတ်ႉတၢင်းမိူၼ်ၶဝ်ႈ ၸိူၵ်ႇပဵၼ်ႈ သၢမ်ထၢၼ်ႈယဝ်ႉ။

1. ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈၼႃ ထၢၼ်ႈငဝ်ႈ

2. ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈၼႃ ထၢၼ်ႈလိူဝ်တွၼ်း

3. ၵမ်ႉၸိုဝ်ႈၼႃ ထၢၼ်ႈလိူဝ်သုတ်း ၶဝ်ယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

မႂ်ႇၶိုင်ႈ- ထၢၼ်ႈငဝ်ႈ	ထၢတ်ႈလိူဝ်တွၼ်း	ထၢၼ်ႈလိူဝ်သုတ်း
လၵ်းလႅမ်	လၵ်းလႅမ်လိူဝ်	လၵ်းလႅမ်သုတ်း
လႅၵ်ႇၶႅမ်ႉ	လႅၵ်ႇၶႅမ်ႉလိူဝ်	လႅၵ်ႇၶႅမ်ႉသုတ်း
ၵီးလူ	ၵီးလူလိူဝ်	ၵီးလူသုတ်း
ယႂ်ႇ	ယႂ်ႇလိူဝ်	ယႂ်ႇသုတ်း
ငၢႆႈ	ငၢႆႈလိူဝ်	ငၢႆႈသုတ်း
လႅင်	လႅင်လိူဝ်	လႅင်သုတ်း
ယွမ်	ယွမ်လိူဝ်	ယွမ်သုတ်း
တူၵ်းလိုၼ်း	တူၵ်းလိုၼ်းလိူဝ်	တူၵ်းလိုၼ်းသုတ်း
ၵႆ	ၵႆလိူဝ်	ၵႆသုတ်း
လီ	လီလိူဝ်	လီသုတ်း
ႁူႉမေႃ	ႁူႉမေႃလိူဝ်	ႁူႉမေႃသုတ်း
ၽိူၵ်ႇၶၢဝ်	ၽိူၵ်ႇၶၢဝ်လိူဝ်	ၽိူၵ်ႇၶၢဝ်သုတ်း
သုင်	သုင်လိူဝ်	သုင်သုတ်း
ႁတ်းႁၢၼ်	ႁတ်းႁၢၼ်လိူဝ်	ႁတ်းႁၢၼ်သုတ်း

လွင်ႈၵႂႃႇတိုဝ်းၵမ်ႉၵိုဝ်ႈ ၶိူင်ႈတူၼ်ႈထိုဝ်ႉ (ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁႅၼ်း ႘)

1. – ၸၢႆးၶမ်းၶဝ် ၵူႈၼၼ်းၼိုၼ်း တီႈ လွၵ်ႇသၢင်ႇၸမ်ႈၽိူၵ်ႇၵိူဝ်ႈ။ (ၵမ်ႉၵိုဝ်ႈၸၼ် ၶွင်သုၼ်ႇလိၵ်ႈ)
– ပၢင်ၽိုၵ်းၼွၼ်ႉမေႃသွၼ် ပွၵ်ႈၵမ်းထီႈၶိုင်ႈ ဝိင်းၵျၵ်ႉၸမ်းၶဝ်ႈ ႁဵတ်းတီႈဝတ်ႉၸေႃးတိၵ်ႉၵူႈႁူင်ႉၵေႃး။
– ႁဝ်းယူႇတီႈ ဝၢၼ်ႈႁွင်းမူး၊ ၵိုဝ်ႈသမ်ႉပိၼ် ၸၢႆးလူးၵိူဝ်ႈ။
– တၢင်းႁၢင်ႈလီ ၼၢင်ႉၶမ်ႉၸၢႆးမၢဝ်းၶဝ်ႈ ၵိုဝ်ႈသိင် လိုဝ်းလင်ႈၶႃႉ။
– ႁၼ်ႉႁၢင်ႈပြးလူင် ၼတ်းပေႃႉမႃး ၶိူင်ႈႁွင်းမူးလူင် မိူင်းၵိူင်ၵိူဝ်ႈ။

2. – ၶၢဝ်းမႆႈမႃး ၽိူဝ်လိူင်ၶဝ်တၢင်းၶမ်ႇ ႁူင်ႈတူၵ်းၶိူဝ်လိၼ်ၵိူဝ်ႈ။ (ၵမ်ႉၵိုဝ်ႈၸၼ် တၢင်းၶမ်ႇ/ၵေႃႉ)
– ႁွင်းတၢင်းသိင်ႈၶဝ်ႈ ၶိုႈၵၢဝ်မွႆႉသင်ႁိတ်းၵေႈလီ ၵၼ်းလႆႈၵၢၼ်ၵၢဝ်ယဝ်ႉ။
– တူဝ်ၶပ်ႉတၢင်းလၢႆ ၵၼ်ပၼ်းၶိုင်းပၢႆးၶပ်ႉၶၼ်ႉ ပိၼ်မိတ်ႉသၢႆၵွၼ်ႇ၊ သိၼ်မိုၼ်ႇမုင်ႈယဝ်ႉ။
– ႁူၼ်းၶိုင်းလုမ်ႈၾႃႉ တၢင်းသိင်ႈတၢင်းလၢႆၶဝ်ႈ ၶမ်ၵၼ်းႁူဝ်ၵေႈ ႁွႆးပိၼ်ပွတ်းၵွၼ်ႇၵိတ်း ၶိုင်းသိၼ် မိုၼ်ႇမုင်ႈယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

- လုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႇဢမ်ႈၵေႃႇ ၵမ်ႇၵၢဝ်သရေႇၶႄႈတၼႆလႈ လႆႈၵႂႃႇပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။
- လွင်ႈလိပ်ႈႁိၼ်းၵေႃႇမၢင်ႈ ၶႃႈ ဢၢင်းလႆႈၶၢမ်ႇတၢင်း ပိူၼ်ႈတဵၵ်းတဵင်ၵိူဝ်ႈ။
- လွင်ႈတၢင်းဢုမ်ႇထူၼ်ႈၶႃႈ ၽႂ်ၵေႃႈ ၼႂ်ႈလႆႈၼႂ်ႈပဵၼ်ယဝ်ႉ။

ʌ. - ၼၢင်းၶမ်းၽိူၵ်ႇ ၶိူင်ႈၵျပ်ႈၶႃႈ ဢၢင်းၶဝ်ႇယႃႇႁဝ်ႉ ၶၢင်းယိင်းၶဝ်ယဝ်ႉ။ (ဢမ်ႇႁိုဝ်ႈၼၶ တူဝ်ၶပ်ႉ)
- ပေႃးပူၼ်ႉႁူႉ သၼ်းတၢင်းၶိူင်ႈပွၵ်ႈ ၵမ်ႇၼိၼ်းၶွပ်ႈၶွႆးထိင်ႈၵေႃႈ ဢၢင်းပဵၼ်ယူႇ။
- ၽႄႈမႄႈ သိပ်းၽိူၼ် ႁူမ်ႇၵေႃႈ ပႆႇၵၢၼ်ႇႁဵုလႆႈႁွၼ်ႇ။
- ၵၢဝ်ႁိုဝ်ႉၽၼ်း သိပ်းမိဝ်းဝၢၼ်ႇၵေႃႈ တေပဵၼ်တူၼ်ႈသိပ်းယၢင်ႇၵိူဝ်ႈ။
- ႁိုဝ်ႉမိူဝ်းတႆး သၢမ်သိပ်းမိူဝ်းၶႃႈ ႁူမ်ႈႁွမ်းမၵ်းမႂ်ဝႄႈ ပဵၼ်မိူဝ်းလိဝ်ၶႂ်းၶၼ်ယဝ်ႉ။

ʌ. - မိူဝ်ႈဝႄးႁဝ်းထွတ်ႇႁၢင်ႊ မေႃသွၼ်ၵေႃႉလွႆၵေႃႉၶၼ်ႉ ယဝ်ႉယဝ်ႉ။ (ဢမ်ႇႁိုဝ်ႈ ႁဵၵ်ႇၼၽ)
- လၢဝ်ၵႂၢၼ်ႇလုၵ်ႈလွႆၵမ်ႇဝႄႈ တိူၼ်းဢၢင်းႁူၼ်ႈပၼ်လိင်းယဝ်ႉ။
- ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶႃႈ ၽိူင်ႈယၢမ်ႈ ႁူဝ်းပၢၼ် ၼလႈ လွင်ႈၶုလ်ႉႁၼ် မိူၼ်ဢၼ်ႁွၼ်ႇ ႁဵုႁဝ်းႁင်ႇ ဢၢင်း မိူၼ်ဢၼ်ၵိူဝ်ႈ။
- မၢင်ႈငိူၼ်း ၵၢၼ်လွႆၵေႃႈ ဢၢင်းပဵၼ်ႁေႈ ၵၢၼ်ႁင်ႈသေပိူၼ်ႈၵိူဝ်ႈ။
- ႁူၼ်းႁဝ်ၵႂၢၼ်ႇ ၵမ်ႇႁွႆႈတၢင်းသွင်ၵေႃႉၵေႃႈ သူဢႃးတေလႆႈႁပ်ႉဝႆႉၵိူဝ်ႈ။

ᑫ. - ႁွင်ႊၶမ်ႉၶၼ်ႉ လၢၶဝ်ႈႁူး ၶိူင်းၶွင်မုဝ်ၵိူဝ်ႈ။ (ဢမ်ႇႁိုဝ်ႈ ႁိုဝ်ႈၵွၵ်ႇၼၶ)
- လွင်ႈပႆတၢင်းၶႃႈ ပဵၼ်ဢၢၼ် ႁီတ်းၽိူၵ်ႇသၼ်း ငႄႇယူႇလီႁိုၼ်ႈဢၢင်ႊ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈယူႇ။
- ၶူဝ်းတုပ်းၶူဝ်းတၢပ်းႁိုဝ်းၶႃႈ ၽိဝ်ႈဝႆႉၶိူင်းႁွၵ်ႈသေလူး။
- တၢင်းဝူၼ်ႉႁိုင်ႈၶင်ႇၶႆ ၽႂ်ၵမ်ႇႁူႉမေ ႁူၼ်ႉၶပ်ႉႁွမ်းလႆႈၼသႈ။

ʌ. - တီႈၶႃႈ တၢၵ်ႇၽႄႈမႄႈႁဝ်း ဝႆႉၵိူဝ်ႈ။ (ဢမ်ႇႁိုဝ်ႈ ပိူင်ႇငမ်း)
- လိၼ်းလိၼ်ႁဝ်းၶႃႈ ယႃႇၼႂ်ႈလႆႈထုၵ်ႇပိူၼ်ႈလိၼ်ၵၢဝ်ၶႄႈ။
- မိူင်းႁူမ်ႈတုမ်းၶဝ်ၵေႃႈ ပဵၼ်ၵူၼ်းလၢႆမိူင်း တုမ်းသေ ပဵၼ်မႃးၵိူဝ်ႈ။
- မွၵ်ႇၽိင်ႈ ၵၢၼ်ၵီးလိူင်ႁူးတူၼ်းလွႆ ၶိူင်းမိူင်းႁဝ်းၶႃႈ ႁၢင်းၵေႃႈႁၢင်းလီ ႁွမ်ၵေႃႈႁွမ်တေႃႇတေႃႇ။
- သိူဝ်ႈႁၢင်းမၼ်းၶၼ်ႉ မၼ်းယိပ်ႇၵၢဝ်ႁင်းမၼ်း မိူဝ်ႈဝႄးၶွႆးၵိူဝ်ႈ။

Z. - ပူႇမိူင်းထဝ်ႈၼဢ သဝ်းၼွင်းလိူဝ်ႈယူႇယိၼ်ႁူႉယဝ်ႉ။ (ဢမ်ႇႁိုဝ်ႈၼၶ ထၢၼ်ႈဢတ်ႉ)
- လီႁၵ်ႉလုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႇပီးၵုတ်းတုတ်း ၶၶဵုတေႃႉၶေႃး။

ebook is created by www.Shanyoma.org

– သိုဝ်ႉလိၵ်ႈၵၢင်းႁၢင်း ၵိုင်ႉၶဝ်ၵေႃႈ မၼ်းၵိၼ်ႉသိၼ် ၶွႆႈၶၼ်ႈတေႃႉတေႃႉ။
– ၵေႃႉမေႃဝႆႉ လွမ်ပၢပ်ႉမုၼ်လွင်ႈသူၼ်ႇ ၶိူဝ်ပိုၼ်ႇၶဝ်ႈ ၵၢင်ႇမေပိၼ်မီၼ် တီႈႁူၼ်းၵိူဝ်ႈ။
– ႁဝ်းတိမ်ႈၽူႈပိုၼ်း လွင်ႈၵေႃႉႁတ်းႁၢၼ်လိူဝ်သုတ်းပိုၼ်ႈ ၶဝ်ၵိူဝ်ႈ။

ၸ။ သၢင်ႇ

ၶေႃႈၵၢၼ် ၼၼ်လွင်ႈတၢင်း ၵၢၼ်မီးလွႆ၊ ၵၢၼ်ပိၼ်လွႆ၊ ၵၢၼ်ႁိတ်းလွႆၶႃႈ ႁူဝ်ႉဝႃႈ "သၢင်ႇ" ၶဝ်ယဝ်ႉ၊ မိူၼ်ၼင်, ႑. ၵေႃႈၵေႃႈ ပိၼ်မေယေႃႈ။
႒. ၵေႃႈၵေႃႈ မီးယူႇၶိုင်ႈႁူင်းယဝ့်ၵေႃႈ။
႓. ၵေႃႈၵေႃႈ ယူတ်းယူ ႁူၼ်းပိၼ်ယူႇၵေႃႈ။

မႂ်တွင်း–ပိုင်ငဝ်ႈ "သၢင်ႇ" ပိၼ်ၶႃႈ မၼ်းၵမ်ႉၶေလေႃႈ ၶဝ်းယၢမ်း။

ပိုင်ငဝ်ႈၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ဝႃႈ "တေ" ၶႃႈ ၶေလေႃႈၶဝ်းယၢမ်း ၵၢၼ်ပႆႉပိၼ် ၵၢၼ်ပႆႉၽိဝ်မႃး။

ပိုင်ငဝ်ႈၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ဝႃႈ "တိူၵ်ႈ" ၶႃႈ ၶေလေႃႈၶဝ်းယၢမ်း ၵၢၼ်တိူၵ်ႈပိၼ်ဝႆႉယူႇ။

ပိုင်ငဝ်ႈၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ဝႃႈ "ယဝ့်" ၶႃႈ ၶေလေႃႈၶဝ်းယၢမ်း ၵၢၼ်ပိၼ်မႃးယဝ့်ယဝ့် ၶဝ် ႁူပ်ႉပူၼ်, ၵိူင်ႈလိၼ်းယဝ့်သေၼလႈ ထုၵ်ႇလီႁူၼ်ႉၵွမ်း မိူဝ်ႈ "သၢင်ႇ" ၶေ မီးၶဝ်းယၢမ်းလွႆ၊ ပိၼ် ၶဝ်းယၢမ်းလွႆ၊ ႁိတ်း ၶဝ်းယၢမ်းလွႆ ၶၶဝ်ႉယဝ့်။

ၶဝ်းယၢမ်းၵၢၼ်ပိၼ်ယူႇ မိူဝ်ႈလိဝ်၊ ပူၼ်ႉမႃး၊ ပူၼ်ႉမႃးယဝ့်ယဝ့်၊ တိူၵ်ႈပိၼ်ယူႇ၊ ၵၢၼ်ပႆႉပိၼ် ၵၢၼ်ဝႃႈၶႃႈ ပိၼ် "သၢင်ႇ" ၶေပၼ် ၵမ်ႉၵွႆး။ ပိၼ်ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ဝႃႈ တေ၊ တိူၵ်ႈ၊ ယဝ့်၊ ယဝ့်ယဝ့်၊ ယူႇ ၵိုဝ်း ၶႃႈ ၶေပၼ်ဝႆႉယဝ့်။

လွင်ႈၵိုႉတိုဝ်း "သၢင်ႇ" ၶႂ်းတူၼ်ႈထိဝ် (ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႔)

႑. မၢင်းၵိုဝ်း ၽၢႆးၵူဝ်း၊ ဝၢႆႈၼပ ၶိုၼ်းၶွင်လူင်ဝႆႉၵိူဝ်ႈ။ (သၢင်ႇၶေ လွင်ႈၵၢၼ်ႁိတ်း)
႒. မၢင်းၵေႃႉ ႁဵ,ႁူင်း၊ တွႆ,မူင်း၊ ၵၢပ်,သိၼ်,၊ လိတ်းတိင်,၊ ႁူင်ႉၵႂၢမ်း ၵတ်ႉမိၼ်,တေႃႉတေႃႉ။
႓. ၶဝ်ႁူႇၶုတ်းသိၼ်၊ သေးၶမ်း ၶဝ်ဝႃႈ။
႔. ၵၢၼ်ပၢတ်,ၶဝ်ႈ၊ ပေႉၶဝ်ႈ၊ ပုမ်,ၶဝ်ႈၵေႃႈ ၵမ်,ငၢႆႈၶင်,ၵဝ်,။
႕. မိူဝ်ႈၶၼ်ႈ၊ မိူဝ်ႈၵုၵ်း၊ မိူဝ်ႈႁူႇ၊ မိူဝ်ႈပႆ ၶႃႉၵေႃႈ ထုၵ်ႇလီၽၢင်ႉဝႆႉၵိူဝ်ႈ။
႖. ၶဝ်းၵတ်းၶႃႈ ၵၢင်ႇပိၼ်ဝတ်း၊ ပိၼ်ၵၢၼ်၊ ပိၼ်မွႆႈ၊ ပိၼ်ၶေဝ်ၵိူဝ်ႈ။ (သၢင်ႇၼၶ လွင်ႈၵၢၼ်ပိၼ်)

ebook is created by www.Shanyoma.org

7. ၵႆႈၶႅၼ် မေႃၵႂၵ်ႉငၢၼ်း၊ ၵႂၵ်ႉမႄႈ၊ ၵႂၵ်ႉလွၵ်းၵိူဝ်ႈ။
8. လွင်ႈလူႉ၊ လီဝ်၊ တိၵ်ႉ၊ ယၢႆႈ၊ ပုတ်း၊ ပင်း ၶႅၼ် ယႃႉၸႂ်ႈလႆႈထူပ်းလႃး သေပွၵ်ႈသေပၢၼ်။
9. မၢၵ်ႉၵိၼ်း ၵၢၼ်သုၵ်း၊ ၵၢၼ်ႁမ်ႉၶေႃႈ မီးတင်းၶမ်ၵိူဝ်ႈ။
10. ၶမ်ႇလိူဝ်းၶႅၼ် ၽူတ်ႇယဝ့်ယဝ့် မိူၼ်းၵၢဝ်ႁူႉလၢင်းယိၼ်ဝႆႉလူး။
11. မွၵ်ႉၵီးႁၢင်းလီ တၢၼ်ႉၵိူဝ်ၶေႃႈ ၵမ်ႉလွတ်ႈယူမ်းၶင်ႉၵဝ်ႉ။
12. မၼ်းမေႃ လွႆလိၵ်ႉ လွႆၶွႆႉ ဢိင်ဝ်ယူႉ တႃႉသေႉယဝ့်။
13. ႁဝ်းလႆႈႁူပ်ႉၵၼ် ယိၼ်းလူမ်းသိူဝ်းတေႃႉတေႃႉ။
14. ထၢတ်ႈၵိုင်းလွႆႁူၼ်းၶႅၼ် ယႃႉပၼ်ၵိူင်း၊ ယႃႉပၼ်လိူၼ်း၊ ယႃႉပၼ်လၢႆ သေပွၵ်ႈ။
15. တၢင်းၵိတ်းသၢင်ႈ ၼလႈ တၢင်းပူၼ်ႉၶေႃႈ ၸႂ်ႈႁွၼ်းၵိူင်ႈ ပေႃႉလႆႈလီလီၼလႈ။
16. ၶွႆးၶမ်ႇၶၼ်ႉ မီးပႃလူင်ၶမ်တေႃႉတေႃႉ။ (သၢင်ႈၼၶ လွင်ႈၵၢၼ်မီး)
17. ၵျဝၢဝ်ႉ(လၢင်းယၢၼ်း) သဝ်းယူႉၶိူဝ်ၵၢင်ႁၢဝ် ၶွႆးလူမ်းဝႆႉၶေႈ။
18. ၵျေႃၶမ်းမိူင်းမၢဝ်း တင်ႈၼတႃႉတီႈ ဝိင်းလေးလၢၼ်ႉ မႄးၵိူဝ်ႈ။
19. ငဝ်ႈဝိင်းလူင် မိူင်းတႆးၶႅၼ် ပၵ်းတီႈဝိင်းတူၼ်ႈတီး ဝႆႉၵိူဝ်ႈ။
20. လွင်ႈၵမ်ႉလီၶႅၼ် ယႃႉၸႂ်ႈယင်းဝႆႉ ၶွႆးႁိူၼ်းၶွႆးယေးၽႂ်လႄႈ။

သ။ ၵမ့်သၢင်ႈ

ၶေႃႈၵၢၼ် လွႆၸႂ်ႈ "သၢင်ႈ" လိူဝ်းၶႅၼ် ၶၵ်းၶေႃ လိူဝ်တွၼ်းၶႅၼ် ႁွင်ႉဝႃႈ "ၵမ့်သၢင်ႈ" ယဝ့်။ ၵမ့်သၢင်ႈ
ၶႅၼ်ၵဝ်- 1. ႁၢင်းတူင့်ၶိူင်
2. ၵႂင်ႈတီႈ
3. ၶၢဝ်းယၢမ်း လိူဝ်းၶႅၼ်သေၼလႈ ၵိတ်းၸႂ်ႈ "သၢင်ႈ" ၶၵ်းၶေယူႉယဝ့်။

ၵမ့်သၢင်ႈ မီးႁူၵ်းယိူင်ႈယဝ့်။

(ၵ) ၵမ့်သၢင်ႈၼၶ ႁၢင်းတူင့်ၶိူင်

မိူၼ်ၶင်ႉ, - ၽွႆးၽွႆးၽေႃၽေႃ
- ၵိူဝ့်မွႆႈယၢပ်ႉၽိူတ်ႉ
- မူၼ်းမူၼ်းသိူဝ်းသိူဝ်း
- ၶၼ်ၶၼ်ဝႆးဝႆး
- ၼိမ့်လိပ်ႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶေႃႈႁူမ်ႈၵမ်ႉသၢင်ႈ ၼႃႈၵျၢင်းတူင်ႉၶိုင်ၵေႃႈ မီးယူႇ။ (ၶေႃႈႁူမ်ႈၶႆႈ ႁိုင်းၼႃႈ တၢင်းၵိုဝ်ႈ ၵိုၵ်း ၵၼ်သေ ပိၼ်ၶေႃႈၵၢၼ်တီႈပွင်ႇမၢၼ်း ပႆႇတိမ်ထူၼ်ႈၶၢၼ်ႇယဝ်ႉ။)

မိူၼ်ၼင်ႇ၊ –ၶိုဝ်ပိူၼ်၊ ဝၼ်းတိတ်းၶႆႈ၊ ၵၢဝ်သိၼ်ယႂ်ႇသေ – ၸႂ်ၶႅၼ်းၶႄႇသေၼႃႈ

– တၢင်းသိၼ်လၢင်သေၼႃႈ – တၢင်းၵူမ်းၵူမ်းသိုဝ်းသိုဝ်း

– ယႂ်ႇႁၢင်ႈၶိုၵ်ႉၶမ်ႇသေ ၼႃႈ – တၢင်းၶူဝ်တၢင်းႁၼ်ႉသေ

(ၶ) ၵမ်ႉသၢင်ႈ ၼႃႈၵႂၢင်ႈတီႈ

မိူၼ်ၼင်ႇ၊ – ၵႃႈၶႆႈ၊ ၵႃႈၶၢၼ်ႉ – မႃးတီႈတီႈၶႆႈ

– ႁူတီႈတီႈၶႆႈ – ႁူတီႈႁူလၢၼ်းၶႆႈ

– တီႈထၢပ်ႈၶိုဝ်ၶႆႈ – တီႈထၢပ်ႈတႂ်ႈၶႆႈ

– တီႈတႃႈၶႆႈ (ၵီႈၸၢတ်ႇၶႆႈ)

ၶေႃႈႁူမ်ႈၵမ်ႉသၢင်ႈ ၼႃႈတီႈၵႂၢင်ႈၵေႃႈ မီးယူႇ။

– ၶိုၼ်ႈၽူင်ႈၽၢၼ်း – ၶိုၼ်ႈၶမ်ႉပၢင်ႇလႆၢႇၶၢၼ်ႉ

– ၶိုဝ်ပိူၼ်ၶႆႈ – ၼၵႈလွႆတူၼ်းသွမ်ႇသွမ်ႇ

–တီႈၽိမ်းလူတ်ႉၶႆႈ – ၽိမ်းၾင်ႇၶမ်ႉၸွင်းၶႆႈ / ၸမ်ၾၢင်ႇၶမ်ႉၸွင်းၶႆႈ

(င) ၵမ်ႉသၢင်ႈ ၼႃႈၶၢဝ်းယၢမ်း

မိူၼ်ၼင်ႇ၊ – တူၵ်းလိူၼ်းသေၼႃႈ – မိူဝ်ႈၵႂၼ်တၢင်းၶႆႈ

– ဝၢႆးလိူၼ်း / ဝၢႆးသေ – ၵၢမ်ႇႁိုင်ၵၢမ်ႇၶၢဝ်း

– မိူဝ်ႈၶႆႈ – မိူဝ်ႈပူၼ်ႉမႃးၶၢၼ်ႉ

– မိူဝ်ႈလိဝ် / ယၢမ်းၶႆႈ / ၸင်ႇၶႆႈ / ၵမ်းၶႆႈ၊

ၶေႃႈႁူမ်ႈၵမ်ႉသၢင်ႈ ၼႃႈၶၢဝ်းယၢမ်းၵေႃႈ မီးယူႇ။

မိူၼ်ၼင်ႇ၊ – ၵၢင်ၶိုၼ်ၶႆႈ

– မိူဝ်ႈၵဝ်ႈမူင်းၶႆႈ

– မိူဝ်ႈလိူၼ်ထူၼ်ႈ (၇) ဝၼ်းထီႈ (၇) ဝၼ်းၶႆႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၶ) ၵမ့်သၢင်ႇၶၼ ၵၢၼ်ႇ,ၵမ်း

မိူၼ်ၼင်, - ၵမ်းၵမ်း - မိူဝ်ႈလႂ်ၵေႃႇ
- တႃႇသေ, - မၢင်ႈပွၵ်ႈမၢင်ႈလႂ်
- ၵမ်ႈၶမ်ႈမၢၼ်း - တိုၵ်ႉ
- ၵိူင်ႇၼင်,ၵူႈပွၵ်ႈ - ၸေႃတေ/ၵမ်တေ
- ၶၢၼ်းမီး - ၵမ်,သူႇမီး
- သေ,သေ, - တႃႇသေ,တႃႇပၢၼ်
- မိူဝ်ႈၵႂႃႇၶိုၼ်ႈႁဵင်း - တၢၼ်းယဝ့်
- လၢႆပွၵ်ႈလၢႆၵမ်း - မိူဝ်းမိူဝ်းယႂ်ႈယႂ်ႈ

(သ) ၵမ့်သၢင်ႇၶၼ တၢင်းလၢၵ်ႈ,လၢႆး

မိူၼ်ၼင်, - ၶႄႉၶႄႉ - တၢၼ်,တၢၼ်,
- လိူဝ်ၶႄႉ - တေႃႉတေႃႉ/ တႃႉ
- ပဵၼ်ပွတ်းပဵၼ်တွၼ်း - ယွၼ်ႇၼၢၼ်
- တိုၵ်ႉသၢင်,တေႃႉ။

(ၸ) ၵမ့်သၢင်ႇတူၼ်ႇထိုဝ်

မိူၼ်ၼင်, - ၵၢင်းပဵၼ် - ၵၢင်းပဵၼ်လႆႇ
- ၵၢမ်,လီသေၶလ; -သၢင်,တေႃႉၶလ;
- ၵမ်,ထၢင်,ၵမ်,မုင်ႇမွင်းသေၶလ;။

လွင်ႇၵဵဝ်ႇတိုဝ်းၵမ့်သၢင်ႇ ၶင်ႈတူၼ်ႇထိုဝ် (ၵၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ၄)

1. - လၢႆးၶမ့်ၶဝ် ႁူႉၵဝ်လႆႇမူၼ်ႇ မၢႆးၶၼ်ၶၼ်ဝႆးဝႆးၶႄႉ။ (ၵမ့်သၢင်ႇၶၼ ႁၢင်ႈတူင့်ၶိုင်)
- မၢၼ်းႁွင့်သီၼ်, တၢင်းသီင်လင်လူင်ၶလ; ႁဝ်းပေႃးတိုၼ်,ယဝ့်။
- လုၵ်ႇၵႂၼ်, ႁႆႇပႃးသီင်တိုၼ်, ဝႆၵိူဝ်ႇ။
- ၶဝ်မေႃ ႁပ့်ႁွမ်း ၵူမ်းၵူမ်းသိူဝ်းသိူဝ်းၶႄႉ။
- ၵဝ်ႇၵိူၼ်းၶဝ် မေႃလၢတ်ႇၵူၼ်ႇၵူၼ်ႇၵွၼ်,ၵွၼ်,တေႃ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

– ယႃႇပေႁိၼ် ၵမ်းၶေႃတ်းၵမ်းမိၼ်းယူႇ။
– ယႃႇပေသုၵ်ႈ လုပ်ႈလုပ်ႈလၢပ်ႈလၢပ်ႈၼေႃႈ။
– ပေႃးႁိတ်းသေႃႉသေႃႉ၊ တေလႆႈႁိၼ်ၵေႃႉၵေႃႉ။ ႁိတ်းယၢပ်ႇယၢပ်ႇ လႆႈႁိၼ်သၢပ်ႇသၢပ်ႇ။
– သူသွပ်ႇသိပ်ႇလၢတ်ႈသင်ၼႆ ႁဝ်းၵမ်ႇၶိၼ်း။
– ၵိုင်ႇၵၢင်ႇႁိၼ် သၢင်ႈၵိၼ်ႇ၊ ၵိုင်ႇၵၢင်ႇလိၼ်ႈ သၢင်ႈလူမ်ႉ။

႗. – သၼ်ႇသွမ်ပၢင်ၵူၼ်းၼႆႉ တေလႆႈႁၢင်းၵၢဝ် ႁူးတီႈတီႈယဝ်ႉ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႈၼၼ် ၵွင်ႈတီႈ)
– ၵၢၼ်ႁဝ်း ႁၼ်ၶိူင်းႁွင်ႈႁၢင်း ၼၼ်ႉ ပၼ်ၶၢင်းၵီႇၵိုဝ်ႈ။
– သူၼ်ၵၢၼ် ႁိတ်းႁိမ်းႁွင်းၼမ်ႉၼၼ်ႉ ႁွင်ႉဝႃႈ သူၼ်တႃႈ ၼၼ်ၵိုဝ်ႈ။
– ၸၢၼ်းၽိုၼ်း ပိဝ်ၵွၵ်ႇၸၵႈတူၼ်းလွၺ်သွမ်ႇသွမ်ႇ ၼၼ်ႉ မႃးၵိုဝ်ႈ။
– သိုဝ်ႉတၢင်ႇသွမ် တၢင်လၢႆးၼဝ်ၼႆႉ ၶၵ်ႇတီႈတႃႈႁၢတ်ႇသၢႆး ၵေႃႈလႆႈယူႇ။

႘. – ဝၼ်းထီႈ(႒) လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႗) ၼႆႉပီၼ် ဝၼ်းၼိုဝ်းတၢႆး မိူင်းတၢႆးၵိုဝ်ႈ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႈၼၼ် ၶဝ်းယၢမ်း)
– ႁိတ်းၵၢၼ်ႁူးဝၼ်း ၼမ်မႃးၵေႃႈ ပီၼ်ၵၢၼ်ႁၢင်းၼမ်မႃးယဝ်ႉ။
– ၼၢၼ်ၽိုဝ်းၼႆႉ ယႃႇလႃးလီး ၵီၼ်ႈႁူးယၢမ်း။
– ၽူၼ်သၢဝ်ႇမိူဝ်ႈဝႃး တိုဝ်ႉယႃး ၼုဝ်းႁဝ်းၵိုဝ်ႈ။
– ၵၢၼ်ပီၼ်မိူဝ်ႈပူၼ်ႉမႃးၼၼ်ႉ ႁဝ်းၵမ်ႇလိမ်းလႆႈသေပွၵ်ႈ။

႘. – တူႈဝၢၼ်ႇၼႆႉ ႁူၺ်ၵမ်းလွႆၵေႃႈ ႁပ်ႉၵမ်းၼၼ်ႉ ၼေႃႈ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႈၼၼ် ၵၢၼ်ႇၵမ်း)
– လိၵ်ႈၼႆႉ ႁဝ်းလူဝ်ႇသိုပ်ႇ ၽေႈတိုဝ်းပၼ်ႁူႉ ႁူးပီးႁူးပီး ၵိုဝ်ႈ။
– သိုဝ်ႈမိုၵ်ႈမွႆႈတေႃႉပိုၼ်ႈၼႆႉ ၵမ်ႇထုၵ်ႇလီလိင်ႉ သေပွၵ်ႈသေၵမ်း။
– လူတ်ႉယိမ်းၼႆႉ သွႆႉလၢႆပွၵ်ႈလၢႆၵမ်းၵေႃႈ ၵမ်ႇလႆႈသွႆႉလၢႆးလၢႆး။
– လွင်ႈသွၼ်ႁၢင်းၵၢဝ်ၼိုဝ်းၼိုဝ်းယွႆးယွႆး ၼႆႉ သၢင်းၼိုၼ်ႈယွႆႇလၢႆလၢႆၵိုဝ်ႈ။

႙. – ၶဝ်းႁိုဝ်ႉၼႆႉ ၽူၼ်တူၵ်းႁိူင်းလိူဝ်ၼေႃႇ ၼမ်ႉပေႃးထူမ်ႈၼေႃးၵိုဝ်ႈ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႈၼၼ် တၢင်းလၢၵ်ႇလၢႆး)
– ၼွင်ႁၢင်းမၢႆးၼႆႉ မေႃမၢႆးသိဝ်ႈႁၢင်းသိင် တိတ်ႈလီၼေႃႉ။
– မၼ်းၼွင်းႁၢင်းလီ တၢၼ်ႇတၢၼ်ႇၼလႈ ယိုင်းတူလ်းမိၼ်း ၼွႆႈတူလ်းယဝ်ႉ။
– လၢႆးမိဝ်း တိမ်ႈမိမ်ႉလိပ်ႈလီလိုဝ်ၼႆႉ ၽွႆၵေႃႈ ၼွႆႈလူတူလ်းယဝ်ႉ။
– ပီၼ်ယွၼ်ႉၼၼ်ၼလႈ ၶုၼ်မႈလုၵ်ႈပေႃး ၵမ်ႇၶဝ်ႈၵၢတ်ႇၼႆဝူႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

႖. - ၵိၼ်ယဝ်ႉ ၵၢႆႇၶၢႆးႁူႉၶွၼ်း ၵမ်းလဵဝ်ၵိူဝ်ႇ။ (ၵမ့်သၢင်ႇတူၼ်ႇထိူဝ်)

- ၵႃႈၵိၼ်ၵမ်ႉယဝ်ႉ ပူႇၶဝ်ၼ်းၶႂ်ႈလုၵ်ႇမၼ်းၵိၼ်တိၵ်းတိၵ်းယူႇ။
- ၵမ်ႉမုင်ႇမွင်းသေ ႁဝ်းလႆႈႁူႉတီႈ ႁွင်းမူးၵၢတ်ႉႁူႉၵိူဝ်ႇ။
- ၵမ်ႉၶိုင်ၵမ်ႉၶဝ်ၼ်း ပၢင်ၶဝ်ႈပၼ်ထိူဝ်ၵတ်ႉၸိၼ်ႉ လိၵ်ႈလၢႆးႁဝ်း ၼေႈၼၢႉယဝ်ႉၵေႃႈ။
- ၵၢၼ်ႈပဵၼ်လႆႈ ၶမ်းၶႂၢင်ႉၵိၼ်ၶဝ်ႈမၼ်း မုၼ်းမုၼ်းၵိူဝ်ႇ။
- သၢင်ႉတေႃႉသေၼလႆႈ ႁဝ်းလႆႈႁူႉၵဵဝ်ႉ မိူင်းၼၶႃႉမႃးၵိူဝ်ႇ။

႕။ ႁိူင်း

ၵိုဝ်ႇ ၼလႆႈ ၵိုဝ်ႇတၢင်ႇ ၵပ်းသိုပ်ႉယူႇၵိုၵ်းၵိူင်ႉၶိူဝ် ၵၢၼ်ဝူၼ်ႈၶၼ်ႉ ၵဝ်ပွတ်းတွၼ်းၶၼ်ႉသေ ၼၶၢဝ်ႉ ယူႇယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၶၼ်ႉ- ၶိူဝ်၊ ၶၼ်း၊ တီႈ၊ တႃႇ၊ တၢင်း၊ တၸ်ႇ၊ ပူး၊ တီႈတၸ်ႇ၊ ယိူင်းထိုင်/ၵူး၊ ၵူဝ်းပႆႉထိုင်၊ ႁိမ်း/ၶၢင်ႇ/ပိမ့်၊ လိူဝ်ၶၼ့်/ၶွၵ်ႇသေၶၼ့်၊ တၢင်းၶွၵ်ႇ၊ ၶၼ်းၼၵႇ၊ ဝၢႆး၊ လုၵ်ႉတီႈ၊ ၶိူဝ်သုင်၊ ၶၼ်းတၢင်း၊ ၵိုင်၊ ၵမ်း၊ တေႃႉ၊ မိူဝ်ႇ။

လွင်ႈၵႂ်ႉတိူဝ်း "ႁိူင်း" ၶၼ်းတူၼ်ႇထိူဝ် (ၵၼ်ၽိုၵ်းႁိၼ်း ႔)

1. ၶၼ်းလုမ်ႈၽူႉၶၼ့်ၵိုင် လိုမ်လူင်ၵေႃးသီးယႂ်းၶၼ့် ႁူဝ်ၵူၼ်းၶမ်လိူဝ်ပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။
႒. သီလိူင်ၵမ်း ၼၶ လွင်ႈႁတ်းႁၢၼ်ယဝ်ႉ။
႓. ၼမႈလၢတ်ႈတေႃႉ လုၵ်ႈၶၢႆးတၢင်းၶိုင်ယဝ်ႉ၊
႔. ၶဝ်ႁိတ်းတီႈသူ ၵိုင့်ၶိူဝ်ၵေႃႈ ႁဝ်းႁူႉၽူႉ။
႕. ႁူၼ်းလိူင်းသိူင်းၶဝ် လုၵ်ႉတီႈ လူးထမ်ႈလူင်ၶၼ်ႉ မႃးၵိူဝ်ႇ။
႖. ႁဝ်းၵိူတ်ႉမိူဝ်ႇ ပီႊ 1954၊ လိူၼ်ထူၼ်ႇ(႗)ဝၼ်းထီႈ(႘) ၶဝ်းယၢမ်းႁူဝ်ၶၼ့်ၵဝ်ႉၵဝ်ႉၵိူဝ်ႇ။
႗. ၶဝ် လုၵ်ႉတီႈၶိူဝ် လွႆလူင်ၶၼ်ႉ လူင်းမႃးၵိူဝ်ႇ။
႘. ၶဝ်သၢင်ႉႁၢင်ႊပၢင်ၵိဝ်ႉဝႆႉ ၵူဝ်းပႆႉထိုင် ယၢမ်းၼတႃႉမၼ်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ။
႙. ႁၢင်ႇၼိူင်ႇသၢင်ႉပူႇသွႆႇသႂ်ႇယဝ်ႉ ၵမ်ႉၵႃး ပူးတၢင်း လုပ်ႇလုပ်ႇတႃးတႃးထိူင်ႇႁွၼ်ႉ။
10. တၢင်းၶုင်ႇတၢင်းမႄး တၢင်းလိူၼ်ႇလူင်းမႃးယဝ်ႉ။
11. ၶၼ်းတၢင်းသၢမ်လိူၼ်ၶၼ့်ၵႂႃး ပိၼ်လိူၼ်ၵမ်းသိၼ်ၶၼ်ၼတေႃႉ ပႆႉပူႇသၢင်ႉထုၵ်ႇႁွၼ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

႑႑. တေလႆႈလုၵ်ႉတီႈ ၶွင်းၼၼးၵၢင်ၶၼ်ႈသေ ပိတ်ႉမၢၵ်ႇၶင်လွမ်ႈၵိုဝ်ႈ။

႑႒. ၵိဝ်ႉဝႃႈၵိဝ်ႉဝႃႈ ၵၢၼ်လွႆၵေႃႈ ပိၼ်ၵၢၼ်ၵၢင်လႃပ်းတီႈၵၢဝ် တူဝ်သတ်းၽွႆးၶင်ႇၵဝ်ႇ။

႑႓. ႁဝ်းၸၼ်ႇၽွႆး ထူပ်းသူထိင်ႈယဝ်ႉၶႃႈ။

႑႔. သူယူင်းထိုင်တီႈလွႆၶႅ ႁဝ်းလၢမ်းႁူႉလႆႈယဝ်ႉ။

ၸ။ ၵပ်း

ၶႃႈၵၢၼ် တႃႇတေၵပ်းသိုပ်, တွၼ်းၶႃႈ သွင်၊ သၢမ်ၵၢၼ်ၶႅ ႁွင်ႉဝႃႈ "ၵပ်း" ၶႅယဝ်ႉ။ ၵပ်းၶႅ ၸိၵ်ႇလႆႈ သွင်ပိူင်ၵေႃႈ။

(ၵ) ၵပ်းၸွမ်း ၸိူဝ်းမိူၼ်

မိူၼ်ၶင်ႇ,
- ၼလႈ / တင်း
- ၼလႈ / တင်း / ၶဝ်ႉလွႆ
- ၶင်ႇၵၢၼ် / လွႆ
- သေၵမ်ႇၵႂႃး/ၶဝ်လွႆၵေႃႈ
- ႁူလ်းၵႃႈ
- ယွၼ်ႉၶႅၼလႈ / ပေႃးၶႅ
- ၵမ်ႇၸွႆႈသေၵၢၼ် / ၵမ်ႇၸွႆႈတင်းသွင်ၵၢၼ်
- ၼလႈ / တင်း / ၵေႃႈ
- ၸွမ်းၵွၼ်တၢင်း / မိူဝ်
- ၵမ်ႇယွမ်းသေ
- ၵမ်ႇၶၶႅ / ၵမ်ႇၶၶႅၵေႃႈ
- ပိၼ်ၵိုဝ်ၵေႃႈ
- ယၢမ်းလီဝ်ၵၼ် / ၵမ်းၶၶႅၼတ

(ၶ) ၵပ်းၸွမ်း ၸိူဝ်းပိၵ်ႇပိူင်ႈ

မိူၼ်ၶင်ႇ,
- ႁွပ်ႈ / ၶင်ႇၵၢၼ် / မိူၼ်ၶင်ႇ,
- ႁွပ်ႈပိုဝ်ႈ
- တေႃႇထိုင် / တေႃႇ
- ဝႃး / ဝႃးလိူၼ်း
- မိူဝ်ႈၽွင်းတိုၵ်ႉ / ၶၶႅ
- ၶင်ႇၵိုဝ်
- ယႃႇႁွႆႈ
- ပေႃးၵမ်ႇ / ၶႅ / တေႃႇပေႃး
- ၸိမ်မိူဝ်ႈ
- သေတႃႉၵေႃႈ / သေတႃႉ / သေၵေႃႈယႃႇ
- ၶႃႈတေ / မိူဝ်ႈၶႃႈတေ
- ယၢမ်းၶၶႅ
- ၸိူင်ႉၶင်ႇ,
- ၼွႆႈမၼ်း / ၶင်ႇၵၢၼ်
- တၢၼ်ႇၶႅၵွၼ်, ၽွႆးၼတ
- ႁူလ်းဝႃႈ / ႁူလ်းၵႃး / ႁူလ်းၵေႃႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

လွင်ႈၸႂ်ႉတိုဝ်း "ၵပ်း" ၶိုၼ်းတူၼ်ႈထိင် (ၵၢၼ်ၽိုၵ်းႁဵၼ်း ႗)

(ၵ) ၵပ်းသွမ်း သိုဝ်းမိူၼ်

1. မၼ်း   တင်း ၵဝ် ႁဝ်ႈၵိၼ်ၶဝ်ႈလိင်ၽိူၼ်း တဵ်ႈၽူႈလႆးမႆႈႁူင်းၵိုဝ်ႈ။
ၸလႂ်ႈ
ၵမ်ႉၶၼ်

႒. သၢႆးလႅဝ် ႁဝ်ႈၶမ်ႈတူၵ်းတႃႇယဝ်ႉ သေ ထွတ်ႇႁၢင်ႈမႃႈၵိုဝ်ႈ။
ၸႂ
သမ်ႉ
ၵမ်းၶၼ်ႉ
ၼိၼ်း
ယွၼ်ႉၶၼ်ၸလႂ်ႈ
ၵမ်းၶၼ်ႉၸတႃႉ

႓. ၶမ်ႉလိၼ်ၵိၼ်ၽိူင်းႁဝ်းၶၼ်ႈ ႁၢင်ႈၵေႃႈႁၢင်ႈ   သေၵမ်ႉၵႃႈ ၽၼ်ႉမၼ်ႈၵေႃႈ မၼ်းလီတေႃႉတေႃႉ။
ယဝ်ႉၵေႃႈ
သေယဝ်ႉ

႔. သင်ႇႁႃၵိၼ်ၶဝ်ႈမၼ်းယဝ်ႉ ၼိၼ်း   တွၼ်ႈမႆႈၶဝ်ႈထိင်ႈယဝ်ႉ။
ႁူလ်းၵႃႈ
...မႃႈ
ၵမ်းၶၼ်ႉ
ဝၢႆးၶၼ်

(ၶ) ၵပ်းသွမ်း သိုဝ်းပဵၵ်ႇပိူင်ႈ

1. ႁဝ်းတွင်ႉမႆႈၶဝ်ႈၶၢႆႉ ႁူလ်းၵႃႈ ပႆႇလႆႈၵိၼ်ၵေႃႈ ယိုၼ်ႉလႆႈယူႇ။
ႁူလ်းဝႃႈ
သေတႃႇၵေႃႈ
သေတႃႇ
တေႃႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

7. ၶၢင်းၶမ်း ၵၢဝ်ၶွၼ်ႈႁုမ်ႇ လုၵ်ႈမၼ်းၵိူဝ်ႈ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈ လုၵ်ႈလၢႆးမၼ်း ႁႂ်ႈလိူဝ်ၶေႃႈၵိူဝ်ႈ။

ႁွပ်ႈ

ယၢမ်းၶၼ်ႇ

8. လုၵ်ႈႁိၼ်းၶဝ် ၵမ်ႉထွမ်ႉႁၢမ်းၼင်ႈ ယွၼ်ႉၶၼ်ႇ မေႃသွၼ် လႆႈပွင်ႇထုၵ်ႇယူႇ။

ယၢမ်းၶၼ်ႇ

ၽွင်းၶၼ်ႇ

ပိူဝ်ႈၶၼ်ႇ

9. ၸိမ်မိူဝ်ႈ   ႁဝ်းႁူႉယွၼ်းၶီး ၶၼ်ႇ   မၼ်းၵႂႃႇပႆႇႁူႉယဝ်ႉ။

ယၢမ်းၵၢၼ်

ၶၼ်ႇယဝ်ႉ

ယဝ်ႉၵေႃႈ

ဝႆးၶၼ်ႇ

ဝႆးလိူၼ်းၶၼ်ႇ

ထ။ တိုၼ်,

ၶေႃႈသိင်၊ ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ၵမ်,တင်းႁႂ်၊ ၵမ်,ၵၢၼ်းသေၼႄ ၵိူင်ႇၵၢင်ႇၵွၵ်,သူပ်းႁူႉ ႁၢင်းမၼ်း ၶၼ်ႇ ပွင်,ဝႃႈ သိင် "တိုၼ်," ၶၼ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်,
- ၵလိူၺ်း!
- ၼွမ်ႉတေႃႉ!
- ၵႂ်း!
- တေႃႉႁႃ!

- ၵူဝ်း!
- လီတေႃႉတေႃႉ!
- ၽႂ်းပိၼ်ၸဝ်း!
- ၸဝ်ႈၵိူဝ်ႈၸဝ်ႈ!

တၢင်းလင်တူဝ်လိၵ်ႈ "တိုၼ်," ၶၼ်ႇ တၵ်းတေလႆႈသႂ်ႇပၼ် မၢႆတိုၼ်,(!) ယူႇယဝ်ႉ။

ၶ။ ၼိုၵ်းႁဵၼ်းၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ၵိူဝ်,လူလ်ႈ "ၸိုဝ်ႈ" ၶဝ် ၼႄႈ "သၢင်ႈ" ၶဝ်

(၁) ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်မီးတီႈပွင်, ႁၢင်းၶေႃၶေႃမၼ်း တူဝ်လိူဝ်

ၸိုဝ်ႈ ၼႄႈ သၢင်ႈ ၶဝ်ၶၼ်ႇ မၼ်းႁၢင်းၶေႃၶေႃ တူဝ်လိူဝ်ၵႂ်းၵေႃႈ မီးတီႈပွင်,မၼ်း တိမ်ထူၼ်ႈလႆႈၵေႃႈ မီးယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

မိူၼ်ၼၼ်ႉ – ၽိူၼ်၊ တင်ႇ၊ ႁူႇ၊ မႂ်ႇ၊ ၶိူၼ်း၊ ၵႆး၊ ၶေႃး၊ သူၼ်
– ၵိၼ်၊ သူတ်ႉ၊ ၼွၼ်း၊ တႆ၊ ပႆ၊ ႁူဝ်ႇ၊ မႃး

(ၶ) ၶေႃႈၵႂၢမ်း ဢၼ်ၵိုၵ်ႈၸဝ် ႁူမ်ႈလႄးဢၼ်သေ ပဵၼ်မႃး

မိူၼ်ၼၼ်ႉ–	1.	ၵိုၵ်ႈ	+	ၵိုၵ်ႈ	=	ၶေႃႈၵိုၵ်ႈႁူမ်ႈ		
		ငိုၼ်း	+	ၶမ်း	=	ငိုၼ်းၶမ်း		
		ဝၢၼ်ႇ	+	မေႈ	=	ဝၢၼ်ႇမေႈ		
		ၽိုၼ်း	+	ၼွႆႈ	=	ၽိုၼ်းၼွႆႈ		
		သဝ်	+	ၶိူၼ်း	=	သဝ်ၶိူၼ်း		
	႒.	ၵိုၵ်ႈ	+	ၵိုၵ်ႈ	+	ၵိုၵ်ႈ	=	ၶေႃႈၵိုၵ်ႈႁူမ်ႈ
		ယူင်ႇ	+	ၶိူၼ်း	+	မႂ်ႇ	=	ယူင်ႇၶိူၼ်းမႂ်ႇ
		ပုတ်း	+	တူမ်	+	လိၵ်း	=	ပုတ်းတူမ်လိၵ်း
		ၽိုၼ်း	+	မႂ်ႇ	+	ႁတ်ႇ	=	ၽိုၼ်းမႂ်ႇႁတ်ႇ
		ၶမ်ႇ	+	မေႃႇ	+	ၵတ်ႇ	=	ၶမ်ႇမေႃႇၵတ်ႇ
		ယွင်း	+	ၶိူဝ်ႇ	+	မူ	=	ယွင်းၶိူဝ်ႇမူ
	႓.	ၵိုၵ်ႈ	+	သၢင်ႈ	=	ၶေႃႈၵိုၵ်ႈႁူမ်ႈ		
		မႂ်ႇ	+	ၼႂ်	=	မႂ်ႇၼႂ်		
		ၶိူဝ်ႇ	+	ၶူဝ်ႈ	=	ၶိူဝ်ႇၶူဝ်ႈ		
		ပႃ	+	ၵွင်ႇ	=	ပႃၵွင်ႇ		
		ထူဝ်ႇ	+	တမ်	=	ထူဝ်ႇတမ်		
	႔.	ၵိုၵ်ႈ	+	သၢင်ႈ	+	သၢင်ႈ	=	ၶေႃႈၵိုၵ်ႈႁူမ်ႈ
		ထူဝ်ႇ	+	ၶဝ်ႈ	+	တမ်	=	ထူဝ်ႇၶဝ်ႈတမ်
		ၶမ်ႇ	+	ၵတ်း	+	လၢင်ႈ	=	ၶမ်ႇၵတ်းလၢင်ႈ
		ထူဝ်ႇ	+	ၽူး	+	ၽိူၵ်ႇ	=	ထူဝ်ႇၽူးၽိူၵ်ႇ
	႕.	ၵိုၵ်ႈ	+	ၵိုၵ်ႈ	+	သၢင်ႈ	=	ၶေႃႈၵိုၵ်ႈႁူမ်ႈ
		ၶမ်ႇ	+	မၼ်း	+	တႆႈ	=	ၶမ်ႇမၼ်းတႆႈ
		ပၢင်	+	သိုၵ်း	+	ယၢၼ်	=	ပၢင်သိုၵ်းယၢၼ်
		ၽၢင်	+	လိၵ်း	+	မၢင်ႉ	=	ၽၢင်လိၵ်းမၢင်ႉ

ebook is created by www.Shanyoma.org

႖.	သၢင်ႈ	+	သၢင်ႈ	= ၶေႃႈသၢင်ႈႁူမ်ႈ
	ၵိုၼ်	+	ၵိၼ်	= ၵိုၼ်ၵိၼ်
	ပတ်း	+	ၽိဝ်ႈ	= ပတ်းၽိဝ်ႈ
	လူ	+	ၵၢၼ်ႇ	= လူၵၢၼ်ႇ
	တႅမ်ႈ	+	မႃ	= တႅမ်ႈမႃ

႗.	ႁိုဝ်ႈ	+	သၢင်ႈ	= ၶေႃႈသၢင်ႈႁူမ်ႈ
	တွင်ႉ	+	မႆႈ	= တွင်ႉမႆႈ
	တႃ	+	တၢၼ်	= တႃတၢၼ်
	မိုဝ်း	+	သၼ်ႇ	= မိုဝ်းသၼ်ႇ
	သူပ်း	+	တူင်ႉ	= သူပ်းတူင်ႉ

႘.	သၢင်ႈ	+	သၢင်ႈ	+	သၢင်ႈ	= ၶေႃႈသၢင်ႈႁူမ်ႈ
	ယဝ်ႉ	+	ႁုမ်ႇ	+	ႁူႈ	= ယဝ်ႉႁုမ်ႇႁူႈ
	တႅမ်	+	ထူၼ်ႈ	+	ႁူႉ	= တႅမ်ထူၼ်ႈႁူႉ
	ပွၵ်ႈ	+	ၶိုၼ်း	+	မူး	= ပွၵ်ႈၶိုၼ်းမူး
	ၵိၼ်	+	ယႅမ်ႉ	+	ယဝ်ႉ	= ၵိၼ်ယႅမ်ႉယဝ်ႉ

႙.	သၢင်ႈ	+	သၢင်ႈ	+	သၢင်ႈ	+	သၢင်ႈ	= ၶေႃႈသၢင်ႈႁူမ်ႈ
	ယဝ်ႉ	+	တူဝ်ႈ	+	လီ	+	ငၢမ်း	= ယဝ်ႉတူဝ်ႈလီငၢမ်း
	ၶႅမ်ႉ	+	လႅပ်ႈ	+	လီ	+	လိူဝ်	= ၶႅမ်ႉလႅပ်ႈလီလိူဝ်
	ႁုမ်ႇ	+	ထူၼ်ႈ	+	တႅမ်	+	လီ	= ႁုမ်ႇထူၼ်ႈတႅမ်လီ
	သူင်ႇ	+	သင်ႇ	+	တူင်ႉ	+	တၵ်ႉ	= သူင်ႇသင်ႇတူင်ႉတၵ်ႉ
	လၵ်း	+	လႅမ်	+	သႅမ်း	+	ၵူႈ	= လၵ်းလႅမ်သႅမ်းၵူႈ

10.	သၢင်ႈ	+	ႁိုဝ်ႈ	+	ႁိုဝ်ႈ	+	ႁိုဝ်ႈ	= ၶေႃႈသၢင်ႈႁူမ်ႈ
	ၼွတ်ႇ	+	ယွတ်ႈ	+	ၶေႃႈ	+	ၵႂၢမ်း	= ၼွတ်ႇယွတ်ႈၶေႃႈၵႂၢမ်း
	လၢတ်ႈ	+	ၶေႃႈ	+	သႅင်	+	ၼမ်း	= လၢတ်ႈၶေႃႈသႅင်ၼမ်း
	ယုမ်ႉ	+	ၵႅမ်ႈ	+	လွၵ်း	+	ၵႂၼ်ႇ	= ယုမ်ႉၵႅမ်ႈလွၵ်းၵႂၼ်ႇ
	ႁူင်	+	ၽၵ်း	+	မေႃႈ	+	မႆႈ	= ႁူင်ၽၵ်းမေႃႈမႆႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

၁၁. ၵိုဝ်ႈ	+	ၵမ်ႉၵိုဝ်ႈ	=	ၶေႃႈၵိုဝ်ႈႁူမ်ႈ
လုၵ်ႈ	+	ၵႂၢၼ်ႇ	=	လုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႇ
ထုၼ်	+	ၽိူၵ်ႇ	=	ထုၼ်ၽိူၵ်ႇ
ယိင်း	+	လဝ်း	=	ယိင်းလဝ်း
ႁူၼ်း	+	လီတ်း	=	ႁူၼ်းလီတ်း
၁၂. ၵိုဝ်ႈ	+	ၵမ်ႉသၢင်ႈ	=	ၶေႃႈၵိုဝ်ႈႁူမ်ႈ
လွင်ႈမႃ	+	ႁူးဝၼ်း	=	လွင်ႈမႃႁူးဝၼ်း
ၶေႃႈတွင်း	+	ႁူးၵၢၼ်	=	ၶေႃႈတွင်းႁူးၵၢၼ်
လွင်ႈတၢင်း	+	ၽွႆးၽဝ်	=	လွင်ႈတၢင်းၽွႆးၽဝ်
၁၃. ၵပ်း	+	သၢင်ႈ	=	ၶေႃႈၵိုဝ်ႈႁူမ်ႈ
လွင်ႈ	+	ၵိၼ်	=	လွင်ႈၵိၼ်
ၵၢၼ်	+	ၵိၼ်	=	ၵၢၼ်ၵိၼ်
တၢင်း	+	ၶႂၢၼ်း	=	တၢင်းၶႂၢၼ်း
ၼွင်	+	လီၼ်ႈ	=	ၼွင်လီၼ်ႈ
ၵေႃႉ	+	ၵီၼ်ႈ	=	ၵေႃႉၵီၼ်ႈ
တႃႇ	+	ႁိတ်း	=	တႃႇႁိတ်း
တီႈ	+	တူၵ်း	=	တီႈတူၵ်း
တၼ်း	+	သီၼ်ႈ	=	တၼ်းသီၼ်ႈ
ပႃး	+	ၵွမ်း	=	ပႃးၵွမ်း

ၶေႃႈၵိုဝ်ႈႁူမ်ႈသွၼ်ႉ

- လွင်ႈၵိၼ် လွင်ႈယီမ်ႉ
- ၵၢၼ်ၵိၼ် ၵၢၼ်ယီမ်ႉ
- တၢင်းလပ်း တၢင်းၶႂၢၼ်း
- ၼွင်လီၼ်ႈ ၼွင်ၵီၼ်ႈ
- ၵေႃႉလီၼ်ႈ ၵေႃႉၵီၼ်ႈ
- တႃႇႁိတ်း တႃႇသၢင်ႈ
- တီႈတူၵ်း တီႈတီၵ်ႇ
- တၼ်းသီၼ်ႈ တၼ်းလူင်
- ပႃးႁိတ်း ပႃးၵွမ်း
- ၶိုင်းတူလ်း ၶႂ်ႈတူလ်း
- ၶိုင်းႁၼ်ၶႂ်ႈႁၼ်
- ယေးယူႇ ယေးၶၢၼ်ႉ
- ယေးယူႇ ၶႂ်ႈယူႇ
- ယိင်းယူႇ ယိင်းၶၢၼ်ႉ
- ယိင်းယူႇ ၶႂ်ႈယူႇ
- ယိုင်းယူႇ ယိုင်းၶၢၼ်ႉ
- ယိုင်းယူႇ ၶႂ်ႈယူႇ

ebook is created by www.Shanyoma.org

႑႘. သၢင်ႇ	+	သၢင်ႇ	=	ၶေႃႈၸိုဝ်ႉၶူမ်ႇ
ၵၢၼ်း	+	ႁၢပ်ႇ,	=	ၵၢၼ်းႁၢပ်ႇ,
ၽေႃႈ	+	ၶူမ်ႇ,	=	ၽေႃႈၶူမ်ႇ,
ၽေႃႈ	+	မႆး	=	ၽေႃႈမႆး
ၶေႃႈ	+	ၵိမ်း	=	ၶေႃႈၵိမ်း
ၶေႃႈ	+	မၢၵ်ႇ	=	ၶေႃႈမၢၵ်ႇ

ပ။ ၽိုၵ်းႁဵၼ်းၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်ၵဵဝ်ႇလူၺ်ႈၽႅတ်ႈ (ၽူႈ ၸၢႆး ၸမ်ႉ)

ၵပ်းၵႆႉလူၺ်ႈ ၶေႃႈၵႂၢမ်းတႃႇတင်းသဵင်ႈၼႆႉ ၵမ်ႉမီးၽႅတ်ႈ (ၵၢၼ်ၽူႈလွင်ႈ ၵၢၼ်ၸမ်ႉလွင်ႈ) သေၵၢၼ်၊ မိူၼ်ၼင်ႇ ႁူၼ်း၊ ၵႆႉ၊ ၵူဝ်း၊ မႃ၊ မူ.... တူဝ်သတ်းတင်းသဵင်ႈၼႆႉ ပဵၼ်ၸိူဝ်ႉမိဝ်းမီးၽႅတ်ႈသေတႃႉ ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵၢၼ် ပဵၼ်ၽႅတ်ႈၽူႈ ၸၢႆး ၽႅတ်ႈၸမ်ႉ မႂ်းၵိုၵ်းၵပ်းၸပ်းၸွမ်းၵၼ် ၸင်ႇတေမီးတီႈပွင်ႇ မီးၽႅတ်ႈယူႇၼႆယဝ်ႉ။

(ၵ) ႁူၼ်းသၢႆး(မီးၽႅတ်ႈ,ၽူႈ)

- ၵႆႉၽူႈ၊ ၵႆႉပေႃႈ၊ မႃပေႃး၊ ၵူဝ်းပေႃႈ၊ မူႉပေႃႈ
- ပေႃႈ၊ ၵူႈ၊ ၶိင်း၊ ပူႇ၊ ပီႈၵၢႆႈ၊ ပီႈသၢႆး၊ လုၵ်ႈၸူၺ်၊ လုၵ်ႈသၢႆး၊ ထဝ်ႈသၢႆး၊ လၢၼ်သၢႆး၊ လုင်း၊ ၶွင်ႇသၢႆး၊ ၶေႃႈသၢင်ႇ၊ သဝ်ႈသၢင်ႇ၊ သဝ်ႈသၢင်း၊ သဝ်ႈမုၼ် ၶဝ်သိူဝ်းၼႆႉ ပဵၼ်ၵၢၼ်ၽူႈယဝ်ႉ။

(ၶ) ႁူၼ်းယိင်း (မီးၽႅတ်ႈ,ၸမ်ႉ)

- ၵႆႉၸမ်ႉ၊ မႃၸမ်ႉ၊ ၵူဝ်းၸမ်ႉ၊ မူႉၸမ်ႉ၊
- ၸမ်ႉ၊ ၸမ်ႉယိင်း၊ ၶၢႆး၊ ၶၢႆးမွၼ်ႈ၊ ပီႈၶေႃး၊ ၶွင်ႇယိင်း၊ လုၵ်ႈပႅဝ်ႉ၊ လုၵ်ႈယိင်း၊ ထဝ်ႈၶၢႆး၊ လၢၼ်ယိင်း၊ ၶေႃႈသၢဝ်၊ ၸမ်ႉသၢဝ်၊ ၸမ်ႉလူဝ်း၊ ၶေႃႉပႅဝ်ႉ၊ ပႃႈ၊ ၶၢႆးၶၢဝ်၊ ၶၢႆးသိၼ်ၶဝ်သိူဝ်းၼႆႉ ပဵၼ်ၵၢၼ်ၸမ်ႉယဝ်ႉ။

(င) တူၼ်ႈမႆႉ၊ တူၼ်ႈမွၵ်ႇ၊ တူၼ်ႈမၢၵ်ႇၶဝ်ၼႆႉ မီးမႆးၽူႈ ၸၢႆး မႆးၸမ်ႉ တင်းသွင်ၵၢၼ် ၵမ်ႈၼမ်ယဝ်ႉ။ ၵွပ်ႈၼႆ ၶဝ်သင်ပဵၼ် "ၵၢၼ်တုၵ်း" (မီးၽႅတ်ႈ,ၽူႈ ၸၢႆး ၽႅတ်ႈ,ၸမ်ႉ တင်းသွင်ၵၢၼ်) ၼႆယဝ်ႉ။

(ၸ) ၶိူင်ႈၶူဝ်းၶွင်တင်းသဵင်ႈၼႆႉသမ် ၵမ်ႉမီးၽႅတ်ႈ,ၽူႈ ၽႅတ်ႈ,ၸမ်ႉသေၵၢၼ်။ ၶဝ်ၼႆႉပဵၼ် ၵၢၼ်ႁၢင်ႈ ၼႆယဝ်ႉ။ မိူၼ်ၼင်ႇ,- ၽိုၼ်၊ တင်ႇ၊ ၶူၼ်း၊ ႁူႉၶွၼ်း၊ ဝၢၼ်ႈၵဵဝ်ႇ၊ ဝၢၼ်ႈလိၵ်း၊ ၼေႃႈ ၶေႃႈ....

ebook is created by www.Shanyoma.org

(သ) ထၢတ်ႈတင်းသိင်ႈၵေႃႈ ပဵၼ်ၵၢၼ်ၽူႈ ၸႂ်ႈ ၵၢၼ်ၸမ်ႈ ၼင်ႇၵဝ်ႇယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ- ထၢတ်ႈၽၼ်းၽူႉ ထၢတ်ႈၽူႈ ၸႂ်ႈ ထၢတ်ႈၸမ်ႈ

မၢၵ်ႇထၢတ်ႈ ၽဝ်ႇၵၢၼ်ၽူႈ ၸႂ်ႈ ၵ. ၼ်ၸမ်ႈ

ၵွမ်ထၢတ်ႈ လၵ်းၵၢၼ်ၽူႈ ၸႂ်ႈ ၵၢၼ်ၸမ်ႈ

ၽ။ ပိူၵ်းႁုၼ်းၶေႃႈၵႂၢမ်း ၼိုင်ႈမွၵ်ႇ (ၼိူဝ်းလၢတ်ႈၶေ)

1. ႁၢင်ႊ (ၵမ်ႇမီး.... ၵမ်ႇ....)

မိူၼ်ၼင်ႇ (ၵ) ၸမ်ႈႁူးၵေႃႉၼၼ်ႉ ႁၵ်ႉလုၵ်ႈမၢၼ်းၵေႃႈ။

ၵမ်ႇမီးၸမ်ႈ ၵေႃႉၵၢၼ် ၵမ်ႇႁၵ်ႉလုၵ်ႈမၢၼ်း။

ၵမ်ႇပႃးပိုၼ်းသေၸႂ်ႈ ၸမ်ႈႁဵၼ်းႁူႉၵၢတ်ႇမႃးၵေႃႈ။

(ၶ) မၢၼ်းၶပ်းလူတ်ႉမိူင်ႈႁဵၼ်းႁူႉၵိူဝ်ႈ။ မၢၼ်းၵမ်ႇယွၼ်းၶၢင်းတီႈႁဵၼ်း။

မၢၼ်းၶပ်းလူတ်ႉမိူင်ႈႁဵၼ်းႁူႉ ၵမ်ႇယွၼ်းၶၢင်းသေၸႂ်ႈ။

ၵမ်ႇယွၼ်းၶၢၼ်းသေၸႂ်ႈ မၢၼ်းၶပ်းလူတ်ႉမိူင်ႈႁဵၼ်းႁူႉ။

(ၷ) ၵေႃးၵွၼ်ႇၵေႃႉၼၼ်ႉ ႁႂ်ႈပိုတ်ႉၵိူဝ်ႈ။ ၽႂ်ၵေႃႈ ၵမ်ႇႁၢမ်မၢၼ်း။

ၽႂ်ၵမ်ႇႁၢမ်မၢၼ်းသေၸႂ်ႈ ၵေႃးၵွၼ်ႇၵေႃႉၼၼ်ႉ ႁႂ်ႈပိုတ်ႉၵိူဝ်ႈ။

2. ႁၢင်ႊ (ယဝ်ႉၵေႃႈ.... ၵမ်ႇ)

မိူၼ်ၼင်ႇ (ၵ) မၢၼ်းၼၼ်ႉပဵၼ် ၽူႈမၢၵ်ႈမီးလူင်ၵိူဝ်ႈ။ မၢၼ်းၵမ်ႇမေႃႁွမ်ပိုၼ်း။

မၢၼ်းၼၼ်ႉ ပဵၼ်ၽူႈမၢၵ်ႈမီးလူင်ယဝ်ႉၵေႃႈ ၵမ်ႇမေႃႁွမ်ပိုၼ်း။

(ၶ) မၢၼ်းၶတ်းသူ ႁၢဝ်ႈႁၢဝ်ႈႁိုင်းႁိုင်းၵိူဝ်ႈ။ မၢၼ်းၵမ်ႇၵေႈလိတ်ႈ လွင်ႈၼွင်ႈၶမ်မၢၼ်းလႆႈ။

မၢၼ်းၶတ်းသူ ႁၢဝ်ႈႁၢဝ်ႈႁိုင်းႁိုင်းယဝ်ႉၵေႃႈ မၢၼ်းၵမ်ႇၵေႈလိတ်ႈ လွင်ႈၼွင်ႈၶမ်လႆႈ။

(ၷ) မၢၼ်းလီၼ်ႈၽေႃတေႃႉတေႃႉ။ မၢၼ်းၵမ်ႇလမ်းၼိုတ်းၵဝ်လႆႈ။

မၢၼ်းလီၼ်ႈၽေႃယဝ်ႉၵေႃႈ ၵမ်ႇလမ်းၼိုတ်းၵဝ်လႆႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

႗. ႁၢင်ႊ (ၵွပ်ႈ.... ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ.... သင်ႇ)

မိူၼ်ၼင်ႇ, (ၵ) မၼ်းတူၵ်းလိူၼ်းၵိူဝ်ႈ။ မၼ်းလႆႈလဵၼ်ႈၵၢဝ်ၵိူဝ်ႈ။
မၼ်းတူၵ်းလိူၼ်း သင်ႇလႆႈ လဵၼ်ႈၵၢဝ်ၶႄႉၵိူဝ်ႈ။
မၼ်းလႆႈလဵၼ်ႈၵၢဝ် ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ မၼ်းတူၵ်းလိူၼ်းၵိူဝ်ႈ။

(ၶ) ၶေႃးၶွင်ႉၼမ်ႈၸိုင်ႉၵိူဝ်ႈ။ ႁၢင်ႊၵွပ်ႈ,ၶေႃးၶွင်ႉ တူၵ်းၼမ်ႈႁူႉၵိူဝ်ႈ။
ၶေႃးၶွင်ႉ ၼမ်ႈၸိုင်ႉၵိူဝ်ႈ။ ၵွပ်ႈႁၢင်ႊၵွပ်ႈ,မၼ်း တူၵ်းၼမ်ႈႁူႉၵိူဝ်ႈ။

(င) ၶဝ်တႅပ်းတတ်းဝႃႈ တေႁူႉ ပၢတ်ႇတၢင်းၶၼ်ၵိူဝ်ႈ။ မိူဝ်ႈၶမ်ႈၵၢင်ၶိုၼ်း ဝၢၼ်ႈမိူင်းသုၵ်ႉၶႄႈ ၶၼ်ၵိူဝ်ႈ။
ၶဝ်တႅပ်းတတ်းဝႃႈ တေႁူႉပၢတ်ႇတၢင်းၶၼ်ႈ ၵွပ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းသုၵ်ႉၶႄႈၶၼ်ၵိူဝ်ႈ။

႘. ႁၢင်ႊ (မိူဝ်ႈ.... မိူဝ်ႈ.... ပိၼ်....)

မိူၼ်ၼင်ႇ, (ၵ) ႁဝ်းၶႃႈႁၵ်ႉႁူမ်ႇ မိူဝ်ႈသိူဝ်ၶၢၼ်,ၽႃႇၵေႃႈ။ မိူဝ်ႈသိူဝ်ၶၢၼ်,ၽႃႇၼၼ်ႉ ပိၼ်ၽူႈႁတ်းႁၢၼ် ၵေႃႈ။
ႁဝ်းၶႃႈႁၵ်ႉႁူမ်ႇ မိူဝ်ႈသိူဝ်ၶၢၼ်,ၽႃႇ ပိၼ်ၽူႈႁတ်းႁၢၼ်ၵေႃႈ။

(ၶ) မႃးၶမ်းလူ, ၵၢမ်ႇမႄႈၸူင်းၶိူၼ်း။ မႃးၶမ်းလူၼၼ်ႉ ပိၼ်မေႃသွၼ်လိၵ်ႈတီႈႁဝ်းၵေႃႈ။
မႃးၶမ်းလူ, မေႃသွၼ်လိၵ်ႈတီႈ ၵၢမ်ႇမႄႈၸူင်းၶိူၼ်းၵေႃႈ။

(င) ဝဵင်းသေႃးလၢၼ်ႉ မီးတီႈမိူင်းတႆးပွတ်းႁွင်,ၵေႃႈ။ ဝဵင်းသေႃးလၢၼ်ႉၼၼ်ႉ ပိၼ်မိူင်းႁေႃၶမ်းတႆး ၵေႃႈ။
ဝဵင်းသေႃးလၢၼ်ႉ မိူင်းႁေႃၶမ်းတႆး မီးတီႈမိူင်းတႆးပွတ်းႁွင်,ၵေႃႈ။

႙. ႁၢင်ႊ (ၵေႃႈၼိူင်.... ၵေႃႈၶၢမ်ႇထင်ႇ)

မိူၼ်ၼင်ႇ, (ၵ) ပူႇႁဝ်း သွမ်ႈတူၼ်ႈမၢၵ်ႇ,လၢင်းၵေႃႈ။
တူၼ်ႈမၢၵ်ႇ,လၢင်းၼၼ်ႉ လႆႈၶၢမ်ႇ,တၢင်းသွမ်ႈ ယွၼ်ႉပူႇႁဝ်းၵေႃႈ။

(ၶ) မိူဝ်ႈၶမ်ႈၵၢင်ၶိုၼ်း မႃးမႃး ၵၢဝ်မွၵ်ႇ,ယိူၼ်ႈပၼ် ၶႅင်းၶႅင်းၵေႃႈ။
မိူဝ်ႈၶမ်ႈၵၢင်ၶိုၼ်း ၶႅင်းၶႅင်းၼၼ်ႉ လႆႈၶၢမ်ႇ,တၢင်းၵၢဝ်မွၵ်ႇ,ယိူၼ်ႈပၼ် ယွၼ်ႉမႃးမႃးၵေႃႈ။

(င) ပုႇႁဝ်း ႁူင်ၶဝ်ႈမိူဝ်ႈၼႆႉ ႁူးဝၼ်းယဝ်ႉ။
ၶဝ်ႈၼႆႉၶဝ်ၼၼ်ႉ လႆႈၶၢမ်ႇ,တၢင်းပုႇႁဝ်း ႁူင်မိူဝ်ႈႁူးဝၼ်းယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၸ) ထဝ်ႈပၢၼ်ႈထဝ်ႈၸဵဢ်ႇၶဝ် တေၵႂင်ႉထူပ်းႁဝ်းၵိူဝ်ႈ။
ႁဝ်းၶႃႈ တေလႆႈၶၢမ်ႇတၢင်း ထဝ်ႈဝၢၼ်ႈထဝ်ႈၸဵဢ်ႇၶဝ် ၵႂင်ႉထူပ်းၵိူဝ်ႈ။

(သ) ၵူၼ်းၶေႃႉ လၢတ်ႈၶၢမ်း(ၵႂၢမ်း) ၵိုင်းၵလီတ်ႈ ၶွင်းလုမ်ႈၽူႈၶႅၼ်ႈယဝ်ႉ။
ၶၢမ်း(ၵႂၢမ်း) ၵိုင်းၵလီတ်ႈၶႅၼ်ႈ လႆႈၶၢမ်ႇတၢင်းလၢတ်ႈ ၶွင်းလုမ်ႈၽူႈၶႅၼ်ႈ ယွၼ်ႉၵူၼ်းၶေႃႉယဝ်ႉ။

(ၺ) ၶဝ်တေပိုတ်ႇၽၺ်ႇ ၼၢၼ်ႉၸွမ်လူင်ထိင်ႈ ၶႅင်းလိူၼ်ထူၼ်ႈ (17) ၶေႃႈၵိူဝ်ႈ။
ၼၢၼ်ႉၸွမ်လူင်ၶႅၼ်ႈ တေလႆႈၶၢမ်ႇတၢင်းပိုတ်ႇၽၺ်ႇထိင်ႈ ၶႅင်းလိူၼ်ထူၼ်ႈ(17) ၶေႃႈၵိူဝ်ႈ။

(တ) ၶေႃးၶေႃး တေၶိုၼ်ႈထူပ်းသူ တီႈတႃႇလုတ်ႉလီၶၼ်းၵိူဝ်ႈ။
သူတေလႆႈၶၢမ်ႇတၢင်းထူပ်း တီႈတႃႇလုတ်ႉလီၶၼ်း ယွၼ်ႉၶေႃးၶေႃးၵိူဝ်ႈ။

(ထ) ၼွင်ႇမေႃသွၼ်ထတ်းတူၺ်း ပပ်ႉသူယဝ်ႉႁိုဝ်?။
ၼွင်ႇပပ်ႉသူ လႆႈၶၢမ်ႇတၢင်းမေႃသွၼ် ထတ်းတူၺ်းယဝ်ႉႁိုဝ်?။

(ၼ) ၽိုၵ်း သေႃးၽၵ်းတူၶႅၼ်ႈ?။
သေႃးၽၵ်းတူၶႅၼ်ႈ လႆႈၶၢမ်ႇတၢင်းၽိုၵ်းလႃႇ?။

(ပ) ႁွမ်ႇပိဝ်ႇတႃႇၶႅၼ်ႈ လႆႈၶၢမ်ႇတၢင်းၼွႆႉတိုဝ်း ၵူၼ်းမိူင်းမိူင်းယဝ်ႉ။
ၵူၼ်းၶႅၼ်ႈ ၼွႆႉတိုဝ်း ႁွမ်ႇပိဝ်ႇတႃႇ ၵူၼ်းမိူင်းမိူင်းယဝ်ႉ။

4. ႁၢင်ႊ (ဢမ်ႊသိုဝ်ႈသိုဝ်ႈ)

မိူၼ်ၼင်, (ၵ) ၼၢႆးၼၢႆးလၢတ်ႈ "ၵဝ်လိုမ်း ၵမ်ႈၼိုမ်းၵဝ်ၵိူဝ်ႈ"
ၼၢႆးၼၢႆးလၢတ်ႈ (တၢၼ်ႈ)ဝႃႈ မၼ်းလိုမ်းၵမ်ႈၼိုမ်းမၼ်း ၼႆၵေႃႈ။

(ၶ) ယိင်းၼွမ်လၢတ်ႈ "ႁဝ်းမီးၶၢၼ်ႈၼႂ် တႃႇတေႁူႉတူၺ်းပွႆးၵိူဝ်ႈ"
ယိင်းၼွမ်လၢတ်ႈ (တၢၼ်ႈ)ဝႃႈ မၼ်းမီးၶၢၼ်ႈၼႂ် တႃႇတေႁူႉတူၺ်းပွႆး ၼႆၵေႃႈ။

(င) ယိင်းၵႂၢၼ်ႇလၢတ်ႈ "ၶႃႈႁဝ်းၶတ်းၼႂ် ၸီတ်းၵၢၼ်ၵိူၼ်း ႁိုဝ်ႈယဝ်ႉတႃႇသေႇယူႇၵေႃႈ"
ယိင်းၵႂၢၼ်ႇလၢတ်ႈဝႃႈ မၼ်းၶတ်းၼႂ်ၸီတ်းၵၢၼ်ၵိူၼ်း ႁိုဝ်ႈယဝ်ႉတႃႇသေႇယူႇ ၼႆၵေႃႈ။

(ၸ) ၵၢႆႈလိူင်း လၢတ်ႈ ၵေႃးၶွင် "ၵဝ်တေ ၼွႆႈထိမ်သူယူႇ"
ၵၢႆႈလိူင်း လၢတ်ႈ ၵေႃးၶွင်ဝႃႈ မၼ်းတေၼွႆႈထိမ်ယူႇ ၼႆၵေႃႈ။

(သ) ၼိၵ်ႉၶၼ်ၼ် လၢတ်ႈတေႃႇႁဝ်း "ၵဝ်ႁူႉသၵ်ႉမႂ်းၼလ ၵူႈၼမ်ႉမႂ်းၵိုဝ်ႈ"
ၼိၵ်ႉၶၼ်ၼ် လၢတ်ႈတေႃႇႁဝ်းဝႃႈ မၼ်းႁူႉသၵ်ႉႁဝ်းၼလ ၵူႈၼမ်ႉႁဝ်းယူႇ ၶႆၵေႃႈ။

(လ) "သူသိပ်းၽူၶၼ်းမႄး တီႈလုမ်းၼလ သၢႆးၶႂၢင်ႇ" ပႃႈၶၢင်း လၢတ်ႈ။
ပႃႈၶၢင်းလၢတ်ႈတေႃႇ သၢႆးၶႂၢင်ႇဝႃႈ ၸွႆႈမၼ်းသိပ်းၽူၶၼ်းမႄးတီႈလုမ်း ၶႆၵေႃႈ။

(တ) လုင်းယီႈ လၢတ်ႈ ၵႃႈသိၼ် "ပေႃးၵဝ်ႁၼ် မႂ်းလုတ်ႉလီၶၼ်းယႃႈထိင်ႈ ၵဝ်တေလၢတ်ႈၶေႇ
မေႃသွၼ်သူၵိုဝ်ႈ"
လုင်းယီႈ လၢတ်ႈ ၵႃႈသိၼ်ဝႃႈ ပေႃးမၼ်းႁၼ် လုတ်ႉလီၶၼ်းယႃႈထိင်ႈ မၼ်းတေလၢတ်ႈ
ၶေႇ မေႃသွၼ်ၶဝ် ၶႆၵေႃႈ။

(ထ) "သွင်ႉမႂ်းတေႁူႇထုပ်း ၶွင်ႇမႂ်း တီႈတႃႇလူတ်ႉလီၶၼ်းၵိူဝ်? ၼမ်ႉထၢမ်။
ၼမ်ႉၸႂ်ႈႁူႉဝႃႈ သွင်ႉသၢႆးပီႈ တေႁူႇထုပ်းၶွင်ႇမၼ်း တီႈတႃႇလူတ်ႉလီၶၼ်းၵိူဝ် ၶႆၵေႃႈ။

(ၶ) "သွင်ႉသူတေသွႆႈထိမ်လႆႈၵိူဝ်? သၢႆးၶွင်ႇၵွၼ်," သၢႆးလူင်လၢတ်ႈ။
သၢႆးလူင် ၸႂ်ႈႁူႉဝႃႈ သွင်ႉသၢႆးၶွင်ႇၵွၼ်, တေသွႆႈထိမ်မၼ်းလႆႈၵိူဝ် ၶႆၵေႃႈ။

(ပ) ၵေႃးယေႈ ထၢမ် ၵႃႈသၢမ် "ႁႃးတေထုပ်းၵၼ်ထိင်ႈတီႈလႂ်?"
ၵေႃးယေႈ ၸႂ်ႈႁူႉဝႃႈ ၶၵႃႈသၢမ် တေထုပ်းၵၼ်ထိင်ႈတီႈလႂ် ၶႆၵေႃႈ။

(ၽ) မေႃသွၼ်လၢတ်ႈ လုၵ်ႈႁဵၼ်းမၼ်း "သူၶဝ် ထွမ်ႇၶေႃႈၵႃႇၵႂၢမ်းႁဝ်း လီလီၼလ"
မေႃသွၼ်လၢတ်ႈ လုၵ်ႈႁဵၼ်းမၼ်း တႃႇထွမ်ႇၶေႃႈၵႃႇၵႂၢမ်းမၼ်းလီလီ ၶႆၵေႃႈ။

(ၾ) လုၵ်ႈယိင်းလၢတ်ႈ "ၵူႈၵိုလ်း ၼိၼ်းတေႃႈ သိုဝ်ႉပၼ်ၶႃႈ လူတ်ႉထိပ်, သေၵမ်းၶႃႈ"
လုၵ်ႈယိင်း လၢတ်ႈဝႃႈ ၸႂ်ႈၸွႆႈၵူႈၶဝ် သိုဝ်ႉပၼ်လူတ်ႉထိပ်မၼ်း ၶႆၵေႃႈ။

(မ) "ယႃႇပေၸႂ်ႈသူႉတေႃႇႁဝ်းၶႃႈ" မေႃသွၼ်လၢတ်ႈထိုင် လုၵ်ႈႁဵၼ်း။
မေႃသွၼ် လၢတ်ႈထိုင်လုၵ်ႈႁဵၼ်းဝႃႈ ယႃႇၸွႆႈၶဝ် ၸႂ်ႈသူႉတေႃႇမၼ်း ၶႆၵေႃႈ။

(ယ) "ပိုင်ႈသူ ႁူႇသိုဝ်ႉၽိၶ်ၶဝ်, မႄးပၼ်ၵိတ်းၶိူင်ႈ၊ သၢႆးၶေႃႇ" လုင်းၶမ်းလၢတ်ႈ။
လုင်းၶမ်း ၸႂ်ႈၸွႆႈသၢႆးၶေႃႇ ႁူႇသိုဝ်ႉလိၵ်ႈၶဝ်,မႄးပၼ် ၶႆၵေႃႈ။

(ရ) "သူပွၵ်ႈမိူၼ်းမိူင်းၵမ်းလိူဝ် သွင်ႉတေလႆႈၵိူဝ်? သၢႆးသိူဝ်" ပႃႈလၢဝ်လၢတ်ႈ။
ပႃႈလၢဝ် ၸႂ်ႈႁူႉဝႃႈ သွင်ႉသၢႆးသိူဝ် တေပွၵ်ႈမိူၼ်းမိူင်းၵမ်းလိူဝ်လႆႈၵိူဝ် ၶႆၵေႃႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

တွၼ်ႈသၢမ်

ၶ။ တွၼ်ႈၵေႃႇသၢင်ႈၵႂၢမ်းၶေႃႈ

ၵ။ တူၼ်ႈထိင်

မႃႇၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်မီးတီႈပွင်ႇမၢၼ်း တီႈထုၼ်ႈၶွင် ႁွင်ႉဝႃႈ တူၼ်ႈထိင်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်, - ၼၢႆးၵႃႈ ၵိၼ်ၶဝ်ႈမုၼ်းၵူဝ်ႈ။

- လုင်းသၢင်ႇလူႇ ၶွင်ပီၼ် ၼဝ်ႈၶႄးၵေႃႈ။

- တီႈမၢၼ်းၶွင် မီးၵူဝ်းပီးၵူဝ်ႈ။

တီႈပႆတူၼ်ႈထိင်သုတ်းၶၼ်ၶွင် တေလႆႈၶၼ်ႇမႆပၼ် ၶၼ်ႈသွင်(။) ယဝ်ႉ။ တူၼ်ႈထိင်ၶွင် တီႈၵဵပ်ႈ မၢၼ်း မီးသီႇပိူင်ယဝ်ႉ။ ၼိူင်းၶွင်ပီၼ်-

(ၵ) တူၼ်ႈထိင်ၶေႃႈၵႂၢမ်းၼိင်ႈ

(ၶ) တူၼ်ႈထိင်ၶေႃႈထၢမ်

(င) တူၼ်ႈထိင်ၶေႃႈႁဵၵ်ႇ

(ၼ) တူၼ်ႈထိင်ၶေႃႈၵၢမ်း

(ၵ) တူၼ်ႈထိင်ၶေႃႈၵႂၢမ်းၼိင်ႈ

မိူၼ်ၼင်, - ၶရူဝ်ႉၶဝ် မိၼ်ၵေႃႈ။

- ၵူဝ်းၶဝ်ၶွင် ၵိၼ်ယိူဝ်ႈယႃႈၵေႃႈ။

- မၢၶဝ်ၶွင် ႁဵၵ်ႇၵိၼ်လႆႈယူႇၵေႃႈ။

(ၶ)တူၼ်ႈထိင်ၶေႃႈထၢမ်

မိူၼ်ၼင်, - ၵူဝ်းၶဝ်ၶွင် ၶဝ်ႈတၢင်းတိုဝ်းယူႇႁႃႉ?။

- ႁွင်ႇမူဝ်းမၵ်ႇ ၶမ်ႉၶိင်ႈဝၢၼ်ၵိူဝ်?။

- မူဝ်းလိုမ်းၵႂၢမ်းမူဝ်းယဝ်ႉႁႃႉ?။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(င) တူၼ်ႈထႅဝ်ၶေႃႈသွင်

မိူၼ်ၼင်, – ၶင်ႈငလႈ။

– ပိူင်ႈသူၵွႆႈထႅမ်ႁဝ်း ၵိတ်းၶႅင်ႈ။

– ႁူႉတၢင်းပၼ်ႇလူး။

– လၢတ်ႈၶေငလႈ။

(ၸ) တူၼ်ႈထႅဝ်ၶေႃႈၵၢမ်း

မိူၼ်ၼင်, – ၵႃလိူၺ်း! ၵမ်လိူမ်းႁဝ်းႁၢၵ်ႈႁူႉယဝ့်။

– ၵႃလူၺ်း! မွၵ်ႇၶႅ ပေႃႇႁၢင်းလီ။

– ၵိူၺ်းၵိူၺ်း! တူႉလီၶွႆႈမူဝ်။

တီႈတႅၵ်ႈ (1) သေႇဝီင်း – ၶၢဝ်းၶၢဝ်း ယူႉသေႇဝီင်း ႁၢၵ်ႈငမ်းၵေႃႈ။

(တူၼ်ႈထႅဝ် ၶေႃႈႁူမ်းသိင်ႈ)

– သၢႆးၶမ်းၶဝ် ႁူႉသေႇဝီင်းသေ သိုဝ်ႈၶဝ်ႈသၢၼ် မႃးလူး။

(တူၼ်ႈထႅဝ် ၶေႃႈသွင်)

– သွင်ႇသူၶဝ် ယၢမ်ႈပႅဝ်သေႇဝီင်း မူႉသေႇႁႃႉ?။

(တူၼ်ႈထႅဝ် ၶေႃႈသၢမ်)

– ၵႃလိူၺ်း! သေႇဝီင်းသူၶႅ ႁူၼ်းၵိၼ်းတေႃႇၶေႃ။

(တူၼ်ႈထႅဝ် ၶေႃႈၵၢမ်း)

(2) မေႈ....ငမ်ႈ – ငမ်ႈႁဝ်း ႁူႉသိုဝ်ႈ မေႈပၵ်းၵၢတ်ႇၵႂၼ်ႇမႃးၵိူဝ်ႈ။

(တူၼ်ႈထႅဝ် ၶေႃႈႁူမ်းသိင်ႈ)

– ငမ်ႈႁဝ်း သွမ်ႈၶေ မေႈမွၵ်ႇပႅင်းၶႅလူး။

(တူၼ်ႈထႅဝ် ၶေႃႈသွင်)

– ငမ်ႈႁဝ်း ႁူႉၼႆ မေႈပၵ်းၵၢတ်ႇပီ ယဝ့်ႁႃး?။

(တူၼ်ႈထႅဝ် ၶေႃႈသၢမ်)

– ၵွႆး! ငမ်ႈႁဝ်းသိုဝ်ႈမႃး မေႈမွၵ်ႇလိူဝ်းၶႅ ပေႃႇမႃး သၢင်ႇထုၵ်ႇလူႉ။

(တူၼ်ႈထႅဝ် ၶေႃႈၵၢမ်း)

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶ။ လွင်ႈလူဝ်ႇဝႆႉၽႃင်ႇ မိူဝ်ႈတေတႅမ်ႈတူၼ်ႈထိဝ်

႑. လူဝ်ႇလႆႈႁူႉ လွင်ႈဝႆႉဝၢင်းတူၼ်ႈထိဝ်

႒. တူဝ်လိၵ်ႈ တေလႆႈၼႅၼ်ႈ

႓. တူဝ်လိၵ်ႈ တေလႆႈၸႅင်ႈ

႔. တေလႆႈႁူႉတီႈပွင်, ၶေႃႈၵႂၢမ်းတႅတ်ႈတႅတ်ႈ

႕. တေလႆႈမေႃၸႂ် ႁႂ်ႈမီးတီႈပွင်, တႅမ်ထူၼ်ႈ

႖. တေလႆႈၸႂ်ႉတိုဝ်း လမ်ႇၵတ်ႉ ၸၼ်ႉႁူႉႁၼ်ၸဝ်ႈၵဝ်ႇ,

႗. ပေႃးတူၼ်ႈထိဝ် ယဝ်ႉတူဝ်ႈလီငၢမ်း တေလႆႈၶၼ်ႉပၼ် မၢၼ်ႇၶၼ်ႈသွင်(။)

႘. တေလႆႈၶၼ်ႉပၼ် မၢတ်ႇတႅတ်ႈ တွၼ်ႈၶေႃႈၸႂ်ႉတိုဝ်း ၶွင်ႈတူၼ်ႈထိဝ်

မိူဝ်ႈတေတႅမ်ႈတူၼ်ႈထိဝ်ၼၼ်ႉ လူဝ်ႇလႆႈမေႃဝႆႉဝၢင်း ၶေႃႈၵႂၢမ်းလီလီ။ တီႈလူဝ်ႇ ယၢင်ႈသဵင်းၼိူဝ်၊ ၵိုတ်း ၼိူဝ်ၼၼ်ႉ လူဝ်ႇမေႃႁူႉသေ ဝႆႉဝၢင်းၵွမ်း–

မိူၼ်ၼင်, (႑) – ႁူၼ်းႁဝ်းႁူးၵေႃႉ ႁႂ်ႈပၼ် ႁူၼ်းမိူင်းလီၶႃႈ။

– ႁူၼ်းႁဝ်းႁူးၵေႃႉ ႁႂ်ႈပၼ် ႁူၼ်း မိူင်းလီၶႃႈ။

– ႁူၼ်းႁဝ်းႁူးၵေႃႉ ႁႂ်ႈပၼ် ႁူၼ်းမိူင်း လီ ၶႃႈ။

(႒) – ၼႂ်ၵေႃႈယူႇ, ၶုၵ်းၸွႆႈလႆႈ ၵူႈတၢင်းၼမ်ႈသွင်ပႃးၶႃႈ။

– ၼႂ်ၵေႃႈ ယူႇၶုၵ်းၸွႆႈလႆႈ ၵူႈတၢင်းၼမ်ႈသွင်ပႃးၶႃႈ။

ပေႃးလိၵ်ႈၵိၼ်းလီလီၸိုင် ၵွပ်ႈလွင်ႈဝႆႉဝၢင်းၶေႃႈၵႂၢမ်း ပႅၵ်ႇပိူင်ႈၵၼ်ၼႆ တီႈပွင်ႇတူၼ်ႈထိဝ်ၵေႃႈ လႆႈပႅၵ်ႇပိူင်ႈၼၼ်ႉ ႁူႉလႆႈမႃးယဝ်ႉ။

(႓) – ႁဝ်းၶဝ် ၵႂၢၼ်ၵၢၼ်ၵူႈၶုတ်းၵၢဝ် ႁူဝ်ပဝ်ႈမႃးၵေႃႈ။

– မွၵ်ႇႁမ်ႉၶဝ်ၼႆႉ သႂ်ႇၵိၼ်ဝၢၼ်တေႃႇၵေႃႈ။

– လွၼ်ၽၵ်း မီးၶွႆးဝၢၼ်ႇၽၵ်းဝႆႉၵေႃႈ။

– ၸဝ်ႈႁၢၼ်ၶဝ် ၶၢင်ႈတေႃႈမေႃႈသေ တူၺ်းပွႆးဝႆႉၵေႃႈ။

– ၵွမ်ၵီႈသၢင် မီးႁိမ်းသဝ်ၶႃႈ?။

– ၼူဝ်းၶေႃင်ႈၸိုဝ်းၼၼ်ႉ ၵၢဝ်ႇႁူႉသႂ်ႉၶွႆး တူၼ်ႈယၢၼ်သေၸလႆႈ။

ၵွပ်ႈတီႈပွင်ႇၶေႃႈၵႂၢမ်းသေၸလႆႈ တူၼ်ႈထိဝ်ၵေႃႈ လႆႈပိၵ်ႉပိူင်ႈႁူႉၼႆႉ ၼႆႉထုၵ်ႇ လီဝႆႉၽၢင်ႇတေႃႇတေႃႇ ယဝ်ႉ။ ၶႅင်ႇၼိူဝ် ပေႃးတေပၼ် တူၼ်ႈထိဝ်မီးၸၼ်ႉၶၼ်ႉ ထုၵ်ႇလီၶတ်းၸႂ် လိၵ်ႈၵိၼ်း ႁႂ်ႈႁူႉၶမ်ႉၶမ်ႉၵေႃႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၸ။ လၢႆးတႅမ်ႈတူၼ်ႈထႅဝ်

တူၼ်ႈထႅဝ်ၼိုင်ႈတူၼ်ႈၼႆႉ ၸႅၵ်ႇဢွၵ်ႇ သၢမ်တွၼ်ႈၵေႃႈ။

႑. တွၼ်ႈၵေႃႉၼိူဝ် (တွၼ်ႈၸိူင်)

႒. တွၼ်ႈသၢင်ႈ

႓. တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇထင်ႇ ၶႅမ်ႉ။ တွၼ်ႈသၢင်ႈ လႄႈ တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇထင်ႇၼႆႉ ၼိုင်းႁွင်ႈႁူမ်ႈၵၼ် ဝႃႈ တွၼ်ႈႁူမ်ႉပွင်ႇၼႆႉ။ တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇၼႆႉ လၢင်းပၢင်ၸိုဝ်ႈ ၵမ်ႇၶၼ် ၸိုဝ်ႈတၢင်ၶဝ်ၼႆႉ။ တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇၼႆႉ ၶပ်းလပ်းပႃႈလင်သၢင်ႈ ၵမ်ႈၶမ်သေတေႃႉ မၢင်းပွၵ်ႈမၢင်းလွႆ ၶပ်းလပ်းပႃႈၶႄႇသၢင်ႈ ၵေႃႈမီးၼႆႉ၊ ႁွပ်ႈၼႆ တေလႆႈမေႃ ၸႅၵ်ႇဢွၵ်ႇ တူၼ်ႈထႅဝ်ပၼ်ၶႅမ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်, (ၵ) လႂ်းထိုၼ်ႇၼႆႉ ၵဝ်သိူဝ်တႃႇၶႅမ်ႉၶႅမ်ႉ။

ၼႂ်းတူၼ်ႈထႅဝ်ၼႆႉ	လႂ်းထိုၼ်ႇ,	ၼႆႉ ပဵၼ် တွၼ်ႈၵေႃႉၼိူဝ်
	ၵဝ်တႃႇၶႅမ်ႉၶႅမ်ႉ	ၼႆႉပဵၼ် တွၼ်ႈသၢင်ႈ
	သိူဝ်	ၼႆႉပဵၼ် တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇထင်ႇ

(ၶ) ၵပ်ႉမိူဝ်ႈၶဝ် လုပ်ႉၵိၼ် ၶမိူဝ်ႈလူင်ႉမွၵ်ႈ ၵႃႉၸိူဝ်ႈ။

ၼႂ်းတူၼ်ႈထႅဝ်ၼႆႉ	ၵပ်ႉမိူဝ်ႈၶဝ်	ၼႆႉပဵၼ် တွၼ်ႈၵေႃႉၼိူဝ်
	လုပ်ႉၵိၼ်	ၼႆႉပဵၼ် တွၼ်ႈသၢင်ႈ
	ၶမိူဝ်ႈလူင်ႉမွၵ်ႈ,ၵႃႉၸိူဝ်ႈ	ၼႆႉပဵၼ် တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇထင်ႇ

ႁွပ်ႈၼႆ လၢႆးတႅမ်ႈ တူၼ်ႈထႅဝ်ၼႆႉ တေဝႆႉပိူင်တႅမ်ႈ–

႑. ပိူင်တႅမ်ႈ ၵၼ်မီး တွၼ်ႈသၢင်ႈ ၵၼ်လဵဝ်

႒. ပိူင်တႅမ်ႈ ၵၼ်မီး တွၼ်ႈၵေႃႉၼိူဝ်လႄႈ တွၼ်ႈသၢင်ႈ

႓. ပိူင်တႅမ်ႈ ၵၼ်မီး တွၼ်ႈၵေႃႉၼိူဝ်၊ တွၼ်ႈသၢင်ႈ၊ တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇထင်ႇ

႔. ပိူင်တႅမ်ႈ ၵၼ်မီး တွၼ်ႈႁူမ်း

႕. ပိူင်တႅမ်ႈ တူၼ်ႈထႅဝ်ၶေႃႈႁူမ်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

1. ပိူင်တႅမ်ႈတူၼ်ႈယိူဝ် ၵၢၼ်မီးတွၼ်ႈသၢင်ႈ ၵၢၼ်လိူဝ်

တူၼ်ႈယိူဝ် ၶေႃႈထၢမ်၊ ၶေႃႈႁွင်ႉ၊ ၶေႃႈၵၢမ်ႇၶဝ်ၶႄႉ ၸၢင်ႈပဵၼ်လႆႈ တွၼ်ႈသၢင်ႈ ၵၢၼ်လိူဝ်ယူႇ။

မိူၼ်ၼင်, (ၵ) ႁူႉလွႆးမႃး?။ ႁူႉၵၢတ်ႉမႃးၵိူဝ်ႈ။
(ၶ) ၵိၼ်သင်လႄႈ?။ ၵိၼ်ၶဝ်ႈၵိူဝ်ႈ။
(င) ၶႂၼ်းယဝ့်ႁိုဝ်?။ ၶႂၼ်းယဝ့်ယဝ့်။
(ၸ) ႁဵတ်းသင်ယူႇ?။ ႁဵတ်းၵၢၼ်ယူႇ။
(သ) တူၺ်းသင်ဝႆႉ?။ တူၺ်းပွႆးဝႆႉ။

(ႁိူဝ်းၶႆႈပဵၼ် ၶေႃႈထၢမ်ၶေႃႈတွပ်ႇ, ၵၢၼ်မီးတွၼ်ႈသၢင်ႈ ၵၢၼ်လိူဝ်ယဝ့်။)

(ၺ) မႃးၶႆႈလူး။
(တ) ၵၢဝ်ၶဝ်ႈမႃးပၼ်ၵိတ်းၶိူင်ႈ။
(ထ) ပိုၼ်ႈသူ ႁူႉယူႉတီႈၶဝ်ႈၼႄႈလႄႈ
(ၼ) ၵၢဝ်ပၼ်ႁဵင်းသေၼႄႈလႄႈ။
(ပ) ၼၢႆးပိတ်ႈၼႄႈလႄႈ။

(ႁိူဝ်းၶႆႈပဵၼ်တူၼ်ႈယိူဝ် ၶေႃႈႁွင်ႉ ၵၢၼ်မီးတွၼ်ႈသၢင်ႈ ၵၢၼ်လိူဝ်ယဝ့်။)

(ၽ) ႁၢင်ႈလီတေႃႇတေႃႇၶေႃ။
(ၾ) ပေႃႉလီၵၢမ်းလႄႈ။
(မ) ၵိၼ်ႉလီႁၵ်ႉပိူၼ်ႈ။
(ယ) ၶၢၼ်းႁၢၼ်ၶိၼ်ႈ။
(ရ) သိၼ်ပိၼ်တေႃႇ။

(ႁိူဝ်းၶႆႈပဵၼ် တူၼ်ႈယိူဝ် ၶေႃႈၵၢမ်း ၵၢၼ်မီးတွၼ်ႈသၢင်ႈ ၵၢၼ်လိူဝ်ယဝ့်။)

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလဵၼ်, 1

(ၵ) ၵဝ်ၶေႃႈၵႂၢမ်းပႃႈတွၼ်ႈၸိူဝ်းၼႆႉ ႁဵတ်းပဵၼ် "တူဝ်ယိပ် ၶေႃႈထၢမ်ၶေႃႈတွပ်," ဢၼ်မီးတွၼ်းသၢင်ႈ ဢၼ်လိူဝ်တူႉ။
ၼွႆႈၵၼ်၊ ၼွႆႈလၢတ်ႈ၊ မၼ်းလၢတ်ႈ၊ မွၵ်ႇလၢတ်ႈ၊ တၢင်ႈၶၢမ်း(ၵႂၢမ်း)၊ ၶွၼ်းလၼ်၊ လုၵ်ႉသဝ်ႉ၊ လုၵ်ႉလႅႈ၊ ႁူင်ၶဝ်ႈႁူင်ၽၵ်း။

(ၶ) ၵဝ်ၶေႃႈၵႂၢမ်းပႃႈတွၼ်ႈၸိူဝ်းၼႆႉ ႁဵတ်းပဵၼ် "ငူၼ်ႈယိပ်ၶေႃႈသွႆႉ" ဢၼ်မီးတွၼ်းသၢင်ႈ ဢၼ်လိူဝ်တူႉ။
ၵီးလူ၊ ယွၼ်းၵိၼ်၊ မူၼ်းသိူဝ်း၊ လပ်းတႃ၊ ၼူတ်ႉၶဝ်ႈ၊ သေႃႉၽၵ်း၊ ၵွၼ်ႉၶမ်ႉ၊ တၵ်းၶမ်ႉ၊ ႁွတ်းၶမ်ႉ၊ ၺၢတ်ႇၶမ်ႉ။

(င) ၺၢင်းသေႃႉ ၼၢၼ်ႉၺၼ်၊ မိၼ်ႈသွႆ၊ သူႈသွႆ၊ ၵိၼ်မူၼ်းသိူဝ်းၶႅႆ ၺိတ်းပိၼ် "တူဝ်ယိပ်ၶေႃႈၵၢမ်း" ဢၼ်မီးတွၼ်းသၢင်ႈ ဢၼ်လိူဝ်ၶၼ်ႉတူႉ။

7. ပိူင်တိမ်ႈတူၼ်ႈယိပ် ဢၼ်မီးတွၼ်းၼေႃႇၼိူင် ၼင်ႇ တွၼ်ႈသၢင်ႈ

တွၼ်းၼေႃႇၼိူင်	တွၼ်းသၢင်ႈ (လွင်ႈပိၼ်/မီး/ၺိတ်း)
(ၵ) သေႃးလႃႉ	ႁူႉမိုၼ်ႈႁူင်းၺိၼ်းၵေႃႈ။
(ၶ) လုင်းသၢင်ႇသေႃးၶႅႆ	ပိၼ်သဝ်ႈၶႄႉၵေႃႈ။
(င) မၢၵ်ႇမူင်းၶႅႆ	ၶိူဝ်ႉၶမ်ၶႄႉ။
(သ) ၶၢင်းၶမ်း ၼင်ႇ ၶၢင်းၽူလ်းၶဝ်	ၵွၼ်ၵၼ်ႁူႉမိုၼ်ႈႁူင်းၺိၼ်းၵေႃႈ။
(သ) လုင်းသၢင်ႇသေႃးၶဝ်ၶႅႆ	ပိၼ်သဝ်ႈၶႄႉ ဢၼ်မၢၵ်ႈမီးလိူဝ်ပိူၼ်ႈၵေႃႈ။
(ၺ) မၢၵ်ႇမူင်းမိူင်းတၢႆးၺဝ်းၶႅႆ	ၶိူဝ်ႉၶမ်ၶႄႉ၊ ၵိၼ်ဝၢၼ်ၶႄႉ။
(တ) ၶၢင်းၶွင်ႉၶွင်ႉၶႅႆ	မေႃလၢတ်ႈတေႉတေႉ။
(ထ) ၶၢင်းၶွင်ႉၶွင်ႉၶႅႆ	မေႃလၢတ်ႈၵႂၢမ်း ၵူၼ်ႈၵွၼ်, ယိၼ်ႇၼင်ႈတေႉတေႉ။
(ၼ) မွၵ်ႇၵွၼ်ၶဝ်	ၵီးမႄးယဝ်ႉ။
(ပ) မွၵ်ႇၵွၼ်ၶဝ်	ၵီးလွၵ်းႁူးတူၼ်းလွႆႈမႄးယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

လွင်ႈႁူၼ်ႉမပ်ႇ၊ လွင်ႈႁူႉႁၼ်ၵူၼ်း၊ လွင်ႈမေႃၶိုၼ်ႈတိုဝ်း လမ်ႇၼႃႇၶဝ်ႈၵဝ်ႇၶႆႉၵေႃႈ လမ်ႉလွင်ႈတေႃႇတေႃႇ၊ လုၵ်ႈၵၢဝ်ၶေႃႈၵႂၢမ်း သွၼ်၊ သၢမ်တူဝ်ၼၼ်ႉ ၸိူဝ်းပဵၼ်တူၼ်ႈထိုၵ်ႇလႆႈၼၼ်ႉတႄႉ ပေႃးၵမ်ႉၶိုၼ်ႈတိုဝ်း ပၢႆးႁူႉႁၼ်ၶဝ်ႈ ၵဝ်ႇၶိုင် လွင်ႈလူင်ႉလႅၼ်ႉ၊ လွင်ႈၼိူၵ်းလႅၼ်ႉ၊ လွင်ႈၼႃႇမႅၼ်ႉ ၶၶႅၼ်ႉၵေႃႈ ၵၢင်ၽွၵ်ႉႁၢႆႉႁူဝ်ႉယူႇ။

ၸၼ်ၼိူၵ်းလႅၼ်ႉ, 7

(ၵ) ၵၢဝ်ၶေႃႈၵႂၢမ်း ပႃႈတႂ်ႈၶိုဝ်းၶႆႉသေ ၸိူဝ်းပၼ်တူၼ်ႈထိူဝ် ၵၢၼ်မီးတွၼ်းၵေႃႉၼိုင် ၸႄႈ ၵေႃႉ သၢင်ႈ ႁႂ်ႈမီးတီႈပွင်ႇမၼ်းတိမ်ထူၼ်ႈတႄႉ။
မေႃမိၼ်၊ မေႃလုလူဝ်း၊ ပၢႆးတိတ်ႉ၊ ပၢႆးမ်ပ်း၊ လွပ်းတီႈၵၢဝ်၊ မီးၶွႆ၊ ၶိင်ၶွႆ၊ မူၼ်းၶွႆ၊ လိမ်းၶွႆ၊ တမ်းၶွႆ

(ၶ) ၵၢဝ်ၶေႃႈၵႂၢမ်း ပႃႈတႂ်ႈၶိုဝ်းၶႆႉသေ ၸိူဝ်းပၼ်တူၼ်ႈထိူဝ် ႁႂ်ႈမီးတီႈပွင်ႇမၼ်း တိမ်ထူၼ်ႈတႄႉ။
ထူဝ်တ်ႉ၊ ထူမွတ်ႉ၊ ထူၵ်ႈ၊ ၶတ်းၶွႆ၊ ၶတ်းၼွင်း၊ ၶၵ်းၵႆ၊ ၶိုၼ်ႉ၊ ၵိုၼ်ႉ၊ ၵမ်ႉလိုဝ်ႈသဝ်း၊ သဝ်းၼွင်း

(ၸ) မၢၵ်ႉမူင်း၊ မၢၵ်ႉလွတ်ႉ၊ မၢၵ်ႉႁူလၢတ်ႈ(မၢၵ်ႉၵိင်)၊ မၢၵ်ႉမွမ်ႈ၊ မၢၵ်ႉမၼ်ႇ၊ မၢၵ်ႉၵႃႈ၊ မၢၵ်ႉၶွၵ်း၊ မၢၵ်ႉဝၢၼ်၊ မၢၵ်ႉၶေႃ၊ မၢၵ်ႉၵေႃႈ ၶိုဝ်းၶႆႉ ၸိူဝ်းပၼ်တူၼ်ႈထိူဝ် ႁႂ်ႈမီးတီႈပွင်ႇတိမ်ထူၼ်ႈတႄႉ။

8. ပိူင်တိမ်ႈတူၼ်ႈထိူဝ် ၵၢၼ်မီးတွၼ်းၵေႃႉၼိုင်၊ တွၼ်းသၢင်ႈ ၸႄႈ တွၼ်ႈၵေႃႉၶမ်ႉထင်ႇ

	တွၼ်းၵေႃႉၼိုင်	တွၼ်းသၢင်ႈ	တွၼ်းၵေႃႉၶမ်ႉထင်ႇ
(ၵ)	ႁူဝ်းၶဝ်	ၵိၼ်	ယိူဝ်ႈယႃႈၵေႃႈ။
(ၶ)	ႁူဝ်း ၸႄႈ ႁူဝ်းၶဝ်ၶႆႉ	မေႃယဵမ်ႉၵိၼ်	ယိူဝ်ႈယႃႈ၊ ၼိူဝ်ၵွႆႈ၊ ၼိုင်း ၶဝ်ၵေႃႈ။
(ၸ)	ၶဝ်ႈၶႄးၶဝ်	သွမ်ႈ	တူၼ်ႈၵႃႈ ဝႆႉၵေႃႈ။
(ၺ)	ၶဝ်ႈၶႄးၶဝ်	ၵွၼ်ၵၼ်ႁူဝ်ႉသွမ်ႈ	တူၼ်ႈၵႃႈ ဝႆႉၵေႃႈ။
(တ)	ပႃႈၶမ်း	ၼွမ်	လုၵ်ႈၶၢဝ်းမၼ်းၵေႃႈ။
(ထ)	ပႃႈၶမ်းၶႆႉ	မေႃၼွမ်	လုၵ်ႈၶၢဝ်းၵွၼ်ႉမၼ်းၵေႃႈ။
(ၼ)	မေႃသွၼ်	သွၼ်ပၼ်	လိၵ်ႈတႃးႁဝ်းၵေႃႈ။
(ပ)	မေႃသွၼ်ႁဝ်းၶႆႉ	ယၢမ်ႈသွၼ်ပၼ်	လိၵ်ႈတႃးႁဝ်းမႃးၵိူဝ်ႈ။
(ၽ)	မၼ်းၶၢဝ်း	သိုဝ်ႉ	ပပ်ႉလိၵ်ႈမႃးၵေႃႈ။
(ၾ)	မၼ်းၶၢဝ်းၶႆႉ	ၵႆႉသိုဝ်ႉမႃး	ပပ်ႉလိၵ်ႈတီႈသိုင်ႉၶႆႉၵွႆး။

ebook is created by www.Shanyoma.org

မၢင်းပွၵ်ႈ ၶႂ်ႈတူၼ်ႈထိူဝ်ၶႆႈ ၸၢင်ႈမီးတွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇထင် သွင်ၵၢၼ်ႁွၼ်ႇ။

မိူၼ်ၼင်ႇ - ယိင်းယိင်း ၵၢဝ်မွၵ်ႇပၼ် မေႃသွၼ်မၼ်းၵေႃႈ။

- ၸမႈႁဝ်း ၵၢဝ်ငိၼ်းပၼ် လုၵ်ႈယိင်းၵွၼ်ႇမၼ်းၵေႃႈ။

ၶႂ်ႈၶႆႈ - ယိင်းယိင်း   ၶႆႈပီၼ်   တွၼ်ႈၵေႃႉမိူင်သေ

မွၵ်ႇၸလႈမေႃသွၼ်မၼ်း   သမ်ႉပီၼ်   တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇထင်ယဝ်ႉ။

ၸမႈႁဝ်း   ၶႆႈပီၼ်   တွၼ်ႈၵေႃႉမိူင်သေ

ငိၼ်းၸလႈလုၵ်ႈယိင်းၵွၼ်ႇမၼ်း   သမ်ႉပီၼ်   တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇထင်ယဝ်ႉ။

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလဵၼ်ႈ ႓

(ၵ) ၵၢဝ်ၶေႃႈၵႂၢမ်း ပႃႇတႆႇၸိူဝ်းၶႆႈသေ ၼိုတ်းပၼ်တူၼ်ႈထိူဝ် ႁႂ်ႈမီးတွၼ်ႈမိူင်၊ တွၼ်ႈသၢင်ႈ၊ တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇ ၶၼ်ႈတႃႉ။

ၼိုတ်း၊ မၢင်၊ ထုပ်ႉ၊ ၽတ်ႉ၊ မၢင်၊ ငိၼ်း၊ ပၢႆႈ၊ ပၢႆး၊ လူမ်ႉတိင်၊ တိၵ်း

(ၶ) ၸၢၵ်ႈၸၽပၼ် တူၼ်ႈထိူဝ်ၸိူဝ်းၶႆႈ ၵၢၼ်လွႆႈပီၼ် တွၼ်ႈၵေႃႉမိူင်၊ တွၼ်ႈၵေႃႉၶၢမ်ႇ ၶဝ်တႃႉ။

1. မူၶဝ်ၵိၼ် ၵဝ်ႇ, ၸလႈ ယိူဝ်ႈၶဝ်ၵေႃႈ။
2. လူမ်းပတ်ႉၵၢဝ် တူၼ်ႈမႆႉတူၼ်ႈတွၵ်ႇၶဝ် လူမ်ႉၵေႃႈ။
႓. ၽူၼ်သၢဝ်ႇတိုဝ်ႉလႃး ၽႄႈႁူမ်ႇၶူဝ်းၶွၼ်းၵေႃႈ။
႔. ၸမႈၽၵ်းတွင်ႉၶဝ်ၶႆႈ လူဝ်ႇၵိၼ်ပၼ် တၢင်းၵိၼ်ၵၢၼ်မီးထၢတ်ႈလိင်ႉၸွႆႈၵေႃႈ။
႕. မေႃသွၼ်ၶႆႈ တေၵၢမ်ႇလႆႈပေႃႉမင် လုၵ်ႈၼိူင်းၶဝ်။

႔. ပိူင်တႅမ်ႈတူၼ်ႈထိူဝ် ၵၢၼ်မီးတွၼ်ႈၵႂၢမ်း

မိူၼ်ၼင်ႇ, (1) ၶေႃင်းၶေႃင်း ၽၵ်ႇ, တူၼ်ႈမွၵ်ႇ,ၶဝ်ႈတိၵ်ႇ,ၵေႃႈ။

- ႁူၼ်းၶေႃင်းၶေႃင်းၶဝ် ၽၵ်ႇ,ဝႆႉ တူၼ်ႈမွၵ်ႇ,ၶဝ်ႈတိၵ်ႇ,ၶမ်တေႃႇၵေႃႈ။ (ၵမ်ႉၸိူဝ်ႈ)
- မိူဝ်ႈဝၼ်းၶေႃႉ ၶေႃင်းၶေႃင်း ၽၵ်ႇ,သွမ်ႈဝႆႉ တူၼ်ႈမွၵ်ႇ,ၶဝ်ႈတိၵ်ႇ,ၵေႃႈ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႈ)
- တူၼ်ႈမွၵ်ႇ,ၶဝ်ႈတိၵ်ႇ, ၵၢၼ် ၶေႃင်းၶေႃင်းၽၵ်ႇ,ဝႆႉၶႆႈ ႁၢင်းလီတေႃႇၵေႃႈ။ (ၵမ်ႉၸိူဝ်ႈ)

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႗) ႁၢၼ် မၢၼ်း ဝၢၼ်းၶဵၼ်ႇၵိူဝ်ႉ။
- တၢႆးႁၢၼ် မၢၼ်း ဝၢၼ်းတုမ်းၵၢတ်ႉ ၶဵၼ်ႇၵိူဝ်ႉ။ (ၵမ်ႉၸိုဝ်ႉ)
- ႁၢၼ်မၢၼ်း ၶႅတ်ႉၶႅတ်ႉႁိပ်ႉႁိပ်ႉ ဝၢၼ်းၶဵၼ်ႇၵိူဝ်ႉ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႉ)
- ႁၢၼ်မၢၼ်း မၢင်ႇလူင်မၢင်ႇလၢင် ဝၢၼ်းၶဵၼ်ႇၵိူဝ်ႉ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႉ)

(႘) ၽူႈၶၢၼ် တူၵ်း မႃးယဝ့်။
- ၽူႈၶၢၼ်လူင် သီၶၢၼ်တူၵ်းမႃး ပေႃးၵမ်ႉထၢတ်ႉလႆႉယဝ့်။ (ၵမ်ႉသၢင်ႉ)
- ၽူႈၶၢၼ်လူင် တူၵ်းမႃးပႃးတၢင်းမၢၵ်ႈႁဵပ်း ၶဵဝ်ယဝ့်။ (ၵမ်ႉသၢင်ႉ)
- ၽူႈၶၢၼ်ႁူႉၶႂ် ၸိုဝ်းတူၵ်းမႃးၶႅၼ်ႈၶေႃ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႉ)

(႙) မိတ်ႉၶဝ်ႉ ၶမ်ၶေႃးမၢၼ်းၵေႃႈ။
- မိတ်ႉၶဝ်ႉၶႂ် ႁႆႉႁႆႉၶမ်ၶေႃးမၢၼ်းၵေႃႈ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႉ)
- မိူဝ်ႉဝႃးၵၢင်ၶမ်း မိတ်ႉၶဝ်ႉ ၶမ်ၶေႃးမၢၼ်းၵေႃႈ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႉ)
- မိတ်ႉၶဝ်ႉ ၶမ်ၶေႃးမၢၼ်း ပဵၼ်ႁွၼ်ႉပဵၼ်ႁၢၼ် ၸွႆႈၵေႃႈ။ (ၵမ်ႉသၢင်ႉ)

ၶိုင်းတူၼ်ႉထိုဝ်ၶႂ် တေၵဝ် ၼပ်းယၢမ်းႁဵတ်း ပဵၼ်ပိူင်လူင်ၵေႃႉလီ၊ ၵဝ်လွင်ႉတၢင်းႁဵတ်း ပဵၼ်ပိူင်လူင်ၵေႃႉလီ၊ ၵဝ်ၵေႃႉႁဵတ်း ပဵၼ်ပိူင်လူင်ၵေႃႉလီ ထုၵ်ႇလီၶပ်ႉၸိုင်တႅမ်ႈပၼ် ႁူပ်တေႃးတူၼ်ႉထိုဝ်ၵႂၢၼ် တၢင်း။ ၶိုင်းတူၼ်ႉထိုဝ်ၶႂ် ၸွႆႈတိုဝ်းမႃး ၸိုဝ်ႉ၊ ၸိုဝ်ႉတၢင်၊ ၵမ်ႉၸိုဝ်ႉ၊ ၵမ်ႉသၢင်ႉ၊ ႁဵင်း၊ ၵပ်း၊ တိုၼ်ႇၶဝ်မႃးၶႂ် ပဵၼ်ၵၢၼ်ၶမ်ႉလိပ်ႉ လီတွၼ်းမႃးယဝ့်။

(႔) – လုင်းသၢင်ႇ ၼလႉ ၵႆႉႁွၼ်း လုၵ်ႈတီႉဝိင်းတူႉလိူဝ်ႇသေ ၽိဝ်မႃး ဝိင်းလူႉသိဝ်ႉ ၸိုမ်ႇၸဝ့် ယဝ့်။
- ၼူးပူင်သွၼ်လူင်လုင်းသၢင်ႇ ၼလႉ တၢင်းလုၵ်ႉၸၢႆးၵႂၢၼ်ႇမၢၼ်း ၵႆႉႁွၼ်း ၶူပေႃႉလုၵ်ႉ လုၵ်ႈတီႉ ဝိင်းလူင်ဝိင်းတူႉလိူဝ်ႇသေ ၽိဝ်မႃး မိူင်းၽဵင်ႁူၵ်ႉၽဵင်ၼႁႉၶဝ် ဝိင်းလူႉသိဝ်ႉ ၸိုမ်ႇမိူဝ်ႉၶႂ် ၸဝ့်ၸဝ့်ယဝ့်။

ၶေႃႉလုပ်းလၢင်တူၼ်ႉထိုဝ် ၵိူဝ်ႉ၊ ယဝ့်၊ ယဝ့်ယဝ့်၊ ယူႉ၊ ယူႉယဝ့်၊ ၵေႃႉ၊ ယဝ့်ၵေႃႉ ၸိူင်းၶႂ် ၶေလွင်ႉ သၢင်ႉၶဝ် ပဵၼ်/ႁဵတ်း/မီး သေယဝ့် ၶိုင်းတူၼ်ႉထိုဝ်ၶႂ် ၶေႃႉႁူမ်း တေ၊ တိုၼ်း၊ ယင်း ၶဝ်သမ်ႉ ၶေလွင်ႉ ၵၢၼ် တေပဵၼ်/ႁဵတ်း/မီး ၸိူင်းၶႂ်ယဝ့်။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(4)– ၸိူဝ်းၵၢင်ၶွၼ်ၶႃႈ ႁဵတ်းၵိၼ်ၶဝ်ႈ ယဝ်ႉယဝ်ႉ။
– ၶဝ်ႈသၢၼ် ၶႆႈပိၼ် ပိူင်လူင် မိူင်းႁၢၼ်ႉၵွၵ်ႉမိူင်းႁဵတ်းယဝ်ႉ။
– တီႈဝဵင်းဢေႃးလၢၼ်ၶႃႈ မီးၼူးဝဵင်းလူင်ၵိူဝ်ႈ။
– ၶိုၼ်းၵၢၼ်ႁဵၼ်းၶႃႈ တေ/တိုၼ်း/ယင်းတေ သပ်းလႅင်းၶေ တီႈႁၢင်ႈ ၵၢၼ်ပိၼ် လွင်ႈတူၼ်ႈထိုဝ် ၶႆယူႉ။
– လုၵ်ႈၵႂၼ်ႉၶေႃႈ တေ/တိုၼ်းတေ/ယင်းတေ ဢၢင်းပိၼ်ၵူၼ်းလၵ်းလိမ်မူးယူႉယဝ်ႉ။
– ပေႉႁိတ်းလွင်ႈလီ တေ/တိုၼ်းတေ/ယင်းတေ ဢၢင်းပိၼ်ၽွၼ်းလီတေႃႇၵေႃး။

ၶေႃႈလူပ်းလင်တူၼ်ႈထိုဝ် ငလႆ၊ ငလႆၶေႃႈ၊ ထူႈငလႆ၊ ၶေႃႈ၊ လေႃႉ၊ ၶႆလေႃႉ၊ ႁေလေႃႉ ၶဝ်သမ်ႉ ၶလွင်ႈ တိုၵ်းၸွႆႈသႂ်ႁိတ်း၊ တိုၵ်းသူၼ်းၵွႆႈႁိတ်း၊ သေႃႉသူၼ်းၵွႆႈႁိတ်း ၶႆယဝ်ႉ။

(Z) – ၵူႉငလႆ
– ၵူႉငလႆၶေႃႈ
– ၵူႉထူႈငလႆ
– ၵူႉလေႃႉ
– ၵူႉၶႆလေႃႉ
– ၵူႉႁေလေႃႉ
– ၵူႉၶေႃႈ

ၶေႃႈလူပ်းလင်တူၼ်ႈထိုဝ် လူႈ၊ တူႉ၊ လူး၊ ႁေငလႆ၊ ႁိုဝ်ႉ၊ ႁဵဝ်း၊ ႁိုဝ်ႉႁဵဝ်း၊ မေး၊ သေငလႆ ၶဝ်သမ်ႉ ၶလွင်ႈ ၽွမ်ႉၵၢၼ်ႁိတ်း၊ ႁူမ်ႈၵၢၼ်သႂ်ႁိတ်း၊ တိုၵ်းသူၼ်းၵွႆႈႁူမ်ႈၵၢၼ် ၽွမ်ႉၵၢၼ် ၶႆယဝ်ႉ။

(ၶ) ၵႂၼ်ၵၢၼ် ႁိတ်းလူႈ
ၵႂၼ်ၵၢၼ် ႁိတ်းတူႉ
ၵႂၼ်ၵၢၼ် ႁိတ်းႁေငလႆ
ၵႂၼ်ၵၢၼ်ႁိတ်းသေငလႆ
– ၽွမ်ႉၵၢၼ် ႁိတ်းႁိုဝ်ႉ
– ၽွမ်ႉၵၢၼ် ၶေႃႈႁူမ်ႈ
– ၽွမ်ႉၵၢၼ် ႁိုဝ်ႉႁဵဝ်း
– ၽွမ်ႉၵၢၼ်ၶေႃႉမေး

ၶေႃႈလူပ်းလင် လူႉ၊ လူး၊ ငသႆ၊ မူႈ၊ သူး ၶဝ်ၶႃႈ ၶေလွင်ႈၵၢင်ၸွႆႈသၢၼ်ၶတ်း၊ သပ်းလႅင်းၶေ ႁႂ်ႈၵၢၼ်ၶတ်း၊ ၵၢၼ်ၶွႆႈငၶးပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။

(ၵ) – သူၶဝ် ၵမ်ႉႁိတ်းၶႆလူႉ။
– ၵၢၼ်ၶႃႈ ၵမ်ႉၸွႆႈလူး။
– ၵၢၼ်ၶႃႈ ၵမ်ႉၸွႆႈငသႆ။
– ၵၢၼ်ၶႃႈ ၵမ်ႉၸွႆႈမူႈ။
– ၵၢၼ်ၶႃႈ ၵမ်ႉၸွႆႈသူး။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶေႃႈလူပ်းလင် ယူဝ်း၊ လူဝ်း၊ လႄးလႄး ၶဝ်ၶဵ့ ၶေလွင်ႈ မီးလွင်ႈငမ်းငဝ်း သေလွင်ႈလွင်ႈ။ ၶေႃႈလူပ်းလင် လႅး၊ ၵူႈ၊ ယူႇၶူး ၶဝ်သမ့် ၶေလွင်ႈ ပၼ်ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၼ်မၼ်ႈ။ ၶေႃႈလူပ်းလင် တိူဝ်ႈ၊ ဝႃႈ၊ ယင်ႊ ၶဝ်သမ့် ၶေလွင်ႈ ၵၢင်ၼႂ် ၵၼ်ပႆႇပိၼ်ယၵ့်ၶၼ်ယၵ့်။

(10) – လွင်ႈၶဵ့ ၵမ်ႇလီယူဝ်း။
– လွင်ႈၶဵ့ ၵမ်ႇလီလူဝ်း။
– လွင်ႈၶဵ့ ၵမ်ႇလီလႄးလႄး။
– ၶဝ်းတေႁဵတ်းလႅး။
– ၶဝ်းတေႁဵတ်းၵူႈ။
– ၶဝ်းတေႁဵတ်းယူႇၶူး။
– ပႆႇၵိၼ်တိူဝ်ႈ။
– ပႆႇၵိၼ်ဝႃႈ။
– ယင်ႊပႆႇၵိၼ်။

ၶေႃႈလူပ်းလင် သေၵမ်း၊ သေၵမ်းတႃႉ၊ သေတႃႉ၊ သေၵမ်းလူလၺ်ႈ၊ သေၵမ်းလူလၺ်ႈတႃႉ ၼိူဝ်းၶဵ့ ၶေလွင်ႈ တိူင်ႇၵၢဝ်ႇ၊ ယွၼ်းသူး၊ ပၼ်ၶျၢင်း၊ ပွႆႇၶျၢင့်၊ ၽႄႈဝၢင်း ပၼ်ယၵ့်။

(11) – ၼွႆႈတူဝ်ၼွႆႈသွင်ပႃး ၵတ်းၼိုၼ်ႈသိူဝ်းသႃႇသေၵမ်း။
– ၵူႈလိုၵ်ႉၶႄႈ ၼွႆႈၵၢင်းယၢၼ်ၽေး ၼူၽႃင်ႇသေၵမ်းလူလၺ်ႈတႃႉ။
– ၼွႆႈလုၵ်ႈၵွၼ်ႇၶဝ် လႆႈၵီၼ်ႈလီလီသေတႃႉ။

ၶေႃႈလူပ်းလင် ၵိတ်းၶိူင်ႈ သမ့်ၶေလွင်ႈ ယွၼ်းၶျၢင်း ၼွႆႈလႆႈႁဵတ်းသၢင်ႈသေ။ ၶေႃႈလူပ်းလင် သေၼလႈ၊ သေ၊ ၼလႈ သမ့်ၶေလွင်ႈ ပူင်ၶျၢင့်ပၼ်ယၵ့်။

(12) – ယွၼ်းလၢတ်ႈ ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵွၼ်ႇ ၵိတ်းၶိူင်ႈ။
– ၼွႆႈလႆႈၵိၼ် ၶမ့်ၵတ်းၵွၼ်ႇ ၵိတ်းၶိူင်ႈ။
– ၼွႆႈလႆႈၶင်ႈၶိူဝ်တင်ႇ ၵိတ်းၶိူင်ႈ။
– ၵၼ်လီၵၼ်ၼႃႉ ၵေႃႉပိၼ်မေး သိုပ်ႇပုတ်ႈၵဝ်သေၼလႈ။
– ၽွၼ်းလီ ၽွၼ်းၼႃႉ ၵေႃႉပိၼ်လုၵ်ႈ သိုပ်ႇပုတ်ႈၵဝ်သေ။
– ၼွႆႈလွတ်ႈ တၢမ်ႇၶွၼ်ႇ သေၼလႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵမ်ႉ ၶၢဝ်ႇ ၶေလွင်ႈ သၢၼ်ၶတ်းတူၼ်ႈထိၼ်၊ သပ်းလိင်းၶေ လွင်ႈသၢင်ႈၶၢဝ်ႇ ၵမ်ႉၵိတ်း/ၵမ်ႉပိၼ်/ၵမ်ႉမီး ၶၼ်ယဝ်ႉ။ ၵိုၼ်းတေၵမ်ႉ....၊ တိုၼ်းၵမ်ႉ.... ၶၢဝ်ႇ ၶေလွင်ႈ သၢင်ႈၶၢဝ်ႇ မီးလွင်ႈမၵ်းမၼ်ႈ ၶၼ်ၶၼ်ႈၶေႃႉ တိုၼ်းၵမ်ႉၵိတ်း/ၵမ်ႉမီး သေပွၵ်ႈသေၵိတ်းၶၼ်ယဝ်ႉ။ ပႆႉ၊ ပႆႉၽူမ်ႈ သမ်ႉၶေလွင်ႈ ၵၢၼ်ပႆႉပိၼ် (တေပိၼ်၊ ၵမ်ႉပိၼ် ၶၢဝ်ႇငတေႃႉ ၵမ်ႉလပ်ႉလွင်းလၢတ်ႈလႆႈ)။ ၵိုဝ်၊ ၵိုဝ်တေ သမ်ႉၶေလွင်ႈ သၢင်ႈၶၢဝ်ႇ ၵမ်ႉပိၼ်/ၵမ်ႉၵိတ်း/ၵမ်ႉမီးၶၼ်ယဝ်ႉ။

(႑႘) – ၵမ်ႉၵိတ်း။
- တိုၼ်းၵမ်ႉၵိတ်း။
- တိုၼ်းတေၵမ်ႉၵိတ်း။
- ယၼ်းတေၵမ်ႉၵိတ်း။
- တိုၼ်းၵမ်ႉၵိတ်း။
- ပႆႉၵိတ်း။
- ပႆႉၽူမ်ႈၵိတ်း။
- ၵိုဝ်ၵိတ်း။
- ၵိုဝ်တေၵိတ်း။

ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵၢၼ်ၵပ်းတၢင်း တူၼ်ႈထိၼ် သၢၼ်ၶတ်းသေ လူပ်းလၢၼ်ၶွမ်းၵေႃႉ မ်းတၢင်းၶမ်ယူႉ။ ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵမ်ႉ ငလႈ ယၼ်း ၶၢဝ်ႇ ၶဵဝ်ႉတိုဝ်းၶိုင်းတူၼ်ႈထိၼ်သၢၼ်ၶတ်း မိူၼ်ၵၼ်ယဝ်ႉ။

(႑႘) ၵမ်ႉ/ယၼ်း + သၢင်ႈ + သေ + ၶေႃႈ။

ႁေႃ
ငလႈ
ၵိူဝ်ႈ
လႆႈ
ယဝ်ႉ
တေႃႉ
သေၵိတ်း
သေၵွတ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶေႃႈၵႂၢမ်းထၢမ် ၵၢၼ်ၸႂ်ႉတိုဝ်း တီႈတူၼ်ႈထိုၵ်ၶဝ်ႈၵေႃႈ မီးတင်းၶေမ်ယဝ်ႉ။ ၸွင်ႇ– ႁိုဝ်? ၶႆႉ ပိၼ်ႇပိူင် လူင်ၶေႃႈထၢမ် ၵၢၼ်ပိၼ်ႇဝႆႉယူႇယၢမ်းလဵဝ်။ ၸွင်ႇယၢမ်ႈ– မႃးႁိုဝ်? ငလႈ ၸွင်ႇတေ....၊ လႆႈႁိုဝ်? ၶႆႉ ၶေလွင်ႈ ၵၢၼ်ပိၼ်ႇမႃးယဝ်ႉ ငလႈ ၶၢဝ်းယၢမ်းၵၢၼ်ပႆႇပိၼ်ႇ ၶႆယဝ်ႉ။ လိူဝ်သေၼႆႉ ၵိူၵ်းပႃး (ၸွင်ႇ,ယၢမ်ႈ.... မႃးယဝ်ႉႁႃႉ? ငၶေႇ? ဝႃႈ?)၊ (ၸွင်ႇ,တေ.... ယူႇႁႃႉ?၊ ငၶေႇ?၊ ဝႃႈ?) ႁွၼ်ႇ။

(1၄) – ၸွင်ႇ,သူႁူႉႁိုဝ်?၊ ၸွင်ႇ,သူႁဵတ်းႁိုဝ်?။

– ၸွင်ႇ,သူယၢမ်ႈႁူႉမႃးႁိုဝ်?၊ ၸွင်ႇ,သူယၢမ်ႈႁဵတ်းမႃးႁိုဝ်?။

– ၸွင်ႇ,သူတေႁူႉလႆႈႁိုဝ်?၊ ၸွင်ႇ,သူတေႁဵတ်းလႆႈႁိုဝ်?။

– ၸွင်ႇ,သူယၢမ်ႈႁဵတ်းမႃး<u>ယဝ်ႉႁႃး?/ ငၶေႇ?</u>/ဝႃႈ?။

– ၸွင်ႇ,သူတေႁဵတ်းလႆႈယူႇႁႃး?/ငၶေႇ?/ဝႃႈ?။

ၶေႃႈထၢမ် တီႈ–လႂ်၊ ထႂ် ၶႆႉ ၶေၵွင်ႈတီႈ ႁဵတ်း/ပိၼ်/မီး။

ၶေႃႈထၢမ် ၵီႈ–သင်၊ သင် ၶႆႉ ၶေလွင်ႈတၢင်း ငလႈ ၼိုင်ႈၶူဝ်းၶွင် သေၵၢၼ်ၵၢၼ်။

ၶေႃႈထၢမ် ၽူႈ–လႂ်၊ ၽႂ် ၶႆႉ ၶေလွင်ႈ ၵေႃႉႁဵတ်း/ပိၼ်/မီး ၶႆၵေႃႈ။

(14) – ငမႈႁဝ်းၵူႈ တီႈလႂ်မႃး?။ ငမႈႁဝ်းၵူႈထႂ်မႃး?။

– ငမႈႁဝ်းၵူႈသိုဝ်ႉသင်မႃး?။ ငမႈႁဝ်းၵူႈသိုဝ်ႉၵီႈသင်မႃး?။

– ငမႈႁဝ်းၵူႈဝတ်ႉၸွမ်းၽႂ်?။ ငမႈႁဝ်းၵူႈဝတ်ႉၸွမ်းၽူႈလႂ်?။

ၶေႃႈထၢမ် ၸိူင်ႉႁိုဝ်၊ ၵႃႈႁိုဝ်၊ ၸိုဝ်ႉႁိုဝ် ၶႆႉ ၶေလွင်ႈ လၢႆးတၢင်းႁဵတ်းသၢင်ႈ၊ ၵႃႈၶၼ် ငလႈ ၼိုင်ႈၶူဝ်း ၸိုဝ်ႉၶင်ႇႁိုဝ်ၶႆယဝ်ႉ။

(1Z) – တေလႆႈတၢၼ်ႈၶၢမ်း(ၵႂၢမ်း) ၸိူင်ႉႁိုဝ်?၊ တေလႆႈၸွင်ႉၵႂၢမ်း ၸိူင်ႉႁိုဝ်?။

– သူႁူႉ လွင်ႈမၢၼ်း ၵႃႈႁိုဝ်?၊ သူႁူႉလွင်ႈမၢၼ်း ၸိူင်ႉႁိုဝ်?။

– သူတေသိုဝ်ႉလူတ်ႉ ၵႃႈႁိုဝ်? ၄00 သိၼ်ၵိုဝ်ႈ။

– သူတေသိုဝ်ႉလူတ်ႉ ၸိူင်ႉႁိုဝ်? လူတ်ႉၵၢၼ်ၵႂၵ်ႉ,မိူင်းၵျႃႇပၢၼ်ႇ, ၵၢၼ်ၸွင်ႉၸိုဝ်ႈဝႃႈ(....) ၶႆၵိုဝ်ႈ။

ၶေႃႈၵႂၢမ်း ႁွပ်ႈသင်?၊ ပိၼ်သင်?၊ ႁဵတ်းသင်?၊ မီးလွင်ႈသင်ၶႆႉ ၵႂႃႇၸႂ်ႉတိုဝ်း တီႈတူၼ်ႈထိုၵ် ၵၢၼ်မီး လွင်ႈသၢၼ်ၶတ်း ၶႆယဝ်ႉ။ ၶေလွင်ႈ ယွၼ်ႉ၊ တွၼ်း ၵေႃႈ ဝႃႈလႆႈယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႑႘) – ႁွပ်ႈသင် မၶၼ်းၵၢမ်ႇမႄး?၊ – ႁွပ်ႈသင် မၶၼ်းၵၢမ်ႇၽိူဝ်မႄးလႆႈ?။
– ပဵၼ်သင် မၶၼ်းၵၢမ်ႇမႄး?။ – ပဵၼ်သင် မၶၼ်းၵၢမ်ႇၽိူဝ်မႄးလႆႈ?။
– ၵႃႊတ်းသင်မၶၼ်းၵၢမ်ႇမႄး?။ – ၵႃႊတ်းသင် မၶၼ်းၵၢမ်ႇၽိူဝ်မႄးလႆႈ?။
– မီးလွင်ႈသင် မၶၼ်းၵၢမ်ႇမႄး?။ – မီးလွင်ႈသင် မၶၼ်းၵၢမ်ႇၽိူဝ်မႄးလႆႈ?။

ၶေႃႈထၢမ် ႁႃႉ၊ ၶႃႈႁႃႉ၊ တေႉႁႃႉ၊ ႁႃႉတေႃႇ၊ ယဝ်ႉႁႃႉ၊ ယဝ်ႉတေႉႁႃႉ၊ ယဝ်ႉႁႃႉတေႃႇ ၸိူဝ်းၼႆႉ ၶေလွင်ႈ ၵူႈယဝ်ႉမိူၼ်းမႂ်ႇၵူႈ။ ၶေႃႈထၢမ်ထူၼ်ႈပွၵ်ႈသွင် ၶၢႆႈၶေႃႈ ဝႃႈလႆႈယူႇ။

(႑႙) – ၸၢႆးၸၢႆး လႆႈထိုင်ၶိူင်ႈ ၶႃႈႁႃႉ?။
ၸၢႆးၸၢႆး လႆႈထိုင်ၶိူင်ႈ တေႉႁႃႉ?။
ၸၢႆးၸၢႆး လႆႈထိုင်ၶိူင်ႈ ၶႃႈႁႃႉတေႃႇ?။
ၸၢႆးၸၢႆး လႆႈထိုင်ၶိူင်ႈ တေႉႁႃႉတေႃႇ?။

– မၶၼ်းၵၢမ်ႇဢူႇၵူၼ်းၵႃႊၼ်း ႁႃႉ?
မၶၼ်းၵၢမ်ႇဢူႇၵူၼ်းၵႃႊၼ်း ယဝ်ႉႁႃႉ?
မၶၼ်းၵၢမ်ႇဢူႇၵူၼ်းၵႃႊၼ်း တေႉႁႃႉ?
မၶၼ်းၵၢမ်ႇဢူႇၵူၼ်းၵႃႊၼ်း ယဝ်ႉႁႃႉတေႃႇ?

ၶေႃႈထၢမ် ၵၢၼ်တူမ်ႉတေႃႇလႃႇတ်ႈသိုဝ်ႈ ထၢမ်ၸိုဝ်ႈၵၢမ်ႇၸိုဝ်ႈ၊ ၸွႆႈၵၢမ်ႇၸွႆႈ ၵေႃႈမီးယူႇ။

(႒႐) – ၵူႈသူပဵၼ် မေႃယႃလူင်ၶႃႈႁႃႉ? ၸွႆႈၵူဝ်ႈ/ၸိုဝ်ႈၵူဝ်ႈ ၵူႈႁဝ်းပဵၼ် မေႃယႃလူင်ၵူဝ်ႈ။
– ပီႈၶေႃးသူပဵၼ် ၼမႈပိုင်ႈၶႃႈႁႃႉ? ၸွႆႈၵူဝ်ႈ ပီႈၶေႃးႁဝ်းပဵၼ် ၼမႈပိုင်ႈၵူဝ်ႈ။
– ၶွင်ႉယိင်းသူပဵၼ် ၼမႈၵိပ်းၶႃႈႁႃႉ? ၸွႆႈၵူဝ်ႈ ၶွင်ႉယိင်းႁဝ်းပဵၼ် ၼမႈၵိပ်းၵူဝ်ႈ။

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလဵၼ်ႈ ၈

(႑) ၵၢဝ်ႇၶေႃႈၵႂၢမ်း ပႃႈတႂ်ႈၸိူဝ်းၼႆႉသေ ၵႃႊတ်းပၼ်တူၼ်ႈထိုဝ် ၼႂ်းမီးတီႈပွင်ႇမၢၼ်း တႅမ်ႈထူၼ်ႈတူ။
ၽိုၵ်းၽွၼ်၊ ၽိုၵ်းသၢၼ်း၊ ၽိုၵ်းလဵၼ်ႈ၊ ၽိုၵ်းၵၢၼ်း၊ ၽိုၵ်းသွၼ်၊ ၽိုၵ်းလူ၊ ၽိုၵ်းၵႃႊတ်း၊ ယၢၼ်ႈမိုၼ်ႈ၊ ယၢၼ်ႇၸွႆႈ၊ ယၢၼ်တမ်း၊ ယင်လူမ်း၊ ယင်ႉသဝ်း၊ ယင်ႇႁၢၵ်ႈ၊ ယၢင်ႈၶႃႇ၊ ယင်းမီး၊ လၢင်းယၢၼ်း၊ တၢင်ႉ ယၢၼ်း၊ ယၢၼ်ၵႄ၊ ၽၢတ်ႇယၢၼ်၊ ယၢၼ်ၵူင်။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၶ) ၵၢပ်ႇၶေႃႈၵႂၢမ်း ပႃႇတွၵ်ႈၸိုဝ်ႈၶဝ်ႈသေ ၵွတ်းပၼ်တူၼ်ႈထႅဝ်ၶေႃႈသွင်တႃႇ။
ပေႃႇၵိၼ်ၵၼ်၊ ထိူင်ၵႂၢမ်းၵၼ်၊ ပိတ်းမေႃးၵၼ်၊ တိုတ်ႉတၢႆးၵၼ်၊ တိုၵ်းသူၼ်း၊ မေႃးၼမ်း၊ သေႃႉၶေး၊ မူၼ်ႉမေး၊ လိူၵ်ႈလၢႆး၊ ၸေႃႉၶေ

(င) ၵၢပ်ႇၶေႃႈၵႂၢမ်း ပႃႇတွၵ်ႈၸိုဝ်ႈၶဝ်ႈသေ ၵွတ်းပၼ်တူၼ်ႈထႅဝ် ၶေႃႈသၢမ်တႃႇ။
ပေပၼ်၊ ၼပေပၼ်၊ ၶေပၼ်၊ ၼၶေပၼ်၊ ၸေႃႉပၼ်၊ ၼၸေႃႉပၼ်၊ ၶေပၼ်၊ ၼၶေပၼ်၊ ၵဵင်ႈပၼ်၊ ၵၢင်ပၼ်၊ ႁမ်ႈပၼ်၊ ႁၢမ်ႈပၼ်၊ ၶမ်းပၼ်၊ ၶေႃမ်းပၼ်၊ ၵိူတ်ႇၶေပၼ်၊ ၵိူတ်ႇၼၶေပၼ်၊ ၸွင်ႉပၼ်၊ လၢတ်ႈပၼ်၊ တၢၼ်ႈပၼ်၊ ၶၢၼ်ပၼ်၊ တွပ်ႇပၼ်၊ ထိူင်ပၼ်၊ ၵိုတ်းပၼ်၊ ထိူၵ်းပၼ်၊ ၶိူၵ်းပၼ်။

႕။ ပိူင်တိူမ်ႈတူၼ်ႈထႅဝ် ၵၢၼ်မီးၶေႃႈႁူမ်ႈ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈၶႂ်ႉပိူၼ် မူႉၶေႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်မီးတီႈပွင်ႇၵၢမ်ႇတိူမ်ထူၼ်ႈလီ ၶႂ်ႈယဝ်ႉ။
မိူၼ်ၼင်ႇ -တီႈၶိူဝ်ပိူၼ်ၶႃႈ ႁိမ်းလူတ်ႉႁွၼ်ႇၶႃႈ ၵမ်သိူၼ်ႈတၢင်းလူင်ၸိုဝ်ႈ ၸိုဝ်ႈၶႂ်ႉပိူၼ် ၶေႃႈႁူမ်ႈ ၶႂ်ႈယဝ်ႉ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈၵၢၼ်မီးလွင်ႈၶေ လွင်ႈယွၼ်ႇ၊ ၶေလွင်ႈ ၼတႃႇတင်ႈၵွတ်းသၢင်ႈၶႃႈ တေႁွင်ႉဝႃႈ ၶေႃႈႁူမ်ႈ တင်ႈယဝ်ႉ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈ ၵၢၼ်မီးလွင်ႈၶေ လွင်ႈတွၼ်း၊ ၶေလွင်ႈ လူပ်းလၢင်ၶေႃႈၵႂၢမ်းၶႃႈ တေႁွင်ႉဝႃႈ ၶေႃႈႁူမ်ႈ လူပ်း ၶႂ်ႈယဝ်ႉ။

ပွၵ်ႈၶႃႈ ၶိုၼ်းတူၼ်ႈထႅဝ် ၶိူင်ႈထႅဝ်ၶႃႈ တေမီးမၼ်းဝႃႈ ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်ႈ ၼလႆႈ ၶေႃႈႁူမ်ႈလူပ်းၶႂ်ႈယဝ်ႉ။
မိူၼ်ၼင်ႇ (႑) လုၵ်ႈၵိၼ်းၶဝ် ၵူၼ်းမိူၼ်ႈႁူင်းၵိၼ်းသေ သွၼ်ၵၢပ်ႇလိူၵ်ႈလၢႆးၵေႃႈ။
(႒) ႁဝ်းၶႃႈ တေလႆႈႁဵၼ်ပၼ်တၢင်းႁဵၼ် ပေႃးၵမ်ႉၶေ ၵၢၼ်သၢၵ်ႈႁဝ်း တေၵမ်ႉယိူၼ်းယၢဝ်း လႆႈယဝ်ႉ။
(႓) ပေႃးသူၶဝ် ၵမ်ႉၶတ်းၸႂ်ၶႃႈ သူၶဝ်တေၵမ်ႉလႆႈႁပ်ႉ ထိုၵ်ႇတွၼ်ႈမိူၼ်ႈ။
(႔) မူင်းမိုဝ်း ၵၢၼ်ႁၢဝ်ႁူၺ်ႉၶေႃႉ မိူၼ်းႁၼ်ယဝ်ႉယဝ်ႉ။
(႕) ၸဝ်ႈၶိူဝ်းၶဝ် လူင်းၶိုၼ်းတူင်ႈၶိူဝ်းသေ ၵူၼ်းသွမ်ႈတူၼ်ႈၶဝ်ႈၸိုဝ်ႈၵိုဝ်ႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶိုၼ်းၼႄႈၶေႃႈႁူမ်ႈတင်ႈ လႄႈ ၶေႃႈႁူမ်ႈလူပ်းၼႆႉ ၵၢဝ်တွၼ်းၵႂၢမ်း "ၵပ်း" ၶဝ် သိုပ်ႇပၼ်လႆႈသေ ယဝ်ႉ။ ပေႃးပၼ်ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်ႈ ၶိုၵ်ႉတူဝ်ႈၶိုင်ၶႆ တၢၼ်ႈထိုင်တၢင်းၵၼ်ၵႂႃႇ သမ်ႉၶိုၵ်ႉတူဝ်ႈၶိုင် ယဝ်ႉ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်ႈ	ၵပ်း	ၶေႃႈႁူမ်ႈလူပ်း
႑. မိူဝ်ႈသၢႆးသၢႆးပွၵ်ႈမိူၼ်းႁိူၼ်း	ၶၢဝ်	ၵဝ်တၢႆးႁၼ်မၢၼ်းၵိူဝ်ႈ။
႒. ႁူပ်ႈမၢၼ်းသၢႆးၶဝ်	လႅင်	မၢၼ်းၵမ်ႉမိူၼ်ႈႁိူင်းႁိၼ်းလႆႈ။
႓. မၢၼ်းလိင်ႉၵဝ်	လႅင်	ၵဝ်သင်ႉၵိၼ်ၶဝ်ႈမုၼ်းမၢၼ်းၵိူဝ်ႈ။
႔. မၢၼ်းၶတ်းသွႆလိၵ်ႈ	သေတူ	မၢၼ်းၵမ်ႉၶမ်ႈပူၼ်ႉသၼ်ႉလိၵ်ႈၶႆဝူႈ။
႕. မၢၼ်းပိၼ်ႁိူဝ်မိူဝ်ႈႁိူဝ်မဝ်း	ယူႇႁေႃ	မၢၼ်းတိုၵ်ႉလႆႈလုၵ်ႉႁိတ်းၵၢၼ်ၵိူဝ်ႈ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်ႈ ၶေၶဝ်းယၢမ်း သိုင် တူၼ်ႈထိုဝ်တင်းၵၼ်ႁေႃ သၢင်းၶေၶဝ်းယၢမ်းယူႇယဝ်ႉ။
မိူၼ်ၼင်,-

႖. ယၢမ်းမေႃသွၼ် ၶဝ်ႈႁွင်ႈႁိၼ်း မႃးယူႇၶေႃ လုၵ်ႈႁိၼ်းၶဝ် လုၵ်ႉသုၵ်းၵမ်းလိဝ်ၵိူဝ်ႈ။
႗. မွင်းလႆႈငိၼ်း သိင်ၽူႉသိင်ၽူၼ် မႃးႁေႃ သဝ်ႈၶေႃးၶဝ် ပေႃးႁၢင်ႈႁိၼ်း တူႁူႁထ သူၼ်ထဝ်ၶေႃး ၵမ်းလိဝ်ယဝ်ႉ။
႘. ႁူပ်ႈမၢၼ်းႁိူတ်း သေလႅင် သွႆပႃးသၼ်ႉႁူ ၵမ်းလိဝ်ယဝ်ႉ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်ႈ ၶေလွင်ႈ တၢင်းမုင်ႈမွင်းႁေႃ မီးယူႇယဝ်ႉ။
မိူၼ်ၼင်,-

႙. ႁူဝ်ႈလုၵ်ႈႁိၼ်းၶဝ် ပေႃးတေလိၵ်းလိမ်ႁူႉၶေႃ မေႃသွၼ်လႆႈသၼ်ႉသွၼ်ၵိူဝ်ႈ။
႑႐. ႁူဝ်ႈပေႃး ႁေႃႉၶေလႆႈ ယေႃးၽွၼ်းၶေႃ ႁူၼ်းဝၢၼ်ႈၶဝ် ပွႆႉယၢမ်းဝႆႉၵေႃႈ။
႑႑. ႁူဝ်ႈၶမ်ႈပေႃး လိုင်ႉယိုင်ႈၶမ်မႃးၶေႃ ထုၵ်ႉလီၼၵ်ႉသွမ်ႈ တူၼ်ႈမွႆႈၶဝ်ၵိူဝ်ႈ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်ႈ ၶေလွင်ႈ တၢင်းယွၼ်ႉတွၼ်းႁေႃ မီးယူႇယဝ်ႉ။
မိူၼ်ၼင်,-

႑႒. ႁူပ်ႈမၢၼ်း သွႆႈထိမ်ႁဝ်းလႅင် ၵၢၼ်ငၢၼ်းႁဝ်း သင်ႉယဝ်ႉတူဝ်ႈၵိူဝ်ႈ။
႑႓. ႁူပ်ႈမၢၼ်း လၵ်းလိမ်သိမ်းၵႃးလႅင် ႁူၼ်းလူင်ၶဝ် သင်ႉႁၵ်ႉမၢၼ်းၵိူဝ်ႈ။
႑႔. ႁူပ်ႈမၢၼ်း သပ်းယိၼ်ႉယူႈမဝ်းၵမ်လႅင် ပိူၼ်ႈသင်ႉမၢင်မၢၼ်းပိတ်ႈၵိူဝ်ႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်း ၵၢၼ်ၶေႇလွင်ႈ ၸေႃႇသႅင်၊ တႅၵ်ႈတမ်းဝႆႉ မီးယူႇယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႇ,-

႑႕. ၼင်ႇလိူင်ၾူမ် မိူၼ်မၢၼ်းၶၢဝ်ႇ ႁူင်းၶဝ်ႈၶဝ်ဝႆႉ မၢၵ်ႈလီၶႃႈ ပေႃးၾူမ်တႃႇ သႂ်ႇယဝ့်။

႑႖. ၼင်ႇလိူတ်ႈလႅင် သဝ်းၽိူင်ဝႆႉၶၢဝ်ႇ တႃးႁဵၼ်းဝႆႉ တေလႆႈႁဵတ်းႁၢၼ်ၵူဝ်ႈ။

႑႗. ၼင်ႇၵိူၵ်ႈလႅၵ်း မတ်ႉၶႂင်ႇဝႆႉၶၢဝ်ႇ ၵွႆႈႁဵၼ်းဝႆႉ ထုၵ်ႇလီမၼ်ႈၵိမ်းၵူဝ်ႈ။

႑႘. ၼင်ႇၶတ်းၼိူင်း ပိၼ်ၽူႈၵတ်ႉၸႂ်ၶၢဝ်ႇ ၼိူင်းလူဝ်ႇၸွႆႈၽိူင်ႈယၢမ်ႈႁဵၼ်း လီလိူဝ်ၵႂမ်းႁႂၼ်ႇ ၵူဝ်ႈ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်း ၵၢၼ်ၶေႇလွင်ႈ ပိူင်တႆးၶၢတ်ႈၶိုပ်ႇဝႆႉ မီးယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႇ,-

႑႙. ပေႃးလုၵ်ႈလၢင်း ဝႃႈလီၵိုင် တူဝ်ၵွႆၵူႈၸၼ်ႉဝႆႉ လႆႈၵတ်းယႅၼ်ၵူဝ်ႈ။

႒႐. ပေႃးသူလႆႈဝၢၵ်ႈ (႓႐)ႁႂၼ်ႇ သူၸၢင်ႇတေ ၶၢမ်ႈပူၼ်ႉပၢင်ထၢမ်ၵူဝ်ႈ။

႒႑. ပေႃးသူမီးၵွႆယုမ်ႇယမ်ဝႆႉ သူၸၢင်ႇလူႇတၢင်းထိုင်ၸလႈ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်း ၵၢၼ်ၶေႇလွင်ႈ ၵမ်ႇမီးပိူင်တႆးၶၢတ်ႈၶိုပ်ႇဝႆႉမီးယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႇ,-

႒႒. ၽူၼ်တူၵ်းဝႆႉလီ ၵမ်ႇတူၵ်းဝႆႉလီ ႁဵၼ်းတေပွၵ်ႈၼိူင်းမႃးယူႇ။

႒႓. ၵူႈသင်ႇသႂၼ်ဝႆႉလီ ၸၼ်ႉသင်ႇသႂၼ်ဝႆႉလီ ၶႃႈၸဝ်ႈတိူၼ်းၶႂမ်းႁပ်ႉၵၢဝ် တႃႇသေႇယဝ့်။

႒႔. လုၵ်ႈၵႂၼ်ႇၶဝ် ၼွႆႈၶဝ်ႈၵွႆဝႆႉလီ၊ ႁူၼ်းဝၢၼ်ႈၶဝ် ၼွႆႈၶဝ်ႈၵွႆဝႆႉလီ၊ ၽႅၼ်ၵမ်ႇၼွႆႈၶဝ်ႈၵွႆဝႆႉ လီ ပိၼ်ၶိူဝ်ပိၼ် ၶႃႈတိူၼ်း တေၸတႇပၢင်သႂၼ်လိၵ်ႈတႃးယူႇ။

ၶေႃႈႁူမ်ႈတင်း ၵၢၼ် ၶေႇလွင်ႈ ၵမ်ႉသၢင်ႈ တၢင်းၶမ်ႇ/တၢင်းၵေႃႇ ဝႆႉမီးယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႇ,-

႒႕. တီႈႁူၼ်းႁဵၼ်းၶၼ်ႉ သူၶွႆႈယူႇၵႃးၶိူဝ်ဝႆႉ သူယူႇလႆႈယူႇၶႃႈ။

႒႖. သူတူၵ်းသုမ်းၵူႈ ၶိူင်ႈပွၵ်ႈၶိူင်ႈလွႆသေတႃႉ ယႃႇၸွႆႈၼိူင်းၵွႆလႆႈတူၵ်းၶႃႈ။

႒႗. လွင်ႈၼိူတ်းသၢင်ႈမၼ်း ၵမ်ႈၶမ်ႇ ပိၼ်လွင်ႈတူၵ်းသုမ်းၵမ်ႇၵွႆႈ။

႒႘. ၽၵ်းသုမ်ႈမွင်ႈ ၵမ်ႈၶမ်ႇၶမ်ႇၶဝ်ႈ တိူၼ်းသွႆႉဝႆႉ လဝ်ႈၶဝ်ၵူဝ်ႈ။

႒႙. လုၵ်ႈၵႂၼ်ႇၶဝ် ပိၼ်ပူၵ်ႉပိၼ်ဝႃးသေ လိၼ်ႈလူင်းႁူင်းၼိူင်းမႃးၵူဝ်ႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်ၽိုၵ်းလႆၼ်, ႕

႑. တူၼ်ႈထီႇ ၵၢၼ်ဝႃႈၶႄႉ ပဵၼ်သင်?။

႒. ၶေႃႈႁူမ်ႈ ၵၢၼ်ဝႃႈၶႄႈ ပဵၼ်သင်?။

႓. လၢႆးတီႈမ်ႈ တူၼ်ႈထီႇ မီးလၢႆပိူင်?။

႔. ၵၢပ်တွၼ်းၵႂၢမ်း "ၵပ်း" ၸိူဝ်းၶႄႈသေ ၼႅတ်းပၼ် ၶေႃႈၵပ်းတူၼ်ႈထီႇၶဝ်လူး။
သေ၊ သေတႃႉ၊ သေဢမ်ႇ၊ ဢမ်ႇ၊ ၵေႃႈ၊ ၵိုဝ်ၵေႃႈ၊ သေတႃႉၵေႃႈ၊ ႁွပ်ႈပိုဝ်ႈ၊ ပိုဝ်ႈ၊ ႁူဝ်းၵူး၊ ႁူဝ်းဝႃႈ၊ ၶင်ႇၶႄႈ၊ ၶင်ႇၵႄႈ၊ ၶႄႈ၊ ၶႄႈ

႕. ၵၢပ်ၶေႃႈၵႂၢမ်း ပႃႈတႆႈၸိူဝ်းၶႄႈသေ ၼႅတ်းပၼ် တူၼ်ႈထီႇ၊ ၼႂ်းမီးၶေႃႈႁူမ်ႈတၢင်း ဢမ်ႇ ၶေႃႈႁူမ်ႈ လူပ်းၶႄႈတႃႉ။
မိူဝ်ႈၼႆႉ၊ ၼႂ်းလႂ်ႈ၊ ၼႂ်းပဵၼ်၊ မိူဝ်ႈလႂ်ႈ၊ မိူဝ်ႈပဵၼ်၊ မိူဝ်ႈၵူႈ၊ မိူဝ်းမွၵ်ႇ၊ မိူဝ်းလႅတ်ႈ၊ မိူဝ်းၶႄ၊ တမ်းဢၶႄ၊ ပၢႆးဢၶႄ၊ ၵၢင်ႈၵွၼ်း၊ ၵၢင်ႈမိူင်ႈ၊ ၵၢင်းၽၢင်၊ ၽၢင်ၵၢင်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

တွၼ်ႈသီႇ,

႕။ လၢႆးတႅမ်ႈလိၵ်ႈထွင်

ၵ။ ပိူင်လိၵ်ႈထွင်

ၶွင်ႈပိူင်လိၵ်ႈထွင် ၶဝ်ႈ မီးဝႆႉ (႕)တွၼ်ႈၵေႃႉ။

႑. ၶေႃႈၶမ်း – ႁိူင်းလိၵ်ႈ ၵေႃႉတႅမ်ႈၸလႈ ဝၼ်းထီႈ

႒. ၶေႃႈတၢၵ်ႇ – ၶေႃႈၵႂၢမ်းတူၵ်ႇတၢၵ်ႇ

႓. တူဝ်ၽိုၼ် – လွင်ႈတၢင်းမႂ်ႇလၢတ်ႈတၢင်းသဵင်ႈ

႔. ၶေႃႈယိုတ်း – ၶေႃႈၵႂၢမ်းယိုတ်း

႕. ၶေႃႈလူပ်း – ၸိုဝ်ႈၵေႃႉတႅမ်ႈ

(႑) ၶေႃႈၶမ်း
ႁိူင်းလိၵ်ႈၵေႃႉတႅမ်ႈ

မၢႆႁိူၼ်း()
သီၼ်ႈတၢင်း()၊
ပွၵ်ႉ()၊
ဝဵင်း()။
ဝၼ်းထီႈ–........။

ဝၼ်းထီႈ

(႒) ၶေႃႈတၢၵ်ႇ — ၵေႃႉႁၵ်ႉၶႅင်းၶမ်း

(႓) တူဝ်ၽိုၼ်

တွၼ်ႈ (႑)

....
....
....
..............................။

တွၼ်ႈ (႒)

....
....
....
....
....
....။

တွၼ်ႈ (႓)

....
....
..................။

ၶႅၵ်ႇၶွပ်ႈၸႂ်တႄႉသေ,ယူႇ.... — (႔) ၶေႃႈယိုတ်း

(ၶႅင်းၶမ်း) — (႕) ၶေႃႈလူပ်း

ၶေႃႈမၢႆတွင်း။ ။ (႑) လိၵ်ႈထွင်ၶဝ်ႈ တေလႆႈတႅမ်ႈၼွမ်းပိူင်မၼ်း။

(႒) လိၵ်ႈထွင်ၶဝ်ႈ ပဵၼ်ပိူင်တႅမ်ႈ ၶႅင်,ၶေႃႈလၢတ်ႈၵႂၢမ်း (ၶေႃႈၶမ်းတၢင်ႈ)။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶ။ လိၵ်ႈထွင် ႗ ယိူင်ႈ

(႑) လိၵ်ႈထွင် တိမ်ႈၶေႃႈပွင်ႇလႅင်းၶႄ လႄႈ လွင်ႈယိူင်းဢၢၼ်းၶဝ်

(႒) လိၵ်ႈထွင် တိမ်ႈၶေႃႈၸွင်ႉၼူဝ်း ၽိတ်ႈမွၵ်ႇပၢင်းၵၢဝ်

(႓) လိၵ်ႈထွင် တိမ်ႈၶေႃႈလဝ်ႇယွၼ်း လွင်ႈပွင်ပၼ် လႄႈ လွင်ႈပုၼ်ႈႁွမ်း

(႔) လိၵ်ႈထွင် တိမ်ႈၶေႃႈၶွပ်ႈႁူဝ်ထိုင် လႄႈ ၸူမ်သိူဝ်းၵၢဝ်ၵုင်ႇမုၼ်ႁွမ်း

(႕) လိၵ်ႈထွင် တိမ်ႈၶေႃႈယွၼ်းၶႂၢင်းတီႈမေႃသွၼ်

(ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်, ႕)

(႖) လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ်ပၼ်ၶေႃႈတၢင်းတူဝ်

(ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်, ႖)

(႗) လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ်ၵဵဝ်ႇလူၺ်ႈ ႁုမ်း၊ ၵေႃ လုမ်းႁၢဝ်းၶဝ်

(ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်, ႗)

ၶေႃႈမၢႆတွင်း: ႑. လုၵ်ႈၵၢၼ်ႇတူၺ်း ၼႂ်းႁူႉတီႈပွင်ႇ၊ ႁဵင်ႈလႅင်းလီၵွၼ်တၢင်းလႄႈ။

႒. မၢႆတွင်းၵၢဝ် လွင်ႈၶေႃႈႁူဝ် လႄႈ လၢႆးတွပ်ႇၵေႃႈလိၵ်ႈ ၶေႃႈႁူဝ်ၶဝ်လီလီလႄႈ။

႓. မၢႆတွင်း တူၺ်းႁွမ်း လွၵ်းလၢႆး ပိူင်တိမ်ႈလိၵ်ႈထွင် လီလီလႄႈ။

႔. ၶတ်းႁူဝ်မေႃယိူင်ႈ လၢႆးႁူဝ်ၶေႃႈၵၢမ်းၶဝ်လႄႈ။

႕. ၽိုၵ်းတိမ်ႈႁွမ်း ၶၼ်ႇၵိုဝ်တေမီးၼ်၊ တေပီၼ်မႄးၶၼ်ႇလႄႈ။

႖. လုၵ်ႈၵၢၼ်ႇတူၺ်း ႁူဝ်တေႃႇႁၢင်သေ၊ ႁူႉပွင်ႇႁဵင်ႈလႅင်းယဝ်ႉၼႆႁိုဝ် လိၵ်ႈထွင်တၢင်ႇၵၢၼ် ၵေႃႈ ၶတ်းႁူဝ်တိမ်ႈ ၼႂ်းမိူၼ်၊ ၼႂ်းပိၼ်ႇႁွမ်းၵူႈလႄႈ။

႗. ႁူႉပွင်ႇပိူင်လိၵ်ႈထွင်ယဝ်ႉၵေႃႈ လုၵ်ႉဝႆႉၽၢင်ႉသေ တွင်းမၢႆဝႆႉ လွင်ႈတူဝ်ၽိုၼ် တွၼ်ႈ(႑) လႄႈ တွၼ်ႈ(႓) ၼႆႉ ၶိုတ်းပီၼ်ပိူင်တၢင်ႇၵေႃႈ လႆႈၵိုတ်ႈ။

႘. တူဝ်ႁဝ်ႈၵဝ်ႇ တေလႆႈၶတ်းၽိုၼ်း မေႃတိမ်ႈတူဝ်ၽိုၼ် တွၼ်ႈ(႒) လီလီငမ်းငမ်းယဝ်ႉ။ ၼႆႉပီၼ်ပိူင်လူင်မၼ်းယဝ်ႉ။ လွင်ႈသင်သေၵမ်ႇဝႃႈ ၵူမ်သုပ်းတွင်းတၢင်းၼႆႉၸတေႃႉ ၵမ်ႇ, ၼမ်ႉလႅပ်ႈ၊ ၵမ်ႇထုၵ်ႇလီပီၼ်။ ၼႆႉတိမ်ႈတွပ်ႇလႆႈ ပၼ်ႈတေႃႇ ၶမ်ႈပူၼ်ႉ ပၢင်ထၢမ်ၵၢၼ် လိၵ်ႈၶႂ်းၸတေႃႉ ပႆႇပူႈႁူမ်ႇထုၼ်ႈၸသႂ်ႈ။ တေလႆႈၼႆႉပီၼ် ပၼ်ႈတေႃႇ မေႃတိမ်ႈတွပ်ႇႁွမ်းပိူင်၊ မေႃႁူၼ်ႉတိမ်ႈႁွမ်းပိူင်၊ မေႃၶပ်ႉတိမ်ႈႁွမ်းပိူင်ၶႂ်ႈၵိုတ်ႈ ႁဝ်ႉတေၼမ်ႉလႅပ်ႈ ႁုမ်ႉႁူ တိမ်ထုၼ်ႈလီ လီ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(1) လိၵ်ႈထွင် တႅမ်ႈၶေႃႈပွင်ႇလႅင်းၶႄ ဢၼ်လႆႈ လွင်ႈယိူင်းဢၢၼ်းၶဝ်

1. တႅမ်ႈပၼ်လိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေႃၵူၺ်းၵေႃႉသူ လွင်ႈသူတေႁဵတ်းႁိုဝ် ၵွႆႉတိုဝ်းၶၢဝ်းယၢမ်း ယူႇလၢႆး ၶႂၢင်းၵူဝ်း ႁပ်ႉႁဵၼ်းၶၢဝ်းမႆႈၶွင်ႇၶဝ်ဢလႆႈ။

မၢႆႁိူၼ်း (၇၄)
သီၶၼ်ႈတၢင်း မိူင်ႉႁူင်းၼီဝ်၊
ပွၵ်ႉၼၢၶၢၼ်း၊
ဝဵင်းလႃႈသီဝ်ႈ။
ဝၼ်းထိႈ- ၇.၈.၂၀၀၈။

ၵူၺ်းၵေႃႉၶႅင်းၶမ်းလီ

ၵူၺ်းၵေႃႉႁဝ်းၶဝ် တင်းႁိူၼ်းတင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇႁႃႉ။ ၶႃႈယူႇလီၵိုၼ်ႈမႃး, ႁူးၵေႃႉသေၵမ်းၶႆ ႁဝ်းတိူင်ႇၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၵေႃႈ ၶုၵ်းၸွႆႈလႆႈ သူၶဝ်သေဢလႆႈ ၼၼ်ႇလႆႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈ ယိၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ့်။

ၵၢၼ်ႁဵၼ်းၶိုၼ်ႈလၢတ်ႈၶေသူၼႆတႃႇ ပဵၼ်လွင်ႈမီး ၵၢၼ်ႁဝ်းတေၸၢတ်းႁိုဝ် ၵွႆႉတိုဝ်းၶၢဝ်းယၢမ်းယူႇလၢႆး ၶႂၢင်းၵူဝ်း ႁပ်ႉႁဵၼ်း ၶၢဝ်းမႆႈၶွင်ႇၶဝ်ၵိူဝ်ႈ။ ႁဝ်းၵၼ်းၵၢၼ်းၵွႆႉတိုဝ်း ၶၢဝ်းယၢမ်းႁဝ်းၶႆ ၽွႆႈမီးၶမ်ႇတွၼ်းၼွၼ်းလီ ပၼ်ႈတူဝ်လဝ်ႈၵဝ်, သေၵမ်,ၵႃး ပႃးတၢင်းလွင်ႈလႆႈၵုမ့်ထီမ် ၽႅ,လိၵ်ႈလၢႆးႁဝ်းၶႆၵိူဝ်ႈ။ တီႈဝဵင်းႁဝ်းၶႆ ၵူၼ်းမေ ၵွႆႉၵွမ်ႇပိုဝ်ႇ,တႃႇသေ ပေႃႉတႅမ်ႈ ၵွၵ်ႇပၼ် လိၵ်ႈတႃးၶႆ ၵမ်ႇမီးၶေႃ။ ႁဝ်းဢတ ၼႆႈဝႃႈ လူင်ႉလီၶၼ်,လိၵ်ႈတႃး ယူႇသေတႃႉ မိုၼ်းၵမ်ႇ,ပႆႇ,မေၵွႆႉတိုဝ်း ၵွမ်ႇ,ပိုဝ်ႇ, တႃႇ ၶၼ်ဢလႆႈ ပီးၶၼ်ႈဢတ ႁဝ်းတေၶတ်းၵွႆႉၵူ,သွၼ် လၢႆးပေႃႉတႅမ်ႈၵွၵ်ႇ,လိၵ်ႈၶၼ်ၵိူဝ်ႈ။ ႁဝ်းထၢင်ႇဢတ ၵၢၼ်ၶႆ တေပၢၼ်ၵၢၼ် ၵၢၼ်မီးၵႃးၶၼ်တေႃႇတေႃႇ ၶၼ်ယဝ့်။ ၶႂၢင်းၵူဝ်းႁပ်ႉႁဵၼ်းၶၢဝ်းမႆႈၶႆ သူသမ်ႉၵၢၼ်း တေၸၢတ်းသင်လႂ်ႇႃႉ၊ ၶၼ်ႇသူၵၢၼ်းၵၢၼ်း ၶၼ်ႈၵေႃႈ သိုပ်ႇတႅမ်ႈလၢတ်ႈၶေပၼ်ႁဝ်း ႁူႉႁဝ်းပေႃး လႆႈႁူမ်သိူဝ်း လူလုၵ်ႈၵၼ် သေၵမ်းၶႃႈ။

ၶၼ်ႇ,ႁဝ်း ၼွႆႈလၢတ်ႈ ပေႃးမီးမႃးထိုင်ႈႁွၼ်, ၵၢၼ်,ယွၼ်,တမ်းၵၢၼ်သေ တေသိုပ်ႇ,တႅမ်ႈလၢတ်ႈ ပွင်ႇ,ၶေသူထိုင်ႈ ယဝ့်ၶႃႈ။ မွၼ်းမွၼ်း တေလိုဝ်ႈႁွၼ်ႇ။

ၵူၺ်းၵေႃႉႁၵ်ႉသူ

(ၶၢင်းၶၢင်း)

ၶေႃႈတႃႇ

ယူႇလၢႆး – ယူႇၵမ်ႇ,ၸၢတ်းၵၢၼ်သင်၊ ၵမ်ႇ,ပဵၼ်ၵၢၼ်သင်
ၶူဝ်း – ၶၢဝ်းယၢမ်းပွတ်းၵႂၢၼ်ႇ,တွၼ်းၶိူင်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

7. တႅမ်ႈလိၵ်ႈထိုင် ၶေႃႈသၢဝ်သူ ၽိူၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေလွင်ႈၼိူဝ်း ၵၢၼ်သူသူၼ်ၵႂႃႇသေ ႁဵတ်းဝႆႉ ၸွင်ႇတေႃလၢႆး လိၵ်ႈၶဝ်လႄႈ။

မၢႆႁိူၼ်း (40)
သိၼ်ႈတၢင်းမွၵ်ႇမႂ်ႇ၊
ပွၵ်ႉၶွင်လူမ်ႈ၊
ဝၢၼ်ႈႁူး။
ဝၼ်းထီႈ- 4.4.2008။

ႁၵ်ႉၶေႃသၢဝ်ၵႂၢၼ်ႇ ၵေႃႈ

ၶေႃသၢဝ်ၵႂၢၼ်ႇ ႁဝ်း ယူႇလီယူႇၶႄႉ? ၶႃႈႁဝ်းၶဝ် တင်းႁိူၼ်းတင်းယေးၼႄ ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇ ႁူးၵေႃႈ၊ ၶႃႈႁဝ်း ၵေႃႉပိၼ်လၢၼ်ၸၢႆး ၶၵ်းၸႂ်လႆႈယႂ်ႇယႂ်ႇ ၶမ်ၶမ်သေ သင်ႇလႆႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈ ၽိူၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ်ႉၵေႃႈ။

ၵၢၼ်ၶႃႈႁဝ်း ၼႂ်းလၢတ်ႈၶေ ၶေႃသၢဝ်ႁဝ်းၼၼ်ႉပိူၼ် လွင်ႈၼိူဝ်း ၵၢၼ်ၶႃႈႁဝ်းလႆႈသူၼ်ၵႂႃႇသေ ႁဵတ်းဝႆႉ ၸွင်ႇတေႃလၢႆး လိၵ်ႈ ၵၢၼ်ၶဝ်ႈၵေႃႈ။ ၶႄႉၶေႃသၢဝ်ႁဝ်း မေႃႇၵူၼ်းၶပ်းၵႂၢမ်း၊ မေႃႇၵူၼ်းသၢင်ႈၵႂၢမ်း သေၵမ်ႉၵႃး မေႃႇယူႉသဝ်းၵႂၢမ်း၊ မေႃႇႁဵတ်း သၢင်ႈ ၼိူင်ပွင်ၵႂၢမ်းၶႃႈၶႃႈယဝ်ႉ။ ၵူႈၼမ်ႈ ငဝ်ႈ မေႃသွၼ်ၶႃႈႁဝ်းၵေႃႈ သင်ႇသွၼ်ပွၼ်ႈပၼ်မႃး ၽိုၵ်းလၢၼ်ႇၵႂၢမ်းမႃး ပပ်ႉၵၢၼ်လွတ်ႈလီ၊ ၵၢၼ်လွတ်ႈမီးလွၼ်ႈမွၼ်း၊ ၵၢၼ်လွတ်ႈထုၵ်ႇသိမ်းပိင်းဝႆႉ၊ ၵၢၼ်လွတ်ႈထုၵ်ႇဝႆႉၵၢၼ်ႈၶၢၼ် ၵူင်ႈၵိုဝ်ၶၢၼ် ၵဵမ်ႈမိူဝ်ႈၶႃႈလိၵ်ႈၶၢၼ်ႈယဝ်ႉ။ ၵၢၼ်ၶႃႈသိုဝ်ႈသေ သိမ်းပိင်းဝႆႉၵေႃႈ ႁၢင်ႈၶမ်ဝႆႉယဝ်ႉငဝ်ႈ ၶႃႈသင်လႆႈႁၢင်ႈႁိၼ်း ႁဵတ်းၸွင်ႇတေႃလၢႆးလိၵ်ႈဝႆႉ ၵၢၼ်ၶိုင်ႈၵေႃႈ။ ၶိုင်ႈၸွင်ႇတေႃလၢႆးလိၵ်ႈၵႂၢၼ်ႇၶႃႈၶဝ် ႁဵတ်းဝႆႉ ၼႂ်းပပ်ႉလိၵ်ႈတႃး၊ ပပ်ႉလိၵ်ႈမၢၼ်ႈ၊ ပပ်ႉလိၵ်ႈၵိူင်းၵလဵတ်ႈ၊ ပပ်ႉၽိူၼ်လိၵ်ႈၵိူင်း၊ လိၵ်ႈၶၢဝ်ႇ၊ လိၵ်ႈၵွၵ်ႈၶဝ် ႁဵင်းၽႅၵ်ႈႁဵင်းမၢၼ်းဝႆႉ ၼမ်ႉလီပ်ႈၵေႃႈ။ ၶႃႈယူမ်ႉယမ်ႉတေႃႈ ပပ်ႉၵိုဝ်းၶဝ် ပိၼ်ႇလူးလိင်းလူင် တႃႇပိုတ်ႉတူၺ်း ၼႂ်ႈႁၼ်ၵမ်ႉ ၽႄႇလူင်ၶဝ်ယဝ်ႉ။ လွင်ႈၶဝ် ၶေႃသၢဝ် ႁဝ်းၵေႃႈ တေႃႉမ်သိူဝ်းၵႂၢမ်း လွင်ႈသူၼ်ၵႂႃႇၶႃႈငဝ်ႈ လွင်ႈၵၢမ်းၵၢၼ်းၶႃႈ ယူႇၶဝ် ယၢင်းႁၼ်ဝႆႉ ၶိုင်းတၢယူႇၵေႃႈ။ ၼိုင်ႈၵွၼ်ႇ ၵၢၼ်တႃႇတေၶပ်ႉ ပပ်ႉၶေႃသၢဝ်ႁဝ်းၶႄႉ ၶႃႈၵွင်ႈတေလႆႈႁဵတ်းဝႆႉ ယဝ်ႉၵိူဝ်ၶေ၊ ၶႃႈလၢၼ်ၸၢႆး ႁူႉယူႇလႃး၊ လွင်ႈဝႃႈ ၶေႃသၢဝ်ႁဝ်းၵေႃႈ တေသိုဝ်ႉသူင်ႈမႃးပပ်ႉ ပၼ်ထိင်ႈယဝ်ႉၶဝ် ၵမ်ႉၵႂႃႇႁႃ?

ၵွပ်ႈဝႃႈ လွင်ႈသူၼ်ၵႂႃႇ တၢႆႁၵ်ႉၵွမ်ပပ်ႉလိၵ်ႈၶဝ် မီးဝႆႉၶိုင်းၵႂႃႇ မိုၼ်ၵၼ်ၶၶိုင်ၶေႃႉၶေႃး။ မိူင်းမွင်း တီႈၶေႃသၢဝ်ႁဝ်း ယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ၶမ်ယူႇၵေႃႈ။

လၢၼ်ၸၢႆးၵႂၢၼ်ႇ၊ ၶေႃသၢင်

(ၸၢႆးတွၼ်း)

ၶေႃႈတီႈတႅမ်ႈ

သူၼ်ၵႂႃႇ - ပႂ်ႉၵႂႃႇပႂ်ႉၶေႃႈႁဵတ်းသၢင်ႈ
ၽိူၵ်ႈလၢၼ်ႇ - ႁူဝ်ႁူႉလၢၼ်ႇ၊ မေႃလၢၼ်ႇမႂ်ႇၶၢၼ် ၽိူၵ်ႈပၼ် ၼိူဝ်းၼိူဝ်းယုင်ႈယုင်ႈ
ၶေႃသၢဝ် - ၶွင်ႈယိင်းၼမ်ႈ
ႁၢင်ႈၶမ် - ၶမ်ဝႆႉတၢၼ်ႇတၢၼ်ႇ

ebook is created by www.Shanyoma.org

၈. တႅမ်ႈလိၵ်ႈထိုင် ၵူၺ်းၶေႃႉသူ ၼိူဝ်ၶၢင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈမိူဝ်း ႁူင်းၾိုၼ်းၵႂၢၼ်ႇသူ ၵၢၼ်လၢင်ႇၵူ ၾိုတ်းယဝ့် မႄႈမႄႈၶႅၼ်လူး။

မၢႆႁိူၼ်း (၈၀)
သီၶၼ်ႈတၢင်းၶွင်ၵုမ်ႈမိူင်း၊
ဝၢၼ်ႈလၢင်၊
ဝဵင်းၵိူင်းၶေႃႈ။
မၢႆဝၼ်း:- 10. ၈. 200၈ ။

ၵူၺ်းၶေႃႉႁၵ်ႉ ယိင်းၸွမ်

မႂ်ႇသုင်။ ၵူၺ်းၶေႃႉၵဝ်းၶဝ် တင်းႁိူၼ်းတင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇႁႃႇ? ႁႂ်ႈယူႇလီၵိုၼ်ႈလၢင်ႇ ၵူႈၶေႃႉသေ ၵမ်းၶဝ် ၵဝ်းတိူင်ႇၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ၵဝ်းၶေႃႈ ၼုၵ်းၸႂ်လႆႈသူၼ်ၸဝ်သေၼလႆႈ လင်ႇလႆႈ တႅမ်ႈလိၵ်ႈ ယိုၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ့်။

ၵၢၼ်ၵဝ်း မႂ်ႇလၢတ်ႈၶေသူၼတေႃႉ ပီၼ်လွင်ႈမိူဝ်း ႁူင်းၾိုၼ်းၵႂၢၼ်ႇၵဝ်း ၵၢၼ်လၢင်ႇၵူႁိုတ်းယဝ့် မႄႈမႄႈၶႅၼ်ၵိူဝ်ႈ။ ႁူင်းၾိုၼ်းၵႂၢၼ်ႇၵဝ်းၶဝ် ႁွင်ႉလိူဝ်ႈဝႃႈ ႁူင်းၾိုၼ်းလိူဝ်ႈလၢတ်ႈတႆး ဝဵင်းၵိူင်းၶေႃႈ ၶႅၼ်ၵိူဝ်ႈ။ ႁူင်းၾိုၼ်းၵဝ်းၶဝ် ၵၢဝ်မႂ်ႇၾိုတ်းယူင်၊ ၵၢဝ်ၵုတ်ႇၵင်ႈ တင်းသီႇၼႃႇ၊ ၵၢဝ်ၼၢင်ၾိုၵ်ႇ မုင်းဝႆႉၵိူဝ်ႈ။ ႁူင်ႈၾိုၼ်းၼတေႃႉ မီးႁူၵ်းႁွင်ႈ၊ ၶေႃႈႁွင်ႈၾိုၼ်းၵဝ်းၶဝ် မီးလၵ်းသၢမ်ႁွမ်ပိတ်တႆးၵဝ်းၼေႃႇၵိူဝ်ႈ၊ ပီႈၶဝ် ၵဝ်းၶဝ် လႆႈသွၼ်လိၵ်ႈတႆး တင်းၼၢဝ်းမႆႈယဝ့်။ လူမ်းၵႂၢၼ်ႇၶေႃႈ ယွင်းမႃး၊ ၽိူဝ်မႆႈၶဝ်ၶေႃႈ ပိတ်ႁွင်ႈလွမ်းလူမ်း ပေႃးမိူဝ်၊ သီင်ဝၢၼ်တွင်ႉလေႃးၶေႃႈ မေႃးၶႃႉ၊ မၢင်ၸပွၵ်ႈ ၶၢႁုၵ်ႇယုင်းၶေႃႈ လူင်းမႃး ၵျႇၶူႈၵၢင်ပၢင်ႇ၊ ၶႃႈဝၢင်း ႁူင်းၾိုၼ်းၵဝ်း လိူဝ်းၶႅၼ် လိူဝ်းၶႅၼ် ပီၼ်တၢင်းႁၢင်ႈလီ မိူပ်းပၢၼ်းသီ ၼၢဝ်းမႆႈ တီႈဝၢၼ်ႈလၢင်ႉၵဝ်းၵိူဝ်ႈ။ ၵၢင်ၶိူင်ၵၢဝ့် တေႃႉဝႆး ဝၼ်း သၢမ်မူင်းၶႅၼ် ပီၼ်ၼၢဝ်းၾိုၼ်းလုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႇ၊ ႁူဝ်မၼ်ႈ ႁူၵ်းမူင်းတေႃႉ ၵၢင်မၼ်ႈ ၵဝ်ႈမူင်း သမ့်ပီၼ် ၼၢဝ်းၾိုၼ်း တႃႉၵဝ်းၶဝ်။ မေႃသွၼ်ၵဝ်းၶဝ် သမ့်မီး သၢမ်ၶေႃႉၵိူဝ်ႈ။ ၵဝ်းၶဝ် လႆႈၵျေႃႇမူၼ်းလွမ်း ၽႂ်ႇလိၵ်ႈလၢႆးၵဝ်းၶႅၼ် ၵၢင်းပေႃးလိူမ်း လူဝ်ႇပၢၼ် ႁူၼ်းၼၢၼ်ၵႂၢၼ်ႇၵဝ်းႁူႉယဝ့်ၵိူဝ်ႈ။ ၼႂ်ၼႂ်ၶေႃႈ ထုၵ်ႇလီၾိုၼ်းသွၼ်ၵၢဝ် ၽႂ်ႇပႃးပႆႇလႃႉ ၶူႈႁူင်းၾိုၼ်း လူဝ်ႇပၢၼ် ႁူၼ်းၵဝ်း တႃႉသေႇယူႇဝၢႆးၶဝ် မေႃသွၼ်ၵဝ်းၶဝ် လိူဝ်ၶေ သင်ႇသွၼ်ၶေ လိူဝ်းၶႅၼ်ၵိူဝ်ႈ။

ပၼ်ႈတႃႉ လူဝ်ႇပၢၼ်ၵဝ်းၼတေႃႉ ႁူင်းၾိုၼ်းၵႂၢၼ်ႇၵဝ်းၶဝ် တေလုၵ်ႈမၼ်ႈယၼ်ႇဝႆႉ၊ ယင်ႇဝႆႉ ၶူႈၵူၼ်းၶူႈၸွႆႈၵဝ်းယူႇ တႃႉသေႇယဝ့်ၵိူဝ်ႈ။ ၵဝ်းတေလိူဝ်ႈဝၢင်း ပႆၵမ်ၵဝ်းၵႂၢၼ်ႇ။ မွၼ်း.... မွၼ်း....

ၼုၵ်းၸႂ်လႆႈ ယႅၼ်ႇယႅၼ်ႇၶမ်ၶမ်သေ

(ၶၢင်းမူဝ်လိူင်)

ၶေႃႈတႅတ်ႈ

ၼႃႇ - ၶေလႆႈ တၢင်းၵႂၢၵ်ႇတၢင်းတၢၵ်း၊ ၵူႈတၢင်းတၢင်း

ၾႃႇ - ၶေလႆႈ လူမ်းပႃး ၶေႃႈၵၢၼ် လွင်ႈၾိုတ်းသၢင်ႈ ၵူႈလွင်ႈလွင်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

၈. တၢမ်ႇပၼ်လိၵ်ႈထွင်ၶူး တီႈမေႃသွၼ်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈၼိူဝ်း သူၶဝ်လႆႈႁူႉၵႂ်ႈ, တီႈတၢတ်ႈ, ႁၢႆးပႃ ၸူဝ်းၶၢဝ်းသွၼ်းၶဝ်ႈ လိၼ်ႁႃႉ ၶၼ်ႈလူး။

မၢႆၼိူဝ်း (၄၄)
သီၸၼ်ႇတၢင်း ၶႂင်လူမ်ႉ၊
ဝၢၼ်ႈၸုမ်း။
မၢႆဝၼ်း- ၄.၈.၂၀၀၈ ။

ၵေႃႉယိင်းႁၵ်ႉမေႃသွၼ်ၵေႃႈ

မႂ်ႇသုင်ၶႃႈ။ မေႃသွၼ်ႁဝ်းၶဝ် တၢင်းၼိူင်းတၢင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်၊ ႁဵတ်းၵၢၼ်ၵမ်ႉႁႅၼ် ၶိင်ႇဢဝ်ႇၶႃႈ? ။ ၶႃႈ ယိင်း ၸုၵ်းႁဵတ်းလႆႈ မၼ်းႁဵတ်းထိုင်သေယဝ်ႉ ႁင်ႇလႆႈတၢမ်ႈလိၵ်ႈထွင်ထိုင် တီႈ ပၼ်မေႃသွၼ်ႁဝ်းယဝ်ႉၵေႃႈ။

လွင်ႈတၢင်း ၵၼ်ၶႃႈ ၼႂ်းလၢတ်ႈၶေ ပဵၼ်လွင်ႈ ၵၼ်ၶႃႈၶဝ် လႆႈႁူႉၶႄႉၵႂ်ႈ,တူၺ်းတီႈ တၢတ်ႈ,ႁၢႆးပႃ ၸူဝ်း ၶၢဝ်းသွၼ်းၶဝ်ႈ လိၼ်ႁႃႈၶၼ်ႈၵေႃႈ။ တၢတ်ႈ,ႁၢႆးပႃၼႆႉ လႆႈဝႃႈတၢတ်ႈ,ႁၢင်ႈလီၵႂၼ်, ၵၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။ ႁူၼ်းမိူင်းတႆး တင်း ၶမ်းၼႄ တေပဵၼ်ႉထိုင်ႁၼ်ထိုင် တၢင်းႁၢင်ႈလီၵႂၼ်, တၢတ်ႈ,ႁၢႆးပႃ ၶၼ်ႈၶေႃ။ ၽိူဝ်ႈ ဝႃႈႁိုဝ်ၵေႃႈယဝ်ႉ၊ ၶႃႈၼႄ တိုၼ်းယူင်ႈယေး ယုၵ်ႉၵႃႇ ႁင်ႇမၼ်တၢင်းႁၢင်ႈလီ တၢတ်ႈ,ႁၢႆးပႃ ၶၼ်ႈ ပဵၼ်ၵၼ်ယႂ်ႇ,ၵူၼ်း ၼမ်ႉတွၼ်းလီလိုဝ်ပိုၼ်ႈ ၶိုၼ်းၵမ်,ၽႃႇၶၼ်ႈ ၶဝ်ယဝ်ႉ။ ႁဝ်းၶႃႈ ပႆၽႃႈၼႂ်းၶိုၼ်းၶဝ်ႈ ႁူမ်းၽေႃၵွၼ်၊ လုၵ်ႈၵိၼ်လူင် ႁိုဝ်းၶၼ်ႈလႄႈ၊ လုၺ်းၶဝ်ႈ၊ လမ်ၶဝ်ႈ ၵိမ်းၽၼ်, ငဝ်ႈတူၼ်းမႆႈႁိုဝ်းၶၼ်ႈလႄႈ၊ ႁၵ်းၶႂင်, ႁၼ်ႁၢၵ်ႈမႆႈသေ ယွပ်ႇ,ၶိုၼ်းၶဝ်ႈ တူႈငိုပ်ႇ,မႆႈ ၶၼ်ႈလႄႈ၊ ၶင်ႈၵိင်ၶိူဝ် လုၵ်ႈမၢၵ်ႇ,ၵိၼ်သေ ၶမ်ႇ,တၢင်းၶဝ်ႈၽွင်ႈ တူၵ်းသႂ်ႇ, ၶိူဝ်ၵွၵ်းႁူဝ် ႁိုဝ်းၶၼ်ႈလႄႈ၊ ၸီႉ,ၼိူဝ်းၶၢမ်ႈ ၶဝ်ႈၼမ်ႈပၢင် ႁိုဝ်းၶၼ်ႈလႄႈ ၵိၼ်,လီသိုဝ်းႁဵတ်းၶႃႈ။ သမ်ႉပဵၼ် ၽႂ်းလိၼ်ႁႃႈ ၶၢဝ်းသွၼ်းၶဝ်ႈ ၼလႆႈ မၢဝ်,မၢဝ်,သၢဝ်သၢဝ်ၶဝ် ၵႂၼ်ၵၼ် ၵဝ်ၶဝ်ႈၵႃတ်,ၵၼ် သၢတ်,ၵၼ် ႁွတ်းၵၼ် ပေႃးၶၼ်ႈလူင်ႁူႉ။ ၶိုၼ်းၶၼ်ႈ ၶိုၼ်းႁဵတ်းၶႃႈ ယိင်းသမ် ၸုၵ်းႁဵတ်းလႆႈ ၶေႃႈႁၢမ်းမေႃသွၼ်ႁဝ်း ၵၼ်ဝႃႈ "ႁဝ်းၶဝ်ၶၼ်ႈ ဝူၼ်ႉငၢင်ဝႆႉ ၶိုၼ်းၽိူင်ႈပိုင်တၢင်းၶဝ်ၵိုဝ်ႈ" ၶၼ်ႈသေ ၾၢင်ႉ ၵမ်,ႁၵ်းၵၼ် မၼ်ႈတူၺ်းပိုၼ်ႈၵေႃႉ ပိုၼ်ႈမုၼ်းမႃး၊ ၶိုၼ်းႁဵတ်းၶၼ်ႈပဵၼ်ဝႆႉ လွင်ႈၽွင်ႈၶမ်ၵႂၼ်, ၵၼ်ၶိူင်ႈယူႇၶၼ် လွမ်ယိၼ်ၶွမ်းႁပ်ႉ ဝႆႉယူႇ။

ပဵၼ်ၼိုဝ်ၵေႃႈ ၵၼ်တေယႃႁဵတ်း ၶႃႈယိင်း ပေႃႇ,မႃးယဝ်ႉ။ ၶွင်လုၵ်ႈၵႂၼ်,ၶဝ် မႃးၶွင်ႈႁူဝ်းၶႃႈဝႃႈ "မေႃသွၼ် ယိင်းမူတ် ႁဝ်းပွၵ်ႈမိူဝ်းယဝ်ႉၶႃႈ" ၶၼ် သိင်လုၵ်ႈၵိၼ်ၵႂၼ်,ၶႃႈၶၼ်ႈ မၼ်းၵိၼ်, ၵိတ်းၼႂ်ႈႁဵတ်းၶႃႈ ပေႃးသုၵ်ႈသႂ်ႇ ႁိုၼ်ႈပၢင်,ႁူႉ ၵမ်းလီဝ် ယဝ်ႉၵေႃႈ။ မႂ်ႇသုင် မေႃသွၼ်ၶႃႈ။

ၶပ်ႉယမ်ထိုင် တႃႇသေ,ၵေႃႈ။

(ယိင်းမူတ်)

ebook is created by www.Shanyoma.org

႔. တီႈမႂ်ႇပၢင်လိၵ်ႈထႆး ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၼ်းၵေႃႉသူ လွင်ႈယိူင်းဢၢၼ်းသူလူး။

မၢႆႁိူၼ်း (႘႔)
သီၼ်ႈတၢင်းမိူင်းသူႈ၊
ပွၵ်ႈ (႘)၊
ဝၢၼ်ႈၶူး။
မၢႆဝၼ်း- ႑႘.႘.႒႐႐႘ ။

မႂ်ႇသုင်ၶႃႈၶိူဝ်း ၸဝ်ႈတွၼ်း

ၵူၼ်းၵေႃႉႁဝ်းၶဝ် တင်းႁိူၼ်းတင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶႃႈ?။ ႁဝ်းယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ် ၶႃႈၵေႃႉသေၵမ်းၼႆ ႁဝ်းတိူင်ႇၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၶုၼ်ၶိုၵ်းလႆႈသူ ယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ၶမ်သေၼၼ်ႉ ၶဝ်ႈလႆႈတီႈမႂ်ႇလိၵ်ႈ ယိၼ်းထိုင်မႃးယဝ်ႉ။ ယိၼ်းလီၶွမ်း ၶိုၵ်ႉသေၵမ်း။

ၵၢၼ်ႁဝ်းၶိုၵ်ႉလၢတ်ႈၶေသူၼႆ ပိၼ်လွင်ႈယိူင်းဢၢၼ်းႁဝ်းၵိူဝ်ႈ။ ၵူဝ်းၼၢဝ်းႁဵၼ်းသွၼ်ၵၢဝ် လိၵ်ႈလၢႆးၶွင်ႇ ႁဝ်းၶဝ် လႆႈႁူႉၶၵ်းမိုတ်ႈၵိုဝ်းၵၼ်မႃးၵေႃႈ ႁဝ်းၵဝ်ႇၵုၼ်မုၼ်ၶွမ်း တေႃႇတေႃႇယူႇယဝ်ႉ။ မိူဝ်းၼႆႉၼႆႉၼၼ်ႉ တေပိၼ်ဝၼ်းၶူးယဝ်ႉ ၶႃႈ။ တေႃႇလိဝ် ၶူးၶိုတ်းမေႃသွၼ် တီႈႁူင်းႁဵၼ်း ၵိုဝ်ႇၵၢတ်ႈႁဝ်းၵႂႃႇၵိူဝ်ႈ။ လုၵ်ႈႁဵၼ်းႁဝ်းၼၼ်ႉ တေမီးမွၵ်ႈ ႔႐ၵေႃႉယဝ်ႉ။ ႁဝ်းၶဝ် သွၼ်ႁဵၼ်းလိၵ်ႈလၢႆးၵိူဝ်ႇၵၢတ်ႈႁဝ်းၵမ်ႉၼိုင်ႈ လိၵ်ႈလၢႆး ၵၢၼ်တႃႇတေတိတ်းတေႃႇ ၵမ်ႉၽႃႇၶေႃႈသၼ်ႇၵိူဝ်ႈ။ ပုၼ်ႈတႃႇ တေတူၺ်းထိုင် ၶိူဝ်လုၵ်ႈႁဵၼ်းႁဝ်း ၶႃႈလွင်ႈလွင်ႈ ၼၼ်ႉ ၵၢဝ်ၽၢၼ်ႇ၊ ပၢႆးပႃႇ၊ လၢႆႇ၊ ပၢႆးယူႇလီ ၵမ်ႉၽႃႇ တႃႇၵိၼ်တႃႇယႃႇမ် တႃႇၶုၼ်ႈတႃႇမၢႆး၊ တႃႇလီၼ်ႈၽၢဵလၵ်းလိမ်၊ တႃႇမီးပိုၼ်ႉႁူႉၵိူဝ်းၶဝ်ႇ ႁိူဝ်တေဝၢႆႈလႃႇ သူဝႃႈ။ "သူၼ်လူင် ၵၢၼ်ၶဝ်ႇၵိူဝ်ႈ တေပိၼ်တီႈသူၶဝ် ၵိင်ပိူင်ႈၶဝ်" မိူၼ်ၶဝ်ႇ၊ ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵဝ်ႇပေႃႈႁဝ်း လၢတ်ႈၶဝ်ႈယဝ်ႉ။ ႁဝ်းၶဝ် ၶဝ်ႈလႆႈၶတ်းၸႂ်ႁိုတ်းသူၼ် မႃးၶႃႈ။ တေႃႇလိဝ် ၶိုင်းသူၼ်လူင်ႁဝ်းၶဝ်ႇ မီးဝႆႉ ၶွင်ပႃလူင် သၢမ်၊ သီလုၵ်ႈ လိင်ႉပႃဝႆႉၶႃႈ။ တူၼ်ႈမၢၵ်ႇၽေႃႇလွႆ၊ တူၼ်ႈမၢၵ်ႇလီးၶီ (မၢၵ်ႇၵၢႆးၵၢင်မိူင်းၼၼ်ႉ) လွႆ၊ မၢၵ်ႇမူင်ႇလွႆ၊ မၢၵ်ႇၶေႃႇလွႆ၊ မၢၵ်ႇၵေႃႇလွႆ ၵိူဝ်းၶဝ်ႇ ပိၼ်တႃႇပုၼ်ႈၼၢဝ်းယၢမ်း။ တူၼ်ႈၽၵ်းယိူဝ်ႈ ၶၢင်းဢိဝ်ၵေႃႇ ၽၵ်ႇၶႃႈမိဝ်းမိဝ်း ၶဝ်ႇသမ်ႇ ပိၼ်တႃႇၵိၼ်ၶႃႈဝၼ်း၊ တူၼ်ႈၼဝ်ႈၵၢပ်ႇ၊ တူၼ်ႈၵွႆႈ ၵိူဝ်းၶဝ်ႇၵေႃႇ သမ်ႇပိၼ်တႃႇ ၵမ်ႇၵိမ် ၶႃႈလွင်ႈ ၵမ်ႇၵိူဝ်ႈၶူး။ ပုၼ်ႈတႃႇႁဝ်းၼၼ်ႉ ၵူဝ်ႇယူႇလၢႆးၶဝ်ႇ တိၼ်းသွၼ်ပၼ် ပိုၼ်ႉႁူႉ ၶႃႈလွင်ႈလွင်ႈၶႃႈဝၼ်း၊ ၵၢၼ်သွၼ်ၵၢၼ်ႁဵၼ်းႁဝ်းၵေႃႇ ယင်းပႃလႆႈမီး တူဝ်ထူပ်းၶိုတ်းၵၢဝ်လွၼ်ႉလွၼ်ႉ၊ ၵူၼ်းၵေႃႉသေႈႁဝ်းၵေႃႇ ၵၢၵ်ႈၵႂၢမ်း ယၢင်ႈၵႂၢမ်း တူဝ်ႁဝ်းသေႉသေႉ၊ ပၢင်ထၢမ်ႁဝ်းၵေႃႇ ၵမ်ႉမီးတၢင်းယၢပ်ႇယိူၼ်းၶၢၼ်ၵိူဝ်သင်သေ လႆႈတွပ်ႇၵေႃႇလိတ်ႈယူႇ ၶႃႈယၢမ်း၊ ၼိပ်းၼူးလမ်လူင် ၵၢၼ်တေလႆႈသုပ်းႁူဝ်ၶေၼ်ႇၵေႃႇ ဝၼ်းၶိူင်ႈၵဝ်ႇၵဝ်ႇ ႁဝ်းတေလႆႈသုပ်း ၵိူင်ႇၶဝ်ႇသူၶဝ်ယူႇၶဝ်ႇ ႁဝ်းယုမ်ႇယမ်ဝႆႉၵိူဝ်ႈ။ ႁဝ်းထၢင်ႇၼၼ်ႉ ႁဝ်းၶဝ်ႇပိၼ် လုၵ်ႈႁဵၼ်းလီၵေႃႇၶိူင်ႈ ၵၢၼ်ၼိုၼ်ႈႁူင်းႁဵၼ်း ၵၼ်ႉၵႂၢမ်ဝႆႉယူႇ ၶဝ်ႇၵိူဝ်ႈ။

သူၶဝ်ၶႃႈၵေႃႉ ႁဝ်းၶုၵ်းၶိုၵ်ႉလႆႈႁဝ်း မိူဝ်ႈၽွင်း သူၶဝ်ၸူႉၼိုၼ်ႈႁဵၼ်းၶေၼ်ႇ ၶိူင်ႈၵူဝ်ႇၶိူင်ႈၵိပ်းၶဝ်ႇၵေႃႇ ႁဝ်းယိၼ်း ၶၢၼ်ႇၶိုၵ်ႉၶွမ်းယဝ်ႉ။ မႂ်ႇသုင် ၶႃႈၵေႃႉၶႃႈ။

ၶုၼ်ၶိုၵ်ႉလႆႈ ယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ၶမ်သေ

(ၸၢႆးမွၼ်းလၢဝ်)

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်, 1

1. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ် ပွၵ်ႈၵမ်း ထီႈ (....)၊ ဝၼ်းမိူင်း (....) ၼႆႉလူး။
2. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈသူလႆႈမႃးၸိုၼ်ႈ ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်းၼႆႉ လူး။
3. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈပပ်ႉၵျၢၼ်းလိၵ်ႈတႆး ၵၢၼ်သူၸဝ် လႆႈသွၼ်ၵၢဝ် ၼႂ်းပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ်ၼႆႉလူး။
4. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈပပ်ႉလူၵျၢၼ်းလိၵ်ႈတႆး ၵၢၼ်သူၸဝ် လႆႈသွၼ်ၵၢဝ် ၼႂ်းပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ်ၼႆႉလူး။
5. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈပပ်ႉသဵင်တႅတ်ႈ ၵၢၼ်သူၸဝ် လႆႈသွၼ် ၵၢဝ် ၼႂ်းပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉ မေႃသွၼ်ၼႆႉလူး။
6. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈၼိူဝ်းၵူၺ်းၵေႃႈမွၵ်ႇမွၵ်ႇ ၵၢၼ်ၸၢင်ႉႁူ လႆႈမိုတ်ႈၵိုဝ်းမႃး ၼႂ်းၸူဝ်ႈၶၢဝ်း ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉၼႆႉလူး။
7. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈၼိူဝ်းမေႃသွၼ်လူင်ၵေႃႉၼိုင်ႈ ၵၢၼ်သူ ၸၢင်ႉႁူ လႆႈမိုတ်ႈၵိုဝ်းမႃး ၼႂ်းၸူဝ်ႈၶၢဝ်း ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉၼႆႉလူး။
8. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈၼိူဝ်းပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး ၵၢၼ်သူလႆႈ ၵၢဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းမႃး တီႈဝၢၼ်ႈၵွၼ်, ၵၢၼ်ၶိူင်ႈလူး။
9. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈၼိူဝ်း လုၵ်ႈၵျၢၼ်းလၵ်းလႅမ်ၵွၼ်,ၵေႃႉ ၶိူင်ႈ ၵၢၼ်သူလႆႈထူပ်းမႃး တီႈပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈ တီႈၶိူင်ႈလူး။
10. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈၼိူဝ်း ဝၢၼ်ႈယႅၼ်ႁိုဝ်ၵွၼ်, တီႈသူႁူႉ သွၼ်လိၵ်ႈမႃးၶေၼႆႉလူး။
11. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈၼိူဝ်း ၽူႈယႂ်ႇႁူၼ်းထဝ်ႈ ၵၢၼ်ယၢမ်ႈ သင်,သွၼ်, ပၼ်ၽွၼ်းလီ တီႈသူ၊ ၵၢၼ်ႁွင်ႈထႅမ် ၼႂ်းပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈသူၶေၼႆႉလူး။
12. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ ၵူၺ်းၵေႃႈသူ လွင်ႈၼိူဝ်း ၵၢၼ်သူႁူႉႁၼ်ထူပ်းမႃး ၵၢၼ် လၢၵ်ႇလၢႆး ပုၼ်ႈတႃႇသူ ၼႂ်းဝၢၼ်ႈၵွၼ်, ၵၢၼ်ၶိူင်ႈလူး။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(7) လိၵ်ႈထွင် တႅမ်ႈၶႄႈႁွင်ႉၸူဝ်း ၽိတ်ႈမွၵ်ႇပၢင်းၵၢဝ်

1. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင် ၵူၺ်းၵေႃႉသူ ၽိုၼ်ၶိုင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေမၼ်း လွင်ႈသူႁွင်ႉၸူဝ်းမွၵ်ႇၵၢဝ်မၼ်း မႄႈၼလ,ၵႅဝ်,တူၺ်း တီႈဝီင်းသူ ၸူဝ်ႉၶၢဝ်းမ်ႈၶႆႈလူး။

မၢႆၶိုၼ်း (41)
သိၼ်ႈတၢင်းမွၵ်ႇ,ၵၢမ်ၶမ်း၊
ဝၢၼ်ႈႁွင်းမူး၊
ဢေႃးဝီင်းႁွၵ်ႉၶမး။
မၢႆဝၼ်း- 8.7.2008 ။

ၵူၺ်းၵေႃႉၸၵ်ႉ မူဝ်ယွင်

ၵူၺ်းၵေႃႉၸဝ်းၶဝ် ၻင်းၶိုၼ်းတင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၵႃႈႃ။ ၼွႆႈယူႇလီ ၵိၼ်ဝၢၼ်ၵူၼ်းၵေႃႉသေၵမ်းၶႃႈ ၵဝ်းတိုင်,ၵၢဝ်,ပၼ်ယူႇ။ ၵဝ်းၶုၵ်းၶွႆလႆႈ ယႂ်ႇယႂ်ႇ,ၶမ်ၶမ်သေၼလ; ၶဝ်,လႆႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈ ယိုၼ်ႈထိုင်ပၼ်မႄးယဝ်ႉ။

ၵၢၼ်ၵဝ်း ၼႂ်ႈလၢတ်ႈၶေသူၼတႃႇ ပီၼ်လွင်ႈ ၵဝ်းၼႂ်ႈၼွႆႈသူ မႄႈၼလ,ၵႅဝ်,တူၺ်း တီႈဝီင်းၵဝ်းၶႃႈၵိုဝ်ႈ။ ဝၢၼ်ႈႁွင်းမူး ၵဝ်းၶႆႈ ယၢၼ်ၵႆတင်းဝီင်းႁွၵ်ႉၶမး ၼိုဝ်းသွင်လၵ်းသေ ပီၼ်ဝၢၼ်ႈယိၼ်ၶွႆၵွၼ်, တီႈၶိုင်ႈၵိုဝ်ႈ။ လိၼ်းၵုၼ်းၶႄႈ ႁၢင်ႈႁၢင်ႈ၊ သူၼ်တႃႇ သူၼ်မွၵ်ႇ, ပၢင်,ပၢင်,ပိင်းပိင်း လွမ်ႉႁူပ်ႈဝႆႉ ၵူၼ်းၽဝ်ႇ,ၽဝ်ႇ။ တီႈႁူဝ်ဝၢၼ်ႈ ၼိမ်းႁွင်းမူးၶၼ်ႉ မီးဝႆႉ တူၼ်ႈမွၵ်ႇ,ၵၢမ်ၶမ်း ၵီးလွၼ်ႉ တင်းတူၼ်ႈဝႆႉၵိုဝ်ႈ။ တူၼ်ႈမွၵ်ႇ,ၶႆႈ ၸူဝ်ႉသၢၵ်ႈမၼ်း တေမီးမွၵ်ႇ 200 ပီး ပႆယဝ်ႉ။ ၽဝ်ႇ,တၢင်းၵွၵ်ႇ,ဝၢၼ်ႈၵဝ်း သမ်ႉမီးၶုမ်ပႃႇၵဝ်ႈ ၶဝ်ႈမိူင်းၶွင် ၵၢၼ်ပီၼ်ၶူးမေႃလိၵ်ႈတႆးၵဝ်း ၵေႃႉၶိုင်ႈၶၼ်ႉၵိုဝ်ႈ။ ၵိတ်းဝႆႉတီႈမၢႆတွင်း ႁွင်းမူးၵွၼ်, ၵၢၼ်ၶိုင်ႈဝႆႉၵိုဝ်ႈ။ ပေႃးထိုင် ဝၼ်းၶူးမေႃလိၵ်ႈၵဝ်းမႄးၶႆ ၵဝ်းၵွၼ်ၵၼ်မႄးၶပ်ႉယမ်၊ ၵိတ်းပၼ်ၵူႉသူဝ်, တၢင်းလီယဝ်ႉသေ ၵိတ်းပၢင်ၶူၼ်ႉမ်း လွင်ႈပိုၼ်းၶူးမေႃတႆးၵဝ်း ၵူၼ်းပီးၵိုဝ်ႈ။ ၶင်,သူ မီးၶွႆၼႂ်ႈလိပ်ႈၵိၼ်းၽၢႆႈၵႃ ၵၢၼ်ၵိဝ်,လူၺ်ႈ ပိုၼ်းၼိုဝ်းတႆး ၵဝ်း ဝႃႈၶၼ်ၼလ; သူထုၵ်ႇ,လီႁူၼ်ၶူႇယူႇၵိုဝ်ႈၶႆ ယုမ်,ယမ် ၶိူင်ႉၶၼ်သေၼလ; ၶဝ်,လႆႈႁွင်ႉၸူဝ်းၵၢဝ်၊ မွၵ်ႇ,သူယဝ်ႉၵိုဝ်ႈ။ လိူဝ်သေၶၼ်ႉ ၵွင်ႈတီႈၵိတ်းၵွၵ်ႇ, ယႃႈယႃၵေႈတႆးလွႆ၊ ယႃႈလိုတ်ႈၵၢင်းတိူဝ်းလွႆ၊ ယႃႈယႃ ၵူၼ်းမိဝ်းမိဝ်းလွႆၵေႈ တေပၼ်လွင်ႈ တၢင်း ၵၢၼ်သူတေၶဝ်ႈၶွႆၵွမ်းထိင်ႈယူႇ။

သူတေမႄးဝၼ်းလွႆၶႆ ပွင်,ၶၢဝ်,ၵွမ်းသႃႇလူမ်းၵေႈလီ၊ ၵွမ်းၽွင်းၽိင်းၵေႈလီ ၵိုဝ်ႈၶႄႈ။ ၵဝ်းတေမုင်ႈမွင်းပွႆ ၵပ်ႉတွၼ်ႈဝႆႉယူႇ။

မုင်ႈမွင်းဝႆႉသေၼလ;
(ၶၢင်းသိၼ်ၵွၼ်,)

ၶေႃႈတႅတ်ႈ

ၽွင်းၽိင်း - ၽူႈၼၼ်းၵၢၼ်လၢတ်ႈတေႃႇ ၵပ်းသိုပ်,တေႃႇၵၼ်
သႃႇလူမ်း - လွင်ႈၵပ်းသိုပ်,တိတ်းတေႃႇၵၼ် ၵွမ်းသႃႇလူမ်း
လိပ်ႈၵိၼ်းၽၢႆႈ - ၽၢႆႈ ၵႃ - လမ်းတိုၼ်း - သိုပ်,လိပ်ႈၵိၼ်းၵၢဝ် ၼွႆႈထိုင်တီႈထိုင်လိၼ်း၊ ၼွႆႈႁူႉၶိင်ႈ လိၼ်းလီလိူဝ်မႄး။

ebook is created by www.Shanyoma.org

၇. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင် ၵူၺ်းၶေႃႉသူ ၽိၼ်ၶိုင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေမၼ်း လွင်ႈသူမွၵ်ႇၸွႆႈမၼ်းမႃးၶဝ်ႈ ပၢင်ပွႆးပီႊမႂ်ႇတႆး တီႈဝဵင်းသူၶဝ်လူး။

မႂ်ႇၶွၼ်း (40)
သီၼ်ႈတၢင်းႁူင်းမူး၊
ပွၵ်ႉထၢင်သႅင်၊
ဝဵင်းမိူင်းသူႈ။
ဝၼ်းထီႈ - ၁၂.၁၂.၂၀၀၈။

ၵူၺ်းၶေႃႈႁၵ်ႉ ၶမ်းယႅၼ်,

ၵူၺ်းၶေႃႈႁဝ်းၶဝ် တင်းၼွင်ႉတင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ် ယူႇႁႃႈ? ၸႂ်ႈယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်သေၵမ်းၼႆ ႁဝ်းတိုၼ်ႇ ၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၶေႃႈ ၶုၵ်းၶႂ်ႈလႆႈ ယႂ်ႇယႂ်ႇၼမ်ၼမ်သေငလႄႈ ၸၢင်ႉလႆႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈ ယိၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ်ႉ။

လွင်ႈတၢင်း ၵၼ်ႁဝ်းၸွႆႈလၢတ်ႈၶေသူငတေႃႇ ပိၼ်လွင်ႈႁဝ်း ၽိတ်ႈပၢင်းမွၵ်ႇၵၢဝ် ၸွႆႈသူ မႃးၶဝ်ႈပွႆးပီႊမႂ်ႇတႆး တီႈဝဵင်းမိူင်းသူႈၶၼ်ႈ ၶႅၵ်ႇၵိုဝ်ႈ။ ပၢင်ပွႆးပီႊမႂ်ႇတႆး ဝဵင်းမိူင်းသူႈ ႁဝ်းၶၼ်ႈ လႆႈဝႃႈ ၵိုၼ်းလူင်ၵိုၼ်းလၢင် ႁူႉပီႊယဝ်ႉၶႃႈ။ လႆႈဝႃႈ ပီႈၼွင်ႉႁူႉမိူင်းမိူင်း ၵၼ်လႆႈမႃးႁႃ ပဵၼ်မၢၵ်ႈမီး တီႈလွႆသႅင် ၵိုဝ်းၶၼ်ႈလိူဝ်၊ ၵၼ်လႆႈမႃး ၵိတ်းၵၢၼ် တႃႇယူႇသဝ်းၵိၼ်သၢင်ႈၵွမ်း လွႆသႅင် ၵိုဝ်းၶၼ်ႈလိူဝ်၊ ပီႈၼွင်ႉႁူၼ်းမိူင်းသူႈ ႁဝ်းၶဝ်လႆၶၼ် ၵႂၼ်ၵၼ် ႁူမ်ႈသိုဝ်ႈၵွမ်း ပီႊမႂ်ႇတႆးႁဝ်း တေႃႇတေႃႇဝႃႈဝႃႈၵိုဝ်ႈ။ ပေႃးထိုင်ဝၼ်းၶၼ်ႈမႃး ႁဝ်းပီႈၼွင်ႉမိူင်းသူႈၶဝ် ၵမ်ႈၼမ် ၵႂၼ်ၵၼ်ၶေႃႈၽိူင်ႈ ၵိၼ်ၵိူင်၊ ပွႆႉၵိူင်၊ ႁပ်ႉၵိူင်၊ လီၼ်ႈၵိူင် တီႈၼွင်းယေးၽွမ်ၵၼ်း ၵမ်ႉၵႃး ပၢင်ပွႆးလူင်ၶေႃႈ ၵိတ်းၵွမ်းႁူၼ်ႉၵိုဝ်ႈ။ ၶၼ်ႈပၢင်ပွႆးႁဝ်းၶၼ်ႈ မီးဝႆႉ လွင်ႈၼမ်သႅင်, တၢင်းလီၼ်ႈ ႁူႉလွင်ႈ၊ ပၢင်ၼမ်သႅင်, လမ်ႇၵႃမ်း၊ တႅမ်ႈလိၵ်ႈလၢႆး၊ ၵၼ်ၵၢင်း ၵိုဝ်းၶၼ်ႈႁူၼ်ႉၵိုဝ်ႈ။ လုၵ်ႉတီႈၶႄႈ ဝဵင်းမိူင်းသူႈ မိုင်ႈတူၺ်းႁူႉ လွႆသႅင်ႁူႉတီႈတီႈၶၼ်ႈၶေႃႈ ပိၼ်ႁူၼ်ႉၵၢင်း ၼိုပ်ႇပၢၼ်းသီ ဝဵင်းလွႆသႅင် မိူင်းတႆး ၵၼ်ၶိုင်ႈဝႆႉလေႃႇ။ လုၵ်ႉတီႈ လွႆၵဝ်ႈၵၢၼ်ႈသေ မိုင်ႈတူၺ်းႁူႉ ဝဵင်းလွႆသႅင်မိူင်းတႆး ႁဝ်းၶၼ်ႈၶေႃႈ မၼ်းၵိၼ်ႉၵၢင်းလီၶေႃႈၶေႃႈ။ လွင်ႈၶၼ်ႈ.... လွင်ႈၶၼ်ႈ ႁဝ်းမူၼ်ႈၸၼ်ႇသေ လၢတ်ႈ ၵၢဝ်ႇႁွႆး ၵမ်ႉၵိုဝ်ႈၶႃႈ၊ ႁဝ်းၸွႆႈသူ ပိၼ်တူဝ်ထုပ်း တေႃႇၶၼ်ၵွမ်းႁူၼ်ႉၵိုဝ်ႈ။ ႁူပ်ႈၶၼ် သူယႃႇပေ ဝူၼ်ႈၵိုဝ်ႈၶမ်ယဝ်ႉ။ သူထုၵ်ႇလီ တိၵ်ႉတတ်း မႃးၶဝ်ႈပၢင်ပွႆးပီႊမႂ်ႇတႆး တီႈမိူင်းသူႈႁဝ်း ၵိုဝ်ႈၶႃႈ။

မိူင်ႈမွင်း ၸွႆႈႁဝ်းၶဝ် လႆႈၵျေႃႇမူၼ်ႈသိုဝ်ႈ ၵွမ်းၵၼ်ႁူႉယူႇၶႃႈ။

ၵူၺ်းၶေႃ တၢမ်းၵိုဝ်ႈသူ

(ယိင်းယုမ်ႇ)

<u>ၶေႃႈတႅတ်ႈ</u>

ႁူၼ်ႉၵၢင်း - ၵၢင်းၵၼ်ၶွၵ်ႇၸွႆႈ၊ တႅမ်ႈၸွႆႈ၊ ယွမ်ႇသီ တူးသီၸွႆႈ၊ ပိၼ်ၼိပ်ႇၽၢင် ၵၢင်းလီတႃႇၵၼ်ၶိုင်ႈ

လမ်ႇၵႃမ်း - ၶမ်ႇၵႃမ်း

ၼမ်သႅင်, - ၼမ်ၵၼ် သႅင်ႈၵၼ်၊ တႃႇၵၼ်

ၵၼ်ၵၢင်း - တႅမ်ႈၵၢင်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

႘. တိမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၵူၺ်းၵေႃႉ ၼိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေမၶၢၼ်း လွင်ႈသူၸွၵ်ႈ၊ ၸွမ်းမၢၼ်းမႄးၶွင်ႈၼႃတႆး မေႃသွၼ်လိၵ်ႈတႆး တီႈဝၢၼ်ႈသူၼ်လူး။

မၢႆႁိူၼ်း (႒႔)
သၢၼ်ႈတၢင်း ၼေႃႇၵုတ်ႉ၊
ဝၢၼ်ႈပုင်ႉၶူဝ်း။
ဝၼ်းထီႈ- ႑႔.႘.႒႐႐႘ ။

ၵူၺ်းၵေႃႉ ယိင်းလၢမ်ၶမ်း

ၵေႃႉၵိူဝ်း၊ ၵူၺ်းၵေႃႉႁဝ်းၶဝ် တင်းၼွၵ်းတၢင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇႁႃႇ?။ ၸွမ်းသူၶဝ် ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်သေ ၵမ်းၼႆ ႁဝ်းတိုင်ႉၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၵေႃႈ ၶိုၵ်းၶႂ်ႈလႆႈသူ ယႂ်ႇယႂ်ႇ ၶမ်ၶမ်သေၵေႃႈ လႆႈတိမ်ႈလိၵ်ႈ ယိၼ်းထိုင်မႃးယဝ့်။

ၵၢၼ်ႁဝ်းၼႂ်းလၢတ်ႈသူၵေႃႈ ပိၼ်လွင်ႈၼမ်ႉႁဝ်း လႆႈၽိတ်းမွၵ်ႈ၊ ၸွမ်းသူ မႄးၼႃတႆးၶွင်ႈ ၵၢၼ်သွၼ်လိၵ်ႈလၢႆးတႆးႁဝ်း ၵိူဝ်ႈ။ ပႆၼႆ တီႈဝၢၼ်ႈႁဝ်းၶဝ် ပိုတ်ႇႁူင်းပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး တင်းမူတ်းမီး ႔႐ ဝၢၼ်ႈၵိူဝ်ႈ။ ၶႂ်ႈၼႆ တီႈဝၢၼ်ႈ ၶမ်ႇၵိၼ်လီ ၶၼ်ၼႆ တိုၵ်ႉလူဝ်ႇၸႂ် မေႃသွၼ်ၵေႃႉၶိုင်ႈၶႃ။ ၵွပ်ႈၼႆ ႁဝ်းၶဝ်ၶိုၵ်းၶႂ်ႈလႆႈသူသေ ၶဝ်ႈလႆႈၸွႆႈၸွမ်းသူ၊ ယွၼ်းတၢင်းၶွႆႈထိမ်သူ ၼႆယဝ့်။ ၵေႃႉၵူၺ်း ပေႃးႁဝ်ႉဝၢၼ်ႈမိူင်းၼႆ လူဝ်ႇၶွႆႈထိမ်ၵၢၼ်၊ ပေႃးႁဝ်ႉလုၵ်ႈလၢၼ်သမ်ႉ လူဝ်ႇသွၼ်ပၼ် ပႆႇလႃႇ၊ ပေႃးႁဝ်ႉၶိုင်ႈ ၶၢတ်ႈ ၽေႃႇသႃႇသမ်ႉ လူဝ်ႇမေႃလၢတ်ႈသူၼ်းတုမ်း ၶဝ်ႇဝႃႈ။ ၶင်ႇၵၢၼ် သူၶဝ်ႁဝ်းၵျႃး ၶတ်းၶႂ်ၸၢင်းၵၢဝ် ၽိုၵ်းၽွၼ်ၵၢဝ်မႃး လွင်ႈလိၵ်ႈလၢႆးတႆးႁဝ်းၼႆ ႁဝ်းလူဝ်ႇမိူၼ်ၼေႈတိုဝ်း ၶွတ်ႇတူဝ်ႈၵျႃႉ။ ပၼ်ႈၽွၼ်း တႃႇၼေပၼ် ပိုၼ်ႉၸူပ်းမေႃၶၼ်ႈၵေႃႈ ပၼ်ၽွၼ်းလီ ထိမ်သၢင်ႈပႃႇရမီႉႁဝ်းၵမ်ႉၶွၼ်ႈၵိုဝ်?။ လွင်ႈၶိုဝ်းၶႂ်ႈ သူၶိုၼ်းပွင်ႉၶွၼ်လိုဝ်ႈႁဝ်းယဝ့်။ ၵွပ်ႈၼႆ ၵူဝ်းမၢဝ်းမႆႈ ၽွင်းပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး တီႈဝၢၼ်ႈပုင်ႉၶူဝ်း၊ ဝၢၼ်ႈၶမ်ႇၵိၼ်လီ ၶႆႈ ၸွႆးလႆႈပိၼ်ထီႈႁဝ်း ၽူပ်ႇထူပ်းၵၼ် ၵၢၼ်ထိင်ႈယဝ့်ၶေႃး။ ပေႃးပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆးႁဝ်း ယဝ့်တူဝ်ႈၼႆ ႁဝ်းၶဝ် တင်းလုၵ်ႈၵိူၼ်းတၢင်းသိူင်ႈ လူဝ်ႇၶပ်ႉမိုင် ၵျႃႉၶလ တူၺ်းယိူဝ်း တၢတ်ႈၽွင် ထိင်ႈသေၵွၼ်ႇၶေႃး။

ပၼ်ႈတေႃႇ ၶပ်ႉမိုင် ႁၢင်ႈၼွၼ်း ႁႂ်းလွင်ႈလွင်ႈၶတ်း ႁဝ်းၶပ်ႉမိုင်ၸဝ့်ယဝ့်။ သူ ယႃႇမိုဝ်ႈၶႂ်ႈသင်ၶေႃး။ ႁဝ်းၶဝ်ၶလႆႈ ပီႈ ၼွင်ႉ ဝၢၼ်ႈၶမ်ႇၵိၼ်လီ တင်းသိုင်ႈ မိုင်ႈမွင်းပိူၺ်ႈႁပ်ႉတွၼ်ႈၸဝ့်ယူႇ။

ၵူၺ်းၵေႃႉသူ

(မေႃသွၼ် ၶၢင်းၼုၺ်း)

<u>ၶေႃႈတိတ်ႉ</u>

ၽေႈတိူဝ်း - ၶမ်လိူဝ်မႃး (လွင်ႈလီတင်းၶမ်)
ၼၽႈတိူဝ်း - ၶမ်လိူဝ်ပေႃးၵမ်ႉၵၢၼ်ႉလႆ (ၽွၼ်းၶၢဝ်မဝ်) - <u>ၶေႃႈတိၵ်ႈ</u>- ယေႃးၵျႃႉတၢင်းပိၼ် ၼၽႈတိူဝ်း
ၽေပၼ် - တီႈတူဝ်ၵဝ်၊ ၵမ်ႉယွမ်း (ၽေပၼ် တၢင်းႁူႉပႆႉလၢႇ ႁူႉသူဝ်ႉၶဝ်)
ၼၽပၼ် - တီႈတူဝ်ၵဝ်၊ ယူပ်ႈယွမ်းၵျႃႇ (ၼၽပၼ်ၶူဝ်းၶွင်)
ပႃႇရမီႉ၊ - လွင်ႈၵမ်ႉၵမ်ထိမ်ပၼ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

႘. တီႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၵူၼ်းဢေႃႉ ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေမၼ်း လွင်ႈသူၽိတ်ႈပၢင်းမွၵ်ႇ,ၵၢဝ်မၼ်း ၼႂ်ႈမၼ်းမႄးၶပ်ႉမိူင် ၸွႆႈႁၢင်ႈႁၢင်ႈၶႅမ်းပၼ် ပၼ်ႈတႃႇႁဵတ်းပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႇ ၶႂ်လူး။

မၢႆၼီၶၼ်း (1႘)
သီၶၼ်ႈတၢင်း လွႆမူင်ႈမိူင်း၊
ပၢင်သဝ်းလွႆၽႃ၊
ၵိူင်ႉၵၢလိ။
ဝၼ်းထီႈ- 1႘.႘.200႘ ။

ၵူၼ်းဢေႃႉ သၢႆးႁၢၼ်လိၼ်း

ၵူၼ်းဢေႃႉႁဝ်းၶဝ် တၢင်းၼိူင်းတၢင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶႃႈႁိုဝ်။ ၼႂ်ႈယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်သေၵမ်းၼႆ ႁဝ်းတိူင်, ၵၢဝ်,ပၼ် ႁူးဝၼ်းယူႇ။ ႁဝ်းၶႃႈ ၶုၵ်းၸႂ်လႆႈသူ ယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ၶမ်သေၼလႈ ၸၢင်,လႆႈတီႈလိၵ်ႈ ယိၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ်ႉ။

လွင်ႈၵၼ်ႁဝ်း မႅႈလၢတ်ႈၶေသူၼတေႃႉ ပီၼ်လွင်ႈမိူဝ်း ႁဝ်းလႆႈၽိတ်ႈမွၵ်ႇ,ၵၢဝ်သူ ၼႂ်ႈလႆႈမႄး ၸွႆႈႁဝ်းၶပ်ႉမိူင် ႁၢင်ႈႁၢင်ႈၶႅမ်းပၼ် ပၼ်ႈတႃႇႁဵတ်းပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႇမေႃသွၼ် ပွၵ်ႈၵမ်း–2 ၼလႈ ပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႇ မေႃယႃပွၵ်ႈၵမ်း–1 ၵၼ်တေ ႁဵတ်းတီႈ ပၢင်သဝ်းလွႆၽႃ ၵိူင်ႉၵၢလိ ၶႂ်ႈၵိူဝ်ႈ။ ႁဝ်းၶဝ် ၵီၼ်းၵၢၼ်းဝႆႉ တႃႇႁဵတ်းပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႇမေႃသွၼ် တီႈႁူင်းႁဵၼ်း ၶေႃႉတီၼ်းမိူဝ်း တီႈပၢင်သဝ်းလွႆၽႃ သေယဝ်ႉ တီႈပၢင်သဝ်းၶေႃးလိၼ်လိၼ် ၶၼ်ႈ သမ်ႉတေႁဵတ်းပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႇ မေႃယႃၶႂ် ၵိူဝ်ႈ။ ပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႇမေႃယႃ သမ်ႉတေလႆႈႁဵတ်း ၸူဝ်းၶၢဝ်း ႘ လိူၼ်ဝႃႈၶႂ်ၼလႈ ႁဝ်းၸၢင်, လႆႈတီႈလိၵ်ႈၽိတ်ႈ မွၵ်ႇ, ၼႂ်ႈသူမႄးၶပ်ႉမိူင်ပၼ် တႃႇပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႇမေႃသွၼ် ၶႂ်ယဝ်ႉ။ ၸူဝ်းၶၢဝ်း ႁဝ်းၶဝ် တိုၵ်ႉဢေႃႉသၢင်ႈၶႃႈၵၢၼ် တႃႇဝၢၼ်ႈမိူင်း ၸိူဝ်ႉမိူဝ်းႁဝ်းၶႂ် ႁဝ်းလူဝ်, ၶတ်းၸႂ်းသႂ်ႉၵႂ် ႁဵတ်းသၢင်ႈ ပၼ်ႈၽွၼ်းႁဝ်းႁူဝ်ႉ ၼႂ်ႈၽိူၼ်ႈၽိူၼ်ႈၵိူဝ်ႈၶႃႈ။ တေႃႇလိူဝ် ႁဝ်းၶဝ် လူဝ်,ႁဵတ်းၽိူၼ် ၼလႈ တၢင်,လွႆ ႁၢၼ်ႉတႃႇၵမ်းပၼ်ႈလမ် ၸိူဝ်းၶႂ်လွႆ ၶဝ်ၵိူဝ်ႈ။ သမ်ႉတႃႇႁူင်မိူဝ်ႉ ၼလႈ သမ်ႉတႃႇႁဵတ်းၸွင်ႈ ၵိၼ်ၶဝ်ႈ ၶဝ်ၼတေႃႉ ပီႈၶွင်ႉဝၢၼ်ႈသၢၵ်,ၶဝ် ၵၢဝ်ပၼ်ႈၽွၼ်းသေ ႁဵတ်းဝႆႉယူႇယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈၶႂ် သင်သူ ႁပ်ႉလႆႈလိၵ်ႈ ႁဝ်းၶႃႈ ၵႂၵ်ႇ,မႃးတီႈၶႂ်ႈ ၵမ်းလိူဝ်သေၼလႈၶႃႈ။

မူင်ႈမွင်း တၢင်းၸွႆႈထႅမ် တီႈသူသေၼလႈ။

ၵူၼ်းဢေႃႉႁၵ်ႉသူ

(သၢႆးလိူၼ်ၶမ်း)

႙. တီႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်မေႃသွၼ် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေမၼ်း လွင်ႈသူၽိတ်ႈပၢင်းမွၵ်ႇ,ၵၢဝ် ၼႂ်ႈမၼ်း မႄးမိူၼ်ႈ ပၢင်လူင်းႁွမ်း/ပၢင်လိုဝ်ႈႁွမ်း ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး ၸူဝ်းၶၢဝ်းမႂ်ႈ ၵၼ်ႁဵတ်းတီႈ ဝၢၼ်ႈသူၶႂ် ၶႂ်လူး။

ebook is created by www.Shanyoma.org

မၢႆၽိူၼ်း (1၈)
သီၶႅၼ်ႈတၢင်း ၶွင်ၸဵပ်ႇမိူင်း၊
ပွၵ်ႈဝၢၼ်းၵွၼ်ႇ၊
မိူင်းယေႃ။
ဝၼ်းထီႈ- 2၀.၄.2၀၀၈ ။

မွၵ်ႇသွၼ် မေႃသွၼ်ၵူၼ်းၵေႃႈ

မေႃသွၼ်ၵူၼ်းၶဝ် တင်းၽွင်ႈတင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶေႃႈ?။ ၽွင်ႈယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်သေၵမ်းၵေႃႈ။

ၵၢၼ်ႇၶႃႈၵူၼ်း မွၵ်ႇလၢတ်ႈၼႄ ပီၼ်လွင်ႈမိူင်း ၵၢၼ်ၶႃႈလႆႈၼိတ်ႈပၢင်းမွၵ်ႇၵႃႉ မေႃသွၼ်ၵူၼ်း ၽွင်ႈမေႃသွၼ်ၵူၼ်း မႃးၸိုၼ်ႈပွႆးလိုဝ်ႈၵိၼ်း ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး ၸူဝ်းၼၢဝ်းမႆႈ ၵၢၼ်ၵီတ်ႈတီႈ မိူင်းယေႃ ၵူၼ်းၶဝ်ႈၵေႃႈ။ ပီၼၼ်ႉ ၵူၼ်းၶႃႈ မိူင်းယေႃ ပၢင်လူဝ်ႇလိၼ်၊ ၸွပ်ၸွၵ်ႈ၊ မိူင်းၼႆတ်ႈ၊ ၵုင်းသႃႇ၊ ပၢင်ၶေႃး၊ ၸွပ်ၶမ်ႇ၊ မိူင်းၵႅတ်ႈ၊ ၶေႃးလၢဝ်း၊ ၸွပ်ပိူၵ်ႇ၊ မိူင်းတီမ်၊ ၶေႃးၼဵၼ်း တင်းသိုဝ်ႈ မႃးၸွမ်ႈၵၢၼ် ၵီတ်ႈပွႆးလူင်းလိုဝ်ႈ ၵိၼ်းပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး တီႈၶူင်းဝတ်ႉၵၢင်မိူင်းၶဝ်ႈၵေႃႈ။ ဝၼ်းၶၼ်ႈ လုၵ်ႈၵိၼ်း၊ မေႃသွၼ်၊ ၵူႈၼမႆႈလုၵ်ႈၵိၼ်းၶဝ်ၵေႃႈ တေမႃးၶမ်ႇတေႃႇယဝ်ႉ။ ၵူၼ်းၶႃႈ ၵၢၼ်းတေယွင်ႈယေးပၼ် ထိုင်သူး တီႈၼႃႈၵတ်ႉၸၼ်ႇ၊ လိၵ်ႈလၢႆးၶဝ်ၵေႃႈ။ ၵွပ်ႈၼၼ် ၶႃႈၵူၼ်း မွၵ်ႇၽွင်ႈမေႃသွၼ်ၵူၼ်း ယုၵ်ႉတူဝ်ယေးၶိုင်းသေ ၼိဝ်ႉၸွတ်ႈမႃး ပၼ်ၵီၼ်ပၼ်ၼႅင်း တီႈၵူၼ်း ၶႃႈသေၼလႆႈ မႃးပၼ်ၶေႃႈပွၼ်ႈၵွမ်းသၼ်ႇ တီႈၵူၼ်းၶႃႈ ၵိတ်းၶိူင်ႈၶဝ်ၵေႃႈ။ မေႃသွၼ်ၵူၼ်းၵေႃႈ ဝိၼ်ၸႂ်ၵီးလူ ၵၵ်ႉၸွမ်ၵူၼ်းၶႃႈ တင်းသိုဝ်ႈသေယဝ်ႉ ၵပ်ႉၵႃႉၶေႃႈၼိတ်ႈပၢင်းမွၵ်ႇၵႃႉ တီႈၶႃႈၵူၼ်းသေၵမ်းၵေႃႈ။

ၽွင်ႈတူဝ်ၸႂ် မေႃသွၼ်ၵူၼ်း ၵတ်းၵိုၼ်ႈသိုဝ်ႈသၢၼ်း သေၵမ်းၵေႃႈ။

ၶပ်ႉယမ်ယွႆႈယွႆႈၶမ်ၶမ်သေ

(ၸၢႆးၶမ်းပၢင်ႇ)

ၵၼ်ၼိူၵ်းလိၼ်, 2

တမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင် တီႈၵူလ်းၵေႃႉသူသေ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈသူ ၼိတ်ႈပၢင်းမွၵ်ႇ၊ ၵပ်ႉၵႃႉ ၽွင်ႈၵူလ်းၵေႃႉသူ-

1. မႃးၶဝ်ႈပွႆး ပၢင်ၸၢၼ်သိုင်ႇ၊ လမ်ႇၵွမ်း
2. မႃးႁွမ်ႈထႅမ်ၶပ်ႉၼိုင်ၵိတ်း ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး ၶွင်းဝၢၼ်ႈ 1၄ ဝၢၼ်ႈ
၈. မႃးၵိတ်းမေႃသွၼ် တူႇသွၼ်ပပ်ႉလူၵ်ႉၵိၼ်း မႂ်ႇ-၈ ၼလႆႈ မႂ်ႇ-၄
၈. မႃးႁွမ်ႈတူလ်းလူ လုမ်းလူး လုၵ်ႈၵိၼ်းၵၢၼ်ႉၵွၼ်
၄. မႃးသွၼ်ပၼ် တၢင်းၵျႂ်ႈၸိုဝ်ႈမိူင်း တီႈလုၵ်ႈၵိၼ်း ၶွင်းဝၢၼ်ႈ
၄. မႃးႁူင်မိုဝ်ႈႁွမ်ႈတီႈ ပၢင်ၼိူၵ်းၼွၼ်ႉမေႃသွၼ်
2. မႃးႁွမ်ႈၵိတ်း လွင်ႈၶပ်ႉၼိုင် တူႇၼၵ်ႉ၊ ႁူင်းလၢႆး၊ ႁူင်းတူလ်းလိၵ်ႈၶွင်းဝၢၼ်ႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(8) လိၵ်ႈထွင် တီႈမ်ႈၶေႃႈလဵၼ်းယွၼ်း လွင်ႈပွင်ပၼ် ၸႄႈလႄႈ လွင်ႈၶူၼ်ႉၵွမ်း

1. တီႈမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၵူၼ်းၵေႃႉ ၽိုၼ်ၶိုင်ႈ၊ ထၢမ်တူၵ်းမၼ်း ၵွင်ႉမၼ်းတေပွင်ပိူၼ်လႆႈ တၢႆႇယိမ် ပၼ် ပပ်ႉပိုၼ်းၵၢၼ်ၶိုင်ႈ ၵၢၼ်သူၸွႆႈလူၵၢၼ်ႉတူၵ်း ၵူဝ်းၶၢဝ်းမႆႈၶႆႈ ၶႆလူး။

မၢႆၶိုၼ်း (88)
သီၶႅမ်ႈတၢင်း ၶွင်းမူးမွ်ႇ၊
ဝတ်ႇတိုၼ်းထမ်း၊
ၸိင်းမိူင်းၵၢဝ်လူင်။
ဝၼ်းထီႈ– 8.8.2008 ။

ၵူၼ်းၵေႃႉ ၵႃႈၶွင်ႇ

ၵေႃႉၵိူလ်း! ၵေႃႉၶဝ်းၶဝ် တင်းၼိူၼ်းတင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶေႃႈ? ၼွႆႉယူႇလီၵိၼ်ႈၵၢင်ႉသေၵမ်းၶႆ ၶဝ်းယွၼ်းသူးတိုင်ႉၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ၶဝ်းၵေႃႈ ၶုၵ်းၵွႆလႆႈသူ ယွႆႉယွႆႉၶမ်ၶမ်သေၸႄႈလႄႈ ၵၢင်ႉလႆႈတီႈမ်ႈလိၵ်ႈမႃးယဝ်ႉ။

လွင်ႈၵၢၼ်ၶဝ်း ၼွႆႈလၢတ်ႈသူၸႄႈတေပိူၼ် လွင်ႈၶဝ်းၼွႆႈလဵၼ်းယွၼ်းထၢမ်တူၵ်းသူ ၵွင်ႉသူတေပွင်ပိူၼ်လႆႈ တၢႆႇယိမ် ပပ်ႉပိုၼ်းတႆး ၶူးမိူဝ်းမိူဝ်း ပၼ်ၶဝ်းၶႆၵိူဝ်ႈ။ ပပ်ႉၵၢၼ်ၶဵ ၶဝ်းၶၢသိုဝ်ႉၵၢဝ်တီႈလွႆၵေႃႈ ၵမ်ႉလႆႈ၊ ၵမ်ႉမီးယဝ်ႉ ၶႆဝႃႈ။ ၶဝ်းသမ် ၼွႆႈလူတူၵ်း ၵၢၼ်ႉတူၵ်းၶၼ်ၶၼ်ႉၵိူဝ်ႈ။ လွင်ႈတႆး ၶူးမိူဝ်းမိူဝ်းၶဝ်းၶဵ ၼီတ်ႈၼိူဝ် ယူႇသဝ်းထင်ဝွႆႉတီႈလွႆ၊ ၽိုင်ႈငႄႈ လိၵ်ႈလၢႆးၶဝ်းၶႃႉ ပၵ်ႉပိုင်ႈၵၢၼ်ဝွႆႉ ၵိုင်ႈၼိူဝ်? လွင်ႈယူႇသဝ်းၵိၼ်သၢင်ႈၶႃႉ ၵွင်ႉတေမိူၼ်ၵၼ်ဝွႆႉ၊ ၶေႃႈလၢတ်ႈ ၶၢမ်းတၢၼ်ႈ ၶဝ်းၶႃႉ ၵွင်ႉတေပွင်ႉၵၼ်ၼိူဝ်ၶႆ ၶဝ်းၶဝ်ႈၵွႆ ၼွႆႈၼူႉတေႃႇတေႃႇ။ ၵွပ်ႈၶႆ သင်သူပွင်ပိူၼ်လႆႈ တၢႆႇသူ ယိမ်ပၼ် ၼွႆႈၶဝ်းလႆႈလူ ၵၢၼ်ႉတူၵ်း ၶိုးၵူဝ်းၶၢဝ်းမႆႈၶႆႈ ၸႄႈလႄႈၶေႃႈ။ တီႈမိူင်းၵၢဝ်လူင်ၶဝ်းၶဵ ၵမ်ႉသူႈလႅၼ်ႈလီး သိုဝ်ႉလႆႈပပ်ႉလိၵ်ႈတႆး ပေႃးၼွႆႈသိုဝ်ႉ ၶဵ လႆႈသင်ႉၵၢဝ် တီႈၸိင်းတၢင်ႇယၢၼ်းလွႆ၊ ၸိူင်းလႅၼ်ႈသိၼ်ႈလွႆ ၶဝ်ႈၵႂႃႇၵိူဝ်ႈ။ တီႈဝၢၼ်ႈၶမ်ႉလဵၼ်းၸႄႈ မီးၶူဝ်းတူၵ်းလိၵ်ႈသေတၢႆႇ ပပ်ႉၵၢၼ်ၶဝ်း ၼွႆႈလူသမ် ၵမ်ႉမီးၸႄႈလႄႈ ၶဝ်းၵၢင်ႉလႆႈ တီႈမ်ႈလိၵ်ႈ လဵၼ်းယွၼ်းယိမ် ပပ်ႉတီႈသူယဝ်ႉ။ သူၸႄႈ လႆႈယူႇသဝ်းထင် ဝႆႉ တီႈဝတ်ႇၵၢင်မိူင်း ၸိင်းလႅၼ်ႈသိၼ်ႈ၊ လႆႈယူႇၸၵႈ ပပ်ႉၽိုၼ်လိၵ်ႈလၢႆး ၶူးယၢင်ႉယၢင်ႉၸႄႈလႄႈ သူတေပွင်ပိူၼ်ယိမ်ပၼ်လႆႈယူႇၶဝ် ၶဝ်းယုမ်ႉယမ်ဝွႆႉယူႇၵိူဝ်ႈ။

ၵေႃႉပိူၼ် ပီႈၵၢင်းသူလူး ၵၼ်းလိုၼ်ႈယိုၼ်ၵွႆ ယူႇၶေႃႈ။ ၶဝ်းဝွႆႈသႃႇ ၶႂပ်ႉယွမ်းၵၼ်ႉတေႃး ထိုင်ယူႇၶႆ ၼိုၼ်း လၢတ်ႈၶေပၼ် သေၵမ်းၶႃႈ။

ၶပ်ႉယမ်သေၸႄႈလႄႈ
(ၸၢႆးလိုၼ်း– မိူင်းၵၢဝ်)

<u>ၶေႃႈတီႈတ်ႈ</u>

လႅးလီး – ၵမ့်မၼ်းသၢင်ႉတေႃႉ၊ ပၼ်ၶဝ်းမၼ်း
ယိမ်း – ၵေႃႉၵၢဝ်သေတၢႆႇ တေလႆႈပၼ်ၵႃႈၶၼ်မၼ်း။
ယိမ် – ၵေႃႉၵၢဝ် ၵမ်ႉလႆႈပၼ်ၸိုၼ်း
ၶၢမ်းတၢၼ်ႈ – ၵႂၢမ်းလၢတ်ႈ
သဝ်းထင် – ယူႇသဝ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

႒. တၢမ်ႇပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်မေႃသွၼ် ၼိူဝ်ၶဵင်ႈ၊ လဝ်းယွၼ်းထၢမ်တူၺ်းမၼ်း ၶႂ်ႈလႆႈမူၼ်ႉၼမ်းလိၵ်ႈလၢႆး ႁႂမ်းၶဝ်ႈၶေႃႈႁူၼ်ႉထတ်းသၢင် မေႃသွၼ်သူဝ့်ဝၢင်းၶၼ် ၶႃႈလူး။

မၢႆၶွၼ်း (႘႘)
သၢၼ်ႈတၢင်း ဝတ်ႉသႅင်ၵဵဝ်ႈ၊
လေႇၵျူ၊
ဝဵင်းသၢၼ်ဝီ။
ဝၼ်းထီႉ- ႒႘.႘.႒00႘ ။

မွႆႉသုင်ၵေႃႉ မေႃသွၼ်ၶဝ်း

မေႃသွၼ်ၶဝ်းၼဝ် တင်းၶွၼ်းတင်းယေး တူဝ်ႁဝ်သွင်ပႃး ၵတ်းၵိုၼ်ႈယဵၼ်ႁဝ်ယူႇၶေႃႈႃ။ ၶႃႈၶဝ်းမီးတၢင်းၶုၵ်းႁဝ် လႆႈ ၼႂ်ႈႁဝ်ထိုင် ယႄႉယႄႉၶမ်ၶမ်သေ ႁၢင်ႉလႆႈတၢမ်ႇလိၵ်ႈ ယိုၼ်ႈၶွပ်ႉထိုင်မႃးယဝ့်ၵေႃႈ။

ၵၢၼ်ငၢၼ်းၶႃႈၼတႃႉ ပီၼ်ၵၢၼ် တၢမ်ႇပႃႇၵႂၼ်ႉၵွႆး ဝႃႈၶႆသေ ၶႃႈယၢမ်ႈဝႆႉႁဝ်မဝ်မၢင်ၼမႃး၊ လွင်ႈလိပ်ႈၶိုၼ်း လၢႆးတၢမ်ႇ လိၵ်ႈတႃးၵေႃႈ ၵေႉမၢင်ၼမႃး၊ ၵမ်းၶၼ် ၶႃႈလႆႈတူၵ်းတူဝ်သၢၼ်ႈတိုၼ်ႉ ႁူႉထိုင်ဝႃႈ လိၵ်ႈတႃးၶဝ်းၶၼ်ၵေႃႈ မီးၶေႃႈတၵ်ႉသႅင်တၢႆး၊ မီးၶေႃႈပွင်ႉမၵ်းမႆ ယူႇၶဝ်းမၼ်း။ တီႈၵေႃႈႁူႉၶၼ် မီးၵႃႈၼၼ် တီႈၵေႃႈၵမ်ႉႁူႉၶၼ် တိုၼ်းၵႃႈပွင်ႉၵႃႈပီၼ်ဝႆႉၶၼ် လိၵ်ႈၶဝ်းၶၼ် ပေပၼ်လွင်ႈတၢင်းၶႅၵ်းႁဝ် တီႈႁူၼ်းၶဝ်းယဝ့်ၶၼ် ၶႆပီၼ် ၶေႃႈႁူၼ်ႉထတ်းသၢင် မေႃသွၼ်ၶဝ်းၶႆယဝ့်။ ပေႃႈလိဝ် ၶႃႈမီးႁဝ် မွႆႈမူၼ်ႉၼမ်း လိၵ်ႈလၢႆး ပႃးဝူၼ်ႉ တီႈတူဝ်ႁဝ်သေယဝ့် ၶႃႈၵၢၼ်းတေၼတ်းႁဝ် တၢမ်ႇလိၵ်ႈ ၶႂ်ႈႁူမ်ႈတူဝ်၊ ၵျမ်းၶႂ်ႈႁူမ်ႈၶေႃႈ ၶင်ႉမေႃသွၼ်ၶဝ်း မွႆႈပီၼ်မွႆႈၶၼ်ၶၼ်ၼလ ၶႃႈႁၢင်ႉလႆႈလဝ်းယွၼ်းထၢမ်တူၺ်း ၶႂ်ႈလႆႈႁဝ်ႉတိုဝ်း ယိပ်းၵမ် ပပ်ႉသႅင်တၵ်ႉ ႁွမ်း ၽိၼ်ႈၽိၼ်ႈ ၶႆၵေႃႈ။ ပုၼ်ႈတႃႇၶႃႈၶၼ် ပပ်ႉသႅင်တၵ်ႉၶၼ် ပေပီၼ်မေႃသွၼ်လီ တီႈၶႃႈ၊ ပေပၼ်ၶေႃႈႁူၼ်ႉထတ်းသၢင် ၵၼ်မေႃသွၼ်ၶဝ်းဝ့်ဝၢင်း ၶင်ႉၵၼ်းၵၢၼ်း တၢမ်ထူၼ်ႈလီလီၶၼ်ယဝ့်။ ပပ်ႉသႅင်တၵ်ႉၶၼ် ၶႃႈႁၢႆဝ့်ၵၢဝ် တီႈၵေႃ လိၵ်ႈလၢႆး သၢၼ်ဝီ ယူႇ၊ ႁူၺ်းၵႃႈ မွတ်းယဝ့် ဝႃႈၶႆၵေႃႈ။ မေႃသွၼ်ၶဝ်း ၵီးလူၶႃႈ ယႄႉယႄႉၶမ်ၶမ်သေ သိုပ်ႇပၼ်ၶေႃႈႁူၼ် ဝၢၼ်းၽေပၼ် ၶေႃႈထတ်းသၢင် တီႈၶိူဝ်တူဝ်ႁဝ်ၶႃႈ ၵမ်ႉၵႃႈ တီႈၶိူဝ်ၶေႃႈၵၢၼ်ၶႃႈသေၵမ်း။ ၶႃႈတိုၼ်း ၶွပ်ႈယွမ်း လဝ်းယွၼ်းၵၢဝ်၊ ၵပ်ႉတင်းၵၢဝ်၊ ၵပ်ႉၶွင်းၵၢဝ် ယူႇၵေႃႈ။

ၶႂ်ႈတူဝ်ႁဝ်မေႃသွၼ်ၶဝ်း ၵတ်းၵိုၼ်ႈယဵၼ်ႁဝ် သေၵမ်းၵေႃႈ။

လုၵ်ႈၶဵၼ်းၵွၼ်ႉၵေႃႉၶိူင်ႈ

(ႁၢႆးႁၢႆး)

<u>ၶေႃႈတၵ်ႉ</u>

သႅင်တၢႆး - သႅင်ၶၼ် တၢႆးတူဝ်ဝ့်၊ ၵမ်ႉမီးလွင်ႈလိၵ်ႈလၢႆး
ယိုၼ်ႈၶွပ်ႉ - ယိုၼ်ႈပၼ်
ၶွပ်ႈယွမ်း - ယိုၼ်တူဝ်
ဝ့်ဝၢင်း - လွင်ႈဝ့်ဝၢင်း တီႈတူဝ်ႁဝ်
ဝၢၼ်းၽေ - လွင်ႈဝ့်ဝၢင်းၽေပၼ်ႁွတ်ႉႁွတ်ႉ ထိုင်ႁူၺ်းတီႈတီႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

၈. တၢမ်ႇပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၵူၺ်းၵေႃႉ ၽိုၼ်ၶိုၼ်ႈ၊ လၢႆးယွၼ်းထၢမ်တူၺ်း ႁွင်ႉမၼ်းတေႁပ်ႉႁွင်းသူလႄႈ ႁူဝ်ၼႃး သူတေၵူႈယူႇတီႈႁိူၼ်းၶဝ်သေ ႁၼ်ၵၢင်ၼပၢၼ်းသီ ၼပ်းၶိုၼ်ႈၶႃႈ။

မၢႆႁိူၼ်း (၈၈)
သီၼ်ႈတၢင်း ၶမ်ႇမွင်း၊
ဝၢၼ်ႈၽႃ၊
မိူင်းမိတ်ႈ။
ဝၼ်းထီႈ- 7.7.2002 ။

ၵူၺ်းၵေႃႉႁၵ်ႉ ၸၢႆးသႅင်

ၵူၺ်းၵေႃႉႁဝ်းၼၼ် တင်းႁိူၼ်းတင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶႃႈႁိုဝ်။ ၼွႆႉယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်သေၵမ်းၶႃႈ ႁဝ်းတိူင်ႉ ၶၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၼုၵ်းႁဵၼ်းလႄႈသူ ယႃႉယႃႉၶမ်ၶမ်သေၼႄႈ ႁၢင်ႉလႄႈတၢမ်ႇလိၵ်ႈ ယိုၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ့်။

ၵူၺ်းၵေႃႉႁဝ်း၊ ႁဝ်းၼွႆႉလၢတ်ႈၶေသူ လွင်ႈၶိုင်ႈၵူဝ်ႈ။ တေႃႇလိူဝ် ႁဝ်းၽိူၵ်းႁိၼ်း လွင်ႈႁၢၼ်ၵၢင်း၊ လွင်ႈတၢမ်ႇ ပၢၼ်းသီ ယဝ့်တူဝ်ႈလီၵေႃးယဝ့် ႁဝ်းမိုၼ်းလူဝ်, လူင်းၵွင်ႈထိုင်တီႈတေႃႉသေ ၽိူၵ်းတၢမ်ႇလွင်ႈတူဝ်ႁၼ် တွၼ်ႈတၢၼ်ႇသၢၵ်ႈသၢၵ်ႈၶႃႈ ၵူဝ်ႈ။ ႁဝ်းႁၢင်ႉ,ဝူၼ်ႉႁၼ် ၵွင်ႈတီႈဝတ်ႈႁွမ်မူၼ်း မိူင်းၵုတ်ႈၶႃႈ ပိၼ်တီႈၵၼ်သၢင်ႉ,ထုၵ်ႇ, ၼမ်ႉလိပ်ႈလီလိူဝ် ၵၼ်ၶိုင်ႈၶႃႈ ၵူဝ်ႈ။ ႁၼ်ႉ,ႁၢင်ၼပ်းပၢၼ်းသီၶႃႈ မၼ်းတေပိၼ်မိူင်ႈမူဝ်းပူၺ်ႈ ၵၼ်ႁဝ်းတေဝႆႉၵိၵ်း ၶႂ်ႈႁူဝ်ၼပၢၼ်ႁဝ်း၊ မၼ်းတေပၼ် ၽွၼ်းလီ တႃႇႁူၼ်းတင်းၶမ်ယူႇၶႃႈ ႁဝ်းယုမ်ႉယမ်ဝႆႉယူႇၵူဝ်ႈ။ ၼွပ်ႈၶႃႈ ႁဝ်းၼွႆႉႁူႇယူႇသဝ်း တီႈႁိူၼ်းၵူၺ်းၵေႃႉႁဝ်း သေ မိူဝ်ႈၶိုင်ႈလိူၼ်သေ ႁူႇႁၼ်ၼပ်းႁၢင်း တီႈဝတ်ႈႁွမ်မူၼ်း ၶႃႈၵူဝ်ႈ။ လွင်ႈၶႃႈ ပိၼ်လွင်ႈ ၵၼ်ႁဝ်း ၼွႆႉယွၼ်းထၢမ်သူ ႁွင်ႉ,သူတေပွင်ပိၼ်လႄႈ တႃႇႁပ်ႉႁွင်းႁဝ်း၊ တႃႇၸွင်းပၼ်ႁဝ်း ယူႇတီႈႁိူၼ်းသူလႄႈ ၶႃႈၵူဝ်ႈ။ သင်သူပွင်ပိၼ်လႄႈၶႃႈ ႁဝ်းတေၼပ်ႉ မိူင်ႁၢင်ႈႁၼ်းသေ မႄးယဝ့်ၶႃႈ။ ပွင်,ၶၢဝ်ႇ,ပၼ် တီႈႁဝ်းမႄးၵႂၢၼ်တၢင်းၶႃႈ။ လွင်ႈၶႃႈ ၵၼ်ၵၢင်ႁႅၼ်ႈသူဝႃႈၶႃႈ။ သူယႃႇပေဝ့်ႁႅၼ်ႈၵၢၼ် ႁႅၼ်ႈၵၢၼ်သင်ၶႃႈ။ သင်သူ ႁပ်ႉႁဝ်းလႄႈ ႁဝ်းႁၢင်ႉ,တေမႄးၵူဝ်ႈၶႃႈ။ လွင်ႈၶႃႈ ၼွႆႉသူ ပွင်,ႁႅၼ်ႈၶိူဝ်ႁဝ်းသေၵမ်း။

ၼွႆႉၵူၺ်းၵေႃႉႁဝ်းၼၼ် မီးတၢင်းၶိုၼ်ႈယႃႉ မူ,သၢင် ႁူၼ်းလွင်ႈလွင်ႈၶႃႈ။

ၼုၵ်းႁဵၼ်းလႄႈ ယႃႉယႃႉ,ၶမ်ၶမ်သေၼႄႈ

ၵေႃႉသူ (ၸၢႆးလႅင်းပၢင်,)

<u>ၶေႃႈတီႈတႃႇ</u>
ႁႅၼ်ႈၵၢၼ် – ႁႅၼ်ႈသွၼ်,တေႃႇ,ၽႃ,လိူဝ်၊ လွင်ႈၵၢၼ်ၶႃႈ
မိူဝ်ႈ – မွၵ်ႈ
မူဝ်းပူၺ်ႈ – မူဝ်းၵိတ်းၵိၵ်းမိူဝ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်ၽိုၵ်းလီၵၼ်, ႓

တီႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၵူၺ်းၵေႃႈ ၽိုၼ်ၶိုင်ႈ၊ လၢၼ်ႉယွၼ်းထၢမ်တူၺ်း ၼႂ်းၼႆႉၶႃႈ–

1. ႁွင်ႉမၼ်းတေပွင်ပိၼ်လႆႈ သိုဝ်ႇသေသူင်ႉမႃးပၼ် ႁွင်ႈထွတ်ႉႁၢင်ႊၵၢၼ်ၶိုင်ႈ
႒. ႁွင်ႉမၼ်းတေပွင်ပိၼ်လႆႈ သိုဝ်ႇသေသူင်ႉမႃးပၼ် ပပ်ႉႁူမ်းတီႈတ်ႈ ၼႆႉတႆး ၼလႈ ၵိၼ်းၵလီတ်ႈ
႓. ႁွင်ႉမၼ်းတေပွင်ပိၼ်လႆႈ လွင်ႈႁူၼ်ႈထိမ် တၢႆႉတေၵိတ်းပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ်
႔. ႁွင်ႉမၼ်းတေပွင်ပိၼ်လႆႈ လွင်ႈႁူၼ်ႈထိမ် တၢႆႉတေပိုတ်ႉႁူင်းတူၺ်းလၢႆး တီႈၶႂ်ႈဝၢၼ်ႈသူ
႕. ႁွင်ႉမၼ်းတေပွင်ပိၼ်လႆႈ လွင်ႈႁူၼ်ႉထိမ် တၢႆႉၵေႃႉသၢင်ႈ ႁူင်းႁဵၼ်းၸိုဝ်ႉသၢတ်ႈ
႖. ႁွင်ႉမၼ်းတေပွင်ပိၼ်လႆႈ လွင်ႈႁူၼ်ႉထိမ် တၢႆႉၵေႃႉသၢင်ႈ ၶွင်မူဝ်သႂ်
႗. ႁွင်ႉမၼ်းတေပွင်ပိၼ်လႆႈ လွင်ႈၵမ်ႉၵိမ် တၢႆႉၵိတ်းသၢင်ႈ ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး
႘. ႁွင်ႉမၼ်းတေပွင်ပိၼ်လႆႈ လွင်ႈၵမ်ႉၵိမ် တၢႆႉၵိတ်းသၢင်ႈ ႁူင်းႁဵၼ်းသၼ်ႉၵွၼ်
႙. ႁွင်ႉမၼ်းတေႁပ်ႉႁွင်းလႆႈ တၢႆႉႁူႆႉလိုဝ်ႈသဝ်း တီႈႁိူၼ်းမၼ်းသေ ၵိတ်းမေႃသွၼ်လိၵ်ႈတႆး
10. ႁွင်ႉမၼ်းတေႁပ်ႉႁွင်းလႆႈ တၢႆႉႁူႆႉလိုဝ်ႈသဝ်း တီႈႁိူၼ်းမၼ်းသေ ႁဵၼ်းသွၼ်ၵၢဝ် လွၵ်းလၢႆးပၢႆး ႁွမ်, ပိဝ်ႉတၢႆႉ

ebook is created by www.Shanyoma.org

(၈) လိၵ်ႈထွင်တီႇမ်ႈၶေႃႈ ၸွပ်ႈၼွႆႉထိုင် ၶလႄႈ ႁူမ်ႇသိူဝ်းၵၢဝ်ႇၶင်ႈမုၼ်းႁွမ်း

1. တီႇမ်ႈပၼ်လိၵ်ႈထွင် လုင်းသူ ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈၼိူဝ်း သူၸွပ်ႈၼွႆႉထိုင် ၶလႄႈ ႁူမ်ႇသိူဝ်း ၵၢဝ်ႇ ၶင်ႈမုၼ်းႁွမ်း ၵၢၼ်သူလႆႈႁပ်ႉဝႆႉ ၼူဝ်းတွၼ်ႈၶွင်ၽႃၵ်ႉ, သူင်ႇတၢႆႇဝၼ်းၵိူတ်, ၸွပ်ႈၼူပ်ႉ, (70)ပီး ၶဵင်ႇလူး။

မၢႆၼိူၵ်း (၈၄)
သီၶ်ႈတၢင်း ၶွင်ၵေႃႈ၊
ဝၢၼ်ႈၶၢႆးသိမ်ႇ။
ဝၼ်းထီႈ- 16.8.2008 ။

မ်ႇသူင်ၶႃႈ လုင်းႁဝ်း

လုင်းႁဝ်းပႃႈႁဝ်း ၵိၵ်ႉတၢင်း လၢၼ်ႁၢဝ်းႁဝ်းၶဝ် ၶူးၵေႃႉ တူဝ်ၼွႆႉၵတ်းႁိုၶ်ႈယူႇၶေႃႈ? ။ ၶႃႈႁဝ်းၶဝ် ပေႃႈၼမ်ႈ လုၵ်ႈ တၢင်းၼိူၶ်းတၢင်းယေးၵေႃႈ ပီၶ်ၵၢၼ် ယူႇလီသိူဝ်းသႂ်ႇယူႇၵေႃႈ။

ၶႃႈႁဝ်း လႆႈႁပ်ႉၵၢဝ်ႇ ၼူဝ်းတွၼ်ႈၶွင်ၽႃင်, ၵၢၼ်လုင်းႁဝ်း ပႃႈႁဝ်းၶဝ် သူင်ႇတၢႆႇ ဝၼ်းၵိူတ်,ၸွပ်ႈၼူပ်ႉ, (70)ပီး ၶႃႈႁဝ်းယဝ်ႉသေ ယိၼ်းလီၸွပ်ႈၼွႆႉထိုင်၊ ႁူမ်ႇႁူမ်းၵၢဝ်ႇၶင်ႈမုၼ်းႁွမ်း တေႃႇတေႃႇၵေႃႈ။ ၼူဝ်းတွၼ်ႈ မူင်းမိူဝ်းၵွၼ်ႈ,လုၵ်ႈၶႅႆ ၶႃႈတေ တိုဝ်းၵၢတ်ႈလပ်းမိူဝ်းတႃႇသေ,သေ ၼွႆႉလႆႈပီၶ် တႃႇဝႆႉၽႃင်ႈၶဝ်းယၢမ်း ပၼ်ႈၵၢၼ်,လိၵ်ႈၵၢၼ်,လၢႆး ၶလႄႈ ပၼ်ႈၼိူတ်း ၵၢၼ်ၶဵၼ်ၵေႃႈ။ တေႃႈလီဝ် ႁူင်းၼီၶ်းလၢၼ်ႇႁွမ် တႃႈလိူဝ်,ၵေႃႈ ႁမ်ၽရပ်,ယဝ်ႉ။ ၶႃႈတေလုၵ်ႉတီႈ ဝၢၼ်ႈၶၢႆးသိမ်ႇ,ၶႅႆ ၵွၵ်ႉ,မိူဝ်း ၼဝ့ႁွႆး တီႈလုင်းႁဝ်းပႃႈႁဝ်း ၶဝ် တီႈသီ,ပေႃႉ ၵွၼ်တၢင်း၊ တင်းၶႃႈၶုၵ်းၼွႆႉလႆႈ လၢၼ်ႁၢဝ်းၵွၼ်,ၶႃႈၼလႄႈၵိူဝ်ႈ။ ပီႈႁၢဝ်းလူင် ႁဝ်းၶဝ်ၵေႃႈ ၶႃႈၶုၵ်းၼွႆႉလႆႈယဝ်ႉ။ လႆႈငိၼ်းဝႃႈ လၢၼ်ႁၢဝ်းၵွၼ်,ၶႃႈ ႁူႉၼိူၼ်ႈႁူင်းၼီၶ်းလၢၼ်ႇၵွၼ်ယဝ်ႉၶႅၼ်။ ၶၢၼ်းတေလၵ်း လီမ်လီတ်းသိဝ်း လိူဝ်သေၵွၼ်တၢင်းယဝ်ႉႁူႉၶေႃႈ။

ၼွႆႉလုင်းႁဝ်း ပႃႈႁဝ်းၶဝ်၊ ပီႈႁၢဝ်းလူင်ႁဝ်းၶဝ် တင်းသိင်ႈ ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်သေၵမ်းၵေႃႈ။

ၸွပ်ႈၼွႆႉထိုင် ၶူးၵေႃႉယူႇ,

ႁၢၼ်ႁၢဝ်း- ႁၢဝ်းလိင်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

၂. တိမ်ႇပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၵူၺ်းဢေႃႉ ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈသူၸိမ်သိုဝ်း ၵၢဝ်ၵဵင်ႇမုၼ်ၸွမ်း လွင်ႈလူလၢႆႈ မၼ်းၶၢမ်ႈပူၼ်ႉလၢၼ်ႉသိပ်းသေ ၵူႊၶိုၼ်ႈပၢင်ၽိူဝ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ်မႄး ၶႂၢင်လႄႈ။

မၢႆၽိုၼ်း (၄၄)
သီၼ်ႇတၢင်း ပၢင်လူင်၊
ဝဵင်းမိူင်းၵိုင်။
ဝၼ်းထီႉ- ၂၀.၈.၂၀၀၈ ။

ၵူၺ်းဢေႃႉၵႅၼ် ယိင်းမူဝ်ၸွမ်
ၵူၺ်းဢေႃႉၵႅၼ်ႁဝ်းၶဝ် တၢင်းၽိူၼ်းတၢင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶေႃႈ? ၼွႆႉယူႇလီလိူၼ်ႈလႄႇ သေၵမ်းၶႂ် ႁဝ်းတိုင်ႈၵၢင်ႈပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၶႂၢၼ်းၶွၺ်လႆႈယူႇ ယၢႆႇယၢႆႇၶမ်ၶမ်သေၵေႃႈ လႆႈတိမ်ႇလိၵ်ႈ ယိၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ်ႉ။
ၵၢၼ်ႁဝ်း ၼွႆႉလၢတ်ႈၶေသူၵေႃႈ ပိၼ်လွင်ႈႁဝ်း ၸူမ်လူမ်းသိုဝ်းၵွမ်း၊ ၵၢဝ်ၵဵင်ႇမုၼ်ၸွမ်း၊ လွင်ႈလူလၢႆႈ သူၶၢမ်ႈ ပူၼ်ႉလၢၼ်ႉသိပ်း ၶၼ်ႈတေႃႉၵိုဝ်ႈ။ ထေႃႉလိဝ် ႁဝ်းၶဝ် မႃးမိူၼ်ႈပၢင်ၽိူဝ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ် တီႈဝၢၼ်ႈၵၢႆးသိမ်, ၸွႆးသေ လႆႈငိၼ်းၶၢဝ်, ဝႃႈ သူဢေႃႈ တိုၵ်ႉၵူႊမိုၼ်ႈ ပၢင်,ၽိူဝ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ် တီႈဝၢၼ်ႈၼႂ်း ၶၼ်ႈလႄႈ ယိင်းၸၢႆးပိၼ်ၵၢၼ် ၵၢဝ်ၵဵင်ႇမုၼ် ၸွမ်းထိင်ႈ ယဝ်ႉ။ ပေႃးပၢင်ၽိူဝ်းၽွၼ်ႉယဝ်ႉၶႃႈ သူတေၵူႊ ႁၢပ်ႇပၼ်ႈၽွၼ်း ႁဵတ်းမေႃသွၼ် တီႈဝၢၼ်ႈလႂ်? ပေႃးသူလႆႈၽိဝ်တီႈ ႁွင်းမူးလွႆ တိုင်မမ်း ၶႆ သူဢေႃႈ တိုင်ႈၵၢဝ်ႇပၼ်ပႃး ၼွႆႉႁဝ်းၶဝ် မိုၼ်းလႆႈႁူပ်ႉထူပ်းၵၼ်ထႅင်ႈၶႆၶေႃႈ။ ႁဝ်းဢေႃႉ ပေႃးမိုၼ်းၽိဝ်မိူင်းႁဝ်းၶႆ တေၵူႊတိုင်ႈၵၢဝ်, တီႈၽွင်းလူင်မူၺ်,တေႃႇမိူင်းၵိုင် ဝႆႉ ၼွႆႉသူၶဝ်ႁဝ်းၵူႊ မိုၼ်းလႆႈႁူပ်ႉထူပ်းၵၼ်ထႅင်ႈ ၶႆၵိုဝ်ႈ။ ၵႂၢင်ႈတီႈ လၢၼ်ႉၵွမ်ဝိင်းတူၼ်ႈတီႈၼိုဝ်၊ ႁူင်းမူၺ်းလၢၼ်ႉၵွမ်ပၢင်လူင်ၼိုဝ် ၶႆဢေႃႈ ၼွႆႉပိၼ်တီႈႁဝ်းၶဝ် မိုၼ်းၽွႆးၵၼ်ၶႆၵိုဝ်ႈ။ ဝၼ်းတေ မႃးၶႆ ၼွႆႉပိၼ်တေႃႇပၼ်ႈႁဝ်းႁၢႆးၼႃႈလႄႈၶေႃႈ။
မွၵ်ႇသုင် ၵူၺ်းဢေႃႉႁဝ်း ၼွႆႉယူႇလီမၢၵ်ႈမီးသေၵမ်း။

ဢေႃႉၵႅၼ်သူ

(ယိင်းမူၺ်)

<u>ၶေႃႈတႅတ်ႈ</u>
ၽွႆး - မိုၼ်းႁူပ်ႉၵၼ်
ႁူင်းမူၺ်းလၢၼ်ႉၵွမ် - ပိၼ်ႁူင်းႁိၼ်းလၢၼ်ႉၵွမ် မီးထိုင် ပီႊသွင်
ႁူင်းသင်ႇလၢၼ်ႉၵွမ် - ပိၼ်ႁူင်းႁိၼ်းလၢၼ်ႉၵွမ် မီးထိုင် ပီႊသီႇ, (ၵမ်ႉပၼ်ၼူး)
ႁူင်းႁိၼ်းလၢၼ်ႉၵွမ် - မီးထိုင်ပီႊသီႇ, (ပၼ်ၼူးလႆႈ)

ebook is created by www.Shanyoma.org

႘. တၢမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင် ၵူၺ်းၶေႃႈသူ ၽိုၼ်ၶိူင်း၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈႁူမ်ႈသိူဝ်း ၵၢဝ်ႇၵူၼ်းမၢၼ်ႈႁူမ်း လွင်ႈလူၺ်ႈ မၼ်းလႆႈထိုၼ်ႇၶိူင်ႈ ၵၢတ်ႇၶိုၼ်ႈ ၽႃႇလမ်ႇၵူၼ်း တီႈပၢင်ၽိူဝ်းၽွၼ်ႈ လၢႆးပူင်သွၼ် ၸဝ်ႈၸၢၼ်းၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၼလႆ ၽႂ်ႈၼင့်ၸၢႆး ဝဵင်းလႃႈသဵဝ်ႈ ၶၢမ်ႈလူး။

မၢႆၼိုင်း (႒႗)
သၢၼ်ႈတၢင်း ၶမ်ႈမေႃႇၼိူၵ်း၊
ပွၵ်ႈထၢင်သၢႆး၊
ဝဵင်းလႃႈသဵဝ်ႈ။
ဝၼ်းထိ;– ႑႔.႑.႒႐႐႘ ။

ၵေႃႉၽွၵ်ႈ ၶၢင်းသႅင်ၼိူင်း (ၸေႈၵူ)

ၵူၺ်းၶေႃႈႁဝ်းၶဝ် တၢင်းၼိူင်းတၢင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶႃႈ? ၼွင်ႉယူႇလီလိူၼ်ႈႁၢင်, သေၵမ်းၶဝ် ႁဝ်း တိုင်ႇၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၶႃႈ ၼုၵ်းႁႆႈလႆႈသူသေ ႁၢင်ႇလႆႈတၢမ်ႈလိၵ်ႈ ယိုၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ်ႉ။

ၵၢၼ်ႁဝ်း ၼွႆႈလၢတ်ႈၶေသူၼတေႃႈ ပိၼ်လွင်ႈၼိူဝ်းႁဝ်း လႆႈႁူမ်ႈသိူဝ်းႁွမ်း၊ ၵၢဝ်ႇၵူၼ်းမၢၼ်ႈႁွမ်း လွင်ႈလူၺ်ႈ သူလႆႈထိုၼ်ႇ ၶိူင်ႈ ၵၢတ်ႇၶိုၼ်ႈ,ၽႃႇၼႃႇလမ်ႇၵူၼ်း တီႈပၢင်ၽိူဝ်းၽွၼ်ႈ လၢႆးပူင်သွၼ် ၸဝ်ႈၸၢၼ်းၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၼလႆ ၽႂ်ႈၼင့်ၸၢႆး ၸေႈဝဵင်းလႃႈ သဵဝ်ႈ ၶႅၵ်ႇၵူဝ်ႈ။ ႁဝ်းၶဝ် လႆႈမႃးႁူႉႁၵ်ႈၵၼ် မိတ်ႈၵိုဝ်းၵၼ် မိူဝ်ႈဝၼ်းသူၶဝ် မႃးလဵပ်ႈႁဵၼ်း လွင်ႈႁၢတ်းၵၢၼ်လီၵ်ႉတွင်ႉ ၽိူင်ႈတၢႆးႁဝ်း မိူၼ်လၢႆးႁၢတ်းၶဝ်ႈသႂ်းတၢႆးႁဝ်းၶၢမ်ႈၼလႆ ႁဝ်းပိၼ် ၵၢၼ်ၵၢဝ်ႇၵူၼ်းမၢၼ်ႈႁူမ်းႁွမ်းတေႃႈတေႃႈ။ ႁဝ်းၼတေႃႈ ပိၼ် ႁူၼ်းႁၢတ်းၵၢၼ်ၵေႃႉၶိူင်းၼလႆ ၵမ်ႇႁၢင်ႈလႆႈႁူႉမိူၼ်း ပၢင်ၽိူဝ်းၽွၼ်ႈမေႃသွၼ်သေ မိူၼ်းႁၢတ်းမေႃသွၼ်လႆႈၶေႃ ႁဝ်းၽွၵ်ႈ ႁူဝ်ႈပၢၼ်သူၶဝ်တေႃႈတေႃႈ ၵၢၼ်ဝႃႈၶၢမ်ႈ ႁဝ်းၼွႆႈလွမ်လၢတ်ႈၶေသူယူႇ။ ၶႃႈႁွမ်း ၵၢၼ်သူပၼ်ၼိူင်းလၢတ်ႈဝႃႈ "ပႆ,လႃႉ ၵၢၼ်ဝႃႈၶၢမ်ႈ ပိၼ်လွင်ႈႁူႉၶၢမ်ႈ တႃႇၵေႃလိတ်ႈလႆႈ လွင်ႈယၢပ်,ၽိုတ်, ၶႂ်ႈႁူဝ်ႈပၢၼ်ႁၢင်း...." ၶႆႈ ႁဝ်းတိုၼ်း တွင်းဝႆႉတေႃႉ ႁူဝ်ႈႁဝ်းၵူဝ်ႈ။ ၼွင်ႉပေႃး ၵေႃလိတ်ႈလႆႈ လွင်ႈယၢပ်,ၽိုတ်, ၶႂ်ႈႁူဝ်ႈပၢၼ်ႁဝ်းၶၢမ်ႈ ႁဝ်းတိုၼ်းတေႃတႅမ်ႈႁဵၼ်းတႃႇသေ, ၵူဝ်ႈ။ တေႃႈလိူဝ် သူလႆႈထိုၼ်ႇၶိူင်ႈ ၶၢမ်ႈ ႁဝ်းၵၢဝ်ႇၵူၼ်းသူ တႃႇသေ,ၵူဝ်ႈၶႃႈ။

လိၵ်ႈႁဝ်းၶႃႈ ယၢဝ်းၵႂႃႇယဝ်ႉ၊ ပိူၼ်ၶႃႈမႃးၶႃႉ ႁွင်,သူၶဝ် မိူၼ်းတေမႃးမိူၼ်ႈထိုင်ၼိူဝ်? ၼွင်ႉႁဝ်းၶဝ် မိူၼ်းလႆႈႁူပ်ႈ ထူပ်းၵၼ် တီႈဝတ်ႇမၢဝ်းၶမ်း ၶႆႈထိုင်ႈၶႃႈ။ မႂ်ႇသုင် ၵူၺ်းၶႃႈ။

ၼုၵ်းႁႆႈလႆႈသေၼလႆ

ၵႄႇပဝ်း (ထၢင်သၢႆး)

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၵ်ႈ ႔

တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၵူၺ်းၵေႃႉသူ ၽိူၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈမိူဝ်းသူ–

1. လႆႈၸွပ်ႈၵွႆႈထိုင် လွင်ႈလူၺ်ႈ ႁပ်ႉလႆႈ ၸွင်ၽၢၵ်ႇတွၼ်ႈတႃႇ ပီႊမႂ်ႇတႆး ၶႆလူး။

႒. လႆႈၸွပ်ႈၵွႆႈထိုင် လွင်ႈလူၺ်ႈ ႁပ်ႉလႆႈ ပပ်ႉမၢၵ်ႇတွင်း ၵၢၼ်ပၼ်တႃႇ ၸွႆႈပိၼ်တီႈမၵ်းမၼ် ဝၼ်းမိုတ်ႈၵိုဝ်းၵၼ်။

႓. လႆႈၸွပ်ႈၵွႆႈထိုင် လွင်ႈလူၺ်ႈ ႁပ်ႉလႆႈ ပၵ်းယဵမ်ႈဝၼ်း ၵၢၼ်ပၼ်တႃႇၸွႆႈပိၼ် ၸွင်ၽၢၵ်ႇမၵ်းမၼ် ဝၼ်း မိုတ်ႈၵိုဝ်းၵၼ်။

႔. လႆႈၸွပ်ႈၵွႆႈထိုင် လွင်ႈလူၺ်ႈ ႁပ်ႉလႆႈ ပပ်ႉပိုၼ်းတႆး ၵၢၼ်ပၼ်တႃႇၸွႆႈပိၼ် ၸွင်ၽၢၵ်ႇမၵ်းမၼ် ဝၼ်းၵိၼ် ၶဝ်ႈႁူမ်ႈမူႉၵၼ်။

႕. လႆႈၵၢဝ်ႇၵဵင်ႇမုၼ် လွင်ႈလူၺ်ႈ မၼ်းလႆႈထိုၵ်ႉၶိုင်ႈ ၵတ်ႉၶႅၼ်ႇလိၵ်ႈလၢႆး တီႈပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ် ၶႆလူး။

႖. လႆႈၵၢဝ်ႇၵဵင်ႇမုၼ် လွင်ႈလူၺ်ႈ မၼ်းလႆႈထိုၵ်ႉၶိုင်ႈ ၵတ်ႉၶႅၼ်ႇလိၵ်ႈလၢႆး တီႈပၢင်ၸၢမ်းသိၼ်ႇတႅမ်ႈလိၵ်ႈပိုတ်ႇ မိူင်ႈဝၼ်းပီႊမႂ်ႇတႆး ၶႆလူး။

႗. လႆႈၵၢဝ်ႇၵဵင်ႇမုၼ် လွင်ႈလူၺ်ႈ မၼ်းလႆႈထိုၵ်ႉၶိုင်ႈ ၵတ်ႉၶႅၼ်ႇ ၽၢႆႇလႅၼ်ႈၸၢမ်းၵၼ် တီႈပၢင်ပွႆးပီႊမႂ်ႇတႆး ၶႆလူး။

႘. လႆႈၵၢဝ်ႇၵဵင်ႇမုၼ် လွင်ႈလူၺ်ႈ မၼ်းလႆႈထိုၵ်ႉၶိုင်ႈ ၵတ်ႉၶႅၼ်ႇလိၵ်ႈလၢႆး တီႈပၢင်ၸၢမ်းသိၼ်ႇတွပ်ႇလိၵ်ႈ တီႈပၢင်ပွႆး ဝၼ်းၸူးမေႃလိၵ်ႈတႆး ၶၶေႉလူး။

႙. လႆႈၵၢဝ်ႇၵဵင်ႇမုၼ် လွင်ႈလူၺ်ႈ မၼ်းလႆႈထိုၵ်ႉၵတ်ႉၶႅၼ်ႇ ၽၢႆႇၸၢမ်းလမ်ႇၵႂၢမ်း တီႈပၢင်ပွႆး ဝၼ်းၸူးမေႃ လိၵ်ႈတႆး ၶၶေႉလူး။

10. လႆႈၵၢဝ်ႇၵဵင်ႇမုၼ် လွင်ႈလူၺ်ႈ မၼ်းတႅမ်ႈၵိူင်း ၼႃႇတီႈၵွၼ်ႇပိုၼ်ပပ်ႉ ပိုၼ်းၽၢဝ်, ၶၢၵ်ႇၵွၼ်ႇမႄးသေ ၵိုဝ်ႈသိင်လိုဝ်းလၢင်းၸွႆႈ ၶႆလူး။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(၄) လိၵ်ႈထွင် တၢမ်ႈၶေႃႈယွၼ်းၸုင်း တီႈမေႃသွၼ်

၁. တၢမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၸူးမေႃသွၼ် ၽိူဝ်ႇၶဝ်ၶိုၼ်ႈ၊ တၢမ်ႈၶေႃႈယွၼ်းၸုင်း ႁွပ်ႈၵမ်ႉၵၢင်ၼမႂ်ႇမိူၼ်ႈ ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆးလႆႈ ၶဝ်ၼႄ။

ထိုင်

မေႃသွၼ် ၶေႃၼ်းၶရူၼ်းၶမ်း
ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး၊ ၸူဝ်ႈၼၢဝ်းမႂ်ႇ၊
မွၵ်ႇႁွင်းယူမ်း၊
လၢႆးသီၼ်ႈလူင်၊ ၸိုင်းလၢႆးသီၼ်ႈ။

ဝၼ်းထီႉ – ၂၄.၈.၂၀၀၈ ။

လွင်ႈတၢင်း။ ။ <u>ၶွပ်ႈယွၼ်းၸုင်း ႁူႉလႆႈယူတ်းယႃတွၵ်ႈၵေႃႈ။</u>

ၵွမ်းၶင်ႇ လွင်ႈတၢင်း ၶွပ်ႈယွၼ်းၸုင်း မီးမႃးသေၼႄ ၸႂ်ၶေႃး (ၵၢမ်ႇပဝ်းၶွင်ႇ)၊ လုၵ်ႈယိင်း လုင်းၸၢႆးယီႈ ၼႄ ပႂ်ၶေႃးယေႃႈၵေႃႇ၊ ယူႇမွၵ်ႇမၢၵ်ႇ (၁၂)၊ သီၼ်ႈတၢင်း ႁွင်းမူး၊ ၵမ်ႉပေႃးယူႇလီ ပီၼ်မၢၵ်ႇႁူဝ်ၵွၺ်ႈသၼ်ႇ၊ ထူလၢႆႈၵွၺ်ႈၵပ်ႉဝႆႉ ၼႄ ၵမ်ႉၵၢင်ၼမႂ်ႇမိူၼ်ႈ ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈ မိူဝ်ႈၶဝ်ယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈၸႂ် လူဝ်ႇၸူႉ ႁူတ်ႇၵီတ်ႈ ယူတ်းယႃ တွၵ်ႈမိင်းၸႂ်ၼႄ ၸႂ် ၵၼ်ႇလႆႈတၢမ်ႈလိၵ်ႈယွၼ်းၸုင်း (ဝၼ်းၶိုၼ်ႈ) ထိုင်တီႈ မေႃသွၼ်ႁဝ်း မႃးယဝ်ႉၵေႃႈ။

ၶပေႃႉယမ်ယႅ်ႇယႅ်ႇၶမ်ၶမ်သေၼႄ

ၶေႃၼ်းၵၢမ်ႇပဝ်းၶွင်ႇ၊
မွၵ်ႇ (၁၂) ၊ လၢႆးသီၼ်ႈ။

<u>ၶေႃႈၵမ်ႉၵၢမ်</u>

ၵွမ်းၶင်ႇ လုၵ်ႈယိင်း ၶွပ်ႈယွၼ်းၸုင်းမႃးၶဝ်ႈ ပီၼ်ၵၼ် ၵိုဝ်ႈၵွၺ်ႈတေႃႇတေႃႇယဝ်ႉၵေႃႈ။

ၵေႃႇပီၼ်ၵူႈ

(လုင်းၸၢႆးယီႈ)
မွၵ်ႇ (၁၂)၊ လၢႆးသီၼ်ႈလူင်။

႒. တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၶူးမေႃသွၼ် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ တႅမ်ႈၶေႃႈယွၼ်းၸွင်း ႁွပ်ႈလုၵ်ႈယိင်းသူ ၵမ်ႉယူႉလီ ၼလႄႈ လူဝ်ႇႁူႉယူတ်းယႃ တီႈႁူင်းယႃလူင် ၶႅၼ်ယဝ်ႉ။

ထိုင်

ၽူႈႁူၵၼ်းပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈ

မေႃသွၼ်လူင် ၸၢႆးယီႈလႅင်၊

ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၼလႄႈ ၽိူင်ႈၼၢႆႈတႆး၊

ၸေႃႇဝိင်းၶမ်ႈမ်း။

ဝၼ်းထီႈ – ႒႐.႓.႒႐႐႓ ။

လွင်ႈတၢင်း။ ။ <u>ၶႂ်ႈၶွပ်ႈယွၼ်းၸွင်း ႁႂ်ႈလႆႈယူတ်းယႃတူဝ်ၵေႃႉ။</u>

ၵွမ်းၶၼ်ႈ လွင်ႈတၢင်း ၶွပ်ႈယွၼ်းၸွင်းမီးမႃးသေၼလႄႈ ၶႃႈၸဝ်ႈ ၵဝ်ႇလႆႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈ ယိုၼ်ႈထိုင်မႃး တီႈမေႃသွၼ် ၸဝ်ႈယဝ်ႉၵေႃႉ။ ႁွပ်ႈလုၵ်ႈယိင်းၶႃႈ(ယိင်းၶၢမ်ၶၢဝ်) ပဵၼ်ႁူဝ်ၸႂ်ႁူဝ်မၢင်းသေလူမ်ႉႁူႉ ပေႃးလိမ်းတူဝ် မိူဝ်းၵူဝ်းၶိုင်ႈ ၵၢင်ၶိုၼ် မိူဝ်ႈၶိုၼ်ႈၵေႃႉ။ ႁွပ်ႈၸဝ်ႈၶႃႈ လူဝ်ႇၵႂႃႇမၢၼ်းႁူႉ ယူတ်းယႃတီႈႁူင်းယႃလူင် ၶႅၼ်ၼလႄႈ မိူဝ်ႈၶိုၼ်ႈၼၼ်ႉ မၼ်းတေၵမ်ႉၵၢင်ၼမႃး မိူၼ်ႈႁွတ်ႈ ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈယဝ်ႉ။ ယွၼ်ႉၼၼ် ၶႃႈၵဝ်ႇလႆႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈ ယွၼ်းၸွင်း ထိုင်မေႃသွၼ်ၸဝ်ႈမႃး ၶၼ်ႇၶႅၼ်ၵေႃႉ။

ပွႆးဝၢင်းၸွင်းလွတ်ႈပၼ် သေၵမ်းၶႃႈ။

ၵေႃႇပဵၼ်ၼမ

(ပႃႈၶၢင်းယွတ်ႈသႅင်ႁွမ်း)

ပွၵ်ႉၶွင်မႃႉ။

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလၢၼ်ႉ ႕

တႅမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၶူးမေႃသွၼ် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ တႅမ်ႈၶေႃႈယွၼ်းၸွင်း ႁႂ်ႈလႆႈၶေႃႈလူတ်းပွႆႇပၼ်ၸွင်ႉ တႃႇတေ–

႑. လႆႈႁူႉ ယူတ်းယႃ တၢင်းပဵၼ်ၶဝ်ႇသၼ်, တီႈႁူင်းယႃလူင်။

႒. လႆႈႁူႉ ႁူတ်ႉၵၢတ်ႈတူၺ်း ႁွပ်ႈၼိုင်းသၢဝ်တၢၵ်ႈၶၼ်ႈ တၢင်ႁၢၼ် ႁူဝ်မၢင်းဝႆႉ။

႓. လႆႈႁူႉ ႁူတ်ႉၵၢတ်ႈတူၺ်း ႁွပ်ႈပဵၼ် လူမ်းၵွၼ်သၼ်ႉဝႆႉ။

႔. လႆႈႁူႉ ယူတ်းယႃတၢင်းပဵၼ် ႁွပ်ႈၵၢၼ်ၵႂၵ်ႉလိူတ်ႈမူး။

႕. လူဝ်ႇယူႉလိူဝ်ႈယၢမ်ၵွႆႇ ႁွမ်ၼိုင်း မိူဝ်ႉ(သွင်ဝၼ်း) ၶႅၼ်ၼလႄႈ။

႖. လူဝ်ႇယူႉလိူဝ်ႈယၢမ်ၵွႆႇ ႁွမ်ၼိုင်း မိူဝ်ႉ(ၶိုင်ႈႁူင်ႈ)၊ ဝႃးၽေႃႉတၢယဝ်ႉၶႅၼ်ၼလႄႈ။

႗. လူဝ်ႇၵႂၼ်လုၵ်ႈၸၢႆးသူ ႁူႉယူတ်းယႃ တီႈမေႃယႃလူင် ၽၢၵ်ႇယႃတၢင်ၶႅၼ်ၼလႄႈ။

႘. လူဝ်ႇၵႂၼ်လုၵ်ႈယိင်းသူ ႁူႉႁူတ်ႉၵၢတ်ႈ တီႈမေႃယႃလူင် ၽၢၵ်ႇယႃလုၵ်ႈၵႂၼ်ႉၶႅၼ်ၼလႄႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(4) လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ်ပၼ်ၶေႃႈတၢင်းတူဝ်

လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ်ပၼ်ဝႆႉ ၼိူင်းလိၵ်ႈတၢင်းတူဝ်

ၸိုဝ်ႈၵေႃႉ တၵ်းလိၵ်ႈတၢင်းတူဝ်

ၸိုဝ်ႈၵေႃႉ ထေလႆႈႁပ်ႉၵၢဝ်လိၵ်ႈတၢင်းတူဝ်ၵေႃႈ မီးယဝ့်။

လိၵ်ႈထွင် ၸိူဝ်ႉၼႆႉ ထုၵ်ႇလီၼိူင်းတၵ်းၶမ်ၶမ် ၸင်ႇထေလႆႈယဝ့်။

1. တၵ်းပၼ် လိၵ်ႈထွင်ၼႂ်းၶိုင်ႈ ၸိုဝ်ႈသူပဵၼ် ၶေႃးယေႃႈလိူင်းပၢင်ႇ၊ ယူႇတီႈ မၢၵ်ႇမၢၼ်း (၇၇) သိၼ်ႈတၢင်း မွၵ်ႇၸဝ်ႈတိၵ်ႉ၊ ပွၵ်ႉႁွင်ႉ၊ ဝဵင်းမူႇၸေႈ။ ၵူၺ်းၵေႃႉသူပဵၼ် ယိင်းႁွမ် ယူႇတီႈဝဵင်းႁူတ်ႉၶၢႆ။ တၵ်းလၢတ်ႈၶေ လွင်ႈမိူဝ်းသူ လႆႈႁူႉၵိၼ်, သိုဝ်ႉၶၢႆ,ၵၢတ်ႇမႃး တီႈဝဵင်းမိူင်းမၢဝ်း ၶေၶႅင်ႈလူး။

မၢၵ်ႇမၢၼ်း (၇၇)
သိၼ်ႈတၢင်း/မွၵ်ႇၸဝ်ႈတိၵ်ႉ၊
ပွၵ်ႉႁွင်ႉ၊
ဝဵင်းမူႇၸေႈ။
ဝၼ်းထီႉ– ၄.၄.200၈ ။

ၵူၺ်းၵေႃႉ ယိင်းႁွမ် (ဝဵင်းႁူတ်ႉၶၢႆ)

ၵူၺ်းၵေႃႉႁဝ်း ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶႃႈဢီ။ ၼွင်ႉယူႇလီသေၵမ်းၼႆ ႁဝ်းတိူင်ႇၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၶုၵ်ႉၶႂ်ႈလႆႈသူ ယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ၶမ်သေၼလႄႈ လႆႈတၵ်းလိၵ်ႈယိၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ့်ၵိူဝ်ႈ။

လွင်ႈၵၢၼ်ႁဝ်း ၼွင်ႉလၢတ်ႈၶေသူၼတေႃႉ ပဵၼ်လွင်ႈႁဝ်း လႆႈႁူႉၵိၼ်, သိုဝ်ႉၶၢႆ,ၵၢတ်ႇမႃး တီႈဝဵင်းမိူင်းမၢဝ်း ၶေၶႅင်ႈၵိူဝ်ႈ။ လွင်ႈႁဝ်း လႆႈႁူႉၵိၼ်,သိုဝ်ႉ ၶၢႆ,ၵၢတ်ႇ,ၼတေႃႉ ထေၵမ်,ပဵၼ်လွင်ႈလၢၵ်ႇ,လၢႆးသၢင် ၶၢင်ႇ,ၵဝ်ႇ,ၶႃႈ။ ၵၢၼ်လၢၵ်ႇ,လၢႆး ဝႆႉၶိုၼ်းၶႂ်ႈႁဝ်းၼတေႃႉ ပဵၼ်ၵၢၼ် လွင်ႈဝႃႈ မိူင်းမၢဝ်း သမ်ႉပဵၼ် မိူင်းလီၼ်းလီၼ်ၼမ်,၊ မိူင်းတႆး သမ်ႉပဵၼ် လီၼ်းလီၼ်မၢၼ်း ၶႆ ၽွၼ်ၽွၼ်ၵေႃႈ မၢဝ်ႈၶိုၼ်းၶႂ်ႈ ၸိုင်ႈၶႆဝႃႈ။ ပၼ်ႈတၢႆႇႁဝ်းၼတေႃႉ လၵ်းသဝ်ႁႅၼ် မၢဝ်လီၼ်းလီၼ်ဝႃႈ၊ ႁူဝ်ႉယိင်ႉသၢဝ်လိၵ်း ၵၢၼ်မိၼ်ႈလီၼ်းလီၼ်ဝႃႈ၊ ႁူဝ်ႉၵၢတ်ႇ, ၵၢၼ်ၼႃႈၼီႈတႃး ဝၢင်းလီၼ်မဝ်ဝႃႈ ၸိုဝ်းၶႆ ၽွင်းပဵၼ် လွင်ႈတွင်းမၢၵ်ႇၵၢၼ်ၶိုင်ႈ ၶႆလူး။ ၸုၵ်းယူႇ၊ ပႆယူႇ,ၶိူဝ်ၽၵ်ႉ,လီၼ်ၵၢၼ်လီဝ်သေ တွင်းမၢႆဝႃႈ ပဵၼ်မိူင်းၶၶႅမ်ႈ မိူင်းၶႆ ၶႆ ႁဝ်းယိၼ်းတိုပ်ႉ,ႁၢႆႉတေႃႉတေႃႉ။ ၶူဝ်းၵႂ်ႈႁဝ်းၼတေႃႉဝႃႈ ပဵၼ်မိူင်းတႆး ထုင်ႉမွၵ်ႇ,ၼႆမၢဝ်းလူင် ၶႆ ၽွင်းၵိူဝ်ႈ။ ၶူဝ်းၵၢတ်ႇ,ၵေႃႈ ႁဝ်းလႆႈလၢတ်ႈ ၼမ်းတၢၼ်ႈႁဝ်း။ ႁဝ်းလႆႈသိုဝ်ႉ မိူင်ႈယိပ်း တၢင်းတိုဝ်းတႆးႁဝ်း၊ ႁဝ်းလႆႈၵိၼ်မႂ်ႈသႂ်းတႆးႁဝ်းမူး ၽွင်းၵိူဝ်ႈ။ တူၺ်းႁူႉတၢင်းလႆႈၵေႃႈ ပဵၼ်သၼ်လႂ် မိူင်းတႆး၊ ပဵၼ်ထိူၼ်,မႂ်ႇ လူင်ၼမႂ်ႇ မိူင်းတႆး၊ ပဵၼ်တူၼ်ႈယႂ်ႇ,လမ်းသုင် မႂ်ႇႁွင်းမႂ်ႇႁႆး မိူင်းတႆးလွၼ်ႉလွၼ်ႉ ႁဝ်းတေၼီတႆးၼိူဝ် ၸၵ်ႉ,ၼၽေသေ ၶုၺ်ႁၢၼ်ထိုင်ႈလၢႆ လၢႆးယဝ့်လႃႇ ၶႃႈ။

တၢင်,ဝၼ်း ႁဝ်းၸင်,မိုၼ်း တၵ်းၶေသူ လွင်ႈလၢႆတၢင်း လၢႆယၢင်, လၢႆမဵဝ်းထိုင်ႈၶႃႈ။

ၵူၺ်းၵေႃႉႁၵ်ႉသူ

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၶေႃးယေႈလိၵ်ႈပၢင်ႇ)၇.　　　　ၸိုဝ်ႈသူပၢၼ် ၸၢႆးယွတ်ႈမိူင်း၊ ယူႇတီႈမၢၼ်ႈၶူင်း (၄၀)၊ သီၼ်ႈတၢင်း မိူင်းၵိုင်၊ ဝဵင်းလၢႆးၶႃႈ။ ၵူၺ်းၵေႃႉသူ ပၢၼ် ၸၢႆးလၢဝ်ၼိုဝ်း၊ ယူႇတီႈဝဵင်းသီႇပေႃႈ။ တၢမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ ၸွင်ႇၵူဝ်းၵႃႇ ၼႂ်ႈမၼ်းမႃး ၼလႆႇမႂ်းၵဵဝ်ႇ တၢင်းထုင်ႈပိူင်းၶမ်ႇတီႈင်းသိုၵ်ႈၵွၼ်ႇ ၶဝ်လူး။

မၢၼ်ႈၶူင်း (၄၀)
သီၼ်ႈတၢင်း မိူင်းၵိုင်၊
ဝဵင်းလၢႆးၶႃႈ။
ဝၼ်းထီႈ- ၂၀.၈.၂၀၀၈ ။

ၵူၺ်းၵေႃႉ ၸၢႆးလၢဝ်ၼိုဝ်း (ဝဵင်းသီႇပေႃႈ)

ၵူၺ်းၵေႃႉၶဝ်ၼၼ် တၢင်းၶူင်းတၢင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶႃႈႁိုဝ်? ၼႂ်ႈယူႇလီၸိုင်ႈၵၢင်ႇသေၵမ်းၶဝ် ႁဝ်းတိူင်ႉ ၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၵေႃႈ ၶၢဝ်းၵွႆလႆႈသူ ယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ၶမ်သေၼလႆႈ ၵၢင်ႇလႆႈတၢမ်ႈလိၵ်ႈယိၼ်ႈထိုင်မႂ်းယဝ်ႉ။

လွင်ႈတၢင်း ၵၢၼ်ႁဝ်း ၼွႆႉလၢတ်ႈၶေႃသူၼတေႃႇပၢၼ် လွင်ႈၼွႆႉၸွင်ႇၵူဝ်းသူ ၼႂ်ႈမႂ်းၵဵဝ်ႇမႂ်းၼလႆႇတူၺ်း တၢင်းထုင်ႈပိူင်း ၶမ်ႇတီႈင်းသိုၵ်ႈၵွၼ်ႇႁဝ်းၶဝ် ၶဝ်ၵိူဝ်ႈ။ ၽြႃးလူင် ၵၢၼ်သူႇယႂ်ႇလိူဝ်ပိူၼ်ႈၵေႃႈ ပေႃႉမႂ်းတီႈ မိူင်းၵိုင်ယဝ်ႉ။ ပိူၼ်ႈၵွၼ်ႇၵၼ်မႂ်း ဝႆႈသႂ် ပေႃးၵိုၼ်းၵိုၵ်ႉၵိုၵ်ႉၶႃႈ လွင်ႈၶဝ် ႁဝ်းၼွႆႉၼႂ်ႈသူမႂ်းဝႆႈမႂ်းသႂ် တေႃႇၵိူဝ်ႈ။ လိူဝ်သေၶဝ် သူသမ်ႉပၢၼ် ၽွႆးတၢမ်ႈလိၵ်ႈၵေႃႉ ၶိူင်ႈ၊ ၼွတ်းၶိုဝ်ၵေႃႈ သူတေၼဝ်ႈၵွႆ ၵူႈၾၢႆႉလီပ်ႈၼွၼ်း တူၺ်းတီႈ ၸုမ်ပူႉၸုၼ်သၢမ်လေႃး ၼလ ၶေႃးၵူဝ်ႈပိမ်ႇလွႆ၊ ၵွင်းမူး ၶေႃးၵူဝ်းပိမ်ႇလွႆ၊ ထုင်ႈပိူင်း ၶမ်ႇတီႈင်းသိုၵ်ႈၵွၼ်ႇလွႆ၊ လွႆၸၢင်ႈမိူင်းၵိုင်လွႆ၊ ၸုမ်ပူႉ ၸဝ်ႈၶေႃႉၼမ်း ၼလႆႈ ၸဝ်ႈၸုၼ်မုင်ႇၼဝ်လွႆ၊ ၸူးဝဵင်းမိူင်းၵိုင် လၢႆးၶႃႈၼဝ်လွႆ၊ ၵေႃၸဝ်ႈၽူ လၢႆးၶႃႈလွႆ၊ ဝၼ်းၼွတ်းၵွၵ်ႉ တဝ်ႈၶမ်ႇ ၵဵင်ႇ၊ မေႃႈလိၼ်ၼဝ်လွႆ၊ ဝၼ်းၼွတ်းၽေႃႉ မိတ်ႈ မိူၼ်ဝၼ်းႁမ်းငၢႆး ၼဝ်လွႆ၊ ဝၼ်းသွမ်ႈမၢၵ်ႇ၊ ဝၼ်း မၢၵ်ႇၸွၵ်း ၼဝ်လွႆ ၸိူဝ်းၶဝ်ၵိူဝ်ႈ။ "တူၼ်ႈမႂ်ႇလွႆပၵ်း၊ ၶမ်လိူဝ်ဝႆႉ၊ တီႈၼမ်းလွႆမိူင်းတႆးႁၢင်းလီ မုင်ႈတူၺ်းတၢင်းလွႆ လီယီၼ်းမူၼ်းၸွႆ…" ၶဝ် ယူဝ်သူ ယင်းတေၸွင်ႇၵူမ်းမူၼ်းၸွမ်းမႂ်းၵွၼ်ႇ ယဝ်ႉ။ ႁဝ်းၼတေႃႈ ၵမ်ႉပေႃးမေႃ တၢမ်ႈလၢတ်ႈ ၶင်ႇသူၶၼ်ႈၶႃႈ။ ၶင်ႇၵၢင်ၸွႆႁဝ်းမီးၶၼ်ႈ ႁဝ်းၸၢမ်းတၢမ်ႈတူၺ်းၵိူဝ်ႈ။ သူ ယႃႇပေ လွမ်လွမ်သေ ၸုဝ်ႁဝ်းၶႃႈ။

ပေႃးသူ တေမႂ်းၵဵဝ်ႇမႂ်းၼလ၊ယူႇ တေႃႇတေႃႇၸိုင် သူမိူၼ်းတၢမ်ႈတွပ်၊ ပွင်ႇၼၢဝ်ႇပၼ်မႂ်း ၵိတ်းၶိူင်ႈၶႃႈ။ ႁဝ်းတေ ပႂ်ႉမွင်းသူဝႆႉယူႇ။

ၶၢဝ်းၵွႆလႆႈ ယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ၶမ်သေ

- ၸၢႆးယွတ်ႈမိူင်း
(လၢႆးၶႃႈ)

ebook is created by www.Shanyoma.org

႘. ၸိူဝ်ႈသူပၼ် ယိင်းၶမ်း၊ ယူႇတီႈ မၢၵ်ႈၶိူၼ်း (႘႔)၊ သီၼ်ႈတၢင်း ႁွင်းမူးၶမ်း၊ ပွၵ်ႉၵၢတ်ႇမွႆႇ၊ ဝဵင်းတၢင်ႉယၢၼ်း။ ၵူၺ်းၵေႃႉသူပၼ် ၶေႃင်းသိၼ်ၸွမ် ယူႇတီႈဝဵင်းမိူင်းယႆ။ တိမ်ႈလိၵ်ႈထွင်ၽိုၼ်ၶိုင်ႈ လၢတ်ႈၶေလွင်ႈၼိူဝ်း ဝႃႈ သူတေၵၢၼ်းႁူႉၼိုၼ်ႈ ပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ်ထိင်ႈ တီႈမိူင်းၵၢဝ်လူင် ၶႅမ်ႉၶႃႈ။

မၢၵ်ႈၶိူၼ်း (႘႔)
သီၼ်ႈတၢင်း ႁွင်းမူးၶမ်း၊
ပွၵ်ႉၵၢတ်ႇမွႆႇ၊
ဝဵင်းတၢင်ႉယၢၼ်း။
ဝၼ်းထီႈ- 1.႘.2008 ။

ၵူၺ်းၵေႃႉႁၵ်ႉ ၶေႃင်းသိၼ်ၸွမ် (မိူင်းယႆ)

ၵူၺ်းၵေႃႉႁၵ်ႉၶဝ် တင်းၼွၼ်းတင်းယေး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်ယူႇၶႃႈ? ၼွႆႉယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ်သေၵမ်းၶႅ ႁဝ်းတိူင်ႇ ၵၢဝ်ႇပၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၶႃႈ ၸၢႆးၸွႆလႆႈသူ ယႅႇယႅႇၶမ်ၶမ်သေၼၼ်ႈ လႆႈတိမ်ႈလိၵ်ႈယိၼ်ႈထိုင်မႃးယဝ်ႉ။

လွင်ႈၵၼ်ႁဝ်းၼႂ်ႈလၢတ်ႈၶေသူၼၼ်ႉ ပိၼ်လွင်ႈႁဝ်း တေၵၢၼ်းႁူႉၼိုၼ်ႈ ပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႉလၢႆးပူင်သွၼ်ထိင်ႈ တီႈမိူင်းၵၢဝ်လူင် ၶႅၵ်ႈၵိူဝ်ႈ။ ႁဝ်းလႆႈငိၼ်းၶၢဝ်ႇဝႃႈ သူၶဝ် ႁူႉၼိုၼ်ႈ တီႈဝၢၼ်ႈၸၢင်ႉ မႃးယဝ်ႉၶႅမ်ႉၵိူဝ်ႈ? သူယင်း ပႂ်လႆႈ ထိုင်ၶိုင်ႈ ၵတ်ႉၸဵမ်,လိၵ်ႈလၢႆးၶႅမ်ႉၵိူဝ်ႈ? ႁဝ်းၼႄႈ ၽႅၼ်,လိၵ်ႈလၢႆးၵေႃႈလီ၊ ၽႅၼ်,ၼမ့်သိင်,လမ်ႇႁူမ်းၵေႃႈလီ တေၵမ်,ၵတ်ႉၸဵမ်,တၢၼ်,သူ ၶိင်,ၵဝ်,ၼသႃႈ။ ၼႂ်ႈႁဝ်းပေႃး မေႃလိၵ်ႈၼမ်ႈတူဝ် ႁူမ်းၼမ်ႈၶေႃႈမႃး ၶၶေႃႉလႄႈ၊ ပိၼ်ၼွပ်းမေႃ ၶိင်,မေႃသွၼ်ထုၵ်,လီၼမ်ၶၶေႃႉလႄႈ၊ ဝွၵ်းၵွၼ်, ၵၢၼ်တၢင်,တေသွၼ်ပၼ် တီႈလုၵ်ႈၵိၼ်းၶဝ် ပေႃးၶဝ်ႈၵွႆ ၶၶေႃႉလႄႈ၊ ၼႂ်ႈပေႃးမေႃတူင်ႇၶိုင်ႈၵွမ်းဝွၵ်း ၽိၼ်ႈၽိၼ်ႈ ၶၶေႃႉလႄႈ၊ ႁဝ်းၼွႆႉမေႃၼလႈ ႁဝ်းၵဝ်, တေႁူႉၼိုၼ်ႈပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႉထိင်ႈၵိူဝ်ႈ။ ပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႉ ၵၢၼ်တေၵွတ်းတီႈ မိူင်းၵၢဝ် ၶႅ ၶဝ်တေၵွတ်းတီႈ ဝတ်ႉတိုၼ်းထမ်း၊ သမ်ႉၵမ်ႁွင်းမူးမွႆႇၶိူဝ်လွႆ ဝႆႉၶၢဝ်ႇ။ ၵၢင်ၶမ်ႈမႃး ႁဝ်းတေႁူႉတၢႆႈတိၼ်း၊ ဝၼ်းၽႂ်း တိူင်,သူးတိူင်,ၵၢဝ်, တွၼ်ႈတၢင်ႉၼႂ်ႈႁဝ်းၶဝ် ၶၢမ်ႈပူၼ်ႉၵၼ်ႉလိၵ်ႈ ႁူဝ်ၵေႃႉၶႅမ်ႉၶႃႈ။ သူၼတေ ယၢမ်ႈၵိတ်းမေႃသွၼ်မႃး ပေႃးမိူဝ်း (2)ပီး ယဝ်ႉ။ ႁဝ်းၼတေ ပႆ,ယၢမ်ႈၵိတ်းသေပွၵ်ႈ။ ၵမ်းၶႅ လႆႈဝႃႈပိၼ် ၵွၼ်တၢင်းသုတ်းၵိူဝ်ႈ။ ႁဝ်းတေလႆႈႁူႉသွၼ် တီႈ လွႆၼတေ ပႆ,ၸူ,လႆႈ၊ လႆႈငိၼ်းၶၢဝ်,ဝႃႈ ၽူႈပွင်ၵၢၼ် ၽႅၼ်,လိၵ်ႈလၢႆးၵေႃႈ တေၵိၵ်,ၼၽသေ တေၵွႆ့လူင်းထိုင်တီႈ ၽုင်,ၶိုင်း ၵိူဝ်းၶႅမ်ႉႁွၼ်, ၶႅဝႃႈ။ ႁဝ်းၼတေ ၼႂ်ႈတူၵ်းတီႈလွႆၵေႃႈယဝ်ႉ ပုၼ်ႈၽွၼ်းၼတေ ႁဝ်းတိုၼ်းလူဝ်,ၼၢပ်,ယူႇ ၵမ်,ၼၢင်ႈ။

လိၵ်ႈႁဝ်းၵေႃႈ ယၢဝ်းႁူႉယဝ်ႉ။ ႁဝ်းတေလိူဝ်ႈဝၢင်းႁွၼ်,ၶႃႈ။

ၸၢႆးၸွႆလႆႈ ယႅႇယႅႇၶမ်ၶမ်သေ

(ယိင်းၶမ်း)

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်ႈ, ႖

႑. ၸိုဝ်ႈသူပဵၼ် ၶေႃးမွၼ်းမိူင်း၊ ယူႇတီႈမၢႆႁိူၼ်း (႒႔)၊ သၢႆငၢၼ်းတၢင်း မွၵ်ႇၵမ်ႉၵေႃႉ၊ ပွၵ်ႉ (႓)၊ ဢေႃးဝဵင်း ႁွၵ်ႈၸမ်း။ ၵူၺ်းၵေႃႉသူပဵၼ် ၶေႃးၶမ်းၶွင်၊ ယူႇတီႈ ဝဵင်းၶွင်ၶဵဝ်။ တၢမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈဝႂ် သူၶဝ် ၵႃႇတၢင်းၸိုဝ်ႈၵၢင်ႈၵၢၼ်းဝႆႉ ပၼ်ႈတေႃႇ ဝၼ်းယၢၵ်ႉယွင်ႈၼူးမေႃႇတႃး ၶႅၼ်းလႄႈ။

႒. ၸိုဝ်ႈသူပဵၼ် ယိင်းမူဝ်ႁွမ်၊ ယူႇတီႈမၢႆႁိူၼ်း (႑႔)၊ သၢႆငၢၼ်းတၢင်း ၶွင်ပိုၼ်ႉမူၼ်း၊ ဝၢၼ်ႈၶွင်ပဵတ်း၊ မိူင်းယေႃ။ ၵူၺ်းၵေႃႉသူပဵၼ် ၶေႃးၶမ်းၸိုတ်ႈ၊ ယူႇတီႈ ဝၢၼ်ႈပၢင်ႇထူဝ်ႇလိၼ်။ တၢမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈမိူဝ်း ႁူင်းႁဵၼ်းၵႂၢၼ်, ၵၢၼ်သူလႆႈသွၼ်ပၼ် လိၵ်ႈလၢႆးတႃး ၶႅၼ်လူး။

႓. ၸိုဝ်ႈသူပဵၼ် ၶေႃးၶၢမ်ႇ၊ ယူႇတီႈမၢႆႁိူၼ်း (႓႓)၊ သၢႆငၢၼ်းတၢင်း ၵိုၼ်းသၢႆ။ ပွၵ်ႉဝၢၼ်းၵႂၵ်ႉ၊ ဝၢၼ်ႈႁွင်းမူး၊ မိူင်းယၢင်း။ ၵူၺ်းၵေႃႉသူပဵၼ် ၶေႃးၸၢမ်ႁွမ်၊ ယူႇတီႈ မိူင်းတႅမ်။ တၢမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈဝႂ် ဝၼ်းလိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်းၶႃႈ သူၶဝ် တေႁႃတၢင်းလွင်ႈတူင်ႉၶိုင် မၵ်းမၢႆပဵၼ် ဝၼ်းပုတ်ႉ ထူႇသေ တေသွမ်ႈတူၼ်ႈမႂ်ႇႁူင်းလူင် သွင်တူၼ်ႈ တီႈၶေႃႈဝတ်ႉၶၼ်ႈ ၶႅၼ်းလႄႈ။

႔. ၸိုဝ်ႈသူပဵၼ် ၸၢႆးၵၢႆႇၸၢႆး၊ ယူႇတီႈမၢႆႁိူၼ်း (႔႗)၊ သၢႆငၢၼ်းတၢင်း ပူႇတွႆ,ႁူပ်,၊ ပွၵ်ႉမၢၵ်,လၢင်း၊ ဝၢၼ်ႈပၢင် ၸၵ၊ မိူင်းယေႃ။ ၵူၺ်းၵေႃႉသူပဵၼ် ၸၢႆးတုမ်,လႅဝ်၊ ယူႇတီႈ ဝဵင်းလူႇသဵဝ်ႈ။ တၢမ်ႈပၼ်လိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈသူၸွပ်ႈၸွႆႈထိုင် ႁွပ်ႈလႆႈႁပ်ႉၵႃႈ ၶူဝ်းတွၼ်ႈၶွင်ၽၢၵ်, ပုၼ်ႈတေႃႇ လုၵ်ႈ ၼွၼ်းၶဝ် ၸွႆႈတိုဝ်း။ ၵၢၼ်ပဵၼ် ငိုၼ်းၸိူဝ်း (႑႐႐) လႅမ်ႈ ၸလႈ ပပ်ႉပဵၼ်,(႑႐႐) ပပ်ႉ ၶႅၼ်းလႄႈ။

႕. ၸိုဝ်ႈသူပဵၼ် ၸၢႆးၶမ်းၸိုၼ်ႈ၊ ယူႇတီႈမၢႆႁိူၼ်း (႓႕)၊ သၢႆငၢၼ်းတၢင်း ၶမ်ႉၸီတ်းလိၼ်း၊ ပွၵ်ႉၵၢတ်,ၵဝ်,၊ ဝၢၼ်ႈၵေးသီး။ ၵူၺ်းၵေႃႉသူပဵၼ် ၸၢႆးသၢင်,လူ,၊ ယူႇတီႈ ၼွင်းၵိုင်။ တၢမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ တၢမ်ႈၶေႃႈ ယွၼ်းတၢင်းၸွႆႈထႅမ်မၼ်း ႁူဝ်ႈမၼ်းမႃးၵႃႉတႃး မေႃသွၼ်လိၵ်ႈတႃး ၶိုၼ်းဝၢၼ်ႈသူ ၸူဝ်ႇၶၢဝ်းမႂ်ႇ ပီၼၼ်ႉ ၶႅၼ်းလႄႈ။

႖. ၸိုဝ်ႈသူပဵၼ် ၶေႃးမိူဝ်းၶမ်း၊ ယူႇတီႈမၢႆႁိူၼ်း (႔႐)၊ သၢႆငၢၼ်းတၢင်း တူႇၽူလ်းႁူင်း၊ ပွၵ်ႉၸေႃၶၢၼ်း၊ ဝဵင်း မူႇဢေႃး။ ၵူၺ်းၵေႃႉသူပဵၼ် ယိင်းမူလ်လႅင်း၊ ယူႇတီႈ ဝဵင်းၶမ်ႉၶမ်း။ တၢမ်ႈပၼ် လိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ၊ လၢတ်ႈၶေ လွင်ႈၽိတ်ႈမွၵ်, ႁူႉမၼ်းမႃးသွၼ်ပၼ် တၢင်းၵျႃႇဝဵၼ်ႈမိူဝ်း ၵၢၼ်တေၵျႃႇၶေ ဝၼ်းပွႆးပီ မႂ်ႇတႃး ၶႅၼ်းလႄႈ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(၂) လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ်ၵဵဝ်ႇလူၺ်ႈ ၸုမ်း၊ ၵေႃ၊ လုမ်းၸၢႆးၶဝ်

1. ၸိုဝ်ႈသူပၼ် ၸၢႆးလိင်းပၢင်ႇ၊ ယူႇတီႈမၢႆႁိူၼ်း (၂၂)၊ သၢၼ်ႈတၢင်း လွႆလိမ်၊ ဝဵင်းပၢင်လူင်။ တႅမ်ႈလိၵ်ႈထွင် ယိုၼ်ၶိူင်ႈ ထိုင်တီႈ ႁူဝ်ပဵၼ်ႈ၊ ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၶေလ ၽိုၼ်ႈၶေႃႈတၢႆး၊ ဝဵင်းတူၼ်ႈတီး။ ပွင်ႇၶၢဝ်ႇဝႃႈ သူလႆႈ သူင်ႇပၼ် ငိုၼ်းပၼ်ႇၵိၼ်လိၵ်ႈတၢႆး တွၼ်ႈတႃႇ (၂၀၀) ပၢႆၶႃႈလႄႈ။

မၢႆႁိူၼ်း (၂၂)
သၢၼ်ႈတၢင်း လွႆလိမ်၊
ဝဵင်းပၢင်လူင်။
ဝၼ်းထိ- ၂၀.၄.၂၀၀၈ ။

ထိုင်
ႁူဝ်ပဵၼ်ႈလူင်
ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၶေလ ၽိုၼ်ႈၶေႃႈတၢႆး၊
ဝဵင်းတူၼ်ႈတီး။

လွင်ႈတၢင်း။ ။ <u>ပွင်ႇၶၢဝ်ႇပၼ် လွင်ႈလႆႈသူင်ႇငိုၼ်း ငိုၼ်းပၼ်ႇၵိၼ်လိၵ်ႈတၢႆး တွၼ်ႈတႃႇ (၂၀၀) ပၢႆၵေႃႉ။</u>

ၸွမ်းၼင်ႇ လွင်ႈတၢင်းမီးမႃးၼၼ်ႉ ၶႃႈႁဝ်းလႆႈသူင်ႇငိုၼ်း ငိုၼ်းပၼ်ႇၵိၼ်လိၵ်ႈတၢႆး တွၼ်ႈတႃႇ (၂၀၀) ပၢႆ တၢင်းသဵင်ႈမူတ်း ၉၀,၀၀၀ (ႁူၵ်းမိုၼ်ႇ) တီႉတီႉၼၼ်ႉ လႆႈသူင်ႇမႃးၸွမ်း ယေးငိုၼ်းၵမ်ႉပေႃးၸေႃႇ ယဝ်ႉၵေႃႈ။ ယိၼ်းလီ ၶွပ်ႈၸႂ်ထိုင် ၼမ် ယူႇၵေႃႈ။

ၶေပ်ႉယမ်သေႁႄ

ၸၢႆးလိင်းပၢင်ႇ (မေႃသွၼ်)
ဝဵင်းပၢင်လူင်။

<u>ၶေႃႈတႅတ်ႈ</u>
ယေးငိုၼ်း - ၵွင်ႈတီႈႁဵတ်းၵၢၼ်ႇၵႃႉ ၵၢၼ်ၵဵဝ်ႇလူၺ်ႈငိုၼ်းတွင်း
တၢင်းသဵင်ႈ - ႁူဝ်ႁူပ်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

1. လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ်ႁေႃးၾၢႆလိၵ်ႈလၢႆး လႄႈ ၽိင်ႈငႄႈတၢင်း၊ ဢေႃးဝဵင်းသီၶၢၼ်ဝီ ပွင်ႇၶၢဝ်ႇသူင်ႇပၼ် လၢႆးငၢၼ်းႁဵတ်းပၢင်တုမ်ႉ၊ ပၢင်ၵုမ် လႄႈ သူင်ႇသီၶၢၼ်ႈမႂ်ႇ ၽူႈၶဝ်ႈႁူမ်းႁေႃးၾၢႆ ထိုင်တီႈ ႁူဝ်ပွင်ႇလူင် ငဝ်ႈငုၼ်းႁေႃ လိၵ်ႈလၢႆး လႄႈ ၽိင်ႈငႄႈတၢင်း ဝဵင်းလႃႈသဵဝ်ႈ။

ႁေႃးၾၢႆလိၵ်ႈလၢႆး လႄႈ ၽိင်ႈငႄႈတၢင်း
ဢေႃး ဝဵင်း သီၶၢၼ် ဝီ
မၢႆလိၵ်ႈ - ၵ သ ဝ / .... / ....
ဝၼ်းထီႈ- ႒႔ . ႘ . ႒႐႐႘ ။

ထိုင်
ႁူဝ်ပွင်ႇလူင်
ငဝ်ႈငုၼ်းပွတ်းပိူၼ်ႈ ႁေႃလိၵ်ႈလၢႆး လႄႈ ၽိင်ႈငႄႈတၢင်း၊
ဝဵင်းလႃႈသဵဝ်ႈ။

လွင်ႈတၢင်း။ ။ ပွင်ႇၶၢဝ်ႇသူင်ႇပၼ် လၢႆးငၢၼ်းႁဵတ်းပၢင်ၵုမ် လႄႈ သီၶၢၼ်ႈမႂ်ႇ ၽူႈၶဝ်ႈႁူမ်းႁေႃးၾၢႆ ၵေႃႈ။

ၼပ်ႉႁွင်း ၵႂၢမ်းၵပ်ႉၶဵင်ႈလိူဝ်သင်ႇ တီႈႁူဝ်ပွင်ႇလူင်ၼၵ်းယဝ်ႉသေ၊ ၼၵ်းၸုမ်ႈ လႆႈႁဵတ်းပၢင်ၵုမ် ၽွတ်ႈႁၢၼ်းငေႃ တၢင်ႇ သိပ်းႁဵတ်းၵၢၼ် ပီႈၶေႃယဝ်ႉ လႄႈ ႁဵင်ႇလႆႈပွင်ႇၶၢဝ်ႇသူင်ႇပၼ် လၢႆးငၢၼ်း လွင်ႈႁဵတ်းပၢင်ၵုမ်၊ လႄႈ သီၶၢၼ်ႈမႂ်ႇ ၽူႈၶဝ်ႈႁူမ်း ႁေႃးၾၢႆ မႃးယဝ်ႉၵေႃႈ။

ၶပ်ႉယမ်ႉသေသေ

ႁူဝ်ပွင်ႇ
ႁေႃးၾၢႆလိၵ်ႈလၢႆး လႄႈ ၽိင်ႈငႄႈ
(သီၶၢၼ်ဝီ)

<u>ၽိူၼ်မိူၼ်</u>
- ႁေႃးၾၢႆ လႃႈသဵဝ်ႈ
- ႁေႃးၾၢႆ ငဝ်ႈငုၼ်းပွတ်းပိူၼ်ႈ တူၼ်ႈတီႈ၊ ၵိင်းတွင်
- ၽူႈၶဝ်ႈႁူမ်းပွင်ၵၢၼ်ၶဝ်
- ႁွင်းလုမ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

1. လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ်ငဝ်ႈငၢၼ်းၵေႃႈလိၵ်ႈလၢႆး ၶလႄႈ ၽိုင်ႈၶၢႆႈတၢႆး၊ ဝဵင်းလႃႈသိဝ်ႈ၊ သူင်ႇထိုင်တီႈ ႁူဝ်ပဝ်ႈ၊ ၵေႃႈလိၵ်ႈလၢႆး ၶလႄႈ ၽိုင်ႈၶၢႆႈတၢႆး ၼေႃးဝဵင်း/ၶႄႈတီႈ....

ငဝ်ႈ ငၢၼ်း ၵေႃႈ လိၵ်ႈ လၢႆး ၶလႄႈ ၽိုင်ႈ ၶၢႆႈ တၢႆး
ဝဵင်း လႃႈ သိဝ်ႈ
မၢႆလိၵ်ႈ - 2 0 2 / ၈ ၾ ၾ / .... / ....
ဝၼ်းထိႈ - ပီႊ200Λ၊လိူၼ်ထူၼ်ႈ(12)၊(1Z)ဝၼ်း။

ထိုင်

ႁူဝ်ပဝ်ႈ
ၵေႃႈလိၵ်ႈလၢႆး ၶလႄႈ ၽိုင်ႈၶၢႆႈတၢႆး၊
ၼေႃးဝဵင်း/ၶႄႈတီႈ....

လွင်ႈတၢင်း။ ။ <u>ၸႂ်ႈမႄးၵွႆႈ ပူင်သွၼ်ပၼ် တီႈၶွင်ႈပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉ လၢႆးပူင်သွၼ်။</u>

(1) ပၢင်ၵုမ်လူင် ငဝ်ႈငၢၼ်း ၵေႃႈလိၵ်ႈလၢႆး ၶလႄႈ ၽိုင်ႈၶၢႆႈတၢႆး ပွၵ်ႈၵမ်း (4)၊ တီႈဝဵင်း မိူင်းယႂ်ႇ လႆႈတႅပ်းတတ်းဝႆႉ ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉ လၢႆးပူင်သွၼ် လိၵ်ႈတႆး ပွၵ်ႈၵမ်း(2) ၼၼ်ႉ တီႈဝဵင်းလႃႈသိဝ်ႈ ၶလႄႈ လႆႈႁၢင်ႈႁႅၼ်း ၶပ်ႉမိုဝ်ႉဝႆႉ ဝၼ်းထိႈ (4.1.200Λ) တေႃႇ (14.1.200Λ) ယူႇ။

(2) ၽူႈၶဝ်ႈပႃးၶွင်ႈ ၵေႃႈလိၵ်ႈလၢႆး ၶလႄႈ ၽိုင်ႈၶၢႆႈတၢႆး ၼေႃးဝဵင်း .... ၵေႃႇၵၢၼ် ပီၼ် ၸၢႆး/ၼၢင်း........... ၶၼ်ႈ ၸႂ်ႈလႆႈႁၢင်ႈႁႅၼ်း ၶၢင်ႇမေႃသွၼ်သေ မႄးၵွႆႈပူင်သွၼ်လၢႆးၵၢၼ် ၶွင်ႈပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉ သေၵမ်းၵေႃႈ။

(Λ) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၼၼ်ၶလႄႈ ၵေႃၼေႃးဝဵင်းႁဝ်းၶဝ် ၼၼ်းတေႃႇၶပ်ႉမိုဝ်ႉႁၢင်ႈႁႅၼ်း သူင်ႇမႄးပၼ် မေႃသွၼ်လူင် သေၵမ်းၵေႃႈ။

ႁူဝ်ပဝ်ႈ
ငဝ်ႈငၢၼ်းပၢၼ်ႇပိုၼ်ႉ

<u>ၽိုၼ်မိူၼ်</u>
- ၵိမ်- ႁူဝ်ပဝ်ႈ၊ ၵေႃငဝ်ႈငၢၼ်း (မိူင်းတႆး ပွတ်းၸၢၼ်း)၊ ဝဵင်းတူၼ်ႈတီး
- ၵိမ်- ႁူဝ်ပဝ်ႈ၊ ၵေႃငဝ်ႈငၢၼ်း (မိူင်းတႆး ပွတ်းႁွၵ်ႇ)၊ ဝဵင်းၵီင်းတုင်
- ၵိမ်- ႁူဝ်ပဝ်ႈ၊ ၵေႃငဝ်ႈငၢၼ်း (ပွတ်းမိူင်းၼိူဝ်)၊ ဝဵင်းမိူင်းယႂ်ႇ
- ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်၊ ၽၢႆႇလိၵ်ႈလၢႆး၊ ၵေႃငဝ်ႈငၢၼ်း
- မေႃသွၼ် ၸၢႆး/ယိင်း........ ၼေႃးဝဵင်း/ၶႄႈတီႈ........
- ၾၢင်လုမ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်ၽိုၵ်းလႅၼ်ႈ, Z

႑. ၸိုဝ်ႈသူပ်ႉၶၢၼ် ယိင်းၶမ်းလီ၊ ယူႇတီႈမၢႆႁိူၼ်း (႕႐)၊ သၢႆၶၼ်ႈတၢင်း ႁူမ်ႈမႂ်ႇသၢင်း၊ ပွၵ်ႉ (႓)၊ ဢေႃးၵူ။ တၢမ်ႈလိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ ထိုင်တီႈ ႁူဝ်ပဵၼ်ႈ၊ ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႄႈ ၽိူင်ႈၸႄႈတႆး ဢေႃးဝိင်းလႂ်ႈ သိဝ်ႈ။ ပွင်ႇၶၢဝ်ႇ ငဝ်းလၢႆး ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး ၸလႄႈ သၢၼ်ႈမၢႆမေႃသွၼ်၊ လုၵ်ႈႁဵၼ်း။

႒. ၸိုဝ်ႈသူပ်ႉၶၢၼ် ၼၢႆးႁွၼ်း၊ ယူႇတီႈမၢႆႁိူၼ်း (႑႖)၊ သၢႆၶၼ်ႈတၢင်းမိူဝ်ႈၵေႃ၊ ဝၢၼ်ႈၶေႃးၵၢႆႈၶၢင်၊ ပွၵ်ႉ (႔)၊ ဝိင်းလႂ်ႈသိဝ်ႈ။ တၢမ်ႈလိၵ်ႈထွင် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈ ထိုင်တီႈ ႁူဝ်ပဵၼ်ႈ၊ ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႄႈ ၽိူင်ႈၸႄႈတႆး ဢေႃးဝိင်းလႂ်ႈသိဝ်ႈ။ ပွင်ႇၶၢဝ်ႇ ဝၼ်းႁၢင်ႈႁဵၼ်း ႁပ်ႉၵွင်းၵၢဝ် ၽူႈပွင်ၵၢၼ်၊ ၵၢၼ်တေလူင်းမႃး ပၼ် ႁဵင်း ၸွႆႈထိမ် တီႈမေႃသွၼ်လုၵ်ႈႁဵၼ်းၶဝ်။

႓. လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ်ၵေႃၸၽလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႄႈ ၽိူင်ႈၸႄႈတႆး ဢေႃးဝိင်းမိူင်းယႆ ပွင်ႇၶၢဝ်ႇ သူင်ႇပၼ် လၢႆး ငၢၼ်း ၼီတ်းပၢင်ႁမ် လွင်ႈလႆႈၽွတ်ႈႁဵၼ်း ၵေႃလိၵ်ႈၽိူင်ႈ ၸလႄႈ သၢၼ်ႈမၢႆ ၽူႈၶဝ်ႈႁူမ်း။

႓. လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ်ၵေႃၸၽလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႄႈ ၽိူင်ႈၸႄႈတႆး ဢေႃးဝိင်းႁူၵ်ႉၸမ။ ပွင်ႇၶၢဝ်ႇ ၶိုၼ်ႈသူင်ႇမႃးပၼ် ပပ်ႉႁဵၼ်းလိၵ်ႈတႆး၊ ပပ်ႉလုၵ်ႈႁဵၼ်း (႑) တေႃႇ (႒)၊ (႑႐႐)ၸုမ်ႉ။ ထိုင်တီႈ ငဝ်ႈငၢၼ်းၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႄႈ ၽိူင်ႈၸႄႈတႆး ဝိင်းလႂ်ႈသိဝ်ႈ။

႔. လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ် ငဝ်ႈႁၢၼ်းၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႄႈ ၽိူင်ႈၸႄႈတႆး၊ ဝိင်းလႂ်ႈသိဝ်ႈ။ သူင်ႇထိုင် တီႈ ႁူဝ်ပဵၼ်ႈ၊ ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႄႈ ၽိူင်ႈၸႄႈတႆး၊ ဢေႃးဝိင်းမိူင်းႁၢတ်ႈ။

(ၵ) ၶိုၼ်ႈသူင်ႇမေႃသွၼ် မႃးမိူၼ်ႈႁဵၼ်းၵၢဝ် လၢႆးပူင်သွၼ်

(ၶ) ၶိုၼ်ႈသူင်ႇမေႃသွၼ်လူင် မႃးၸွႆႈပူင်သွၼ်ပၼ် လိၵ်ႈလၢႆးတႆး ၶႂ်တေႃႇ။

႕. လိၵ်ႈထွင် ၵၢၼ် ငဝ်ႈငၢၼ်းပတ်းပိူၼ် ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႄႈ ၽိူင်ႈၸႄႈတႆး၊ ဝိင်းလႂ်ႈသိဝ်ႈ။ သူင်ႇထိုင် တီႈႁူဝ်ပဵၼ်ႈ၊ ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႄႈ ၽိူင်ႈၸႄႈတႆး ဢေႃးဝိင်း/ၶေႇတီႈ........။

(ၵ) ဢေႃးဝိင်း သၢၼ်ဝီ၊ ၶိုၼ်ႈသူင်ႇ သၢၼ်ႈမၢႆ ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈ၊ မေႃသွၼ်၊ လုၵ်ႈႁဵၼ်း။

(ၶ) ဢေႃးဝိင်း ၶမ်ႈမမ်း၊ ၶိုၼ်ႈသူင်ႇ သၢၼ်ႈမၢႆ ပပ်ႉႁဵၼ်းလိၵ်ႈတႆး ၸလႄႈ ပပ်ႉလုၵ်ႈႁဵၼ်း။

(င) ဢေႃးဝိင်း ႁူတ်ႉၶၢႆ ၶိုၼ်ႈသူင်ႇ လၢႆးငၢၼ်း ၽွတ်ႈၵေႃ ၸလႄႈ ပၢင်ႁမ်။

(ၸ) ဢေႃးဝိင်း မိူင်းယေႃ ၶိုၼ်ႈသူင်ႇ လၢႆးငၢၼ်း ပၢင်ႁမ် တေႃႇၼီတ်းပွႆးပီးမႂ်ႇ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

တွၼ်ႈ႗

4။ လၢႆးတႅမ်ႈ လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ

ၵ။ ၽိုၵ်းၶၢၼ်း ပိူင်တႅမ်ႈ လိၵ်ႈပွင် လႄႈ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ

လိၵ်ႈပွင် ၵၢၼ်ဝႃႈၶႅၼ်ႇ ပိူၼ်လိၵ်ႈပွတ်းတွၼ်ႈၵွၼ်ႇ, ၵၢၼ်တႅမ်ႈ သပ်းလႅင်းၶႄ ၸွႆႈႁူႉပွင်, ၵၢၼ်ၶိူင်ႈႁႅင်းၶႅင်ႇၵဝ်ႇ။ လိၵ်ႈပွင်ၶႃႈ မီးၸႂ်သၢမ်တွၼ်ႈ၊ ပိူၼ်တွၼ်ႈၶေႃႈၶမ်း၊ တွၼ်ႈတူဝ်ၼိူင် လႄႈ တွၼ်ႈၶေႃႈလူပ်း ၶၢႆယဝ်ႉ။ ၵိုင်ၶိူဝ်ႈႁူဝ်ၶေႃႈမၢၼ်းသေ ၸၽဝ်ႇ ပိူင်တႅမ်ႈ လၢႆပိူင်ၵေႃႈယဝ်ႉ၊ ၶေႃႈႁၢမ်း ၵၢၼ် တေၶဝ်ႈၶူးထိုင်ထွင်ႁူဝ်ၶေႃႈမၢၼ်း ၶႃႈပိူၼ် ၶေႃႈၶမ်းယဝ်ႉ။ ၶေႃႈႁၢမ်း ၵၢၼ်တေသပ်းလႅင်းၸွႆႈႁူႉပွင် ထိုင်တီႈ ႁူဝ်ၶေႃႈမၢၼ်း သမ်ႉပိူၼ် တွၼ်ႈတူဝ်ၼိူင်၊ ၶေႃႈႁၢမ်းၵၢၼ်ၸွတ်ႇယွတ်ႈ ပၢႆႁၢမ်းလူပ်းလင် သမ်ႉပိူၼ် တွၼ်ႈ ၶေႃႈလူပ်း ၶၢႆယဝ်ႉ။ လိၵ်ႈပွင်ၶႃႈ ပေႃးၵၢၼ်ၶႄႇလိၵ်ႈဝႃႈၸႃႉ လႆႈမီးၶိုင်ႈၶႄႇပၢႆပၢႆၵႂႃႇ။

လုၵ်ႈၶၢၼ်းၵမ်ႈၶမ်ၶႃႈ မီးၸႂ်ၵူၺ်ႁူဝ် တႃႇတေတႅမ်ႈလိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ, ႁူႉၸၢႆႉယဝ်ႉ။ တိၵ်ႉတေႃႇ မၢၼ်း မီးတိုၵ်ႉတူဝ်ၵူၺ်တင်းသိုင်ႈယဝ်ႉ။ သၢင်ႇၵိုဝ်ႇဝႃႈ မီးၵူၺ်ၸႂ်ႈမေႃ မီးၵူၺ်ၸႂ်ႈတႅမ်ႈ၊ မီးဢၼ်ၵူၺ်ၶိူင်းၵူၺ် ၸႂ်ႈၶိုတ်းၵိူင် လႂ်ႈၵမ်,ပိူၼ်ၵမ်,မီး၊ လႂ်ႈယၢပ်ႇ,ယိူင်း ၶၢၼ်ၵူၺ်လူင်လၢင်ၵေႃႈ ၵမ်,မီး။ ၶဝ်ႈႁူဝ် တေမေႃတႅမ်ႈလိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ,ၶႃႈ လူဝ်,မေႃၵၢၼ် ၶေႃႈႁၢမ်းၵၢၼ်ဝႃႈ–

"လူၶမ်ၶမ်၊ ႁူၼ်ႈၶမ်ၶမ်၊ ၽိုၵ်းတႅမ်ႈၶမ်ၶမ်" ၶႃႈ ယိူတ်ႈသႂၢင်းသႂ်, ၶိုၼ်းႁူဝ်ၵူၺ်ၵွၼ်တေး၊ ၽိုၵ်းၶၢၼ်းတူလုမ်း၊ ၽိုၵ်းလႅၼ်,တူလုမ်း၊ ၽိုၵ်းတႅမ်ႈတူလုမ်း ယဝ်းတေၵမ်,တၢင်းႁူႉ ဝၢၼ်းမၢၼ်းမေႃမႃး ႁွၼ်,ယဝ်ႉ။

လင်,ဝႃႈ – ၽိုၵ်းၶၢၼ်း ၸွႆႈႁူႉမေႃ တွၼ်ႈႁၢမ်းပိုတ်,တွၼ်ႈ
– ၽိုၵ်းၶၢၼ်း ၸွႆႈႁူႉမေႃ လၢႆးၵေႃႈသၢင်ႈတူၶၼ်ႈထႅဝ်
– ၽိုၵ်းၶၢၼ်း ၸွႆႈလူင်ႉလႅၼ်, ၽိူင်ႈႁၢမ်း
– ၽိုၵ်းၶၢၼ်း ၸွႆႈလူင်ႉလႅၼ်, လၢႆးတႅမ်ႈလိၵ်ႈၵိုဝ်းၶႃႈ ႁူးၵေႃႉတႃႇ။

တႃႇတေမေႃတႅမ်ႈ လိၵ်ႈပွင်ၶႃႈ ထုၵ်,လီ ၽိုၵ်းၶၢၼ်း ၸွႆႈႁူႉမေႃ ပိူင်တႅမ်ႈလိၵ်ႈယဝ်ႉ။

(1) ပိူင်တႅမ်ႈ ၵၢၼ်မီး ၽၢင်ႁၢင်ႈတိုၼ်းပိူၼ် (ပိူင်ၽၢင်တိုၼ်းပိူၼ်)

လွင်ႈတၢင်း ထူပ်းႁၼ်ယူႇ, သိုပ်ႇၶႄႇတၢၼ်းတၢၵ်ႇဢိုပ်းၶႃႈ ၼိုင်းတႅမ်ႈၶႄ သပ်းလႅင်းၶႄၶႃႈ ပိူၼ်လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ, ၵၢၼ်ၶႄပိူင်ၽၢင် (ၽၢင်ႁၢင်ႈ) တိုၼ်းပိူၼ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်, – ႁူပ်ၶေႃႈၵၢၼ်ဝႃႈ ႁိူၼ်းႁဝ်း၊ ဝၢၼ်ႈမိူင်းႁဝ်း၊ ၸုမ်းၶဝ်၊ မႄႈယႃႈလၢႆးၵႂၢမ်းၶဝ်၊ မေႃသွၼ်ႁဝ်း၊ ၵူႈၼမ်ႉႁဝ်း။ ၶမ်ႈလိၵ်ႈလၢႆး၊ သၢၼ်လွႆသွမ်း၊ လူင်းထိုၼ်းမိူင်းတႆး၊ ၶွင်ႇၶွင်းႁၢၼ်မၼ်ၶၼ်ႈ မိူဝ်ႈ ၼိုၼ်ႈႁူင်းၼိူင်း၊ သိၼ်ႈတၢင်းႁူမ်ႈမွၵ်ႇၵွၼ်၊ ပၢင်ပွႆးပီးမႂ်ႇတႆး၊ မူၼ်ႈသိုဝ်းၶၢဝ်းသွၼ်းၶမ်း၊ ၶမ်ႈဝၼ်းၵႂၵ်ႇဝႃႈ၊ ပွႆးဝၼ်းၼူးမေႃတႆး ၵိုဝ်းၶႅၼ်ႈယဝ်ႉ။

(၇) ပိူင်ၽၢင် ထၢင်ႇႁၢၼ်

လွင်ႈတၢင်းၵၢၼ်တူဝ်ၵဝ်ႈၵဝ်ႇ ထၢင်ႇပိၼ်၊ ယုမ်ႇယမ်ႁၢၼ်ထိုင်ၵိုဝ်းၶႅၼ်ႈ ၼိုၼ်းတိမ်ႈၶေ သပ်း လႅင်းၶေၶေႃႈ ပိၼ်လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၵၢၼ်ၶေပိူင်ၽၢင် (ၽၢင်ႁၢင်ႈ)ထၢင်ႇႁၢၼ်ယဝ်ႉယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်, – တၢင်းသူင်ၵွႆႈႁဝ်း၊ လွင်ႈသိုဝ်ႈတေႃႇ၊ လွင်ႈသွၼ်ႇတေႃႇ၊ လွင်ႈယိၼ်ႇငေႈ၊ လွင်ႈႁူႉၶေႃႈၵၢဝ်ႇ ႁူမ်း၊ ႁူဝ်ယမ်ပေႃႈမႄႈ ၵိုဝ်းၶႅၼ်ႈ ပိၼ်လိၵ်ႈၵၢၼ်မီးပိူင်ၽၢင်ထၢင်ႇႁၢၼ်ယဝ်ႉ။

(၈) ပိူင်ၽၢင် ပိၼ်ယဝ်ႉ

လွင်ႈတၢင်း ၵၢၼ်ပိၼ်ယဝ်ႉ၊ ပွင်ၵိူတ်းယဝ်ႉၶေၶႅၼ်ႈ ၼိုၼ်းၵူၼ်ႉၶူပ်ႈႁၢၼ်ထိုင်သေ တိမ်ႈၶေ သပ်းလႅင်း ၶေၶႅၼ်ႈ ပိၼ် လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၵၢၼ်ၶေပိူင်ၽၢင် (ၽၢင်ႁၢင်ႈ)ပိၼ်ယဝ်ႉယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်, – မိူဝ်ႈၶၢဝ်းလိပ်ႈၵိၼ်း ၶွင်းသူၼ်လႅင်သတ်းၶေၶႅၼ်ႈ
- တူဝ်ထူပ်း ၶွင်းၶၢဝ်းတၢင်းမိူင်းသူႈ
- ၶွင်ႉၵၢၼ်ႁၢၼ် မိူဝ်ႈႁူႈၼိုၼ်ႈႁူင်းၵိၼ်းဝၼ်းၶေၶႅၼ်ႈ
- ဝၼ်းငတႉၼိုၼ်ႈၵိၼ်း ၶွင်းၵူဝ်းပၢၼ်ၶႃႈ
- ဝၼ်းငတႉၶဝ်ႈၶွင်း ႁူင်းၵိၼ်းၵၼ်ႉၵွမ်
- တူဝ်ထူပ်းမိူဝ်ႈဝၼ်း လႆႈၼိုၼ်ႈပၢင်ႁပ်ႉၼူး

(၉) ပိူင်ၽၢင် ၸူၼ်ႉႁၢၼ်

လွင်ႈတၢင်းၵၢၼ် ပႆႇပိၼ်ၶေၶႅၼ်ႈ ၸူၼ်ႉႁၢၼ်ထိုင်သေ တိမ်ႈၶေသပ်းလႅင်းၶေၶေၶႅၼ်ႈ ပိၼ်လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၵၢၼ်ၶေ ပိူင်ၽၢင်(ၽၢင်ႁၢင်ႈ) ၸူၼ်ႉႁၢၼ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်, – သင်ၵဝ် ပိၼ်ၶုၼ်ႁေႃၶမ်းၵိုင်
- သင်လႆႈႁူႉ ဝိင်းတႃႈႁူင်ႈ ၵိုင်
- သင်လႆႈယူႇတီႈ မိူင်းယၢင်း ၵိုင်

ebook is created by www.Shanyoma.org

- သင်လႆႈႁၢပ်ႇပၼ်ႇၽွၼ်းမေႃသွၼ် တီႈဝၢၼ်ႈၶွၵ်ႈၵွၼ်ႇၵၢၼ်ၶိူင်ႈ ၼိုင်
- သင်လႆႈၵူၺ်ႉလဵပ်ႈႁဵၼ်းၼႂ်းႁူဝ် ပႆႇလၢႆႉတၢင်းၶွၵ်ႈမိူင်း ၼိုင်
- သင်ပဵၼ် ၽူႈမၢၵ်ႈမီး ၼိုဝ်ႈသိင်ယႃႇ ၵေႃႉၶိူင်ႈ ၼိုင်

(႕) ပိူင်ၽၢင် ငဝ်ႈပိၼ်ႇ

လွင်ႈတၢင်း ၵၢၼ်မီးငဝ်ႈပိၼ်ႇ ပိၼ်း၊ လၵ်းထၢၼ် ၵၢၼ်ယိပ်းၵမ်ၶေလႆႈ၊ ၼိုဝ်ႉၶေလႆႈ ၼၵ်ႉၼၵ်ႉ လႅင်းလႅင်းၶၼ် ၼိၼ်းၵူၼ်းတီႈပိၼ်ႇၶေၶေ ပဵၼ် လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၵၢၼ်ၶေပိူင်ၽၢင် (ၽၢင်ႁၢင်ႈ) ငဝ်ႈပိၼ်ႇ ၶႂ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ – ပီႊမႂ်ႇၵူႊၼၢဝ်းၼိူဝ်း၊ ပီႊမႂ်ႇတႆး၊ သွၼ်းၶမ်ႉလိူၼ်ႁူၺ်ႈ၊ ဝၼ်းၼူးမေႃလိၵ်ႈ၊ ဝၼ်းၵွၵ်ႇဝႃႈ၊ ထုင်းၽိင်ႈၶမ်ႇသၢင်ႇ၊ လူႉတၢၼ်းသၢင်ႇၵၢၼ်းၶဝ်ႈဝႃႈ။

(႖) ပိူင်ၽၢင် ၶႆႊလွင်ႈ

ၵႂၢမ်းမၢင်ႇၵထ (ၵႂၢမ်းၵပ်းထုၵ်ႇ)၊ ၶေႃႈၵႂၢမ်းသင်ႇသွၼ်၊ ၶေႃႈၵူၼ်ႉပၢဝ်ႇ ၶဝ်ၼိူဝ်းၶႆ ၼိၼ်းတီႈမ် ၶႆႊၶေသေပ်းလႅင်းၶေ တီႈပွင်ႇမၼ်းၼိုင် ၶႆႉပဵၼ် လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၵၢၼ်ၶေပိူင်ၽၢင် (ၽၢင်ႁၢင်ႈ) ၶႆႊလွင်ႈ ၶႂ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ – လိၵ်ႈတႆး ၶိူင်ႈတူဝ်၊ ၸွႆႈၼွတ်ႇၵူဝ်တႆးၵူႊၵေႃႉ
- လိၵ်ႈတႆး ၸွႆႈၵူမ်ႈတူဝ်၊ ၵႂၢမ်းတႆး ၸွႆႈၵူမ်ႈၶေႃႈ
- ၵူႊတီႈ ၸွႆႈမီးၵႃးၸွမ်မွၵ်ႇ၊ ၵူႊတီႈ ၸွႆႈၵွၵ်ႇသိင်ၶၢဝ်ႇလီၼိူဝ်းတႆး
- ၶၢဝ်းယၢမ်း ၵမ်ႇပႂ်ႉထႅဝ်ႈၵူၼ်း
- ငိုၼ်းၶမ်းမီးၵူႊပၢႆမႄႈ၊ ၽွၵ်ႇၵေႃႈမၼ်းလႆႈ
- ယိင်းၶဝ်ႇၸၢႆ ၼေႃးၶဝ်ႇၶမ်ႈ

(႗) ပိူင်ၽၢင် ယွၼ်ႉတွၼ်း

ယွၼ်ႉတွၼ်းပိူဝ်ႈသင်ၸလႆႈ လႆႈပဵၼ်၊ လႆႈႁဵတ်း၊ လႆႈမီး၊ ထုၵ်ႇလီႁဵတ်းသင်၊ ထုၵ်ႇလီႁဵတ်းၼိူဝ်။ ၶမ်ႉတွၼ်းၽွၼ်းလီ သမ်ႉပဵၼ်သင်၊ ပဵၼ်ၼိူဝ်ၵၢၼ်ဝႃႈၶၼ် တီႈၶေ ပွင်ႇလႅင်းၶေၼိုင် ၶႆႉပဵၼ်လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၵၢၼ်ၶေပိူင်ၽၢင် (ၽၢင်ႁၢင်ႈ) ယွၼ်ႉတွၼ်း ၶႂ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ – ႁင်ႇမၼ်ပေႃႈၸမႃႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

- လွင်ႈၼိုၵ်းလွင်ႈၵမ်း
- ၵမ်ႉလိမ်းလႆႈ ၵုင်ႉမၢၼ်ၶဝ်ႈသဝ်ႈ
- သုၼ်ႉလႆႈသုၼ်ႉပီၼ် ၶၢဝ်းယိင်းၶဝ်
- သုၼ်ႉလႆႈသုၼ်ႉပီၼ် ႁူၼ်းႁူးႁေႃႉ
- ပိုၼ်ႉႁူႉမေႃၼႆႉ ပၼ်ပုၼ်ႈတေႃႉႁူၼ်းႁူးႁေႃႉ

(၄) ပိူင်ၽၢင် ၶပ်းၶႅၵ်ႉ

လွင်ႈတၢင်းပိူင်ပီၼ် တွၼ်ႈလွႆတွၼ်ႈၶၼ်ႉလွႆ၊ ၶဝ်းယၢမ်းပိူင်ပီၼ် တွၼ်ႈလွႆတွၼ်ႈၶၼ်ႉလွႆ ၸဵၵ်းၼႄသပ်းလီင်း တီႈၶေႃးၸိူင်း ပီၼ်လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၵၢၼ်ၶေပိူင်ၽၢင် (ၽၢင်ႁၢင်ႊ) ၶပ်းၶႅၵ်ႉ ၶဵဝ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ၊ – ပၢၼ်ၼိုၼ်ႈႁီၼ်း သၼ်ႇသွမ်
- ႁူဝ်ၼႄၶဝ်း ႁူႉႁိတ်းမေႃသွၼ် တီႈဝၢၼ်ႈၵွၼ်၊ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ
- ႁူဝ်ၼႄလႆႈထူပ်းမၼ်း ၶူဝ်းသိုင်ႉၶိူဝ်ႈသွႆး ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ
- ယၢမ်းလႆႈတူၺ်းႁၼ်မၼ်ႈ လွင်ႈသၼ်ၸွႆႈ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ
- ယၢမ်းလႆႈထူပ်းႁၼ်မၼ်ႈ တီႈႁိူၼ်းယူ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ

(၅) ပိူင်ၽၢင် သိူင်ႉမူပ်ႉ

လွင်ႈတၢင်း ၵၢၼ်တေတီႈၶေ သပ်းလီင်းၶေ တင်းသီင်ႈၶၼ်ႉ ၵမ်ႉၵိုင်ႉၵၢင်ႉလၢတ်ႈၵွၵ်ႈ၊ သိုၵ်ႉၵွၵ်ႉၶေ ၵမ်းလိဝ်။ သိူင်ႉမူပ်ႉသိူင်ႉမိပ်ႉ မိပ်းဝႆႉလီငၢမ်းသေယဝ်ႉ ၵွႆးတီႈၶေႁၢင်ႊၽၢင်မၼ်း၊ လၢႆးတီၼ်း မၼ်း၊ လွၵ်းလၢႆး ၵၢၼ်ငၢႆးမၼ်း၊ တူဝ်ယၢင်ႉမၼ်းၵွၼ်တၢင်း ၶဵဝ်ပီၼ် ပိူင်ၽၢင်သိူင်ႉမူပ်ႉယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ၊ – မေႃသွၼ်ယိင်းၵွၼ်၊ ႁေႃႉၵၢၼ်လႆႈမၢႆတွင်းဝႆႉ
- လွင်ႈၶဵဝ်ပီၼ် လၵ်းထၢၼ် တေႃႉဝၢၼ်ႈႁဝ်း
- လွင်ႈၵၢၼ် ႁူၼ်းႁဝ်းႁူးႁေႃႉ တေလႆႈၽွမ်ႉႁူမ်ႈသွမ်း
- လွင်ႈၵၢၼ် သိုၵ်ႉသင်ႉ ၽွႆႈႁဝ်းၽွမ်ႉၵၢၼ်
- လွင်ႈၵၢၼ် ၵွၼ်ႁဝ်း ပႆၸိူဝ်သီၼ်ႈတၢင်းၼိုၼ်ႈယွႆႉ၊

ebook is created by www.Shanyoma.org

(10) ပိူင်ၾႆႇ သီင်ႇၼိင်း

တီမ်ႈၶေ သပ်းလီင်းၶေ လွင်ႈၵၼ်သီင်ႇၼိင်းၵၼ်၊ ၼၼ်ႇသီင်ႇၵၼ် လႄႈ။ ပိူင်ပီၼ် ႁူမ်ႈၵၼ်ၵုင်းၽႂ် ၵုင်းမၼ်းလႄႈ ၸိူဝ်းၶဝ် ပိၼ်လိၵ်ႈပွင်လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၵၼ်ၶေပိူင်ၾႆႇ (ၾႆႇၵၢင်း) သီင်ႇၼိင်း ၶဝ်ယဝ့်။

မိူၼ်ၼင်ႇ - ၶၢဝ်းၶႃႈၼူႁွင်ႈ မိူင်းသူ
- ၶၢဝ်းလႃႈဝၼ်း
- ၼွင်းမိူင်းသူ ႁူဝ်ၶိုၼ်ၵဝ်ႇ
- မိူဝ်ႈၵၢင်ဝၼ်း ၶီႇႁူဝ်လႂ်
- ၶိပ်းပၢၼ်းသီၵွၼ်ႇ ဝၢၼ်ႈၵဝ်း

<u>လွင်ႈမၢႆတွင်း</u>

(1) လိၵ်ႈပွင် ၶဝ် ထုၵ်ႇလီမီးတွၼ်းလိၵ်ႈ သၢမ်တွၼ်း၊ ၶိူင်ႈၶႃႈလိၵ်ႈ။
လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၶဝ် ၶေၵမ်ႇလႆႈယွမ်း သၢမ်ၶႃႈလိၵ်ႈ။

(2) လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ တင်းသွင်ၵၼ် တေလႆႈမီးလွင်ႈၽိင်ႇပိင်း ငမ်ႇၵၼ် တင်းႁူဝ်ၶေႃႈလိၵ်ႈယဝ့်။

(3) ၶေၵမ်ႇလႆႈတီမ်ႈ မိူၼ်လၢတ်ႈၵႂၢမ်း ၸိူင်ႉ လိၵ်ႈထွင်ၶေႃႈ။

(4) ၶင်းလိၵ်ႈပွင် လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၶဝ် ၼႂ်ႇယိပ်းတိုဝ်းလႆႈ တင်းတူဝ်ထူပ်း ၵဝ်ႈၵဝ်ႇ၊ လွင်ႈယုမ်ႇယမ် ၵဝ်ႈၵဝ်ႇ၊ လွင်ႈပၢႆးၵူၼ်ႈ ပၢႆးႁူႉၵၼ် ၵဝ်ႈၵဝ်ႇ ၸိူဝ်းၶဝ်ယူႇ။

(5) သင်တီမ်ႈယဝ့်တူဝ်ႈႁူႉၸိုင် တေလႆႈၶိုၼ်းၼမ်းလူတူၵ်ႈ၊ ၵၢၼ်ႇတူၵ်ႈလီလီ။ ယႃႇလွင်ႈမီးတူဝ်လိၵ်ႈ ၵၼ်ၽိတ်းလႃးလႃး။

ၶ။ လွင်ႈယူပ်ႈယွမ်း မိူဝ်ႈတီမ်ႈလိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ

1။ လွင်ႈယူပ်ႈယွမ်း လၢႆးတီမ်ႈလိၵ်ႈ

(ၵ) ၵမ်ႇမေႃယိပ်းတိုဝ်း၊ ၼႂ်ႇတိုဝ်းၶၼ်ႈၶိူင်ႈ၊ ၶၼ်ႈသွင်၊ တီႈသဝ်း၊ တီႈယင့်ၽိၼ်ႈၽိၼ်ႈ။

(ၶ) ၵမ်ႇမေႃတီမ်ႈၶႃႈၵႂၢမ်း ၶႃႈလႄႈ ၵၼ်ၶေၼ်ႈ၊ တီမ်ႈၵပ်းယွႆး သိုပ်ႇသၢၼ်လူင်ႈႁူႉ။

(င) တီမ်ႈပီၼ် လၢႆးမိုဝ်းၵဝ်ႈ၊ လၢႆးမိုဝ်းသႂ်ႇ၊ လၢႆးမိုဝ်းၵျ်ႈ။

(ၸ) ၵမ်ႇမေႃၸၢတ်ႈတီမ်ႈ ပီၼ်တွၼ်းပီၼ်ၵုမ်း။

(သ) တီမ်ႈတူဝ်လိၵ်ႈၽိတ်း၊ တူၼ်ႈထိုဝ်ၽိတ်း၊ ၶႃႈၵႂၢမ်းၽိတ်း။

ebook is created by www.Shanyoma.org

၇။ လွင်ႈယူပ်ႈယွမ်း လၢႆးတီႈမ်ႈပိူင်လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ,

(ၵ) ၵမ်ႇမေႃတီႈမ်ႈ ၶွႆႈငမ်ႇလီပ်ႈတင်း ႁူဝ်ၶေႃႈလိၵ်ႈ။

(ၶ) တီႈမ်ႈၽိတ်းပိူင်ႈ လၢႆးတီႈမ်ႈလိၵ်ႈပိုတ်ႇ။

(င) တီႈမ်ႈၽိတ်းပိူင်ႈ ၶေႃႈၵႂၢမ်းၶမ်း၊ တူဝ်ၽိုၼ်၊ ၶေႃႈၵႂၢမ်းၶွတ်ႇယွတ်ႈလူပ်းလင်။

(ၸ) တီႈမ်ႈၶေ မိူၼ်ၶင်ႇ လၢတ်ႈၵႂၢမ်း။

၈။ လွင်ႈယူပ်ႈယွမ်း ၵၢႆႇလူလ်ႈပၢႆးႁူႉမေႃ

(ၵ) ၵၼ်ၼွႆႈသပ်းလီင်းၶေၶေၼ်ႈ ၵမ်ႇမေႃတီႈမ်ႈၶေ ၶွႆႈပွင်ႇၸွႆႈၸၢႆႈၸၢႆႈ။

(ၶ) ၵမ်ႇတီႈမ်ႈပႃး လွင်ႈတၢင်းတီႈတ်ႈၶိတ်ႈမၼ်ႈၼိူင်ႇ။

(င) ၵၼ်လိၵ်ႈ၊ ၶေႃႈၵႂၢမ်း၊ တူၼ်ႈထိပ် ယၢဝ်းလူၼ်ႈလိူဝ်ၶႄႈ။

(ၸ) ၵမ်ႇမေႃၸွႆႈတိုဝ်း ၶေႃႈၵႂၢမ်းလွၼ်ႈမွၼ်း ၶွႆႈတူၵ်းထုၵ်ႇ ၶႂ်းၶွပ်ႇၵွင်ႈတီႈ။

(သ) လွင်ႈပၢႆးႁူၼ်ႈ ၵမ်ႇတီႈမ်ထူၼ်ႈ။

(လ) ၵမ်ႇတီႈမ်ႈပႃး လွင်ႈႁူႉတၢင်းၶၼ် ၵၼ်ထုၵ်ႇမၢႆတွင်း။

(တ) ၵမ်ႇၶတ်းတီႈမ်ႈၶေ လွင်ႈယုမ်ႇယမ်လမ်ႇၵတ်ႉ ၽလႄႈ ပၢႆးႁူၼ်ႈသၢင်တူဝ်ၸဝ်ႈၵဝ်ႇတႅၵ်ႇတႅၵ်ႇ လီင်းလီင်း။

၉။ မေႃတီႈမ်ႈ၊ မေႃတီႈမ်ႈ ၵၼ်ဝႃႈၶႃႈ....?

မေႃလူမေႃၵၢၼ်ႇ ၶႃႈပီၼ် လွင်ႈၵိၼ်းၵၢဝ်၊ ႁုၵၢဝ်၊ ၽိၵ်းၵၢဝ်၊ လီၼ်ႇၵၢဝ် ၽိုၼ်ႈႁူႉပၢႆးမေႃ တီႈ ၽိုၼ်ႈ၊ တီႈတၢင်ႇၵေႃႉ တီႈၶႂ်းပပ်ႉၶႂ်းလၢႆးယဝ်ႉ။ မေႃတီႈမ်ႈမေႃသွၼ်ၶႃႈ သမ်ႉပီၼ် လွင်ႈသွၼ်ပၼ်၊ လွင်ႈယိုၼ်ႈ ပၼ်၊ လွင်ႈပေပၼ် ၽိုၼ်ႈႁူႉပၢႆးမေႃ ၸဝ်ႈၵဝ်ႇၶႃႈယဝ်ႉ။ တႃႇတေသွၼ်ပၼ်၊ ပေပၼ်၊ ယိုၼ်ႈပၼ် တၢင်းႁူႉ ၸဝ်ႈၵဝ်ႇ ၵၼ်ဝႃႈၶႃႈ တေလႆႈၵၢဝ် ၼွႆႈၼိုၼ်ႈၽိူၵ်ႇၶၢဝ်သွႆ၊ ၼွႆႈၼေႃႇတၶႄႉ သေႇသူၼ်း ၵိတ်းပီၼ်ငဝ်ႈၽိုၼ်ႈ သေယဝ်ႉ၊ ၶင်ႇၸဝ်ႈၵဝ်ႇ ႁူႉမေႃၶေၼ်ႈ ၽိုၼ်ႈၵေႃႈ ပေႃးႁူႉမေႃမႃး၊ ၶင်ႇၸဝ်ႈၵဝ်ႇ ပွင်ႇလီင်းၸႂ်ၶေၼ်ႈ ၽိုၼ်ႈၵေႃႈ ပေႃးပွင်ႇလီင်းမႃး၊ ၶင်ႇၸဝ်ႈၵဝ်ႇ ၶုလ်ႈႁၼ်ထိုင်ၶေၼ်ႈ ၽိုၼ်ႈၵေႃႈ ပေႃးၶုလ်ႈႁၼ်ၸွမ်းမႃး ၵွၼ်ႇ၊ ၸဝ်ႇတေ လၢတ်ႈလႆႈဝႃႈ "မေႃတီႈမ်ႈ" ၶႃႈယဝ်ႉ။

ၸဝ်ႇဝႃႈ မေႃတီႈမ်ႈ မေႃတီႈမ်ႈ ၵၼ်ဝႃႈၶႃႈ ၵူၼ်းၵူးၵေႃႉ ၵမ်ႇမေႃမိူၼ်ၵၼ်လႆႈ၊ ၵူၼ်းၵူးၵေႃႉ မိူၼ်ၵၼ်သေတႃႉ ၵမ်ႇမေႃမိူၼ်ၵၼ်လႆႈ၊ မေႃမိူၼ်ၵၼ်သေတႃႉ ၵမ်ႇမေႃတီႈမ်ႈမိူၼ်ၵၼ်လႆႈ။

ၵွပ်ႈၶႃႈ မိူဝ်ႈတေတီႈမ်ႈလိၵ်ႈၶႃႈ ၶွႆႈပေႃးမေႃတီႈမ်ႈလိၵ်ႈ ၵၼ်လီၵၼ်ၶိမ်ႇၶႃႈ ထုၵ်ႇလီလီပ်ႈၵိၼ်း ႁူႉဝႆႉ လွင်ႈၶုလ်ႈႁၼ်ၼွႆႈလွႆ၊ လွင်ႈၵၼ်းမၼ်လိၵ်ႈလွႆ၊ လွင်ႈႁၢင်ႈၼိူင်ႈ လိၵ်ႈလွႆ ၼိုဝ်းၶႃႈယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

႑။ လွင်ႈၶုၼ်ႉၶၼ်ႈ (႙)ပႃး

ၵေႃႉတႅမ်ႈလိၵ်ႈလႆႈ၊ ၵေႃႉလူလိၵ်ႈလႆႈ တၢင်းသွင်ပႃးသွင်ၽႂ်, ပေႃးလႆႈ–

(ၵ) ၶုၼ်ႉၶၼ်ႈၵႂၢမ်း တၢင်းလွင်ႈ ၵႂၢမ်ႈပိူင်း

(ၶ) ၶုၼ်ႉၶၼ်ႈၵႂၢမ်း တၢင်းလွင်ႈ မူၼ်းသိူဝ်း

(င) ၶုၼ်ႉၶၼ်ႈၵႂၢမ်း တၢင်းလွင်ႈ ၵီးလူ

(ၸ) ၶုၼ်ႉၶၼ်ႈၵႂၢမ်း တၢင်းလွင်ႈ ၵွႆယီၼ်လီ

(သ) ၶုၼ်ႉၶၼ်ႈၵႂၢမ်း တၢင်းလွင်ႈ ႁၢဝ်းႁႆႈ

(ၺ) ၶုၼ်ႉၶၼ်ႈၵႂၢမ်း တၢင်းလွင်ႈ မူဝ်ႉၵႃၼ်ႈ

(တ) ၶုၼ်ႉၶၼ်ႈၵႂၢမ်း တၢင်းလွင်ႈ ယၢၼ်ႈႁူဝ်

(ထ) ၶုၼ်ႉၶၼ်ႈၵႂၢမ်း တၢင်းလွင်ႈ တိၼ်ႉႁတ်း

(ၼ) ၶုၼ်ႉၶၼ်ႈၵႂၢမ်း တၢင်းလွင်ႈ တၢင်းၵၢမ်း ၵိူဝ်းၶႅၼ်ႈယဝ်ႉ။

႒။ လွင်ႈႁၶၢင်းမၶၼ် (10)ပႃး

ၵေႃႉတႅမ်ႈလိၵ်ႈလႆႈ၊ ၵေႃႉလူလိၵ်ႈလႆႈ တၢင်းသွင်ပႃးသွင်ၽႂ်, ပေႃးလႆႈႁူႉၵႂၢမ်းၶၼ်ႈၵႂၢမ်း လွင်ႈႁၶၢင်းမၶၼ် လိၵ်ႈလၢႆး ၶႅင်ႉတႅမ်ႈလႆႈ–

(ၵ) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း လီႁၵ်ႉၼွႆႉ လႆႈ

(ၶ) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း ႁူပ်ႈပွတ်း လႆႈ

(င) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း သီင်ငဝ်ႈမူၼ် လႆႈ

(ၸ) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း သီင်ၶႄႇသီင်ၶွႆႉ လႆႈ

(သ) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း သီင်ပၢၵ်ႇမဝ် လႆႈ

(ၺ) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း သီင်ၶေႃႈၵႃး လႆႈ

(တ) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း ယုၵ်ႉပီၼ် လႆႈ

(ထ) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း ၶေႃႈမိုၵ်ႉႁူမ်းၶၢမ်း လႆႈ

(ၼ) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း ႁူႉထုင်ႈပွင်ႇၵႃႈ လႆႈ

(ပ) ၼႂ်းပီႈၶၼ်ႁၢင်း ၶင်ႇၵွၵ်ႇၵွႆမႃး လႆႈ ၵိူဝ်းၶႅၼ်ႈယဝ်ႉ။

႓။ ၵၢင်းႁၢင်ႈမူင်ႈ (တႅမ်ႈႁၢင်ႈမူင်ႈ)

ၼႂ်ႈၶေႃႈၵႂၢမ်းႁၢဝ်း ပေႃးႁၢင်းလီ ၼိပ်ႉလိပ်ႈၵွႆၶၼ်ႈပေႃႈ မီးၵွၼ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(ၵ) တၢင်းႁၢင်ႈၼိူင်ႈ လူလၢႆႈတူဝ်တိူၵ်ႈ

လွင်ႈၵၢၼ် တိူမ်ႈတိူၵ်ႈၶေ တူဝ်ယၢင်ႇ, လွင်ႈၵၢၼ်ႁူဝ်ၸႂ် ထၢင်ႇၸိူင်ႈလီၶႆယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ, - ၼွႆႈၵတ်းယိၼ်လီ ၶင်ႇၶမ်ႉ

- ယူႇၼွႆႈလႆႈမႆႈ ၶင်ႇၾိုၼ်း
- ၼွႆႈၸွမ်ႁူၺ်း ၶင်ႇမွၵ်ႇ၊ ၼွႆႈၸွမ်ႁိုၼ်း ၶင်ႇမွၵ်ႇ,
- ၼွႆႈၸိုၼ်ႈ ၶင်ႇလိုၼ်၊ ၼွႆႈသူ ၶင်ႇလၢဝ်၊ ၼွႆႈၶၢဝ် ၶင်ႇၵိဝ်, (ငိုၼ်း)

(ၶ) တၢင်းႁၢင်ႈၼိူင်ႈ၊ လူလၢႆႈႁၢင်ႈငဝ်း

ပိၼ်လွင်ႈ တိူမ်ႈတိူၵ်ႈၶေ လွင်ႈၵၢၼ်လမ်ႇၵတ်ႉ ငၢႆးမိူၼ်ၵၼ်

မိူၼ်ၼင်ႇ, - ယူႇလီ ၵိၼ်ဝၢၼ်

- ပေးၶိၼ် ႁၢဝ်းႁၢႆ
- လုၵ်ႈၶွင်ႈ ပွင်ႈပၢႆ
- မူၺ်ၽွင် ငိုၼ်းၽိူၵ်,
- ၵၢမ်ႈပူႈ ၶွၼ်းၼၽး

(င) တၢင်းႁၢင်ႈၼိူင်ႈ လူလၢႆႈၵူင်ႇဝၢႆႈ

ပိၼ်လွင်ႈတိူမ်ႈ သိူင်ႇမူပ်ႉဝႆႉ၊ ၵူင်ႇဝၢႆႈဝႆႉ၊ ၵမ်ႇၵိုင်ႉၵၢင်ႉ ၼွႆႈႁူဝ်ၸႂ် ၵမ်းလိူဝ်

မိူၼ်ၼင်ႇ, - လပ်းတၢလိုမ်းမိူင်း

- မူဝ်ယူႇၼွႆႈၵမ်ႉ၊ ၶမ်ႉယူႇၼွႆႈၶၼ်,
- ၽေႃႇၵမ်ႇၽၢႆ ၵၢႆးၵမ်ႇလပ်ႉ
- ၶွႆႈၵိၼ် ၶမ်ႁွၼ်ႉၵေႃႇ၊ ၶွႆႈၵိၼ်ၵေႃႇ, ႁွၼ်ႉၶမ်

(ၵ) တၢင်းႁၢင်ႈၼိူင်ႈ လူလၢႆႈငဝ်းသိင်

ပိၼ်လွင်ႈတိူမ်ႈ လၢတ်ႈၶေပေႃး ငဝ်းသိင် သွၼ်ႉၵွမ်းမႃး။

မိူၼ်ၼင်ႇ, - ႁႆႈငၢႆငၢႆ၊ ႁႆႈငူႈငူႈ၊ ႁႆႈၼၼႈၼၼႈ၊ ႁႆႈသိတ်ႉသိတ်ႉ၊ ႁႆႈသိုတ်ႉသိုတ်ႉ၊ ၽူၼ်သၢဝ်ႇသိတ်ႉသိတ်ႉ၊

မေႃးၵူၵူ၊ ၼူဝ်ႁူႁူ

ebook is created by www.Shanyoma.org

(သ) တၢင်းႁၢင်ႈၼိူင်ႈ လူလူႈလူၶၼ်ႈလီၶၼ်ႈ

ပီၶၼ်လွင်ႈတီႈမ်ႈ ၵီႇတ်ႈပီၶ် ၶင်ႇႁၢင်ႈပီၶၼ်ၶၼ်ႈ၊ တီႈမ်ႈႁၢင်ႈၼိူင်ႈ လူၶၼ်ႈလီၶၼ်ႈ ပူၶၼ်ႈတီႈပူၶၼ်ႈလီၶၼ်ႈ ၶဝ်ႈယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၶင်ႇ၊ - ပၢင်ႇလၢႆၶမ်ႈတႃ၊ ၶမ်ႈတႃပၢင်ႇလၢႆ၊
- မိၶ်ႇၶူဝ်းၵိၶ်
- သီၶၼ်ၶူဝ်းမုင်ႈ
- တူၵ်းငေႃးမိူင်းႁူၶ်း

ၶင်ႇဝႃႈ တီႈမ်ႈလိၵ်ႈ တီႈမ်ႈလိၵ်ႈၵၢၼ်ဝႃႈၶ်ႈ မေႃႇၵေႃႈ လူဝ်ႇၶွႆႈမေႃႇ ႁူႉၵေႃႈ လူဝ်ႇၶွႆႈႁူႉ။ ၶင်ႇၵိူဝ်ပေႃး တေႁူႉမေႃၶဝ်ႈၵေႃႈ လူဝ်ႇလႆႈၵိၶ်းၵၢဝ် သေႇသေႇယဝ်ႉ။ ၶွႆႈၵၢၼ်ၶွႆႈမေႃတီႈမ်ႈၶ်ႈ လမ်ႇလွင်ႈသေပိူၶ်ႈယဝ်ႉ။

ၶွႆႈမေႃတီႈမ်ႈႁွၶ်း ၶင်ႇတေၶွႆႈလီပ်ႈၵိၶ်းသွၶ်ၵၢဝ်
ၶွႆႈမေႃတီႈမ်ႈႁွၶ်း ၶင်ႇတေၶတ်းၶွႆႈ တီႈမ်ႈၶွႆႈမေႃ
ၶွႆႈမေႃတီႈမ်ႈႁွၶ်း ၶင်ႇတေမေႃတီႈမ်ႈယဝ်ႉ
ပေႃးၶွႆႈမေႃတီႈမ်ႈယူႇၼတေႃ တိၶ်းတေမေႃတီႈမ်ႈယူႇၵမ်ႇႁၢင်ႉ။

ၶ။ လွင်ႈၽိူမ်ႉၵီမ်ထမ်ၶွႆႈ ၶွႆႈမေႃတီႈမ်ႈလိၵ်ႈ

1။ ထုၵ်ႇလီမၢဝ်တွင်း ၶျေႈၵျၢမ်း ၽူႈမီးပိုၶ်ႉႁူႉမေႃၶဝ် ၵမ်ႈၽွင်ႈ

မိူၼ်ၶင်ႇ၊ - ၵေႃႉၶျၵ်ႈၶျေႈလိၶ် လၢႆမိူင်းမႃး၊ ၵျူးလီးယသ်ႇသီးသုံးၶ်ႈ ၽိူဝ်ႇမၶ်းတၢႆၵူႈ၊ မၶ်းၵွႆးၵၢင်း ႁပ်းၵိုတ်းလႆႈ ႁူးလူမ်းၶဝ်ႈၵွၶ်း၊ ၶ်ႈႁူးလိၶ်ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ။ *(သျႂ်ႇသပီးယႂ်း)*

- ၵဝ်ၶ်ႈ ပီၶ်မိူဝ်းႁူၶ်းၵၸူၵ်ႈၵေႃႈ ၵမ်ႇၵွႆႈ၊ ႁူၶ်းမိူင်းၵေႃႇတိၶ်ႇၵေႃႈ ၵမ်ႇၵွႆႈ၊ ပီၶ်ႁူၶ်း ၵမ်ႇၽႃႇ၊ ၵေႃႉၶိူင်ႈၵွႆး။ *(သူဝ်ႇၵရေႃးတီး)*

- ၽိူဝ်ႇမိူးပွင်ႉထူႉလူႉသေ ၶင်းဝႃႈ လပ်းသိင်ႇတၢၶ်တိၵ်းၵိူဝ်ႈၶ် တူႉတူဝ်မိူးလုၵ်ႉတႆႈၵပ်းၽႂ်း တီၶ်းပၶ် ၶိူင်ႈပုၶ်ႈၶ် တေလီယူႉ။ *(ၵုင်းၽူးသိုဝ်)*

ebook is created by www.Shanyoma.org

- ၵူၼ်ႉသၢင်ႈၵႅတ်ၵၢၼ် ၶိူင်ႈၵၢၼ်ၵၢၼ်သေ တူၵ်းသုမ်းၵျႃႉၶႃႈ မျၢတ်ႈလီတွၼ်းလိူဝ်သေ ၵၢၼ်ၵမ်ႉၵူၼ်ႉသၢင်ႈ ၵႅတ်းၵၢၼ်သင် သမ်ႉလႆႈမႃးၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ *(လွႆႉၵျွၼ်း)*

- ၵူဝ်းၼူပ်ႉ(ၵသၢၵ်ႈ)ၵူၼ်းၶႃႈ ပဵၼ်ၶၢဝ်းယၢမ်းယဝ်ႉ။
- သင်သေလႅၢ ၵူဝ်းၼူပ်ႉ(ၵသၢၵ်ႈ)ၶႃ သေလႅၢၶၢဝ်းယၢမ်းၼလႄႈ။ *(မူလၢၼ်ႉ,ၵလီၼ်ႉ)*

- လွင်ႈလူၵၢၼ်ႉလိၵ်ႈၶႃႈ ၵၢင်ႇပၼ် ၶွႆႈတီမ်ထူၼ်ႈၵိူဝ်ႈ။
လွင်ႈၵုပ်ႉၵုမ်ၵၢၼ် ၶႃႈ ၵၢင်ႇပၼ် လွင်ႈလီတ်းသီဝ်း တူင်ႉတိုၼ်ႉၼိုၼ်ႈသင်ႉၵိူဝ်ႈ။
လွင်ႈတီမ်ႈလိၵ်ႈ ၶႃႈ ပၼ်လွင်ႈတီတ်ႈၶီတ်ႈၵိူဝ်ႈ။ *(ၶေႃႈၵႂၢမ်း ၶႂ်းၵႃႈပုမ်, ၵီႉတလီႉ)*

- ၵေႃႉၵၢၼ် ၵမ်ႉၵၢၼ်လီ ၶိူဝ်ပိုၼ်ႈၶၼ်ႉ၊ ၽွင်ၵေႃႈ တေၵမ်ႉၵၢၼ်လီ ၶိူဝ်မၼ်းလႆႈ။ *(တွၼ်ႉတဵ, ၵွၼ်ႉသၼ်ႉ)*

- ယူႉတွႆႈၵူမ်ႈမုင်း ၵၢၼ်လီဝ်၊ ယၼ်ႈပႆၶိူဝ်ၽိၼ်ႉလိၼ် ၵၢၼ်လီဝ်။
- ၽိုင်ႈယူႉသဝ်း ၵၢၼ်လီဝ်၊ ငိူၼ်ႈၼိူဝ်း ပိုၼ်းသီၼ်ႈလီဝ်၊ ၼိုင်ႈတူဝ်မိူၼ်တင်း (၈၇) ၵွင်ႈတီႈ၊ ၵွမ်ႉသိင်ၵွၵ်, တူၼ်းလီဝ် ၼလႄႈ သူတေၵီၵ်ႉၼၽၵၼ်လႆႈယူႉၵႃႉ? *(ၶေႃႈၵူၼ်ႉၶပ်းတၢႆး)*

၇။ ထုၵ်ႉလီမၢႆတွင်း ၶေႃႈၵႂၢမ်းပုတ်ႉထႃႉ ၵမ်ႈၽွင်ႈ

မိူၼ်ၶၼ်, - လွင်ႈယူႉလီၶႃႈ ပဵၼ်လၢပ်ႈလီလူင် ၵၢၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။
- လွင်ႈတေႃးသၵွႆလမ်ၶႃႈ ၵမ်ႉၵူႉလႆႈၶိူဝ်တူဝ်ၵဝ်ႉ။
- သင်ဝႃႈ မီးလွင်ႈၶတ်းၵွႆ သွႆႉၼၵ်းၵိုင် လွင်ႈသင်ၵမ်ႉဝႃႈ ၵမ်ႉၵွင်ႉပေႃႉၵိူဝ်မီး။
- ၵေႃႉလၢၼ်ႉ, တီမ်ထူၼ်ႈၶၼ်ႉ ၵႅတ်းယဝ်ႉလႆႈ ၵၢၼ်ၵူႈလွင်ႈၵိူဝ်ႈ။
- တၢင်းၽိုၵ်းၵမ်း ၵၢၼ်ၽိင်ႉပိင်း ၽွမ်ႉၵူမ်ႈၵၼ်ၶၼ်ႉ ၵၢင်ႇပၼ်လႆႈ ငိမ်းယီၼ်ၵွႆယူႉ။
- ၵျမ်ႉၼိုင်ၵူၼ်ႉသေတႃႉ ၵမ်ႉပီၼ်၊ ၵမ်ႉၵျမ်ႉၼိုင်ၵူၼ်ႉသေတႃႉ ၵၢင်ႇပီၼ်လႆႈယူႉ။
- ၵုတ်ႉၵေႃႉၼိူင်ႈၶူဝ်း ၵၢၼ်မိူၼ်ပႆ,လႃႉတၢင်းမေႃ ၵမ်ႉမီးလႆႈ။
- ၵူဝ်ယမ်ဝႆႈသႃ ၵေႃႉမီးၵုင်,မုၼ်ၵေးၵူး ၶိူဝ်ၵဝ်းၶႃႈ ပီၼ်မင်,ၵလႃႉ လွင်ႈၶိူင်ႈယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

၈။ ထုၵ်ႉလီမႃႇတွင်း ၶေႃႈၵႂၢမ်းဢပ်းထုၵ်ႉၶဝ်

မိူၼ်ၶဝ်ႈ – ၶဝ်ႈလိူင်ႉၼိုၼ်းမၢၵ်ႇ ၵၢမ်ႉယၢၵ်ႈၼႂ်သင်
- ၼႂ်ႁူၼ်းၵမ်ႉႁူမ်ႈထူလ်ႈ ဢမ်ႈၽွင်ႈ ၼွႆႈၵိၼ်ႁူလ်ႈဢပ်းၵိူဝ်
- ႁၢႆးမိူဝ်ႈသုၼ်ႉၵဝ်းၼၵ်း မိူင်းလိၵ်းပိူၼ်ႈမႄးသုင်ႉ
- တေလႃတ်ႈၵိုၼ်ၶမ်ႇလႆး ၵေႃႉၼၢႆးပုၼ်ႇၼွတ်ႉၼွတ်ႉ
- တိၵ်းယေးၸိၼ်းႁွင်ႉ ယွင်ႈယေးၸိၼ်းၶိမ်း
- ထူႈၸိင်ႉထူႈယၢမ်း ၵၢဝ်ၵၢမ်းၵိူပ်းပိတ်ႈ
- သူၼ်ႁူၵ်ႉပိၼ်ပႂ်ႉၶူး၊ ၶႄးႁူၵ်ႉပိၼ်ပႂ်ႉယိူဝ်ႈ
- ပၢႆလိူဝ်ပိုၼ်ႈတူၵ်းၼၢၼ်း သမ်ႉၵၢဝ်ၵၢၼ်းၼွမ်းပုင်ႈ
- ယူႇယႃ ၵၢမ်ႉသူႈဝၢၼ် ၵႂၢမ်းသွၼ်ၵၢမ်ႉသူႈၵူၼ်း
- ယိူၼ်ႉလႆႈပိၼ်တၢင်ႈၶမ်း၊ ၵၢမ်ႉယိူၼ်ႉလႆႈပိၼ်လမ်းမႆႉ

၈။ ထုၵ်ႉလီမႃႇတွင်း (12) လိူၼ်ထုင်းတႆး

လိူၼ်ၸဵင်	– ပီႈမႂ်ႇတႆး၊ လူႉၶဝ်ႈမႂ်ႇ
လိူၼ်ၵမ်	– ပွႆးပွင်လွင်းဝၢတ်ႈ
လိူၼ်သၢမ်	– လူႉႁွင်လူဝ် (တိၼ်းလူဝ်)၊ ၶဝ်ႈယူႇၸူ
လိူၼ်သီႇ	– ပွႆးၵၼ်ႇတေႃး ထၢတ်ႈငေးသိင်ၽြႃး၊ (လိူၼ်သီႇမူၼ်း)
လိူၼ်ႁႃႈ	– ပွႆးသွၼ်းၶမ်း၊ ၵၼ်ႇတေႃးထဝ်ႈၸၵ်ႉ၊ လူႉၶဝ်ႈမုၼ်းၵျေႃႉ
လိူၼ်ႁူၵ်း	– ပွႆးႁၢင်ၶမ်း (သွၼ်းႁူင်း)၊ ပွႆးၶူၼ်ႇ
လိူၼ်ၸဵတ်း	– ၸမ်းဝၢၼ်ႈမိူင်း (သိူပ်ႇသၢႆၼႂ် ဝၢၼ်ႈ/မိူင်း)
လိူၼ်ပႅတ်ႇ	– လူႉသၢင်ႇၵၢၼ်း ဢမ်ႇဝႃႇ (ၶၢမ်ႇၽူၼ်)
လိူၼ်ၵဝ်ႈ	– လူႉတိၼ်းပၵ်ႇ
လိူၼ်သိပ်း	– ဢွၵ်ႇၶမ်ႉၸမ်ႈပီႈ (လိူၼ်သိပ်းလပ်း)
လိူၼ်သိပ်းဢဵတ်း	– ပွႆးၽြႃးလူင်းမိူင်း၊ ၸိင်ႇတၢင်ပုတ်ႈ၊ လူႉထမ်း၊ ႁူင်းၽႆးဝိၼ်၊ လူႉတမ်းၶွၼ်ႇ, (ပွႆးသၢဝ်းသၢမ်)
လိူၼ်သိပ်းသွင်	– ပွႆးလူႉသၢင်ႇၵၢၼ်း၊ ပွႆးယုၵ်ႉယွင်ႈ ၼဝ်ႈၶူးမေႃတႆး

ebook is created by www.Shanyoma.org

႕. ထုၵ်ႉလီမႂ်ႇတွင်း ဝၼ်းမၢၵ်ႈမႂ်ႇ ယွင်ႈယေး ၵမ်ႈၽွင်ႈ

(ၵ) ၶိုၼ်းႁူးပီး လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႒) ဝၼ်းထီႉ (႑႓) – ဝၼ်းၵေႃႈႁၵ်ႉၶဝ်
(ၶ) ၶိုၼ်းႁူးပီး လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႔) ဝၼ်းထီႉ (႔) – ဝၼ်းႁူၼ်းယွင်ႉ
(င) ၶိုၼ်းႁူးပီး လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႕) ႁူင်ႉတၢမ်း – ဝၼ်းၼမ်ႉ
(ၸ) ၶိုၼ်းႁူးပီး လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႖) ႁူင်ႉလင် – ဝၼ်းၵူႉ
(သ) ၶိုၼ်းႁူးပီး လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႗) ႁူင်ႉတၢမ်း – ဝၼ်းၶေႃင်းယိင်းၶဝ်
(ၺ) ၶိုၼ်းႁူးပီး လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႘) ႁူင်ႉၶျေႉ – ဝၼ်းၵူရၢမ်းၵေႃႉၶဝ်
(တ) ၶိုၼ်းႁူးပီး လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႙) ႁူင်ႉတၢမ်း – ဝၼ်းမေႃသွၼ်ၶဝ်
(ထ) ၶိုၼ်းႁူးပီး လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႒) ႁူင်ႉတၢမ်း – ဝၼ်းလုၵ်ႉၵႂၼ်ႇၶဝ်

မႂ်တွင်း – (႑႒) လိူၼ် ၵၼ်တင်းၵမ်ႉၽႅႇ ၼိူင်ႈတိုဝ်းယူႉၶႅၼ်ႈ တႃႇႁဵၵ်း တေၼိူင်ႈတိုဝ်းဝႃႈ လိူၼ်ထူၼ်ႈ (႑)၊ လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႒) ၊ လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႓)၊ လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႔)၊ လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႕)၊ .... လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႑႒) ၶႅၼ်ၵေႃႈ။

– ၶိုၼ်းၶိုၼ်ႈလိူၼ် မီး(႔) ႁူင်ႉၵေႃႈ။ ၼိူင်းၶႅၼ်ႇပၼ်– ႁူင်ႉၶျေႉ၊ ႁူၼ်ႉတၢမ်း၊ ႁူင်ႉလင်၊ ႁူင်ႉသုတ်း ၶႅၼ်ၵေႃႈ။

႕. ထုၵ်ႉလီမႂ်ႇတွင်း ဝၼ်းၵၼ်ႁူးမိူင်းမိူင်း ၽွမ်ႉၵၼ်မၢၵ်ႈမႂ်ႇ ၵမ်ႈၽွင်ႈ

႑. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႒) ဝၼ်းထီႉ(႑႓) – ဝၼ်းလုၵ်ႉၵႂၼ်ႇၶဝ် မိူင်းလုမ်ႈၽႃႉ
႒. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႓) ဝၼ်းထီႉ(႒႓) – ဝၼ်းၶၢဝ်းၽႃႉၽူၼ် မိူင်းလုမ်ႈၽႃႉ
႓. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႔) ဝၼ်းထီႉ(႗) – ဝၼ်းပၢႆးယူႉလီ မိူင်းလုမ်ႈၽႃႉ
႔. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႕) ဝၼ်းထီႉ(႘) – ဝၼ်းၼုမ်းတင်ႈယႃ မိူင်းလုမ်ႈၽႃႉ
႕. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႕) ဝၼ်းထီႉ(႑႒) – ဝၼ်းၼမ်ႉပိူင်ႈ ႁူးမိူင်းမိူင်း
႖. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႕) ဝၼ်းထီႉ(႑႗) – ဝၼ်းပၢႆးတိတ်းတေႃႉၵႂၢမ်းသိင် ႁူးမိူင်းမိူင်း
႗. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႖) ဝၼ်းထီႉ(႕) – ဝၼ်းပိူင်ႉပႃးသိင်ႉၸိတ်ႉလွမ်ႈ မိူင်းလုမ်ႈၽႃႉ
႘. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႖) ဝၼ်းထီႉ(႒႖) – ဝၼ်းတေႃႉသူႉ လွင်ႈၼိူင်ႉၶိတ်းလူၼ်ႈလိူဝ် ယၢႉယူတ်းယႃ ၼလႄႈ လွင်ႈလၵ်ႉသိုဝ်ႈလွမ်ၶႃႈ ယၢႉမဝ်းၵမ်ၶဝ်
႙. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႗) ႁူင်ႉၶျေႉဝၼ်းသၢဝ် – ဝၼ်းၼုမ်းႁူမ်ႈပွင်သၢင်ႈ ႁူးမိူင်းမိူင်း
႑႐. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႗) ဝၼ်းထီႉ(႑႑) – ဝၼ်းႁူဝ်ႁူၼ်း မိူင်းလုမ်ႈၽႃႉ

ebook is created by www.Shanyoma.org

႑႑. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႗) ဝၼ်းထီႈ(႗) – ဝၼ်းၼၵ်ႉသွမ်ႈတူၼ်ႈမႂ်ႇ ႁူးမိူင်းမိူင်း
႑႒. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႘) ဝၼ်းထီႈ(႘) – ဝၼ်းပၢတ်းၼဵဝ်ႈတႃႇတၢၼ် ႁူးမိူင်းမိူင်း
႑႓. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႘) ဝၼ်းထီႈ(႑႐) – ဝၼ်းႁူၼ်းပဵၼ်တူဝ်ႈၵိူၼ်ႇၶဝ်
႑႔. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႑႐) ဝၼ်းထီႈ(႑) – ဝၼ်းၽေႃႈလူဝ်ႉပၢၼ်ထဝ်ႈ ႁူးမိူင်းမိူင်း
႑႕. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႑႐) ဝၼ်းထီႈ(႙) – ဝၼ်းယိၼ်ႈသူင်ႇလိၵ်ႈထႂ် မိူင်းလုမ်ႈၾႃႉ
႑႖. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႑႐) ဝၼ်းထီႈ(႑႖) – ဝၼ်းၶဝ်ႈၶမ်ႇတၢင်းၵိၼ် မိူင်းလုမ်ႈၾႃႉ
႑႗. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႑႑) ဝၼ်းထီႈ(႒႔) – ဝၼ်းၵိုင်ႈမိူင်းၼွမ်ႉႁူမ်ႈ ႁူးမိူင်းမိူင်း
႑႘. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႑႒) ဝၼ်းထီႈ(႑) – ဝၼ်းတေႃႇသူႈတၢင်းပဵၼ်ၵျႃးၵီတ်ႇ, မိူင်းလုမ်ႈၾႃႉ
႑႙. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႑႒) ဝၼ်းထီႈ(႓) – ဝၼ်းႁူၼ်းၵိင်ႇ ႁူးမိူင်းမိူင်း
႒႐. လိူၼ်ထူၼ်ႈ(႑႒) ဝၼ်းထီႈ(႓႑) – ဝၼ်းၵျၢမ်ႈလုတ်ႈ,လီၼ်းယႃႈ (ၵၢမ်,ၶႅၼ်)
ဝၼ်းၶွမ်ႈၶတ်းတေႃႇလီၼ်းယႃႈ ႁူးမိူင်းမိူင်း

သ။ သင်တေၼိၵ်းတိမ်ႈ လိၵ်ႈပွင် လိၵ်ႈပိုတ်ႇ,ၵိုင်

႑။ လူဝ်ႇ,ႁူႉပွင်ႇ,ဝႆႉ လၢႆးပိုတ်ႇ,သွင်လၢႆး

လိၵ်ႈပွင်၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ, ၶႃႈ မီးဝႆႉ–

(ၵ) ၽၢင်ၵျၢင်းတူဝ်ထူပ်း လူၼ်ႈလိူဝ် ၸလႆႈ

(ၶ) ၽၢင်ၵျၢင်းလိၵ်ႈ လူၼ်ႈလိူဝ် ၶႆယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၶဝ်, – ၶမ်ႈလိူၼ်လီၼ်း၊ ႁူင်းတူလုၵ်းလိၵ်ႈၵႂၢၼ်, ၶူင်းဝၢၼ်ႈႁဝ်း၊ ၼွၼ်းၶူးသွၼ်၊ ၶူင်,ၵျၼ်ၵၢၼ် ၵိုင်း ၵွႆႉတိမ်ဝႆႉ၊ ၶၢဝ်းတၢင်းမူၼ်းသိူဝ်းသႂ်, ၵၢၼ်ၶိုင်ႈ၊ ဝၼ်းၵၢၼ်ၵၢမ်,လိမ်းလႆႈ ၵိုဝ်းၶႂ်ႈပဵၼ် လိၵ်ႈပိုတ်ႇ, ၽၢင်ၵျၢင်းတူဝ်ထူပ်းလူၼ်ႈလိူဝ် ယဝ်ႉ။ မၼ်းၶေလွင်ႈ တူဝ်ထူပ်းၶႃႈ ပဵၼ်ပိုင်လူင် ဝႆႉယဝ်ႉ။

ၵွၵ်း ၵၢၼ်မိၼ်ႈၵွႆႉ လိူဝ်ပိုၼ်ႈ၊ ပပ်ႉလၢႆးပပ်ႉလိၵ်ႈ ပဵၼ်ၵိူၵ်ႈၵွႆႉႁူၼ်း၊ ႁူၼ်းၶုမ်,တင်း တၢင်း ၼိူၵ်းၵမ်း၊ ၼွမ်ႉၵၼ် ႁူမ်ႈၵၼ်ၸလႆႈ ၵိုဝ်းၶႂ်ႈသမ်ႉပဵၼ် လိၵ်ႈပိုတ်ႇ, ၽၢင်ၵျၢင်းလိၵ်ႈလူၼ်ႈလိူဝ် ယဝ်ႉ။

ၵွပ်ႈၶႆ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ,ၶႃႈ ၽၢင်ၵျၢင်းၵၢၼ်လႂ် ပဵၼ်ပိုင်လူင်ၶႆ လူဝ်ႇ,ႁူႉဝႆႉယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

2။ လူဝ်ႇႁူႉပွင်ႇဝႆႉ ၸၢင်ႇတႅမ်ႈလိၵ်ႈပိုတ်ႇၼၼ်ႉ မီးဝႆႉၵႃႈလႆႈ?

ၸၢင်ႇတႅမ်ႈလိၵ်ႈ ၵၼ်ႁူဝ်ၶေႃႈတတ်းဝႆႉပၼ်ၵေႃႈ ထုၵ်ႇလီႁူႉပွင်ႇဝႆႉယဝ်ႉ။ သင်ၵမ်ႉဢၼ်ႇၶႂၢမ်းၸၢင်ႇ သင်သေ ၵိုင်ႇၵၢင်ႇတႅမ်ႈၶိုင် ၶၢင်းပၼ်တၢင်းၼႄတႃး၊ ၶၢင်းမီးတၢင်းယူပ်ႈယွမ်းယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၼင်ႇ - ဝၼ်းပီးမႂ်ႇ၊ ဝၼ်းပီးမႂ်ႇတႃး၊ ပွႆးဝၼ်းပီးမႂ်ႇတႃး ၸဝ်ႈၶိုဝ်းၼႆႉ ၸၢင်ႇတႅမ်ႈၸဝ်ႈ ၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ်၊ ဝၼ်းပီးမႂ်ႇၼႆႉ တႅမ်ႈလႆႈ ႁူင်ႈႁူင်ႈ လိူဝ်သေပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။ ၵွပ်ႈဝၼ်းပီးမႂ်ႇၼႆႉ မၼ်းၵမ်ႉၶႂ်ႈဝႃႈ ပၼ်တႃႇတႃးၵၼ်လီဝ်၊ မၼ်းတေပၼ် တႃႇၵူၼ်းႁူႉၸိုဝ်းၸိုဝ်း ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

ထိုင်းၶူဝ်ၶေႃႈ ၵၼ်ဝႃႈ "ၵူၼ်းၼုမ်ႇ လႄႈ ယိူင်ႈမဝ်းၵမ်ႉ" လႄႈ "ထဝ်ႈၵႄႇယိူင်ႈမဝ်းၵမ်ႉ" သွင်ၵၼ်ၼႆႉ ၸၢင်ႇမၼ်း ၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ်။ "ထဝ်ႈၵႄႇယိူင်ႈမဝ်းၵမ်ႉ" ၼႆႉ ႁူင်ႈလိူဝ်ႉလိူဝ် တိူဝ်းယဝ်ႉ။

3။ လူဝ်ႇႁူႉပွင်ႇဝႆႉ ၶူဝ်းၼပ်ႉလုၵ်ႈၵွၼ်ႇ လႄႈ လွင်ႈၼိုင်းတႅမ်ႈလိၵ်ႈ

ၼင်ႇလုမ်ႈၽူႈၼႆႉလႄႈ မၵ်းမၼ်ႈဝႃႈ လုၵ်ႈၵွၼ်ႇ (4)ၼပ်ႉၼႆႉ လႄႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈလႆႈသေ ထုၵ်ႇလီ ၽိုၵ်းတႅမ်ႈ တူဝ်လိၵ်ႈ(20) တူဝ်ႁွႆး။

လုၵ်ႈၵွၼ်ႇ (4) ၼပ်ႉ ထိုင် (10) ၼပ်ႉၼႆႉ ထုၵ်ႇလီပၼ် လုၵ်ႈႁဵၼ်းၶဝ်ႈၵွၼ်ႇ၊

လုၵ်ႈၵွၼ်ႇ (11) ၼပ်ႉ ထိုင် (13) ၼပ်ႉၼႆႉ ထုၵ်ႇလီပၼ် လုၵ်ႈႁဵၼ်းၶဝ်ႈၵၢင်

လုၵ်ႈၵွၼ်ႇ (14) ၼပ်ႉ ထိုင် (16) ၼပ်ႉၼႆႉ ထုၵ်ႇလီပၼ် လုၵ်ႈႁဵၼ်းၶဝ်ႈသုင် ၼၼ်ႉသေ သိုပ်ႇ ၼိူင်ႈၵူႈၼႆႉ ပၼ်လုၵ်ႈႁဵၼ်းၶဝ်ႈၶႂၢမ်း ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

ၵွပ်ႈၼၼ်ႉ ပေႃးတေဢၼ်ၶႂၢမ်း ၶူဝ်းပၢၼ်လုၵ်ႈႁဵၼ်း ၵမ်ႉၽူႈ လႄႈ လုၵ်ႈႁဵၼ်းတႃးၶဝ်ၼႆႉ လွင်ႈ ၼိူင်ႈပိူင်းမၼ်း တေၵမ်ႉပႆႉမိူၼ်ၵၼ်ႈ။ ပၼ်ၵိုဝ်ၵေႃႈ လုၵ်ႈႁဵၼ်းတႃး လႄႈ ၶူဝ်းပၢၼ်ၵိူၵ်ႉတင်း လိၵ်ႈပွင် လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၼႆႉတေ ထုၵ်ႇလီဢၼ်ႇပွင်ႇ ဝၼ်းလၢႆး ၵူႈလွင်ႈလွင်ႈသေ မိူဝ်ႈလွင်ႈလိပ်ႈႁဵၼ်း ပႆႇၼမ်ၼႅၼ်ႈ ၽိုၵ်း တႅမ်ႈလိၵ်ႈပွင်သေ၊ တႃးမႃး ၶင်ႇၼိူၼ်းၽိုၵ်းတႅမ်ႈ လိၵ်ႈပိုတ်ႇၼႆႉ တေၸၢမ်ႈလိပ်ႈယူႇ။

3။ လူဝ်ႇႁူႉပွင်ႇဝႆႉ ၶေႃႈမၢႆၵၼ်တေလႆႈၼႅတ်းၶႂၢမ်း

(1) တေၵမ်ႉလႆႈလႆႈ တႅမ်ႈ တူဝ်လိၵ်ႈႁိမ်းၼိူင်ႈ၊ တေလႆႈၸၢင်ႈၼင်းထိၼ်လိၵ်ႈ ၼိုင်ႈပၵ်ႉ။

(2) တွၼ်ႈလိၵ်ႈၼိုင်ႈတွၼ်ႈၼႆႉ ထုၵ်ႇလီမီးတူၼ်ႈထိၼ် (10)ထိၼ်။

(3) တွၼ်ႈလိၵ်ႈၼိုင်ႈတွၼ်ႈၼႆႉ ထုၵ်ႇလီမီးၶေႃႈမၢႆတွင်း၊ ၶေႃႈလွၼ်ႉမွၼ်း ၼိုင်ႈၵၼ်။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႔) လွင်ႈတၢင်းၵၢၼ်ၶႂ်ႈတႅမ်ႈၶေႃႈ ၼႂ်းႁူဝ်ၶေႃႈလိူင်းလီလီယဝ်ႉ ၸင်ႇတႅမ်ႈ။

(႕) ၶေႃႈႁၢမ်းမၢၼ်ႇၵၢၼ် ၵိုဝ်းၶႂ်ႈ တေၵမ်ႉလႂ်ႈၵေႃႈတိုဝ်း မိူဝ်းမိူဝ်းယႂ်းယႂ်း။

(႖) ၶေႃႈလၢတ်ႈၶၢမ်းတၢင်ႈ၊ ႁၢင်ႈၵမ်ႉမီးလွင်ႈ၊ ၶေႃႈႁၢမ်းလိူင်းၶဝ်ၵေႃႈ ၵမ်ႉထုၵ်ႇလီၵေႃႈတိုဝ်း။

(႗) တူၼ်ႈထိင် ယူႇၼႂ်းပွတ်း ယၢဝ်းၶႅၼ်ႇၼိုင်၊ ၶေႃႈႁၢမ်းၵၢၼ် ႁူဝ်လႂ်ႈယၢပ်ႇယိူင်းၶၢၼ်ၵေႃႈၶိုၼ်ႈၵေႃႈ ၵမ်ႉထုၵ်ႇလီၵေႃႈတိုဝ်း။

(႘) ၼႂ်းပိူင်လိၵ်ႈပိုတ်ႇလီၶေႃႈ ထုၵ်ႇလီ၊ ၵေႃႈတိုဝ်း ၶေႃႈႁၢမ်းၵပ်းထုၵ်ႇၶဝ်၊ ႁၢမ်းသင်ႇသွၼ်ၶဝ်၊ ၼႂ်းတူၵ်း ထုၵ်ႇ မိူၼ်ႈၵွင်ႈလီလီ။

(႙) တေလႆႈမေႃၶၢၼ်ႈ ၶေႃႈႁၢမ်း၊ မေႃၸၼ်တႅမ်ႈ ပိူၼ်တွၼ်းပိူၼ်ၶုမ်း ႁဵတ်းပိူၼ်တွၼ်းလိၵ်ႈႁူး။

(10) ၵမ်ႉထုၵ်ႇလူးလီးတႅမ်ႈ ၼႂ်းမေႃလိၵ်ႈတႅမ်ႈလႄႈလႄႈ၊ ထုၵ်ႇလီႁူၼ်ႇသေတႅမ်ႈ ၼႂ်းမီးၽွၼ်းလီၶေႃႈယဝ်ႉ။

႕။ လူဝ်ႇႁူႉပွင်ႇၸႂ် လွင်ႈပိူင်လိူင်းလိၵ်ႈပိုတ်ႇသေ တႅမ်ႈတွပ်ႇ

(1) ပုၼ်ႈလိၵ်ႈပိုတ်ႇ ပေႃးတေၶႆႈလိပ်ႈၼႆ ထုၵ်ႇလီႁူၼ်ႇတႅမ်ႈၸႂ် ပိူင်လိူင်းၵွၼ်တၢင်း။

(႒) ၶေႃႈၶမ်း ၼႆလႄႈ ၶေႃႈလူပ်းၼတႃ ႁူၼ်ႇၶပ်းၸႂ်ယဝ်ႉ ၸင်ႇတႅမ်ႈ။

(႓) ၶိုင်းပိူင်လိူင်း လိၵ်ႈပိုတ်ႇၼႆ တေလႆႈမီးၶေႃႈမၢႆ ၶေႃႈၵႅမ်းၶမ်ႇၶမ်ႇ။

မိူၼ်ၼင်ႇ- တေတႅမ်ႈလိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၵၢၼ်ႁူဝ်ၶေႃႈဝႃႈ "မိူင်းတႆး" ၼႆလႄႈ

မၢႆၸႂ် ၶေႃႈမၢႆၶေႃႈၵႅမ်းဝႃႈ
- တီႈယူႇ၊ တၢင်းႁၢင်ႈ၊ မိူင်းႁိမ်းႁွမ်း
- ၽိုင်ႈၶဝ်းၽႃႇ၊ ႁူၼ်းမိူင်း၊ လွင်ႈယူႇသၢင်ႈ၊ ၼိုဝ်းႁူၼ်း၊ ၼူဝ်းၵွၵ်ႈ၊ ၼူဝ်းၼၵ်ႉ၊ ၼူဝ်းသူၼ်
- လွင်ႈႁူႉမူႇၶဝ်းတၢင်း၊ လၢႆးၵပ်းသိပ်ႇ၊ တိတ်းတေႃႇ၊ ပၢႆးၵုပ်ႉပိူင်ႇ၊ .... ၵိုဝ်းၶႂ်ႈယဝ်ႉ။

(႔) ၵဝ်ၶေႃႈမၢႆၶေႃႈၵႅမ်းမူႇၶပ်ႉသေ ႁူၼ်ႇၵွမ်းယဝ်ႉ ၸင်ႇတႅမ်ႈႁူႉ။

(႕) ၶၢင်ႇၸိူဝ်း တေမေႃတႅမ်ႈၶေႃႈ တေလႆႈလူၶမ်ႇၶမ်ႇ၊ ႁူၼ်ႇၶမ်ႇၶမ်ႇ၊ ၼိူၵ်းတႅမ်ႈၶမ်ႇၶမ်ႇယဝ်ႉ။

(႖) လမ်ႇႁၢမ်း လိၵ်ႈပွင်လိၵ်ႈပိုတ်ႇ ၼႆလႄႈ ပႃးႁူၼ်ႇလုၵ်ႈၵွၼ်ႇၵေႃႈ ထုၵ်ႇလီၵၢင်ႇတူၺ်းလီလီ၊ ၵိဝ်ႈတူၺ်းလီလီ၊ ၶေႃႈတူၺ်းလီလီသေ တႅမ်ႈၵွမ်းယူႇယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

တွၼ်ႈႁူဝ်ႈ

Z။ ပုၼ်ႈတႃႇလူၺ်ၶၢင်း လူၺ်ၵၢၼ်ႇတူၺ်း

ၵ။ လိၵ်ႈပွင်ၸဝ်

(1) ႁူၼ်းယူႇႁိမ်းႁိူၼ်းၵၼ်

ၸၢႆးလၢဝ်ၶမ်း ၼင်ႇ ၸၢႆးၶဝ် ၼႂ်ႈပိူၼ် ႁူၼ်းယူႇႁိမ်းႁိူၼ်းၵၼ်ယူႇ။ ႁဝ်းၶႃႈပီႈၼွင်ႉ ႁူင်ႉၵူႈၼမ်ႉ ၸၢႆးလၢဝ်ၶမ်းၶဝ်ၼၼ်ႉ ၵူႈဝၼ်း ၼမ်ႉဝၼ်း ၼႆယူႇ။

ၵူႈဝၼ်း ၼမ်ႉဝၼ်း ႁဝ်းၶဝ်ၼႂ်ႇ ၸႂ်လီတေႃႈတေႃႈယူႇ။ ႁိူၼ်းၶဝ် ၼင်ႇ ဝၢင်းၶဝ်ၼႂ်ႇ ႁၢင်ႈတေႃႈတေႃႈ ယူႇ....။ ၼႂ်းသူၼ်ၶဝ်ၼၼ်ႉ မီးဝႆႉ တူၼ်ႈမၢၵ်ႇမူင်ႈ၊ တူၼ်ႈမၢၵ်ႇႁူဝ်လိင်း၊ တူၼ်ႈမၢၵ်ႇၵႃႈ၊ တူၼ်ႈမၢၵ်ႇမၼ်ႈ၊ မၢၵ်ႇမွမ်ႈၶဝ် ႁူႉမိဝ်းယူႇ။ တူၼ်ႈၵၼ်လႄႈ မၢၵ်ႇမၼ်းၶွၼ်ႈမၼ်းယူႇ ႁဝ်းၶႃႈ လုၵ်ႈၵွၼ်ႇတင်းသွင်ႁိူၼ်း လႆႈၵိၼ်ႁူမ်ႈၵၼ်ၵိၼ် ၼႂ်းသူၼ်ၶဝ်ယူႇ။ တီႈႁိူၼ်းၸၢႆးၶဝ်ၼၼ်ႉ သူၼ်ဝၢင်းၵၢမ်ႇပေႃးႁၢင်ႈ၊ ၼမ်ႉယူႇ ၼိူင်းၽၵ်ႇဝႆႉ တူၼ်ႈမွၵ်ႇၶဝ်ၵွႆးယူႇ။ ၵူႈဝၼ်းသမ်ႉ ၵႂႃႇၶေ လွင်ႈႁိူဝ်းတၢင်းလီၼ်ႈ ၵၼ်ပိူၼ်ႈတိမ်ႈၼင် ဝႆႉ ၼႂ်းပပ်ႉ ႁူဝ်းၶဝ်ယူႇ။ ၼမ်ႉဝၼ်းသမ်ႉ ၵႂႃႇၶေ ၵၢႆႇပုမ်ႇၶဝ်ယူႇ။ ၼမ်ႉႁဝ်းၶႃႈသမ်ႉ မေႃႁဵၼ်းတၢင်းၵိၼ် ဝၢၼ်တေႃႈတေႃႈယူႇ။ တီႈႁိူၼ်းႁဝ်းၶႃႈၼႂ်ႇ ၵႂႃႇႁဵၼ်းၶဝ်ႈသွၼ်းၵိၼ် ႁူႉႁူင်ႈယူႇ။ ပေႃးထိုင်ဝၼ်းၵၢႆးတိတ်းမႃး ၼႆ ႁဝ်းၶႃႈလုၵ်ႈၵွၼ်ႇ တင်းသွင်ႁိူၼ်း ၵွၼ်ႁူမ်ႈၸူမ်းၵၼ် ၵိၼ်ၶဝ်ႈသွၼ်းၼမ်ႉႁဝ်းယူႇ။ မၢၼ်ႈႁူင်ႈသမ်ႉ ႁဵၼ်းၵိၼ် ၶဝ်ႈလီူင်ယူႇ။ ႁူႉဝၼ်းဝၼ်းၵူႈမိုၼ်ႈႁူင်းႁဵၼ်းၸွမ်းၵၼ်၊ ပွၵ်ႈႁူင်းႁဵၼ်းၸွမ်းၵၼ် လီၼ်ႈၸွမ်း ၵၼ်၊ တူၺ်းႁၢင်ႈသီင်ၸွမ်းၵၼ်ၼင်ႇ ႁဝ်းၶႃႈ လႆႈမူၼ်ႈၸွမ်းၵၼ်ယူႇ။

ၵႃႇၼမ်ႉႁဝ်းၶႃႈၼင်ႇ ၵူႈဝၼ်းၼမ်ႉဝၼ်း ႁဝ်းၶဝ်ၼႂ်ႇၵေႃႈ တိူၼ်းပိူၼ် ၵူၺ်းဝၼ်းလီၵၼ်မႄႈ ၸိမ်း လီၵ်ႉၼႆ ႁဝ်းၶႃႈ လႆႈႁူႉဝႆႉၶႅင်ႇၼႆယူႇ။

✿✿✿

(2) လွင်ႈယိူင်းၵၢၼ်းၵဝ်ၶႃႈ

မေႃသွၼ်ယိင်းၶဝ် ၵႂႃႇၵႂႃႇသၢင်ႇသွၼ်ၼၼ်ႉ "ႁူၼ်းႁဝ်းၼႂ်ႇ ပေလႆႈဝႆႉယိူင်းၵၢၼ်း ယႂ်ႇယႂ်ႇသေ ပေလႆႈ ၶတ်းၸႂ်" ၼႆယူႇ။ လွင်ႈလႆႈၶတ်းၸႂ် ၼႂ်ႈၶမ်ႈပုၼ်ႈၸၼ်ႉလိၵ်ႈ၊ ၼႂ်ႈတွပ်ႇလႆႈပၢင်ထၢမ်၊ ၼႂ်ႈလႆႈထိုင်ၸိူင်ႈ၊ ၼႂ်ႈလႆႈ ပိူၼ် ၽူႈၵတ်ႉၶိူၼ်ႇ ၵၼ်ဝၼ်ႈၼၼ်ႉၼင်ႇ ႁွပ်ႈတူဝ်ၸႂ်ၶႃႈ တိူၼ်းၼႂ်ႈပိူၼ်ၸူၼင်ႇ ၶႃႈတိူၼ်း ၶတ်းၸႂ်ၸူ တႃႇသေႇ ယူႇ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

တႃးၵေႃႉၶႃႈမၢင်းၵေႃႉဝႃႈ ၶႃႈငိူၼ်ႈၼလ ၶႃႈၵမ်ႉမေယူႉ ၵျူႉၵျူႉမူၼ်းမူၼ်းၼႆ။ ၶဝ်ႁူဝ်းၶႃႈ ႁူႉၼလ, သူၼ်သိူဝ်းဝႃႈ၊ ႁူႉၼလ,သူၼ်သတ်းဝႃႈ၊ ႁူႉၼလ,ထိူၼ်, ၶမ်ႇၶႂၢင်ဝႃႈ ၶႃႈၼတေ ႁပ်ႉၵမ်ႉယၢမ်ႈႁူႉ ၵေႃႈ ၵိၼ်းမၢၼ်း၊ ႁပ်ႉလူဝ်ႉ,ႁူႉၽွႆႈၼမႈ ၶၢဝ်တၢင်းၶၢဝ်ၵေႃႈ ၵိၼ်းမၢၼ်း၊ ႁပ်ႉလူဝ်ႉ,တူၺ်းလိၵ်ႈၵေႃႈ ၵိၼ်းမၢၼ်း ၵမ်ႉပိၼ်ၽွမ်းတၢင်းလႆႈ။ ပုၼ်ႈတေႃႉ ၶႃႈယိင်းၼႆႉ လိူဝ်သေ ၵၢၼ်လိၵ်ႈလၢႆး ၼလ ၶေႃႈၵၢၼ်ၵျိၼ်းယေႃးၵေႃႈ ၶႃႈၵမ်ႉ,ၸုၼ်ႉသင်ထိင်ႈယဝ်ႉ။ ၼမႈယိင်းၶဝ် ထၢမ်ဝႃႈ ပေႃးလုၵ်ႈယိင်းယိုႉမႃး တေၶႂ်ႈႁၵ်ႉတႃးမေယူလူင်ႁႃႉ?၊ မေသွၼ်ႁႃႉ? မေၸၢင်းၵၢၼ်ၵတ်ႉႁႃႉ? ၼႆ ၶႃႈယိင်း ၵမ်ႉမေတွပ်ႉသင်ၶႃႈ။ ၵၢၼ်ၶိုၼ်းၼႂ်ၶိုၼ်ႈပိၼ်ၼတေ၊ တေပိၼ်လႆႈ ၵမ်ႉပိၼ်လႆႈၼႆၼတေၵေႃႈ ၶႃႈယိင်း ၵမ်ႉႁတ်းလၢတ်ႈၵႂၢၼ်ႉသူပ်း။ လၢတ်ႈယဝ်ႉ ႁူဝ်ၵမ်ႉပိၼ် မႃးၶႅၼ်ႈၵေႃႈ။ ၵူႈသမ်ႉဝႃႈ လုၵ်ႈယိင်းၵဝ် ၵမ်ႉလူဝ်ႉ,ၸုၼ်ႉၶမ်သင်။ ႁုၼ်ႉၶတ်းၼႂ် ပုၼ်ႈတေႃႉ မိူဝ်ႈၼိုၵ်ႈ ၵၢၼ်ႁဝ်းလႆႈထုပ်းတၢင်းယၢပ်ႉၶၼ်ႇ ၵႂၢၼ်တၢင်းလႃႈ။ ၵၢင်ႈၵၢၼ်းၶၼ်ႇ လူဝ်ႉၼွႆႈတိမ်ထူၼ်ႈၵႂၢၼ်တၢင်းၵိူဝ်ႈ။ ပေႃးၵၢင်ႈၵၢၼ်း တိမ်ထူၼ်ႈယဝ်ႉ ၵိူၼ်းၵၢၼ်း ၸၢင်ႉတေတိမ်၊ တေပိၼ်မႃး။ ပေႃးၵိူၼ်း ၵၢၼ်း တိမ်ထူၼ်ႈယဝ်ႉ ယႂ်ႇၵၢၼ်း ၸၢင်ႉတေပိၼ်ၼႆဝႃႈ။ ႁပ်ႉၼႆ ၶႃႈယိင်းၵေႃႈ ထွမ်ႇၵဝ်ၶေႃႈႁူမ်းၵူႈ သေ ၶတ်းၼႂ်တေႃႉသူႈႁူႉ ယၢမ်းလႆႈယၢမ်းၶႅၼ်ႈယဝ်ႉ။

ၸၢင်ႉဝႃႈ ယႂ်ႇၵၢၼ်း ၼွႆႈယိုႉတၢၼ်ႉႁိူဝ်ယိုႉ၊ ပေႃးၵမ်ႉၶတ်းၼႂ်ၼႆ ၽွႆးတေလႆႈႁၼ်ၶိုၼ်းၽၼ်ႁွၼ်း။ ပေႃးၶတ်းၼႂ် ၵိူတ်းၵၢၼ်ယူႉၼတေ တေလႆႈတႃႇႁၼ်ယူႉ၊ မိုင်ႈႁၼ်ယူႉ။ ၶိုၼ်းၼႂ်ၶႃႈၵေႃႈ လွမ်လွမ်ဝႃႈ "ၵဝ်တေ ၼွႆႈပိၼ် မေသွၼ်လႃႈ" ၼႆ။

✿✿✿

(၈) လႂၢင်ႈလႆႈႁူႉ,လိပ်ႈၵိၼ်း တီႈလူင်းမႆႉၵၢၼ်ၶိူင်ႈ

ၶိုၼ်းႁူဝ်းပၢၼ်ၵႂၢၼ်,ၶႃႈႁဝ်းၼႆႉ မီးဝႆႉ လႂၢင်ႈၵၢၼ် ၵမ်ႉလိမ်းလႆႈသေပွၵ်ႈသေၽဝ်, ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ ၵေႃႈ။ ၼႆႉပိၼ် လႂၢင်ႈလႆႈႁူႉ,လိပ်ႈၵိၼ်း တီႈလူင်းမႆႉၵၢၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။

မိူၼ်ႈမိူဝ်ႈဝၼ်း ပွႆးလိူဝ်ႈပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႃး တီႈဝၢၼ်ႈၶၢဝ်းသိမ်,ၵေႃႈ။ ၶႃႈႁဝ်းၶဝ် လူင်းလူတ်ႉသေ ၶဝ်ႈႁူႉၶိုၼ်းဝၢင်းလူင် ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ။ ၶေႃႈဝၢင်းလူင်ၶၼ်ႇ မီးဝႆႉတမ်မႆႉသၵ်းလူင် ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ၊ တမ်းဝႆႉၵိတ်းပိၼ် တီႈၶင်ႈလိုဝ်ႈၼိူဝ်ၶဝ် ၽိူဝ်,ဝိၼ်,ဝႃႉ,တူၺ်းႁူႉ ႁူးတၢင်းတၢင်း လႆႈႁၼ်တိမ်ႈဝႆႉလိုၼ်ႈမႆႉ ၶိူဝ်ပႆႈၵႂၢၼ်, ၶီပ်းဝႆႉ ႁူးတူၼ်ႈႁူးတူၼ်ႈၵေႃႈ။ တူၺ်းလူး ၶဝ်ႈႁူႉၶေႃႈဝၢင်းၼလ ၽၢႆႇသႃႇဝၢင်း မီးဝႆႉ မႆႉမိူဝ်,မိၼ်၊ မႆႉၵၢင်း၊ မႆႉၶမ်၊ မႆႉပေႃးသႃ၊ မႆႉၸီႈၵူၼ်ႈ၊ မႆႉၸီႈလမ်၊ မႆႉသေႃႉယူၵ်ႈ၊ မႆႉၵၢဝ်ႈလိၼ်၊ မႆႉၶမ်၊ မႆႉၽေႃႈ၊ မႆႉထူင်၊ မႆႉၶဵဝ်ၶဝ်ႈ၊ မႆႉသေႃႉ၊ မႆႉႁွၵ်ႈ,ၶဵဝ်ႁႃး၊ မႆႉႁူၵ်းၽေႃႉ၊ မႆႉသပ်ႉပေႃႉ၊ မႆႉသုမ်ႈၵပ်း၊ မႆႉၽၵ်းယၢၼ်း၊ မႆႉမၢၵ်ႈ,ၵၢၼ်၊ မႆႉယူမ်း၊ မႆႉမိ,မွၵ်ႈ၊ မႆႉႁူမူ၊ မႆႉမိူတ်ႈ ၵေႃႈ။ ၽၢႆႇၸူႉ လိပ်ႈႁူႉတၢင်းၵႂၢၼ်, သမ်ႉမီး မႆႉမွၵ်ႈ,သွမ်ႉ၊ မႆႉထတ်းတဝ်ႉ၊ မႆႉၽိူဝ်ၶရူဝ်း၊ မႆႉႁူင်း၊ မႆႉမၢၼ်ႈ၊

ebook is created by www.Shanyoma.org

မႆႇသၵ်း၊ မႆႇသေႃႈလေႃႈ၊ မႆႇမီႈလိူင်၊ မႆႇယူမ်းလိၵ်း၊ မႆႇပေႃႉၶိဝ်ႇ၊ မႆႇၶႄႈၵိဝ်ႉ၊ မႆႇၵေႃႉမူၼ်ႉ၊ မႆႇယၢင်ၶၢဝ်၊ မႆႇမွတ်ႈသဝ်ႈ၊ မႆႇၵူႉယိူင်း၊ မႆႇၵေႃႈသၢင်ႇ၊ မႆႇမၢၵ်ႇမဝ်ႈ၊ မႆႇလူမ်း၊ မႆႇၵေး၊ မႆႇၵၢဝ်၊ မႆႇၵွၼ်း၊ မႆႇမၢၵ်ႇမီၵ်း ၵေႃႈ။ ၼၢဝ်ႉလင်ႁိူၼ်း သမ်ႉမီး မႆႇသမ်ၵူး၊ မႆႇၵွၵ်ႉ၊ မႆႇသၢၼ်ႈ၊ မႆႇမၢၵ်ႇၼၢၼ်းၵူမ်၊ မႆႇတေႃႉၸေႃႉ၊ မႆႇၸိူဝ်းပိုတ်ႇတွင်ႉ၊ မႆႇၵၢၼ်ႈၶမ်ႇ၊ မႆႇမၢၵ်ႇလိူင်ႉၵႃ၊ မႆႇၵုတ်ႉ၊ မႆႇၼိဝ်၊ မႆႇလၢင်း၊ မႆႇၵေႃႉ၊ မႆႇၶိဝ်ႇ၊ မႆႇတီး၊ မႆႇၼေႃႇလၢမ်း၊ မႆႇၸိူဝ်းယိူင်ႇ၊ မႆႇမၢၵ်ႇတိူင်ႉသေ တီႈသမ် ႁိုၼ်းၶၼ်ႈ သမ်ႉမီး ၶွင်မဝ်ႈ၊ ပိၼ်တီႈလိုဝ်ႈ သိုဝ်းႁဵၵ်ႈၵွၼ်ႉ ၵၼ်ၶိူင်ႈၵေႃႈ။ တီႈၵမ်ႉပေႃးၵႂႃႇၶၼ်ႈ သမ်ႉမီး ၶွင်ႁဵင်း ၸလႆႈ ၶွင်ၵေႃႈလူင် ၶႆၵေႃႈ။ ပေႃးၼိုၼ်းတူၺ်းတူၼ်ႈမႆႇ ၵၼ်သေႃးသွတ်ႉမိုၼ်ၶႆ ၵၼ်ယွႆႉၵေႃႉ ႁူမ်ႈၵၼ် ပေႃးပိၼ်လိူင်းလူင်သိုဝ်းၶႆႈ ၵမ်ႉသုၼ်ႈလႄလီႇမီး။ ၶႆႈပိၼ် တီႈမေႃပွႆးပႃးႁွၼ်းပွႆး ထိုင်းသိမ်းဝႆႉလီလီ ၸလႆႈ သင်ႉလႆႈပိၼ်လူင်ႉမႆႇ လိူင်းမႆႇလူင် ၵၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။

ၵေႃႉပိၼ်သဝ်ႈႁွၼ်းလူင်ႉမႆႇ လိူင်းမႆႇလူင်ၶႆႈၵေႃႈ တေမီးတၢင်းႁဵၵ်ႈသိုဝ်းသူ ၵႂႃႇႁိုဝ် ၵၼ်ဝႃႈၶၼ်ႈ လၢမ်းၶပ်ႇၵၢဝ်လႆႈယူႉ။ ၶႃႈၸဝ်ႈ ၶပ်ႈႁဵၵ်ႈထိုင်၊ ယွင်ႈယေးၵၢဝ်ၵုင်ႉမုၼ်ထိုင် ၵၢၼ်ႇတေႃႉသုဝ်ႉၶႃႈယူႉၶႆ ၵၢတ်ႇလၢတ်ႈယူႉ တေႇတေႇၵေႃႈ။

✿✿✿

(၈) ႁိူၼ်းၵၼ်းၵဝ်း

ပၼ်ႈႁူၼ်းႁူးမိူင်းမိူင်း၊ ႁူးမိုဝ်းမိုဝ်းၶႆႈ တိၼ်းလူတ်ႉမီး ႁိူၼ်းၵၼ်းၵေႃႈ။ လွင်ႈၼိၼ်ႈယႂ်ႉမႂ်ႇသုင် ၵၼ်ဝူႈၶႆႈ ၸတႃႉတင်ႈတီႈ ႁိူၼ်းၵၼ်းမႃး ၵႂၼ်တၢင်းယဝ်ႉၵေႃႈ။

ၵဝ်းၶူႈ ၼွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်ႉၵၼ်၊ ၼွမ်ႉႁူမ်ႈၵၼ်သေ ၵေႃႉပိၼ်လႆႈ လူႉသဝ်၊ လူႉမႆႇတၢၼ်း၊ မၢင်းႁိုဝ်း သမ်ႉလူႉ ၽၼ်ႉလိၵ်း၊ လိၵ်းမႆႉၶေးၶဝ်၊ မၢင်းၵေႃႉသမ်ႉလူႉ မႆႇပူၵ်ႉ၊ မႆႇမွင်၊ မႆႇသၢင်း။ ၵေႃႉမေႃၵေႃႉသၢင်ႈၵေႃႈ မႃးလူႉမူႉလူႉၵိၼ်း၊ ၵႂၼ်ၵၼ် ၽိဝ်ႈတီႉပၢတ်းၵိင်ႈ၊ ၼွမ်ႉသိင်ႈၶၢတ်းသၢင်ႈ၊ ၵၢင်ႈမိူင်ႈႁူးပိုင်၊ ထိုင်လုၵ်ႈ ၵႂၼ်ႉ ပေႃးလႆႈပႃးထူင်ၼွႆႈမူႉ မႃးသႂၼ်ႈႁူမ်ႈၵိင်ၼႂ်းသေ သႂၼ်ၵၢဝ်လိၵ်ႈၵေႃႈ။ ၶိုဝ်ပၼ်ႈလမ်ၶႆႈ တၼ်ႈဝႆႉ ၵ၊၁၊၄ တူဝ်မုၼ်းမုၼ်း၊ သိင်လူၵၢၼ်ႉၵိၼ်း ပေႃးၶေၼ်ႈ။ မၢင်းၵမ်းၵွၵ်ႉသိင်ၵၢၼ်ႉ ၶိူင်ႈ၊ သွင်၊ သၢမ်။ မၢင်းၵမ်း ၵွၵ်ႉသိင်ဝွၵ်း သိင်ႁူၼ်ႈ။ သိင်တူင်ႉတၵ်ႉ မေႃသွၼ်။ သိင် "မွႆႉသုင်" ဝၢၼ်ဝၢၼ်ၵွၼ်ႉ၊ ႁိုဝ်ႁွၼ်ႉ၊ ၵိမ်ႉႁူလႆႈ ယဝ်ႉလူႉ။

ၶၢဝ်းမႆႈယဝ်ႉ ၶၢဝ်းၼွၼ်း၊ ၶၢဝ်းၵတ်းသမ်ႉ ၶပ်းတၢမ်း၊ ၵၢင်းလီငၢမ်းၵွၼ်ႉ၊ ႁိူၼ်းၵၼ်းဝၢၼ်ႈၵဝ်း။ ၵၼ်ၵၢင်းလီသေပိူၼ်ႈ မီးႁိုဝ်ႈဝူႈ "ႁိူၼ်းၵၼ်း မွႆႉသုင်" ၵိမ်းႁူဝ်ဝၢၼ်ႈ ၶႆႈ ပိၼ်ႁိူၼ်းၵၼ်းၵဝ်းယဝ်ႉၵေႃႈ။

✿✿✿

ebook is created by www.Shanyoma.org

(၄) ပွႆးလိူၼ်သီႇ

ၶွင်းတင်း(17)လိူၼ်ၼၼ်ႉ မီးပွႆးၵူၼ်းလိူၼ်ၵေႃႈ။ ၶွင်းပွႆးတင်းသိူင်ႈၼၼ်ႉ ၶၢႆႈမီၼ်ႈၼႆႉ ပွႆးလိူၼ်သီႇလိူဝ်ပိူၼ်ႈၵေႃႈ။

ပွႆးလိူၼ်သီႇ ၼၼ်ႉ ပဵၼ်ပွႆးတိၵ်းၶမ်းၽြႃးပဵၼ်ၸဝ်ႈ၊ ပွႆးၵၼ်ႇတေႃးထၢတ်ႈငႄးသိူင် ၽြႃးပဵၼ်ၸဝ်ႈ ၼလႈ လႆႈဝႃႈပဵၼ်ပွႆးၽိုင်ႈထုင်းတႆး ၵၢၼ်ၶိူင်ႈၵေႃႈ။ ၵူၼ်းၵေႃႉၵူၼ်းၵေႃႉ ဝႆႉၼႆႉၼိုၼ်ႈၽိူၵ်ႇ ၶၢဝ်သႂ်သေ ၵႂၼ်ၵၼ်ႇၵူႈ တၢင်ႇသွမ်းတေႃႇ ၵၼ်ႇတေႃးဝႆႈသူႇ ထၢတ်ႈတေႃႇငႄးသိူင် ၶမ်းၽြႃးပဵၼ်ၸဝ်ႈယဝ်ႉၼလႈ ပဵၼ်ၵၢၼ် ၼႆႉမူၼ်ၼသိူဝ်းသူႇဝႆႉ။ ၵတ်းၼိုၼ်ႈယဵၼ်ၼႆႉဝႆႉယဝ်ႉ။ ၼတႇၵၢဝ် မိူဝ်ႈပႆၶဝ်ႈၶွင်းပွႆး၊ ယၢင်ႈၵူႈတူၺ်းၵူႈ ၵူၼ်းတီႈ တီႈ၊ လွမ်တူၺ်း ၶႄႈၵူၼ်းၵူၼ်းၵေႃႉၵေႃႉ မုင်ႈႁၼ် ၵူၼ်းၵၢၼ်ၵၢၼ် ပဵၼ်ၵၢၼ်ယဵၼ်ႇၼငႈၵူၼ်ႈၵႂၼ်ႇ၊ ၼႆႉ ၵႂၼ်ႇၵီႈသိူဝ်း ၵေႃႉမိူဝ်းၵေႃႉမႄး ၵမ်ႇပႄးလွင်ႈၶီႇလွင်ႈမႆႈ၊ သိူင်သီၼ်ႇၶႆႈ သီၼ်ႇၶွင်ႈ ၵမ်ႇဝီၼ်း။ ယိၼ်းႁူမ် သိူဝ်းၼႆႉ ၵူၼ်းၽွမ်ၼၼ်းယဝ်ႉ။ မၢင်ၼတီႈပိုၼ်ႈၶၢမ်ႉဝူၼ်း ၵၢၼ်လၢၵ်ႇလၢၵ်ႇလၢႆးလၢႆး ၶၢႆးၶၢႆးယိင်းယိင်းၶဝ် လွမ်ႈၵၼ် သိူဝ်ႈ၊ မၢင်ၼတီႈ ၶၢမ်ႉသီၼ်ႈၶဝ်ႈသွႆး၊ ၶိူဝ်ႈသူမ်ႈ ပႃးသူမ်ႈ ၵုင်ႈသူမ်ႈ ၶင်ႇပွင်း။ ၵူၼ်းၶင်ႈၵိၼ် ပဵၼ်ယွင်းပဵၼ် ယွင်းဝႆႉ။ တၢင်ႇတီႈ သမ်ႉၶၢမ်ဝ်ႈ ၶဝ်ႈလၢမ်၊ ထၢမ်သိူဝ်ႈမတ်ႉၵႂၼ်ႇ ပဵၼ်တုမ်း ပဵၼ်တုမ်း၊ လူဝ်ႇမိူဝ်းႁမ်းၵၼ်ႇ တီႈၶိူၼ်းၶဝ်ႈဝႃႈ။ လုၵ်ႈၵႂၼ်ႇၶဝ် သမ်ႉ ႁမ်ႇလိူၵ်ႈႁၢသိူဝ်ႈ ၶူၵ်ႉတွင်ႈလိတ်း။ ပဝ်ႇၽိတ်းၽိတ်း လုၵ်ႈၶိူင်ႈယဝ်ႉ လုၵ်ႈၶိူင်ႈ။ ၵေႃႉႁႃသိူဝ်ႈ ၵမ်၊ ၵၢင်ႇ၊ ၵႂမ် မိူင်ႈမေႃႇလိၼ်ၵေႃႈ ၼၼ်ႉလုၵ်ႈလီၵ်ႈ၊ ၶၼ်ၼႆႉလုၵ်ႈယႂ်ႇ၊ ၼၼ်ႉႁူဝ်ၸတ်ႉ၊ ၶၼ်ၼႆႉႁူဝ်မိင်ႈဝႃႈ လိူၵ်ႈမိူၼ်ႈလိူၵ်ႈလူင်း။ ၵေႃႉၶႂ်ႈတိုဝ်းႁပ်းလီလီသမ်ႉ ၼလႇသွၵ်ႈ မၢင်ၼယႂ်ႇမၢင်ၼလီၵ်ႈ မီးၶွင်း လေႃႉၶၼ်ၼႆႉ ၵိူဝ်ႈလီ၊ ၵၢၼ်သႂ်ႇဝႆႉၼၼ်ႉ ၵိူဝ်ႈလီ၊ တီႈသုတ်းမၼ်း ၵၢၼ်ပဵၼ်ႈမၼ်း သုပ်းဝႆႉၼၼ်ႉ လီသေပိူၼ်ႈယဝ်ႉ ဝႃႈ။ ပဵၼ်ၶိူဝ်ၵေႃႈ ႁၢင်ႈၽၢင်မီပ်းပၢၼ်းသီၵႂၼ်ႇ လိူၼ်သီႇၼၼ်ႉၼတႇ ၶၢႆႈတိုၼ်းၵမ်ႇလိူမ်းလႆႈသေပွၵ်ႈ။ တူၺ်း လူး ၶွင်းသူမ်ႉထိုဝ် ၵၢၼ်တေႃႇလိူဝ်ႈၶူၼ်းၼၼ်ႉ မီးဝႆႉ ၵူၼ်းလၢႆၸိူဝ်ႉလၢႆမိူဝ်း။ ၵူၼ်းလွႆဝႃႈ တႆးဝႃႈ ၽႄႈၵေႃႈ ပဵၼ်ပီႈ ၶွင်ႉၵၼ်မူတ်းမူတ်း။ ၶဝ်ၶင်ႈႁမ်ၵၼ်၊ သူတ်ႉၶမ်ႉယိူဝ်ႉ ႁူမ်ႈၵၼ်၊ ၵုပ်ႇၵၼ် လၢႆလွင်ႈလၢႆတၢင်း၊ မၢင်ၼသိူဝ်း ၼသႇတြႃးသေ ႁူင်ႉႁူမ်းဝွၵ်းၵၼ်၊ မၢင်ၼသိူဝ်း လီတ်းတိင်ႇၵေႃႈမီး၊ မၢင်ၼၵေႃႉ ၵၢဝ်ၵႂမ်ပွႆႇသိူင် မႄးပွႆႇ။ ၶင်ႈဝိင်းသေထွမ်ႇ၊ ၸၢၵ်ႈၵိင်ၵွင်ၽိူင်းသေထွမ်ႇ။ ၵၢဝ်ႁူဝ်မွၼ်ထူင်ပႄးသေထွမ်ႇ ယုမ်ႉၵၢဝ်မီဝ်ႈငႄးလမ်ၶဝ် ပေႃးၵႂၵ်ႇမႄး ပဵၼ်ႁမ်းပဵၼ်ႁမ်း ၼၼ်ႉၵေႃႈ ပဵၼ်ႁၢင်ၼမေႃယူႇသိူဝ်ႈတေႃႇၵၼ်တၢႆးႁဝ်း ၵၢၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။ ၼႆႉ ၵၢၼ် မီးၶိူင်ႈၶိူဝ်း လူႇၶိူင်ႈမၢတ်ႈ ၵမ်ႇပၼ်ၵၢတ်ႈလူလႆႈ ၵျေႃႉမူၼ်းၼၵွမ်းပွႆး၊ ၼႆႉၼႂ်းၸွႆႈၼပ်း သိူင်သိူင်းၵျေႈ ၶေႃင်းဝီၼ် ၶီၼ်ႇၵိူဝ်ႈ၊ ၶီၼ်ႇၵိူဝ်ႈ ႁူဝ်သၢဝ်တႆးႁဝ်း ၼွမ်းပိုၼ်ႈမိူဝ်း၊ ဝႆႉႁိူဝ်းၶၢမ်ႈလႆတေႃႇၵေႃႈလီ ပီးၼၼ်ႉ တိုၼ်းတေၶဝ်ႈပွႆးထိုင်ႈ မွင်းၶၢဝ်းၵိုင်ႈ လိူၼ်သီႇၵႂႆးယဝ်ႉ။ ၼၼ်ႉပဵၼ် ၼႆႉၵႂၼ်ႇတႆးႁဝ်း ၵၢၼ်လီႁၵ်ႉၵၢၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။

ၼင်ႇဝႃႈ ပွႆးလိူၼ်သီႇၼၼ်ႉ ပဵၼ်ပွႆးၼိူဝ်ႈၸူင်ႁၢင်း၊ ၶၼ် ၼလႈတင်း ၶေႃင်း ၵႂၼ်ၶဝ်ႈမႄးၼီမ်ႈၵွၼ်ႇ၊ ယိင်းၵႂၼ်ႇ ၼလႈ ၼၢႆးၶဝ် မၢတ်ႈၵၢဝ်တွင်းဝႆႉ ယူႇလိမ်း ၼူၼ်ႉမိူၼ်းမိူဝ်ႈလႆႈၵေႃႈ တေႃႇသိူဝ်းၼႆႉယူႇၵိူဝ်ႈ။။

✿✿✿

(4) ၽွၼ်းလီ လူလိၵ်ႈၶၢဝ်ႇ

လူလိၵ်ႈၶၢဝ်ႇ၊ လိၵ်ႈပိုၼ်း၊ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ၊ လိၵ်ႈဝွၵ်း၊ လိၵ်ႈၸိူင်း(သၢင်း) ၵၼ်လွၵ်ႇၵေႃႈလီ တိုၼ်းမီး ၽွၼ်းလီ ႁၢင်းၽႅၼ်ႇႁၢင်းမၼ်းယူႇ။

လိၵ်ႈၶၢဝ်ႇ ၵၼ်ဝႃႈၼႆ ၶိုင်းႁူင်ႈဝၢင်ႈၶၢဝ်းမိဝ်းၼႆႉ တီႈလွႆပၢၼ်သင်၊ တီႈလွႆၵိတ်းသင်ၼႆ မၼ်း လႃတ်ႈၶေ သိင်ႈသိင်ႈၵေႃႈ။ လွင်ႈလီလွင်ႈသေႉ ၽတ်းပေႉသင်မႃးၵေႃႈ ၼွႆႈပေႃးႁူႉႁၼ် ၵမ်းလဵဝ်ၼႆ ပၼ် ၵၢၼ်လိၵ်ႈၶၢဝ်ႇယဝ်ႉ။ ၵွပ်ႈၼႆႁဝ်း လူလိၵ်ႈၶၢဝ်ႇတႃႇသေႇၸလႈ လႆႈႁူႉလွင်ႈဝႃႈ ၵူဝ်ႉၶၢဝ်းမိဝ်း တေႃႈလိဝ်ၼႆႉ တၢင်းပၼ်ႁႃး(သႂ်ႈတီႈ) ၵၼ်မေႃ သပ်းသိပ်းၸၽႄးႁၢဝ်းႁႃႈ ၼႆႉ ပိူၼ်ႈတိုၵ်းပေႃႈလႆႈ ၵၢၼ်းပေႃႈလႆႈယဝ်ႉၼႆ သုမ်းၽၢႆႇယူႇလီ လုမ်ႈၽူႈၶဝ် ပိုၼ်းၽၢဝ်ႇမႃး သိူင်ႇၼႆၵေႃႈ။ တၢင်းပၼ် ႁႃး(သႂ်ႈတီႈ) ၼႆႉ ၸွတ်ႈၵၢဝ်ႇသွႆႇႁူၼ်း (႕00)လိူဝ်ႁူဝ်ႉယဝ်ႉ။ ၶိုင်းၼႆႉ တီႈမိူင်းၸၶ,(႘႘႔)ၵေႃႉ တီႈႁၼ်လွင်ႇလွင်ႇ သမ်ႉ(႗႒႔)ၵေႃႉ တီႈႁၼ်ထၢႆႇဝၢၼ်ႇ (႕႘)ၵေႃႉ တီႈသိင်ႇၵႃႉပူဝ်ႇ(႘႑)ၵေႃႉ တီႈၵၶေႇတႃႉသမ်ႉ(႘႘)ၵေႃႉ ၶဝ်ယဝ်ႉ။ ၵေႃႉလႆႈၶၢမ်ႇတၢင်းယူတ်းယႃ သမ်ႉမီး (႕႔00)ၵေႃႉပႃးဝႃႈ ၶဝ်ယဝ်ႉ။ တီႈမိူင်းၵၼ်ပၼ် တၢင်းပၼ်ၶဝ်ၵေႃႈ ပိူၼ်ႈႁၢမ်ႈပွႆးယႃႇၼႆႈ ႁူဝ်ႉၶဝ်ႈၵႂၢၵ်ႇ မိူင်းၶဝ်ၶဝ်ယဝ်ႉ။ တႃႉတေ တေႃႉသူႈ တိုၵ်းပေႃႈလႆႈ တၢင်းပၼ်(သႂ်ႈတီႈ)ၶဝ် ၽူႈၽၢႆႇပၢႆးယႃႈယႃၶဝ်၊ ၽူႈပၢႆး သၢင်းယူတ်းယႃၶဝ်၊ မေယႃၶဝ် ၸလႈ ၽူႈမီးပၼ်ႈၽွၼ်းၶဝ် ႁဵင်ပႆ ႁဵတ်းပၢင်တမ်းလူင်တီႈမိူင်းမလေးသျႃး ၶဝ်ၵေႃႈ။ လွင်ႈႁူႉတၢင်းႁၼ် ၵၼ်ၵိဝ်ႇလူလၢႆႈ ဝၼ်ႉမိူင်း ႁူးမိူင်းမိူင်းၵေႃႈ လႆႈႁူႉသွမ်းၶၼ်ႇႁဝ်ႇ။

သင်ႇဝႃႈ ၼွႆႈလွင်ႈႁူႉတၢင်းႁၼ် ပေႃးႁူင်ႈလိူဝ်မႃးၶဝ်ႉ ထုၵ်ႇလီ လူလိၵ်ႈၶၢဝ်ႇ ႁူးဝၼ်းယူႇၵေႃႈ။

<u>ၶေႃႈတိတ်ႈ</u>

ႁၢဝ်းႁႃႈ - ၵႅတ်းလႆႈတီႈ ပူၼ်ႉလိၼ်းသုတ်းလိူဝ်၊ ၶၢတ်ႇၸူဝ်ႈ လူႉသုမ်းၶမ်ႇလႆ။ ပၼ်ႁၢဝ်ႈႁၢဝ်ႈၵိုင်းၵိုင်း ထူၼ်ႈလိူဝ်။

ၸၽႄး - ပၼ်သွတ်ႇသဵတ်ႇ ၽိူဝ်ႈသိုမ်းလူင်ႁူဝ်ႉ ၵမ်ႇယဝ်ႉၵမ်ႇဝႃးလႆႈ။

မိူၼ်ၶဵင်ႇ- ၵႃးႁၢၼ်းမုၼ်ႇမုၼ်းၼႆႉ ၸၽႄးသိုမ်းဝႆႉ ႁိူင်လႆႈပီး။

ၵႃးပျၶဝ်ႈ ၸၽႄးသွတ်ႇႁူဝ်ႉတၢင်းဝၢၼ်ႈ။

ၽေး - ပၼ်လွင်ႈလိုဝ်းသွတ်ႇ။ ႁူင်ႁၢင်း သုဝ်ႉၶၢဝ်း။

မိူၼ်ၶဵင်ႇ- ၶၢဝ်ႇလီၶၢဝ်ႇသေႉၵေႃႈ သၢင်းၽေးသွတ်ႇ ၵမ်းလဵဝ်ယူႇ။

လွင်ႈၵမ်ႇလီ ၽေးသိတ်းဝၢၼ်း လွင်ႈလီ ပႆႇတၢၼ်းၽၢၵ်ႈ။

ပိုၼ်း - ၵႅတ်းၼွႆႈထိုင် ႁူးၽၢဝ်ႇၽၢဝ်ႇ၊ ႁူးၽၢဝ်ႇၽၢဝ်ႇ။

✿✿✿

ebook is created by www.Shanyoma.org

(Z) ယူႇတေႃႇသိုဝ်ႈ ၸူၼ်ႉၵိုဝ်ႈၵႂ်ႈ

ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵၢၼ်ဝႃႈ ယူႇတေႃႇသိုဝ်ႈ ၸူၼ်ႉၵိုဝ်ႈၵႂ်ႈၼႆႉ ၼၢႆႈၶဝ်းယုမ်ႇယမ် ၸွႆႈၵူးၼၼ် ပဵၼ်ယႂ်ႇတေႉ တေႉယဝ်ႉ။

ၵူၼ်းၵူးၵေႃႉၼႆႉ ထုၵ်ႇလီယူႇၵၢင်းတိုဝ်းၵမ်း သိုဝ်ႈတေႃႇၵၼ်ၵေႃႈ။ ပဵၼ်ၵူၼ်းမႃး ၶိူင်ႈၵူဝ်း ၶိူင်ႈၵၢတ်ႈၼႆႉ ထုၵ်ႇလီမေႃယူႇသဝ်း ၵိၼ်သၢင်ႈၵွမ်း တင်းၵူၼ်းၵိမ်းႁွမ်းၶဝ်း ႁွႆႈပေႃးသၢင်ႇထုၵ်ႇ တူၵ်း ၵႂင်ႈ တူၵ်းၼိပ်ႇလီလီယဝ်ႉ။ ၶိူင်ႈၵေႃႉ ၼလ ၶိူင်ႈၵေႃႇ ၶိူင်ႈႁိူၼ်းၼလ ၶိူင်ႈႁိူၼ်း၊ ၶိူင်ႈဝၢၼ်ႈ ၼလ ၶိူင်ႈဝၢၼ်ႈ၊ ၶိူင်ႈမိူင်း ၼလ ၶိူင်ႈမိူင်း မေႃၵပ်းသိုပ်ႇတိတ်းတေႃႇၵၼ် ယူႇသဝ်းၵိၼ်သၢင်ႈသိုဝ်ႈတေႃႇၵၼ်ၼႆႉ ပဵၼ်ၵူၼ်ႇမၼ် လွင်ႈလီၵၢၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။ ၵေႃႉမေႃၸွႆႈၵႂ်ႈသိုဝ်ႈတေႃႇၼႆႉ တိုၼ်းမီးၵႂ် ၽိုၵ်ႇၵိုၼ်းၼၢဝ်သႂ်ႇသေ၊ ၵူဝ်ႉပၢၼ်မၼ်းၼေႃႈ တိုၼ်းယူႇမူၼ်းၵိုၼ်းၵၢင်ႇ တႃႇသေႇယဝ်ႉ။ လွင်ႈတူင်ႉၶိူင်၊ လၢတ်ႈၵႃႈ ယူႇသဝ်း မၼ်းၵေႃႈ ပဵၼ်တီႈပိူၼ်ႈၶပေႉယမ်၊ ၸွႆႈၵူးၼၼ်၊ ၵၢဝ်ၵူၼ်ႇမုၼ်ၸွႆႈယူႇ။ ၵဝ်ႇဝႃႈ ၵူၼ်းၶဝ်းၼႂ်ႈ ၵူးၵေႃႉၼႆႉ ထုၵ်ႇလီၼတ်းၵႂ်သွၼ်ႇၵိူင်း ႁဵတ်းသၢင်ႈ ႁွႆႈမီးလွင်ႈသိုဝ်ႈတေႃႇၵၼ်၊ ယိုၼ်ႉတေႃႇၵၼ်၊ သႂၼ်ႇတေႃႇၵၼ်၊ ၵီးလူ ၸၵ်ႉႁွမ်ၵၼ်ယဝ်ႉၵေႃႈ။ လိုဝ်သေၼႆႉ ၵၢမ်ႇၵူး ႁွႆႈပေႃးမေႃၵူၼ်ႉ ၵၢၼ်ၵႂ်ႈၵၢၼ်ၵိုဝ်ႈၵေႃႈ လမ်ႇလွင်ႈတေႉ တေႉ။ လွင်ႈတၢင်းၸူၼ်ႉၵႂ်ႈၵိုဝ်ႈၼႆႉ ၸိူဝ်းႁွႆႈသိုင်ႇၸိုတ်ႉလွမ်ႉမၼ်း ၼိုၼ်ႈသင်ႇၽွႆးၽဝ်လႆႈၼႆႉၵေႃႈ။ ပၼ်ႈၽွၼ်း ၵူၼ်းၶိူင်ႈၵေႃႉ ပေႃးလႆႈဝႃႈၽိုၼ်ႈၵိုဝ်ႈ ၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ ၵွႆးၵွမ်ႉပဵၼ် ၵူၼ်းသိုဝ်ႈတေႃႇၵၢၼ်လိုဝ်ၵေႃႈ ၵၢမ်ႇပဵၼ်၊ လီတႃႇမၼ်းၵေႃႉလိုဝ်ၵေႃႈ ပႆႇၵိုဝ်ႈၵႂ်ႈ၊ မၼ်းတေလႆႈပဵၼ်တီႈ ၵူၼ်းတင်းၶမ်ႈၵိုင်ပိုင်ႈလႆႈ၊ ၵူၼ်းတင်းၶမ်ႈ လႆႈလီႁွပ်ႈမၼ်းႁွၼ်ႇ ၼႆႉယဝ်ႉ။ ၵူၼ်းၵေႃႉၵၢၼ် ၸိုတ်းၽွၼ်းလီပၼ်လႆႈ တေႃႇၵူၼ်းတင်းၶမ်ႈ၊ ၵူၼ်းတင်း ၶမ်ႈ လႆႈၵိုင်ပိုင်ႈ လႆႈလီႁွပ်ႈမၼ်း ၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉၵေႃႈ ပေႃးၵၢမ်ႇၵႂ်ႈၵူၼ်းၵေႃႉၵၢၼ် ၵတ်ႉၵေႃႈၵတ်ႉ၊ လီၵေႃႈ လီ၊ ၼိၼ်ႇၵေႃႈၼိၼ်ႇ၊ ၶတ်းၵေႃႈၶတ်းၵႂ် ၵၢမ်ႇပဵၼ်လႆႈ။ မၼ်းလူပ်ႇလႆႈ တေလႆႈလိူတ်းၽဝ် ၵူးၽႃႇၽႃႇယဝ်ႉ။

ၵဝ်ႇဝႃႈ ႁွႆႈပဵၼ်ၽွၼ်းလီ တႃႇၵူဝ်းပၢၼ်ၵဝ်ႇၵပ်ႉလႆႈ၊ ၵူဝ်းပၢၼ်ၵူၺ်းၵေႃႉသေႈလႆႈ၊ တူၺ်း ၽွၼ်းလီ တႃႇၵူဝ်းပၢၼ် ၵူၼ်းတင်းၶမ်ႈလႆႈၼႆႉ ထုၵ်ႇလီၶတ်းၵႂ်ႈယူႇတေႃႇသိုဝ်ႈ၊ ၸူၼ်ႉၶပ်းၵိုဝ်ႈၵႂ်ႈ ၼႆႉယဝ်ႉ ၵေႃႈ။

✿✿✿

(Ӽ) ၶၢင်ႇၵၢၼ်လႆႈႁၢၼ် မိူဝ်ႈလူင်းႁူင်းႁိမ်ၶၼ်း

တၢင်းႁၢင်ႈလီၼႆႉ မီးၸွႆႈၵူးၽွမ်ၼၼ်း။ ၵေႃႉမေႃႁၢၼ်လၢင်ႉ တေမေႃၶူၺ်ႉႁၢၼ်၊ ၵေႃႉၵၢမ်ႇမေႃႁၢၼ်ၼတေႃ တိုၼ်းတေၵၢမ်ႇႁူႉ ၵၢမ်ႇႁၢၼ်ၶၼ်ႈယဝ်ႉ။ ၵူးၵေႃႉထုၵ်ႇၶတ်းၵႂ် ႁွႆႈမေႃႁၢၼ် တၢင်းႁၢင်ႈလီၶၼ်ႈယဝ်ႉ။

တၢင်းႁၢင်ႈလီ ၶၢဝ်းလၢႆးဝၼ်း မိူဝ်ႈလူင်းႁူင်းႁိမ်ၶၼ်းၵႂၼ်ႇၵၢၼ်ၼႆႉ ၶဝ်းတိုၼ်းၶုၵ်းၶူၼ်ႉ ၸူၼ်ႉႁၢၼ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶိူင်းတႃ တႃႇသေႇယူႇ။ ၶဝ်းယၢမ်း သီႇမူင်းပႅတ်ႇမိူင်း၊ တီႈႁွင်ႈလုၵ်းလူင် ၵဝ်ႈသိူဝ်ၶေႃမ်ႇ၊ ဝၢၼ်ႈၵုၼ်း မိူင်ႈယၢမ်း လူင်းၼွၵ်ႉ ပၢင်ၽိူၵ်းၽွၼ်ႉမေႃသွၼ် ၵေႃႈ။ မွင်းဝႆႈ လႆႈငိၼ်းသိင်ၵိုင်ႇတွႆႇမေႊ ၵလိင်း ၵလိင်း။ ဝၢႆးမေႃသွၼ် တူင်ႉတၵ်ႉၵွႆး မၢင်းၵိူဝ်း လေႈလိၼ်ႈၵွၵ်ႇၽၵ်းတူၺ်ႈ၊ မၢင်းၵိူဝ်း ၵမ်ႇပေႊမၢင်ႉ ပေႊၶိင်တၢႆႈၵႃးၶိူဝ်၊ မၢင်းၵေႃႉသမ်ႉ မွင်းၵူၺ်းၵေႃႉ တၢင်းပႆတၢင်းဝႆႇယူႇ။ တူၺ်းၸတ်း ၵေႃႉလွင်ႈၵေႃႈ ၵၢင်းမီးတၢင်းၵွင်ႈသိူဝ်း၊ ၵွင်ႈ မုၼ်းၸွႆႉ ၵၢင်းၽႅဝ်ႈၵၢင်းမၼ်း။ ႁွပ်ႈၵူဝ်းၶဝ်း ၼွၼ်းလိၵ်ႈယဝ်ႉၵူၺ်ႈ၊ သမ်ႉမိူၼ်း လူဝ်ႇၵူၺ်ႈၵၢပ်ႇၶမ်ႉ၊ လိူဝ်ႈၵတ်း လိူဝ်ႈယိၼ်၊ ယဝ်ႉၵိၼ်ၶဝ်ႈၶမ်ႈ။ ပေႊထိုင် ၵၢင်ၶမ်ႈသမ်ႉ တေလႆႈသွၼ်ၵွၵ်း၊ သွၼ်ၵၢမ်းၶိင်ၸလႈ ၶဝ်းၶၢၼ်ႉ ပေႊၵမ်ႇမီးလႆႈယဝ်ႉ။ ဝၢႆးသေၵွၵ်ႇပႆ တီႈႁွင်ႈလုၵ်းလူင် ၵဝ်ႈသိူဝ်ၶေႃမ်ႇ ယဝ်ႉ လႆႈပႆၶဝ်ႈၶိူင်း ပၢင်ႇလိၼ်ႈမၵ်ႇ၊ ၶိင်လွမ်ႈ မိူၼ်းပႆၽၵ်ႈ ၽဝ်ႇၶေႃႈဝတ်ႉ၊ တီႈတွႆႈႁူမ်ႈ မွႆႈလူင် ၶေႃႉ မေႃသွၼ်ၶဝ် မၢင်းၵိူဝ်း ၵွၼ်ၵၼ်သိူဝ်ႉ ၵိၼ် ၶဝ်ႈမုၼ်းလွတ်ႈသွင်းလွႆ၊ ၵွႆႈမွၵ်ႇလွႆ၊ မၵ်ႇမွမ်ႈ မၵ်ႇၶေႊ မၵ်ႇဝၢဝ်းလွႆၵေႃႈမီး။ လုၵ်ႉတီႈ သိၼ်ႈတၢင်း လူင်သေ တူၺ်းၵူၺ်ႈတၢင်းၶွင်လူမ်ႇသမ်ႉ လႆႈႁၼ် မၢင်းၵိူဝ်း ၸိၼ်ၶဝ်ႈၶိူင်း ၶမ်ႉလူင်သေ ၵၢပ်ႇပုမ်းပုမ်း၊ လုၺ်းလမ်းၵၼ်ၵေႃႈမီး။ မေႃသွၼ်ယိင်းၶဝ် မၢင်းၵေႃႉသမ်ႉ ၵွၼ်ၵၼ် ပႃးတၢင်းၶူဝ်းလိင်း သွႆႇသႃႇ သွႆႇထူင် ယၢင်ၶွပ်ႇၸပ်ႇၵွၼ်ႇသေ ၵူႇၵႃၵၢပ်ႇၶမ်ႉၶိူင်းဝၢၼ်ႈ ပိၼ်မူႇပိၼ်ၵုမ်း ၵၢင်းၽႅဝ်ႈၵၢင်းမၼ်းၵေႃႈ လႆႈႁၼ်ယဝ်ႉ။ မေႃသွၼ်ယိင်းမၢင်းၵေႃႉသမ်ႉ ၵူႇၵႃတူၺ်းပပ်ႉ၊ သိူဝ်ႉပပ်ႉတီႈၶိူင်းႁွင်ႈၼွၵ်ႈ တီႈၶွပ်ႉ ၸလႈ ၶူဝ်းတႅမ်းၵေႃႈမီး၊ မၢင်းၵိူဝ်းသမ်ႉ ၶိင်ႈငိၼ်းၶိူင်းလုၵ်းၶွၼ်း ၶႂ်ႈမိူဝ်းၵၢၼ်ႁၢၼ်ႉၶူဝ်သေ ႁၢၼ်ႉၶူဝ်ၵၼ်ၸွႆႈ၊ ပိၼ်ၵိူဝ်ၵေႃႈ လႆႈဝႆႈ ၵူဝ်းပၢၼ်လုၵ်ႉၼွၼ်းၶႅၼ်ႈ ၵမ်ႇမီးတၢင်းမႆႈၵွႆႈ ၼီၵွႆႈ၊ ႁွၼ်ႉၵွႆႈသၼ်ၶႅဝ် ၶူၺ်ႉႁၼ်မိူၼ်ႈယူႇၵေႃႈ။

ၵၢင်းၽၢင် မူဝ်ႈလူင်းၼွၵ်ႉ ၸလႈ မူဝ်ႈမိူၼ်ႈၼွၵ်ႉၸတ်း တေပိူင်ႈၵၼ်ယူႇသေတႃႇ မီးတၢင်းၵၢင်းလီ ဝႆႉ ၵၢင်းၽႅဝ်ႈၵၢင်းမၼ်း ယူႇၵေႃႈ။

<u>ၶေႃႈတႅတ်ႈ</u>

ၵၢင်းၽႅဝ်ႈၵၢင်းမၼ်း – ၵမ်ႇမီးလွင်ႈထိမ်ႇထိမ်ႇသေ ၼွတ်းပိၼ်ၵၢင်းၽႅဝ်ႈၵၢင်းမၼ်း
ၵၢင်းၽႅဝ်ႈၵၢင်းမၼ်း – ပၼ်ႈပၢင်ႈ ၵၢင်းၽႅဝ်ႈၵၢင်းမၼ်း
– မီးဝႆႉတၢင်းၵၢင်းလီ၊ ၶမ်ႉၵတ်ႉဝႆႉ ၵၢင်းၽႅဝ်ႈၵၢင်းမၼ်း

✿✿✿

(၄) သင်ၶႃႈလႆႈႁူႉၵဝ်ပၼ်ႈၽွၼ်း ၼွတ်းမေႃသွၼ် တီႈဝၢၼ်ႈၵွၼ်ႇၶိူင်ႈၵိုင်

တူၼ်ႈမွၵ်ႇမၵ်ႇ ၵၼ်ၵီးလိူင်း ၵွမ်းလူမ်းၵွမ်းလႅတ်ႇ ၵွမ်းၽိူင်ႈၽႄႇတိုၼ်းပိၼ်ႁူႉ ၵိူဝ်းၶိုဝ်ၵေႃႈ တေႃႈႁွမ်ၵၢင်းလီ ၵိၵ်းၵမ်ႇၽႄႇလႆႈယူႇ။ မၼ်းၵေႃႈ ထိင်းသိမ်းပႂ်ႉပႃး ၵိူဝ်ႉၽၼ်းမၼ်းၵၢင်းမၼ်းယူႇ။ ၵိူင်ႉၶိုဝ်သင်ၵိူဝ်ႉဝႆႈ တူၼ်ႈမွၵ်ႇမၵ်ႇၵွၼ်ႇၶိုဝ် မၼ်းတူဝ်းလႆႈၵိၼ်ပႃး ၽၼ်ႇမၼ်ႈမၼ်းလိၼ်၊ ၽၼ်ႇထၢတ်ႈမၼ်းလီ

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၸိုင် မၢၼ်းၶိၼ်းတေၵိူဝ်း မွၵ်ႇလိူဝ်၊ ၶွမ်လိူဝ်၊ ၵီးလွၼ်ႉလိူဝ် မႃးယူႇၵမ်ႇႁၢင်ႉ။

ႁွပ်ႈဝူၼ်ႉႁၼ်ထိုင် ၸိူင်ႉၼႆသေၼလႈ တူဝ်ၸွႆႈၵဝ်ၶႃႈ ယိၼ်ၵႅတ်းပဵၼ်ၶၢင်ႇ ၽၼ်ႇမုၼ်ႈမၢၼ်းလိၼ် သေယဝ်ႉ ၼွႆႈၼွႆႈပိူၼ်ႈ လႆႈလီလႆႈပဵၼ်ၸွမ်းၵူႈ ၶိူင်ႈၸူဝ်းၶိူင်ႈၵဵပ်ႉၵေႃႈ။ လုၵ်ႉၵၢဝ်တီႈ ပိၼ်ႉႁူႉပၢႆးမေႁွၼ်ႇ ၵၢၼ်မီးၶၢင်းၵွၵ်းၵေႃၶႃႈၼႆႉသေ သၢင်ဝႃႈ လုၵ်ႈၵွၼ်ႇၶၢင်းဝၢၼ်ႈ မေလိၵ်ႈၵူႈ၊ လၢႆၵေႃႉလၢႆၵေႃႉလွႆ၊ ယိၼ်ႇၼင်ႈ ႁူႉၶေႃႈၵူႈလွႆ၊ ဝူၼ်းဝၢၼ်ႈဝူၼ်းသူၼ်ၵေႃႈ တေႁူႉထိုင် ၵၢင်ၸွႆၶႃႈသေ မေႁူႉၶမ် ႁၼ်ၵၢင်ႈမႃးလွႆ၊ လွင်ႈဝၢၼ်ႈ လွင်ႈသူၼ်ၵေႃႈ မီးတၢင်းပိၼ်ႇပၢႆႇလီၵ်ႈလၢႆးၸွမ်းမႃးလွႆ၊ ပၢႆးဝူၼ်ႉ မေႁၢင်ႈၵူႈၵၢၼ်ၵၢၼ်ၵေႃႈ မီးလွင်ႈ ၼိၼ်ႈသၢင်ႉမႃးလွႆ ၸိူဝ်းၼႆႉၸိူဝ်းၼႆႉ ၶႃႈႁၢၼ်ႉၸွႆ ပိင်းပေႃး ၸွမ်းလႆႈယဝ်ႉၵေႃႈ။ ၶၢင်ႇပုၼ်ႈၽွၼ်းမေသွၼ်မီး ၶၼ်ႉ ၶႃႈတေၶတ်းၸွႆႈႁၢပ်ႇႁၢမ် ၼွႆႈဝၢၼ်ႈလီႁွပ်ႈၶႃႈ၊ ၼွႆႈၶႃႈၵေႃႈ ၽိုၵ်းၵမ်းတၢင်းလီလူလ်ႈၸွမ်းၵူႈၵေႃႈ။ ဝူၼ်းႁဝ်းဝူၼ်းၵေႃႉၼႆႉ ပေႃးၼွႆႈႁၼ်လွင်ႈသိူဝ်းသူႇ ၵျေႃႉမုၼ်းၼႆ တေလႆႈၶၢမ်ႇသၢင်ႉလႆႈ တေလႆႈၶၢမ်ႇယၢပ်ႇလႆႈ ၵွၼ်တၢင်းႁွၼ်ႇၼႆၵေႃႈ။ ၼွႆႈၵိင်ၶမ်ႈသွၼ်ႈၽူလ်းႁွႆး ၵမ်ႇၼွႆႈသွမ်ႈတူၼ်ႈယွႆႇလမ်းလူင်၊ၵမ်ႇၼွႆႈပွႆႉမိူဝ်ႈပွႆႉ ယၢမ်းၵေႃႈ ၵိူဝ်လႆႈ၊ ႁူးမိူဝ်ႈႁူးၶၢပ်းၼႆႉ တိုၼ်းတေၵမ်ႇပဵၼ်လႆႈ သၢႆလိူၼ်လီၼ်း ၸိုၼ်ႈသွႆတႃႇသေႇ၊ မိူဝ်ႈလႆႈ တၢၵ်ႇလီတ်ႇလမ်လီတ်ႇၵေႃႈ တေမီး၊ မိူဝ်ႈလႆႈ တၢၵ်ႇၽၼ်လမ်ၽၼ်ၵေႃႈ တေမီးယူႇ။ သၢင်ၸိူဝ်ႉဝႃႈ ၸူဝ်းၶႃႈ ႁၢမ်ႁၢပ်ႇပုၼ်ႈၽွၼ်း ၵႅတ်းမေသွၼ်ၵွၼ်ႇဝႆႉၼႆ လႆႈဝႃႈပဵၼ်ၶၢဝ်းပိုတ်ႇလီၼ်း သၢႆႁိုင်းလီတ်ႇၶုမ်ႇၶုမ်ႇၵွၼ်ႇ ၶိူင်ႈၵဵပ်ႉၼႆၵေႃႈ ၶႃႈႁူမ်သိူဝ်းၸွမ်းလႆႈယဝ်ႉၵေႃႈ။

လွင်ႈၵၢင်ႈၵၢၼ်း ၼလႈ လွင်ႈယိူင်းၵၢၼ်းၼတႉ တေပဵၼ်ပိူင်လီဝ်၊ ၸွႆႈလီဝ်ယူႇၵိူဝ်ႈၼႆ ၽွၵ်ႇၵမ်ႇ လပ်ႉလွင်းလၢတ်ႈလႆႈ ၶၢင်ႇၵဝ်ႇ။ ၵမ်ႇပဵၼ်ပိူင်လီဝ်၊ ၸွႆႈလီဝ်လႆႈၼႆၵေႃႈ ၽွၵ်ႇၵမ်ႇႁတ်းလၢတ်ႈလႆႈ ၶၢင်ႇၵဝ်ႇ။ ၵၢၼ်ၼွႆႈပဵၼ်ၶၼ်ႉၼတႉ တေပဵၼ်ၵၢင်ႈၸွႆ၊ ၵၢၼ်ပဵၼ်ယူႇၶၼ်ႉၼတႉ ပဵၼ်ၸူဝ်းပၢၼ်ယဝ်ႉၼႆ ၶႃႈႁတ်းႁတ်းႁၢၼ်ႁၢၼ် လၢတ်ႈၶေတေမ်ႈၶေ ယဝ်ႉၵေႃႈ။

✿✿✿

(10) ဝၼ်းမူၼ်ႉသိူဝ်းလိူဝ်ပိူၼ်ႈ

ပုၼ်ႈတႃႇႁူၼ်းတၢင်ႇၵေႃႉၼႆႉ ဝၼ်းသၢင်ပဵၼ် ဝၼ်းမူၼ်ႉသိူဝ်းလိူဝ်ပိူၼ်ႈၼၼ်ႉ ၶႃႈၵမ်ႇမေႁူၼ်ႉ ထိုင်ၶႃႈ။ ပုၼ်ႈတႃႇ ၶႃႈၼတႉၵေႃႈ မီးဝႆႉဝၼ်းၶိူင်ႈၼႆ ၶႃႈတေၼိၼ်းၶႂ်ႈၶေၵေႃႈ။

ၸူဝ်းပၢၼ်ၶႃႈ ႁူႉဝႃႈ ၶႃႈပဵၼ်ႁူၼ်းမႃးၼႆႉ ၵူႈၵၢၼ်ဝႃႈၶၼ်ႉ ၶႃႈၵမ်ႇယၢမ်ႈလႆႈႁူႉ လႆႈႁွင်ႉမႃးသေ ပွၵ်ႈ။ ႁၼ်ၵူလ်းၵေႃႉၶႃႈ ႁွင်ႉၵူႈ ၵူႈၼႆ ၶႃႈႁွႆး လႆႈသွၼ်ငိၼ်း သွၼ်ႁၼ်မႃးၵၢဝ်ယဝ်ႉ။ ၼမ်ႈၵၢၼ်ၶႃႈႁၵ်ႉ လိူဝ်ပိူၼ်ႈ ၵၢၼ်ၶႃႈလႆႈယူႇသဝ်းသွမ်းမႃး မိူဝ်ႈလီၵ်ႉလီၵ်ႉၵွၼ်ႇ၊ၶၼ်ႉၵေႃႈ ၶႃႈၵမ်ႇ၊တၢၼ်းႁူႉတၢၼ်းႁၼ်၊ ၵမ်ႇ တၢၼ်းလႆႈယူႇ၊သွမ်းၵိမ်ႇ၊ၵိမ်ႇ မိူၼ်ပိူၼ်ႈၶႃႈ။ ထိုင်ၶႃႈ ဝူၼ်ႉၶူၼ်ႉၼိၼ်းၶႃႈ ႁွႆးလႆႈႁၼ်ၼမ်ႈႁဝ်း ၶႅၼ်းဝႆႉယူႇ၊

ebook is created by www.Shanyoma.org

လုၵ်ႉၵေႃႈ ၵမ်ႉလုၵ်ႉမႃး၊ ပိူၼ်ႈၵိၼ်ၶဝ်ႈၵေႃႈ ၼမ်ႉႁဝ်းၵမ်ႉလုၵ်ႉၵိၼ်၊ ၶွၼ်းဝႆႉတိၵ်းတိၵ်း၊ ပိူၼ်ႈၵဝ်ၼမ်ႉႁဝ်း သႂ်ႇၶိူင်းတိူၵ်ႈယႃႇ၊ ၼိုင်းၸွင်ႇၼမ်ႉႁဝ်းႁူဝ် သမ်ႉဝႃႈ "ၼမ်ႉသူ တၢႆယဝ့်ဝႃႈ" ပိူၼ်ႈၸွင်ႇၶႃႈ ႁူဝ်ယူႇတီႈ ၵိူၼ်းၵၢၼ် ၶိူင်ႇ၊ ၵိူၼ်းၵၢၼ်ယႃႇယႃႇလူင်။ ပိူၼ်ႈသွၼ်ၶႃႈဝႃႈ ၼွႆႉၸွင်ႇ "ၼမ်ႉမေႃသွၼ်" ၼႆ။ ၶႃႈယႂ်ႇၸွမ်း ၼမ်ႉမေႃသွၼ် ႁဝ်းမႃးၵေႃႈ။ ၼမ်ႉမေႃသွၼ်ၶႃႈၼႆႉ ႁၵ်ႉၶႃႈၼေႃႉ။ မၼ်းသမ်ႉ ၼိုင်းၸွင်ႇၶႃႈဝႃႈ "ၸၢႆးလႃဝ်လိူင်း" ၼႆၵေႃႈ။ ၶႃႈၸင်ႇ ႁူႉတူဝ်ၶႃႈဝႃႈ ၸၢႆးလႃဝ်လိူင်း ၼႆမႃး။ ၼမ်ႉမေႃသွၼ်ႁဝ်း ၵွၼ်ၶႃႈႁူဝ်ၼိူင်ႈႁူင်းႁဵၼ်း၊ ၶၢင်ႈပၼ်ၶႃႈ သိုဝ်ႈမွႆႉမွႆႉ ႁၼ်မွႆႉမွႆႉ ထူင်ပႃးၵေႃႈ ၵၢၼ်မွႆႉ၊ ႁူပ်းၵႃး တႃႇတေႁူဝ်ႁူင်းႁဵၼ်းၼႆႉ ၶႃႈႁူပ်တေႃႇတေႃႇ၊ ၶႃႈႁူပ်လႆႈ ၼၢတ်ႉ ၼမ်ႉမေႃသွၼ်ႁဝ်းၵေႃႈ။ ၼမ်ႉမေႃသွၼ်ႁဝ်း ၵဝ်ၶႃႈႁူဝ်ပၼ်ပိူၼ်ႈ ယဝ့်သေ မိူဝ်းပၢတ်ႈၶႃႈႁူးဝၼ်း။ ၶႃႈၵႂႃႇ လႆႈၵိၼ်ၸွမ်းၵူၺ်းၵေႃႉ ၼလႆႈ ၼမ်ႉမေႃသွၼ်တၢင်ႇၵေႃႉၵႂႃး။ ၵိူင်မႃး လႃပီးၼတေႃႇၵေႃႈ ၵမ်ႉႁူႉၶႃႈယဝ့်။ ၼမ်ႉမေႃသွၼ်ႁဝ်းဝႃႈ ၶႃႈၶၢမ်ႈပူၼ်ႉ သၼ်ႇသွင်ဝႃႈ ၼႆၵေႃႈ။ ၼမ်ႉမေႃသွၼ် ၸွင်ႇၶႃႈသေ လၢတ်ႈဝႃႈ "ၸၢႆးလႃဝ လိူင်း တေလႆႈၼိုင်ႈႁူင်းႁဵၼ်းတႃး ၵိူဝ်ႈၶေႃႈ။ ၸၢႆးတေလႆႈသွၼ် ၵ.ၶ.ၸ ၼႆၵိူဝ်ႈ...."။ ၶႃႈႁဝ်းၼိုင်းလႆႈ မေႃသွၼ်မွႆႉမွႆႉထိင်ႈၵေႃႈ။ ဝၼ်းၶၼ်ႈ ႁဝ်းၶႃႈလႆႈသွၼ် ၵ.ၶ.ၸ၊ ၁ ဝႃႈ ၵ်ႇ ၵွပ်ႈတႆႉမႆႈၶိူဝ်ၵွၼ်း.... ၵေႃးၶၢင်းၵ်ႇ၊ ၵေႃးၶၢင်းၵ်ႇ.... ၼႆၵေႃႈ။ ၶႃႈၸူမ်းသိုဝ်းတေႃႇတေႃႇ။

ပၼ်ႈတႃႇ တူဝ်ၸိုဝ်ႈၶႃႈၶိုင်းၸူဝ်းပၢၼ်ပီၼ်ႁူၼ်း ထိုင်ဝၼ်းမိူဝ်ႈၶဝ်ႈၼတေႃႇ ၶႃႈလႆႈဝႃႈ ဝၼ်းၵၢၼ်ၶႃႈ လႆႈႁူဝ်သွၼ်ၵဝ် ႁဵၼ်းၵဝ်လိၵ်ႈတႆး ၶဝ်ႈပီၼ် ဝၼ်းမူၼ်ၸိုဝ်းလိူဝ်ပိူၼ်ႈ ၼႆယဝ့်ၵေႃႈ။

✿✿✿

ၶ။ လိၵ်ႈပိုတ်ႇၶဝ်

(1) ဝၼ်းလုၵ်ႈၵွၼ်ႇ မိူင်းလုမ်ႈၽႃႉ လိူၼ်ထူၼ်ႈ (7) ဝၼ်းထိုဝ်ႈ (18)

လုၵ်ႈၵွၼ်ႇၶဝ်ၼႆႉ မိူၼ်ၵၼ်တၢင်းမွၵ်ႇၵွၼ်ႇၶဝ်ယဝ့်။ ယွၼ်ႉလူလၢႆႈ ႁၢၵ်ႈယၢၼ်ႇလိၼ်၊ ယၢင်ႇလိၼ် ႁုပ်ႇၵိၼ်ၶမ်ႉ ပၵ်ႉပိူင်ႈၵၼ်ဝႆႉၼလႆႈ ႁၢင်ႈၽၢင်မွၵ်ႇၵွၼ်ႇၶဝ် လႆႈပိူင်ႈ၊ သီယွၼ်ႈၽွၼ်ႈ ပိၼ်လၢႆသိၼ်း၊ ၵၢႆႇၶူမ် ပိၼ်းလၢႆယိူင်ႈ မိူင်ႈႁၢင်ႈလီ တိမ်ႇႁမ်ႉထူၼ်ႈ ႁူးလူင်ႉမီးၶၢင်ႉၼႆ။ မွၵ်ႇႁူးလူင် ၼွႆႈလႆႈၵီးလွၼ်ႈ၊ မွၵ်ႇၵီးႁၢင်ႈလီ ၼွႆႈမီးႁမ်ႉထူၼ်ႈ ႁူးတူၼ်းႁူးတူၼ်ႈလႆႈၶၼ်ႈ ထုၵ်ႇလီပွႆႉပႃးၵိတ်ႇၶေ ႁူၵ်ႈပၼ်ယဝ့်။

လုၵ်ႈၵွၼ်ႇၶဝ်ပီၼ် ႁိူဝ်ႉႁၢၼ်ႈမွႆႉ ၵၢၼ်တေႁုၶၢင်းပိူင်ႇ ဝၼ်းတႃမိူင်းၶေႃႈ၊ ၵၢၼ်တေသိုပ်ႉသိၼ်ႈ သၢႆႇၵွႆ ၼိုင်းႁၢၼ်းမိူင်းၶေႃႈၶဝ်ယဝ့်။ ႁင်ႇဝႃႈ မူႇ၊ ႁုမ်း၊ ၵေ ၵၢၼ်တေယုၵ်ႉယွင်ႈ ႁၵ်ႉၶွမ်ယေးမုၼ် လိၵ်ႈလၢႆ ၽိူင်ႈၼင်ႈ ၼိုင်းႁၢၼ်းၶဝ်ၼႆႉ ထုၵ်ႇလီလိူင်ႉၵိုတ်ႇၵွၵ်ႈပၼ်မႃး လုၵ်ႈၵွၼ်ႇၶမ်ၶမ်ယဝ့်။

ၵၢၼ်ၵဝ်ႇလူႇၵေႃႈ၊ တေႃႇမူၼ်ႉၼမ်းၼလႆႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၼႂ်းပိူင်ႇၸူႉၸၼ်ႈ၊ ပၼ်ႇၽၼ်ၵႂၢင်ႈတိူဝ်း
ဝၼ်းမိူဝ်းၶေႃႈမၢႆး၊ ၸူႉပႃးတေပၼ် ၵူႈၸၼ်းလူင်ၵိူဝ်ႈ။
မိူဝ်ႈၶေႃႈထုၵ်ႇပၼ်၊ လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၼိူင်းသိၼ်ႈ
ၸၼ်ႇမၼ်ႈၵိတ်းၵဝ်ႇ၊ ၸွတ်ႇမတ်ႉၸူမ်ႈၸွမ်း
ၼိုင်ၶွမ်းယိူင်းပၼ်ႈ၊ ၸၼ်ႈမွႆႇသႂ်ယႂ်ႇ ထိုင်ၶၢဝ်းမိူဝ်းၶေႃႈ။

မိူဝ်ႈတိုၼ်းၵွၵ်ႈၵၢင်းၵိတ်ႉ ၸီႉလိမ်ႉဝႃးဝၢတ်ႈ ၵေႃႈ တိုၼ်းဢွၼ်ႇ “လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶႅၼ်ႇ တေပၼ်ၵူႈၸၼ်း လူင်” ၼႆ။ မၼ်းလၢတ်ႈၶဝ်ႈ လွင်ႈဢွၼ်ႇဝၢၼ်းၵွႆႈ၊ လွင်ႈၵိတ်းယၢမ်ႈ (ၽိုၼ်ႈယၢမ်ႈ) လွင်ႈမေႃၼုၺ်ႉၽၼ်ထိုင် တၢင်းႁၢင်ႈလီ ၶိူဝ်ပိုင်ၽၢင်တိုၼ်းပၼ် ၵိမ်မိူဝ်ႈလိၵ်ႈၶႅၼ်ႇ မၼ်းၵၢင်ႈမေႃ ၵပ်းၵပ်းပိၼ်းမၼ်းထိုင် ၵူဝ်းပၢၼ်ထဝ်ႈၸၼ်ႉယဝ်ႉ။ ၵွပ်ႈၼႆ လွင်ႈၸၼ်ႇၶွပ်ႈ ၼုၺ်ႉၽၼ် ၵိတ်းယၢမ်ႈ ၵူဝ်းပၢၼ်လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶဝ်ၼႆ မၼ်းလမ် လွင်ႈၵိူဝ်ႈ။

ၵၢၼ်လွင်ႈၸၼ်ႇၽၼ်ထိုင် ၶိူဝ်လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶႅၼ်ႇ ၵိတ်းပၼ်ပိုၼ်ႇငဝ်ႈ ၵဝ်ႇၸူဝ်ၵွႆႈသေ ၵုမ်းၵိုင်ႈမိူင်းၼွမ်ႇ ၸူမ်ႈၶဝ် ၵၢင်ႉၼွတ်ႈၵေႃႈ ပၼ်ႈလုမ်းလႄးတူၺ်းထိုင် ၵိတ်ႉၶေႁွင်ႈ ၵူဝ်းပၢၼ် ငဝ်ႈ ၼိုင်းၵွႆႈလုၵ်ႈဢွၼ်ႇ ၶဝ် ႁွင်ႉဝႃႈ ၵုမ်းၸုမ်းငၢင်းၵၢင် ပၼ်ႈလုၵ်ႈဢွၼ်ႇၵိုင်ႈမိူင်းၼွမ်ႉၸူမ်ႈ ယူႉၶီႉသႅပ်ႇ (UNICEFF) ၼႆယဝ်ႉ။ ငတႉၼွတ်ႈမိူဝ်ႈ 1946 ၶၢဝ်ႈသေ ၵမ်ႇၵိမ်ၵွႆႈထႅမ်ပၼ် ၵၢၼ်လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶဝ် လူဝ်ႉၵႂ်၊ ၵုတ်ႈယွမ်းဝႆ၊ ၼွင်းမိူဝ်ႈ သိုၵ်းလူင်ၵမ်ႉၽႃႇ ပွၵ်ႈၵမ်းသႂ်ၼ် ယဝ်ႉတူဝ်ႈၵႂႃႇ မိူဝ်ႈ 1945 ၶၢဝ်ႈ ၶႄႉယဝ်ႉ။ ဝၢႆးသေၶႄႉ သိုပ်ႉၵွႆႈထႅမ်ပၼ် လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶိုၼ်းၵၼ်လူင် ႁူးႁူပ်ႇ ၵႂႃႇ။ သိုပ်ႉႁၢင်ႈၼိူင်းၵိတ်းသၢင်ႈႁၢင်ႈပွင် ပၼ်ႈတေႃႇသူႈ တၢင်းပၼ်၊ ပိုၼ်ႇပၢႆးၽၢႆႉယူႉလီ၊ ပၼ်ႈသႂ်ႉထႅမ် ၵမ်ႇၵိမ် တၢင်းၵိၼ်တၢင်းယႅမ်ႇ၊ ပၼ်ႈလၢႆႈၵွႆႉယိပ်းၶမ်ႇ၊ ပၼ်ႈလုၵ်ႈဢွၼ်ႇ ငလႈ ႁၼ်းၸူမ်ႈၵိူၼ်းၶဝ် မုၼ်ႇသိူဝ်းယၢၼ်ႇၵွႆႈ၊ ပၼ်ႈပိုၼ်ႇၸူႉ ငလႈ ပၢႆးမေႃလီၵ်ႇတွင်ႇၶဝ် သိၼ်ႈသိၼ်ႈယဝ်ႉ။ မိူင်းမၢၼ်ႇၵေႃႈ ၸူမ်ႈၸွမ်းတၢင်း ၵုမ်းယူႉၶီႉသႅပ်ႉ ၼႆ မိူၼ်ႈမိူဝ်ႈ ပီႇ 1950 ၶၢဝ်ႈ ၶႄႉယဝ်ႉ။

လုၵ်ႈတီႈ ပၢင်တုမ်းလူင် ၵိုင်ႈမိူင်းၼွမ်ႉၸူမ်ႈ မိူဝ်ႈပီႇ 1959 ၶၢဝ်ႈ ၶႄႉသေ ပိၼ်းၽေဝ်ႉၶေမေး ၽိၼ်ႇလိၵ်ႈ “သုၼ်ႉလႆႈသုၼ်ႉပၼ် လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶဝ်” ၶႄႉ မီးၶေႃႈမၢႆ 10 ၵၢၼ် ၵွၼ်ႉ။ သုၼ်ႉလႆႈသုၼ်ႉပၼ် ပၼ်ႈလုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶႅၼ်ႇ ၵမ်ႉၵွႆႈဝႆ ပၼ်ပၼ်ႈတေႃႇ ၵၼ်လိမ်လိၼ် ၵၢၼ်လီဝ်၊ ပၼ်ပၼ်ႈတေႃႇ လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၵူၼ်း ၵူႈမိူင်းမိူင်း ယဝ်ႉ။ ၶၼ်းၽိၼ်ႇလိၵ်ႈ သုၼ်ႉလႆႈသုၼ်ႉပၼ် လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶဝ် ၵိုဝ်ႉၶေဝ်ႈဝႆ လုၵ်ႈဢွၼ်ႇမိူင်းလုမ်ႈ ၽႃႇ ၵူႈၵေႃႈၶႅၼ်ႇ ထုၵ်ႉလႆႈၼုၺ်ႉၽၼ်ထူပ်းပၼ် သုၼ်ႉလႆႈသုၼ်ႉပၼ်ၶျင်ႉၵူၼ်း၊ သုၼ်ႉလႆႈၽပ်ႉၵၢၼ် လွင်ႈလုမ်း လႄးတူၺ်းထိုင်ယူတ်းယႃ၊ သုၼ်ႉလႆႈၵိၼ်းၵၢၼ် ပၢႆးပိုၼ်ႇၸူႉ၊ သုၼ်ႉလႆႈၽပ်ႉႁႂ်ႈၵၢၼ် လွင်ႈၵိတ်ႉၶေႁွင်ႈ တၢင်းပိုၼ်ႈတိၵ်ႈတိင်ႉၶၼ်းတမ်ႉ ၵိူဝ်းၶႆႈယဝ်ႉ။

လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶဝ်တၢင်းသိၼ်ႈၶႆႈ တေလႆႈၽၵ်ႉၸွမ် ၶဝ်ႉပီႈၵွၵ်ႉၶွင်ႇပၼ်ၵၼ်သေ တေလႆႈၵၢၼ် ၵိၼ် ၼိူင်းၵၼ်ႈၵဝ်ႉ၊ လမ်ႇၵဝ်ႇပႃးမေႃၵၼ်ႈၵဝ်ႉ၊ ၼိူင်းပၼ် ၽွၼ်းလီပၼ်ႈပၢင်ႈ တေႃႇၵူၼ်းတၢင်းၶမ်ႇၵႂႃႇ။ လုၵ်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵႂၢမ်း,ၵမ်ႈၶမ်ၶႅၼ် ၵၢမ်,လႆႈၸုၺ်ႇၵႃး ၵၢမ်,လႆႈၵပ်ႉႁူင်းၵၢပ် သုၶ်,လႆႈသုၶ်,ပၼ် ၽိူၼ်ႈၽိူၼ်ႈ ၽိူင်,ပီင်း ၵၼ်။ ယိူင်းၵၢၼ်း ၵျႆႈလႆႈၵၢတ်းသၢင်ႈ ၸႂ်ႈၸႂ်ႈၸၢင်ၸၢင် ၶၢႆႉသေၸလ ၸင်,လႆႈမၢၵ်ႈမၢႆ ၸတ,တင်ႈဝႃႈ ပီႊ 1979 ၶၼ်ႈၶႅၼ် ၵျႆႈပၼ် “ပီႊလုၵ်ႈၵႂၢၼ်, မိူင်းလုမ်ႈၽႃႉ” ၶႅၼ်ယဝ်ႉ။ မိူင်းၵၢၼ်ၶဝ်ႈပႃးၶိုင်း ၵုမ်းၵိူင်ႈမိူင်း ၽွမ်ႉႁူမ်ႈၶဝ်ၶႅၼ် လႆႈၵၢတ်းပၢင်တုမ်ႊလူင်ပၼ် ၵၢၼ်ပၼ်လွင်ႈမၢၵ်ႈမၢႆ ဝၼ်းလုၵ်ႈၵႂၢၼ်, ၶႅၼ်ယဝ်ႉ။

ၶိုၼ်းၽိုၼ်တွၼ်ႈ ၼၢၵ်,ၶဝ် ယိၼ်ႈထိုင်ၶၢႆႉ တီႉမ်ႈဝႃႈ “လုၵ်ႈၵႂၢၼ်,ၶဝ်ၶႅၼ် ပၼ်သိင်ၵေႃ ၵၢၼ်ၵႃး ၶၼ်ယႂ်, ၵၢၼ်လီႁၵ်ႉႁူမ်ပီင်း လိူဝ်သုတ်းပိူၼ်ႈ ၶိုၼ်းၵမ်,ၽႃႉလုမ်ႈၽႃႉလူင် ၶႅၼ်ယဝ်ႉ။ ႁူၼ်းႁဝ်းၵူႊၵေႃႉၶႅၼ် မီးပုၼ်ႈပၢင်ႈ တၢႆႉပၼ်ၸူဝ်းပူၺ်ႈ ၵၢၼ်ၼမ်ႉလိပ်ႈလီလိူဝ် တီႈၶိူဝ်လုၵ်ႈၵႂၢၼ်,ၶဝ်ၵိူဝ်ႈ” ၶႅၼ် ၵေႃႉပၼ်ၽူႈၶမ်း ၶိုၼ်းလူင် ၵွတ်ႇဝႃးႁၢမ်း တၵ်ႉလၢတ်ႈၶၢမ်း ၶင်,ၶႅၼ်ၵေႃး။ တီႈမိူင်းမၢၼ်း ၶႅၼ်ၵေႃႈ ႁၢင်ႈႁၼ်းမိူင်ပွင် ၽိူၼ်ၵၢၼ် ၶပ်ႉတၢမ်းၵၢၼ်ငၢၼ်း ပုၼ်ႈလုၵ်ႈၵႂၢၼ်,ၶဝ် ပေႃးမီးတၢင်းမိူၼ်ႈယႂ်, မုၼ်းမွၼ်, ၸတ,မိူဝ်ႈ 1987 ၶၼ်ႈ ၶၢႆႉ ယဝ်ႉ။ ၵိူဝ်းလူဝ်ႊၸူပ်, ပႆ,တီႉမ်သိပ်းသွင်ၸူပ်,ၶႅၼ် မၢၵ်ႈမၼ်ႈဝႃႈပၼ် လုၵ်ႈၵႂၢၼ်, ၶႅၼ်သေ တူၺ်းလူလုမ်းလႃႉ ၵေႃႉၵိင်ႉ၊ ၵေႃႉၵုတ်ႈၶဝ်လိူဝ်၊ ၵွင်းဢေးတူၺ်းထိုင် ၵိူဝ်းတူၵ်းယၢၵ်ႈ တူၵ်းၽၢၼ်ၶၢၼ်ၵိူဝ်၊ ၽၢၼ်ၵူႈၸမ်ႈၶပ် လိူဝ်၊ ပူၵ်းသၢင်ႈပၼ် ႁူင်းႁၼ်းႁူပ်,ၵုမ်ႈ လုၵ်ႈၵႂၢၼ်,ၶဝ်လိူဝ်၊ သိုပ်,ၸမ,ၸၢၵ်ႈပိုတ်,ၽၺ်,မွၺ်, ၵိဝ်,လူၺ်ႈ လွင်ႈ လီၼ်ႈၵီၼ်ႁၢင်း၊ လွင်ႈပၢႆးမွၼ်း၊ လွင်ႈပိုၼ်ႉႁူ လုၵ်ႈၵႂၢၼ်,ၶဝ်လိူဝ်၊ လွင်ႈပတ်းၽိဝ်ႈတၢတၼ် ၸၼ်ထိုင် တီႈလိင်းၶဝ်လိူဝ်၊ တေႃႉသူႈတၢင်းပၼ် ၸၢင်းၸၽႈၸပ်းၵၼ်ၶဝ်လိူဝ်၊ ၵမ်ႉၵွႆႈပၼ် ထၢတ်ႈလိူဝ်၊ ၶဝ်ႈၶမ်ႉတၢင်း ၵိၼ်ၶဝ်လိူဝ်၊ ၵွႆႈထိမ်ၵၢၼ်ငၢၼ်း တူၺ်းလူ ၸမႈ ၸလႈ လုၵ်ႈၵႂၢၼ်,ၶဝ် ၵိူဝ်းၶႅၼ်ယဝ်ႉ။

မိူဝ်ႈပူၼ်ႉမႃး ႁူဝ်ပၢၵ်,သိပ်းပီႊပႆၶၢႆႉ ႁူၼ်းမိူင်းၵၢၼ်မိုၼ်ႈသင်ႉမိုၼ်ႈသုင်ၶဝ် ၵႂၢၼ်ၵၼ် ၸမ,ၸၢၵ်ႈ ပႃးမၢၵ်ႈမီး၊ ၶေႃႈၵၢၼ်ႁူမ်ႈႁူမ်းသေ ၽင်ၶိူဝ်ႇငိုၼ်းတိုၼ်းယႂ်, ပူၵ်းပွင်မိုင်သၢင်ႈ ၶိုၼ်းမိူင်းၵႂၢၼ်, မိူင်းပႆ,မိုၼ်ႈယႂ်, ၶၢႆႉယဝ်ႉ။ ၶဝ်ၸတ,တင်ႈ ႁူင်းၸၢၵ်ႈလူင်၊ ႁူင်းၵၢတ်းၵၢၼ်လူင် ၵၢၼ်ၵၢတ်းၵွၵ်,ပၼ် မိူင်ႈယိပ်းတၢင်းတိုဝ်း ၵူႊၵိူဝ်ႉၵိူဝ်ႉၶၢႆႉယဝ်ႉ။ ၶိုၼ်းၵၢၼ်ငၢၼ်းၵိူဝ်းၶႅၼ် ၵၢမ်,ပေႃးလူဝ်,ပႆ,လၢႆးလွၵ်းလၢႆး၊ ၵၢၼ်မိုၵ်ႉမမ်, ၸလႈ ၽူႈ လီၼ်,ၵၢၼ် ၵၢၼ်တၢႆးၸုၼ်ယႂ်,၊ ၵွႆးလူဝ်, ႁူၼ်းၶမ်ႁူၼ်းလၢႆ ၵၢၼ်ၵႃးမႄႉ ၶၼ်ပေႃးၶၢႆႉယဝ်ႉ။ ၸင်,ဝႃႈ ၶၢင်းယိင်းၶဝ်လိူဝ် လုၵ်ႈၵႂၢၼ်,ၶဝ်လိူဝ်ၶႅၼ် လႆႈၶၢမ်,တၢင်းတီႉၵ်းတီႉင် တီႉၵ်းငိၼ်းသေ ၵွႆႉသွႆၶိုင်းၶေႃႈၵၢၼ်၊ လႆႈ ၵၢတ်းၵၢၼ် လိူဝ်မႄႉလူၼ်ႈႁၢင်း ၵူဝ်ႊပၢၼ်လႆႈၵပ်ႉၵိၼ်း ၵိၼ်းမႃးယဝ်ႉ။

ပေႃးမိုၼ်းပိုတ်,တူၺ်း သိၼ်ႈမၢႆ ယူႉ,ၶီ,သိပ်ႉ မိူဝ်ႈ 1999 ၶၼ်ႈ ၶၢႆႉ ၵီၼ်ႁၢင်းလုၵ်ႈၵႂၢၼ်, ၵၢၼ်မီးလူဝ်ႊၸူပ်, 14 ၸူပ်, လူင်းတွၼ်ႈ ၵၢၼ်လႆႈၵၢတ်းၵၢၼ် ၶိုၼ်းမိူင်းပိင်းၵလႃးတေႃႉ မီးဝႆႉ ႁူၵ်းသိပ်းသိၼ်ပႆ မိုင်ႈၶႅၼ်ယဝ်ႉ။ လုၵ်ႈၵႂၢၼ်,တင်းၶမ်ၶႅၼ် ပၼ်ၸၢၵ်ၵၢၼ်လႆႈယူႉ,ၶိုၼ်း ဝၢၼ်ႈၶွၵ်ႈၶေႃးပၢင်,သေ ၵူႈ,ၵၢတ်းၵၢၼ် သုၶ်,လီဝ်၊ ၵူႈ,ၵၢတ်းၶၢႆႉၵွႆႉ ၶိုၼ်းႁိူၼ်းၶိုၼ်းယေး၊ ၶိုၼ်းၽႂ်ႊၶေႃး၊ ၵူႈ,ၵၢတ်းလုၵ်ႈလီင်ႉ လီင်ႉဝူဝ်းလီင်ႉၵူဝ်း၊ ၵေႃႈလေႃ ၵေႃႈမႃႉ ၶဝ်ယဝ်ႉ။ လူင်ပွင်ၵိူင်ႈ မိူင်းပိင်းၵလႃးတေႃႉ ၸတႉ ပူင်တမ်းဝႆႉဝႃႈ ပေႃးထိုင် ပီႊ 2005 ၶၼ်ႈ မႃးၶႅၼ် တေၵၢမ်,ႁူဝ်ႈမီး ႁူၼ်းႁၢင်းၵၢၼ် ၵၢၼ်လူဝ်ႊၸူပ်, 18 ၸူပ်, လူင်းတွၼ်ႈ ၶႅၼ်ယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶႂ်ႈမိူင်း ၵိူၼ်ႉတူဝ်ႉၶၢဝ်းသၢႆး ၶဝ်ႈ လုၵ်ႈၵွၼ်ႉ, သၢဝ်းသီၼ်ပၢႆးမိူင်ႈ ၶဝ်ႈ ႁွပ်ႈငဝ်းလၢႆးသၢႆငၢမ်ၶၼ်း ပဵၼ်မၼ်းငလႄႈ ၵူၼ်းလႆႈႁဵတ်းၵၢၼ်သေ ၶွင်ႈၶဝ်ႈ မိူဝ်ႉသွင်ၵိုင်ပႆၶဝ်ႈ လႆႈႁူႉႁဵတ်းၵၢၼ်တီႈ ၵွင်ႈပေးမီးၶႅပ်ႉ လူင်လၢင်ၶဝ်ႈယဝ်ႉ။ ၽွင်းလူင်ၽၢႆႇ,ၵၼ်ႁူၼ်းၸဝ်ႉတေႃႇဝႃႈ လုၵ်ႈၵွၼ်ႉ,ၵၢၼ် ၵမ်ႉ,ၽွင်းလိူဝ်ႉ,လႆႈ လွင်ႈပၢႆး မၢၵ်ႈမီးသေ တေလႆႈႁဵတ်းၵၢၼ် ၶဝ်ႈၸိူင် ထုၵ်ႉ,လီမၢၵ်ႈၼၢၼ်းပၼ် ယၢမ်းႁဵတ်းၵၢၼ် ၼႂ်းပိၼ်သၢမ်မိုင်း ၶဝ်ႈယဝ်ႉ။ ပေႃးၶဝ်ႈလင်ႉ ၵၢၼ်ၵေႃႉလႆႈႁဵတ်း ႁူင်းႁဵၼ်းၵေႃႉ ၸၢင်ႈလႆႈမီးၼႆႈၶဝ်ႈယဝ်ႉ။ လုၵ်ႈၵွၼ်ႉ,ၼၼ်ႉၶဝ်ႈ လႆႈၼမ်ႉ,တၢင်း ၵပ်ႉႁဵၼ်းၼၢၼ်းၵေႃႉ ယွၼ်ႉပၢႆးမၢၵ်ႈမီးၵမ်ႉ,တီမ်ထူၼ်ႈငလႄႈ ႁဵတ်းႁိူဝ်ၵေႃႉ တေလႆႈပဵၼ် ႁူၼ်းႁဵတ်းၵၢၼ် လိူဝ် ၶမ်မႄး ၵမ်ႉ,ၵၢင်ႉ။ ၵိူဝ်းၶဝ်ႈ လႆႈဝႃႈ ပဵၼ်လွင်ႈၼုၵ်ႉႁၼ် ၵၼ်လုၵ်ႈၵွၼ်ႉ,ၼဝ် လႆႈႁပ်ႉႁၼ် ၶရိူဝ်ပၢႆးမၢၵ်ႈမီး ႁူၼ်းမိူင်းၼဝ်ယဝ်ႉ။

ၵိဝ်ႉ,လူလၢႆႈ ပၢႆးမၢၵ်ႈမီး ၼိုင်ႈၽိင်ႈၵၼ်မႄးၶဝ်ႈ လွင်ႈပူၼ်ႉလွင်ႈယူမ်ႉ,ယမ် ၽူႈၽႂ်ႉ,ႁူၼ်းလူင်ၼဝ် ငလႄႈ ငဝ်းလၢႆးၵူဝ်းပၢၼ်လုၵ်ႈၵွၼ်ႉ,ၼဝ်ၵေႃႉ ႁွင်ႉၵၢႆႉ,သွတ်ႇ,သၢၼ် ၵၼ်ဝႆႉယူႇ။ ၶႂ်ႈမိူင်းငၼ, ၼဝ်ၶဝ်ႈ ၼဝ်သူၼ် ၵွႆႉ ပၢႆးပိုၼ်ႉႁူႉသေ ၼဝ်ၼမ်ႉ,သိင်ႈပိုၼ်းတွင်း၊ ၼမ်ႉ,ၵွႆႉ,ၵၢၼ်,ပိုၼ်းတွင်း ၶမ်လိူဝ်သုတ်းယဝ်ႉ။ ပုၼ်ႈလုၵ်ႈၵွၼ်ႉ, ၼဝ် ႁဵၼ်းၵၢဝ်ပိူၼ်ႈႁူႉပႆ,လၢႆႈၶဝ်ႈ ၼဝ်ၵွႆႉ,တိုဝ်းပိုၼ်း 12% (သိဝ်းသွင်ပၢၵ်ႇ,ဝၢၵ်ႈ) ၶဝ်ႈယဝ်ႉ။

ၶႂ်ႈၵူဝ်းပၢၼ် လုၵ်ႈၵွၼ်ႉ,ၼဝ်ၶဝ်ႈ ၵၢၼ်မီးလွင်ႈသုၼ်ႇ,လႆႈႁဵၼ်းၵၢဝ်ပိူၼ်ႈႁူႉ မူၼ်ႉမူၼ်ႉသိူဝ်း သိူဝ်း ၵိမ်လိၵ်ႈၵိမ်ၵွၼ်ႉ,ၶဝ်ႈ ပဵၼ်လၢပ်ႈသူးလီ ပုၼ်ႈတူဝ်ၼဝ်ယဝ်ႉ။ ၵျႃႉငမႈႁူၼ်းလူင် ၵၢၼ်မီးတၢင်းႁူႉတၢင်း ႁၼ် ၶမ်လိူဝ်ၶဝ်ႈ မေႃပၼ်ၼုၵ်ႉပူလၢႆႈ ၼုၵ်ႉၵိုၵ်းလီ ၵၢၼ်ပိၼ်ပႆ,လၢႆႈတၢင်းႁူႉ တီႈလုၵ်ႈလၢင်းၼဝ်ယဝ်ႉ။ "ၵမ်ႉ,ႁူႉလိၵ်ႈ ၶဝ်ႉ,တၢတၢၼ်– ၵမ်ႉ,ႁၼ်လိၵ်ႈ ၶဝ်ႉ,တၢမွတ်ႇ,"၊ "ၵမ်ႉ,ႁူႉလိၵ်ႈ ၶဝ်ႉ,ၸူဝ်းၶဝ်ႉ,ၵႂၢႆး–ဝၼ်းငၢႆးပိူၼ်ႈ ၵွႆႉ,ၵိၼ်"၊ "လိၵ်ႈၵမ်ႉ,ၵႃႇ– ၼိူဝ်းၵမ်ႉ,တႃႇ"၊ "ပပ်ႉလၢႆးပပ်ႉလိၵ်ႈ– ပိၼ်ႁိၵ်ႈၵွႆႉႁူၼ်း" ဝႃႈၶဝ်သေ သၢင်ႇ,သွၼ် ပွၼ်ႈပၼ် လုၵ်ႈလၢၼ်ၼဝ်။ ၼေႃႇၵႂၢမ်းၵိူဝ်းၶဝ်ႈ ၶိုင်ႈႁိူင်ၶိုင်ႈငမ်ၼ်ႈ၊ ၶိုင်ႈႁိူင်ၶိုင်ႈငၵိူဝ်ႈၵွႆႈ တေႃႉယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈသၢင်ၶဝ် ၶႂ်ႈလုမ်ႈၽူႈလူင်ၶဝ်ႈ ပိၼ်ပႆ,လၢႆႈတၢင်းႁူႉ ႁူမ်,လူမ်ႈပၼ်ႁူးယိူင်ႈယိူင်ႈဝႆႉယဝ်ႉ။ ပေႃးထိုင် ႁူဝ်ပၢၵ်ႇ, သၢဝ်းၵိုတ်းပီႊၶဝ်ႈ တေပိၼ်ၵၢပ်ႈပၢၼ်ပႆ,လၢႆႈ လုမ်းလုမ်းယဝ်ႉ။ ၶႂ်ႈပီႊ 2000 ၶီႈ ၶဝ်ႈ ပေႃးၵမ်ႉ,လႆႈႁဵၼ်း ၵၢဝ် ပႆ,လၢႆႈၵိူင် ထိုင်ပီႊ 2020 ၶီႈ မႄႈၶဝ် ၼဝ်တေပိၼ်ႁူၼ်းလူင်သေ ႁၵ်ႉႁဵတ်းၵၢၼ်ယူႇယဝ်ႉ။ တေႃႇလိဝ်ႈ ငတေႃႉ ၵၢၼ်လိူင်,သေတႃႉ ထိုင်ဝၼ်းၶေၼ်ႈမႄႈငတေႃႉ တေၵမ်ႉ,မီးၵၢၼ် တႃႇၼဝ်ယဝ်ႉ။ ယႃႇပေလၢတ်ႈ လွင်ႈၵၢၼ် ငၢၼ်းၵွၼ်ႉ, လွင်ႈႁူႉမႄႈလႅဝ်၊ လွင်ႈယူႇသၢင်း ၵိၼ်သၢင်ႈလွႆႈၵေႃႉ ပေႃးၵမ်ႉ,မီးပႆ,လၢႆႈၶဝ် ယင်းတေၵမ်ႉ,ပိၼ် လႆႈ။ တေပိၼ်ၵူဝ်းပၢၼ် ယိပ်းပိုၼ်းသိုဝ်ႉၵႂႃႇ,ၵိၼ်ၵေႃႉ ၵမ်ႉ,ၵွႆႉယဝ်ႉ။ ထိုင်ၼၢဝ်းၶေၼ်ႈမႄး ပေႃးလိၼ်,ၶိၵ်ႈ ၶိၼ်ၼ၊ မိၼ်,ၼေႃႇမႆႈတိုတ်ႈၵွၼ်ႉ, ၵွႆႉ,တိုဝ်းၼပ်ႉၼၵ်း ၼႂ်ႈႁူႉၵၢၵ်းလီလီ ၵင်,တေလႆႈၵိၼ်၊ လႆႈပိၼ်ၶဝ်ႉ,ၵၢင်ၵွႆႉ မီးၶႄႈယဝ်ႉ။ ပုၼ်ႈၼၢဝ်းတၢင်းမိူင်းၶပ်ႉၶဝ်ႈ ၵမ်ႉ,ပေႃးႁိူင်ပေႃးၶေၼ်း တေပိၼ်ၼၢဝ်း "လုၵ်ႈၵွၼ်ႉ,ႁူးၵေႃႉ ႁူႉမေလၢႆး ႁွမ်,ပိုဝ်,တႃႇ" ၶဝ်ႈယဝ်ႉ။

ပၢႆးၵၢင်းလွၵ်ႈလၢႆး ႁွမ်,ပိုဝ်,တႃႇ မိူင်းၵမေ,ရိၵ်ႈၼဝ်ၶဝ်ႈ လွင်ႈၶပ်ႉၵၢၼ်ၵေႃႈႁၢင်ႈ ၸၢင်,ၵွႆႉ,တိုဝ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵေႃႈ ယႅၼ်ႉတေႉယဝ်ႉ။ မိူင်းၵျူႉပၢၼ်ႇၼၼ်ႉၵေႃႈ ၼၢင်းၶႅမ်ႉ ၽွၼ်ႈလမ်းၼိူဝ်းၶၢဝ်ၸိုင်ယူႇ။ တီႈၼႆႉမၼ်း ၼၼ်ႉၼပ်ႉၼိုင်ၽိုၵ်းႁၼ်းၽိုၵ်းလိၼ်, ၽွၼ်ႈလုၵ်ႈၵႂၼ်ႉၼၼ် ၵတ်ႉၶိၼ်ႉလိၼ်, လူင်ႉၽၢႆႉပၢႆးၶေႃၼႃႈႁွမ်ႉပိတ်ႉတၢႆႉၼၼ် ၶၶႅၼ်ႉယဝ်ႉ။ ၽွၼ်ႈပေႃးၼိူဝ်းသိူင်ႉလႆႈ ၽူႈၵတ်ႉၶိၼ်ႉလိၼ်, ၶေႃႈၵႂၢၼ်း ၶဝ်ႈၵၢၼ်ငၢၼ်းလူင်ပီႉၵိတ်ႉ ၵၢၼ်ယူႇ မိူင်းၵမေႉရီ ၸိူဝ်းၶၶႅၼ်ႉ ၼၼ်ႉၼပ်ႉၼိုင်လိူင်ႉၵႂၵ်ႉ, ၽူႈၵတ်ႉၶိၼ်ႉ, 100 ၵေႃႉ ၶိုၼ်းၶၢဝ်းႁူႈပီၼႆႉ ၼၼ်ႉၵမ်ႉၵိမ်ထိမ် ပၢၼ် 1 ၵေႃႉၼႆႉ ယၢမ်း (ငိုၼ်းၵျူႉပၢၼ်ႇ) 100 သိၼ် ၶႅၼ်ယဝ်ႉ။ ပီၼ်ၼိုဝ်ၵေႃႈ ႁူၼ်းလူင်ၼၼ် ၼပ်ႉၼိုင်ၽိၼ်ၵၢၼ် ၼိမ်ႉလိပ်ႈလီသေ တေႃႉ ၵေႃႉၵၢၼ်တေၵိတ်းသၢင်ႈ ၶေၶေမ်ႉၶေတွၵ်ႇလႆႈၶႃႈၼႆႉ ပီၼ်လုၵ်ႈၵႂၼ်ႉ,ႁူၼ်းၶမုမ်ႉၼၼ်ၶိူဝ်း။ ၵၢၼ်ငၢၼ်း ၸိူင်ႉၶႅ ထုၵ်ႇလီၼိုင်သၢင်ႈၵိတ်းၸွမ်း ႁူႉၼိူင်းယဝ်ႉ။

တီႈၼႆႉမၼ်း ၽူႈၵတ်ႉၶိၼ်ႉလိၼ်, ပၢႆးၶေႃၼႃႈၼႆႉ ၵမ်ႉလိူၵ်ႈဝႃႈ ၼိုဝ်းႁူၼ်း၊ ၽႄႉသူႇ၊ ၵႂင်ႈတီႈ ဝၢၼ်ႈမိူင်းသၢင်၊ မၼ်းၶေႃၼႃႈမီးမႃးလႆႈယူႇ။ ၶိူဝ်းလူဝ်ႇလႆႈၼၼ်းၸွ ၼႆႉၼိုင်းႁူႉၵေႃႉသေ၊ လူဝ်ႇလႆႈမီးသူၼ်ႇလႆႈ သူၼ်ႇၵိူၼ်းၵဝ် ၶၶႅၼ်ႉယဝ်ႉ။ ၶိုၼ်းလုမ်ႈၽႄႉလူင်ၶႅ ၼိုင်းတိုၼ်းၼိူဝ်းၼိူင် လိူင်ႉလိူဝ်သေ ၶိုၼ်းၶႅ ၼိုင်းတိုၼ်းႁူၼ်း၊ ၼိုင်းတိုၼ်းပႆႇလႃႇၶႅ မီးၵၢႆႇၶၼ်ယႅၼ်ႉ လိူဝ်သေပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။ ၶိုၼ်းၼိုင်းတိုၼ်းႁူၼ်းၶႅ ၼိုင်းတုမ်ႇလုၵ်ႈၵႂၼ်ႉ, ၼႄႈ ႁူၼ်းၶၼုမ်ႉၶႅ လႆႈပီၼ်တီႈၵိုင်ပိုင်ႈ သေပိူၼ်ႈၼႄႈ လႆႈမီးတၢင်းမုင်ႈမွင်း ၶမ်ႇလိူဝ်သေပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။ ၼိုင်းတိုၼ်းပႆႇလႃႇ ၶႅၵေႃႈ မီးၽွၼ်းလီ လိူဝ်သေပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။ ၵဝ်ႇဝူႈ လွင်ႈၽုင်တိုၼ်းၼိုင်း ပႆႇလႃႇသေ ၵိတ်းၽွၼ်းလီၶႅ ၽႅၽႅၵေႃႈထုၵ်ႇလီ ယုမ်ႇယမ်ၸိုင် ၼိူဝ်ႈၶမ်ႇသေယဝ်ႉ သူၼ်ႇၵွႆးသူၼ်ႇၶေႃး ၵိူၼ်းသၢင်ႈၸွမ်းၵျူႉ ယူႇယဝ်ႉၵေႃႈ။

✿✿✿

(7) ၶၢဝ်းတၢင်းၵၢၼ်လီၼပ်ႉၵွႆ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ

ႁူဝ်ၼႃးပၢၼ်ၵၢၼ်ဝႃႈၶႅ ပီၼ်ၶၢဝ်းယၢမ်း ၵၢၼ်လႆႈပႆႇၽၢႆႈၶမ်ႉပူၼ်ႉႁူႉ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈၵိူဝ်း။ ၶိုၼ်းၶႅ တီႈ သူင် ၼႄႈ တီႈတိမ်ႉ၊ ၵၢၼ်ၼိုၼ်ႈ ၼႄႈ ၵၢၼ်လူင်း၊ ၶၢဝ်းယၢမ်းၵျူႉမူၼ်းႁူၼ်ႉၶူဝ် ၼႄႈ ၶၢဝ်းယၢမ်း လႆႈ ၶေႃးၶူမ်သေ ၶမ်ႉတၢတူၵ်းၵေႃႈ တေမီးယူႇ။ ၵၢၼ်ပီၼ် ၵွႆလေႃးၽႄႉ ၸူႉလႆႈၸူႉပီၼ် ၶမ်ႇလိူဝ်ၼႄႈ လႆႈႁၢၼ်ႉမႆႈ မႃး၊ ၵွႆလမ်တေႃးသူၼ်ၶိုၼ်းၶဝ်ၼႄႈ လႆႈသိၼ်လႆႈမူႈမႃး၊ ၵွႆၵမ်ႉႁူႉတိုမ်တၢၼ် မေႃႈႁူႉ သုမ်ႇမိုတ်းၼႄႈ ၵမ်ႉပိတ်ႉပၢင်ႉသဵမ်ႇမႃး ၸိူဝ်းၶႅ ၸိူဝ်းၶႅ တိမ်ထူၼ်ႈၸိုင် ၶိုၼ်းႁူဝ်ၼႃးပၢၼ် လွၼ်ႉလွၼ်ႉယဝ်ႉ။ ၶႅၼ်ႉသၢင်ႉ, ပီၼ်ဝႃႈ တီႈပွင်ႉ, ႁူဝ်ၼႃးပၢၼ် ၶႅယဝ်ႉ။ ၶၢဝ်းတၢင်းပႆႇၶိုၼ်းႁူဝ်ၼႃးၶႅ ၵမ်ႉယဝ်ႉၵမ်ႉဝႆး၊ ၵမ်ႉလိုဝ်ႈၵမ်ႉၵိတ်း သေပွၵ်ႈ သေပၢၼ် ပီၼ်ၶၢဝ်းတၢင်းၶူင်းပၢၼ်ႇလူင်ၸိုင် ၵၢၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။

ၶိုၼ်းၶၢဝ်းတၢင်းလူင်ၶူင်းပၢၼ်ႇၶႅ မိၼ်ႈၼိုဝ်ႈ လိုဝ်ႈၵိတ်းလႆႈမူၼ်းၵေႃႈ တေမီး၊ လႆႈၶၢၼ်ႉလႆႈၵိုၼ် ႁွမ်းၵေႃႈ တေမီး။ လႆႈသုတ်းလပ်းသုတ်းၶွၼ်းသေ ႁွမ်းႁူႉၵေႃႈ တေမီးယူႇၵမ်ႉၵႃး။ ႁူဝ်ၼႃးၶၢဝ်း ၵၢၼ် လႆႈလိုဝ်ႈၵိတ်းၼုင်ႈၼပ်ႉႁူ လွင်ႈတူဝ်ၵွႆ လႆႈၵတ်းၸိုၼ်ႈယိၼ်လီႁူႉ ၶိူင်ႈၵိပ်ႉၵႂၼ်ႉ,ၶျူႈၼႆႉ လႆႈဝႃႈပီၼ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်ၶၢဝ်းတၢင်း ႁူႉဝႆႉၸြေးလူင်မိူင်းၵိုင် ၶခေႉယဝ်ႉ။ ၶၢဝ်းတၢင်းၶႆႈ ပီၼ်ၵၢၼ်လီၶဝ်ႈၵႂႃႇ၊ လီမၢတ်ႇမၢၵ်တွင်းဝႆႉ တေႃႇၵူဝ်ႇသုတ်းပၢၼ်ယဝ်ႉ။

ၶၼ်းပီႊ **2003** ၶီႈ မ်ၶၼ်ႈပွင်းလိူၼ်ႁၢႆႈ ၶၢဝ်းသွၼ်းၶမ့် ၶႆႈ ၶုၼ်ႈႁဝ်းၶဝ် လႆႈႁူႉမိူင်းၵိုင် ႁူႉဝႆႉၸြေးလူင် မုၼ်းၵေႃႈ။ ၶၼ်းၶေႊဝီင်းလွႆလိမ်၊ ဝီင်းမိူင်းၵိုင် ၶၼ်းဝၢင်းဝတ်ႉႁွင်းမူးၶမ်းလူင်ၶခေႉ ၵဝ်ႈရေႇဝတေႃႇ ႁဝ်းၶဝ် ၵႂၼ်ၵၼ်ၵိူတ်းလွင်ႈမူတ်းသွႆသေ ႁူႉၸွၵ်းႁၼ်မ်ၶၼ်ႈ ႁွၵ်းႁူဝ်ၸြေးၵဝ်ႈ တီႈႁွင်းမူးၵဝ်ႇလူင် ၶခေႉ မ်ၶၼ်ႈမိူဝ်ႈ ဝၼ်း 29.4.2007 ၶီႈယဝ်ႉ။ ၸြေးလူင်ၶႆႈ သူႉယႃႇသေပိူၼ်ႈ တင်းမိူင်းမၢၼ်း ဝႃးၶၵေႃႈ။ လၢၼ်ႇတေႃႇ တၢင်းသုင်မၼ်းၵဝ်ႈ မီး 42 ထတ်း၊ ၶျေႇၽေၵ်ႇတေႃႇၵၢင်းၵဝ်ႈ 8 ထတ်း၊ တၢင်းႁၢင်ႈႁူဝ်မႂ်ႇ ၵဝ်ႈ 19 ထတ်းပႃ 10 ပီႈ၊ တၢင်းသုင်ၵၢၼ်ႈၶေႊၵဝ်ႈ 3 ထတ်း၊ ၵၢၼ်ႈၶေႊၵဝ်ႈ14 ထတ်းပႃ 4 ပီႈ၊ ႁွၵ်းႁူဝ်ၵဝ်ႈ မီး 22 ထတ်းပႃ 5 ပီႈ ပၼ်ႇမူၼ်း၊ တၢင်းႁၢင်ႈၶျေႇၽေၵ်ႇၵဝ်ႈ 4 ထတ်းပႃ 2 ပီႈ၊ တၢင်းသုင်ၶဝ်ႉမိုဝ်း 7 ထတ်း။ ၵၢပ်ႇၶီပ်ႉမိုဝ်းၵဝ်ႈ 1 ထတ်းပႃ 4 ပီႈ၊ တၢင်းသုင်ႁူဝ်ၶဝ်ႇ 4 ထတ်း၊ တၢင်းႁၢင်ႈႁူဝ် ၶဝ်ႇသွင်ၽၢႆႇ မီး 44 ထတ်း ၶႆယဝ်ႉ။

ၸြေးလူင်သူႉယႃႇၶႆႈ ၼိုၼ်းၵေႃႇႁွင်းမူးၵုမ်းလူမ်ႈဝႆႉၶႆႈ ၵၢင်းပီၼ်–

1. ႁွပ်ႈၵၢဝ်ယႃႈယၺ်ႇဝႆႉ ၸလႈသၼ်၊ ႁွပ်ႈမီးထၢတ်ႈၵိတ်ႈၵၢင်, ၸလႈသၼ်၊ ၼွႆႈပေႊမီးတၢင်းႁူမ်ႇလူမ်ႈ တမ်းၵွႆလႆႈၶခေႉ ၵၼ်ႇလႆႈၵၢဝ် ႁွင်းမူး ၵုမ်းလူမ်ႈၵျေႇဝႆႉၵေႈ ပီၼ်လႆႈ။

2. မၢင်းၵိူဝ်း ပီၼ်ၸြေးတွင်း၊ ၸြေးလီၵ်း ၼိုၼ်းႁူဝ်ပိူၼ်ႈ ယူႇႁဝ်းၵၢဝ်ႁူႉၸလႈ ၵၼ်ႇလႆႈၵၢဝ် ပၼ်ၶဝ် ထုၼ်ၶဝ် ၶႁွၵ်းတုးၶွၵ်ႈဝႆႉၵေႈ ပီၼ်လႆႈ။

3. မၢင်းၵိူဝ်း ၼွႆႈၼွႆႈလီပ်ႈၵၼ်တၢင်း ႁူင်လုၵ်းထမ်ႈလူင်သေ ၵၼ်ႇၵျေႇႁူမ်ႇဝႆႉၵေႈ ပီၼ်လႆႈ။

4. မၢင်းၵိူဝ်း တိုၼ်းၼွႆႈၵၢဝ်ႁွင်းမူးၵျေႇႁူမ်ႇၸြေး ၵေႈပီၼ်လႆႈ။

ပီၼ်ၵိူဝ်ၵေႈ ပေႊၼိုၼ်းထတ်းသၢင်တူလုၺ်းၶိူဝ် ႁွင်းမူးၵဝ်ႇ၊ ႁွင်းမူးပုတ်း၊ ႁွင်းမူးႁၢမ်း ၵၢၼ်လွမ်ႈ ႁွပ်ႈ ႁွင်းၵုၼ် ႁွင်းမူးၶမ်းလူင် ၶႆႈ တေလႆႈႁၼ်ထိုင် ႁပ်ႉႁၼ်ပီၼ်ဝႃႈ–

1. ဝီင်းမိူင်းၵိုင် ၶႆႈ လႆႈပီၼ် မိူင်းယႂ်ႇႁူၼ်းၵိုၼ်းမုၼ်း ၵိမ်မိူဝ်ႈပုၼ်ႉၶခေႉယဝ်ႉ။

2. ဝီင်းမိူင်းၵိုင် ၶႆႈ လႆႈပီၼ် မိူင်းမီးႁၢင်ႈမီးၵျေ မီးၵဝ်ႈမီးၶုၼ်၊ မီးႁူၼ်းမိူင်း ၵၢၼ်ၶျေႇႁၢင်ၶျေႇၵျေႁိူၼ်း ႁုမ်ႇတၼ်းတုမ်ႇတိမ်ထုၼ်ႈမုၼ်း ၵိမ်ႁွၼ်ႇၵွၼ်ပုၼ်ႉၶခေႉယဝ်ႉ။

3. ႁူၼ်းမိူင်းလီ ၶဝ်ၵေႈ ႁူႉမေလူႇမေတၢၼ်း ၶပေႃႉထိုဝ် ၸြေးတြုးသၼ်ႇၶုႇ မုၼ်း။

4. ၶဝ်တေလေႃႉၵၼ် ၵေႃႇႁွင်းမူး၊ သွၼ်းၸြေး လူႇတၢၼ်းမုၼ်း ၵိမ်ႁွၼ်ႇ။

5. သႃႇသၶျေႇ ၸြေးပီၼ်ၵဝ်ႈႁဝ်း ၵိူဝ်ႈၵိူင်း ပိူင်းသွႆမုၼ်း ၵိမ်ႁွၼ်ႇ ၶႆယူႇယဝ်ႉ။

ၼွႆႈပေႊ သွၼ်းႁူၼ်ႇႁၢင်းၸြေးလူင် ၵၢၼ်ယႂ်ႇၵၢၼ်ၼိုၵ်ႉလူင် ၵမ်ႇၵႃး ပၢၼ်ထိုင်ႈၼိုၼ်းၵုမ်းၵျေႇၵေႃႇ ႁွင်းမူး ႁူမ်ႇလူမ်ႈၶႆႈ ၵိၼ်းမၢၵ်ႈမီးလွႆ၊ ၵိၼ်းသူၼ်းတုမ်းလွႆ၊ ၵိၼ်းၽွမ်ႉသိၼ်ပိၼ်းပၢၵ်ႇလွႆ တေယႂ်ႇတေၵိမ်း တေ

ebook is created by www.Shanyoma.org

မၢၼ်ႈတေယၢၼ်ႇၶိူဝ်ႁူၼ်းမိူင်း တေႃႇတေႃႇဝႆႉဝႆႉယဝ်ႉ။ ၶုၼ်ၵေႃႈ တေပဵၼ်ၶုၼ်လီ၊ ၶုၼ်မေႃလူႉမေႃတၢၼ်း၊ ၶုၼ်မီးၽၢင်းမီးၵၢမ်ႇ မေႃႁူႉထိုင် ႁူးလွင်ႈလွင်ႈၼႆ ႁူၼ်ႉႁၢၼ်ထိုင်ၵေႃႈ လႆႈယူႇ။ ၽိူင်ႈထုင်းတႆး ၵၢၼ်ၵေႃႇသွင်းမူး သွၼ်းသူႇၾြႃးၼႆႉ ပဵၼ်ၵၢၼ်ၶေလေႃတ်ႈဝႆႉ တႃႇႁဝ်းမိူဝ်ႈႁွၼ်ႇၼႆႉ ပဵၼ်ႁူၼ်းမီးပႃႇလၢႆႇ၊ ႁူၼ်းမိၼ်ႈသၢင်ႈမိၼ်ႈသၢင်၊ ႁူၼ်းမီးၽိူင်ႈလီ၊ ၵွမ်းထုင်းၽၢၼ်ႈလီ၊ ႁူးၵေႃႇၼႆႉ တၵ်းပဵၼ် ႁူၼ်းမိူင်းလီ မႃးယဝ်ႉ ၼႆၵေႃႈ။ ႁွင်းမူးၶမ်းလူင်ၼႆႉ ၸဝ်ႈမိူဝ်ႈ ပီႊသႃႇသၼႃႇ ႘႒႑ ၶဵ၊ ၵေႃႉၸဝ်ႈၼႆႉ ပဵၼ်တႆးယၢင်း မိင်းသိၼ်တိၼ်ႈၼႆ လႆႈႁူႉလၵ်းထၢၼ်မၢၼ်း မီးဝႆႉၶွင်ႈၽြိုၼ်တိမ်ႈဝႆႉ ၶဝ်ႇၼႆ။

ၵိတ်းႁိုဝ်ၵေႃႈ ၾြႃးလူင်ၼႆႉ တေၸဝ်ႈၸိမ်ႁွၼ်တၢင်း ႁွင်းမူးၶမ်းလူင် ၼႆၸဝ်ႈ တေပဵၼ်ၵၢပ်ႈပၢၼ် ၶုၼ်ၶေႃၶမ်း ၵၢႆႇသေႃးၵႃႇ (ႁိုဝ်ႈႁိုင်းမိူဝ်ႈ ပီႊသႃႇသၼႃႇ ႗႘႔) ၼႆယဝ်ႉ။ ၶုၼ်ၶေႃၶမ်း ၵၢႆႇသေႃးၵႃႇၼႆႉ ၵၢဝ်ထၢတ်ႈတေႃႇၾြႃးပဵၼ်ၸဝ်ႈသေ ၸဝ်ႈႁွင်းမူး ပဵၼ်ႇမိုၼ်ႇသီႇၵိုၼ် ပေႃးၸွတ်ႇၵူႇ ၶိုင်းၵမ်ႇၽႃႇၼႆႉ ၽူႈလိပ်ႈၵိၼ်းၶဝ် တိမ်ႈမၢဝ်ႈၸိုင်ႈၼႆ။ ႁွပ်ႈလႆႈႁူႉႁၢၼ် ပိုၼ်းၾြႃးၸဝ်ႈႁဝ်း ထၢင်ႇၸိုင်ႈလီယဝ်ႉၼႆ မိူဝ်ႈလႆႈၶိုင်ႈဝႆႈ ၶုပ်ႇၶွမ်းႁူမ်ႈတေႃႇပူႇၼေႃႇ ၾြႃးပဵၼ်ၸဝ်ႈ ၶေႃႈလွၵ်ႇ၊ မိူဝ်ႈ လႆႈၶိုင်ႈၵၢဝ် လူမ်းၶဝ်ႈလူမ်းၵွၵ်ႉ ယၵ်ႉယိမ်ႈတူၺ်း တူဝ်ပဵၼ်လူႉၸဝ်ႈၵဝ်ႇ ၶေႃႈလွၵ်ႇ၊ မိူဝ်ႈ လႆႈလူႇတၢၼ်း ယိၼ်ႈၶွပ်ႈထိုင် တီႈၸဝ်ႈႁဝ်းၶဝ် ၶေႃႈလွၵ်ႇ ၶိုၼ်းတူဝ်ၸွႆႈၼႆႉ ယိၼ်းႁူႉ ၵတ်းၸိုၼ်ႈယိၼ်လီ တေႃႇတေႃႇဝႆႉဝႆႉယဝ်ႉ။

ဝၼ်းၶေႃႈ ႁဝ်းၶဝ် မိၼ်းၵွၼ်ၵၼ် ႁူႇယိမ်ႈတူၺ်း ႁွင်းမူးၶေႃးၵူဝ်ႈပိမ်ႇ၊ ၶူးၸိင်းၶေႃးၵူင်ႈပိမ်ႇ၊ ၶမ်ႉမေႃႇၶေႃးၵူဝ်ႈပိမ်ႇ ၸႄႈ လုၵ်းႁူႉလိုၼ်ႈလိူင်းလူင် ပႃႇႁိုဝ်ႈ ၶုၼ်သၢမ်လေး တၢင်း ၶေႃးၵူဝ်ႈပိမ်ႇၶဝ်မႃး။ ၵၢၼ်ပိမ်ႇၶုမ်ၵုတ်ႉ ၸဝ်ႈၶေႃႇၶမ်း ၸႄႈ ၶုၼ်သၢင်ႇႁွၼ်း (ၵူႈၸဝ်ႈၶုၼ်မုင်ႇ) တၢင်း ၸဝ်ႈသြႃႇလူင်လပၢၼ်း (ၸဝ်ႈထမ်ႇမိၵႃႇ) (ၵေႃႉၸမႃးၵမ်း ႁွင်းမူးၶမ်းမူလ်ႇတေႃႇ မိူဝ်ႈ 1286) ၵေႃႈ မီးဝႆႉ ၶွင်ႈၸိင်းမိူင်းၵိုၼ်ၵေႃႈ။

ၶဝ်းယၢမ်းၵႂၼ်ႇၶိုင်ႈၵိပ်ႉ ၸူဝ်ႈလႆႈႁူႉဝႆႈၾြႃးလူင် ၸႄႈ ႁွင်းမူးၶမ်းလွႆ၊ ႁူႉလေႇၽွၵ်ႇလိပ်ႈၵိၼ်း ႁိုတ်ႈလၵ်းထၢၼ် သိုၵ်ႈပိုၼ်း ၸႄႈ ၸဝ်ႈၶူးမေႃ ၸဝ်ႈၽြႃႉၶဝ်လွႆၼႆႉ လႆႈဝႆႉပဵၼ် ၶဝ်းတၢင်းၸူဝ်ႈၵိပ်ႉၵႂၼ်ႇ ၵၢၼ်လီၶဝ်ႈၸွႆႈ၊ ၵၢၼ်ပၢၼ်လွင်ႈၵတ်းၸိုၼ်ႈယိၼ်ၸွႆႈ တီႈတူဝ်ၶၢၼ်ႇထႃႇ ၶႂႃႈၼႆႉယဝ်ႉ။ တူဝ်ၶၢၼ်ႇထႃႇလူင်ၼႆႉၵေႃႈ ၶိုၼ်ၶိူဝ်လူတ်ႉၽိုၼ်း ၵၢၼ်ၶိုင်ႈသေ ၸဝ်ႈတူင်ႉၶိုင်ၵွၵ်ႇမႃး ၶိုၼ်းတွင်ႉပုမ်ၸမ်ႈယဝ်ႉ တေသုတ်းတီႈ ၶုမ်ပႃႇ ႁွင်လိၼ်လွၼ်ၵႂၼ်ႇ ၶေႃႈႁွႆး။ ၵိုၼ်ပိုၼ်းၶိူဝ် ယွၼ်ႉတွၼ်းသေၸႄႈ ၸဝ်ႈလႆႈမီးမႃး ၸူဝ်းပၢၼ်ႁူၼ်း။ ၸဝ်ႈဝႆႉ "သၢင်ႁဝ်းႁၵ်ႉႁွမ် ၸူဝ်းၵၢသၢၵ်ႈပၢၼ်ႁူၼ်းႁဝ်းၸိုင်၊ တေလႆႈႁၵ်ႉႁွမ်ဝႆႉၵၢးၶၢၼ် ၶိူဝ်ၶဝ်းယၢမ်းၵူဝ်ႈ" ၶေႃႈႁူမ်းၵၢၼ်ၼႆႉ လီမၢတ်ႈမႃးတွၼ်းၵၢဝ်တေႃႇတေႃႇ။ ၸူဝ်းပၢၼ် ၸႄႈ ၶဝ်းယၢမ်းၼႆႉ ၶပဵၼ်ၵၢၼ်လီၶဝ်ႈၸွႆႈ ႁၢင်းၽႅႁၢင်းမၢၼ်းသေ ၵိုၼ်လၢင်ၽၢင်ၶွင်ႈၵၢၼ်ဝႆႉၵေႃႈ။

ၽႅၽႅၵေႃႈ တေမီး ၸူဝ်းပၢၼ် ၸႄႈ ၶဝ်းယၢမ်းၵႂၼ်ႇ ၶိုင်ႈၵိပ်ႉ ၵၢၼ်ပၢၼ်တၢင်းမူၼ်းၸွႆႈ၊ တၢင်းၶဝ်ႈၸွႆႈ၊ တၢင်းၵတ်းၸိုၼ်ႈယိၼ်ၸွႆႈ တီႈၶိူဝ်တူဝ်ၶၢၼ်ႇထႃႇ ၽႅမၢၼ်းမႃးယူႇ။ မိူၼ်ၼႆ ၶူၼ်ႉမိၼ်းမိူဝ်ႈလႆႈ တေမႃႇမိူဝ်ႈၶေႃႈ၊ ႁူၼ်ႉမိၼ်းမိူဝ်ႈလႆႈ တေသႂ်မိူဝ်ႈၶေႃႈယူႇ ၵၢမ်ႇႁၢင်ႈ။ ✿✿✿

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႘) သိမ်းပိင်းႁၢၼ်းပွႆး ၽိူင်ႈၼင်ႈ ၸူဝ်းပူၺ်ႈၼလ

ၸူဝ်းၸွင်ၵၢၼ်မီးၵျႃးၶၼ် ၵၢၼ်ယိူင်ႈမႅင်ႈၵၼ် ပၢၼ်သိုပ်ႇပၢၼ်ၼႆႉ ပဵၼ်ၸူဝ်းပူၺ်ႈယဝ်ႉ။ ၸူဝ်းၸွင်၊ ပႆႇလၢႆႈ ၽိူင်ႈၼင်ႈ ၵိူဝ်းၼႆႉ ၶဝ်ႈပဵၼ်ၸူဝ်းပူၺ်ႈ ၵၢၼ်ၵိုၵ်းပိူင်းမိူဝ်းမိူင်းယဝ်ႉ။ ၸူဝ်းၸွင်၊ ပႆႇလၢႆႈၼႆႉ ႁူၼ်းႁူး ၵေႃႈ ႁူႉလႆႈၵျႃးၶၼ်မၼ်းၼလ ၽႂ်ၽႂ်ၵေႃႈ မေႃသိမ်းပိင်းႁၢၼ်းပွႆး ႁဵင်းၽႂ်ႁဵင်းမၼ်း မႃးယူႇ။ ၽိူင်ႈၼင်ႈ ၼႆႉ ၼတႉ ႁူၼ်းႁူးၵေႃႈ ၵမ်ႉပႆႉမေႃႁူႉ ၵျႃးၶၼ်မၼ်း၊ မၢင်းၵိူဝ်းၵေႃႈ ယူႇဝႆႉၵျႃးၶၼ်ၽိူင်ႈၼင်ႈ၊ တေႃႇၽိူင်ႈၼင်ႈ ၼႆႉ ပဵၼ်သင် ယင်းပႆႉႁူႉၶၵ်းၸွၼ်ႉ။ ထၢင်ႉဝႃႈ ၵႂႃႇၼမ်ႇၵႂႃႇတူဝ်း၊ ၵႂႃႇၸွင်း ၵႂႃႇမွင်း၊ ၶိုင်ႈသိုဝ်ႈၸူဝ်းၵိူဝ်းၼႆႉၵႂႃး ပဵၼ်ၽိူင်ႈၼင်ႈၼႆႉယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈၼႆႉ လွင်ႈသိမ်းပိင်းႁၢၼ်းပွႆး ၽိူင်ႈၼင်ႈၼႆႉ ၶဝ်ႈလႆႈလိၵ်ႈၵေႃႉၵေႃႉမၢင်းဝႆႉတေႃႉယဝ်ႉ။

ၽိူင်ႈ ၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉပဵၼ် လွင်ႈမၵ်းမၼ် ၶၢတ်ႈၸွပ်ႇၵၼ်ႁူၼ်း ၼႆႉယဝ်ႉ။ ၽိူင်ႈၼင်ႈသမ်ႉပဵၼ် လွင်ႈမၵ်းမၼ် ၶၢတ်ႈၸွပ်ႇၵၼ်ႁူၼ်း ၵၢၼ်မီးလွင်ႈယိူင်ႈၼင်ႈ ၼႆႉယဝ်ႉ။ ၵၼ်ႁူၼ်းၼႆႉသမ်ႉပဵၼ် ၵၢၼ်ႁူၼ်းၵၢၼ်ပဵၼ်လွင်ႈယူႇ သဝ်းၵိၼ်သၢင်ႈ ၼႆႉယဝ်ႉ။ လွင်ႈယူႇသဝ်း၊ လွင်ႈၵိၼ်၊ လွင်ႈသၢင်ႈ ၵၢၼ်ပဵၼ်ၵၢၼ်ႁူၼ်းတၢင်းသိုင်ႈၼႆႉ မၼ်း ၵိၼ်ႉၵူၼ်ႈၵွၼ်ႉ ယိူင်ႉၼင်ႈတေႃႉတေႃႉ။ ၽိူင်ႈၼႆႉ မၼ်းမီးၽၢင်ႁၢင်ႊတိူင်းပဵၼ် ႁဵင်းၶေႃၶေႃ၊ ၵိင်ပိူင်ႈၼိုဝ် တၢင်းလိၵ်ႈလၢႆး ႁူးပိူင်ပိူင်သေ ပိူင်ၽၢင်တိူင်းပဵၼ်မၼ်း ယၢင်ႈမေႃလိၵ်ႈလၢႆးသေၵေႃႈ တီႈသုတ်းမၼ်း တိူင်းၵမ်ႉ ပိၼ်ႉပႆႉ ယိူင်းပဵၼ်တၢင်ႉၵၢၼ် မိူင်းပဵၼ်ပိူင်ၵဝ်ႇၵဝ်ႇ ၶိူင်ႉပၵ်းပိူင်မီးဝႆႉၼႆႉ ၵႂႃးယဝ်ႉ။ တီႈ တိၵ်ႈမၼ်း မိူၼ်ၶိူင်ႉ ၽိူင်ႈၶိုင်ႈတၢင်းမၼ်းတႃးၼႆႉ တိူင်းမီးပိူင်ၽၢင် ႁဵင်းၶေႃၶေႃမၼ်း။ ႁွပ်ႈၵပ်ႉမၢၼ်ႈပၢၼ် မိူင်း လိၵ်ႈလၢႆးၼလ ၸူဝ်းၶိုင်ႈၵေႃႈ ၵျႃးလႆႈပိၼ်ႇပႆႇ လိၵ်ႈလၢႆးၵွမ်း ၵပ်ႉပၢၼ်သေတႃႉ ပၵ်းပိူင်ၸဝ်ႈငေႃႈ ႁၢင်ႊၽၢင်မၼ်းၼတႉ ၵမ်ႉယိူင်းႁၢင်ႊလႆႈၶိုင်ႉၵဝ်ႇ။ မိူၼ်ၶိူင်ႉၼႆႉ ၽိူင်ႈ ႁူးၵၢၼ်ၵၢၼ်ၼႆႉ မၼ်းၵွင်ႉပိၼ်ႇ ပႆႇလိၵ်ႈလၢႆးၵွမ်း ၵပ်ႉပၢၼ်မႃးၼလ ၶိုင်ႉၼိူဝ်ပေႃးတေ ၵမ်ႉယိူင်းပဵၼ် ၽိူင်ႈတၢင်ႉၵၢၼ်ၶိူင်ႉ မီးပူၼ်ႈ ၽွၼ်း သိမ်းပိင်းဝႆႉ ႁူးၵေႃႉယဝ်ႉ။ သင်ၵိူဝ်ႈ ၽိူင်ႈၵူမ်ႁူၼ်းလႆႈၼႆႉ မိူဝ်းႁူၼ်းၶိူင်ႉ ယင်းတေၵွင်ႉ ႁၢင်ႊၸွႆႈ ၸွၼ်ႉယဝ်ႉ။

မၢင်းၵေႃႉ တွင်းမၢႆၽိတ်းဝႆႉဝႃႈ ၽိူင်ႈၼလထိုင်း ၼႆႉ မိူၼ်ၵၼ်ၵႂႃး ၼႆႉယဝ်ႉ။ တီႈၼတႉမၼ်း ၵမ်ႉမိူၼ် ၵၼ်။ ၽိူင်ႈႁဵင်းၽိူင်ႈ ထိုင်းႁဵင်းထိုင်း ပိၵ်ႉပိူင်ႈၵၼ်ဝႆႉယူႇ။ ထိုင်းၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ တေလႆႈဝႃႈ ပဵၼ်လွင်ႈမၵ်းမၼ် တၢင်းယၢမ်ႈႁူၼ်းႁဵင်း ၼႆႉယဝ်ႉ။ ထိုင်းၼႆႉ ၵမ်ႉလိုၵ်ႈမိူဝ်းႁူၼ်း မၼ်းၵွင်ႉမိူၼ်ၵၼ်ယဝ်ႉ။ မိူၼ်ၶိူင်ႉ ၵွၼ်ႉ ယုမ်ႉယမ် ပုတ်ႉထၽြႃးပဵၼ်ၵွၼ်ႈၼႆႉ မီးထိုင်းၶိူတ်းသၢင်ႉ ၶိူတ်းၵွၢင်း ၶိုင်ႈမႂ်းၽႄႈလိူင်သၢင်ႉ ၵၢၼ်း ထၢႆၶၼ် ႁူဝ်၊ ၵွၼ်ႉယုမ်ႉယမ် တၢင်ႉၵၢၼ်သမ်ႉ မၢင်းၵိူဝ်း လႆႈလမ်ၶမ်ႈ၊ မၢင်းၵိူဝ်းၼႆႉ ၵမ်းသိၼ်ႁၢဝ်းႁၢႆ ၵမ်ႉလႆႈ ၵိူၼ်ၶမ်ႈသင် ၶႆၵေႃးမီး။ ၼႆႉလႆႈဝႃႈ ထိုင်းႁဵင်း ၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ် ၶႆယဝ်ႉ။ လွင်ႈယူႇသဝ်းၵေႃႈ မိူၼ်ၶိူင်ႉၼႆႉ ၽိူင်ႈႁဵင်းၼတႉ ၶိူတ်းသုမ်ႉၶိူတ်းႁိူၼ်းယူႇ၊ မၢင်းၵိူဝ်းသမ်ႉ မီးၽိူင်ႈယူႇသဝ်းၶိုင်ႇႁိူၼ်း၊ ၵိၼ်သၢင်ႈၵွမ်းၶွင်းၶမ်ႈ လူင်၊ မၢင်းၵိူဝ်းသမ်ႉ ယူႇၶိုင်ႇလေႃႈ လၢၵ်ႈႁူဝ်ႇလႃႈတီႈလႃႈတၢင်း ၽိဝ်တီႈလွႆ ၶွၼ်းတီႈၶဝ်ႈ၊ ၽိူင်ႈၵမ်ႉမိူၼ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်။ ထုင်းမၢၼ်းၵေႃႈသမ် ၵၢဝ်ႇႁူဝ်ဝႆႉႁႂ်ႈ တၢင်းတူၵ်းသေၶွၼ်း၊ မၢၼ်းၸိူဝ်းသမ် ၵၢဝ်ႇႁူဝ်ဝႆႉႁႂ်ႈ တၢင်းၵႂၢၼ်ႇ သေၶွၼ်း၊ ႁွပ်ႈတၢင်းယၢမ်ႈ ၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ်ၼင်ႇ ထုင်းၶဝ်ၸင်ႇလႆႈပဵၼ်ႇပိူင်ႈၵၼ်ၵႂႃႇ။

ၵူၼ်းႁဝ်းၵူႈၵေႃႉ ပေႃးၵႃႈသႂၵ်ႈသုတ်းယဝ်ႉ လႆႈဝႃႈတႄႉ။ ပေႃးတႄႉ လႆႈႁူႉၼင်ႇတီႈပႃႈၵဝ်ႈ ၶဝ်ပိူၼ် ၽိင်ႈၵၢၼ်ၵူၼ်း ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ။ ၶူးၶဝ် မၢၼ်းၸိူဝ်းဝႃႈ တေလႆႈဝူၼ်ႉသၢမ်ဝၼ်း၊ ဝၼ်ႈၸဵတ်းဝၼ်း လႅးၶိတ်းသၢင်ႈၵေႃႈ ပိူင်ႈၵၼ်၊ မိူဝ်ႈၼင်ၶၼ်ႈၵေႃႈ မၢၼ်းၸိူဝ်း သွႆႈႁွမ်ႈသေ ၼင်ၶၼ်းလိၼ်၊ မၢၼ်းၸိူဝ်း ၵၢဝ်ႇႁႂ်ႈဝိတ်ႈပိတ်ႈ ၶွင်းႁူလ်ႈ ၶွင်းလိူင်း၊ မၢၼ်းၸိူဝ်း ၼုတ်းၼုမ်မေႃႈသေ ၵၢဝ်ၶင်ႈသေၼင်။ ၸိူဝ်းၶဝ် လႆႈဝႃႈ ထုင်းႁဝ်းၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ် ၶႅၼ်ယဝ်ႉ။ ၸိူင်ႉၶဝ် ပေႃးသိုပ်ႇၵူၼ်းၸွမ်းၶဝ် ၽိင်ႈၼင်ႇထုင်းၶဝ် ၼၢင်ႇမၼ်းၵေႃႈ ၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ်၊ လွင်ႈမၼ်းၵေႃႈ ၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ်လႆႈ တေႁူႉႁၼ်ၸဵၵ်းၼင်လေႃႈၸႂ်ႈယူႇ။ ထုင်းၶဝ် ၸၢင်းယိၼ်းပိၼ်လႆႈ တၢင်ႇၵၢၼ်သေတေႃႇ မၼ်းၵမ်ႉမႄး တိူဝ်ႉမိူၵ်ႈမိူဝ်းၵူၼ်းၶဝ်ၵေႃႈ ဝႃႈလႆႈယူႇ။ မိူၼ်ၼင်ႇ ထုင်းႁူတ်းၶမ်ႈ ပွႆးလိူၼ်ႁႃႈၶဝ် ႁွပ်ႈၵမ်ႉ ၸႂ်ႈထုင်း၊ ၽိင်ႈတႆးၼင်ႇ ၵၢဝ်ယိၼ်းႁၢႆႈႁႂ်ႈၵေႃႈ တေပိၼ်လႆႈယူႇ။ သမ်ႉဝၼ်းသိၼ် ဝၼ်းၵမ်းသိၼ် ၶဝ်ပိၼ် ဝၼ်းလိူၼ်လပ်း၊ လိူၼ်မူၼ်း ၼင်ႇ မႆႉပိတ်ႉၶမ်ႈ လွင်ႈပိတ်ႉၶမ်ႈ တင်း (12) လိူၼ်၊ ၶိူင်ႈလိူၼ် မီး 4 ဝၼ်း တင်းပီး၊ ႁူဝ်းဝႃႈ မၢၼ်းၸိူဝ်းသမ် ထၢင်ႇဝႃႈ ၶွင်းဝႃႉသၢမ်လိူၼ်ၵႂႃႇ ပိၼ်ဝၼ်းသိၼ်၊ ပေႃးၶွၵ်ႈဝႃႉ ၵမ်ႉပိၼ်သိၼ် ၶဝ်ႁွၼ်ႉလူး။ ၸင်ႇဝႃႈ ထုင်းၶဝ် လႆႈဝႃႈ ပူႉၶိတ်မႄး ယၢၼ်းၶိတ်းဝႆႉ တိၼ်းယၢမ်ႈၶိတ်းယၢမ်ႈပိၼ် ၶဝ် ၶႅၼ်ယဝ်ႉ။

ယိၼ်ႉၼင်ႈၶဝ် မီးပိူင်ၽၢင် ၵူၼ်ႈၵွၼ်ႉ တူၺ်းႁၢင်ႈလီတႃႇ ၸိမ်ႉလိပ်ႈတီႈတႃႇယူႇ တီႈၼတေႃႉမၼ်း၊ ယိၼ်ႉၼင်ႈၶဝ် လႆႈဝႃႈပိၼ် လွင်ႈဝူၼ်ႉၸိူဝ်ၶိူဝ်တၢင်းၶုၺ်ႉႁၼ်ၸိူဝ် ၼင်ႇ လွင်ႈဝူၼ်ႉၸိူဝ်ၵူၼ်ႈၵွၼ်ႉႁူႉပုၼ်ႈပၢင်ႈ ၶဝ်ယူႇ။ ယွၼ်ႉၶဝ် ၵၼ်ၵူၼ်းၵၢၼ်မီးလွင်ႈယိၼ်ႉၼင်ႈၶဝ် တေပိၼ် ၵၼ်ၵူၼ်း (လွင်ႈယူႇသဝ်းၵိၼ်သၢင်ႈၵူၼ်း) ၵၢၼ်ၵူၼ်ႈၵွၼ်ႉ မေႃၶုၺ်ႉႁၼ်ၸိူဝ် ၵူၼ်းႁဝ်းယဝ်ႉ။ ၵူၼ်ႈၵွၼ်ႉမေႃၶုၺ်ႉႁၼ်ၸိူဝ် ၵၢၼ်ဝႃႈၶဝ်ၵေႃႈ ပိၼ်ပႆ ၸႃႈ ပၢႆးႁူႉမေႃၵၢၼ်ၶိူင်ႈ၊ ပၢႆးႁူႉမေႃၵၢၼ်ၶဝ် မၼ်းလိုၵ်ႉလမ်ႈ ၵမ်ႉ ၽီ ၶႄႈ ၵၢဝ်မၢၵ်ႈ တႃႇၶိူဝ်ႈ တူၺ်းၵၢဝ်ၵႂႃႇ ၼတေႃႉ တေၵမ်ႉႁၼ်လႆႈ ၵမ်းလီဝ်၊ လူဝ်ႇၵၢဝ်မၢၵ်ႈ တႃႇၸႃၶ ၵႂၢၵ်းၵေႃႈတူၺ်းႁွၼ်ႉ၊ မၢၼ်းၸိူဝ်းၶဝ် တိုၼ်း ၵမ်ႉႁူႉႁၼ်ထိုင်လႆႈၵေႃႈ ယင်းတေမီးယူႇ။ ၸင်ႇဝႃႈ လွင်ႈမၢၵ်းမႂ် ၼတ်ႈၼပ်ႉ ၵၼ်ၵူၼ်းၵၢၼ်မီးလွင်ႈယိၼ်ႉ ၼင်ႈ ႁွင်ႉၽိင်ႈၼင်ႈၶဝ် မၼ်းပိၼ် ပၢႆးႁူႉမေႃၵၢၼ်ၶိူင်ႈ၊ ၶဝ်ပၼ်ၸိူဝ်ႈဝႃႈ ပၢႆးမွၼ်းၶဝ်ယဝ်ႉ။

ႁွပ်ႈၶဝ် ပၢႆးမွၼ်း (ၽိင်ႈၼင်ႈ) ၶဝ် လႆႈဝႃႈပိၼ် ပၢႆးႁူႉမေႃ ၵၢၼ်ၵူၼ်ႈၵွၼ်ႉ မေႃၶုၺ်ႉႁၼ်ၸိူဝ် ၶဝ်ယူႇ။ ၵၼ်ၵူၼ်းႁဝ်း ႁူးလွင်ႈလွင်ႈ လုၵ်ႉၵၢဝ်မိူဝ်ႈၶင်ႈ၊ မိူဝ်ႈၵိၼ်၊ မိူဝ်ႈၶိတ်းသၢင်ႈ ႁူးပိူင်ၶဝ် မီးၽိင်ႈၼင်ႈ ပၢႆးမွၼ်း ၶဝ်ၸင်ႇ မႄးတိပ်းတတ်းပၼ် မိူဝ်းၵူၼ်းၼင်ႇ မိူင်းၵူၼ်းမႄးယဝ်ႉ။ လႅးမိူဝ်း ၵၢၼ်ၵိူၵ်းဝႆႉ ပိၼ်ၼွၵ်း ပူၼ်ႉၵေႃႈ ၶေဝႆႉပိၼ် ပိၼ်းမိူဝ်းၵူၼ်းယူႇၶဝ် လၵ်းထၢၼ်မၼ်းပေႃးၸိုဝ်ႈၶ ၶိုၼ်းၼၶဝ်ႈယူႇ။ မိူၼ်ၼင်ႇ ႁွင်းမူး သိမ်ႈသွႆႈ ပၢၵ်ႈၵဝ် တၢင်ႇယွတ်ႈထၢတ်ႈ တွင်းလိၵ်ႈၵမ်းတိၵ်ႉ ႁၢင်ႈပူႈၶဝ် ပိၼ် ႁၢင်ႈၽၢင်လႅးမိူဝ်း တႆးမိူဝ်ႈႁွၼ်ႉ၊ ၶဝ်တိူၵ်ႉလႆႈႁၼ်တီႈ ၵၢတ်ႇႁူႉ၊ မိူင်းၵိုင်၊ မိူင်းတႆး ႁူးတီႈတီႈယူႇ။ ၵၢၼ်ပိၼ်ပၢႆးမွၼ်း မေႃၸၢင်းၸွၵ်းၶိၵ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

ပိၼ်ႇၶၢင်းမွၵ်ႇၶၢင်းမိူဝ်း၊ ပွတ်ႈလုပ်ႈပိၼ်ႇပုမ်ပိၼ်ႇၽူမ် ပိၼ်ႇၶၢင်းတူဝ်မီးၵႂ်ႇ ႁူးယၢင်ႇ၊ သၢၼ်သွတ်ႇၽွတ်ႈ ပိၼ်ႇတဵပ်း၊ ပိၼ်ႇၵဵပ်ႇ၊ ပိၼ်ႇၵုပ်း၊ ပိၼ်ႇသွင်း၊ ပိၼ်ႇမုင်ႉ ႁူးပိူင်၊ ၵၢဝ်ႇၶၢၼ်ယွမ်ႉသီ ၼဵတ်းပိၼ်ႇၼိပ်းၶၢင်း၊ ၵူၼ်ႇၶၢင်း လၢႆလွင်ႈလၢႆပိူင် ၸိုဝ်းၶႅၼ် ၸိုဝ်းၶႅၼ်ၵေႃႈ လႆႈႁၼ်တီႈ မိူင်းယိပ်းၶူဝ်းတိုဝ်း ၼတႃႇၵၢဝ်ႇပၢၼ် ၸဝ်ႈၶေႃ သိင်၊ ၶေႃၶမ်း တေႃႇထိုင် ယၢမ်းမိူဝ်ႈၼႆႉယူႇ။ ၼတႃႇၵၢဝ်ႇ ၶူးဝိင်း၊ ၶုမ်ပႃႇ၊ ဝတ်ႉဝႃး၊ သၢင်ႈၵုတ်ႇ၊ ၽိူဝ်းၶႃး၊ ၸၵ်းတွၵ်ႇ၊ သၢၼ်ၽႄ ၸိုဝ်းၶႅၼ် လၢႆးမိုဝ်းတၢၼ်းႁဵတ်းၵေႃႈ တိုၼ်းပဵၵ်ႇပိုင်ႈတၢင်းပိူင်ပိုၼ်းသေ မီးၶႅမ်ႉၵတ်ႉၶၢင်း ၽၢင်ၶၢင်းမၼ်းယူႇ။ လုၵ်ႉၵၢဝ်ႇ တူမ်ႈ၊ ႁူင်၊ ၶေႃး၊ ၶူဝ်ႈ၊ ၵိင် လၢႆးမိုဝ်ႉၶဝ်ႈႁူင်ၽၵ်းႁဵတ်းၵေႃႈ ယင်းတိုၵ်ႉၵၢဝ်ႇၵိုင်ႇ မုၼ်လႆႈ၊ မုင်ႉမၼ်လႆႈ ၶႂၢင်းၼၵႃႈၵမ်ႇၽႃႇၶႆႉယူႇ။ ၼိၼ်း လၢႆးတေႃးႁၵ်ႇ၊ ၽၼ်ႈမႂ်၊ သၢၼ်လွၵ်း တၢင်ႇသီ သိူဝ်ႈၶူဝ်းႁဵတ်းၵေႃႈ တိုၵ်ႉၼၶႃႈသိင်ႇ၊ လႆၶၢၼ်ႈယၢင်ႈပႃႈၶႄႈပိုၼ်ႈဝႆႉယူႇ။ တေဝႃႈ လၢႆးတၼ်ႈ၊ လွင်ႈမႂ်။ ၽၢႆႇလူ၊ တွင်းၵၢၼ်ႇ၊ ၶပ်ႉပိၼ်ႇၽိုၼ် ပိၼ်ႇပပ်ႉၶႅၼ်ၵေႃႈ ၵၢမ်ႇယွမ်းပိုၼ်ႈၶဝ်ႇႁဝ်ႇ၊ လွင်ႈလၢတ်ႈ၊ ၶေႃႈႁၢမ်း၊ ၽိင်းႁၢမ်း၊ ႁွၵ်းၶၢၼ်၊ ၼႂ်ႇတိုင်ႈ၊ ၵႃႈဝၼ်၊ ၶူၵ်ႉတူဝ်းၶဝ်ၵေႃႈ တိုၵ်ႉၶေလႆႈ ၶၢင်းၽၢင်တၢၼ်းႁဵတ်း ထၢင်ႇၸိူင်ႈလီငၢမ်းဝႆႉယူႇ။ ၸိုဝ်းၶႅၼ် ပိၼ်ႇၶမ်ႉတွၼ်း ၽွၼ်းလီ ၶူဝ်းပူလ်ႈၽိုၼ်ႈၼေႈႁဵတ်းယဝ်ႉ။

ယွၼ်ႉၶူဝ်းပူလ်ႈၽိုၼ်ႈၼေႈၶႅၼ် မီးၵႃးၶၢၼ်ယႂ်ႇသေ၊ ပိၼ်ႇလၵ်းထၢၼ်ၵိၼ်ႇၵိၼ်ႇ၊ ၼၶၢင်းပိုၼ်းၼိူဝ်း ၵၢၼ်မၼ်ႈမိူင်ႇမႃးၼလ ထုၵ်ႇလီသိမ်းပႅင်းယဝ်ႉ။ ၶူဝ်းပူလ်ႈၽိုၼ်ႈၼေႈ ၵၢၼ်ႁၼ်ၸိူင်ႈ ၵိုၵ်းၵပ်းၸပ်းလိၼ် ၵမ်ႇၽႃႇၵေႃႈမီး၊ ၵၢၼ်ၵမ်ႇႁၼ်ၸိူင်ႈ မေႃလိၵ်ႈလၢႆးပိၼ်ႇပႃးၸွမ်းၵၢပ်ႈပၢၼ်၊ ၶမ်းယၢၼ်းၸွမ်း ၸူဝ်း ပၢၼ်ၵူၼ်းၵေႃႈ မီးၵေႃႈ။ မိူၼ်ၶင်ႇ၊ ၽိင်းႁၢမ်း၊ ၵႃႈဝၼ်၊ သိင်ၶၢင်း ၸိုဝ်းၶႅၼ် ပိၼ်ႇၽိုၼ်ႈၼေႈပႃးမွၼ်း ၵၢၼ်ၸၢင်းပိၼ်ႇပႃးၸွမ်း ၵၢပ်ႈပၢၼ်ယဝ်ႉ။ လွင်ႈၶုင်ႈမိူဝ်း၊ လွင်ႈလၢတ်ႈၸေႃ လွင်ႈတူင်ႉၶိုင် ၵၢၼ်ၵမ်ႇလိပ်ႈ ၵူၼ်းတႆးပိၼ်ႇပႃးၸွမ်း ၵၢပ်ႈပၢၼ်ယဝ်ႉ။ ၵၢၼ်ယူႇၵိၼ်ၶဝ်းမၼ်း ၶိူဝ်းပႃးမွၼ်းၽိုၼ်ႈၼေႈ လူဝ်ႇလိၵ်ႈၶႅၼ် လၢင်းပိၼ်ႇ ၵူၼ်းၵူၼ်းလူင်ႁဵတ်းၵိုဝ်ႈၶႅၼ် ထုၵ်ႇလီမေႃႁၼ်ထိုင် ႁူးၵေႃႉယူႇ။ ထုၵ်ႇလီ ပွႆးၽၢင်ႉတူဝ်ၵႂ်ႇသေ ၼဝ်ႉၸိုဝ်ႈယၢၼ်ၵႂ်ႇယူႇ။

ၶႅၼ်ႇၵိုၵ် ၶူဝ်းပူလ်ႈၽိုၼ်ႈၼေႈႁဵတ်း တေၵၢမ်ႇႁူင်းၵၢမ်ႇၶၢမ်ၶႅၼ် ထုၵ်ႇလီၵိတ်ႉၶေလႆႈ၊ ၶႅၼ်ႇၵိုၵ် တေမၼ်ႈမိူင်ႇ ၵမ်ႇလူႉၵမ်ႇလိၵ်ႈထိင်ႈၶႅၼ် ထုၵ်ႇလီသိမ်းပႅင်း ၼမ်းႁုမ်ႈႁူးပိူင်။ ၽိုၼ်ႈၼေႈ ၵၢၼ်ပိၼ်ႇပဵင်ႈ လိၵ်ႈလၢႆးၸွမ်းမႃးၶႅၼ်ၵေႃႈ ၵိုၵ်းၵပ်းၸွမ်း ပိၼ်ႇမွၼ်ႈမွၼ်ႈ ႁူႉထိင်ႈၶႅၼ် ထုၵ်ႇလီၵၢၼ်းပွႆး လူဝ်ႇတူဝ်ႁဵင်းႁူႉ ယူႇ။ ႁူးၵမ်ႇႁူးၵေႃႈၶႅၼ် ယူႇထွႆး ၸုမ်းပိၼ်ႇၵူၼ်းလူဝ်ႇပိၼ်း၊ ႁူးၵမ်ႇၼမ်ႉပိၼ်းလၢႆးလၢႆး။ လူဝ်ႇၶတ်းၵႂ်ႇ ၼဵတ်းၵႂ်ႇ ပိၼ်ႇ ၵေႃႉၵေႃႉသၢင်ႈ ပိၼ်းမွၼ်ႈမွၼ်ႈၵွၼ်ႇယဝ်ႉ။ ၵေႃႉပိၼ်ႇမိုဝ်းယွၼ်ႉၵၢဝ်ႇၶႅၼ် ပႆႇၵတ်ႉတၢၼ်း၊ ၵေႃႉယိုၼ်ႈမိုဝ်းမိူင်း ပၼ်လႆႈ။ ၼင်ႇဝႃႈ ႁူးၵေႃႉႁူးၵေႃႉၶႅၼ် ထုၵ်ႇလီသိမ်းပႅင်း ၵၢၼ်းပွႆး ၽိုၼ်ႈၼေႈၶူဝ်းပူလ်ႈ ၶၢင်းၸွမ်းၵိၼ်ႇယဝ်ႉ ၵေႃး။

✿✿✿

ebook is created by www.Shanyoma.org

(၈) ႁူၼ်းလီႁူၼ်းၵတ်ႉ

ၵွၼ်ႇပေႃးပဵၼ်လႆႈ သိၼ်ၶႃ ၵၢၼ်ၵႂႃႇမႃးယဝ်ႉ ၶိူင်ႈလုၵ်ႈၶဝ် ၶမ်ႇသိၼ်ၵေႃႈလူဝ်ႇလီ၊ လူဝ်ႇလွတ်ႈ လွင်ႈသေႃႇၶေးလႆႈ၊ ၼိုၼ်းလူဝ်ႇ ၵွၼ်ႇႁူၼ်းသူၺ်းသိၼ်မၼ်း ၵတ်ႉၼမ်ႉႁႂ်ႈယဝ်ႉ။ ၸိူင်ႉၼင်ႇၶဝ် လုၵ်ႈၵွၼ်ႈၶိူင်ႈ ၵေႃႉ ၵွၼ်ႇပေႃးပဵၼ်လႆႈ ႁူၼ်းလီႁူၼ်းၵတ်ႉမႃးၶဝ်ႇ မၼ်းတေလႆႈ ၵတ်ႉၼမ်ႉ,လီၼ်ႉ, ႁူးပႃးပႃးသေၵၢမ်ႉ,ၵႂႃႇ ၽိုင်ႈ ယၢမ်ႈမၼ်းၵေႃႈ လူဝ်ႇ,ၵွၼ်ႇလီ၊ ၼိုၼ်းလူဝ်ႇ,ၵွၼ်ႇပဵၼ် လုၵ်ႈၵၼ်းလီၶဝ် ႁႂ်ႈယဝ်ႉ။ လွင်ႈၶဝ် ၵူႈၸၼ်ႈ ၸလႈ မေႃသွၼ် ႁူမ်ႈၵွမ်းၽွမ်ႉၵၼ် လုမ်းလႃႇတူၺ်းထိုင်ပၼ်လႆႈႁႂ်ႈယဝ်ႉ။

ၶဵင်ႇၶူင်းၵၢင်လူင်ၶဝ် မီးပႂ်ႉႁူၼ်းသီႇမိဝ်း။ ႁူၼ်းလီ ႁူၼ်းၵၢမ်ႇၵတ်ႉ၊ ႁူၼ်းၵတ်ႉ ႁူၼ်းၵၢမ်ႇလီ၊ ႁူၼ်းလီၵေႃႈလီ ၵတ်ႉၵေႃႈၵတ်ႉ ၸလႈ ႁူၼ်းလီၵေႃႈၵၢမ်ႇလီ ၵတ်ႉၵေႃႈၵၢမ်ႇၵတ်ႉၶဝ်ယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈၶဝ် ၵွၼ်ႇပေႃး ပဵၼ်မႃး ႁူၼ်းလီၵေႃႈလီ ၵတ်ႉၵေႃႈၵတ်ႉၶၼေႃႉ သွၼ်ပၼ်ၼၢင် ပိုၼ်ႉႁူႉပႃးမေႃ ႁွၺ်းၵေႃႈ ပႆ,ပႂႃႇၵုမ်,ထူၼ်ႈ၊ ထုၵ်ႇ,ၵွၼ်ႇ ၽိုင်ႈယၢမ်ႈမၼ်းၵေႃႈလီ၊ ၼိုၼ်းၵွၼ်ႇမၼ်းပဵၼ် လုၵ်ႈၵၼ်းလီမႃးႁႂ်ႈ,ၶဝ်ယဝ်ႉ။

ၽိုင်ႈယၢမ်ႈလီ ၵၢၼ်ဝႃႈၶဝ် လွင်ႈသၢင်းတၢင်းၵမ်ႇလႆ၊ လွင်ႈတူင့်ၶိုင် ၵႅတ်ႇသၢင်ႈလႆ၊ လွင်ႈလီပ်ႈ ၽၢႆႇၵၢၼ်းႁူႉလႆ ၸလႈ လွင်ႈႁပ်ႉႁၼ်ၸိုဝ်ႈသဵင်ႈၼႆ ၼမ်ႉလီပ်ႈလီလူဝ်ႇႁႂ်ႈ,ၶဝ်ယဝ်ႉ။ ၸိမ်မိူဝ်ႈလိၵ်ႈ တိုၵ်ႉႁဵၼ်းယူႇ,ႁူႉ ၶေႃႈမႃးၶၼေႃႉ ၵေႃႉပဵၼ်ၵူႈၸမ်ႈၼႆ ထုၵ်ႇ,လီသင်,သွၼ်ပွၼ်ႈပၼ် လွင်ႈဝႃႈ ၵၢၼ်တူဝ်သဵၼ်ပိုၼ်ႈတႃႇၶဝ် ၵၢမ်ႇလီ၊ လၵ်ႉၵၢၼ်ၶူင်းၶွင်ပိုၼ်ႈၵေႃႈ ၵၢမ်ႇ,ၼမ်ႉ၊ မိူၵ်ႈမုၼ်ႈတေႃႇလုၵ်ႈလၢင်းၶၢဝ်းမေႃးပိုၼ်ႈၶဝ် ၼမ်ႉၵၢမ်ႇ,ထုၵ်ႇ,လီၵႅတ်ႇ၊ ၵၢမ်းပီတ်ႉၵၢမ်းလီၼ်ႉၵေႃႈ ၵၢမ်ႇ,လူဝ်ႇ,လၢတ်ႈ၊ လွင်ႈသူႇ,ယႂ်ႈမၼ်းၵမ်ႇၵေႃႈ ထုၵ်ႇ,လီၸဝ်ႈၶဝ်ယဝ်ႉ။

သင်ဝႃႈ လွင်ႈသၢင်းတၢင်းၵမ်ႇၼႆ ၼမ်ႉလီပ်ႈလီ၊ တူၺ်းႁွမ်းလႆႈလီၸိုင် တေပဵၼ်လုၵ်ႈလၢင်း ၵၢၼ်ၽိုင်ႈယၢမ်ႈလီမႃးယူႇ,ယဝ်ႉ။

လွင်ႈတူင့်ၶိုင် ၵႅတ်ႇသၢင်ႈၶဝ် ၵိဝ်,လူၺ်ႈ လွင်ႈယိၼ်,ၸႄႈ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။ ၵၢၼ်ဝႃႈ လုၵ်ႈၵွၼ်ႈ, လိူင်း၊ လုၵ်ႈၵွၼ်ႈ,ယိၼ်,ၸႄႈၶဝ် ပဵၼ်ႁွပ်ႈလွင်ႈတၢင်းၶုၺ်ႉႁၼ်ၸိုဝ်ႈၼၼ်ႉၸလႈ လွင်ႈတူင့်ၶိုင် ၵပ်းသိုပ်, မိတ်ႈ ၵိုဝ်းၼၼ် သိၼ်ႈသိၼ်ႈယဝ်ႉ။ ၶဝ်ပဵၼ် ၽိုင်ႈပိူင်ႈယူႇ,သဝ်းၵိၼ်သၢင်ႈႁူၼ်းႁဝ်း ၵၢၼ်ၶိူင်ႈၶေႃႈ။

လွင်ႈလီပ်ႈၽၢႆႇၵၢၼ်းႁူႉၶဝ်ၵေႃႈ ပဵၼ်လွင်ႈပိူင်ယႂ်ႉ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ။ လုၵ်ႈၵွၼ်ႈ,ၶဝ် ၼၼ်မေႃယိူင်ႈ လူ တူၺ်းသေ ၵႅတ်ႇသၢင်ႈႁွမ်းၵမ်းလိၵ်ႈ။ ၼၼ်ၵၢမ်ႇ,မေႃႁူၼ်ႉသၢင်ႈႁွမ်းသင်။ သွၼ်,ၵွၼ်ႇမီးငိူၼ်ႈမီးၶွႆး လႅၵ်ႈတၢင်း မၼ်းၶွႆး ၼၼ်တေသိုပ်,လီပ်ႈၽၢႆႇၵၢၼ်းၵၢၼ် ႁႂ်ႈၵၢၼ်ၵွၼ်ႇလႆႈ ၵႂႃႇၵၢမ်ႇ,ႁူး ၵၢမ်ႇ,ႁၢၼ်ႉႁႅၼ်ၼၼ်ၶၼေႃႉယဝ်ႉ။ လွင်ႈ လီပ်ႈၽၢႆႇၵၢၼ်းႁႂ်ႈၵၢၼ် ၵၢၼ်ပဵၼ်ပႆ,လၢႆ, တႃႇ,ၵေႃႈလိတ်ႈ လွင်ႈယၢပ်ႇ, ပၼ်ႈႁူဝ်ၸပၢၼ်ၼၼ်ၸတေႃႉ တေပဵၼ် လွင်ႈလီတႃႇ,ၼၼ်ယူႇ,၊ သင်ႁူဝ်ႉၼၼ် လူယိူင်ႈၽိတ်းထိုင်ႉ ပၼ်ႈပၢင်ႈၼၼ်ၶဝ် လႆႈပဵၼ်ၽွၼ်းႁၢႆႉယဝ်ႉ။

ထိၼ်ႈ လွင်ႈႁပ်ႉႁၼ်ၸိုဝ်ႈသဵင်ႈၶဝ်ၵေႃႈ လမ်,လွင်ႈတေႃႉတေႃႉ။ ၵၢၼ်ဝႃႈ လွင်ႈယိုၼ်ႉသဵင်ႈ၊ လွင်ႈပႂ်ႉဝၢင်းသဵင်ႈ ၽိၼ်,ပိူင်းၵၼ်၊ လွင်ႈပွႆ,ဝၢင်းၶွင်းၵၼ်၊ လွင်ႈမေႃသွႆႈထိမ်ၵၼ်ၸိုဝ်းၶဝ် ပဵၼ်ယွၼ်ႉႁွပ်ႈ လွင်ႈသႂ်ႈႁပ်ႉႁၼ်ၸိုဝ်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၸွႆႈယဝ့်။ ၵူဝ်းပၢၼ်ႁူၼ်း ၵၼ်မီးတီႈပွင်ႇ၊ ၵႃးၶၼ်ယႂ်ႇလူလၢႆႈၶႄ ပိၼ်ႁွပ်ႈႁဵတ်းၵၢၼ်ပုၼ်ႈတင်းၶမ်ႉ ၵွမ်းလွင်ႈၸွႆႈႁပ်ႉႁၼ်မၼ်းယဝ့်ၵေႃႈ။

ၼင်ႇဝႃႈ ႁူၼ်းႁူႉၵေႃႉၶႄ ပိၼ်လႆႈႁူၼ်းၵတ်ႉႁူႉၵေႃႉသေတႃႉ ႁူၼ်းၵတ်ႉႁူၼ်းလီၼႄ ၵမ်ႈသုႂ်ႈ လႃႉလီႉပိၼ်။ *ၶၢမ်းႁႃၼ် ၶၢမ်းထူပ်းလႃႉၼႄၼႄ။* ၽိူင်ႈယၢမ်ႈလီ၊ ၵမ်းသိၼ်သိၼ်ႈသုၼ်ႇ တၢၼ်ႇၸိူဝ်ၵေႃႈ ပႆႇၵိုင်ႈၵၢင်ႇ လႆႈႁွင်ႇႁူၼ်းလီႁွၼ်ႇ။

ႁူႉမေႃ ၼႄႈ မေႃႁူႉၶႄ တီႈပွင်ႇမၼ်း ပိူင်ႈၵၼ်တေႃႇတေႃႇ။ ႁူႉမေႃၵတ်ႉၶိၼ်ႇ လူင်ႇလိၼ်ႇႁူႉပဵၼ်ပဵၼ်သေ တႃႉ ၵေႃႉၵမ်ႇမီးၽိူင်ႈပိင်ႈယူႇသဝ်း၊ ၵမ်ႇၵွမ်းၽိူင်ႈပိင်ႈယူႇသဝ်း ၶင်ႇႁူၼ်းမေႃႁူႉၵေႃႈ ယင်းမီး တင်း ၶမ်ႉႁွၼ်ႇ။ မၢင်ႈၵေႃႉ ယိုင်းၶိၼ်း ႁဵတ်းၵိၼ်ႈမေႃႁူႉ လူၼ်ႉလိူဝ်သေ ယူႇသဝ်းၵႅမ်ႈငၢမ်ႈ ၶင်ႇႁၢင်ႈ ၽူႈႁူႉမေႃ လီၵေႈမီး။ လွင်ႈၶႄ ပေႃးၸူၼ်ႉၵွင်ႈ ယိုင်းၶိၼ်း ႁၼ်ၵွင်ႈလီလိူဝ်မႃးယဝ့်။

လုၵ်ႈၵွၼ်ႇ ၵၼ်တေပိၼ်ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်မိူင်းၶႄႈ၊ ၵၼ်တေႁပ်ႉႁၢမ် ပုၼ်ႈၽွၼ်းပူႈၶႄႈၶႄ လူဝ်ႇလႆႈပိၼ် ၽူႈႁူႉမေႃၵတ်ႉၶိၼ်ႇ၊ ၽူႈမီးလွင်ႈၽိူင်ႈယၢမ်ႈလီသေယဝ့် လူဝ်ႇမီးၽိူင်ႈပိင်ႈ ယူႇသဝ်းၶိမ်ႉလိပ်ႈ မေႃႁူႉထိုင် ၶိူဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်း၊ မေႃႁူႉထိုင် ၶိူဝ်ႁူၼ်းတင်းၶမ်ႉ၊ မေႃႁူႉမီးၸွႆႈ ၶႂ်ႈႁပ်ႉႁၢမ်ၶႄႈၵၢၼ်၊ မေႃႁူႉၵႃႉ ၶၼ်ပုၼ်ႈၽွၼ်း၊ မေႃႁူႉမီးၸွႆႈတူင်ႇတိုၼ်ႉလိတ်းသိဝ်း၊ မေႃႁူႉႁပ်ႉႁၼ် လွင်ႈၵိုဝ်ႈၸွႆႈ၊ မေႃႁူႉထိင်းသိမ်းပႂ်ႉပူး ၽိူင်ႈငေႃႈၼင်ႈၵဝ်ႇ ၵိုဝ်းၶႄ ၵိုဝ်းၶႄ လမ်ႇလွင်ႈတေႃႇတေႃႇယဝ့်။

မေႃသွၼ်ၵမ်ႇၶေ ၵမ်ႇၽေတေႃးႁူႉ ၼၢင်းလႆႈလူႉ

မေႃသွၼ်ၵမ်ႇပွၼ်ႈ ၵမ်ႇတွၼ်ႈတၢင်းႁၼ် ၵႃးၶူၵ်ႇတၢၼ်

မေႃသွၼ်ၵမ်ႇသွၼ် ၵမ်ႇၵွၼ်ၵွမ်းၽိူင်ႈ ယိုင်းၶိၼ်းထိင်ႈတၢင်း ထိုင်တၢၼ် ၵမ်ႇႁၼ်သင် ႁွၼ်ႇယဝ့်။ ႁွပ်ႈၶႄ လုၵ်ႈႁဵၼ်းလီ ၶမ်ႉလိူဝ်ႁွၼ်ႇ ပုၼ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းႁဝ်း ၼင်ႇတေလႆႈတမ်းၸွႆႈ၊ ၼင်ႇတေလႆႈ မုင်ႈႁၼ် သိၼ်ႈတၢင်းၼိုၼ်ႈယႂ်ႇလႆႈယဝ့်ၵေႃႈ။

✿✿✿

(၄) ၼႃဝ်းၵွၼ်ၶမ်ႉ ႁၢင်ႈလီ

ၵၢၼ်ၵၼ်ႁၢင်ႈၼိူင်ႈ တိင်ႇပူႈၵွႆႈၽိၼ် လၢႆသိၼ်လၢႆမိဝ်း ပေႃးမိူၼ် လႆႈသွမ်ႈမွၵ်ႇမူဝ်ၶွမ် သႂ်ႇပၼ် ၶႂ်းၶႂင်တိုင်းသႂ်၊ မၢင်ႈလွႆ လႆႈယွမ့်သီတႃႉႁူၼ်း လူင်ႇမွၵ်ႇမူၼ်း ပၼ်တွင်ႉၽႃႉ လပ်ႉၽႄႉၼေႃသႂ်ႇပိမ်း၊ ၵမ်ႇပၼ် ၶိမ်းယွၼ်ႇ ၵမ်ႇႁွၼ်ႇႁိုဝ်ႉမွႆႈ ၶင်းယႂ်ႈလၢႆၵမ်း၊ တမ်းၸွႆႈယိုင်းၵူႈဝႃႈ–

– ပၵ်းပိူင်လၢႆးသွၼ် ၼွႆႈမိူၼ်ၵၼ်

– လိၵ်ႈၼွႆႈႁူမ်ႈတူဝ် ၵႂၢမ်းၼွႆႈႁူမ်ႈၶႄႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

– ၼႂ်းလႆႈမီးၼႃႈႁၢၵ်ႈၸွမ် ၽွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်ႇၵၼ် ၵူႈၵေႃႉၶဝ်သေ ငဝ်ႈငုၼ်းပၢတ်းပိုၼ်း ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလ ၽိုၼ်ႈၸႄႈတႆးၼၼ်း ၵဝ်ႇလႆႈၶတ်းၼႃႈၵိတ်း ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉလၢႆးပူင်သွၼ်မၼ်းယဝ်ႉ။

ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉလၢႆးပူင်သွၼ် ပွၵ်ႈၵမ်း (႑) ၼႂ်းတီႈဝတ်ႉမၢဝ်းၶမ်း ဝဵင်းလၢႆးသိဝ်ႈၶဝ်ႈ မီးမေႃသွၼ် (႙႔) ၵေႃႉ လုၵ်ႈတီႈ ၸေႊဝဵင်း (႑႙) ဝဵင်း မႃးၶိုၼ်ႈၵိၼ်းၵၢၼ်၊ ၸႃႉမိူဝ်ႈ (႑.႒.႒႐႐႗) တေႃႇ (႑႐.႒.႒႐႐႗) ၶဵုၼ်ႈၶဝ်ႈ လီလီယဝ်ႉ။

ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉလၢႆးပူင်သွၼ် ပွၵ်ႈၵမ်း (႒) ၼႂ်းတီႈဝတ်ႉမၢဝ်းၶမ်း ဝဵင်းလၢႆးသိဝ်ႈ ၶဝ်ႈၵေႃႉ မီးမေႃသွၼ် (႑႐႘)ၵေႃႉ လုၵ်ႈတီႈ ၸေႊဝဵင်း (႒႑) ဝဵင်း မႃးၶိုၼ်ႈၵိၼ်းၵၢၼ်၊ ၸႃႉမိူဝ်ႈ (႔.႑.႒႐႐႘)တေႃႇ (႑႔.႑.႒႐႐႘) ၶဵုၼ်ႈ။ ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉလၢႆးပူင်သွၼ် ပွၵ်ႈၵမ်း (႘) ၼႂ်းတီႈ ဝတ်ႉပိုတ်ႇတၵၢတ်ႈ ဝဵင်းတူၼ်ႈတီး မေႃသွၼ် မီး (႑႕႑) ၵေႃႉ။ လုၵ်ႈတီႈ ၸေႊဝဵင်း (႘႘) ဝဵင်း မႃးၶိုၼ်ႈၵိၼ်းၵၢၼ်။ ၸႃႉမိူဝ်ႈ (႑႐.႑.႒႐႐႘) တေႃႇ (႒႑.႑.႒႐႐႘) ၶဵုၼ်ႈၶဝ်ႈယဝ်ႉ။

လွင်ႈၼိူဝ်းၶဝ်ႈ ပိၼ်ပိုၼ်းၼႂ်းတီႈသၢင်ႈငဝ်ႈငုၼ်း ၵၢၼ်တူင်ႉၶိုင် ၽႃႇလိၵ်ႈလၢႆး ၵၢၼ်ၶိူင်ႈယဝ်ႉ။ ၼိူင်ႈၶင်ႇ ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉလၢႆးပူင်သွၼ်ၶဝ်ႈ လႆႈမီးမႃးၼွတ်ႇတူဝ်ႈ မိူင်းတႆးပွတ်းႁွင်ႇ၊ ပွတ်းၼၢင်း၊ ထုင်ႉပိင်း ၵူႈ။ မိူၼ်ဝဵင်းမိူင်းၵုတ်ႈ၊ ၸေႊၵႃ (သီၼ်ဝီ)၊ ၵိူင်ႇပုင်ႇၵူဝ်း၊ ဝၢၼ်ႈသၢင်ႉ (မိူင်းယၢႆ)၊ ဝၢၼ်ႈၸေႃႈ (ၶမ်းပွင်ႈ)၊ မိူင်းယေႃ ၵလီ (ၵၼ်ၼိူင်)၊ ပၢင်သဝ်းလွႆၽေႃ မိူင်းၵၢဝ်၊ ဝၢၼ်ႈၶူး၊ မိူင်းမွၵ်ႇ၊ ၼွင်မၢဝ်းလူင် (မူႇၸေႊ) ၼၼ်ယဝ်ႉ။

လိူဝ်သေၶဝ်ႈ ၶူးပီး (႒႐႐႘) ၶဵုၼ်ႈၶဝ်ႈ ငဝ်ႈငုၼ်းၵွၼ်ႁူဝ်သေ ၼႂ်းတီႈ ဝဵင်းၵၢင်ႉမေႃႇ (ၸေႊဝဵင်း သီႇပေႃႉ) ၸလ ဝဵင်းၶမ်းတီး (မိူင်းၵွင်း) ၵေႃႈ။ ၵိဝ်ႇလူၺ်ႈ ၵၢၼ်လိၵ်ႈလၢႆး ၵၢၼ်တိူင်ႉၶိုင်ၼိူဝ်းၶဝ်ႈသေ ၼဝ်းၶူႈ လႆႈပႆႇလႆႈယၢင်ႈလႆႈၼၼ် တၢင်းၼၢင်းလီမိူင်းတႆးၼဝ်း ၶင်ႇ တၢတ်ႇပုင်ႇၵူဝ်း၊ တၢတ်ႇမိူင်းယေႃ၊ တၢတ်ႇ ၼၢႆးပၢ ၶဝ်ၵေႃႈ ၵၼ်ၼိူင်ႈသေႇသေႇ။ ၵွင်းမူးလွႆလိူင်း၊ ၵွင်းမူးလွႆတိုင်ၶမ်း၊ ၵွင်းမူးၵၢၼ်ၶမ်း၊ ၵွင်းမူးမိူင်းၵိုင်ၶဝ် တၢင်းသိင်ႈၵေႃႈ ပိၼ်တီႈ လႆႈသွၼ်ႈၸုမ်ႈၵတ်းယိၼ် ငိမ်းၼိူင်မူး ၶိူင်ႈၼူဝ်းၶိူင်ႈၵိပ်ႉယူႇ။ လူင်းမႄႈ လွႆထိုၼ်၊ ၶမ်ႉၸၵႃးၼူင်း၊ ၶမ်ႉပၢင်၊ ၶမ်ႉတိင်း၊ ၶမ်ႉတီး၊ ၶမ်ႉၵွင်း၊ ၶမ်ႉမၢဝ်း၊ ၶမ်ႉၵိဝ်ၶဝ်ၵေႃႈ ယပၼ်တၢင်းၼိူဝ်ႈၼိူင် ၼဝ်းၶဝ်မူး။ ၵွင်ႈၼိူဝ်ႈသိင်ယဵ၊ ၶင်ႇၵၢတ်ႇၵူ၊ ၶုမ်ပႃႇလဝ်ႈၶေႃၶမ်း၊ ၶုမ်ပႃႇၶုၼ်သၢမ်လေႃး ၶေႃးၵူဝ်ႈပိမ်ႇ၊ ၶုမ်ပႃႇလဝ်ႈၵေႃးလီ၊ ထုင်ႉပူင်း၊ ၶွင်ၼႃးယၢႆႈၶဝ်ၵေႃႈ ပိၼ်တီႈ ၵမ်ႇလူင်ၵမ်ႇလိုမ်းလႆႈ ၶင်ႇၵဝ်ႇ။ ပၢင်သွၼ် လိၵ်ႈ ဝဵင်းသီႇပေႃႉ၊ သူၼ်သိူဝ်း ဝဵင်းသီႇပေႃႉ၊ ၼွင်လူင် ဝဵင်းသီႇပေႃႉၵေႃႈ တိုၵ်ႉမီးတွင်းဝႆႉ ၶူးၼိူင်ႈ ၵူးၽွမ်မၼ်း ယူႇ။ ၶူးၶဝ်ႈ တၢင်းၼၢင်းလီၵွၼ်ႇ ၵၢၼ်လႆႈထူပ်းၶူးမၢဝ်းတၢင်းမိူင်းမၢဝ်၊ ၽွင်းၵွၼ်ၶမ်ႉ (ၼူဝ်းပႆ၊ ၽိဝ် မၢဝ်းသွၼ်းၶမ်ႉ) ၶဝ်လမ်း မၼ်းၵိၼ်ႇမႄး ယူင်းၼိူင်ၶူႈတေႃႉယဝ်ႉ။

မိၼ်ႈမိူဝ်ႈလုၵ်ႈဝဵင်းမိူတ်ႉၵျီးၶေႃ (မိူင်းမၢဝ်) သေ မီႇလူတ်ႉမႃး ၽိဝ်တီႈ ဝဵင်းမၢၼ်ႈမေႃႇ ဝၢႆးဝၢၼ်း သၢမ်မူင်းပႂ်ပႂ်ၶဝ်ၼ် ၼုမ်းပေႃႈၶုမ်၊ ၸမ့ၶုမ်၊ တၢင်းၼူဝ်ပဝ်ႈၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလ ၽိုၼ်ႈၸႄႈ ၶဝ် ၵွၼ်ၵၼ် မႃးႁပ်ႉၼူင်းတၢၵ်ႇၶႅၼ် သိုပ်ႇမိုတ်ႈ ၵိၼ်ၶဝ်ႈၼူမ်ႈမူႈၵၼ်မႃးယဝ်ႉ။ သိုပ်ႇသေ ၶမ်ႈၶဝ်ၼ် ၼဝ်းၶူႈ ၵူႈလိပ်ႈၵိၼ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈ ၵၢင်ၶမ်ႈ-

- တီႈဝၢၼ်ႈသိူင်ႇၶေႃး (ၵႅင်ႇမၢၼ်ႈမေႃႇ) လႆႈႁူႉလုၵ်ႈႁဵၼ်း (႒႐႐)ပၢႆ လႆႈထူပ်းတင်း မေႃသွၼ် မူဝ်ပီင်းလၢဝ်ၶဝ်။
- တီႈဝၢၼ်ႈၵၢၼ်ႉၵျႂ် (ၵႅင်ႇၶႄးလိူဝ်) လုၵ်ႈႁဵၼ်းမီး (႑႒)ၵေႃႉ လႆႈထူပ်းတင်း မေႃသွၼ် ၸၢင်း ၶမ်းလိူင်း ၸႄႈ ၸၢင်းၶမ်းသိူင်။
- တီႈဝၢၼ်ႈၵုင်းမၢၵ်ႇႁၢတ်ႉ။
- တီႈဝၢၼ်ႈႁၢမ်းပေး၊ လုၵ်ႈႁဵၼ်းမီး (႑႘) ၵေႃႉ လႆႈထူပ်းတင်း မေႃသွၼ် ၸၢႆးၵၢႆႇဝုၼ်း ၸႄႈ ၸၢင်းဢေပူဝ်း ၶဝ်ဢေႃႈ။

ႁူႉဝႃႈ မေႃသွၼ် ၸႄႈ လုၵ်ႈႁဵၼ်းၶဝ်တင်းသဵင်ႈၶႃႈ မီးလွင်ႈၶတ်းၸႂ် ႁဵၼ်းသွၼ်လိၵ်ႈလၢႆးတႆးႁဵင်း၊ တေႃႇသူႈ လွင်ႈယၢပ်ႇၽိတ်ႉ ၵူၺ်းမိဝ်းမိဝ်းမႃးၶႂ်ယဝ်ႉ။

ထိုင်ထိင်ႈ မိူၼ်မိူဝ်ႈၽုၵ်ႈ (႑.႘.႒႐႐႘) ၶၢႆႈၶေႃႈ ႁဝ်းၶႃႈ ၼိုင်းႁူဝ်ႇသိပ်ႇလိပ်ႈႁဵၼ်းၶၢဝ်းတၢင်း ပၢင်သွၼ်ႁဝ်း၊ လုၵ်ႈတီႈ မၢၼ်ႈမေႃႇသေ ၵႆႉၸၢၼ် (႒႘)လၵ်း ၽၢဝ်ႇႁူဝ်ႇ ဝၢၼ်ႈမၢင်းၵျၢမ်း လႆႈဝႃႇပိၼ်ယၢမ်း ၵၢင်ၶႂ် (႙)မူင်းၶႂ်သေတႃႉ ပေႃးၸႂ်ႈႁဝ်ႉႁဝ်ႉမႆႈမႆႈဝႂ်၊ ႁွပ်ႈမၢၼ်ႈမေႃႇၶဝ် ၸိူင်းမိူင်းမွၵ်ႇၶဝ်ၶႂ် တၢင်းသုင်ပူၼ် ၶမ်ႉပၢင်ႇလႆ မီး (႗႖႔) ၸႄႈ (႘႐႐) မႆႉထတ်းၶႂ်ၵႂႃႇ။

ၼိုင်းသိပ်ႇႁူဝ်ႇထိင်ႈ (႘) လၵ်း ၽၢဝ်ႇႁူဝ်ႇဝၢၼ်ႈၵုင်းလေႃး၊

သိပ်ႇထိင်ႈ (႑႔) လၵ်း ၽၢဝ်ႇဝၢၼ်ႈၽေႃႇၵိူဝ်၊

ႁူဝ်ႇထိင်ႈ (႗) လၵ်း ၽၢဝ်ႇဝၢၼ်ႈပၢင်ႇႁွင်းမူး၊ ၼိုင်းၶပေႃႉတူၺ်း လုၵ်ႈတီႈ မၢင်ႈမေႃႇမႃးၶႂ် မီးမႃး (႘႔) လၵ်းပၢႆပၢႆ။ လတ်းၶဝ်ႈႁူၺ်ႈ ၶဝ်ႈထိုၼ်ႇ၊ ၶမ်ႈဝၢၼ်ႈ ၶမ်ႈၶမေႃ၊ ၶမ်ႈတူင်ႈၶႄးမႃး။ ၵၢၼ်ပႆၶိူဝ်သိၼ်ႈ တၢင်း သိူဝ်ႇမၢၵ်ႇႁိၼ်ၵေႃႈမီး၊ သိၼ်ႈတၢင်းသိူဝ်ႇလိၼ်ၵေႃႈ မီးယဝ်ႉ။ ၶႂ်းၶႂ် လႆႈႁူႉဝႃႈ ပုၼ်ႈမၢၼ်ႈမေႃႇ ပေႃးတေသိပ်ႇႁဵတ်းပိၼ် ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉလၢႆးပူင်သွၼ်ၶႂ် လႆႈၵိုင်ၶိူဝ်ၸိုၼ်း ႁူဝ်ႁိူၼ်း ၸႄႈ ၶဝ်ႈသၢၼ် (႔)ႁွၵ်း၊ ပုၼ်ႈမေႃသွၼ်ၶဝ်ၵေႃႈ လႆႈၵိုင်ၶိူဝ်လုၵ်ႈႁဵၼ်းၶဝ် ၵမ့်ၵႅမ်ထိမ်ပၼ်မႃးဝႃႇၶႂ်။ ယွၼ်ႉၶႂ် ပၢင်သွၼ် လိၵ်ႈႁဵၼ်းၶႂ် ပိၼ်လူလႆႈမေႃသွၼ် ၸႄႈ လုၵ်ႈႁဵၼ်းၶဝ်ၵႂႃႇ ၵမ်ႉၸွႆႈ၊ ၽူႈပွင်ၵၢၼ် ၶေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸႄႈ ၽိူင်ႈၸင်ႈၶဝ်ၵူၺ်းၵေႃႈ ၶႄႇဝၢၼ်ႈႁူဝ်ႁိူၼ်း ၵမ်ႉၵိုတ်းသေလင်၊ ၽူႈပွင်ၵၢၼ် ၶႂ်းသူၼ်ၶႂ်းဝၢၼ်ႈ လႆႈၸွႆႈထိမ် ၵူၺ်းလွင်ႈ၊ ၵိုင်ၵွင်ႈဝတ်ႉဝႃး ၵဝ်ႇမုၼ်ႁဵၼ်းၶဝ် ၵူၺ်းဝၢၼ်ႈ ၶဝ့်ပိၼ် လွင်ႈၽွမ့်ၵၢၼ် ပိၼ်ၵိုင်းယႃႉလူင် ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ ယဝ်ႉ။

ၶၢဝ်းတၢင်းပၢင်သွၼ်မၢၼ်ႈမေႃႇၶႂ် မီးမႃး (႑) ပီ တေႃႇၵမ်ႉလိူဝ်ႈသဝ်းယင် မႃးသေပွၵ်ႈၶႂ်။ ၶႂ်းပီၶႂ်ၵေႃႈ-

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶုၼ်းပၢင်ၶမ်းလႆး	မၢၼ်ႈပၢင်ႇႁွင်းမူး	မီးပၢင်သွၼ်	(႑႐) ပၢင်
ၶုၼ်းပၢင်ၶမ်းမူႇၵၢၼ်	မၢၼ်ႈႁုင်းလေႃး	။	(႑႑) ပၢင်
ၶုၼ်းပၢင်မၢၼ်ႈမႄ	ပွၵ်ႉၵၢမ်းပေး	။	(႒) ပၢင်
ၶုၼ်းပၢင်မိူင်းပွၵ်ႇ	ၶမ်းပုင်ႇၶိူဝ်	။	(႘) ပၢင်
ၶုၼ်းပၢင်မၢၼ်ႈသေႃႈ	ပွၵ်ႉမေႃးယူႉဝတီႇ	။	(႙) ပၢင်
ၶုၼ်းသူၺ်ႇႁူႉ (ၵၢတ်ႇသႃႉ)	ပွၵ်ႉသေႃႇတီႇႁုင်း	။	(႑) ပၢင်
	တင်းသဵင်ႈ		(႔႘) ပၢင်

လႆႈမိူတ်ႈမူၼ်း မေႃသွၼ်ၵၢၼ်လိၵ်ႈဝၼ်း၊ ၶုမ်ႇၼိူဝ်းႁွမ်၊ သႂ်းလိူၼ်မၢမ်း၊ ယိင်းပွၵ်ႇသီဝၼ်း၊ ယိင်းမူဝ်မၢမ်း၊ ယိင်းငူၺ်ႇမူႉ၊ ယိင်းမၢမ်းၶုမ်ႇ၊ လိင်းၼိူဝ်းႁွမ်၊ ယိင်းသိင်သိူၼ်ႈမၢမ်း၊ ယိင်းမၢမ်းယူႉ၊ ၶေႃးၸိူင်းသိုဝ်ႉမဝ် သေ လိၵ်ႈလၢႆးတၢင်းႁူႉၵၼ်မူၼ်း ၶဝ်ႈၵေႃႈ ပဵၼ်ၶမ်ႇတွၼ်း ၵၢၼ်ၶိူင်ႈယူႉ။

ပီႈၼွင်ႉမၢၼ်ႈ ပၢင်ႇၼိူဝ်းဝႃ (မိူင်းၵႃ) မဝ်၊ ဝၢၼ်ႈၽႄၵိူဝ်၊ မၢၼ်ႈပၢင်ႇႁွင်းမူးမဝ်၊ ပွၵ်ႉၵၢမ်းပေးမဝ် သေၵၢမ်ႇၵူး ပေႃႈၶုမ်ႇၸမ်ႈၶုမ်ႇမဝ်ၵေႃႈ ၽွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်ႇၵၼ်၊ သူႁွမ်ႈၼီ လီႁွမ်ႈသူႉ၊ ၵၢဝ်ၵၼ်ဝူႈ ပူးၵၼ်ပဵၼ်၊ ၼိူဝ်းတႆး ၵၢၼ်ယူႇသဝ်းၶုၼ်း ထိုင်ႉပိင်းၵၢတ်ႇၵိဝ် ၵိၼ်မဝ်ႈၶဝ်ၵမ်ႇယၢႆႈ၊ သိုဝ်ၵမ်ႇပဵၵ်ႇပၢႆး ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵၢႆးၵမ်ႇပိူင်ႈ သိမ်းမိူင်ႈၽိူင်ႈလိၵ်ႈလၢႆး ဝၼ်းၵၢႆးတေႃႈၶိူဝ်တေလိုမ်းလႆႈလူႉ။

သႂ်းသၢမ်၊ သႂ်းလိၵ်ႈ၊ သႂ်းၵွၼ်ႇ၊ ၵႂႆႈမၢမ်း၊ ၵႂႆႈသႂ်းလူႉ၊ ယိင်းႁွမ်၊ ယိင်းပွၵ်ႇႁွၼ်၊ ယိင်းၽူၺ်း တူၺ်းၽႅဝ်ၵေႃႈ တေပဵၼ်မူၼ်း သႂ်းၵတ်းၵၢၼ် ၵေႃႉသႂ်းငၢၼ်၊ ယိင်းၵတ်းၵၢၼ် ၵတ်ႉၸၼ်ႇႁူးၵေႃႉယူႉ။

မဝ်းၵွၼ်ၶမ်း ၵၢင်းလီၵွၼ်ႇ တီႈမၢၼ်ႈမႄႈ (မိူင်းမၢင်) ၵေႃႈ တေႃႈပဵၼ် ပိူၼ်းပွတ်းၵွၼ်ႇ တွၼ်းၶိူင်ႈ ၶုၼ်းပပ်ႉဝဝ်ႈၸၼ်းၵေလိၵ်ႈလၢႆးၵဝ်းယဝ်ႉၼႆ လႆႈတၢင်မၢႆတီႉမ်ႈပၼ် ၶဝ်ႇၶဝ်ၵေႃႈ။

(4) ဝၢၼ်ႈလူင်လုမ်ႈၽႃႉ

ၵပ်ႉပၢၼ်တေႃႈလိဝ်ၶဝ်ႈ ပဵၼ်ၵပ်ႉပၢၼ်ႁူင်းသၢၵ်ႈ ၵၢၼ်လွင်ႈယိၼ်ႇၼင်ႈပႂ်းသၢၵ်ႈ ႁိူဝ်ႈႁိူင်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ႁူၼ်းၵဝ်းမေႃတိူဝ်းသွႆႉတိုဝ်း ၵိင်းသၢၵ်ႈ ၼတႃႇမိူဝ်ႈပီႊ 1721 ၶဵၼ်ႈ။ သွႆႉလႆႈၵိင်း ၵၢႆႈၵူႈၶမ်ႇ ၵိတ်းၼွႆႈ သၢၵ်ႈလူင် ပၼ်ႇၸိူၼ်ႈၸိူၼ်ႈမူၼ်းလႆႈၼလႆႈ လုၵ်ႉတီႈၶၼ်ႉသေ တိူဝ်းသွႆႉတိုဝ်းၵိင်းသၢၵ်ႈမူၼ်းယဝ်ႉ။ သိုပ်ႇသေ မေႃသွႆႉတိုဝ်း တိူၼ်းလၢင်းတိူၼ်းပဵၼ်သေ ယၢင်ႈၶိူၼ်ႈမူၼ်းတေႃႉ ပၢၼ်ၽႂ်းၽႃ၊ ပၢၼ်မုၼ်ႇမုၼ်း၊ ပၢၼ်ၽႃႉၵၢင် ၵၢဝ်ၶဝ်ႈမူၼ်း တေႃႉယၢမ်း ႁူဝ်ပၢၵ်ႇပီႊထူၼ်ႈသၢဝ်းၶဝ်ႈယဝ်ႉ။

ယွၼ်ႉမိူၼ်ႈယူႇသွမ်း ပႂ်းသႂ်ႊသေမီးမူၼ်း ပႂ်းသၢင်ႊ (technology) ၵၢၼ်ပဵၼ်လွၵ်းလႂ်း တိူၼ်ႇ လိတ်းႁိူဝ်ႈႁိူင်းလိူဝ်သေယဝ်ႉ သိုပ်ႇသေ မီးထိင်ႈ-

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႑) ပၢႆးသွၼ်း ၽႃႇတိတ်းတေႃႇၵပ်းသိုပ်ႇ (ၶင်ႇ ၵၢၼ်တွၵ်ႈသၢႆ မိုဝ်းထိုဝ်လၢဝ်ၸေႃး၊ ပၢႆးတိတ်းတေႃႇၶဝ်) (C.T)

(႒) ပၢႆးသွၼ်း ၽႃႇပွင်ႇၶၢဝ်ႇၵပ်းသိုပ်ႇ (ၶင်ႇ ၵၢၼ်ၼိုၵ်းၶၢဝ်ႇ၊ ၵၢၼ်သၢၵ်ႈၸပ်ႉသိင်၊ သၢၵ်ႈၸၢင်ႈသိင်၊ သၢၵ်ႈၵွၵ်းထၢတ်ႈ၊ သၢၵ်ႈသူင်ႇၸပ်ႉၶဝ်) (I.T)

(႓) ပၢႆးသွၼ်း လၢႆးယွတ်ႇမႃ (ၸွႆႈတိုဝ်း ၼိူင်းလိၵ်ႈလိၵ်ႈ၊ မဝ်မဝ်ၽိုဝ်းၽဵဝ် တိၵ်ႉၶိတ်ႉ လိတ်းလီလိုဝ်)(D.T)

လၢႆးပၢႆးသွၼ်းတင်းသိင်ႈ ႁွင်ႉၵႂႃႇသိုပ်ႇငိူၼ်းၵၼ်၊ ပေႃးပီၼ် ယူင်ႉသၢၼ်လူင်၊ ၶေႃဝိုၼ်၊ ထူင်ႇထၢဝ်ဝိုၼ်၊ ပေႃးပီၼ်ယုမ်းယုမ်းႁွတ်ႇသၢၼ် ၵၢဝ်လုမ်ႈၽႃႉလူင် တင်းၵၼ် ပၼ်ၶင်ႇ ဝၢၼ်ႈၵွၼ်ႇၶူင်ႈဝၢၼ်ႈ ၶေႃယဝ်ႉ။

ႁူၼ်းမိူင်းတင်းၵမ်ႇၽႃႉလူင်ၶႄႈၵေႃႉ ၵမ်ႇလိူၵ်ႈမိူဝ်ႈလိူၵ်ႈယၢမ်း၊ ၵမ်ႇမီးလိၶၼ်းမၼ်ႈ တိတ်း တေႃႇၵပ်းသိုပ်ႇၵၼ်လႆႈ ငၢႆႈငၢႆႈ၊ ၵမ်းသိုဝ်ႈလီငၢမ်းယဝ်ႉ။ ႁူၼ်းၵၢၼ်ယူႇၶူင်းဝၢၼ်ႈ ၼႄႈ ၶူင်းဝိင်းၵေႃႈ ပေႃး ထိုင် 2007 ၶိုၼ်ႈမႃး ႁူဝ်ႁူၼ်းမၼ်း တေၽိူင်ႇပိူင်းၵၼ်မႃးယဝ်ႉၶႄႈ ၽူႈလၢမ်းၶပေႃႈမၼ် လၢတ်ႈဝႆႉၵေႃႈ။ တီႈၶႄႈ ႁူၼ်းၶူင်းဝိင်းၶႄႈ တေလိင်ႉၵိူတ်ႇလုၵ်ႈမႃး ၶမ်ႇလိုဝ်ၼတေႃႉ တေၵမ်ႇၸွႆႈ။ ႁူၼ်းၶူင်းဝၢၼ်ႈ တေမၢႆသုတ်ႉသူးမၼ်ႈ ႁူၼ်းၶူင်းဝိင်းၶႄႈ တေလိင်ႉၵိူတ်ႇလုၵ်ႈမႃး ၶမ်ႇလိုဝ်ၼတေႃႉ တေၵမ်ႇၸွႆႈ။ ႁူၼ်းၶူင်းဝၢၼ်ႈ တေမၢႆသုတ်ႉသူးမၼ်ႈ ၶူင်းဝိင်းမႃး လိုဝ် (႓) ပုၼ်ႈ ဝႃႈၶႄႈၵေႃႈ။ ပုၼ်ႈမႃး (႓႐) ပိူဝ်း၊ ဝိင်းၵၢၼ်မီး ႁူဝ်ႁူၼ်း (႑႐႐) သိုၼ် (ဝိင်းလိုဝ်းလူင်) ၶေႃႉ ၽွင်းမီး (႔) ဝိင်း၊ တေႃႈလိဝ် သမ်ႉမီး (႗႑) ဝိင်းယဝ်ႉ။ ပေႃးထိုင် 2015 ၶိုၼ်ႈၶႄႈ ဝိင်းလူင်ၸိူင်ႉၶႄႈ တေမီး (႗႔႒) ဝိင်းယဝ်ႉၶႄႈ မဝ်ၶပေႃႈဝိုၼ်ယဝ်ႉ။

ၶင်ႇႁူဝ် တေမၵ်းမၼ်ႈဝႃႈပီၼ် ဝိင်းၶူင်ႈၵၢၼ်ၶႄႈ တေမီးႁွင်းသူၼ်းလူင် (သၢမ်) လွင်ႈဝႃႈၶႄႈ ပၢႆး မႃး။ မၢႆၶူင်ႈၶႄႈပီၼ် ႁွင်းပၢႆးသွၼ်းလွၵ်းလၢႆးၽူင်းလူင် ၵၢၼ်ၽဵတ်ႇမဝ်ႈၸုဝ်းၸုဝ်း ႁွင်းႁွင်းၶႄႈယဝ်ႉ။ ပၢႆး သၢၵ်ႈ ၵၢၼ်ၸွႆႈတိုဝ်းတိုဝ်းလႆႈၶႄႈ ၵမ်ႇလွတ်ႈလႆႈ ႁွင်းတိုၼ်းၼိူင်းမူဝ်းၶွင် ၶင်ႇၵဝ်ႇ။ ပၢႆးမၢၵ်ႈမီး ၽႃႇပၢႆး သၢၵ်ႈ ၵၢၼ်ၸွႆႈတိုဝ်းတိုဝ်းလႆႈၶႄႈ ၵမ်ႇလွတ်ႈလႆႈ ႁွင်းတိုၼ်းၼိူင်းမူဝ်းၶွင် ၶင်ႇၵဝ်ႇ။ ပၢႆးမၢၵ်ႈမီး ၽႃႇပၢႆးႁူႉမေႃယူႇ။ ႁွင်းတိုၼ်းၶႄႈ ၵမ်ႇယဝ်ႉတီႈမူဝ်းၶွင်၊ ၵမ်ႇ သၢၵ်ႈၶႄႈ တေႃႇၵိဝ်ႇၵၼ်တင်း ပၢႆးမၢၵ်ႈမီး ၽႃႇပၢႆးႁူႉမေႃယူႇ။ ႁွင်းတိုၼ်းၶႄႈ ၵမ်ႇယဝ်ႉတီႈမူဝ်းၶွင်၊ ၵမ်ႇ သၢၵ်ႈၶႄႈ တေႃႇၵိဝ်ႇၵၼ်တင်း ပၢႆးမၢၵ်ႈမီး ၽႃႇပၢႆးႁူႉမေႃယူႇ။ ႁွင်းပၢႆး ယဝ်ႉတီႈ ႁွင်းၵိၼ်လိူတ်ႈႁူၼ်း၊ ႁူႉယဝ်ႉတီႈႁွင်းပၢႆးၵေႃႉ ၵၢၼ်လုၵ်ႈတီႈ ၵွၵ်းၵေႃလိတ်းသိဝ်းၽွင်း။ ႁွင်းပၢႆး ယဝ်ႉတီႈ ႁွင်းၵိၼ်လိူတ်ႈႁူၼ်း၊ ႁူႉယဝ်ႉတီႈႁွင်းပၢႆးၵေႃႉ ၵၢၼ်လုၵ်ႈတီႈ ၵွၵ်းၵေႃလိတ်းသိဝ်းၽွင်း။ ႁွင်းပၢႆး ယဝ်ႉတီႈ ႁွင်းၵိၼ်လိူတ်ႈႁူၼ်း၊ ႁူႉယဝ်ႉတီႈႁွင်းပၢႆးၵေႃႉ ၵၢၼ်တေပၼ်ႁူၼ်းၸဝ်း မၢၵ်ႈမီးလီပီၼ် မိူၼ်ႈသင်ႉမိူၼ်ႈသင်ၶႄႈ ပီၼ်ပိူင်ပၢႆးသွၼ်း သၢင်ႈႁူမ်ႈၵမ်ႇၽႃႉ ၵေႃႉၵၢၼ်တေပၼ်ႁူၼ်းၸဝ်း မၢၵ်ႈမီးလီပီၼ် မိူၼ်ႈသင်ႉမိူၼ်ႈသင်ၶႄႈ ပီၼ်ပိူင်ပၢႆးသွၼ်း သၢင်ႈႁူမ်ႈၵမ်ႇၽႃႉ ၵေႃႉၵၢၼ်တေပၼ်ႁူၼ်းၸဝ်း မၢၵ်ႈမီးလီပီၼ် မိူၼ်ႈသင်ႉမိူၼ်ႈသင်ၶႄႈ ပီၼ်ပိူင်ပၢႆးသွၼ်း သၢင်ႈႁူမ်ႈၵမ်ႇၽႃႉ ၵေႃႉၵၢၼ်တေပၼ်ႁူၼ်းၸဝ်း မၢၵ်ႈမီးလီပီၼ် မိူၼ်ႈသင်ႉမိူၼ်ႈသင်ၶႄႈ ပီၼ်ပိူင်ပၢႆးသွၼ်း သၢင်ႈႁူမ်ႈၵမ်ႇၽႃႉ လူင်သေ သုတ်ႉသူးၶဝ်ႈၶိုၼ်ႈ ဝိင်းလူင်ယဝ်ႉ။ ၽူႈပၢႆးသွၼ်းၶဝ် ၶမ်ႇလိုဝ်တိုဝ်းသေ ၵိတ်းသၢင်ႈလိုဝ်လႆႈ၊ ၶဝ်ႈ ၵွၵ်ႉသူးၵၼ်၊ ထိုင်ထွင်ၶွၼ်ႈၵၼ် ၶမ်ႇလိုဝ်ၼလႆႈ သင်ႇလႆႈဝႃႈပီၼ် ႁွင်းသူၼ်းလူင် ပီၼ်ပၢၼ်ႁွင်ႉဝႃႈ ဝိင်းၶႄႈ ယဝ်ႉ။

မၢႆသွင်သမ်ႉပီၼ် ႁွင်းပၢႆးသွၼ်း ၵၢၼ်တေၵိတ်းႁွႆႈလိၵ်ႈလၢႆး ၽိုဝ်းၽဵဝ်ၶႄႈယဝ်ႉ။ ၵွၼ်တၢင်းၶႄႈ ႁွင်းပၢႆးသၢၵ်ႈ ပေႃႈလႆႈ ပိၼ်ႇပႃႇလႆႈၶူဝ် ႁွင်းပၢႆးၽုၵ်ႇသွမ်ႈမႃး၊ ၵမ်းၶႄႈသမ်ႉ ႁွင်းပၢႆးႁူႉမေႃ သမ်ႉမိူၼ်းၵၢဝ် ႁွင်းပၢႆးသၢၵ်ႈၶဝ် ပိၼ်ႇပႃႇမိူၼ်ႈသင်မႃး။ လုၵ်ႈၶႂၢမ်းၵွင်ႈလီၶ (လိၶၼ်း) ၵၢၼ်ၵိပ်ႈၵိပ်ႈ၊ ၸွႆႈတိုဝ်းႁွင်းၵိၼ် ႁူၼ်းၵေႃႉ ၵေႃႉ၊ တိုဝ်းတိုဝ်းႁွင်းပၢႆးၵေႃၶမ်ႇၶမ်ႇသေ ၵိတ်းၵွၵ်ႉ မၢၵ်ႈဝၢၵ်ႈတၢင်းၵိၼ် ၵၢၼ်သၢၼ်ႉသူင် ႁူၼ်းၵေႃႉ ၵေႃႉ၊ တိုဝ်းတိုဝ်းႁွင်းပၢႆးၵေႃၶမ်ႇၶမ်ႇသေ ၵိတ်းၵွၵ်ႉ မၢၵ်ႈဝၢၵ်ႈတၢင်းၵိၼ် ၵၢၼ်သၢၼ်ႉသူင် ၸမ်ႉလီလိုဝ် ၶမ်ႇလိုဝ်မႃး။ မၢင်းဝိင်း သမ်ႉပႃႇတိုဝ်း ႁွင်းသၢၵ်ႈ ႁူၼ်းၵိတ်းၵၢၼ်ႁွၼ်ႈ။ ပေႃးမေႃလိၵ်ႈလၢႆးသိုင်

ebook is created by www.Shanyoma.org

ဝၢၼ်ႈၶဝ် တေသၢင်ႈပၢၼ်ႇပၢႆႇသေ တေၵမ်ႉမိူၼ် ဝၢၼ်ႈထိုၼ်ႇ၊ တေၶွႆႈမိူၼ်ဝဵင်းၵွၼ်ႇမႄး၊ တေပဵၼ်သေႇ၊ သေႇတွၼ်ႈဝဵင်းမႄးယူႇ။

မႂ်ႇသၢမ်ၶၼ်ႇပဵၼ် လွင်ႈၵိၼ်ႇလူလၢႆႈ ပိူင်ပဵၼ်ၸွႆႈ လုၵ်ႈၵွၼ်ႇ (ၶေႃႈတၢင်းၼိူဝ်း) ၶဝ် လိၵ်ႈလၢႆးမႄး ၶၼ်ႇယဝ်ႉ။ လုၵ်ႈၵွၼ်ႇမိူဝ်ႈၶၼ်ႇၶၼ်ႇ လႆႈထူပ်းလႆႈႁၼ် လွင်ႈလွၵ်းလၢႆး ပၢႆးသၢင်းပိူၼ်ႈၼိုၼ်ႈယဝ်ႉ၊ ပၢႆးမၢၵ်ႈမီးလီ ပဵၼ်၊ ႁူၼ်ႈမုၼ်းမွၼ်ႉ၊ လွင်ႈၵွင်ႉပေႇပူၼ်ႉလႆႈ တင်းၵမ်ႉၽႃႇလူင်ၸိူဝ်းၶၼ်ႇ ၵူႈယၢမ်းၸလႈ ပုၼ်ႈၵတ်ႉၸၼ်ႉသုၼ်ႇ တူဝ် ၵေႃႉလွႆၵေႃႉၶၼ်ႇ ပေႃးမီးမႄး၊ ယိူင်းၵၢၼ်းသဝ်ႈၵဝ်ႇ လူဝ်ႇယႂ်ႇႁၢင်ႈ ထၢၼ်ႈသုင်မႄးၶၼ်ႇ ၶဝ်မေႃ ၶဝ်ႈၸွႆႈမႄးယဝ်ႉ။ တိၼ်ၶဝ်ၵေႃႈ ယၢင်ႈသူးတီႈ ဝဵင်းယႂ်ႇဝဵင်းလူင် မႄးယဝ်ႉ။ ၶၼ်ႇလႆႈဝႃႈ လွင်ႈမုၼ်းမွၼ်ႉ တိၼ်းလၢင်း လမ်ႇၵတ်ႉ လုၵ်ႈၵွၼ်ႇယဝ်ႉ။

ၶၼ်ႇၵိူင်းသူၼ်းလူင် သၢမ်ၵၢၼ်မီးၶၼ်ႇ တေလၢမ်းၶေႃႈၵၢင်ႇတူဝ်၊ ၼိၼ်းတေထတ်းသၢင်လီ/သေႃႉ ယဝ်ႉသင်ႇ မၵ်းမၼ်ႈၶၼ်ႇယဝ်ႉ။

ၶၼ်ႇထတ်းသၢင်သေ လၢမ်းႁၼ်ၵၢင်ႇတူဝ်ၶၼ်ႇ တေမီးပဵၼ်ဝဵင်းလူင် သၢမ်ၵၢၼ်လႆႈယူႇ။ ဝဵင်းလူင် ၵၢၼ်မီးလွင်ႈ ၽိုင်ႁူၼ်းမူႉယႂ်ႇလူင်လၢင် ၵၢၼ်ၵမ်ႉမီး လွင်ႈၶပ်ႉၼိုင်ၵွၼ်တေးၶၼ်ႇ သိၼ်ႈတၢင်းလူင်ၶဝ် တေသုၵ်ႉသၢၵ်ႉဝႆႉ၊ ၼူၼ်တၢင်းၵိၼ်တၢင်းၶဝ် တေႁူလၢႆႈႁၼ်ႈဝႆႉ၊ ႁိူၼ်းၵွပ်ႉႁိူၼ်းၵဵပ်ႉၶဝ် တေသတ်ႉတိမ်သွမ်း ၽၢင်ပွၵ်ႉယွမ်ႉ၊ လွင်ႈယူႇသဝ်းႁူၼ်းၶဝ် တေၵမ်ႉမီးသၼ်ႇၶၼ်ႇ ပဵၼ်ၶေႃႈမၢႆဝဵင်းၶဝ်ယဝ်ႉ။ ၼိူင်းဝဵင်းၶဝ် သမ်ႉတေ ပဵၼ် လွင်ႈယၢပ်ႇယၢၵ်ႈၶၢၼ်ၸွႆႈ ပၢႆးယူႇလီ ပၢႆးပႆႇလၢႆႈတူၵ်းတိမ်ႉ၊ သိင်ႇၸိတ်ႉလွမ်ႉၶဝ် တေႁူလၢႆႈႁၼ်ႈ လီၵိတ်ႉ သိတ်ႉ။ ၶၼ်ႇလႆႈဝႃႈပဵၼ် ဝဵင်းႁွင်ယုပ်းယၢပ်းၶၼ်ႇ။

ထိင်ႈဝၢၼ်းမႂ်သွင်သမ်ႉ ပၢႆးမၢၵ်ႈမီး ၶဝ်ၸိမ်ႉလိပ်ႈလီလိူဝ်သေတႃႇ တၢင်ႇပၢႆးသမ်ႉ သုတ်ႉယွမ်း ယုပ်ႈယွမ်းဝႆႉ ႁူးၽႅၼ်ႇၽႅၼ်ႇ။ ဝဵင်းၶၼ်ႇ လွင်ႈယၢၵ်ႈၽၢၼ် ၸလႈ လွင်ႈၵတ်းယိၼ်ၶဝ် တေပၢႆးပိူင်ႈလိူဝ်ၵၼ်၊ ၽိုင်ႈယူႇ သဝ်းၵေႃႈ တေပဵၵ်ႉပိူင်ႈ၊ လွင်ႈမိူၵ်ႈၵုၼ်ႇတေၶမ်၊ ပၵ်းပိူင်၊ လၵ်းပိူင်ၽိုင်ႈမိူင်း ၵမ်ႉၶိမ်သဝ်း ဝဵင်းၶၼ်ႇ လႆႈဝႃႈ ပဵၼ်ဝဵင်းလွႆၽႅဝ်း ၶၼ်ႇယူႇ။

ထိင်ႈဝဵင်းၶိူင်ႈသမ်ႉ တေမီးလွင်ႈၶပ်ႉၼိုင် ႁၢင်ႈႁၢင်းၸိမ်ႉလိပ်ႈလီငၢမ်းႁူးလွင်ႈ၊ ပၵ်းပိူင် လၵ်းပိူင် ၽိုင်ႈမိူင်း ၽိၼ်ႈလီ၊ တီႈလွႆၵေႃႈ လႆႈႁၼ် ၵၢဝ်ပႆႇလၢႆႈႁူႉမေႃ ၵွၼ်ႁူဝ်ႁူမ်ႉငမ်းဝႆႉ ၽၢင်ႁၢင်း ပၢႆးသၢင်းတိမ် ထူၼ်ႈ၊ ႁူင်းႁိူၼ်း၊ သၼ်ႇငဝ်ႈတေႃႉသွမ် ၵႂၢႆးၸွမ်လိုဝ်းလၢင်း၊ ႁူၼ်းႁူးသၢဝ်းၼိူဝ်း၊ လွင်ႈယုမ်ႉယမ်ၶမ်ႉထိုဝ် ႁူးသၢဝ်းသၢဝ်း ယူႇသဝ်းႁၵ်ႉၸွမ်ၵၼ်၊ ၶၼ်ႇသမ်ႉလႆႈၸွင်ႇဝႃႈ ဝဵင်းပႆႇလၢႆႈ ၶၼ်ႇယဝ်ႉ။

ယွၼ်ႉၶၼ်ႇ ဝဵင်းမွၼ်ႉသုင်ပၢၼ်မွၼ်ႉၶၼ်ႇ တၵ်းတေၵမ်ႉလႆႈမီးဝႃႈ လွင်ႈပၢႆးပိူင်ႈ ယၢပ်ႇယၢၵ်ႈတင်းမၢၵ်ႈမီး ၶဝ်၊ လွင်ႈယုပ်ႈယွမ်း ၵၢၼ်ၵိၼ်ႇလူလၢႆႈ သိင်ႇၸိတ်ႉလွမ်ႉ၊ ၵိမ်းၸွမ်းၶဝ် ၸလႈ ၽေးၽိၼ်ၵၢၼ်ႁူပ်ႉထူပ်းသွမ်း ၽိူင်ႈငႄႈၶဝ် ၼိၼ်ႈတုမ်ႉလႆႈႁၼ် ၸိူင်ႉၶၼ်ႇယဝ်ႉ။ ၽိူင်ႈဝႆႉဝၢင်း တႃႇဝဵင်းၶိူင်ႈၵၢၼ်ၶၼ်ႇ တေလႆႈမီး-

- ႁူၼ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

– ၽိူင်ႈတိုၼ်းပိၼ်

– ပၢႆးသၢင်ႇ

– ပႆႉလၢႆႉ၊ သီၽိူၵ်ႉ၊ သီလႅင်း၊ သီယၢင်ႉ ၶဵဝ်ၶဵဝ်ယဝ်ႉ။

ဝၢႆးၶဵဝ်ႇမႃး ပႆႉလၢႆႉၶဝ်ႇ တေပိၼ်ၵႂၢၵ်ႈၵေႃ ဝၢၼ်ႈမိူင်း၊ မူႉမုၵ်ႉၸုမ်းၵေႃပႆႉလၢႆႉ မိူၼ်ၶူင်းၶိူင်းသၼ်ႇ ၸွမ်ၶဝ် တေပိၼ်မိူင်းႁၢင်ႈလီ ဝၢၼ်ႈမိူင်း၊ ပၢႆးသၢင်ႇ ႁူႉလွင်ႈလွင်ႈ တေမီးၶိုင်းၶူင်းၶိူင်း။ ၼိုင်းတိုၼ်းလၢင်း ၵၢၼ်လီၵၢၼ်ၵတ်ႉၵေႃႈ တေၽႅတ်းပေႃႉၵႂၢၵ်ႉၶိုင်းၶူင်းၶိူင်း၊ ၵၢၼ်တေတိုတ်ႉသၢၼ် ၼႂ်းၵမ်ႉၽၢႆႉပေႃးၶဝ်ႈသိုဝ် ၶိူဝ် ၶိင်းမၢၼ်းၶၶဵၼ်ႇၵေႃႈ တေပိၼ်ၶူင်းၶိူင်းၵႂႃး ၶဝ်ႉၵဝ်ႉ။ ပၢႆးၶူႉမေႃ ၵၢၼ်ၶူင်းၶိူင်း ယိူၼ်းတမ်းဝၢင်းပၼ် မၢးၶဝ်ႇ သၢင်ႉပိၼ် ၸဝ်ႈပိုၼ်ႇလီ ၵၢၼ်သိုဝ်ႈသိုဝ်၊ မၢၼ်ႉမိၼ်ႈတႃႉ မူႉမုၵ်ႉသုမ်းႁူၼ်းလုမ်ႈၽႃႇၶဝ်ႇယဝ်ႉ။ ၵွပ်ႈၶဝ် ၶိင်းပႆႉလၢႆႉ ၵမ်ႉၶၶဵၼ် ဝၢၼ်ႈပၢႆးၶူႉမေၶဝ်ႇ ထိင်ႈၶေႃႈၶိူင်ႈ လႆႈမၵ်းမၢႆႈၵွင်ႈပိၼ်ဝႆႈ ဝၢၼ်ႈလူင်လုမ်ႈၽႃႇ ၶဵၼ်ၵေႃႈ လႆႈယူႉယဝ်ႉ။

ႁူၼ်းႁူႉမိူင်းမိူင်းၶဝ်ႇ ၵႂႃးႁုပ်ႇသေ ၽၢင်ႉလူင်ၽၢင်ႉလၢင်တေႃႉ မိူင်းလၢၵ်ႈၶၢၵ်ႈလူင် ၵၢၼ်သၢင်ႇ ၵဝ်ႇတၢင်ႇသွမ်း ႁၢဝ်ႈႁၢဝ်ႈၼိုင်းၼိုင်း ပိၼ်ၽိူင်ပိၼ်သုမ်းၶၶဵၼ်ႇ။ ႁူလ်းၵေႃႈ ၶဝ်ၵမ်ႉႁူႉၽၢင်ႉတူႉလ်း ႁၶ်သွမ်း ၵဝ်ႇတၢင်ႇသွမ်း ႁၢဝ်ႈႁၢဝ်ႈၼိုင်းၼိုင်း ပိၼ်ၽိူင်ပိၼ်သုမ်းၶၶဵၼ်ႇ။ မိူင်းလၢၵ်ႈၶၢၵ်ႈလူင် ၵၢၼ်သၢင်ႇၵိတ်ႉၼႂ်းတၢင်းၵမ်ႉၽႃႉ ၶဝ်ႈသိုဝ်သွမ်းလီလိုဝ်သွမ်း ႁၢဝ်ႈႁၢဝ်ႈၼိုင်းၼိုင်း ပိၼ်ၽိူင်ပိၼ်သုမ်း ၶၶဵၼ်ႉႁူင်းၶိူင်း (ၸဝ်ႈတေႃႉသၢၼ်ႇသွမ်း) ၵၢၼ်တေၵိတ်ႉၼႂ်း ဝၢၼ်ႈမိူင်းမၢၼ်း ဝိင်းမၢၼ်း ပိၼ်မႃး ဝၢၼ်ႈလူင်လုမ်ႈၽႃႇ ၶၶဵၼ်ႇလႆးလႆး။

ၵွပ်ႈၶဝ် ဝၢၼ်ႈလူင်လုမ်ႈၽႃႇၶဝ်ႇ မၢၼ်းၵမ်ႉမီးတီႈၵဵၵ်ႈ၊ မၢၼ်းမီးယူႉသမ်ပိုဝ် ၵိုဝ်ႈပိုဝ် ၵိမ်းႁူမ်းႁူမ်း၊ ၵိုၼ်း ၶဝ်ႁူႉၵေႃႉၵေႃႈ ပိၼ်လႆႈ ႁူၼ်းၵၢၼ်ယူႉသိုဝ်းလႆႈ ၶိုင်းဝၢၼ်ႈလူင်လုမ်ႈၽႃႇယူႉၶဝ် ထုၵ်ႉလီ ၼမ်းတူဝ်ၼမ်းသွမ်း သႂ်ႉသွမ်းသႂ်ႉၶေႃး ႁိုင်းၼိူင်ႈႁိုင်းမၢၼ်းယဝ်ႉၵေႃႈ။

●

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၽိုင်ႈဝၢင်းႁၢမ်းတၢႆး

ဝၼ်ႈၸၼ်းပတ်းပိုၼ်ႈ ၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၶလႈ ၽိုင်ႈၶၸႈတၢႆး – ဝိင်းလၢႆႈသိဝ်ႈ

design : SLK